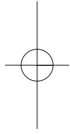
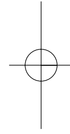
biblioteca rao

JOHN LE CARRÉ

PRIETENIE ABSOLUTĂ

Traducere din limba engleză și note
GABRIEL STOIAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CARRÉ, JOHN LE
Prietenie absolută / John Le Carré; trad.: Gabriel Stoian.
București: RAO International Publishing Company, 2005

ISBN 973-576-696-5

I. Stoian, Gabriel (trad.)

821.111-31 = 135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, București, România

JOHN LE CARRÉ
Absolute Friends

Tiparul executat de
R.A. „Monitorul Oficial“
București, România

2005

ISBN 973-576-696-5

CAPITOLUL 1

În ziua în care soarta s-a întors împotriva lui și și-a cerut obolul, Ted Mundy purta cu oarece mîndrie un melon și se legăna precar pe o tribună improvizată într-unul dintre castelele construite în Bavaria de Ludwig, „Regele Nebun“. Nu era un melon clasic, ci mai curînd o pălărie dintre acelea purtate de Stan și Bran, nefiind cumpărată de la Savile Row[1]. În ciuda drapelului Albionului[2], brodat cu mătase orientală pe buzunarul pentru batistă al hainei destul de ponosite, din tweed, nu arăta ca o pălărie purtată în Anglia. Eticheta, pătată de grăsime și aflată pe banda interioară, susținea că producătoare era firma Steinmatzky & Sons din Viena.

Și întrucît pălăria nu-i aparținea – după cum se grăbea el să explice tuturor persoanelor necunoscute care aveau neșansa să-i iasă în cale, de preferință femei, acestea căzînd pradă nemărginitei lui înclinații spre conversație –, ea nu putea constitui un obiect de vestimentație capabil să sugereze autocritica.

– Doamnă, aceasta este o pălărie de serviciu, ținea el să precizeze, cerîndu-și iertare într-o mie de cuvinte – o adevărată scenetă pe care o stăpînea la perfecțiune. Este o piesă de mare valoare istorică, încredințată mie de generații întregi de foști deținători ai acestei funcții – erudiți rătăcitori, poeți, visători, oameni ai bisericii –, precum și de alți nătărăi care l-au slujit cu supușenie pe regretatul rege Ludwig – ha-ha!

---

[1] Lanț de magazine de lux, în materie de îmbrăcăminte, electronice etc. (n.tr.)
[2] Denumire dată în antichitate Marii Britanii (pe atunci *Britannia)* datorită falezelor sale albe. (n.red)

Acel *ha-ha* era, pesemne, un soi de recul care îl azvîrlea înapoi, spre copilăria petrecută între oameni ai armelor.

– Aşadar, stimată doamnă, care ar fi alternativa, dacă-mi pot permite să vă întreb? Doar nu îi veţi cere unui englez pursînge să ţină *umbrela* ca un ghid de origine japoneză, corect? Aici cu siguranţă nu, mai ales în Bavaria, ferească Dumnezeu. Şi în nici un caz la mai puţin de o sută de kilometri de locul în care scumpul nostru Neville Chamberlain a încheiat pactul cu diavolul! *Înţelegeţi,* scumpă doamnă?

Iar dacă publicul lui, cum se întîmpla de cele mai multe ori, era alcătuit din femei prea frumoase şi tinere ca să fi auzit de Neville Chamberlain sau să-şi dea seama la care diavol făcea el trimitere, atunci, într-un acces de generozitate, englezul – bine crescut – le punea la dispoziţie versiunea pentru începători a ruşinosului Acord de la München din 1938, în prezentarea căruia nu se sfia să remarce modul în care iubita monarhie britanică, ca să nu mai aducă vorba şi de aristocraţie, şi de Partidul Conservator, a acceptat practic *orice* condiţie impusă de Hitler, numai pentru a evita războiul.

– Conducerea Marii Britanii, îngrozită de bolşevism, înţelegeţi, constată el, în stilul telegrafic şi amalgamat care, la fel ca şi acel *ha-ha!,* îl copleşeşte cînd se trezeşte în plin avînt. Marea putere în devenire, America, procedează identic. *Toţi, dar toţi,* doreau să-l asmută pe Hitler împotriva Pericolului Roşu. Modul în care, în ochii germanilor, Neville Chamberlain şi-a strîns umbrela rămîne, *pînă în ziua de azi, scumpă doamnă,* ruşinoasa îngăduinţă a britanicilor faţă de *Dragul nostru Führer*, pe numele său adevărat Adolf Hitler. Credeţi-mă că vorbesc serios cînd spun că în *această* ţară, *ca englez,* prefer să stau în ploaie fără a folosi umbrela. Şi totuşi, nu de *asta* vă aflaţi aici, nu-i aşa? Aţi venit să vizitaţi castelul preferat al lui Ludwig cel Nebun, nu să ascultaţi bîiguielile unui individ nesuferit despre Neville Chamberlain. Poftim? Aud? A, plăcerea e de partea mea, doamnă – iar în acest punct îşi scoate pălăria de clovn, parcă autoironizîndu-se, lăsînd astfel la iveală o buclă rebelă de păr pe jumătate încărunţit, care îi stă pe frunte şi scapă din strînsoarea pălăriei precum un ogar care este eliberat pentru a ţîşni în cursă – Ted Mundy, măscărici la curtea lui Ludwig, la dispoziţia dumneavoastră.

Şi ce cred oare aceşti clienţi – sau *fraieri,* cum preferă să-i numească operatorii britanici de turism – dacă posedă cumva capacitatea de a gîndi? Cine este pentru ei acest Ted Mundy, dacă nu o amintire trecătoare? Un soi de artist comic, evident. Un ratat într-un domeniu sau altul – un bufon profesionist de origine engleză, care poartă melon şi se afişează cu steagul Albionului, bun la toate pentru toţi, dar sieşi nu-şi este de nici un folos, avînd cel puţin cincizeci de ani, un tip cumsecade altfel, dar în care tot n-aş avea încredere să-l las singur cu fiică-mea. Iar ridurile acelea verticale deasupra sprîncenelor, ca nişte tăieturi fine făcute de bisturiu, ar putea sugera furia, dar la fel de bine şi coşmaruri. Acesta e Ted Mundy, ghid turistic.

* * *

Mai sînt trei minute pînă la cinci după-amiaza, spre sfîrşit de mai, ora la care urmează a începe ultimul tur al zilei. Aerul a devenit răcoros, iar soarele roşiatic coboară, parcă ascunzîndu-se, între fagii tineri. Ca un cosaş gigantic, Ted Mundy stă cocoţat pe balcon, cu genunchii ridicaţi şi pălăria trasă pe ochi, pentru a şi-i feri de strălucirea ultimelor raze ale soarelui. Frunzăreşte un exemplar morfolit din *Süddeutsche Zeitung* pe care îl ţine rulat ca pe un ciolan într-un buzunar interior al hainei, special pentru asemenea momente de respiro dintre grupuri. Oficial, războiul din Irak s-a încheiat cu mai bine de o lună în urmă. Mundy, adversar neclintit al acestui război, trece în revistă articolele mai puţin importante: prim-ministrul Tony Blair va întreprinde o călătorie în Kuwait pentru a adresa mulţumiri poporului kuwaitian pentru cooperarea în conflictul încheiat recent cu un succes militar.

– Hmm, zice Mundy, cam tare şi încruntîndu-se.

În cursul turneului său, domnul Blair va face o scurtă escală în Irak. Accentul se va pune pe reconstrucţie, nu pe aspectul triumfal al problemei.

– *Sper* că aşa se va întîmpla, mormăie Mundy, iritat, iar încruntarea i se adînceşte.

Domnul Blair nici nu se îndoieşte că armele de distrugere în masă deţinute de Irak vor fi descoperite foarte curînd. Rumsfeld, ministrul Apărării al SUA, crede că irakienii le-au distrus înainte de izbucnirea războiului.

– Păi de ce nu vă puneţi de acord, nătărăilor? bolboroseşte Mundy.

Pînă acum, ca de obicei, ziua lui a fost complicată şi imprevizibilă. La ora şase fix se ridică din patul pe care îl împarte cu tînăra turcoaică pe care o cheamă Zara. Porneşte în vîrful picioarelor pe coridor ca să-l trezească pe fiul lui de unsprezece ani, Mustafa, care trebuie să se spele pe dinţi, să-şi rostească rugăciunea de dimineaţă, să ia dejunul alcătuit din pîine, măsline şi ciocolată tartinabilă pe care Mundy l-a pregătit deja. Toate acestea se desfăşoară pe furiş. Zara lucrează în ultimul schimb la o cafenea care serveşte kebab, situată în apropiere de gara principală din München, şi nu trebuie trezită cu nici un chip. De cînd a început să lucreze de noapte soseşte acasă în jur de ora trei dimineaţa, adusă de un taximetrist amabil de origine kurdă, care locuieşte în acelaşi bloc. Ritualul musulman trebuie să-i îngăduie Zarei să rostească o scurtă rugăciune înainte de răsăritul soarelui şi să se bucure de opt ore de somn sănătos, fiindcă trebuie să se odihnească. Ziua lui Mustafa începe însă la ora şapte, tot cu o rugăciune. Mundy şi Mustafa s-au văzut siliţi să folosească toată puterea lor de convingere ca să o asigure pe Zara că Mundy e în stare să supravegheze rugăciunea lui Mustafa, pentru ca ea să-şi continue somnul netulburată. Mustafa e un copil tăcut, discret ca un pisoi, cu păr negru şi des, ochi căprui şi speriaţi şi voce spartă, greu de controlat.

Pornind din apartament – o cutie sordidă din beton igrasios şi cu firele electrice în exteriorul clădirii –, Mundy şi băiatul traversează un teren viran pînă la staţia de autobuz ai cărei pereţi sînt acoperiţi de graffiti, majoritatea triviale. Blocul este ceea ce în prezent se cheamă un sat etnic: kurzi, yemeniţi şi turci locuiesc în el claie peste grămadă. În staţie se adunaseră deja şi alţi copii, unii însoţiţi de mame, alţii singuri. Mundy l-ar putea lăsa pe Mustafa alături de aceştia, însă preferă să-l conducă pînă la şcoală pentru a-i strînge mîna la poartă, uneori chiar sărutîndu-l, cu un aer ţeapăn, pe ambii obraji. În momentele mai dificile ale existenţei lui, înainte ca Mundy să apară în viaţa sa, Mustafa a avut de îndurat tot felul de umilinţe şi a trăit de multe ori cu spaima în suflet. De aceea trebuie să-şi recapete treptat încrederea în viaţă.

La paşii uriaşi pe care îi face, drumul de la şcoală pînă la apartament îi ia lui Mundy douăzeci de minute. Întorcîndu-se acasă, trăieşte un sentiment straniu: o parte din el speră ca Zara să doarmă încă, iar cealaltă jumătate îşi doreşte ca ea să se fi trezit şi să facă dragoste cu el, la început semiadormită, apoi din ce în ce mai pătimaşă; iar apoi el va sări în bătrîiorul Volkswagen broscuţă şi va intra în traficul spre sud, conducînd mai bine de o oră, pentru a ajunge la locul de muncă din Linderhof.

Deplasarea este enervantă, dar necesară. În urmă cu un an, cei trei membri ai actualei familii îşi trăiau, independent, propria disperare. Acum au ajuns o forţă de luptă, avînd intenţia de a-şi croi împreună o viaţă mai bună. Felul în care s-a petrecut acest miracol constituie o adevărată poveste, pe care Mundy şi-o aminteşte ori de cîte ori traficul ameninţă să-l înnebunească.

Ajuns la capătul puterilor.

Şi nu pentru prima oară.

Practic pus pe fugă.

Egon, partenerul lui de afaceri şi coproprietar al afacerii lor care abia supravieţuia, Academia de Engleză Profesională, a fugit cu mai tot ce era de valoare. Mundy s-a văzut nevoit s-o şteargă englezeşte din Heidelberg la miez de noapte, cu ceea ce a putut îngrămădi în Volkswagen, plus 704 euro în bancnote de valoare mică, pe care Egon, neglijent şi grăbit, a uitat să-i fure din seif.

Sosit la München în zori de zi, a lăsat maşina, cu plăcuţele de înmatriculare de Heidelberg, într-un colţ discret dintr-o parcare etajată, în eventualitatea în care creditorii lui puseseră sechestru şi pe aceasta. Apoi a procedat exact cum a făcut mereu cînd s-a simţit încolţit de soartă: a umblat pe jos.

Iar pentru că toată viaţa, din motive ce ar putea avea originea în frageda lui copilărie, a manifestat o atracţie naturală către diversitatea etnică, picioarele îl duc aproape fără să-şi dea seama tocmai pe o stradă plină de magazine şi cafenele turceşti, unde totul abia începe să prindă viaţă. Ziua e însorită, lui i s-a făcut foame, aşa că alege o cafenea la întîmplare, îşi lasă cu grijă trupul deşirat pe un scaun din plastic ce refuză să stea locului pe pavajul vălurit şi îi cere chelnerului o cafea turcească mare, potrivit de dulce şi două chifle cu mac unse cu gem şi unt. Nici n-a apucat să muşte din prima chiflă, că o femeie tînără se aşază pe scaunul de alături şi, acoperindu-şi gura pe jumătate cu palma, îl întreabă, într-o germană bavareză, stîlcită de accentul turcesc, dacă n-ar vrea să se culce cu ea pe bani.

Avînd spre treizeci de ani, Zara este tulburător și imposibil de frumoasă. Poartă o bluză subțire și sutien negru, la care se adaugă o fustă neagră cam sărăcuță, care îi lasă pulpele aproape goale. E primejdios de suplă. Înșelîndu-se, Mundy presupune că e vorba de droguri. Apoi, spre rușinea pe care a simțit-o ulterior, se simte tentat, chiar mai mult decît e dispus să recunoască, să accepte oferta ei. E nedormit, fără slujbă, n-a avut nici o femeie de o grămadă de vreme și a ajuns aproape fără bani.

Cînd se uită însă mai atent la tînăra cu care ar fi gata să se culce, își dă seama nu numai de cumplita disperare și de inteligența ce i se citesc în ochi, dar și de lipsa de încredere în propriile forțe, astfel că se răzgîndește și, în schimb, îi oferă un mic dejun, pe care ea îl acceptă temătoare, punînd însă condiția să ducă jumătate din porție acasă, pentru mama ei, bolnavă. Simțindu-se extrem de recunoscător să se apropie de o altă ființă umană care a ajuns la ananghie, Mundy are o propunere și mai bună: ea să mănînce tot, apoi vor cumpăra împreună mîncare pentru mama ei de la unul dintre magazinele pentru musulmani, care ticsesc strada.

Ea îl ascultă fără să trădeze nici o trăire, rămînînd cu ochii plecați. Simțind parcă la unison cu ea, Mundy bănuiește că ea se întreabă dacă a dat peste un nebun sau peste vreun excentric. El se chinuiește să nu pară nici una, nici alta, numai că, bineînțeles, eșuează lamentabil. Cu un gest care lui îi merge drept la inimă, Zara trage mîncarea cu ambele mîini spre partea ei de masă, pentru ca nu cumva el să se răzgîndească și să o ia înapoi.

În timp ce face asta, Zara își ia mîna de la gura ce-i rămăsese deschisă. Cei patru dinți din față îi sînt retezați de la rădăcină. În vreme ce ea mănîncă, Mundy privește cercetător de-a lungul străzii, căutînd din ochi peștele ei. Se pare că nu are așa ceva. Probabil că a ajuns sclavă a cafenelei. Nu-și dă încă seama de asta, dar instinctul îi spune să o protejeze. Cînd se ridică să plece, Zara se lămurește că nu-i ajunge lui Mundy nici pînă la umăr, motiv pentru care, oarecum speriată, se îndepărtează de el. Mundy adoptă o poziție ușor adusă de spate, dar ea păstrează distanța, temătoare. Ea a devenit însă prima grijă a lui Mundy. Problemele lui personale sînt neînsemnate în comparație cu necazurile tinerei. La rugămintea ei precipitată, din magazinul pentru musulmani cumpără o bucată de carne de miel, ceai de mere, cușcuș, miere, legume, halva și o tabletă uriașă de ciocolată Toblerone care e la ofertă specială.

– Dar cîte mame ai, de fapt? o întreabă el amuzat, deși gluma lui nu e împărtășită de Zara.

În timp ce face cumpărăturile, ea continuă să rămînă încordată și suspect de tăcută, tocmindu-se în turcește, ducînd mereu mîna la gură cînd vorbește, apoi împungînd cu degetul spre fructe – nu acela, celălalt. Iuțeala și priceperea cu care calculează îl impresionează profund pe Mundy. Se simte în stare de multe lucruri, dar nu să negocieze. Cînd încearcă să ducă sacoșele cu toate cumpărăturile – au ajuns să fie deja două, ambele destul de grele –, ea i le smulge din mînă cu gesturi speriate.

– Vrei să te culci cu mine? îl întreabă ea grăbită, semn că și-a pierdut răbdarea, după ce se asigură că sacoșele i-au rămas în mîini.

Mesajul ei e fără echivoc: „Ai plătit pentru mine, așa că s-o facem și lasă-mă în pace!“

– Nu, răspunde el.

– Dar ce vrei?

– Să te conduc acasă.

Ea clatină din cap cu îndîrjire.

– Nu acasă. Hotel.

El încearcă să-i explice că are intenții mai curînd amicale decît sexuale, dar ea e prea obosită ca să-l asculte și începe să plîngă fără ca expresia de pe chip să i se schimbe.

El alege o altă cafenea și se așază amîndoi la o masă. Lacrimile continuă să-i curgă pe obraji, dar ea nu le ia în seamă. El o îndeamnă să vorbească despre sine, iar ea se supune fără să manifeste vreun interes deosebit față de subiect. S-ar părea că nimic n-o mai inhibă. E o fată de la țară, din cîmpia Adana, cea mai mare fiică a unor țărani, îi destăinuiește ea într-o germană șovăielnică, în tot acest timp rămînînd cu privirea ațintită spre masă. Tatăl a promis că o dă în căsătorie fiului unui țăran din vecini. Băiatul era considerat un geniu în computere, care cîștigă bine în Germania. Cînd el a venit în vizită la familia din Adana, au făcut nunta conform tradiției, cele două gospodării s-au unit, iar Zara a plecat cu soțul ei la München, unde a constatat că el nu era nici pe departe mare geniu în computere, ci un bandit înarmat, aflat mereu pe drumuri. El avea douăzeci și patru de ani, ea, șaptesprezece, și aștepta deja un copil.

– Făcea parte dintr-o bandă, afirmă ea fără ocolişuri. Toţi băieţii erau nişte ticăloşi. Nebuni. Furau maşini, vindeau droguri, stăteau pe lîngă cluburi de noapte şi trimiteau la produs prostituate. Numai lucruri rele. Acum e în închisoare. Dacă n-ar fi acolo, fraţii mei l-ar ucide.

Soţul îi fusese închis în urmă cu nouă luni, dar mai apucase să-şi înspăimînte de moarte copilul şi să-i spargă dinţii soţiei înainte de a fi ridicat de poliţie. Fusese condamnat la şapte ani, la care se adăugau şi alte acuzaţii, ce urmau a fi probate. Unul dintre membrii bandei devenise martor al poliţiei. În timp ce merg prin oraş, istorisirea ei continuă, ca o revărsare monotonă, ba în germană, ba în frînturi de turcă, atunci cînd cunoştinţele de germană n-o ajută. Există momente în care Mundy se întreabă dacă mai e sigură că el merge alături de ea. *Mustafa,* spune ea, cînd el o întreabă cum îl cheamă pe băiat. Ea nu l-a întrebat încă nimic despre el. Continuă să care sacoşele, iar el nu a mai făcut nici o încercare de a o ajuta. Zara poartă mărgele albastre, şi el îşi aduce aminte, ca prin vis, dintr-o viaţă aproape uitată, că pentru musulmanii superstiţioşi mărgelele de acea culoare feresc de deochi. Ea îşi trage nasul, dar lacrimile au încetat să i se rostogolească pe faţă. Mundy crede că îşi impune să arate mai bine dispusă înainte de a se întîlni cu cineva care nu trebuie să ştie că a plîns. Se află în zona de vest a Münchenului, care nu se compară nicidecum cu elegantul său omolog londonez[1]: clădiri cu apartamente sărăcăcioase, construite înainte de război, vopsite în culori terne; rufe spălate atîrnă la geamuri, iar copiii se joacă pe cîte un petic de iarbă veştejită. Un băiat îi vede apropiindu-se, brusc se desparte de prieteni, ridică o piatră şi înaintează ameninţător spre ei. Zara strigă la el în turceşte.

– Ce vrei? răcneşte copilul.

– O bucată de ciocolată din porţia ta de Toblerone, Mustafa, îi răspunde Mundy.

Băiatul se holbează la el, vorbeşte din nou cu mama, apoi mai înaintează puţin, rămînînd cu piatra în mîna dreaptă, în timp ce cotrobăieşte cu stînga într-o sacoşă. Ca şi mama lui, e slăbănog, cu ochii adînciţi în orbite. Tot asemenea ei, pare să nu se exteriorizeze mai deloc.

---

[1] Aluzie la West End, zonă situată între Hyde Park şi Charing Cross, renumită pentru magazine de modă, teatre, restaurante şi reşedinţe scumpe în cartierele Soho şi Mayfair. (n.tr.)

– Şi o ceaşcă de ceai de mere, adaugă Mundy. Împreună cu tine şi amicii tăi.

Conduşi de Mustafa, care a preluat sacoşele, şi sub escorta a trei băieţi robuşti, cu ochii negri, Mundy o urmează pe Zara pe scările mizere pînă la etajul trei. Ajung la o uşă dublată cu tablă de oţel, Mustafa se scotoceşte prin buzunarul cămăşii şi, cu un aer de mare senior, scoate o cheie aflată pe un lanţ. Intră primul, însoţit de prieteni. Zara păşeşte înăuntru abia după aceea. Mundy aşteaptă să fie poftit.

– Te rog să intri, îl anunţă Mustafa, exprimîndu-se corect în germana vorbită în Bavaria. Eşti bine venit. Dar dacă te atingi de mama, o să te omorîm.

* * *

În următoarele zece săptămîni, Mundy s-a chinuit să doarmă pe canapeaua extensibilă a lui Mustafa, aflată în camera de zi, cu picioarele atîrnîndu-i afară din pat, iar Mustafa a dormit cu mama lui, avînd pregătită o bîtă de base-ball, pentru cazul în care Mundy ar încerca vreo prostie. La început, Mustafa refuză să mai meargă la şcoală, aşa că Mundy îl duce la grădina zoologică şi tot bate mingea cu el pe iarba ofilită, în vreme ce Zara stă acasă şi trece printr-o stare de convalescenţă – aşa speră Mundy. Încetul cu încetul, îşi asumă rolul de tată al unui copil musulman şi de paznic platonic al unei femei traumatizate, care suferă de ruşinea ce-şi are cauza în credinţa ei religioasă. La început arătîndu-se bănuitori faţă de englezul deşirat care parcă rîde prea mult, apoi încep treptat să-l accepte, în vreme ce Mundy, pe de altă parte, face tot ce poate pentru a şterge reputaţia Zarei de colonialistă detestată a ţării sale. Drept fonduri, se slujesc de ce-a mai rămas din cei şapte sute de euro şi de suma derizorie pe care Zara o primeşte din partea familiei şi de la asigurările sociale din Germania. Ei îi place să gătească spre seară, iar Mundy face pe ajutorul de bucătar. La început, ea se opune, apoi, cu mare greutate, acceptă. Pregătirea mesei împreună devine principalul eveniment al zilei. Puţinele momente în care ea îşi îngăduie să rîdă sînt ca nişte daruri dumnezeieşti pentru el, în ciuda dinţilor ei sparţi. Ambiţia ei de o viaţă, află el, este de a urma o şcoală de asistente medicale.

Vine şi dimineaţa în care Mustafa anunţă că va merge la şcoală. Mundy îl însoţeşte şi este prezentat cu mîndrie de către Mustafa drept noul lui tată. În aceeaşi săptămînă, toţi trei îşi fac apariţia la moschee. Aşteptîndu-se să vadă o cupolă aurită şi un minaret, Mundy rămîne deconcertat, trezindu-se într-o încăpere cu gresie pe jos, situată la etajul unei case ca vai de ea, îngrămădită între croitorii care vînd rochii de mireasă, dughene cu alimente pentru musulmani şi magazine second-hand de obiecte electrocasnice. Din ceea ce învăţase demult, îşi aduce aminte că nu trebuie să îndrepte picioarele către nimeni şi nici să dea mîna cu femei, ci să-şi ţină mîna dreaptă în dreptul inimii şi să plece capul în semn de respect. Cum Zara se opreşte în încăperea destinată femeilor, Mustafa îl ia de mînă şi-l conduce alături de bărbaţii care se roagă şi-l dăscăleşte cînd să se ridice, cînd să facă plecăciuni şi cînd să îngenuncheze şi să-şi lipească fruntea de rogojina care serveşte drept pămînt.

Recunoştinţa lui Mustafa nu cunoaşte margini. Pînă în acel moment a fost obligat să rămînă sus, cu mama şi copiii mai mici. Graţie lui Mundy, acum stă jos, printre bărbaţi. Cînd rugăciunea se încheie, Mustafa şi Mundy pot da mîna cu bărbaţii din cameră şi fiecare îşi exprimă speranţa că rugăciunile au fost bine primite în Cer.

– Studiul şi Allah îţi vor aduce înţelepciunea, îl asigură la plecare tînărul şi luminatul imam. Dacă nu studiezi, devii negreşit victima ideologiilor primejdioase. Eşti căsătorit cu Zara, presupun.

Mundy are bunul-simţ să roşească şi bîiguie ceva despre faptul că, da, speră să o facă într-o bună zi.

– Nu formalitatea este importantă, îl asigură tînărul imam. Răspunderea contează. Fii responsabil, şi Allah te va răsplăti.

La o săptămînă după aceea, Zara îşi găseşte o slujbă de noapte la cafeneaua care vinde kebab, în apropiere de gară. Dacă tot nu a reuşit să se culce cu ea, patronul hotărăşte să îi acorde încredere. Zara îşi prinde părul cu o eşarfă şi devine angajata lui de bază, căreia i se permite să se ocupe de bani, pentru că are ca protector un englez. După alte cîteva săptămîni îşi găseşte şi Mundy rostul pe lume: se transformă în ghid turistic la Linderhof. În ziua următoare, singură, Zara îi face o vizită tînărului şi luminatului imam şi soţiei acestuia. După ce revine acasă, se închide vreme de o oră cu Mustafa. În aceeaşi noapte, Mustafa şi Mundy fac schimb de paturi.

Mundy a trecut prin schimbări şi mai ciudate ale sorţii, dar nici una dintre ele, şi e convins de asta, nu i-a oferit o asemenea satisfacţie. Iubirea lui pentru Zara nu cunoaşte limite. Îl iubeşte mult şi pe Mustafa, dar ţine şi mai mult la el pentru că îşi iubeşte mama.

* * *

Ţarcul pentru vorbitorii de engleză se deschide, iar obişnuita amestecătură multiculturală de turişti înaintează tîrşîindu-şi paşii. Canadieni care au frunza roşie de arţar imprimată pe rucsacuri, finlandezi cu hanorace şi şepci de golf, femei indiene în sariuri, crescători australieni de oi însoţiţi de soţii stafidite de arşiţă, japonezi bătrîni care se strîmbă la el, parcă trădînd o suferinţă a cărei sursă n-a reuşit niciodată să şi-o explice: Mundy îi ştie pe toţi, pe de rost, începînd de la culoarea autocarelor turistice, pînă la numele mici ale nesătuilor ghizi de tur care nu vor decît să-i ademenească în magazinele cu suvenire, spre sporirea comisionului pe care îl încasează de la patronii acestora. Din adunătura de astă-seară nu lipsesc decît detaşamentele de adolescenţi din Vestul Mijlociu ame-rican, care poartă proteze dentare corective, însă, spre disperarea operatorilor din industria de turism germană, America sărbătoreşte acasă marea Victorie împotriva Răului.

Scoţîndu-şi melonul şi fluturîndu-l deasupra capului, Mundy se aşază în fruntea turmei sale, pe care o conduce în marş către intrarea principală. În cealaltă mînă ţine strîns o micuţă tribună improvizată din placaj rezistent la umezeală pe care şi-a încropit-o în sala cazanului de la subsolul blocului în care locuieşte. Alţi ghizi transformă scara castelului în tribună pentru a le vorbi turiştilor. Însă Ted Mundy, trecut prin colţul oratorilor din Hyde Park, nu procedează aşa. După ce trînteşte cutia la picioare, se urcă vioi pe ea, părînd mai înalt decît auditoriul cu aproape jumătate de metru, ţinînd din nou melonul în aer.

– Vorbitorii de engleză, la *mine*, vă rog, *mulţumesc*. Ar trebui să spun mai curînd *ascultătorii* de engleză, deşi, la această oră din zi, mi-aş dori ca dumneavoastră să fiţi vorbitorii. Ha-ha! Nu este adevărat, serios...

Îşi menţine glasul scăzut în mod deliberat, pentru ca turiştii să se vadă siliţi să se domolească pentru a-l auzi.

– Nu, încă nu mi-am pierdut suflul, vă asigur. Aparatele de fotografiat sînt binevenite, dar fără cele video, vă rog – şi la

dumneavoastră mă refer, domnule, vă rog, mulţumesc – să nu mă întrebaţi de ce, dar şefii mei mă asigură că doar *fîşîitul* unei camere video ne trimite direct la tribunalul care judecă procesele de proprietate intelectuală.

La replica aceasta nu rîde nimeni, dar Mundy nici măcar nu se aşteaptă la aşa ceva din partea unor turişti care şi-au petrecut ultimele patru ore înţepeniţi în autocar, plus încă o oră stînd la coadă în bătaia soarelui.

– Strîngeţi-vă în jurul meu, *vă rog,* doamnelor şi domnilor, ceva mai aproape, dacă *binevoiţi*. E suficient loc aici, în faţa mea, doamnelor – spune el, adresîndu-se unui grup de profesoare foarte alerte din Suedia. Mă auziţi de acolo, tineri domni? – asta către un grupuşor de adolescenţi ciolănoşi care au trecut graniţa invizibilă, ajungînd în Saxonia, deci au venit, din greşeală, în altă turmă, dar au hotărît să rămînă pentru a lua parte la o lecţie gratuită de engleză – da, puteţi. Bine. Iar dumneavoastră, domnule, mă vedeţi? – către un chinez scund – Da, puteţi. O rugăminte *personală,* dacă nu vă deranjează, doamnelor şi domnilor. *Mobilele*, cum le spunem noi în Germania, cunoscute de altfel sub numele de telefoane mobile. Vă rog să verificaţi dacă sînt închise. S-a făcut? Atunci l-aş ruga pe ultimul dintre dumneavoastră să închidă uşa, da, domnule, şi vom începe. Vă mulţumesc.

Lumina naturală a dispărut, iar amurgul artificial este iluminat de nenumăratele becuri ale candelabrelor, a căror lumină este reflectată de oglinzile cu rame aurite. Momentul de glorie al lui Mundy – unul dintre cele opt de care are parte în fiecare zi – e pe punctul de a începe.

– După cum şi-au dat seama cei cu spirit de observaţie mai acut, ne aflăm în holul de la intrare, destul de modest, la *Linderhof*. Nu *Palatul* Linderhof, vă rog să reţineţi, deoarece *hof* înseamnă *fermă*, iar palatul în care ne găsim a fost construit pe terenul pe care se întindea cîndva ferma Linderhof. Dar de ce *Linder?* ne-am putea întreba. Avem vreun filolog printre noi? Un profesor de vorbe? Un expert în sensurile vechi ale cuvintelor?

Nu există printre turişti aşa ceva, ceea ce este cît se poate de bine, fiindcă Mundy a ajuns pe punctul de a se lansa într-una dintre improvizaţiile lui care ies din tipicul programului. Din motive care îi rămîn confuze, nu reuşeşte mai niciodată să se concentreze asupra lucrurilor esenţiale pe care trebuie să le prezinte turiştilor.

Uneori rămîne surprins de propriile reacţii, lucru ce constituie o parte a terapiei prin care luptă împotriva altor gînduri, mai îndărătnice, cum ar fi cel referitor la Irak sau la scrisoarea ameninţătoare primită de la banca lui din Heidelberg, sosită în acea dimineaţă împreună cu invitaţia companiei de asigurări de a-şi plăti rata.

– Aşadar, avem cuvîntul german *Linde,* care înseamnă „tei". Dar cum explicăm acel R final, mă întreb eu?

Mundy a început să capete aripi.

– Să nu uităm, s-ar putea ca ferma să îi fi aparţinut domnului Linder, şi cu asta am găsit soluţia. Eu însă prefer altă explicaţie, adică, avem verbul *lindern*, ce semnifică „a uşura, a domoli, a despovăra, a alina". Şi aş dori să cred că aceasta este explicaţia care i-a surîs mai mult sărmanului nostru rege Ludwig. Pentru el, Linderhof era *locul alinării*. Da, sigur, toţi avem nevoie de puţină alinare, nu-i aşa, mai ales în vremurile de azi. Ludwig trecuse printr-o situaţie grea, dacă vă amintiţi. Avea nouăsprezece ani cînd s-a urcat pe tron, era tiranizat de tatăl său, persecutat de instructori, terorizat de Bismark, chinuit de politicieni corupţi, îi fusese ştirbită autoritatea de rege şi abia dacă-şi cunoştea mama.

Nu cumva şi Mundy a fost tratat cu aceeaşi monedă? Judecînd după tremurul din glasul lui, aşa s-ar crede.

– Prin urmare, ce *a făcut* acest tînăr atrăgător, extrem de înalt, sensibil, jignit, *mîndru,* care credea că a fost ales de Dumnezeu pentru a domni? întreabă Mundy, cu autoritatea îndurerată a bărbatului foarte înalt care simpatizează cu altul aflat în aceeaşi situaţie. Ce *face* el dacă este despuiat în mod sistematic de puterea pe care o dobîndeşte prin naştere? Răspunsul este: îşi construieşte un şir de castele fanteziste. Şi cine n-ar proceda la fel? – iar Mundy începe să intre tot mai bine în rol.

– Palate impunătoare. Iluzii ale puterii. Cu cît are mai puţină putere, cu atît îşi făureşte iluzii mai mari şi aici seamănă cu galantul meu prim-ministru, domnul Blair, dacă vreţi să vă mărturisesc părerea mea, dar să nu mă citaţi – tăcere oarecum amuzată. Şi tocmai din acest motiv eu, personal, nu l-aş numi pe Ludwig *nebun*. Prefer să-l botez Regele Viselor. Regele Artiştilor Escapişti, dacă vreţi. Un vizionar însingurat într-o lume infectă. A trăit cu precădere noaptea, după cum cred că ştiţi. Nu-i plăceau oamenii, în general, iar femeile, nici atît. Da, Dumnezeule, nu-i plăceau!

De astă dată hohotele de rîs se aud dinspre un grup de ruşi care îşi trec unul altuia o sticlă, dar Mundy se face că nu aude. Cocoţat pe cutia făcută chiar de el, trăgîndu-şi melonul uşor pe frunte, ceea ce-l face să semene cu un soldat dintr-un regiment de gardă, intenţionînd, de fapt, a-şi cuminţi smocul de păr rebel care dă să iasă la iveală, Mundy a pătruns într-o atmosferă la fel de rarefiată ca aceea în care a trăit Ludwig. Doar din cînd în cînd le mai acordă atenţie celor din jurul lui, care au capetele înălțate, sau vreunui copil care se trezeşte vorbind, sau unui grup de italieni care au de soluționat o dispută.

– Cînd Ludwig se retrăgea în propria minte, devenea stăpînul universului. Nimeni, dar *nimeni* nu-i putea da ordine. Aici, la Linderhof era reîncarnarea Regelui Soare, acel gentleman călare, pe care îl vedeţi pe masa de acolo: în franceză, Louis este totuna cu Ludwig din germană. Iar la Herrenchiemsee, la cîţiva kilometri de aici, Ludwig şi-a construit propriul Versailles. La Neuschwanstein, ceva mai spre munţi, devenea Siegfried, marele rege războinic german, imortalizat într-o operă de Richard Wagner, idolul lui Ludwig. Iar sus în munţi, dacă vă permite pregătirea fizică să ajungeţi, Ludwig a ridicat Palatul Schachen, unde, bineînţeles, s-a încoronat rege al Marocului. Dacă ar fi putut, ar fi devenit un Michael Jackson, numai că, din nefericire, nu auzise de el.

Acum rîsetele se aud de peste tot, dar, din nou, Mundy nu le ia în seamă.

– Da, Maiestatea sa avea *capriciile sale.* Cerea să-i fie servită mîncarea aşezată pe o masă din aur, care i se trimitea printr-o deschizătură în podea – o veţi vedea peste cîteva minute –, astfel ca nimeni să nu-l urmărească mîncînd. Îşi ţinea servitorii treji toată noaptea, iar dacă îl iritau, poruncea să fie jupuiţi de vii. Dacă îl apuca vreuna dintre toanele antisociale, vorbea cu toată lumea de după un paravan. Şi vă rog să reţineţi că toate acestea se petreceau în secolul al XIX-lea, nu în Evul Mediu. În lumea reală se construiau căi ferate, nave din oţel, motoare cu aburi, mitraliere şi aparate de fotografiat. Aşadar, să nu ne amăgim că vorbim despre o istorie de genul „a fost odată“. Doar Ludwig se autoamăgea. El se îndrepta înapoi spre rădăcinile istoriei cît de repede putea să-l ţină punga. Ceea ce era, într-adevăr, o problemă, fiindcă el cheltuia banii Bavariei.

O căutătură discretă în jos, spre ceas. Au trecut trei minute şi jumătate. Acum trebuie să urce scara cu vizitatorii după el. Aşa şi face. Prin pereţii despărţitori aude glasurile colegilor, crescînd la fel ca şi al lui: energica *Frau Doktor* Blankenheim, profesoară pensionară, convertită recent la budism şi decană a cercului literar, palidul *Herr* Stettler, ciclist şi erotoman, Michel Delarge din Alsacia, preot răspopit. Şi, în urma lui, urcînd scările, val după val, infanterişti japonezi conduşi de o regină japoneză a frumuseţii, care calcă foarte mărunt şi leagănă o umbreluţă ce nu seamănă nici pe departe cu aceea a lui Chamberlain.

Şi, undeva aproape de el, şi nu pentru prima oară în viaţa lui, fantoma lui Sasha.

* * *

Oare pe casa scărilor simte gîdilătura bine cunoscută pe şira spinării? Sau în sala tronului? Ori în dormitorul regal? În Sala Oglinzilor? De unde se strecoară senzaţia aceea, ca o presimţire veche? O sală a oglinzilor este un bastion creat în mod deliberat în calea realităţii. Multiplicate la nesfîrşit, în drumul lor spre infinit, imaginile realităţii îşi pierd vigoarea. O siluetă care, văzută faţă în faţă, ar putea transmite groaza sau plăcerea perfectă, devine, în nenumăratele ei reflectări, o simplă premisă, doar prezumţia unei forme.

Pe de altă parte, Mundy este, de nevoie şi prin instruire, un om foarte vigilent. Aici, în Linderhof, nu face nici cel mai neînsemnat gest fără să-şi asigure spatele, faţa şi toate unghiurile, pentru a se apăra de amintirile nedorite ale unor existenţe anterioare sau de oamenii ciudaţi ai acestei vieţi, cum ar fi hoţi de obiecte de artă, vandali, hoţi de buzunare, creditori, portărei de la Heidelberg, turişti senili care ar putea suferi vreun atac de inimă, copii care pot vomita pe covoare nepreţuite, doamne cu căţei ascunşi în poşete şi, mai recent – la ordinul expres al conducerii –, terorişti care întreprind acţiuni sinucigaşe. Nu trebuie să excludă însă de pe lista de onoare bine venita încîntare, chiar pentru un bărbat care şi-a găsit perechea şi se simte fericit, de a vedea o fată cu forme frumoase, ale cărei calităţi trebuie apreciate doar în mod indirect.

Pentru a avea ajutoare în această veghe, Mundy a numit în secret anumite puncte strategice sau posturi fixe: ici o pictură afumată,

care este acoperită cu geam și îi oferă o imagine a scării, dincolo o urnă din bronz care îi dă o imagine cu unghi foarte larg a persoanelor care stau alături de el, iar acum, chiar Sala Oglinzilor, în care o puzderie de Sasha multiplicați par a pluti de-a lungul a kilometri de coridor aurit.

Ori poate nu.

Oare a ajuns altceva decît un Sasha al minții, un miraj de vineri noaptea? De-a lungul anilor trecuți de cînd și-au luat rămas-bun, Mundy a văzut pe săturate oameni ca Sasha și de aceea se grăbește să se atenționeze: tipi ca Sasha, ajunși la ultimul bănuț, care îl fixează de pe trotuarul de vizavi și, precipitați de foame și entuziasm, traversează primejdios printre mașini pentru a-l îmbrățișa; mulți Sasha supli, cu gulere îmblănite la paltoane, care așteaptă secretoși în intrînduri pentru a-i sări în cale sau coboară tropăind scări publice, urlînd: *Teddy, Teddy, sînt eu, vechiul tău prieten, Sasha!* Și totuși, nici nu se oprește bine ca să se întoarcă, avînd un surîs de superioritate, că apariția se mistuie sau, metamorfozîndu-se într-o cu totul altă persoană, se îndepărtează și se pierde în mulțime.

În căutarea unei confirmări de neclintit, Mundy schimbă pe nesimțite punctul de observație, întîi ridicînd brațul cu un gest retoric, apoi răsucindu-se pe cutia lui pentru a le atrage atenția turiștilor către priveliște, splendida, magnifica priveliște ce se poate admira pe căpătîiul patului regal – „Urmăriți-mi brațul, doamnelor și domnilor“ – înfățișînd o cascadă italiană rostogolindu-se pe versanții nordici de la Hennenkopf.

– Imaginați-vă că vă aflați acolo – îi îndeamnă el pe vizitatori, cu o izbucnire exuberantă care face cinste torentului spectaculos – cu cineva iubit! Da, pesemne că *nu,* în cazul lui Ludwig – rafale de rîsete isterice din partea rușilor –, dar măcar stînd întinși acolo, înconjurați de atîta aur și albastru regal de Bavaria! Iar cînd vă treziți într-o dimineață însorită și deschideți ochii, vă uitați pe fereastră și – bum!

Și pronunțînd cuvîntul *bum* rămîne crucificat: *Sasha, măi omule, unde naiba ai fost?* Numai că Mundy nu rostește nici una dintre aceste vorbe și nici nu dă de bănuit așa ceva, nici măcar printr-o tresărire a pleoapelor, fiindcă Sasha, în spiritul wagnerian al locului, și-a pus pe cap pălăria care îl face invizibil, acea *Tarnkappe*, cum se numea ea în povești, bereta neagră din Țara Bascilor, purtată peste ochi, care te ferește de orice indiscreție, mai ales la vreme de război.

În plus – ca nu cumva Mundy să fi uitat cum trebuie să se poarte în clandestinitate – Sasha a dus la buze degetul arătător, îndoit și sugerînd reveria, nu drept semn de avertisment, ci, mai curînd, în poza visătoare a omului care găsește plăcere în experiența altuia de a se trezi într-o dimineață însorită și de a privi pe fereastră către cascada ce se azvîrle de pe Hennenkopf. Gestul rămîne de prisos. Nici cel mai vigilent ochi, nici cea mai sofisticată cameră secretă de supraveghere din lume nu ar fi reușit să surprindă măcar o aluzie la reîntîlnirea celor doi.

Iar Sasha, la fel: Sasha, santinela pitică, plin de viață chiar și cînd nu face nici o mișcare, detașat de orice persoană din apropierea lui, pentru a nu se putea face comparație între propria statură și a altuia, ținîndu-și coatele ridicate pe lîngă trunchi, de parcă ar fi gata să-și ia zborul, cu ochii căprui și aprigi care țintesc la mai puțin de un centimetru deasupra liniei ochilor tăi – fără a ține seama că, la fel ca Mundy, tu ești cu un cap și jumătate mai înalt decît Sasha –, ochi lipicioși, acuzatori, cercetători, provocatori, gata să te stîrnească la acțiune, să te interogheze și să te descumpănească. Sasha e cît se poate de adevărat, jur.

Turul e pe sfîrșite. Regulamentul interior le interzice ghizilor să ceară bacșiș, dar le permite să stea în dreptul ușii, să salute din cap turiștii care pleacă spre lumina soarelui și să le ureze o vacanță *absolut minunată* și fără incidente. Recolta de bacșișuri nu-i niciodată la fel, dar războiul a făcut-o să sece aproape de tot. Uneori Mundy rămîne cu buza umflată pînă la sfîrșit, ținîndu-și melonul așezat pe capul vreunui bust aflat la îndemînă, pentru a nu fi luat drept o pălărie oarecare, destinată cerșitului. Alteori se întîmplă că un cuplu de vîrsta a doua sau vreo profesoară care are sarcini mai puțin ortodoxe țîșnește cu sfiiciune spre el și insistă ca Mundy să primească o bancnotă, după care se grăbește să se piardă în ciurdă. În seara asta, un constructor amabil din Melbourne și soția lui, Darlene, țin să-i explice lui Mundy că Tracy, fiica lor, a fost în *exact același tur* în cursul iernii, *cu exact aceeași companie de turism,* să nu-ți vină a crede, nu? Iar Tracey se simțise minunat tot timpul cît se aflase la castel – poate Mundy își mai aduce aminte de ea, fiindcă ea sigur nu l-a uitat pe bărbatul înalt cu melon! O fată blondă cu pistrui și coadă de cal, prietenul ei, student la Medicină

la Perth, joacă rugby în echipa universității? Şi, în timp ce Mundy se preface a căuta prin memorie fața acelei fete – apropo, prietenul ei se numește Keith, mărturisește omul de afaceri din construcții, în caz că asta l-ar ajuta –, simte mîna mică și fermă prinzîndu-l de încheietură, răsucindu-i-o cu palma în sus, așezînd o bancnotă și strîngîndu-i degetele în jurul ei. În același moment, preț de cîteva clipe, zărește bereta lui Sasha dispărînd în mulțime.

– Data viitoare cînd vii la Melbourne, ne cauți, da? strigă australianul, vîrîndu-i o carte de vizită în buzunarul de sub drapelul Albionului.

– Negreșit! aprobă Mundy cu un hohot înveselit și, cu un gest expert, palmează bancnota în buzunarul lateral al hainei.

* * *

Înțelept e să te așezi înainte de a porni în călătorie, de preferință pe propria valiză. Superstiția e rusească, însă axioma s-a născut o dată cu Nick Amory, care e mentorul lui Mundy în probleme de supraviețuire – „Edward, dacă plutește ceva spectaculos în aer, iar asta te poate afecta, atunci, pentru numele cui vrei tu, domolește-ți furia firească și îngăduie-ți un moment de gîndire înainte de a face saltul."

La Linderhof ziua s-a încheiat, iar personalul și turiștii se grăbesc spre parcare. Ca o gazdă binevoitoare, Mundy rămîne pe trepte, adresîndu-le binecuvîntări multilingve colegilor care pleacă: *Auf Wiedersehen, Frau Meierhof! Încă nu le-au găsit!* Face referire la armele irakiene de distrugere în masă. *Fritz, Tschüss! Respectele mele soției! Seara trecută la Poltergeist a ținut o cuvîntare grozavă!* Se referă la clubul local unde au loc dezbateri literare și sociale, la care Mundy merge din cînd în cînd pentru a se mai detensiona politic. Apoi, către colegii vorbitori de franceză și spaniolă, doi bărbați căsătoriți unul cu altul – *Pablo, Marcel, o să suferim alături și săptămîna viitoare. Buenas noches, bonsoir amîndurora!* Ultimii rătăciți dispar în lumina crepusculară, iar el se retrage în umbra aripii vestice a palatului, scufundîndu-se în bezna de sub o scară.

A nimerit în acel loc din întîmplare, la scurt timp după ce a primit slujba.

Într-o seară, pe cînd explora interiorul castelului – în grădină urmează a se ține un concert la lumina lunii și, dacă Mustafa îi permite, ar dori să mai rămînă pentru a-l asculta – descoperă o scară de subsol care nu duce nicăieri. Coborînd treptele, dă de o ușă din fier, ruginită, care are cheia în broască. Bate și, cum nu primește nici un răspuns, răsucește cheia și pășește înăuntru. Pentru oricine în afară de Mundy, spațiul în care pătrunde nu e decît un soi de seră murdară, loc unde se abandonează stropitori, furtunuri nefolositoare și plante bolnăvicioase. Fără ferestre, doar cu un grilaj situat sus și fixat în peretele din piatră. Aerul greu și stătut de zambile în putrefacție și duduitul unui cazan răzbat din camera alăturată. Dar pentru Mundy ea reprezintă ceea ce Ludwig cel Nebun căuta cînd a construit Linderhof: un sanctuar, un refugiu în fuga lui de alte locuri în care și-ar putea găsi scăparea. Face un pas înapoi, încuie ușa și bagă cheia în buzunar, apoi, vreme de șapte zile lucrătoare, o ia încetișor și face o recunoaștere amănunțită a țintei sale. La ora zece dimineața, cînd porțile castelului se deschid, toate plantele sănătoase din camerele deschise publicului sînt udate, iar plantele bolnave au dispărut. Furgoneta firmei care se ocupă de flori, un minibus pe a cărui caroserie sînt pictate flori, iese cel tîrziu la zece și jumătate, oră la care plantele ofilite se află deja în camera aceea sau chiar în mașină, pentru a fi tratate în altă parte. Dispariția cheii nu a stîrnit mirarea nimănui. Încuietoarea nu a fost schimbată. Asta înseamnă că, începînd cu ora unsprezece dimineața, încăperea devine proprietatea lui personală.

Așa se întîmplă și în această seară.

Stînd drept ca un băț sub lampa sărăcăcioasă ce atîrnă din tavan, Mundy scoate din buzunar o lanternă-stilou, despăturește înștiințarea, pînă cînd aceasta devine un dreptunghi de hîrtie albă, și vede ceea ce era de așteptat: scrisul lui Sasha, așa cum a fost și va rămîne mereu – aceleași împunsături ale E-urilor și R-urilor germanice, aceleași implacabile linii coborîtoare care îl caracterizează drept bărbat. Expresia ce apare pe fața lui Mundy în momentul în care citește mesajul e greu de descifrat. Resemnarea, îngrijorarea și plăcerea apar și dispar. Dominantă rămîne o senzație de amărăciune. „Treizeci și patru de ani, gîndește el. O întîlnire pe deceniu. Ne cunoaștem, ducem un război, ne despărțim timp de zece ani. Ne întîlnim din nou și, vreme de un deceniu, nu ne putem lipsi unul de altul, purtînd o altă luptă. Ne despărțim pentru totdeauna, iar un deceniu mai tîrziu, tu revii."

Scotocindu-se prin buzunarele hainei, scoate un plic de chibrituri cam jerpelit care provine de la cafeneaua la care lucrează Zara. Detașează un chibrit, îl aprinde și apucă hîrtia de un colț, apoi de celălalt, ținîndu-o deasupra flăcării, pînă cînd aceasta devine un solz răsucit de cenușă. Îi dă drumul să cadă pe pardoseala din piatră și, precauție necesară, strivește rămășițele sub călcîi, transformîndu-le într-un praf negricios. Se uită la ceas și face repede un calcul. Mai are de pierdut vremea o oră și jumătate. N-are rost să o sune de pe acum. Probabil că abia și-a început tura. Patronul ei turbează cînd angajații lui primesc telefon în interes personal la oră de vîrf. Iar Mustafa e aproape sigur acasă la Dina, împreună cu Kamal. Mustafa și Kamal sînt prieteni la cataramă, stelele ligii naționale de crichet din West End-ul turcesc, avîndu-l ca președinte pe domnul Edward Mundy. Dina e verișoara Zarei și bună prietenă a lui Mundy. Căutînd prin agenda mobilului demodat, găsește numărul și îl formează.

– Dina. Te salut. Conducerea vrea să țină în seara asta o ședință cu ghizii de tur. Am uitat cu desăvîrșire. Poți să-l ții pe Mustafa să doarmă la tine dacă eu întîrzii prea mult?

– Ted? Se aude glasul puțin spart al lui Mustafa.

– *Bună seara, Mustafa! Ce mai faci?* întreabă Mundy, rar și apăsat.

Discută în engleză, Mundy fiind profesorul.

– *Îmi...* merge*... foarte, foarte... bine*, Ted!

– Cine e Don Bradman?

– Don... Bradman... este... mai cel grozav... jucător... la bătaie... din lume, Ted!

– În seara asta rămîi la Dina. Bine?

– Ted?

– M-ai înțeles? Am o întîlnire. O să vin tîrziu.

– Și... eu dorm... la Dina.

– Exact. Ai înțeles. Dormi la Dina.

– Ted?

– Da?

Mustafa rîde atît de nestăpînit încît abia poate vorbi:

– Tu... om foarte... rău, Ted!

– De ce sînt rău?

– Tu... iubești... altă femeie! Spun... Zara!

– Cum de-ai ghicit marele meu secret?

Trebuie să repete această replică.

– Știu eu! Am... ochi... mari, mari!

– Vrei să ți-o descriu pe cealaltă femeie pe care o iubesc? Ca să-i spui Zarei?

– Te rog.

– Așa, cealaltă femeie. Să-ți spun cum arată?

– Da, da! Spune-mi! Om... rău... ce ești!

Alte hohote de rîs.

– Are picioare foarte frumoase...

– Da, da!

– Are, de fapt, *patru* picioare... foarte *păroase*... și o coadă lungă și aurie... și o cheamă?

– Mo! O iubești pe Mo! O să-i spun Zarei că o iubești mai mult pe Mo!

Mo e o cățea labrador găsită, numită astfel de Mustafa în cinstea lui însuși. Cîinele s-a instalat la ei de Crăciun, la început spre oroarea Zarei, care știa din copilărie că, dacă atingi un cîine, te pîngărești și nu te mai poți ruga. Cu toate astea, la insistențele sincronizate ale amîndurora, Zarei i s-a înmuiat inima, iar acum Mo nu mai e văzută ca un semn rău.

Sună apoi acasă și-și aude propria voce pe robot. Zarei îi place vocea lui Mundy. Uneori, cînd îi este dor de el în cursul zilei, rulează banda pentru a-i ține de urît, așa zice ea. „Draga mea, s-ar putea să vin tîrziu, o previne el în germana comună. În seara asta are loc o ședință a personalului și am uitat cu totul.“ Minciuni de acest fel, rostite din inimă și pe un ton protector, își păstrează integritatea, se liniștește el, întrebîndu-se în același timp dacă tînărul și prealuminatul imam ar fi de acord cu asta. „Și te iubesc la fel de mult ca azi-dimineață, adaugă el cu severitate, așa că să nu te ducă gîndul la altceva.“

Își aruncă ochii spre ceas – mai are o oră și zece minute. Se apropie de un scaun aurit și mîncat de cari și-l așază în fața unui garderob dărăpănat în stil Biedermeier. Ținîndu-și echilibrul pe scaunul care se leagănă, pipăie în spatele frontonului garderobului și scoate o geantă kaki de cînd lumea, plină de praf. Bate cu palma în ea să se scuture praful, se lasă pe scaun, ia geanta în brațe, scoate baretele scorojite din cataramele pline de rugină, ridică atent partea de deasupra și se uită bănuitor înăuntru, de parcă n-ar ști sigur la ce să se aștepte.

Cu mişcări delicate, desface conţinutul şi-l pune pe o masă din bambus: o fotografie veche înfăţişînd o familie anglo-indiană, inclusiv numeroşii servitori stînd pe scările unei masive clădiri în stil colonial; un dosar din piele de bivol pe care stă scris de mînă cu majuscule agresive DOSAR; o legătură de scrisori pline de greşeli, datînd din aceeaşi perioadă; o buclă din părul unei femei, castaniu închis, înfăşurată în jurul unei mlădiţe de iarbă neagră.

Aceste obiecte nu-l stîrnesc decît pentru o privire aruncată în grabă de confirmare a existenţei lor. Ceea ce caută, şi probabil că de aceea l-a lăsat la urmă, este un dosar copertat în plastic în care stau libere, parcă plutind, vreo douăzeci de scrisori nedeschise adresate domnului Teddy Mundy, primite prin intermediul băncii din Heidelberg, scrise cu aceeaşi cerneală neagră, de aceeaşi mînă precipitată ca şi înştiinţarea pe care a ars-o ceva mai devreme. Nu reiese numele expeditorului, dar nu are nevoie de asta.

Scrisori greoaie, strivite de vreme.

Sosite din ţări ale lumii a treia, plicuri din hîrtie aspră, cu granulaţie mare, întărite cu bandă adezivă şi împopoţonate cu timbre sclipitoare ca păsările tropicale, călătorind din locuri situate la antipozi, precum Damasc, Jakarta şi Havana.

Întîi le pune în ordine cronologică, după ştampilele poştei. Apoi le deschide, unul cîte unul, cu un cuţit vechi din cositor, aflat tot în geantă. Începe să citească. La ce bun? *Domnule Mundy, cînd citeşti ceva, întîi să te întrebi* de ce *o faci*. Parcă aude glasul apăsat al fostului său profesor de germană, Dr. Mandelbaum, în urmă cu patruzeci de ani. *Citeşti ceva pentru a te informa? Trebuie să ai un motiv. Sau citeşti pentru* a cunoaşte? *Informarea e doar calea, domnule Mundy. Scopul este* cunoaşterea.

„O să aleg cunoaşterea, socoteşte el. Şi promit că n-o să mă las sedus de false ideologii, adaugă el, salutîndu-l în gînd pe imam. Mă voi mulţumi să cunosc ceea ce n-am vrut să cunosc, despre care nu ştiu încă sigur că vreau să ştiu. Sasha, cum de m-ai găsit? De ce trebuie să nu te recunosc? Pe cine eviţi de data asta şi de ce?“

Printre scrisori se găsesc, împăturite, extrase din ziare, rupte în grabă şi purtînd semnătura lui Sasha. Pasajele ce merită remarcate sînt semnalate pe text cu o carioca sau cu mai multe semne de exclamare.

Citeşte vreme de o oră, pune scrisorile şi tăieturile din ziare la loc în geantă, iar geanta în ascunzătoare. „Acelaşi amestec previzibil, îşi spune el calm. Nici o iertare. Războiul de unul singur merge înainte, conform planului. Vîrsta nu reprezintă o scuză. N-a fost şi nici nu va fi vreodată.“

Aranjează scaunul poleit aşa cum l-a găsit, se aşază din nou şi-şi aduce aminte că a rămas cu pălăria pe cap. Şi-o scoate, o răstoarnă şi priveşte absent interiorul ei – un gest pe care îl face mereu în momente de concentrare. Numele mic al proprietarului firmei Steinmatzky & Sons este Joseph. Proprietar împreună cu fiii, nu fiicele. Adresa firmei este Viena, *Dürerstrasse nr. 19, deasupra brutăriei*. Chiar aşa era, fiindcă bătrînul Joseph Steinmatzky ţine să-şi dateze lucrările, iar acest exemplar se laudă cu un an de mare glorie: 1938.

Cu privirea lipită de fundul pălăriei, urmăreşte desfăşurarea scenei. O alee pietruită, un magazinaş deasupra brutăriei. Geamuri sparte cu violenţă, sînge între pietrele de rîu, în vreme ce Joseph Steinmatzky, soţia şi numeroşii lui fii sînt tîrîţi din casă în vacarmul aprobator al proverbialilor martori nevinovaţi din Viena.

Se ridică, îşi îndreaptă umerii, apoi se gheboşează şi-şi freacă mîinile pentru a se elibera de acea imagine. Iese pe casa scărilor, încuie uşa la loc, urcă treptele din piatră. Deasupra peluzelor îngrijite ale palatului pluteşte, în valuri, boarea care va deveni rouă. Aerul proaspăt miroase a iarbă cosită şi a teren de crichet umed. „Sasha, ticălosule, acum ce mai vrei?“

* * *

Îndemnîndu-şi Volkswagen-ul broscuţă să treacă peste culmea dintre porţile poleite ale castelului lui Ludwig cel Nebun, Mundy coteşte pe drumul spre Murnau. Ca şi stăpînul, maşina a trecut cu mult de prima tinereţe. Motorul gîjîie, ştergătoarele obosite au trasat semiluni pe parbriz. Inscripţia confecţionată artizanal şi lipită pe lunetă, scrisă chiar de Mundy în germană, sună cam aşa: *Şoferul acestui automobil nu mai emite pretenţii teritoriale asupra Arabiei*. Trece fără probleme prin două intersecţii şi, aşa cum i s-a promis, întîlneşte un Audi albastru cu numere de München care iese dintr-o alee laterală chiar în faţa lui, avînd la volan o siluetă purtînd beretă ca a lui Sasha.

Cale de cincisprezece kilometri, conform kilometrajului nu tocmai de încredere al automobilului, Mundy se ţine scai de Audi.

Drumul coboară, pătrunde într-o pădure şi se bifurcă. Fără a semnaliza, Sasha face la stînga, iar Mundy, în Volkswagen-ul lui, coteşte după el. Şirurile de copaci întunecaţi conduc în jos, către un lac. Ce lac? După Sasha, singurul lucru pe care Mundy îl are în comun cu Lev Troţki este ceea ce marele bărbat numea cretinism topografic. Ajuns în apropierea unui semn de parcare, Audi-ul coboară o rampă şi opreşte, derapînd puţin. Mundy îl imită, aruncînd în acelaşi timp o privire în oglinda retrovizoare să vadă dacă e urmărit cumva sau dacă pe drum trece încet vreo maşină, fără să oprească. Nimic. Cu o valiză în mînă, Sasha coboară cu paşi iuţi şi ezitanţi scările acoperite cu pavele.

Sasha crede că înainte de naştere, în pîntecele mamei, nu a avut suficient oxigen.

Dinspre potecă urcă pînă la el un zgomot, un fel de muzică zdrăngănită, de bîlci. Luminile ca de basm sclipesc printre copaci. E vorba de o sărbătoare sătească în plină desfăşurare, iar Sasha se grăbeşte într-acolo. Temător că l-ar putea pierde din ochi, Mundy măreşte pasul, reducînd distanţa dintre ei. Avîndu-l pe Sasha cam la cincisprezece metri în faţă, se prăbuşesc amîndoi într-un tărăboi uman asurzitor. Căluşeii se rotesc în muzică de carnaval, un matador suit pe o căruţă cu fîn se unduieşte în faţa unui taur din carton decupat şi bolboroseşte în germana sileziană despre *amor*. Petrecăreţi îmbuibaţi de bere, nesimţitori la războiul ce bîntuie, suflă în nişte jucării, înfăţişînd şerpi cu pene. Nimeni nu pare nelalocul lui, nici Sasha, nici eu. Toţi sîntem cetăţenii acestui loc măcar pentru o zi, iar Sasha nu şi-a pierdut îndemînarea.

Aflat pe un vas cu aburi împodobit cu drapele şi folosind o portavoce, un *Grossadmiral* le ordonă celor din preajmă să se prezinte *imediat* pe punte pentru o croazieră romantică. Deasupra lacului explodează o rachetă. Stelele multicolore coboară în cascadă deasupra apei. Vin sau pleacă? Să-i întrebăm pe Bush şi Blair, marii noştri lideri războinici, dintre care nici unul n-a auzit vreun glonţ şuierîndu-le pe la ureche.

Sasha a dispărut. Mundy ridică privirea şi, spre uşurarea lui, îl vede urcînd, împreună cu valiza, spre Cer, pe o scară din fier în spirală, lipită de o vilă în stil edwardian, ai cărei pereţi sînt vărgaţi. Paşii lui trădează disperarea. Întotdeauna au fost aşa. Inconfundabil felul în care îşi lasă capul în jos de fiecare dată cînd păşeşte cu dreptul. O fi grea valiza aceea? Nu, iar Sasha are grijă să o protejeze cînd dă colţul. O bombă, oare? Nu, Sasha nu se ocupă niciodată de aşa ceva.

După ce mai aruncă o privire nepăsătoare în jur pentru a vedea cine mai participă la această petrecere sătească, Mundy urcă după Sasha. „ÎNCHIRIERE MINIMUM O SĂPTĂMÎNĂ“, îl avertizează o plăcuţă. *„O săptămînă?* Cine are nevoie de o săptămînă? Jocurile acestea s-au isprăvit acum paisprezece ani.“ Priveşte în jos. Nu-l urmează nimeni. Urcînd destul de greu, vede că uşa fiecărui apartament este vopsită în mov şi iluminată de o dungă fluorescentă. Pe semipalier, o femeie cu obrajii scofîlciţi şi purtînd o haină de şerpaş şi mănuşi se scotoceşte prin poşetă. Precipitat, el îi adresează un *Grüss Gott*[1]. Ea nu-l ia în seamă ori e surdă. „Scoate-ţi mănuşile, femeie, şi poate o să găseşti cheia.“ Continuînd să urce, aruncă o privire visătoare spre ea, de parcă ar reprezenta pămîntul pentru un naufragiat. Şi-a pierdut cheia! Iar nepotul e încuiat înăuntru. „Coboară şi ajut-o! Fii cavaler, apoi întoarce-te acasă la Zara, Mustafa şi Mo!“

Continuă să urce. Scara mai dă un colţ. Pe vîrfurile munţilor din jur, păşunile etern înzăpezite se desfăşoară în lumina lunii. Dedesubt, lacul, bîlciul, hărmălaia – şi încă nici un urmăritor, din cîte îşi dă seama. Iar în faţă, o ultimă uşă vopsită în mov, întredeschisă crăpată. O împinge uşor. Se deschide puţin, dar bezna dinăuntru îl face să se oprească. Dă să strige *Sasha!*, dar amintirea beretei îl face să se abţină.

Trage cu urechea şi nu aude decît zgomotul petrecerii. Păşeşte înăuntru şi închide uşa. În semiîntuneric, îl vede pe Sasha stînd chinuit în poziţie de drepţi, avînd valiza la picioare. Braţele îi stau întinse, atît cît se poate, pe lîngă corp, iar degetele mari împung înainte, în cea mai autentică poziţie respectată de un funcţionar al Partidului Comunist la o paradă. Însă chipul, amintind de cel al lui Schiller, ochii pătrunzători, poziţia uşor înclinată în faţă, sugerînd disponibilitatea de a trece la acţiune imediat, chiar şi în întunericul punctat de licăriri de lumină, niciodată nu i s-a părut atît de viu sau alert.

– Aş spune că ai ajuns să rosteşti o groază de prostii, Teddy, remarcă Sasha.

---

[1] „Bună!“ (n.red.)

Acelaşi accent saxon reţinut, observă Teddy. Aceeaşi voce pedantă, tăioasă ca briciul, depăşind cu mult statura lui. Aceeaşi capacitate de a adresa reproşuri fără a sta mult pe gînduri.

– Divagaţiile tale filologice sînt de rahat, iar portretul făcut lui Ludwig cel Nebun e o prostie! Ludwig a fost un ticălos de fascist. La fel şi Bismarck. Ca şi tine, de altfel, căci, în caz contrar, mi-ai fi răspuns la scrisori.

Pînă să termine fraza, amîndoi se grăbesc unul către celălalt spre îmbrăţişarea atît de mult amînată.

CAPITOLUL DOI

Tumultuosul fluviu care se unduieşte de la naşterea lui Mundy pînă la reîncarnarea lui Sasha, la Linderhof, nu-şi trage izvorul dintr-un comitat al Angliei, ci în blestematele lanţuri muntoase şi ravene din Hindu Kush care, după trei secole de administraţie colonială britanică, au devenit Provincia Frontierei de Nord-Vest.

– Acest tînăr *sahib* al meu pe care-l vedeţi aici – obişnuia să afirme maiorul de infanterie în retragere, care era şi tatăl lui Mundy, în bodega Golden Swan[1] din Weybridge, către cei care nu avuseseră nefericirea de a mai fi ascultat povestea sau către cei care o auziseră de cel puţin zece ori, dar erau prea politicoşi ca să o spună – e pe cale de a deveni o *raritate* istorică, nu-i aşa, băiete?

Şi, spunînd asta, îşi petrece plin de afecţiune braţul pe după umărul adolescentului Mundy, îi ciufuleşte părul, după care îl întoarce cu faţa spre lumină pentru ca auditoriul să-l poată vedea mai bine. Maiorul e scund, agitat şi pătimaş. Gesturile lui, chiar şi cînd vrea să-şi demonstreze iubirea, sînt mai curînd pugilistice. Fiul e ca un vrej, deja mai înalt cu un cap decît tatăl.

– Şi vă voi spune *de ce* tînărul Edward e o raritate, dacă-mi îngădui, domnule, urmează el, înviorîndu-se tot mai mult, pe măsură ce se adresează tuturor domnilor din apropiere, dar şi doamnelor, pentru că ele încă se mai simt atrase de el, iar el nu s-ar da înapoi. În dimineaţa în care servitorul m-a anunţat că doamna era pe cale să-mi facă onoarea de a-mi oferi un copil – chiar acesta din faţa ta, domnule – deasupra infirmeriei regimentului răsărise un soare indian absolut *firesc*.

[1] „Lebăda de aur“ (n.tr.)

Urmează o pauză studiată, de felul celor pe care, într-o bună zi, le va deprinde şi Mundy, timp în care maiorul ridică paharul cu un gest mistic, iar capul i se înclină pentru a saluta.

– *Şi totuşi,* domnule, reia el firul întrerupt al relatării. Şi totuşi. Cînd acest tînăr urma să apară pe terenul de paradă – iar aici se răsuceşte acuzator spre Mundy, dar privirea pătimaşă din ochii albaştri e la fel de iubitoare ca întotdeauna –, fără caschetă, domnule, paisprezece zile de arest, după cum obişnuiam să spunem – soarele acela nu mai era indian. Aparţinea dominionului autoguvernat al Pakistanului. Nu-i aşa, băiete? Nu?

La care băiatul roşea de cele mai multe ori şi rostea ceva, bîlbîindu-se: „Da, aşa mi-ai spus tu, tată", ceea ce e de ajuns pentru a-i aduce drept recompensă un hohot aprobator de rîs, iar maiorului probabil încă un pahar pe cheltuiala altcuiva, precum şi prilejul de a insista asupra moralei pe care o are povestea lui.

– Doamna Istorie, o femeie foarte schimbătoare, domnule – zice el în limbajul telegrafic pe care fiul îl va moşteni –, poţi mărşălui pentru ea zile şi nopţi. Transpiri pentru ea. Cureţi, freci, te razi, te aranjezi pentru ea. Dar nu contează nici cît negru sub unghie. În ziua în care nu te mai vrea – *afară.* Liber. Deşeu. De ajuns. Un pahar încă plin îşi începe urcuşul spre gură. În sănătatea dumitale, domnule. Atîta generozitate... Pentru Regina-împărat. Dumnezeu s-o binecuvînteze. Dar alături de un luptător din Punjab. Cel mai bun soldat care a existat vreodată, fără excepţie. Cu o singură condiţie: să aibă conducători, domnule. Aici e buba.

Plus o bere cu ghimbir pentru tînărul *sahib,* dacă are noroc, în timp ce maiorul, cuprins de un acces de emoţie, scoate o batistă kaki din mîneca hainei militare deja puţin zdrenţuite şi, după ce-şi tamponează cu ea mustăcioara îngrijită, îşi şterge obrajii, după care o pune înapoi de unde a luat-o.

Maiorul are motiv să verse lacrimi. În ziua naşterii Pakistanului, după cum ştiu prea bine clienţii de la Golden Swan, el şi-a pierdut nu numai cariera militară, ci şi soţia, care, după ce şi-a privit îndelung întîrziatul fiu, asemenea Imperiului, şi-a dat duhul.

– Domnule, ce femeie...

S-a făcut ora băuturicii de seară, iar maiorul începe să devină sentimental.

– Un singur cuvînt o poate descrie: *calitatea.* Prima oară cînd am văzut-o, era îmbrăcată de călărie, ieşită la o plimbare liniştită în zori, însoţită de cîţiva servitori. Făcuse deja cinci curse în galop pe cîmp şi arăta ca şi cum ar fi ieşit de la Colegiul Cheltenham pentru doamne, după ce mîncase o porţie de căpşune cu frişcă. Cunoştea fauna şi flora mai bine decît localnicii. Ar fi fost şi astăzi printre noi, Dumnezeu s-o binecuvînteze, dacă dobitocul acela de doctor al regimentului ar fi fost treaz măcar pe jumătate. În amintirea ei, domnule. Pentru regretata doamnă Mundy. Înainte, marş!

Ochii înlăcrimaţi rămîn fixaţi asupra fiului, de a cărui prezenţă pare să fi uitat vreme de cîteva momente.

– Tînărul Edward, explică el. Deschide sezonul de bowling pentru şcoala lui. Cîţi ani ai, băiete?

Iar băiatul, aşteptînd să-şi conducă tatăl acasă, recunoaşte că are şaisprezece ani.

Cu toate acestea, după cum îi asigură el pe toţi, pe maior nu l-a doborît tragedia dublei pierderi. A rămas la post, domnule. A rezistat. Văduv, cu un copil de care trebuia să aibă grijă, cînd puterea britanică se năruia ca un castel de nisip, s-ar putea crede că maiorul va proceda la fel ca atîţia alţii: va coborî drapelul Albionului de pe catarg, va suna stingerea şi va reveni acasă pentru a deveni un oarecine. Dar maiorul era plămădit din alt aluat, domnule. Nu, nici vorbă. El prefera să cureţe latrinele servitorilor decît să pupe în fund vreun profitor de război lipsit de vlagă, un civil care habar nu are ce e aceea armata, păi treabă e asta, domnule?

– Mi-am chemat servitorii şi le-am zis: „*Derzi,* scoateţi însemnele de maior al coroanei de pe uniforma mea kaki şi înlocuiţi-le cu semiluna Pakistanului – *juldi*". Iar eu mi-am oferit serviciile – atîta vreme cît vor fi apreciate – corpului celui mai bun de luptători din lume, *punînd condiţia* – iar cu degetul arătător împunge aerul în semn de avertisment serios –, domnule, punînd condiţia să aibă *comandanţi.* Aici e problema.

Şi, ajuns în acest punct, spre uşurarea tuturor, clopoţelul care anunţă ultimele comenzi sună, astfel că băiatul îşi strecoară palma cu pricepere pe sub braţul tatălui şi îl conduce pînă acasă – The Vale, la numărul doi –, pentru a termina porţia de curry care a rămas de seara trecută.

* * *

Dar originea lui Mundy nu poate fi definită chiar atît de uşor pe cît sugerează aceste prelegeri ţinute într-un bar. Maiorul, foarte darnic atunci cînd se discută o problemă în linii mari, devine reticent cînd vine vorba de amănunte, iar, drept urmare, amintirile lui Mundy despre propria copilărie cuprind un lanţ de tabere militare, barăci, depozite de muniţii şi posturi în munţi, care se derulează cu atît mai repede cu cît cariera maiorului se scufundă mai aprig. La un moment dat, mîndrul fiu al imperiului domneşte suveran asupra unui cantonament mereu proaspăt văruit în alb, căruia nu-i lipsesc clubul, terenul de polo, bazinul de înot, jocurile pentru copii şi piesele de teatru de Crăciun, inclusiv o istorică punere în scenă a piesei *Albă-ca-Zăpada,* în care el deţine rolul lui Dopey. La scurt timp după aceea, aleargă desculţ prin noroiul uliţelor unei aşezări pe jumătate părăsite, la zeci de kilometri de cel mai apropiat oraş, cu căruţe trase de bivoli în loc de automobile, o sală de cinematograf din tablă ondulată drept club şi budincă de Crăciun gata mucegăită, servită la o popotă de regiment.

Puţine lucruri de preţ supravieţuiesc atîtor mutări. Pieile de tigru ale maiorului, cuferele lui militare şi preţioasele sculpturi în fildeş sînt pierdute de poştă. Pînă şi amintirea regretatei soţii a fost furată, jurnalele, scrisorile, precum şi o cutie cu inegalabile bijuterii de familie. Maiorul l-ar biciui pe acel hoţ şi ticălos de diriginte al poştei din Lahore, la fel şi pe toţi acei *chaprassis*[1] din subordinea lui. Iar într-o seară, ameţit bine după mai multe pahare, i se destăinuieşte lui Mundy, care l-a adus în pragul disperării cu întrebările lui insistente şi neroade.

– *Mormîntul* ei, băiete? O să-ţi spun unde e mormîntul ei! A dispărut! Făcut fărîme de triburile nomade! Nici o piatră n-a rămas în picioare. Tot ce ne-a rămas e *aici!*

Şi îşi duce pumnii minusculi la piept şi-şi mai toarnă un pahar de *chota peg*.

– Femeia aceea a avut clasă, nici nu-ţi închipui ce clasă, băiete. De fiecare dată cînd mă uit la tine, o văd pe ea. Din nobilimea anglo-irlandeză. Proprietăţi necuprinse, făcute una cu pămîntul în timpul tulburărilor sociale din Irlanda. Întîi irlandezii, iar acum dervişii ăia nenorociţi. Aproape tot clanul, dispărut sau împrăştiat în cele patru vînturi.

[1] Funcţionari de poştă (hindi, n.tr.)

Ajung să-şi mai tragă sufletul în oraşul-garnizoană Murree, situat pe un deal. În vreme ce maiorul vegetează într-o cazarmă din chirpici şi fumează Craven A spre bucuria gîtlejului şi mîrîie din cauza sumelor reduse pentru cheltuieli, a listelor cu bolnavi şi a programărilor de permisie, Mundy este dat în grija unei *ayah*[1] din Madras, foarte grasă, care a venit spre nord o dată cu dobîndirea independenţei, iar acum nu mai are alt nume în afară de Ayah şi recită alături de el versuri în engleză şi punjabi, şi-l învaţă pe furiş Zicerile Sfinte din Coran, şi-i povesteşte despre un zeu pe nume Allah, care iubeşte dreptatea, şi pe toţi oamenii din lume, şi pe profeţii lor, chiar creştini şi hinduşi, dar cel mai mult, spune ea, îi iubeşte pe copii. Cu chiu, cu vai, după multe presiuni din partea lui Mundy, Ayah îi mărturiseşte că nu mai are soţ, copii, părinţi, surori sau fraţi în viaţă. Toţi au murit, Edward. Sînt alături de Allah, toţi. N-ai nevoie să ştii mai mult. Iar acum, dormi.

Supusă unui interogatoriu şi mai hotărît, ea recunoaşte că au fost cu toţii ucişi în masacrul care a urmat Separaţiei. Ucişi de hinduşi. Ucişi în gări, în moschei şi în pieţe.

– Şi tu cum de-ai rămas în viaţă, Ayah?

– Aşa a fost voia Domnului. Tu eşti binecuvîntarea mea. Acum dormi.

Cînd coboară seara, înconjurat de un cor de behăituri de capre, urlete de şacali, sunete de trîmbiţe şi bubuit insistent de tobe punjabi, stînd sub un arbore *neem* de pe marginea fluviului, maiorul se gîndeşte la viaţa trecătoare şi pufăie din havane cărora le spune „birmaneze“ şi pe care le taie de-a lungul cu un briceag din cositor. Din cînd în cînd, se tratează din bidonaşul din tablă cositorită pe care-l ţine la şold, în vreme ce fiul lui, crescut peste măsură de înalt, se zbenguie în apă cu alţi copii localnici de vîrsta lui şi, punînd în scenă nesfîrşitele istorii de măceluri săvîrşite pretutindeni de adulţi, se joacă de-a hinduşii contra musulmanilor şi toţi fac pe mortul cu rîndul. La patruzeci de ani distanţă, Mundy nu trebuie decît să închidă ochii pentru a simţi răcoarea fermecată a aerului care se naşte imediat după apusul soarelui şi să perceapă în nări mirosurile care se trezesc la viaţă o dată cu crepusculul, sau să contemple zorile care cresc peste dealurile ce sclipesc în verde după trecerea musonului, sau să audă ţipetele ascuţite ale tovarăşilor de

[1] Doică (hindi, n.tr.)

joacă stingîndu-se și făcînd loc altui glas, al muezinului, și răcnetelor nocturne ale tatălui care își face albie de porci băiatul acela al lui care și-a ucis mama – *Ei, nu asta ai făcut, nu asta? Vino aici*, juldi, *vino cînd îți poruncesc!* Dar băiatul, *juldi* sau nu, refuză sau, ca alternativă, preferă să o lase pe Ayah să-l țină strîns alături de ea pînă cînd băutura își face efectul și tatăl adoarme.

Din cînd în cînd, băiatul trebuie să îndure sărbătorirea zilei de naștere, iar din clipa în care aceasta apare la orizont, el cade pradă unei întregi armate de boli: crampe la stomac, dureri de cap și febră, diaree, simptome de malarie sau temeri că ar fi fost mușcat de un liliac veninos. Ziua însă sosește oricum, iar servitorii de la bucătărie fac un curry de sărbătoare și un tort uriaș pe care scrie *La mulți ani, Edward,* dar nu sînt invitați și alți copii, obloanele stau trase, masa e pregătită pentru trei persoane, lumînările se aprind, iar servitorii se înșiruie tăcuți pe lîngă pereți, în timp ce maiorul, îmbrăcat în uniforma de paradă, cu toate decorațiile prinse în piept, pune gramofonul să cînte aceleași și aceleași balade irlandeze, iar Mundy se întreabă cum să scape fără a mînca prea mult curry. Cu un aer solemn, suflă în lumînări, taie trei felii din tortul lui aniversar și pune una pe farfuria mamei. Dacă maiorul e pe jumătate treaz, tatăl și fiul se vor război în tăcere cu piesele de șah din fildeș roșu și alb, care fac parte dintr-un set ce vede lumina doar de sărbători. Partidele se încheie întotdeauna înainte de final. Tabla cu piese e pusă deoparte pentru a doua zi, dar acea zi nu vine niciodată.

Mai sînt însă alte seri, foarte rare – și nici nu trebuie să fie multe –, cînd maiorul, cu o strîmbătură mai fioroasă decît de obicei, se apropie pe furiș de un birou aflat într-un colț al camerei, îl descuie cu o cheie de pe lanțul ce-l poartă asupra lui și, îndeplinind un adevărat ceremonial, scoate din el un volum vechi, legat în pînză roșie, numit *Lecturi alese din Operele lui Rudyard Kipling*. Își scoate apoi ochelarii de citit din tocul metalic și ciobit și-și așază paharul de whisky într-o scobitură a scaunului din trestie indiană, după care citește cu glas lătrător fraze despre Mowgli, băiatul junglei, și despre alt băiat pe nume Kim, care a devenit spion în serviciul Reginei și al Împăratului, deși fragmentul nu dezvăluie ceea ce se întîmplă cu el după ce devine spion și nici dacă învinge sau e prins. Ore în șir, maiorul soarbe din pahar și citește și iar soarbe la fel de solemn, de parcă ar oficia singur serviciul împărtășaniei, pînă într-un tîrziu, cînd adoarme, iar Ayah apare tăcută din umbrele unde a așteptat ghemuită tot acest timp și, luîndu-l de mînă pe Mundy, îl duce la culcare. Antologia Kipling, îl anunță maiorul, este singura carte care a supraviețuit unei uriașe biblioteci ce a aparținut cîndva mamei.

– Femeia aceea avea în cap mai multe cărți decît am avut eu parte de mese calde, se minunează el în felul lui cazon.

Cu toate acestea, în timp, faptul că o cititoare atît de ilustră precum mama lui i-a lăsat doar un terfelog cu povești arhicunoscute devine un soi de enigmă pentru Mundy, dar și un motiv de frustrare. El preferă istorisirile despre faptele eroice ale Profetului Mahomed.

Drept simulacru de educație, băiatul urmează o școală colonială muribundă, care funcționează pentru orfani și pentru copiii ofițerilor britanici lefteri, joacă în spectacole de pantomimă și îi face vizite săptămînale unui misionar anglican cu fața fără nici un rid, care îi dă lecții de religie și pian și ține să dirijeze degetele băieților cu propriile lui degete. Dar aceste izbucniri aleatorii de creștinism reprezintă doar întreruperi plictisitoare în zborul însorit al fiecărei zile de păgînism. Orele cele mai plăcute sînt cele în care, îndîrjit, joacă crichet cu Ahmed, Omar și Ali pe un petic de pămînt uscat din spatele moscheii sau cînd privește băltoacele ca sticla dintre stînci, în care se zăresc bucăți de sidef, în timp ce șoptește vorbe copilărești de iubire către Rani, o frumusețe desculță a satului, în vîrstă de nouă ani, pe care, după ce se fac toate aranjamentele necesare, dorește să o ia de soție pentru totdeauna; sau răcnește imnuri patriotice în punjabi atunci cînd noul și sclipitorul drapel al Republicii Islamice Pakistan este înălțat deasupra terenului de crichet al regimentului.

Mundy și-ar fi petrecut restul tinereții în acest mod care nu-l solicita prea mult, la fel și restul vieții, dacă n-ar fi sosit seara în care servitorii și chiar și Ayah au fugit, iar obloanele casei au fost din nou bătute în cuie, în vreme ce tatăl și fiul, grăbindu-se în tăcere, își încarcă puținele bunuri lumești în vreo două valize ce au colțurile întărite cu cleme alămite. Cînd se crapă de zori, se trezesc în partea din spate a unui vechi camion de poliție militară care iese hurducăindu-se din tabără și sînt păziți de doi soldați punjabi cu fețe sumbre. Ghemuit alături de Mundy, degradat, fostul maior din infanteria pakistaneză poartă o pălărie civilă și vechea lui cravată de școală, întrucît cravata regimentului nu mai este demnă de un

renegat care s-a făcut vinovat de violenţă faţă de un frate ofiţer. Ce a făcut cu mîna cînd a ridicat-o nu se spune, dar dacă experienţa nu-l înşela pe Mundy, maiorul nu o înălţase doar ca să o strecoare, nefolosită, în buzunar. Ajunşi la porţile garnizoanei, soldatul care pînă atunci îl primea pe Mundy cu un zîmbet pînă la urechi, în semn de salut, are faţa împietrită, iar Ayah stă albă ca toate fantomele de care se teme în nenorocirea, furia şi dezgustul ei. Ahmed, Omar şi Ali răcnesc şi aleargă după camion, însă Rani nu se află printre ei. Purtînd o tunică de cercetaş, cu părul negru proaspăt împletit în codiţe lăsate pe spate, stă aplecată pe marginea drumului, cu picioarele strînse, şi suspină în pumni.

Vasul iese din portul Karachi pe întuneric şi rămîn amîndoi în beznă tot drumul pînă în Anglia, fiindcă maiorului i s-a făcut ruşine de propriul chip după ce şi l-a văzut în presa locală. Pentru a şi-l ascunde altor priviri, bea whisky în cabină şi mănîncă doar ceea ce băiatul îi vîră cu forţa în gură. Tot băiatul devine şi paznicul lui, veghind, executînd raiduri pe navă, verificînd cotidianul tipărit la bord pentru a nu conţine materiale neplăcute, scoţîndu-l pe furiş pe punte pentru a se plimba puţin înainte de răsăritul soarelui, la fel şi seara, în vreme ce lumea se schimbă pentru a coborî la cină. Stînd întins pe spate în celălalt pat îngust, fumînd fără să vrea din havanele tatălui şi numărînd capetele de şuruburi din grinzile de tec ce se arcuiesc pe deasupra capului şi trăgînd cu urechea ba la bîiguielile maiorului, ba la duduitul înfundat al motoarelor navei, ba încercînd să facă oarece lumină în lecturile din Rudyard Kipling, visează la Rani şi se vede înotînd spre casă – ţara aceea pe care tatăl lui o numeşte India.

Iar în durerea lui, maiorul are multe de spus pe tema adoratei şi abandonatei India, unele lucruri surprinzîndu-l pe tînărul Mundy. Simţind că nu mai are nimic de cîştigat prefăcîndu-se, maiorul se declară dezgustat la culme de îngăduinţa tacită dovedită de ţara lui faţă de dezastruoasa Separaţie. Îi face albie de porci pe ticăloşii şi dobitocii de la Westminster. Se fac vinovaţi de toate, pînă şi de cele ce i s-au întîmplat familiei lui Ayah. E ca şi cum maiorul trebuie să se descarce de propria vină ce îl apasă. Băile de sînge şi migraţiile forţate, prăbuşirea legii şi a ordinii, dar şi a administraţiei centrale nu sînt consecinţa intransigenţei localnicilor, ci a lipsei de respect, a manipulării, a lăcomiei, a corupţiei şi a laşităţii coloniale britanice. Lordul Mountbatten, ultimul vicerege, împotriva căruia maiorul nici nu voise să audă vreo vorbă urîtă, devine, în atmosfera îmbibată de fum a cabinei minuscule, Marele Nătărău. „Dacă Nătărăul s-ar fi mişcat mai încet cu Separaţia şi mai rapid pentru a pune capăt masacrelor, ar fi salvat milioane de vieţi. Două milioane.“ Attlee şi Sir Stafford Cripps nu se bucurau de vorbe mai blînde. Se dădeau drept socialişti, dar erau, de fapt, nişte snobi ca atîţia alţii.

– Iar în ce-l priveşte pe Winston Churchill, dacă *lui* i s-ar fi permis să acţioneze, ar fi făcut mai mult rău decît toţi ceilalţi nenorociţi puşi laolaltă. Şi ştii de ce, băiete? Ştii *de ce?*

– Nu, domnule.

– El îi consideră pe indieni drept o gloată de negrişori, de aceea. Bate-i cu biciul, spînzură-i şi predică-le Biblia. Să nu cumva să aud vreo vorbă bună despre individul ăsta, m-ai înţeles, băiete?

– Da, domnule.

– Dă-mi nişte whisky!

S-ar putea ca explozia eretică a maiorului să fi prezentat unele limite intelectuale, însă efectul ei asupra impresionabilului Mundy, în acele momente cruciale ale vieţii lui, a venit ca un trăsnet. Într-o străfulgerare o vede pe Ayah stînd cu palmele strînse laolaltă în semn de groază, avînd toată familia măcelărită la picioarele ei. Îşi aduce aminte de fiecare zvon confuz privind tot felul de crime colective, urmate de răzbunare în masă. Deci şi britanicii – nu numai hinduşii – au fost nişte brute! Retrăieşte împunsăturile pe care, ca englez creştin, trebuise să le sufere din partea lui Ahmed, Omar şi Ali. Prea tîrziu, le mulţumeşte totuşi pentru înţelegerea de care au dat dovadă. O revede pe Rani şi se minunează că a fost în stare să treacă peste toate şi să-l iubească. Respins de ţara pe care o iubeşte, surprins în perioada de sfîrşit a pubertăţii, tîrît zi şi noapte către o ţară vinovată pe care nu a văzut-o niciodată, dar pe care trebuie de acum încolo să o numească patrie, Mundy se vede pentru prima oară expus unei reconsiderări radicale a istoriei coloniale.

* * *

Anglia care îl aşteaptă pe tînărul Mundy este un cimitir cotropit de ploaie pentru morţii vii, puşi în mişcare de un bec de patruzeci de waţi. Şcoala cu internat, din piatră cenuşie şi cu aspect medieval, duhneşte a dezinfectant şi este dominată de colaboraţionişti în pantaloni scurţi şi de ciudaţi despoţi adulţi. Casa de la numărul doi,

The Vale, lăcrimează și putrezește, în vreme ce tatăl gătește la nesfîrșit curry necomestibil și-și urmează neclintit alunecarea spre degradarea totală. Cum în Weybridge nu există casă cu felinar roșu, tatăl angajează o menajeră scoțiană fîșneață, pe numele ei doamna McKechnie, care, rămînînd cu încăpățînare la vîrsta de douăzeci și nouă de ani, împarte în dispreț patul cu maiorul și lustruiește mereu tacîmurile de argint din ultima cutie rămasă a colecției aduse din India, pînă cînd, unul după altul, obiectele din argint dispar în mod inexplicabil. Iar flușturatica doamnă nu-l mîngîie niciodată pe obraz pe Mundy, așa cum făcea Ayah, și nici nu-i spune povești eroice despre Mahomed, și nici nu-i încălzește mîna între palmele ei pînă cînd adoarme, și nici nu-i înlocuiește talismanul pierdut, o piele de tigru, pentru a-l păzi de fantasmele nopții.

Trimis la o școală-internat pe baza unei moșteniri primite de la o mătușă îndepărtată și al unui stipendiu pentru fiii de ofițeri, Mundy este întîi uimit, apoi cu adevărat îngrozit. Cuvintele de adio ale maiorului, deși bine intenționate, nu l-au pregătit pentru confruntarea dură cu noua lui viață.

– Să ții minte că mama te urmărește tot timpul, băiete, iar dacă se piaptănă cineva în public, să fugi de el ca de diavol, îl îndeamnă tatăl cu glas dogit, cînd îl îmbrățișează.

În trenul care îl duce spre școală, încercînd cu disperare să aibă permanent în minte că mama îl veghează, Mundy privește zadarnic afară după copii cerșetori care să se agațe de ferestre, sau după diverse peroane gemînd de șiruri de oameni cu capetele acoperite și cu picioarele ieșind de sub cearșaf, sau după băieți care se piaptănă în văzul lumii. În locul peisajului maroniu ca balega și a șirurilor albăstrui ale munților, vede doar cîmpuri îmbibate de apă și împrejmuiri misterioase, care îi spun că este binevenit în puternica patrie.

După sosirea la locul de încarcerare, fostul zeușor alb și *baba-log*[1] este redus fără multă vorbă la rangul de intangibil. Spre sfîrșitul primului trimestru este ales prin vot drept ciudat colonial, iar după aceea adoptă un accent aparte pentru a trage foloasele din această distincție primită. Spre disperarea colegilor, stă tot timpul cu ochii după șerpi. Cînd aude uruitul demodatei instalații sanitare a școlii, se aruncă sub bancă și răcnește: „Cutremur!“ În zilele de baie, se

[1] Termen care în hindi înseamnă „copil răsfățat“ și se aplică membrului unui grup social preocupat de aspect, bunuri materiale și de latura superficială a vieții. (n.tr.)

înarmează cu o rachetă veche de tenis pentru a se feri de liliecii care ar putea cădea de pe tavan, iar cînd sună clopotul pentru a merge la capelă, se întreabă în gura mare dacă îl cheamă muezinul. Trimis la alergări dis-de-dimineață pentru a-și mai domoli libidoul, simte dorința de a se întreba dacă ciorile de Dorset, care dau roată prin aer, nu sînt cumva zmeie.

Pedepsele cu care se alege nu-l sperie. În cursul orelor preparatoare de seară el bolborosește pasaje din Coran aproape uitate, pe care le învățase cîndva de la Ayah, iar cînd bate clopotul de stingere, e prins în halat aplecat asupra unei oglinzi sparte din spălător, strîmbîndu-se și căutînd înfrigurat semne de înnegrire a pielii și de cearcăne în jurul ochilor care să-i confirme convingerea intimă că este mai curînd *un om de nimic*, nu moștenitorul demnității ce a aparținut aristocraticei lui mame. Nu are un asemenea noroc: el este Cel Disprețuit, condamnat la închisoare pe viață din cauza statutului său – domn britanic, individ care mîine-poimîine ar putea face parte din clasa conducătoare.

Singurul lui aliat spiritual e un proscris asemenea lui: un refugiat cu părul alb, temător și fără vîrstă, care poartă ochelari ce nu au rame și un costum sărăcăcios, dă lecții de germană și violoncel și locuiește singur într-o pensiune din cărămidă roșie, lîngă piațeta de pe Bristol Road. Îl cheamă Mallory. Mundy îl descoperă citind într-o ceainărie de pe High Street. Tocmai se desfășoară măreața întîlnire dintre maeștri, dar oare de ce domnul Mallory pare a nu fi prezent?

– Fiindcă nu-s chiar *maestru*, domnule Mundy, explică el, închizînd cartea și luînd o ținută dreaptă și bățoasă. Poate voi deveni așa ceva într-o bună zi, cînd o să mai cresc. Deocamdată sînt maestru *temporar*. Temporar în mod permanent. Vrei o felie de tort? Ești invitatul meu, domnule Mundy.

În mai puțin de o săptămînă, Mundy se înscrie la cursurile de violoncel care se țin de două ori pe săptămînă și începe să ia lecții de germană avansată și germană vorbită.

„Am ales calea aceasta deoarece iubesc nespus muzica, iar germana reprezintă un fel de versiune literară a muzicii“, îi scrie el maiorului fără să se gîndească prea mult, într-o scrisoare prin care îi cere permisiunea de a suplimenta cheltuielile anuale cu cincisprezece lire.

Răspunsul maiorului e la fel de impulsiv. Sosește telegrafic sau, după cum ar spune chiar el, ca semnal. „Cererea ta e aprobată din

inimă. Mama ta e geniu muzical. Dacă e rudă cu Mallory care a participat la asaltul Everestului, e material uman de primă clasă. Roagă-l să răspundă. Mundy."

Dar vai, domnul Mallory nu e material uman de primă clasă sau nu e de genul la care s-a gîndit maiorul. Cu regret, dar numele lui real este Hugo Mandelbaum, provine din Leipzig și nu suportă înălțimile.

– Dar te rog să nu le spui asta băieților, domnule Mundy. Cu un nume ca Mandelbaum, m-ar lua peste picior.

Apoi rîde și-și clatină capul încărunțit cu resemnarea celui care a constituit deja subiect de batjocură.

Lecțiile de violoncel nu sînt chiar un succes. La început, domnul Mandelbaum insistă asupra mînuirii arcușului. Spre deosebire de misionarul anglican din Murree, tratează degetele lui Mundy de parcă ar fi niște fire electrice de înaltă tensiune, așezîndu-le gingaș pe capătul arcușului, după care sare și se refugiază în siguranța oferită de celălalt capăt al încăperii. Spre sfîrșitul celei de-a cincea lecții, expresia lui trece de la cea de preocupare tehnică, la una de amărăciune nedezmințită față de altă ființă umană. Cocoțat pe taburetul de pian, își împreunează palmele și se apleacă asupra lor.

– Domnule Mundy, muzica nu este refugiul tău, rostește el într-un tîrziu, cu un aer deosebit de solemn. Poate mai tîrziu, după ce vei fi trăit emoțiile pe care le descrie muzica, ea va deveni un refugiu pentru tine. Dar nu putem băga mîna în foc. Prin urmare, deocamdată ar fi preferabil să-ți cauți refugiul în *limbă*. A cunoaște altă limbă, ne spune Carol de Mare, înseamnă să mai ai un suflet. Germana este exact acest fel de limbă. După ce o ai în minte, te poți retrage acolo oricînd, poți închide ușa și ți-ai găsit refugiul. Îmi permiți să-ți citesc o mică poezie de Goethe? Uneori, el e foarte pur. A fost pur cînd era de vîrsta ta. Cînd a ajuns bătrîn ca mine, a redevenit pur. De aceea îți recit doar o dată în germană o poezie foarte frumoasă, apoi îți voi spune ce înseamnă. Iar cînd ne vedem data viitoare, o să înveți această poezie. Așadar...

Așadar domnul Mandelbaum recită cea mai frumoasă și scurtă poezie din limba germană, apoi îi dă traducerea proprie: *Dincolo de munții toți, găsi-vei pacea... Dar mai adastă, și tu ți-o vei afla curînd.* Iar violoncelul se întoarce în dulapul domnului Mandelbaum, unde își păstrează el și costumul ponosit. Iar Mundy, care a învățat să deteste violoncelul și nu e deprins să plîngă, varsă multe lacrimi de rușinea de a-l vedea cum dispare, în vreme ce domnul Mandelbaum stă jos la celălalt capăt al încăperii, lîngă fereastra cu perdea din dantelă, și citește concentrat dintr-o carte cu caractere țepoase în gotică.

Și totuși miracolul se produce. După cîteva trimestre, domnul Mandelbaum s-a ales cu un elev sclipitor, iar Mundy și-a găsit refugiul. Goethe, Heine, Schiller, Eichendorff și Mörike devin prietenii lui cei mai apropiați. Îi citește pe furiș în timpul orelor de meditații și ia cărțile lor în pat, pentru a le reciti sub pătură, la lumina lanternei.

– Așadar, domnule Mundy, afirmă doctorul Mandelbaum cu mîndrie, avînd în față tort de ciocolată pe care l-a cumpărat pentru a sărbători succesul lui Mundy în cadrul unui examen public. De azi, am devenit amîndoi refugiați. Atîta vreme cît omenirea rămîne în lanțuri, probabil că toți oamenii buni de pe acest pămînt sînt refugiați.

Doar cînd vorbește în germană, ca acum, își permite să deplîngă sclavia în care au căzut clasele defavorizate.

– Nu putem trăi fiecare într-un balon, domnule Mundy. Adoptarea unei atitudini confortabile de ignoranță nu reprezintă soluția. În societățile studențești germane în care am fost primit, se utiliza frecvent toastul: „Mai bine să fii salamandră și să trăiești în foc".

După care îi citește un pasaj din *Nathan der Weise*[1] de Lessing, iar Mundy ascultă cu mare atenție, dînd din cap în cadența vocii frumoase a doctorului, ca și cînd aceea ar fi o muzică de vis pe care într-o bună zi o va pricepe.

– Iar acum spune-mi ceva despre *India,* îl roagă domnul Mandelbaum și, la rîndul lui, închide ochii de plăcere auzind poveștile simple spuse de Ayah.

În mod periodic, cuprins de dorința de a-și îndeplini obligațiile părintești, maiorul apare neanunțat la școală și, sprijinindu-se în bastonul din lemn de cireș, inspectează totul ca pe front și răcnește. Dacă Mundy joacă rugby, urlă la el să-i rupă picioarele adversarului; dacă e vorba de crichet, să-i arunce pe prăpădiți dincolo de cortul rezervat spectatorilor. Vizitele lui se încheie intempestiv cînd, înfuriat de înfrîngere, îl acuză pe instructorul sportiv că e un fătălău nenorocit și, nu pentru prima oară în viața lui, este scos sub escortă

[1] *Nathan înțeleptul,* operă a scriitorului Gotthold Ephraim Lessing, 1779. (n.tr.)

de pe teren. Dincolo de zidurile școlii, anii șaizeci și muzica swing au ajuns la modă, însă înăuntru continuă să cînte fanfara Imperiului. De două ori pe zi, slujbele ținute în capelă slăvesc foștii elevi căzuți în război, uitîndu-i pe cei vii, prețuiesc omul alb în defavoarea celorlalte rase nedemne și îndeamnă la castitate băieții, care pot găsi o stimulare sexuală într-un articol de fond din *Times*.

Şi deși opresiunile pe care le îndură din partea temnicerilor săi înrădăcinează ura lui Mundy față de ei, nu poate totuși scăpa de blestemul de a trebui să-i accepte. Adevăratul lui dușman e propria bunătate și nedomolita nevoie de a fi acceptat. Pesemne că doar cei lipsiţi de mamă pot înțelege golul pe care el trebuie să-l umple. Schimbarea atitudinii oficiale apare în mod subtil și insidios. Unul după altul, gesturile de insubordonare trec neobservate. Fumează în locurile cele mai primejdioase, dar nimeni nu-l surprinde și nici nu-i miroase răsuflarea. Își citește lecțiile în capelă, amețit după ce a dat peste cap o halbă de bere la ușa din spate a unei crîșme din apropiere, însă, în loc să primească pedeapsa obligatorie – biciul – i se dă cu forța gradul de monitor, cu asigurarea că postul de șef de clasă îi este accesibil. Dar răul abia acum vine. În ciuda staturii deloc atrăgătoare, este ales în echipa de rugby, promovat în primul unsprezece al celei de crichet pentru serviciul rapid al mingii, apoi numit eroul momentului. Peste noapte, practicile lui păgîne și înclinațiile subversive sînt uitate. În cadrul unei plicticoase și mohorîte puneri în scenă a piesei *Everyman*[1], i se încredințează rolul principal. Părăsește școala plin de o glorie pe care nu și-o dorise și, grație domnului Mandelbaum, cu o recomandare pentru catedra de limbi moderne a Universității din Oxford.

– Dragă băiete.

– Tată.

Mundy îi lasă timp maiorului să-și adune gîndurile. Stau în sera vilei din Surrey și, ca de obicei, plouă. Pînzele ploii estompează pinii albaștri din grădina lăsată în paragină, se strecoară pe lîngă ramele ruginite ale ferestrelor-uși și picăturile cad cu sunet delicat pe dalele crăpate ale pardoselii. Mereu schimbătoarea doamnă McKechnie a plecat în „permisie“ la Aberdeen. Este după-amiază devreme, iar maiorul trece printr-o perioadă de luciditate situată

[1] Scriere anonimă didactică și moralizatoare datînd din 1500, pe care poetul T.S. Eliot a versificat-o într-o dramă în 1936. (n.tr.)

între ultimul păhărel luat la masa de prînz și prima dușcă a serii. Un cîine de vînătoare, plin de gîlci, scapă vînturi și mîrîie înfundat într-un coș aflat la picioarele lui. Sera are și cîteva geamuri lipsă, dar asta vine în sprijinul maiorului, fiindcă a început să se teamă de spațiile închise. În conformitate cu noile ordine regimentare, în casă nici ușile, nici ferestrele nu se încuie. „Dacă ticăloșii îl vor“, ține el să se confeseze insistent față de publicul tot mai rarefiat de la Golden Swan, „vor ști de unde să-l ia“; apoi arată cu degetul spre bastonul din lemn de cireș care i-a devenit deja tovarăș nedespărțit.

– Ești pornit pe ideea asta, băiete? Chestia asta cu germana? întreabă el, trăgînd cu pricepere din havană.

– Eu așa zic, tată.

Maiorul și cîinele rămîn tăcuți o vreme, căzînd parcă pe gînduri. Apoi maiorul sparge tăcerea:

– Ar mai fi unele locuri bune în armată, să știi. Nu s-a dus chiar totul naibii.

– Totuna, domnule.

O nouă amînare a vorbelor hotărîtoare.

– Cred că hunii se vor repezi din nou asupra noastră, tu ce părere ai? Au trecut douăzeci de ani de la ultima lor zvîrcolire. Şi tot douăzeci de ani trecuseră înainte de ultimul spectacol. A cam sosit vremea pentru următorul, te asigur.

Urmează încă o perioadă de gîndire, după care maiorul se luminează brusc.

– În fine, atunci asta e, băiete. Maică-ta e de vină.

Nu e pentru prima oară în ultimele luni cînd Mundy se teme pentru sănătatea mintală a tatălui. Oare mama decedată să fie vinovată de următorul război cu Germania?

– Cum se poate asta, domnule?

– Femeia aceea era în stare să învețe limbi străine cu aceeași ușurință cu care eu sau tu apucăm paharul ăsta. Hindi, punjabi, urdu, telegu, tamila, germana.

Mundy rămîne ca trăsnit.

– Germana?

– Şi franceza. Scria, vorbea și cînta în limba asta. Avea o ureche ca de myna[1]. Toți cei din neamul Stanhope erau la fel.

[1] Specie de graur din India, capabil să imite glasul uman și să învețe cuvinte. (n.tr.)

Mundy se simte încîntat să audă asta. Datorită doctorului Mandelbaum, a beneficiat o vreme de informația secretă că limba germană este frumoasă, poetică, muzicală, logică, avînd un umor aparte, precum și un suflet romantic de neînțeles pentru cel care nu este capabil să-l descifreze. Cu excepția unui anunț pe ușă, care să spună „NU PĂTRUNDEȚI“, ea posedă tot ceea ce ar fi putut întreba politicos un lup de stepă de nouăsprezece ani[1] pornit în căutarea unui refugiu cultural. Acum s-a ales și cu genealogie. Soarta îi risipește curînd pînă și ultimele îndoieli pe care le-ar mai putea avea. Dacă n-ar fi existat doctorul Mandelbaum, n-ar fi ajuns să învețe germana. Fără cunoștințe de germană n-ar fi participat la cursurile săptămînale pe tema traducerii Bibliei în germană de către episcopul Wulfila, nu s-ar fi trezit, în cea de-a treia zi din primul semestru la universitate, stînd lipit, pe canapeaua îmbrăcată în creton de la North Oxford, de formele unei diminutive și poliglote unguroaice pe nume Ilse, care își asumă sarcina de a duce un virgin orfan, de aproape doi metri, spre lumina sexualității. Asemenea lui Mundy, interesul lui Ilse față de Wulfila reprezintă o pură întîmplare. După un adevărat safari academic prin Europa, ea a ajuns la Oxford pentru a-și îmbogăți cunoștințele privind rădăcinile anarhismului contemporan. Iar Wulfila s-a strecurat, vrînd-nevrînd, în programa ei de studiu.

* * *

Chemat la vreme de noapte să se întoarcă la vila din Surrey, îndurerat, Mundy strînge între palme fruntea transpirată a tatălui și îl veghează pînă ce acesta scuipă și ultimele rămășițe din viața lui nenorocită, în vreme ce doamna McKechnie se tratează cu o țigară pe palier. Printre îndoliații participanți la înmormîntare se numără un tovarăș de pahar care e și avocat, un agent de pariuri neplătit, proprietarul de la Golden Swan și o mînă de clienți ai barului. Rămasă de neclintit la douăzeci și nouă de ani, doamna McKechnie stă dreaptă alături de mormîntul abia săpat, aducînd perfect a văduvă scoțiancă plină de curaj. E vară, de aceea poartă o rochie

[1] Aluzie la chinuitoare căutarea a eului, fără putința salvării de sine și prin sine, tema romanului *Lupul de stepă* (1927) de Hermann Hesse, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1946. (n.tr.)

neagră din șifon. Briza domoală îi mîngîie rochia, lipindu-i-o de trup și scoțînd în evidență sînii frumoși și un desen clar al celorlalte calități pe care încă le mai posedă. Acoperindu-și puțin gura cu batista, murmură către Mundy, apropiindu-se atît de mult încît îi gîdilă perișorii fini din ureche.

– Uite ce-ai fi putut avea dacă m-ai fi rugat frumos, zice ea cu accentul provincial din Aberdeen și, spre dezgustul lui, ea își trece mîna peste partea din față a pantalonilor lui.

Revenit în siguranța camerei de la colegiu, tremurînd, Mundy își evaluează umila moștenire: un set de piese de șah sculptate din fildeș alb și roșu; o geantă militară de culoare kaki, în care se află șase cămăși lucrate manual de Ranken & Company Limited, Est. Calcutta 1770, furnizor al regelui George al V-lea, cu filiale la Delhi, Madras, Lahore și Murree; un recipient din metal cositorit pentru păstrat băutura la șold, foarte ciobit, bun de folosit atunci cînd stai la apusul soarelui sub ramurile unui arbore *neem;* un cuțitaș din staniu, pentru tăiat havanele; un *kukri*[1] pentru ceremonii, pe care stă gravat textul: *Pentru un prieten viteaz*; o haină din tweed purtată de multe generații, fără însemnele producătorului; un exemplar din *Lecturi Alese din Operele lui Rudyard Kipling*, cu toate colțurile paginilor răsucite și ajuns aproape un terfelog; plus o valiză grea din piele ce are colțurile din metal, pe care a găsit-o în garderobul din dormitorul maiorului, ascunsă sau uitată sub un maldăr de sticle goale.

Încuiată.

Cheia nu mai există.

Vreme de cîteva zile, ține valiza sub pat. A devenit posesorul exclusiv al propriului destin, singura persoană din lume care știe de existența ei. Oare va deveni nemăsurat de bogat? A moștenit firma British American Tobacco? Este unicul deținător al secretelor dispărutei familii Stanhope? Cu un ferăstrău luat cu împrumut de la chelarul colegiului își pierde o seară întreagă încercînd să taie lacătul. Ajuns la disperare, așază valiza pe pat, scoate *kukri*-ul de ceremonie din teacă și, bizuindu-se pe puterea lui, face o gaură perfect rotundă în capac. După ce ridică porțiunea tăiată, e năpădit de

[1] Sabie curbată, ascuțită pe partea concavă, folosită pentru vînătoare sau luptă în Nepal. (n.tr.)

mirosul apusului la Murree şi al sudorii de pe gîtul lui Rani, cînd ea se apleacă alături de el pentru a privi în adîncul unui iaz.

Dosare de armată, britanice, indiene, pakistaneze.

Acte decolorate şi pergamentoase prin care Arthur Henry George Mundy este înaintat la gradul şi drepturile de sublocotenent, locotenent, căpitan în regimentul cutare, apoi, într-unul mai puţin important, apoi în altul şi mai obscur.

Un program de spectacol îngălbenit, tipărit artizanal, prezentînd producţia piesei *Albă-ca-Zăpada,* dat de Peshawar Players, în care E.A. Mundy deţine rolul lui Dopey.

Scrisori de la nefericiţi directori de bancă, privind note de plată pentru hrană şi nenumărate alte datorii care nu mai pot fi acoperite de contul existent.

Hotărîrea, minunat scrisă de mînă, luată de curtea marţială convocată la Murree în septembrie 1956, semnată de subofiţerul J.R. Singh, aprod de şedinţă. Declaraţii ale martorilor, declaraţia unui prieten al acuzatului, hotărîrea tribunalului. Reţinutul îşi recunoaşte fapta, nu solicită apărător. Declaraţia prietenului acuzatului: *Maiorul Mundy era în stare de ebrietate. Nu s-a mai putut controla. Regretă sincer fapta comisă şi se lasă la mila tribunalului.*

Ia stai puţin. Regretul nu ajunge. Ce faptă? Milă, pentru ce?

Nu s-a dat citire rechizitoriului prezentat instanţei în scris.

Acuzarea îşi susţine pledoaria, iar acuzatul recunoaşte că maiorul Mundy, în timp ce se relaxa în popota ofiţerilor, *s-a simţit ofensat de anumite cuvinte rostite în glumă de căpitanul Grey, ofiţer din corpul tehnic, cetăţean britanic onorabil, detaşat temporar din Lahore. Apucîndu-l pe respectivul căpitan de gulerul uniformei într-o manieră care contravine flagrant ordinii şi disciplinei militare, l-a lovit de trei ori cu capul în figură cu mare precizie, provocîndu-i sîngerări faciale, l-a izbit cu genunchiul în vintre, opunîndu-se eforturilor camarazilor scandalizaţi de a-l opri, l-a tîrît pe căpitan pînă pe verandă şi i-a administrat o îngrozitoare ploaie de lovituri cu pumnii şi picioarele, care ar fi putut periclita grav viaţa şi fiinţa căpitanului, fără a mai menţiona că a pus în primejdie perspectivele maritale şi distinsa carieră militară a acestuia.*

Nu se face nici o aluzie la cuvintele rostite de căpitan în glumă. Întrucît acuzatul nu se oferă să le rostească pentru a se apăra, instanţa nu consideră de cuviinţă să le repete. *Era în stare de ebrietate. Regretă sincer fapta comisă.* Încheierea apărării, încheierea carierei. Capăt de drum. Cu excepţia misterului.

Un dosar gros din piele, cu buzunare, purtînd, scris de mîna maiorului, titlul de DOSAR. De ce? Scrii „CARTE“ pe o carte? Da, pesemne că da. Mundy împrăştie conţinutul dosarului pe cuvertura zdrenţuită. O fotografie în sepia, format mare, pe hîrtie groasă şi elegantă, cu marginile poleite. O familie anglo-indiană şi numeroşii ei servitori îngrămădiţi într-un grup compact pe treptele unui conac colonial cu multe turnuleţe, plasat la poalele dealurilor din India superioară, înconjurată de peluze şi tufişuri. La fiecare turnuleţ flutură cîte un drapel al Albionului. În centrul grupului stă drept un bărbat alb cu gulerul ţeapăn, alături de el, soţia albă, cu un aer la fel de grav, cu jachetă şi bluză de aceeaşi culoare şi fustă dreaptă. Cei doi băieţi mici, albi şi ei, stau de-a dreapta şi de-a stînga lor, îmbrăcaţi în uniforma de la Eton. Alături de băieţi se află copii albi şi adulţi de diferite vîrste. Ar putea fi mătuşi, unchi şi veri. Pe treptele de mai jos stau servitorii cu livrea ai casei, culoarea arătînd şi rangul lor, cele deschise la centru, iar cele mai întunecate spre margini. Inscripţia tipărită spune: *Familia Stanhope la domiciliu, ziua victoriei în Europa, 1945. DUMNEZEU SĂ-L APERE PE REGE.*

Conştient că se află în prezenţa Spiritului Matern, Mundy duce fotografia mai aproape de lumina de la capătul patului, înclinînd-o într-o parte şi în alta, şi trece în revistă rîndurile de femei membre ale familiei, căutînd-o pe înalta aristocrată poliglotă de origine anglo-irlandeză care se va dovedi a fi mama lui. Caută în mod deosebit semnele demnităţii şi ale erudiţiei. Vede în schimb matroane cu ochi pătrunzători. Vede doamne necăsătorite care au trecut bine de tot de vîrsta maternităţii. Vede adolescente plinuţe, cu părul prins în codiţe. Nu descoperă însă nici o potenţială mamă. Ajuns pe punctul de a pune fotografia deoparte, o întoarce pe dos şi remarcă ceva scris cu cerneală cenuşie, dar nu de mîna maiorului. E scrisul unei fete semialfabetizate – probabil una dintre adolescentele care se holbează la aparatul de fotografiat – cu înflorituri şi tremurat din cauza emoţiei. *Uite-mă şi pe mine cu ochi închiş, aşas eu!!*

Fără semnătură, însă exuberanţa este molipsitoare. Revenind la fotografie, Mundy cercetează grupul, căutînd o pereche de ochi închişi, fie ei englezi sau indieni. Numai că prea mulţi sînt închişi din cauza soarelui. Lasă fotografia cu faţa în sus pe cuvertură,

scotocește printre celelalte lucruri aflate în dosar și alege, la întîmplare, deși nu tocmai, un maldăr de scrisori legate cu sfoară. Întoarce din nou fotografia pe dos și compară scrisul. Împrăștiind scrisorile pe cuvertură ca pe niște cărți de joc, Mundy elimină șase. Cea mai lungă are opt pagini, nenumerotate. Toate sînt parcă mîzgălite, cu ortografie chinuită, deformată îngrozitor. Semnele de erudiție și demnitate lipsesc cu desăvîrșire. Cronologic, prima începe cu *Scumpul meu* sau *Of Arthur*, dar curînd tonul se degradează:

Arthur, ce dracu', pentru numele lu' Dumnezeu, ascultă la mine!

Ticalosu' care mia facut asta e același ticălos că Nell a ta sa dat de bună voie și de slabă ce-a fost, să mă pedepsească Dumnezeu dac mințesc, Arthur, să nu spui nu. Dacă mă duc în halul ăsta acasă, tăticu' o să mă omoar. O să fiu o tîrfă de felinar roșu, cu un copil de hrănit șio să mă dea la maici șimi ia copilu' ca am auzit ca așa le face pentru căință. Dacă ramîn în India o să ajung ca prostituatele alea de la piața mare Dumnezeu să mă ajute da mai degrab marunc în Gange. Și dacă mărturisesc tot nu ajută, deloc, fincă jegosu' acela de Părinte M'Graw mă și spune la Lady Stanhope da își bagă și mîna sub fusta ta, și menajera șefă se belește la mine de parcă iaș fi luat farfuria cu mîncare de dinainte. Doică Nellie, nu cumva ești gravidă? Doamne Dumnezeule, doamnă Ormond, ce vă face să credeț așa ceva, e de la mîncarea bună care neo dați la toți servitorii. Dar cîtă vreme o să creadă asta Arthur cînd eu sînt în șase luni și tot ma umflu în burtă? Și eu care fac pe Fecioara Maria în fotografea cu servitorii de Crăciun, pentru numele lu Cristos, Arthur! Doar nu mi-a facto Sfînt Duh, nu? TU ești acela!

ȘI MAI SÎNT ȘI GEMENI NAIBII ARTHUR LE SIMT INIMILE BĂTÎND ÎN MINE MAUZI?

Mundy are nevoie de o lupă. O împrumută de la un student din primul an care stă pe aceeași scară și care este colecționar de timbre.

– Scuză-mă, Sammy, trebuie să văd ceva mai de aproape.

– Și te-a apucat asta chiar la miezul nopții?

– Și ce dacă? face Mundy.

Și-a concentrat atenția asupra treptei de mai jos și caută o fată înaltă în uniformă de doică și cu ochii închiși; nu e greu de găsit. O copilă voioasă, supradezvoltată, numai cîrlionți negri și cu ochii

închiși, exact cum spune, iar dacă Mundy și-ar pune uniformă de doică și o perucă neagră și și-ar miji ochii ca să nu-l orbească soarele torid, tot așa ar arăta, fiindcă „ea are aceeași vîrstă ca mine acum și e la fel de înaltă“, consideră el. „Și are același zîmbet, la bine și la rău, ca al meu de acum, cînd mă holbez la ea prin lupă, fiindcă niciodată nu voi putea fi mai aproape de ea decît în felul acesta.“

„Stai puțin“, gîndește el.

„Poate că tu zîmbești din timiditate, pentru că ești prea înalt.

Și ai și tu ceva din spiritul acela neastîmpărat, dacă mă uit mai atent la tine.

Ceva spontan, care îți dă încredere și te înveselește, ca o Rani albă, matură și înaltă.

Ceva ce e, la o adică, mult mai pe gustul meu decît aristocrata rigidă, înțepată, plină de erudiție și demnitate ce mi s-a vîrît pe gît din ziua în care am fost îndeajuns de mare ca să fiu mințit.“

* * *

Personal și confidențial numai pentru dumneata

Stimate Căpitan Mundy,

Lady Stanhope mi-a cerut să vă atrag atenția cu privire la obligațiile ce le aveți față de domnișoara Nellie O'Connor, o cameristă din serviciul său. Doamna mă roagă să vă transmit că, dacă situația domnișoarei O'Connor nu se rezolvă neîntîrziat de o manieră care să facă cinste unui ofițer și gentleman, nu va avea de ales decît să îl înștiințeze pe colonel, comandantul regimentului.

Cu deosebit respect, al dumneavoastră,
secretarul particular al doamnei Stanhope

Un certificat de căsătorie semnat de vicarul anglican din Delhi în mare grabă, după cum se pare.

Un certificat de deces, datat trei luni mai tîrziu.

Un certificat de naștere, eliberat în aceeași zi: prin prezentul, Edward Arthur Mundy este bine venit pe lume. Spre uimirea lui, s-a născut nu la Murree, ci în Lahore, unde mama și sora lui mai mică au fost declarate decedate.

Deja devenit expert, Mundy completează ecuația. Caracterul vorbelor rostite de căpitanul Gray în glumă nu mai este pus la îndoială.

Mundy? Mundy? Nu ești tu tipul care a lăsat gravidă o cameristă de-a familiei Stanhope?

Refuzînd să pună la dispoziția instanței acele vorbe, pentru a fi repetate, maiorul a declarat embargo asupra lor. Dar numai în instanță. Se prea poate ca scrisoarea secretarului către maior să fi fost personală și confidențială – dar la fel a fost și pentru tot personalul familiei Stanhope și pentru alte garnizoane. Mundy simte că prin minte i se învîrtesc amețitor imagini ale maiorului care și-a ieșit din minți și dezlănțuie o ploaie de lovituri asupra nefericitului căpitan Gray și caută în inimă furia, revolta și acuzele cărora își spune că ar trebui să le dea cep, însă nu simte decît un sentiment de milă neputincioasă față de două suflete încă neîmplinite, prinse fără scăpare în rotițele convențiilor vremii lor.

„De ce m-a mințit în toți acești ani?

Fiindcă știa că el însuși nu era suficient.

Deoarece credea că nici ea nu era de ajuns.

Fiindcă regreta și se simțea vinovat.

Fiindcă dorea ca eu să mă bucur de demnitate.

Asta se cheamă iubire."

Valiza cu marginile din alamă mai are un secret nedezvăluit: o cutie veche legată în piele pe care este imprimată o coroană de aur, conținînd o citație din partea Ministerului de Război al Pakistanului, datată la șase luni după nașterea copilului Mundy. Comandînd un atac al plutonului său și neprecupețindu-și viața, dovedind un curaj ieșit din comun și fiind înarmat doar cu pistolul Bren din dotare, maiorul Arthur Henry George Mundy a doborît douăzeci de călăreți și, drept recunoaștere a vitejiei sale, i se acordă Nu-Știu-Ce Medalie de Onoare pakistaneză. Medalia, dacă i-a fost vreodată înmînată, lipsește, fiind probabil schimbată contra băutură.

S-a crăpat de ziuă. Cu lacrimi curgîndu-i neostoite pe obraji, Mundy prinde citația în cuie pe un perete, deasupra patului, iar alături de ea, fotografia de grup a victorioșilor Stanhope și a slujbașilor lor, apoi, slujindu-se de tocul pantofului, le bate pe amîndouă pînă rămîn fixate.

* * *

La fel ca trupul său delicat și plin de nenumărate dorințe, principiile radicale ale lui Ilse nu pot fi zdruncinate ușor, iar Mundy, în emoția celui abia inițiat, poate fi iertat că nu observă deosebirea. De ce să se sinchisească de faptul că știe mai puține lucruri despre Mihail Bakunin decît despre anatomia feminină? Ilse face cu el un curs rapid și intensiv, atingînd ambele subiecte, și ar fi de-a dreptul bădăran dacă ar accepta una fără cealaltă. Dacă ea se dezlănțuie împotriva statului ca instrument al tiraniei, Mundy dovedește patimă în a o aproba, deși statul e cam ultima lui grijă pe lumea asta. Iar dacă ea îi vorbește despre *individualizare*, preamărește *reabilitarea eului* și *supremația individului* și îi promite lui Mundy că-l va elibera de eul dispus să se supună, el o imploră să procedeze întocmai. Faptul că ea vorbește în aceeași frază despre colectivismul radical nu-l deranjează cîtuși de puțin. Va reuși el să facă legătura cumva. Dacă ea îi citează cu voce tare din Laing[1] și Cooper[2], în vreme ce el moțăie satisfăcut o vreme cu capul pe pîntecele ei, o simplă clătinare din cap drept aprobare nu prea are cum să fie considerată un lucru dificil. Iar dacă o atrage mai mult amorul decît războiul – fiindcă în momentele în care își ia vacanță de la anarhism și individualism Ilse devine o pacifistă care evanghelizează –, își pune și el oricînd muscheta în cui pentru ea, atîta vreme cît ea îl lovește ritmic cu călcîiele în coapse cînd se află amîndoi pe covorașul din frunze de palmier al chiliei ei de pustnic – domnii vizitatori sînt tolerați între orele 4 și 6 după-amiaza, doar pentru a aduce ceai Earl Grey și sandvișuri și numai dacă ușa este deschisă. Și, în calmul luminos al poftei carnale potolite temporar, ce poate fi mai liniștitor decît să împărtășești viziunea unui paradis social în care ordinea e impusă prin acordul liber al tuturor componentelor grupului?

Și totuși, nimic din toate acestea nu dau de înțeles că Ted Mundy n-ar fi, grație predispoziției lui, fidel concepțiilor Noului Ierusalim[3] pe care Ilse i le-a dezvăluit. În radicalismul ei însetat, el a descoperit nu numai ecouri ale ideilor expuse de venerabilul domn Mandelbaum, ci o dovadă a propriilor încercări slabe de

[1] Ronald David Laing (1927-1989), psihanalist scoțian care a emis teoria socială a bolii mintale, aceasta fiind determinată de presiunea exercitată asupra persoanelor pentru a se conforma unor standarde străine firii lor. (n.tr.)

[2] Thomas Cooper (1805-1892), scriitor și promotor al principiilor cartiste și al mișcării naționale a clasei muncitoare. (n.tr.)

[3] Noul Ierusalim, sectă religioasă înființată în 1784, care are la bază doctrina filozofului suedez Emanuel Swedenborg. (n.tr.)

revoltă împotriva majorității lucrurilor pe care le reprezintă Anglia pentru el. Cauzele ei drepte devin, prin adopție, și ale lui. El este un hibrid, un nomad, un om lipsit de teritoriu, de părinți, de proprietăți sau de exemple. Este un copil înghețat care a început să se dezghețe. Uneori, cînd se grăbește către o prelegere sau spre vreo bibliotecă, trece pe lîngă vreun fost coleg purtînd haină sport, pantaloni de cavalerie și pantofi lustruiți, cu bombeurile întărite. Schimbă cu acesta cîteva cuvinte stîngace, după care fiecare își vede precipitat de drumul lui. *Iisuse, Mundy ăsta*, își închipuie el că le trece acelor foști colegi prin minte, *a luat-o razna rău de tot*. Şi au dreptate. Într-o mare măsură, a cam pornit-o pe arătură. Nu face parte nici din Gridiron, nici din Bullingdon, nici din Canning[1] și nici din Sindicat. Chiar dacă participă la întrunirile politice cu un aer mohorît, îi plac încăierările cu detestații adepți ai dreptei. În ciuda staturii foarte înalte, poziția lui preferată, atunci cînd nu stă în brațele lui Ilse, este cu picioarele încrucișate și cu genunchii în dreptul urechilor, cînd se află în camera vreunui propovăduitor cu vederi de stînga din gura căruia ascultă evanghelia după Thoreau, Hegel, Marx și Lukács[2].

Faptul că nu-l convinge argumentația intelectuală, că ascultă totul mai curînd ca pe o muzică pe care nu o poate cînta decît ca pe o logică de fier, cum se pretinde a fi, nu-l afectează nicicum. Nu se teme să aparțină unui grupușor de camarazi galanți. Cînd Ilse participă la vreun marș, Mundy, care se alătură entuziast tuturor cauzelor, își dedică întreaga ființă credințelor ei, luînd autobuzul împreună cu ea de la Gloucester Green înainte de răsăritul soarelui, înarmat cu batoane de ciocolată Mars, care ei îi plac foarte mult, și cu sandvișuri cu ouă și creson cumpărate de la piață, plus un termos cu supă de roșii de la conservă, toate cărate în geanta militară care i-a aparținut maiorului. Umăr la umăr și adesea mînă în mînă, mărșăluiesc pentru a protesta împotriva premierului Harold Wilson, care sprijină războiul din Vietnam și – fiindcă sînt privați de șansa de a-și exprima nemulțumirea printr-o procedură parlamentară – se proclamă membri ai opoziției extraparlamentare. Participă la demonstrația din Trafalgar Square pentru a protesta împotriva segregației rasiale și dau declarații pătimașe de sprijin în favoarea

[1] Cluburi exclusiviste de la Oxford (n.tr.)
[2] György Lukács, filozof marxist, estetician și istoric literar maghiar (n.tr.)

studenților americani care își ard citațiile de chemare sub arme. Se adună în Hyde Park, sînt dispersați cu amabilitate de poliție și se simt răzbunați, chiar dacă trăiesc și o senzație de cîini alungați. Cu toate astea, în fiecare zi mor sute de vietnamezi sub bombe, arși și azvîrliți din elicoptere în numele democrației, iar inima lui Mundy este alături de ei, la fel ca și sufletul lui Ilse.

Pentru a protesta împotriva preluării puterii la Atena de către coloneii sprijiniți de CIA și împotriva torturării și uciderii a nenumărați greci cu vederi de stînga, zăbovesc inutil în fața Hotelului Claridge din Londra, unde se crede că sînt cazați coloneii în cursul unei vizite întreprinse pe furiș în Marea Britanie. Nici unul dintre ei nu apare pentru a fi huiduit. Neînfricați, se duc la Ambasada Greciei purtînd pancarte pe care scrie *Salvați Grecia*. Trăiesc o clipă de maximă satisfacție cînd un atașat iese la fereastra hotelului și strigă la ei: „În Grecia ați fi împușcați!“ Ajunși nevătămați la Oxford, încă mai simt adierea acelui glonț imaginar.

Adevărat, în cursul iernii, Mundy își găsește timp să pună în scenă o versiune în germană a piesei *Woyzeck* de Büchner, dar sentimentele ei radicale sînt fără cusur. Iar în cursul verii, chiar dacă destul de sfios, deschide sezonul de bowling al colegiului și este cît pe ce să tragă o beție cu băieții, însă își aduce aminte de angajamentul pe care și l-a luat.

Părinții lui Ilse locuiesc în Hendon, într-o vilă cu acoperiș verde și pitici din ipsos care pescuiesc în bazinul din grădină. Tatăl ei este chirurg cu vederi marxiste, cu frunte lată, care îi trădează originea slavă, și păr bogat, iar mama, psihoterapeut pacifist și discipol al lui Rudolf Steiner[1]. Mundy n-a mai întîlnit pînă acum o pereche atît de inteligentă și receptivă. Inspirat de exemplul lor, se trezește într-o dimineață în propria încăpere hotărît să le ceară fiica în căsătorie. Argumentele în favoarea acestei hotărîri i se par copleșitoare. Plictisită de moarte de ceea ce ea percepe drept un lînced protest britanic, Ilse tînjește după un campus precum cele din Paris, Berkeley sau Milano, unde studenții nu se dau înapoi de la nimic. După îndelungi căutări, ochii i-au căzut pe Universitatea Liberă din Berlin, punct nodal al noii ordini mondiale, iar Mundy jură că o va însoți acolo măcar în anul în care își întrerupe el studiile.

[1] Rudolf Steiner (1861-1925), filozof austriac, la origini teozof, care și-a creat propria antropozofie, menită să contribuie la dezvoltarea ființei umane prin artă. (n.tr.)

„Şi ce-ar putea fi mai firesc, se autolinişteşte el, decît să meargă acolo ca soţ şi soţie?“

Momentul ales pentru cererea în căsătorie nu este probabil cel mai potrivit, cel puţin aşa îşi închipuie, însă Mundy, devenit sclav al măreţului său plan, nu-şi pregăteşte o tactică. Tocmai a predat eseul săptămînal pe tema simbolisticii culorilor la minnesingeri şi se simte stăpîn pe situaţie şi sigur pe sine. Pe de altă parte, Ilse este epuizată după două zile de mărşăluit prin Glasgow în tovărăşia lui Fergus, student la istorie provenit din sînul clasei muncitoare scoţiene, despre care ea pretinde că este un homosexual iremediabil. Reacţia ei la declaraţia lui Mundy este tăcerea, dacă nu chiar dispreţul. *Căsătorie?* Asta nu apărea ca opţiune posibilă cînd dezbăteau scrierile lui Laing şi Cooper. *Căsătoria?* O căsătorie în înţelesul mic burghez, la asta se referă el? O *ceremonie civilă* ordonată de *stat?* Oare Mundy a regresat atît de mult în ceea ce priveşte educaţia sa radicală încît tînjeşte după binecuvîntarea unei instituţii religioase? Deşi nu e furioasă, îl măsoară cu o mîhnire profundă. Ridică din umeri, nu fără oarecare eleganţă. Îi cere timp de gîndire pentru a stabili dacă un pas atît de nesăbuit se împacă oarecum cu principiile ei.

O zi mai tîrziu, Mundy capătă răspunsul. Dezbrăcată puşcă, însă purtînd şosete, micuţa unguroaică angelică stă ghemuită şi cu picioarele desfăcute larg în singurul colţ al cămăruţei ei de unde nu poate fi zărită de peste drum. Filantropia ei pacifist-anarhisto-umanist-radicală s-a epuizat. Stă cu pumnii încleştaţi, iar lacrimile îi curg şiroaie pe obrajii încinşi.

– Teddy, ai o inimă de burghez pursînge! strigă ea printre scîncete, cu inconfundabilul accent englezesc.

Iar apoi nu uită să adauge:

– Vrei o căsătorie ridicolă şi, cînd colo, tu eşti total infantil în chestiuni de sex!

CAPITOLUL TREI

Studentul cu suflet german şi plin de speranţe care coboară din tren în atmosfera trepidantă a Berlinului aduce cu sine şase dintre cămăşile defunctului său tată, care au mînecile prea scurte pentru el, dar care, în chip misterios, sînt suficient de lungi în rest, o sută de lire sterline şi cincizeci şi şase de mărci pe care, plîngînd, Ilse le-a descoperit într-un sertar. După cum a aflat, prea tîrziu însă, bursa care l-a ajutat să nu se scufunde de tot la Oxford nu se oferă studenţilor care îşi continuă educaţia în străinătate.

– Sasha *şi mai cum,* şi *unde,* pentru numele lui Dumnezeu? se răsteşte Mundy la Ilse, pe peronul gării Waterloo, în timp ce ea, zguduită de remuşcări tipice naţiei, ar dori pentru a nu ştiu cîta oară să se răzgîndească şi să urce în tren alături de el, numai că a uitat să-şi ia paşaportul.

– Să-i spui că eu te-am trimis, îl imploră ea cînd, spre uşurarea lui, trenul se pune în mişcare. Să-i dai scrisoarea mea. A terminat facultatea, dar e democrat. La Berlin, toată lumea îl cunoaşte pe Sasha, ceea ce pentru Mundy sună la fel de convingător ca şi afirmaţia că la Bombay toată lumea îl ştie pe Gupta.

Ne aflăm în 1969, moda Beatles a trecut deja de apogeu, dar nimeni nu s-a deranjat să-l anunţe şi pe Mundy de asta. Pe lîngă părul castaniu ca de călugăr, ce îi cade peste urechi şi îl împiedică să vadă prea bine, are cu sine geanta din piele crăpată a tatălui său, parcă pentru a da de înţeles că acum, după ce viaţa şi-a pierdut înţelesul pentru el, doreşte să devină un rătăcitor dezrădăcinat.

A lăsat în urmă ruinele unei mari iubiri şi are în faţă modelul lui Christopher Isherwood[1], memorialist lipsit de iluzii al Berlinului aflat la răscruce. Ca şi Isherwood, din partea vieţii nu aşteaptă nimic în afară de viaţă. Va fi ca un aparat de fotografiat cu inima sfărîmată. Iar dacă, printr-o şansă nesperată, se va dovedi că mai este în stare să iubească – însă Ilse s-a îngrijit şi de asta, desigur –, atunci, poate, în vreo cafenea decadentă, unde femei frumoase, purtînd pălării ca nişte clopoţei, bînd absint şi cîntîndu-şi cu glas senzual dezamăgirea, o va găsi şi el pe Sally Bowles a lui. Este anarhist? Se va vedea. Pentru a fi aşa ceva, trebuie să întrevezi o licărire de speranţă. Pe acest proaspăt uns mizantrop l-am putea descrie mai curînd drept nihilist. Şi atunci, s-ar putea întreba el, de ce iuţesc paşii aventurîndu-mă să-l caut pe Sasha, Marele Militant? Cum se explică sentimentul că sosesc într-o lume mai proaspătă, mai veselă, cînd totul e pierdut fără putinţă de tăgadă?

– Te duci la Kreuzberg, răcneşte Ilse, pe cînd el, cu un aer tragic, face semne de la fereastra compartimentului. Să întrebi acolo de el! *Şi să ai grijă de el, Teddy!* îi porunceşte ea, ca un ultim gînd ce nu poate fi ignorat şi pe care el nu are vreme să-l analizeze mai adînc, ci poate mai tîrziu, cînd trenul îl va purta spre următoarea etapă a vieţii.

* * *

Kreuzberg nu seamănă cu Oxfordul, bagă Mundy de seamă, oarecum uşurat.

Nu-l întîmpină nici o doamnă amabilă cu zulufi albaştri de la Delegaţia Universitară pentru Cazare, care să fie înarmată cu liste rotative de adrese unde trebuie să se poarte politicos. Alungaţi din zonele mai bune de preţurile mari, studenţii scandalagii din Berlinul

[1] Christopher Isherwood, scriitor american de origine engleză (1904-1986), a trăit în Germania în perioada ascensiunii la putere a lui Hitler, epocă despre care a scris în *Domnul Norris schimbă trenul* şi *Adio, Berlin,* al căror personaj principal, Sally Bowles, o are ca model pe prietena sa, Jean Ross, cîntăreaţă de cabaret. Aceasta i-a permis lui Isherwood să se slujească de experienţa ei din Berlin, identitatea fiindu-i dezvăluită abia după moarte, în 1975. Romanul *Adio, Berlin* a devenit subiectul unei piese de teatru, *Sînt un aparat de fotografiat* (1951), ceea ce explică şi aluzia din romanul de faţă, şi a musicalului *Cabaret* (în regia lui Bob Fosse, cu Liza Minelli şi Michael York) în anii ’60, care a cucerit opt Premii Oscar. (n.tr.)

de Vest s-au instalat în fabrici bombardate, gări abandonate şi blocuri de locuinţe prea apropiate de Zid pentru a satisface sensibilităţile celor care au afaceri în domeniul imobiliar. Cartierele turceşti, adevărate orăşele alcătuite din cocioabe construite din plăci de azbest şi tablă ondulată, care-i amintesc atît de mult de copilărie, nu vînd nici cărţi academice, nici rachete de *squash,* ci curmale, tigăi din aramă, halva, sandale din piele sau şiruri de răţuşte din plastic galben. Aromele de *jeera,* mangal şi miel fript reprezintă un soi de bun venit pentru fiul rătăcit al Pakistanului. Fluturaşii răspîndiţi prin oraş şi graffitiurile de pe ziduri şi ferestre nu anunţă producţii universitare ale dramaturgilor elisabetani minori, ci varsă invective asupra Şahului, Pentagonului, asupra lui Henry Kissinger, a preşedintelui Lyndon Johnson şi asupra cultului bombelor cu napalm propovăduit de agresiunea imperialistă americană în Vietnam.

Şi totuşi, sfatul lui Ilse nu a fost zadarnic. Încetul cu încetul, prin cafenele, cluburi improvizate, la colţuri de stradă unde studenţii taie frunză la cîini, fumează şi se revoltă, numele lui Sasha stîrneşte cîte-un surîs ciudat, face să sune cîte un clopoţel îndepărtat.

– Sasha? Vrei să spui Sasha, Marele Revoluţionar – *acel* Sasha? Ei, băiete, avem unele probleme, înţelegi? Nu ne mai dăm adresele oricui ne apare în cale. *Schweinesystem*-ul stă cu urechile ciulite. Cel mai bine e să-ţi laşi numele la Studenţii pentru Socialism Democratic şi o să vezi dacă vrea şi el să te cunoască.

Schweinesystem, repetă imberbul Mundy în gînd. Trebuie să ţină minte expresia. „Sistemul porcesc.“ Simte un val trecător de resentiment împotriva lui Ilse pentru că l-a azvîrlit în miezul furtunii radicale fără hărţi şi busolă? Tot ce se poate. Dar soseşte seara, a pornit-o pe drumul acesta şi, în ciuda doliului, are mare poftă să înceapă o nouă viaţă.

– Încearcă la Anita, Comuna Şase, îl îndeamnă un revoluţionar somnolent, întîlnit într-o pivniţă împîclită de fum de droguri şi doldora de drapele ale luptătorilor din Vietcong, în care e o hărmălaie de nedescris.

– Poate Brigitte îţi spune unde e, îi sugerează altul, printre acordurile unei chitariste purtînd keffiyeh[1] şi oferind propria versiune a unui cîntec compus de Joan Baez.

[1] Broboadă arabă (n.tr.)

La picioarele ei stă un copil, iar un bărbat masiv, cu sombrero, alături de ea.

Într-o fostă fabrică, cu ziduri ciuruite de gloanțe, înaltă cît gara Paddington, își fac veacul imitatori ai lui Castro, Mao și Ho Și Min. Un portret al regretatului Che Guevara este împodobit cu franjuri negre. Sloganuri scrise de mînă pe cearșafuri îl previn pe Mundy că *Este interzis să interzici* ori îl îndeamnă *Fii realist, cere imposibilul* sau *Nu accepta nici zei, nici stăpîni*. Răsfirați pe dușumea ca niște supraviețuitori ai unui naufragiu, studenții și studentele moțăie, fumează, hrănesc sugari la sîn, ascultă muzică rock, se drăgălesc și se ceartă.

– Anita? A plecat, hmm, de ore bune, zice un consilier.

– Brigitte? Încearcă la Comuna Doi și ducă-se dracului America, spune altul.

Cînd întreabă unde este toaleta, un suedez milos îl conduce pînă la un șir de șase toalete, ale căror uși sînt doborîte.

– Tovarășe, intimitatea personală e o barieră burgheză în calea integrării în comună, explică suedezul într-o engleză vioaie. E mai bine ca bărbații și femeile să-și facă nevoile alături decît să bombardeze copiii vietnamezi. *Sasha?* repetă el, după ce Mundy i-a respins politicos avansurile. S-ar putea să-l găsești la Clubul troglodiților, numai că acum l-au botezat Motanul Ras.

Scoate apoi hîrtie de țigarete dintr-un pachet și, slujindu-se de spinarea lui Mundy, desenează o hartă.

Aceasta îl duce pînă la un canal. Cu geanta lovindu-l peste coapsă, pornește de-a lungul căii de edec. Turnuri pentru santinele, apoi un vas de patrulare înțesat de tunuri și mitraliere lunecă pe lîngă el. Ale noastre sau ale lor? Irelevant. Ale nimănui. Sînt componente ale impasului de care va scăpa; de aceea a venit aici. Pătrunde pe o stradă lăturalnică, pavată cu piatră de rîu, și încremenește. Un zid din blocuri de beton înalt de șase metri, avînd coama acoperită de țepii sîrmei ghimpate și înveșmîntat în haloul bolnăvicios al luminii reflectoarelor îi blochează calea. La început refuză să-l recunoască. Ești o închipuire, un decor de film, un șantier de construcții. Doi polițiști vest-berlinezi îi fac semn să se apropie.

– Fugi de înrolare?

– Englez, le răspunde el, prezentîndu-le pașaportul.

Îl trag mai la lumină, îi examinează pașaportul, apoi îi cercetează chipul.

– Ai mai văzut Zidul Berlinului?

– Nu.

– Ei, atunci privește-l acum, apoi du-te la culcare, englezule! Și ferește-te de necazuri!

Bate în retragere și găsește altă stradă lăturalnică. Pe o ușă metalică și ruginită, între porumbei ai păcii desenați de Picasso și lozinci de genul „Interziceți bomba atomică“, un motan lipsit de păr stă în două picioare, etalîndu-și sexul. Din interior răzbat muzică și glasuri certărețe, amestecîndu-se într-un vacarm sălbatic.

– Încearcă Centrul pentru Pace, tovarășe, la ultimul etaj, îl sfătuiește o fată frumoasă, făcîndu-și palmele căuș.

– Unde e Centrul pentru Pace?

– Sus, blegule.

Urcă, iar pașii lui răsună pe treptele acoperite cu gresie. S-a făcut aproape de miezul nopții. La fiecare etaj descoperă cîte un alt tablou al libertății. La primul, studenți și sugari stau într-un cerc asemănător celor de la școlile duminicale, în vreme ce o femeie corpolentă îi dăscălește asupra efectelor paralizante pe care le exercită părinții. La al doilea, peste trupurile înnodate ale cuplurilor, domnește o liniște tipică celei de după o partidă de sex. *Sprijiniți bomba cu neutroni!* îi îndeamnă un afiș scris de mînă. *Omorîți-vă soacra! Televizorul va continua să funcționeze!* La al treilea, Mundy simte o emoție văzînd o repetiție teatrală în plină desfășurare. La al patrulea, septembriști pletoși violentează mașini de scris, se consultă, bagă hîrtie în instalațiile manuale de tipărire și răcnesc ordine în radio-telefoane.

A ajuns la ultimul etaj. O scară este proptită de o ușă-trapă aflată în tavan. De la aceasta pornește un pasaj ca un puț de mină. La capătul acestuia, doi bărbați și două femei stau aplecați deasupra unei mese luminate de flacăra unei lumînări și presărată cu hărți și sticle de bere. Una dintre fete are părul negru și chipul sumbru, cealaltă e blondă, cu oase lungi. Bărbatul aflat mai aproape de Mundy e la fel de înalt ca el: un viking cu barbă aurie și un smoc de păr blond legat cu o eșarfă ca de pirat. Celălalt e scund, alert și cu ochii negri, avînd umerii diformi, slăbănogi, prea înguști față de capul mare. Poartă o beretă neagră de tipul celor purtate în Țara Bascilor, trasă pînă puțin deasupra sprîncenelor deschise la culoare; deci el este Sasha. Cum de și-a dat seama? Fiindcă a știut tot

timpul, în mod intuitiv, că Ilse vorbea despre cineva la fel de scund ca şi ea.

Prea bine crescut ca să-i întrerupă, îşi face de lucru prin dreptul puţului de mină, strîngînd scrisoarea lui Ilse în mînă. Aude frînturi dintr-o discuţie războinică, condusă exclusiv de Sasha. Vocea e mai puternică decît ar sugera trupul acela şi nu pare deloc forţată. E însoţită de gesturi imperioase din mîini şi antebraţe... *să nu-i lăsaţi pe porci să ne îngrămădească în străzi laterale, m-aţi auzit?... Să-i înfruntaţi în locuri deschise, unde camerele pot înregistra ce ne fac...* Mundy se pregăteşte deja să o pornească înapoi tiptil pe scară şi să apară altă dată, cînd grupul se destramă. Fata cu păr negru împătureşte hîrtiile. Vikingul se ridică şi se întinde. Blonda îl strînge la piept, ţinîndu-l de fese. Se ridică şi Sasha, dar nu a devenit mai înalt decît atunci cînd şedea. În clipa în care Mundy înaintează pentru a se prezenta, ceilalţi fac instantaneu un scut pentru a-l proteja pe micul împărat aflat între ei.

– Bună seara. Mă cheamă Ted Mundy. Am o scrisoare pentru tine de la Ilse, spune el cu glasul care îi sună cel mai potrivit.

Însă cum nu primeşte nici o licărire de răspuns din ochii mari şi întunecaţi, continuă:

– Ilse, studenta unguroaică la filozofie politică. A fost aici vara trecută şi a avut plăcerea de a te cunoaşte.

Pesemne politeţea lui Mundy e aceea care îi ia pe nepregătite, fiindcă între ei apare un moment de suspiciune. Cine-i acesta, cine-i prostovanul acesta englez şi curtenitor, cu tunsoare à la Beatles? Vikingul înalt răspunde primul. Aşezîndu-se între Mundy şi ceilalţi, primeşte plicul în numele lui Sasha şi îl examinează grăbit. Ilse a lipit plicul cu bandă adezivă. Scrisul dezlînat, dar autoritar, *Secret, strict personal!,* subliniat cu două linii, reprezintă o cerere evidentă de respectare a intimităţii. Vikingul întinde plicul lui Sasha, care îl desface şi scoate din el două pagini pline cu scrisul îndesat al lui Ilse, avînd tot felul de adăugiri pe margini. Citeşte primele rînduri, apoi întoarce scrisoarea pentru a găsi semnătura. Apoi zîmbeşte, întîi către sine, iar apoi către Mundy. De astă dată Mundy e cel luat prin surprindere, deoarece ochii mari şi negri strălucesc foarte tare, iar zîmbetul trădează tinereţea.

– Bravo! *Ilse!* îşi aminteşte el cu nostalgie. Grozavă fată, nu? spune el şi strecoară scrisoarea într-un buzunar lateral al hainei uzate de tăietor de lemne.

– N-am greşi dacă am spune asta, îl aprobă Mundy în germana cea mai literară.

– Unguroaică..., repetă Sasha, ca şi cum ar dori să retrăiască ceva. Iar tu eşti *Teddy.*

– Da. De fapt, Ted.

– De la Oxford.

– Exact.

– Iubitul ei? întrebarea vine fără ocolişuri. Aici toţi sîntem amanţi, adaugă el, iar vorbele sînt însoţite de hohotele celorlalţi.

– Am fost, pînă acum cîteva săptămîni.

– Acum cîteva săptămîni! Asta înseamnă o viaţă în Berlin! Eşti englez?

– Da. A, nu pe deplin. Născut în străinătate, dar din sînge englezesc. A, îţi trimite o sticlă de scotch. Şi-a amintit că îţi place.

– Scotch! Ce memorie, Dumnezeule! Memoria femeilor ne va duce pe toţi la spînzurătoare. Şi ce cauţi la Berlin, Teddy? Eşti turist revoluţionar?

Mundy îşi cîntăreşte răspunsul, cînd fata cu părul negru şi chip întunecat i-o ia înainte.

– Adică, vrei să participi sincer la mişcarea noastră sau ai venit doar ca să studiezi zoologia umană? întreabă ea cu un accent străin, pe care Mundy nu reuşeşte să-l identifice.

– Am participat la Oxford. De ce nu şi aici?

– Fiindcă aici nu ne aflăm la Oxford, îl repede ea. Aici avem o generaţie Auschwitz. La Oxford nu există aşa ceva. La Berlin ne putem apleca peste fereastră să strigăm „porci nazişti“, iar dacă pămpălăul de pe trotuar are mai mult de patruzeci de ani, nu greşim deloc.

– Şi ce ţi-ai propus să studiezi la Berlin, Teddy? întreabă Sasha, pe un ton mai domolit.

– Germanistica.

Fata cu păr negru se detaşează imediat de această idee:

– Atunci ai avut noroc, tovarăşe. Profesorii care predau rahatul acesta arhaic sînt atît de speriaţi încît nici nu vor să iasă din buncărele lor. Iar înlocuitorii lor în vîrstă de douăzeci de ani sînt atît de speriaţi că ni se alătură.

Acum vine rîndul blondei:

– Tovarăşe, ai bani?

– Nu prea mulţi. Îmi pare rău.

– Ai venit fără *bani?* Atunci n-ai nici o valoare! Cum o să mănînci cotlet în fiecare zi? Cum o să-ţi poţi cumpăra pălărie nouă?

– O să muncesc, presupun, zice Mundy, făcînd toate eforturile, ca un băiat bun care e gata să împărtăşească acelaşi stil de umor.

– Pentru sistemul porcesc?

Fata cu păr negru a revenit. Şi-l poartă acum împins peste urechi. Are falca puternică, uşor deformată.

– Care e scopul revoluţiei, tovarăşe?

Mundy nu s-a aşteptat la un examen oral, însă după ce a petrecut şase luni cu Ilse nu este cu totul nepregătit.

– Opoziţia faţă de războiul din Vietnam prin orice mijloace... Stoparea imperialismului militar... Respingerea statului consumatorist... Destabilizarea burgheziei... Trezirea acesteia şi educarea ei. Crearea unei societăţi noi şi echitabile... şi opoziţia faţă de orice autoritate iraţională.

– *Iraţională?* Ce înseamnă autoritate *iraţională?* Orice autoritate este *iraţională*, netotule! Ai părinţi?

– Nu.

– Împărtăşeşti părerea lui Marcuse că pozitivismul logic este un rahat?

– Nu sînt chiar filozof, îmi pare foarte rău.

– Într-un stat privativ de libertate, nimeni nu are conştiinţa liberă. Eşti de acord cu asta?

– Mi se pare că ideea se susţine.

– Sigur că da, prostane! La Berlin, studenţii acţionează permanent împotriva forţelor contrarevoluţionare. Oraşul spartachiştilor[1] şi capitala celui de-al Treilea Reich şi-au redescoperit destinul revoluţionar. L-ai citit pe Horkheimer? Dacă nu ai citit *Crepusculul* de Horkheimer, eşti în plus.

– Întreabă-l dacă este *eigenbläut,* sugerează blonda, folosind un cuvînt pe care Mundy nu l-a mai auzit – la care toţi rîd, cu excepţia lui Sasha care, urmărind acest schimb în tăcere, dar fără să-i scape nici un amănunt, hotărăşte să sară în ajutorul lui Mundy.

– Gata, tovarăşi. E băiat de treabă. Daţi-i pace! Poate ne-ntîlnim cu toţii mai tîrziu, la Clubul republican.

---

[1] Membru al unei grupări socialiste extremiste înfiinţate în jurul anului 1918. (n.tr.)

Urmăriţi de Sasha, adjuncţii lui coboară scara unul după altul. După aceea, lasă jos trapa după ei, o încuie şi, spre uimirea lui Mundy, se înalţă pe vîrfuri şi-l bate pe umăr.

– Ai whisky-ul la tine, Teddy?

– În geantă.

– N-o lua în seamă pe Christina. Grecoaicele au gura cam mare. În ziua în care o să aibă un orgasm, n-o să mai scoată nici o vorbă.

Deschide o uşiţă mascată în panourile de lambriu.

– Iar aici sîntem pînă la ultimul nişte prostani. Cuvîntul arată afecţiunea, la fel ca „tovarăşe“. Revoluţiei nu-i plac ocolişurile.

Oare Sasha zîmbeşte în timp ce-i spune toate astea? Mundy nu-şi dă seama.

– Iar *eigenbläut* ce înseamnă?

– Te întreba dacă ai fost deja bătut de porci. Vrea să te vadă cu cîteva vînătăi drăgălaşe de la bastoanele poliţiei.

Îndoindu-se pînă aproape de pămînt, Mundy îl urmează pe Sasha într-o încăpere ce aminteşte de o peşteră care, la prima vedere, îl duce cu gîndul la cala unei nave. Deasupra lor apar două luminatoare care se umplu treptat de stele. Sasha îşi ia bereta de pe cap şi scoate la iveală un smoc de păr rebel, ca al unui adevărat revoluţionar. Scapără un băţ de chibrit şi aprinde o lampă. Pe măsură ce flacăra fitilului creşte în intensitate, Mundy distinge un birou *bombé*[1] cu intarsii din alamă, iar pe el stau îngrămădite pamflete şi o maşină de scris. Un pat dublu cu tăbliile din fier pe care stau împrăştiate perne decorative uzate, îmbrăcate în satin şi brocart se găseşte de-a lungul peretelui. Iar pe podea, ca nişte pietre pe care treci un pîrîu, stive de cărţi.

– Furate în numele revoluţiei, explică Sasha, făcînd un gest către ele. Nu le citeşte nimeni, nimeni n-are habar de titlurile lor. Tot ce ştiu ei este că proprietatea intelectuală aparţine maselor, nu editorilor şi vînzătorilor de carte care-ţi sug şi sîngele cu preţurile. Săptămîna trecută am organizat un concurs. Cel care aduce cele mai multe cărţi dă cea mai mare lovitură moralităţii mic burgheze. Ai mîncat ceva pe ziua de azi?

– Nu prea.

– *Nu prea* să însemne nimic în engleză? Atunci mănîncă.

---

[1] Cu forme curbate (n.tr.)

Sasha îl împinge pe Mundy către un fotoliu vechi din piele şi-i pune în faţă două căni goale, o bucată de cîrnat şi o franzelă. Umărul lui stîng, ciolănos, se ridică mai sus decît tovarăşul lui. În timp ce el ţîşneşte de colo-colo, îşi tîrăşte piciorul drept. Mundy desface cataramele genţii de călătorie şi, dintre cămăşile maiorului, scoate sticla de St Hugh's Buttery Scotch trimisă de Ilse şi toarnă în căni. Sasha se cocoaţă pe un taburet, faţă în faţă cu el, îşi scoate o pereche de ochelari cu rame negre şi groase şi se apucă să citească atent scrisoarea de la Ilse, în vreme ce Mundy îşi taie cîte o felie de pîine şi cîrnat.

– *Teddy nu te va dezamăgi niciodată*, anunţă el, citind cu voce tare. E o apreciere subiectivă, aş zice eu. Ce vrea să însemne? Că trebuie să am încredere totală în tine? De ce ar face o asemenea afirmaţie?

Lui Mundy nu-i vine în minte nici un răspuns, dar Sasha pare că nici nu aşteaptă unul. Germana lui are un accent regional, dar Mundy încă nu are cunoştinţele necesare pentru a-i descoperi sursa.

– Ce ţi-a povestit despre mine?

– Nu prea mult. Că ai absolvit şi că eşti democrat. Că te cunoaşte toată lumea.

Sasha lasă impresia că nu a auzit.

– *Un tovarăş bun, credincios în orice situaţie, care nu ştie ce-i înşelătoria – nu aparţine nici unui grup* – trebuie să te admir pentru asta? – *burghez, în mintea lui, dar cu o inimă socialistă*. Poate cu un suflet capitalist şi un penis comunist ai fi un om complet. De ce-mi scrie aşa? Apropo, te-a părăsit cumva?

– Cam aşa ceva, recunoaşte Mundy.

– Acum se leagă toate. Te-a părăsit şi se simte vinovată – şi ce-i cu asta? Nu-mi vine a crede: *A vrut să mă căsătoresc cu el*. Eşti nebun?

– De ce nu? întreabă Mundy sfios.

– Întrebarea este *de ce*, nu *de ce nu*. Aşa-i obiceiul la englezi, să se însoare cu orice fată cu care se culcă de cîteva ori? Am avut obiceiul acesta şi în Germania cîndva. A fost un dezastru.

Nemaiştiind ce răspuns ar trebui să dea, Mundy mai ia o îmbucătură din cîrnat şi face ca totul să alunece mai uşor pe gîtlej cu o gură de whisky, în timp ce Sasha revine la lectură.

– *Teddy iubeşte pacea la fel de mult ca noi, dar e un soldat de nădejde*. Iisuse! Ce vrea să insinueze cu asta? Că Teddy respectă ordinele fără să le pună la îndoială? Împuşti pe oricine la ordin? Asta nu-i o virtute, ci motiv de proces pentru crimă. Ilse ar trebui să-şi aleagă mai atent complimentele.

Mundy îşi drege glasul, oarecum de jenă.

– Păi de ce spune că eşti un bun soldat? insistă Sasha. Bun soldat, aşa cum eu sînt un bun democrat? Ori vrea să lase de înţeles că eşti un mare erou la pat?

– Nu cred, spune cel care e un începător în materie de sex.

Numai că Sasha nu vrea să lase lucrurile astfel.

– Te-ai bătut cu cineva pentru ea? De asta eşti un soldat de treabă?

– E o expresie. Am participat împreună la nişte demonstraţii. Am protejat-o. Am făcut ceva sport. Ce naiba?

Se ridică şi-şi aşază geanta pe umăr.

– Mulţumesc pentru whisky.

– Stai că nu l-am terminat.

– Ţie ţi l-a trimis, nu mie.

– Dar tu l-ai adus. Nu l-ai păstrat şi nici nu l-ai băut. Ai fost un bun soldat. Unde ţi-ai propus să dormi la noapte?

– Găsesc eu undeva.

– Aşteaptă! Stai! Lasă jos geanta aia ridicolă!

Convins de insistenţa din glasul lui Sasha, Mundy se opreşte, dar nu pune geanta jos. Sasha aruncă deoparte scrisoarea şi-l priveşte lung.

– Spune-mi adevărul, dar fără prostii, clar? Noi devenim cam paranoici aici. Cine te-a trimis?

– Ilse.

– Nu altcineva? Porcii, spionii, ziarele, mai ştiu eu ce isteţi? Oraşul acesta e plin de isteţi.

– Eu nu-s unul dintre ei.

– Deci eşti cine zice ea. Asta vrei să spui? Un novice în ale politicii, care studiază germanistica, un bun soldat cu inimă socialistă sau mai ştie ce naiba? Asta-i tot?

– Da.

– Şi spui întotdeauna adevărul.

– De cele mai multe ori.

– Dar eşti homo.

– Nu. Nu-s.

– Nici eu. Şi-atunci, ce facem?

Privind în jos spre Sasha, neştiind ce să răspundă, Mundy e din nou izbit de fragilitatea gazdei lui. E ca şi cum fiecare oscior din trupul lui a fost frînt şi lipit de un nepriceput.

Sasha ia o gură de whisky şi, fără să-l privească pe Mundy, îi întinde paharul ca să bea din el.

– Bine, zice el cu jumătate de gură.

– Bine ce? se miră Mundy.

– Lasă naibii geanta aceea!

Mundy se supune.

– Există o fată care-mi place, înţelegi? Uneori urcă ea la mine. S-ar putea să vină şi în seara asta. E tînără. O burgheză. Timidă, la fel ca tine. Dacă apare, dormi pe acoperiş. Dacă plouă, îţi dau o prelată. Atît de sfioasă e. Bun? Dacă va fi nevoie, o să fac la fel pentru tine.

– Ce vrei să spui?

– Poate că am nevoie de un bun soldat. S-ar putea să-mi fii de folos. La dracu', de ce nu?

Ia paharul înapoi, îl goleşte şi-l reumple din sticlă, ce pare prea grea pentru încheietura lui.

– Iar dacă ea nu apare, dormi aici. Am un pat liber. De campanie. Nu spun asta oricui. Îl putem aşeza la celălalt capăt al camerei. Iar mîine îţi găsesc un birou pentru germanistica ta, îl aşezăm acolo, sub fereastră. În felul acesta, ai lumină naturală. Dacă scapi prea multe vînturi, dacă nu te plac, o să-ţi cer frumos să te cari. De acord?

Continuă, fără să se mai sinchisească dacă Mundy are ceva de spus:

– Iar mîine dimineaţă te pun la vot pentru comună. Purtăm o discuţie, apoi votăm, nu-i mare scofală. S-ar putea să te trezeşti cu nişte întrebări puse de Christina în legătură cu originea ta burgheză. Ea e cea mai mare burgheză dintre noi. Tatăl ei e un armator grec care-i iubeşte pe colonei şi plăteşte pentru jumătate din mîncarea noastră.

Mai ia o înghiţitură de whisky, apoi îi întinde din nou paharul lui Mundy.

– Unele locuinţe asemănătoare acesteia sînt legale. Asta nu e. Nu ne plac proprietarii nazişti. Cînd te înscrii la universitate, să nu dai adresa de aici, îţi facem noi rost de o scrisoare frumoasă de la un tip din Charlottenburg. O să spună că locuieşti cu el, ceea ce nu va fi adevărat, că eşti un luteran de treabă, ceea ce nu-i adevărat, că te culci în fiecare seară la zece şi că te însori cu oricine te culci.

Acesta este modul în care Mundy află că urmează a deveni coleg de cameră cu Sasha.

* * *

O epocă de aur a răsărit pe neaşteptate în viaţa lui Ted Mundy. Are casă, un prieten, ambele fiind concepte noi pentru el. Face parte dintr-o familie nouă şi curajoasă, hotărîtă să reconstruiască lumea. Cîte-o noapte de exil sub stele nu reprezintă o dramă pentru fiul soldatului, care slujeşte revoluţia în linia întîi. Nu se simte jignit cînd o fundă roşie aşezată pe clanţa uşii de la pod îl anunţă că generalul nu primeşte vizitatori. Deşi relaţiile lui Sasha cu femeile sînt iuţi şi cu un scop clar, Mundy rămîne fidel jurămîntului de abstinenţă. Din cînd în cînd, se vede silit să schimbe cîte-o vorbă platonică cu una sau două dintre indecent de numeroasele fete frumoase din locuinţa ilegală, dar asta doar pentru că, după cîteva ore de la acceptarea lui, a început să dea pe gratis lecţii de conversaţie în engleză de trei ori pe săptămînă oricărui tovarăş de comună care doreşte să-şi perfecţioneze cunoştinţele.

Iar salamandra trăieşte în flăcări. Domnul Mandelbaum s-ar mîndri cu el. Conştiinţa că se află într-o zonă de luptă, ideea că poate fi chemat în orice clipă să se alăture pe baricade tovarăşilor săi partizani, dezbaterile în care se discută cum se poate îndepărta putreziciunea lumii şi înlocui cu ceva nou şi viu, acţionează mereu asupra lui ca un stimulent. Dacă la sosirea în Berlin era un nepriceput, sub îndrumarea lui Sasha şi a tovarăşilor a devenit un moştenitor entuziast al nobilei istorii a Mişcării. Numele eroilor şi ale ticăloşilor îi sînt la fel de familiare ca şi cele ale marilor jucători de crichet.

Exilatul iranian Bahman Nirumand a fost acela care, în preajma vizitei şahului Iranului în Berlinul de Vest, a informat studenţii – care au umplut la refuz amfiteatrul Auditorium Maximum al Universităţii Libere – despre adevărurile respingătorului regim al şahului, sprijinit de americani.

Benno Ohnesorg a demonstrat împotriva vizitei şahului în oraş şi, în ziua următoare, a fost împuşcat direct în cap de un inspector de poliţie în civil în faţa clădirii Operei din Berlin.

Înmormîntarea lui Benno și negarea de către poliție și primar că s-ar fi comis o crimă i-au făcut pe studenți să devină militanți și mai înfocați, și acest lucru a grăbit ascensiunea lui Rudi Dutschke, fondator al Opoziției Extraparlamentare a studenților.

Apoi, retorica fascistă a baronului presei, Axel Springer, și a odioasei sale reviste *Bild Zeitung* a incitat un muncitor cu probleme neurologice și cu fantezii de extremă dreaptă să-l împuște pe Rudi Dutschke în Kurfürstendamm din Berlin. Dutschke a supraviețuit o vreme. Martin Luther King, împușcat în aceeași lună, nu a avut aceeași șansă.

Mundy știe datele și locurile marilor ședințe și ale confruntărilor din trecutul apropiat. Știe că revolta studențească se înăsprește în întreaga lume, pe mii de cîmpuri de bătălie, și că studenții din America s-au dovedit la fel de curajoși precum cei din alte părți și au suferit în cursul unor acțiuni de reprimare la fel de sălbatice.

Știe că publicația cea mai grozavă din lume este *Konkret*, înființată de marea preoteasă a Mișcării, imaculata Ulrike Meinhof. Cei mai renumiți scriitori revoluționari ai momentului se numesc Langhans și Teufel.

Atît de mulți frați și surori pretutindeni! Atîția tovarăși care împărtășesc visul! Chiar dacă visul în sine nu-i este cu totul limpede, dar va ajunge și la asta, indiferent cît de greu va fi drumul.

* * *

Așa începe viața. Primul lucru pe care îl face neprihănitul băiat de școală engleză cu internat și recrutul în favoarea cauzei eliberării lumii, scăpat deocamdată de vînătăi, este să sară din patul de campanie, în timp ce Sasha doarme, extenuat de mărețele discuții din cursul nopții. După un duș la comun înviorat oarecum de fetele pe care le ignoră cu un aer studiat, își ia locul în bucătăria casei și taie mărunt cîrnații și legumele furate pentru pregătirea supei zilei, apoi dă fuga pentru a umbla prin atrăgătoarele parcuri ale Berlinului de Vest și prin spații deschise, pentru a cutreiera bibliotecile și a participa la prelegerile care au mai supraviețuit în viața studențească după ce s-a emis edictul împotriva îndoctrinării fasciste. Ceva mai tîrziu, se oferă ca învățăcel la imprimerie pentru a ajuta la transcrierea pasajelor interesante din lucrările revoluționarilor la modă și, băgînd exemplarele în geanta maiorului, se așază la colțuri de

stradă și le oferă cu forța reprezentanților burgheziei, care se îndreaptă spre căminele lor, pentru a-și continua viața somnolentă.

Și nu este vorba de a distribui ziare gratuite. Activitatea prezintă riscuri. Burghezia Berlinului nu numai că refuză să se trezească la realitate, dar a avut parte și de studenți cît pentru mai multe generații. La mai puțin de cinci ani după dispariția lui Hitler, cetățenii de treabă nu sînt deloc încîntați să-și vadă străzile mișunînd de polițiști antidemonstrație, înarmați cu bastoane, și mulțimi de radicali spurcați la gură azvîrlind cu pietre în ei. Studenții berlinezi care beneficiază de burse de stat și sînt scutiți de înrolare ar face bine să-și plătească taxele, să se supună și să-și țină gura. Ei nu trebuie să spargă geamuri, să susțină ideea actelor sexuale în public, să provoace blocarea circulației și să-i insulte pe salvatorii noștri americani. Mulți cetățeni onorabili ridică pumnul spre Mundy. Nu puține sînt doamnele bătrîne, din generația Auschwitz, care îi răcnesc în față să-și ducă pamfletele tîmpite *nach drüben*, unde pot fi folosite ca hîrtie igienică – adică, în accepțiunea lor, dincolo de Zidul Berlinului –, sau se reped să-l apuce de părul lung, numai că el se dovedește prea înalt pentru ele. Tot astfel, unii șoferi de taxi aparținînd forțelor reacționare trec peste bordură, făcîndu-l pe Mundy să se refugieze din calea mașinilor și să scape fluturașii și revistele, care se risipesc pe jos. Însă bunul soldat nu se dă bătut. În orice caz, nu pentru mult timp. Spre seară, în aceeași zi, imediat ce termină lecțiile de conversație, poate fi găsit relaxîndu-se cu o bere în față la Motanul Ras sau la Clubul republican, sau degustînd cafea turcească și un păhărel de *arak*[1] în vreuna dintre numeroasele cafenele improvizate din Kreuzberg, unde romancierului în devenire îi place să-și deschidă larg carnetul de impresii și să se creadă Isherwood.

Există totuși momente cînd, în ciuda hotărîtei lui bune dispoziții, Mundy se simte mînjit de irealitatea orașului divizat, a umorului negru și a atmosferei sumbre ce degajă nesiguranța zilei de mîine. Înconjurat de explozii de furie care sînt noi pentru el și deseori îi rămîn străine, în clipele de totală deprimare se întreabă dacă tovarășii lui sînt într-adevăr căutători și dezlegători de enigme la fel ca el, extrăgîndu-și forța mai curînd din convingerile vecinilor decît din propriile lor inimi și dacă nu cumva, în încercarea lui de a

[1] Băutură alcoolică fabricată în Orient și în Orientul Apropiat din grîu sau orez. (n.tr.)

descifra adevărurile profunde ale vieții, a ajuns să trăiască în ceea ce domnul Mandelbaum numea gogoașă. Cînd ține de un băț al panoului la o demonstrație stradală, cînd protestează la ultimele acte de despotism comise de autoritățile universitare înspăimîntate, cînd așteaptă bărbătește pe baricade un asalt al forțelor de poliție care nu reușește să se materializeze, fiul expatriat al maiorului britanic se întreabă uneori în ce război luptă: ultimul sau următorul.

Şi totuşi, căutarea unei legături continuă. Apare o seară cînd, inspirat de vremea binevoitoare şi de un pahar de *arak,* improvizează un joc de crichet pentru numeroşii copii turci care bîntuie prin preajma cocioabelor. O porțiune prăfoasă slujește drept teren, un morman de cutii goale de bere devin poartă. Mundy pune mîna pe un ferăstrău de mînă și pe o scîndură de la Faisal, proprietarul cafenelei lui preferate, și încropește un fel de crosă. Din lumina soarelui de seară nu apare nici o Rani care să-l întîmpine, dar strigătele de încurajare și disperare, fețele agitate și brațele și picioarele măslinii îi bucură sufletul. Așa se naște clubul de crichet din Kreuzberg.

În expediții neliniștite prin umbra Zidului, Mundy descoperă vizitatori străini și-i încîntă cu povestiri sugestive despre evadări. În cazul în care îi scapă vreun amănunt, inventează el ceva și se simte recompensat de recunoștința lor. Iar dacă aceste remedii nu sînt suficiente pentru a-l salva atunci cînd îl lasă curajul, îl are pe Sasha, la care se poate întoarce oricînd.

* * *

La început sînt circumspecți unul față de celălalt. Ca o pereche ce s-a grăbit să ajungă în fața altarului fără să fi trecut prin etapa flirtului și a curtării, fiecare dintre ei este înclinat să bată în retragere pînă se lămurește ce a căpătat. Mundy e chiar un soldat destoinic, așa cum îl consideră Sasha? Sasha este cu adevărat spiridușul șchiop și charismatic ce are nevoie de protecția lui Mundy? Deși împart același teritoriu, viețile lor curg în paralel, întîlnindu-se doar în momente convenite reciproc. Mundy nu știe nimic despre biografia lui Sasha, iar, din cîte se aude prin clădire, subiectul rămîne tabu. Are origini luterane și saxone, un refugiat din Germania de Est, un dușman declarat al oricărei religii și, ca și Mundy, e orfan – deși asta a prins-o cumva din zbor. Asta e tot ce trebuie să se știe. Cei doi trăiesc unul dintre acele momente de revelație de sine din care nu se mai poate găsi cale de întoarcere decît la Crăciun sau, potrivit tradiției germane, în Noaptea Sfîntă.

Pe douăzeci și trei decembrie clădirea este deja pe trei sferturi pustie, deoarece comunarzii își abandonează principiile și se furișează spre căminele lor pentru a sărbători în sînul familiilor reacționare. Cei care nu au unde să meargă rămîn acolo, ca niște copii uitați de părinți într-o școală cu internat. Ninge neîncetat, iar Kreuzberg devine un vis sentimental amintind de arderea butucului în ajunul Crăciunului. Trezindu-se devreme a doua zi, Mundy se emoționează văzînd luminatoarele de deasupra capului albite, însă cînd îl invită pe Sasha să privească, se alege doar cu un geamăt și cu îndemnul de a o șterge naibii de acolo. Fără să se descurajeze, pune pe el toate hainele pe care le are și merge prin zăpada groasă pînă în așezarea turcească și înalță un om de zăpadă, și coace kebab cu Faisal și puștii de la clubul de crichet. Revenind în pod pe la apusul soarelui, găsește aparatul de radio deschis și difuzînd colinde și pe Sasha arătînd ca Charlie Chaplin din *Timpuri noi,* purtînd beretă și șorț de bucătărie și stînd aplecat deasupra unui castron.

Biroul este aranjat ca masă de cină pentru doi. În mijlocul lui, o lumînare de ajun stă aprinsă alături de o sticlă de vin grecesc de la tatăl Christinei. Alte cîteva lumînări sînt așezate în echilibru pe maldărele de cărți furate. O bucată de carne roșie, nu tocmai apetisantă, se găsește pe un fund de lemn.

– Unde naiba ai fost? întreabă Sasha, fără să ridice ochii din castron.

– M-am plimbat. De ce? S-a întîmplat ceva?

– Doar e Crăciunul, nu? Cînd se adună toată familia la masă. Ar fi trebuit să fii acasă.

– Noi *n-avem* familii. Părinții noștri au murit și n-avem surori sau frați. Am încercat să te trezesc, dar mi-ai spus să o șterg.

Sasha încă n-a ridicat privirea. În castron sînt niște boabe roșii. Pregătește un fel de sos.

– Ce carne e asta?

– Căprioară. Vrei s-o duc înapoi la magazin și s-o schimb pe eternul șnițel vienez?

– E bună și căprioara. Bambi pentru Crăciun. Ceea ce bei e cumva whisky?

– Probabil.

Mundy tot pălăvrăgeşte, dar Sasha nu abandonează mina serioasă. La masă, încercînd să-l înveselească, Mundy îi relatează grăbit istoria aristocraticei lui mame care s-a dovedit a fi o cameristă de origine irlandeză. A ales un ton vesel, menit să-l asigure pe ascultător că s-a împăcat de mult cu amuzantele capcane ale istoriei familiei sale. Sasha îl ascultă cu o nerăbdare nu prea bine ascunsă.

– De ce-mi spui toate prostiile astea? Vrei să vărs lacrimi pentru tine fiindcă nu eşti lord?

– Nici vorbă. Credeam că o să rîzi.

– Mă interesează doar eliberarea ta personală. Vine un moment pentru noi toţi cînd copilăria încetează să mai servească drept scuză. În situaţia ta, aş spune că, la fel ca la mulţi alţi englezi, momentul e oarecum tardiv.

– Am înţeles. Dar ce-i cu părinţii *tăi* morţi? Ce a trebuit să depăşeşti ca să ajungi la starea perfectă în care te găsesc?

Se va risipi tabuul din jurul istoriei de familie a lui Sasha? Se pare că da, pentru că Sasha dă uşurel din cap, lucru care îi aminteşte de Schiller, ca şi cum şi-ar înfrînge reţinerile una după alta. Iar Mundy bagă de seamă că ochii adînciţi în orbite parcă îmbătrînesc şi par mai curînd să absoarbă lumina lumînării decît să o reflecte.

– Prea bine. Eşti prietenul meu şi am încredere în tine. În ciuda penibilelor tale preocupări legate de ducese şi cameriste.

– Mulţumesc.

– Fostul meu tată nu este chiar atît de mort precum aş dori eu. Dacă ar fi să-l judecăm după criterii medicale normale, este, de fapt, jignitor de viu.

Mundy are înţelepciunea să rămînă tăcut ori e prea uimit pentru a spune ceva.

– El n-a atacat un frate ofiţer. N-a cedat băuturii, deşi încearcă din cînd în cînd. E un *Wendehals*[1] religios şi politic – un dezertor a cărui existenţă este atît de intolerabilă pentru mine încît nici măcar azi, cînd mă văd silit să mă gîndesc la el, nu reuşesc decît să-l numesc *Herr* Pastor, dar nicidecum *tată*. Pari plictisit.

– Nici vorbă! Toţi mi-au spus că viaţa ta particulară e teren sfînt. Cum mi-aş putea imagina că e *atît* de sfîntă?

[1] Numele unei păsări, „capîntorsură“ *(Junx torquilla torquilla)*, aici cu semnificaţia de duplicitar (n.tr.).

– Încă din fragedă copilărie, *Herr* Pastor a crezut necondiţionat în Dumnezeu. Părinţii lui au fost religioşi, însă el i-a depăşit, un luteran fanatic şi puritan de soiul cel mai greu de corijat, născut în 1910. Cînd Dragul Nostru Führer a ajuns la putere – expresie pe care o foloseşte în mod invariabil pentru Hitler –, *Herr* Pastor era deja un entuziast membru a Partidului Nazist, la douăzeci şi trei de ani şi proaspăt hirotonisit. Credinţa lui în Dragul Nostru Führer a fost chiar mai mare decît aceea în Dumnezeu. El avea să-i redea demnitatea Germaniei, să ardă Tratatul de la Versailles, să ne scape de comunişti şi de evrei şi să construiască un rai arian pe pămînt. Chiar nu te-am plictisit?

– Ce rost are să mă întrebi? Sînt fascinat!

– Dar nu chiar atît de fascinat încît să dai fuga după aceea ca să le povesteşti celor mai buni zece prieteni ai tăi că, la urma urmei, am totuşi un tată, sper. *Herr* Pastor şi fraţii lui, luteranii nazişti, s-au autointitulat *Deutsche Christen*. Mi-e neclar cum de-a supravieţuit ultimilor ani ai războiului, fiindcă a refuzat să discute asemenea chestiuni pînă în ziua de astăzi. Într-un moment de extremă disperare, a fost trimis pe frontul rusesc şi a căzut prizonier. Faptul că ruşii nu l-au împuşcat e o lipsă de bun-simţ pe care n-o să le-o iert prea curînd. În schimb, l-au trimis în închisoare în Siberia, iar cînd a fost eliberat şi înapoiat Germaniei de Est, *Herr* Pastor nazistul creştin devenise *Herr* Pastor bolşevicul creştin. Drept urmare a acestei convertiri, Biserica Luterană din Germania de Est i-a încredinţat slujba de a mîntui sufletele comuniste din Leipzig. Îţi mărturisesc că am resentimente faţă de întoarcerea lui din prizonierat. Nu avea dreptul să-mi răpească mama. A fost un străin, un violator. Alţi copii nu aveau tată; eu de ce să am? Acest individ laş, mic la suflet, suspinînd întruna, predicînd nemăsurat de mult pentru statura lui morală, folosind cuvintele lui Iisus şi ale lui Lenin, mi-a stîrnit repulsia. Pentru a-i face mamei pe plac, am fost obligat să mă declar convertit. Adevărat că erau momente cînd mă simţeam debusolat de legătura dintre cele două zeităţi, dar, cum amîndoi purtau barbă, am reuşit să presupun existenţa unei simbioze. Totuşi, în 1960, Dumnezeu a fost suficient de milostiv să i se arate lui *Herr* Pastor în vis şi să îi poruncească să-şi ia familia şi tot ce poseda şi să plece în Vest, cît se mai putea. Aşa că ne-am vîrît Bibliile în buzunare şi am fugit peste graniţă, lăsîndu-l pe Lenin în urma noastră.

– Ai avut frați și surori? Dar e *de-a dreptul* înfiorător, Sasha.
– Un frate mai mare, care era favoritul părinților mei. A murit.
– La ce vîrstă?
– La șaisprezece ani.
– De ce?
– Pneumonie, complicată cu probleme respiratorii. L-am invidiat mereu pe Rolf că era preferatul mamei și totodată l-am iubit, deoarece mi-a fost un frate bun. Vreme de șapte luni l-am vizitat la spital și am stat lîngă el cînd a murit. N-a fost o veghe pe care să mi-o amintesc cu plăcere.
– Sînt convins.
Apoi riscă:
– Dar ce s-a întîmplat cu trupul tău?
– Se pare că am fost conceput cît tata era în permisie și m-am născut într-un șanț, cînd mama încerca să fugă din calea înaintării rusești. Ulterior a aflat, probabil inexact, că am fost privat de oxigen în pîntecele ei. Nu-mi pot decît imagina de ce a fost privată mama. N-a fost un șanț prea curat.
Apoi își reia povestirea:
– *Herr* Pastor a făcut trecerea spirituală de la Est la Vest cu agilitatea lui obișnuită. Atrăgînd atenția unei organizații misionare din Missouri cu legături dubioase, a fost trimis cu avionul în St Louis la un curs de pregătire religioasă. A absolvit cu *summa cum laude* și s-a înapoiat în Germania de Vest ca un înfocat creștin conservator al secolului al XVII-lea și devotat al capitalismului creștin de piață liberă. În mod corespunzător, i s-a găsit și o parohie în vechiul leagăn al nazismului din Schleswig-Holstein unde, în fiecare duminică, spre încîntarea enoriașilor, putea fi auzit la amvon înălțînd laude lui Martin Luther și Wall Street-ului.
– Sasha, mi se pare groaznic. Groaznic și fantastic deopotrivă. Putem merge pînă în Schleswig-Holstein să-l ascultăm?
– Niciodată. L-am renegat total. În ceea ce-i privește pe tovarășii mei, el e mort cu desăvîrșire. E un punct asupra căruia eu și *Herr* Pastor avem aceeași idee. El nu vrea să recunoască drept fiu un militant ateu și radical, iar eu nu țin să recunosc drept tată un dezertor religios, ipocrit și agresiv. De aceea, cu acordul secret al lui *Herr* Pastor, l-am eliminat din trecutul meu. Nu-i cer decît să moară înainte de a avea eu șansa să-i spun cît de mult îl urăsc.
– Iar mama?

– Trăiește, dar nu e vie. Spre deosebire de camerista ta irlandeză, ea n-a avut norocul să moară la nașterea mea. Umblă pe cîmpiile din Schleswig-Holstein încețoșată la minte de durere și tulburare după copiii ei și spune întruna că vrea să-și pună capăt zilelor. Ca tînără mamă, a fost violată mereu de victorioșii noștri eliberatori ruși.
Cu paharul gol în față, Sasha stă la birou țeapăn ca un condamnat. În timp ce-l urmărește și-i ascultă autoironiile, Mundy trăiește una dintre acele izbucniri de generozitate spirituală care îi limpezește totul. Așa se face că pragmaticul englez, care nu vrea să iasă cu nimic în evidență, este acela care umple ambele pahare și propune un toast simplu de Crăciun, și nu îndureratul german care caută adevărurile vieții de apoi.
– Hmm, pentru noi, murmură el, cu reținerea care îl caracterizează. *Prosit*[1]*!* Crăciun fericit și tot ce îți dorești!
Încă încruntat, Sasha ridică paharul și beau amîndoi după moda germană: ridici paharul, privești în ochii celuilalt, bei, îl ridici încă o dată, îl mai privești o dată și lași să treacă o clipă de tăcere, după care așezi paharul pe masă și trăiești respectuos momentul.

* * *

Relațiile trebuie să se adîncească, altfel pier. Mai tîrziu, cînd Mundy trece în revistă totul, constată că acea noapte de Crăciun a contribuit la adîncirea relației lor, cînd ea și-a găsit o lejeritate fără ocolișuri. După aceea, Sasha nu se mai duce la Clubul republican sau la Motanul Ras fără să-l întrebe scurt pe Mundy dacă merge și el. În barurile studențești, în timpul plimbărilor alene, în salturi de-a lungul căilor de edec înghețate și a malurilor fluviului, Mundy joacă rolul lui Boswell, Sasha fiind Johnson[2], apoi devine Sancho Panza pentru un Sasha transformat în Don Quijote. Cînd comuna lor se îmbogățește cu o turmă de biciclete furate de la burghezie, Sasha insistă ca el și Mundy să-și extindă orizontul explorînd împrejurimile acelei jumătăți de oraș. Mundy, care este oricînd dispus, pregătește un picnic – pui, pîine, o sticlă de vin de Burgundia, toate cumpărate cinstit, din cîștigurile lui ca ghid de tur al Zidului

[1] „Noroc“ (n.tr.)
[2] Samuel Johnson (1709-1784), autor de dicționare, critic și scriitor englez. Boswell, biograf al lui Samuel Johnson, a devenit prototip al devoțiunii pentru subiectul tratat. (n.tr.)

Berlinului. Pornesc, dar Sasha insistă ca mai întîi să meargă pe jos, fiindcă are ceva de spus, şi o poate face mai bine astfel decît din şa. Ajung deja la o distanţă sigură de clădire, după care Sasha spune despre ce este vorba.

– Teddy, dacă mă gîndesc mai bine, nu-s convins că am mers vreodată pe vreo chestie din asta, mărturiseşte el cu o detaşare monumentală.

Temîndu-se că s-ar putea ca picioarele lui Sasha să nu se ridice la înălţimea misiunii şi blestemîndu-se pentru că nu i-a trecut asta prin minte mai devreme, Mundy îl conduce spre Tiergarten şi caută din ochi o pantă lină şi acoperită de iarbă, unde să nu-i vadă nici un copil. Ţine de şaua bicicletei lui Sasha, dar el îi porunceşte să-l lase liber. Cade, înjură birjăreşte, cu chinuri, urcă din nou panta, mai încearcă o dată, se prăbuşeşte iar şi înjură şi mai abitir. Cu toate acestea, la a treia coborîre, a deprins cum să-şi ţină corpul diform, astfel că rămîne călare, iar cîteva ore mai tîrziu, îmbujorat de mîndrie, înfofolindu-se cu paltonul mare pe o bancă, mănîncă pui şi, cu respiraţia scoţînd aburi, comentează spusele marelui Marcuse.

* * *

Cu toate acestea, Crăciunul, aşa cum se obişnuieşte la vremuri de război, reprezintă doar o întrerupere de moment a ostilităţilor. Nici nu s-a topit bine zăpada, că încordările dintre studenţi şi oraş revin la punctul de explozie. Din pură întîmplare, toate universităţile din Germania de Vest colcăie de nemulţumiri; tot astfel, dinspre Hamburg, Bremen, Göttingen, Frankfurt, Tübingen, Saarbrücken, Bochum şi Bonn sosesc ştiri despre greve, demisii în masă ale profesorilor şefi de catedră şi marşul triumfător al organizaţiilor radicale. Berlinul are probleme mai mari, mai vechi şi mai încurcate de soluţionat decît toate celelalte oraşe luate laolaltă. La adăpostul furtunii care se apropie, Sasha dă o fugă pînă la Köln, unde se zvoneşte că un nou teoretician împinge pînă la extrem limitele gîndirii radicale. Cînd se întoarce, îl găseşte pe Mundy pregătit de acţiune şi într-o dispoziţie cît se poate de bună.

– Dar Oracolul a spus cum trebuie să se poarte oamenii păcii în confruntarea ce va urma? vrea el să ştie, anticipînd măcar una dintre tiradele lui Sasha împotriva toleranţei represive a pseudoliberalismului sau a cancerului reprezentat de colonialismul militar-industrial.

Roşii, grenade cu gaze asfixiante şi explozii de lumină orbitoare, poate chiar puşti automate Uzi?

– Vrem să *dezvăluim geneza socială a cunoaşterii umane,* îi răspunde Sasha, îndesîndu-şi în gură pîine şi cîrnaţi, fiindcă se grăbeşte să ajungă la o întrunire.

– Ce înseamnă asta cînd se întîmplă acasă la tine? întreabă Mundy, strecurîndu-se discret în rolul lui obişnuit de spectator.

– Starea de dinaintea naşterii omului, acea stare *de început*. Prima zi înseamnă deja prea tîrziu. Trebuie să începem în ziua zero. Asta-i toată problema.

– Trebuie să-mi explici pe îndelete, îl previne Mundy, ţinîndu-şi sprîncenele încruntate, aşa cum se cuvine. Iar ideea este, într-adevăr, nouă pentru el, fiindcă Sasha a susţinut pînă acum că ei trebuie să se ocupe de realităţile politice brutale şi mai puţin de viziunile elegante ale utopiei.

– În prima etapă, trebuie să ştergem totul din mintea oamenilor. O să le detoxificăm creierul, o să-l curăţăm de prejudecăţi, inhibiţii şi pofte moştenite. Îl vom goli de tot ce este depăşit şi putred – şi mai ia o bucată de cîrnat –, americanism, lăcomie, clasă, invidie, rasism, sentimentalism burghez, ură, agresiune, superstiţie şi dorinţa neroadă după proprietate şi putere.

– Şi *unde* am ajunge în felul acesta?

– Nu prea înţeleg întrebarea ta.

– E destul de simplă. Faci curăţenie totală. Sînt imparţial: nu-s american, rasist, burghez sau materialist. Nu mi-au rămas gînduri rele, nici instincte moştenite şi dăunătoare. Ce primesc în schimb, în afară de lovitura de bocanc a unui poliţist în boaşe?

Rămas nerăbdător la uşă, Sasha nu mai este dispus să accepte cu uşurinţă întrebările inchizitoriale.

– Primeşti tot ce-i trebuie unei societăţi armonizate şi nimic altceva. Iubire frăţească, participare şi respect reciproc. Avea dreptate Napoleon. Voi, englezii, sînteţi foarte materialişti.

Şi totuşi, aceasta rămîne o teorie despre care Mundy nu va mai avea prilejul să audă.

CAPITOLUL PATRU

– Fetele acelea sînt cu adevărat lesbiene, insistă vikingul, acum cunoscut mai bine lui Mundy pe numele lui de comună drept Peter the Great[1].

Acesta e un pacifist din Stuttgart. A venit la Berlin pentru a scăpa de serviciul militar. Se șoptește că bogații lui părinți sînt *Sympis*[2], membri ai burgheziei de sus, nutrind sentimente de vinovăție, care le acordă ajutor în secret celor porniți să-i distrugă.

– O cauză pierdută, îl aprobă Sasha oarecum distrat, deoarece e absorbit de chestiuni mai importante de strategie revoluționară. Nu-ți pierde timpul cu ele, Teddy. Amîndouă sînt niște ciudate.

Se referă la Judith Lege și Karen Lege, poreclite astfel, fiindcă studiază jurisprudența. Faptul că, întîmplător, sînt două dintre cele mai atrăgătoare fete din clădire nu face decît să se adauge la o asemenea jignire. În opinia celor doi mari eliberatori, libertatea sexuală pentru femei nu include refuzul acestora de a se culca cu activiștii importanți ai mișcării. „Uitați-vă numai la fustele din pînză de sac pe care le poartă, spune Peter. Și pantofii ăia bărbătești ce parc-ar fi bocanci de soldat! Unde-și închipuie c-o să pornească în marș? Și felul în care-și strîng părul în coc și umblă prin clădire amintind de o pereche de burghezi din Calais[3], bolnavi de dragoste!“

---

[1] Petru cel Mare (n.red.)

[2] Simpatizanți ai unei mișcări politice (germ., argou, n.tr.)

[3] Aluzie la un episod din istoria Franței: asediat de englezi, orașul Calais a trebuit să predea șase notabilități silite să iasă din cetate cu ștreangul de gît; ei au fost grațiați de regina Angliei. Povestea relatată de Froissart a fost ilustrată de Auguste Rodin într-un grup statuar numit *Burghezii din Calais*. (n.tr.)

Peter susține că fetele iau cîte o singură carte de drept de la bibliotecă doar ca să aibă ce să citească împreună în pat. „Karen își plimbă degetul de-a lungul rîndului, zice Peter, iar Judith citește cu voce tare.“

Singura persoană cu care conviețuiesc, în afară de ele însele, este inchizitorul de cîtva timp în urmă, Christina, despre care se bănuiește că împărtășește preferințele lor sexuale. Pînă acum, Mundy nu s-a confruntat cu fenomenul lesbianismului, dar trebuie să admită că toate dovezile pledează în favoarea zvonului. Cele două refuză să facă duș la comun. Încă de la sosirea în clădire au insistat să aibă propria lor cameră și au pus lacăt pe ușă, însoțit de un afiș pe care au scris „SCUTIȚI-NE“. Acesta încă există. Mundy s-a dus special ca să-l vadă. Dacă dorește vreo dovadă suplimentară, să-și încerce norocul și să vadă cu ce se alege, în afară de o falcă ruptă – asta e părerea lui Peter.

Și, în ciuda acestor pronosticuri sumbre, Judith Lege exercită presiuni serioase asupra jurămîntului făcut de Mundy să rămînă detașat, la fel ca Isherwood. Eforturile ei de a-și masca frumusețea sînt inutile. Karen are obiceiul de a-și gheboșa umerii și se poartă țîfnos, Judith e ca o adiere, aproape diafană. La întrunirile de protest, Karen se zbîrlește ca un buldog, însă la furie, Judith abia dacă își clatină capul cu plete aurii. Iar imediat ce întrunirea se sfîrșește, redevin amîndouă ceea ce au fost mai devreme: Judith Lege și Karen Lege, fete bine crescute din Germania de Nord, primite în saloanele elitei radicale din Berlin, pășind mînă în mînă pe țărmurile insulei Lesbos.

„Atunci fă-o uitată, își poruncește Mundy de fiecare dată cînd se surprinde sperînd. În timpul orelor de conversație în engleză îți aruncă ocheadele acelea directe, fiindcă ești ciudat, înalt și de la Oxford. Flirturile noastre verbale – la inițiativa lui Judith, trebuie să recunoască – sînt prilejuri căutate de ea pentru a-și testa engleza, nimic altceva.“

– Am rostit propoziția aceea corect, Teddy? întreabă ea, cu un zîmbet care ar putea topi și ghețarii.

– Minunat, Judith! Nici o silabă n-a căzut alături.

– *Alături?*

– Nelalocul ei. A fost o scăpare. Ești imaculată. Ia-o ca pe o părere oficială.

– Dar nu suferă pronunția din cauza accentului american, Teddy? Dacă vreodată constați asta, te rog să mă corectezi *imediat!*

– Nici *urmă,* pe cuvîntul meu de cercetaș! Engleză pînă la ultima suflare. Serios, pufnește Mundy torturat de frustrări.

Iar ochii de un albastru metalic nu-l cred, de aceea zăbovesc asupra lui ca ai unui copil, pînă îi repetă, așa cum trebuie să procedezi cu cei mici.

– Mulțumesc, Teddy. Atunci îți doresc o zi plăcută. Nu o zi *bună,* fiindcă așa zic americanii. Corect?

– Absolut. Și ție la fel, Judith. Și ție, Karen.

Fiindcă ea nu e niciodată singură. Karen Lege stă alături de ea, ca lipită, învățînd despre ocluziunile glotale împreună cu ea, respirînd la fel cînd încearcă amîndouă să pronunțe ceva în care consoana fricativă nu trebuie să se împiedice la mijloc. Cel puțin așa stau lucrurile pînă în ziua în care, fără nici un eveniment prevestitor, se recunoaște în mod tacit că nu se știe unde a dispărut, dar Karen Lege a părăsit clădirea comunei. La început se spune că s-a îmbolnăvit, apoi că a plecat la mama ei care e pe moarte, asta pînă cînd cineva își aduce aminte că părinții i-au murit în ultima zi a războiului. Dar după un raid al poliției la o cooperativă din apropiere, începe să se răspîndească un alt zvon. Karen Lege a devenit ilegală, ceea ce înseamnă că a urmat-o pe Ulrike Meinhof în călătoria ei subterană. Ulrike, îngerul nostru moral, stîngista noastră de frunte, mare preoteasă a Vieții Alternative, Ioana d'Arc a Mișcării, care a anunțat recent lumii radicale că se poate trece la atacuri cu arma în mînă. Se mai zvonește că a însoțit-o și Christina, lipsind-o pe Judith, dintr-o lovitură, de tovarășa ei de viață și privînd lumea din clădire de jumătate din venituri. Însă Mundy abia de poate îndura imaginea lui Judith, care alunecă pe coridoarele comunei ca Ofelia. Și cu atît e mai surprinzător cînd, într-o seară, ea pune palma fragilă pe antebrațul lui și-l întreabă dacă n-ar dori să o însoțească într-o plimbare înainte de culcare.

– Plimbare înainte de culcare, Judith? Dumnezeule! Dar mă plimb oriunde cu tine!

Vrea să adauge că ar dormi oriunde cu ea, dar se răzgîndește exact la vreme.

– Serios, ce vrei să spui? Cum se spune în germană, dacă nu te superi?

Ea îi explică:

– *Nachtwandlung*. E o acțiune de importanță politică, absolut secretă. Are rolul de a sili berlinezii să dea ochii cu trecutul lor fascist. Vrei să mergi?

– Vine și Sasha?

– Din păcate pleacă la Köln să discute cu niște profesori. Și nici nu se descurcă prea bine pe bicicletă.

Credinciosul Mundy se grăbește să protesteze:

– Sasha merge bine pe bicicletă. Ar trebui să-l vezi. Fuge ca un iepure.

Dar Judith nu se dă bătută.

E deja început de primăvară, dar vremea pare să nu știe asta. Stropi de zăpadă umedă îl însoțesc prin beznă cînd se îndreaptă spre o școală părăsită din apropierea canalului. Peter cel Mare și prietena sa, Magda, se află înaintea lui. Tot astfel și un suedez pe nume Torkil și o amazoană bavareză pe care o cheamă Hilde. La ordinul lui Judith, fiecare conspirator s-a înarmat cu cîte o lanternă, un spray de vopsea roșie și un bidon de apă tare – o soluție misterioasă despre care se spune că intră atît de adînc în sticlă încît, pentru a o îndepărta, trebuie înlocuită toată fereastra. Peter the Great, fiind considerat organizator, a procurat fiecărui combatant cîte o bicicletă furată. Mundy poartă trei dintre cămășile tatălui său, un fular și un hanorac vechi. Ține lanterna, apa tare și vopseaua în geanta de umăr. Torkil și Peter the Great au adus căciulițe tricotate care au găuri în dreptul ochilor. Hilde se fălește cu o mască imitînd fața președintelui Mao. Așezată în fața unui plan al orașului, Judith își instruiește trupa într-o germană precisă. Și-a abandonat fusta din pînză de sac în favoarea unui pulover de pescar și ciorapi albi, extrem de lungi, din lînă. Nu se vede dacă mai poartă și fustă.

– Țintele noastre în această noapte sînt fostele clădiri, ministere și sedii ale celui de Al Treilea Reich, care se dau în prezent drept clădiri nevinovate, anunță ea. Scopul operațiunii noastre este educativ. Trebuie să alungăm amnezia burgheziei din oraș arătînd funcția pe care a avut-o fiecare clădire în perioada nazistă. Experiența noastră din trecut a dovedit că porcii din Berlin se înfurie văzînd astfel de însemne și acordă o atenție specială acțiunii de înlocuire a ferestrelor și de ștergere a inscripțiilor de pe ziduri. Prin urmare, o să înregistrăm o dublă victorie: împotriva dragostei burgheze față de proprietate și împotriva eforturilor „sistemului

porcesc“ de a nega trecutul nazist. Obiectivele principale – şi le indică pe hartă – vor cuprinde Tiergartenstrasse nr. 4, sediul Programului Euthanasia, iar după aceea sediul lui Adolf Eichmann din Kurfürstenstrasse, în prezent aproape demolat pentru a face loc unui hotel sclipitor; de asemenea, sediul lui Heinrich Himmler de pe Wilhelmstrasse colţ cu Prinz Albrechtstrasse, din nefericire devenit o victimă a Zidului Berlinului, dar vom face tot ce putem în situaţia de faţă. Sub rezerva condiţiilor operative, vom ataca şi punctul de triere unde evreii din Berlin erau adunaţi pentru a fi duşi în lagărele de exterminare, inclusiv la gara Grunewald, unde încă mai există rampa de atunci, apoi vechiul tribunal militar cu intrarea din Witzlebenstrasse, unde sînt comemoraţi cu mîndrie puţinii curajoşi care au complotat împotriva lui Hitler, în contrast cu milioanele care l-au sprijinit pînă la capăt şi care sînt uitaţi cu nepăsare. Inscripţia pe care o vom face la Schlosspark va avea în vedere această nedreptate.

S-a discutat şi posibilitatea de a merge tocmai pînă în Wannsee, unde s-a convenit asupra soluţiei finale a lui Hitler în privinţa evreilor, dar condiţiile atmosferice nu permit aventura pînă acolo. Prin urmare, Wannsee va deveni ţinta unei acţiuni separate. Obiectivele secundare ale nopţii vor cuprinde totuşi mult admiraţii stîlpi de iluminat public, proiectaţi de Albert Speer, arhitectul personal al lui Hitler. Peter este răspunzător de lipirea de afişe prin care toţi naziştii de treabă sînt invitaţi să se alăture genocidului declanşat de americani în Vietnam.

Judith va merge în faţă, Teddy şi Torkil vor alcătui eşalonul secund, iar Peter şi Hilde vor fi imediat în spate. Magda va rămîne în urmă, cu ochii în patru după porci, şi îi va atrage cu tactici de diversiune dacă vor încerca să le zădărnicească operaţiunea. Rîsete. Magda e frumoasă şi lipsită de ruşine. Pentru a cîştiga bani fără a-şi compromite principiile revoluţionare, ea e mîndră să se ofere ca prostituată de ocazie. Chiar se gîndeşte să poarte copilul vreunui cuplu infertil de mic burghezi drept şansă de a scoate bani pentru a-şi continua studiile.

Echipa porneşte, Mundy ţîşnind înainte datorită picioarelor lui lungi, apoi frînînd brusc pentru a o lăsa pe Judith să-l depăşească, ceea ce ea face cu avînt. Cu capul plecat mîndră, goneşte pe lîngă el fluierînd *Internaţionala.* El o urmează, parcă fugărind-o, se abandonează orice disciplină, strigăte de veselie îi însoţesc prin aerul îngheţat, iar *Internaţionala* devine strigătul lor de luptă. Cu părul lung şi blond fluturîndu-i liber în timp ce se leagănă în ritmul cîntecului, Judith înfrumuseţează o vitrină, iar Mundy, tovarăşul ei de armă, o alta. Pe nerăsuflate, un mesaj se transmite de la unul la altul: porci, care se apropie la patruzeci de grade. Cei din ariergardă se îndepărtează, dar Judith continuă să scrie, întîi în germană, apoi, spre beneficiul cititorilor englezi şi americani, în engleză. Mundy, arogîndu-şi calitatea de protector al ei, o priveşte atent în timp ce ea îşi vede de treabă. După ce toţi gonesc nebuneşte pe alei lăturalnice, pietruite, echipa se regrupează, se face apelul, iar Peter the Great, drept recompensă, scoate un termos cu vin de masă burghez, după care se îndreaptă cu toţii spre următoarea ţintă. Cînd, epuizată, trupa victorioasă revine la bază, printre norii de ninsoare care se fugăresc pe cer răzbat razele portocalii ale răsăritului. Înviorat de frig şi de emoţia aventurii, Mundy o escortează pe Judith pînă la uşa ei.

– Mă întrebam dacă n-ai vrea să mai facem conversaţie în engleză, asta dacă nu eşti prea obosită, îi propune el nonşalant, numai că vede cum uşa, cu anunţul care îi alungă pe toţi, i se închide în faţă.

Stă întins în pat, fără să doarmă, iar timpul trece greu. A avut dreptate Sasha, lua-l-ar naiba: cu toate că a rămas singură şi neconsolată, Judith reprezintă o cauză pierdută dinainte. Spre frustrarea lui crescîndă, e vizitat întîi de Ilse, apoi de doamna McKechnie, îmbrăcată cu o bluză neagră străvezie. Plictisit, le convinge să plece. Apoi soseşte Judith Lege în persoană, cu cascada ei de păr blond, care se rostogoleşte pe umeri, însă, în rest, goală.

– Teddy, îţi cer să te trezeşti, te rog, spune ea, şi îşi mişcă un umăr cu nemulţumire crescîndă.

„Sigur că îmi ceri“, gîndeşte el acrit. Încearcă să deschidă ochii, apoi îi închide la loc, dar mirajul refuză să dispară, în ciuda luminii neplăcute a dimineţii. Iritat, face un gest larg din braţe şi palma lui nu trece prin aer, aşa cum s-a aşteptat, ci atinge fundul gol-goluţ al lui Judith Lege. La început crede, ca prostul, că, asemenea Christinei şi lui Karen Lege, fuge de cineva şi îşi caută o ascunzătoare.

– Ce s-a întîmplat? A venit poliţia? întreabă el în engleză, deoarece aceasta este limba lor comună.

– De ce? Ai prefera să faci dragoste cu poliţia?

– Nu, bineînţeles că nu.

– Ai vreo rezervare astăzi? Poate cu altă fată?

– Nu. N-am. Absolut nimic. Nu am altă fată.

– Te rog, nu vreau să ne grăbim. Vei fi primul meu bărbat. Te descurajează această informaţie? Sau, poate, eşti prea englez? Prea respectabil?

– Sigur că nu. Adică, *nu* mă descurajează informaţia. Şi nu sînt deloc respectabil.

– Atunci avem noroc. A trebuit să aştept să adoarmă toată lumea ca să vin la tine. Asta ca să fiu sigură. După aceea, te rog să nu spui nimănui că am făcut dragoste, pentru că altfel toţi bărbaţii din comună vor solicita să se culce cu mine, ceea ce nu e convenabil. Eşti de acord cu această condiţie?

– De acord. Aprob orice. Nici nu eşti aici. Dorm. Nu s-a întîmplat nimic. O să ţin totul sub pălărie.

– Pălărie?

Şi aşa se întîmplă că Ted Mundy, infantil în ale sexului, devine triumfătorul amant al lui Judith Lege, fata indiscutabil lesbiană.

* * *

Ardoarea cu care fac dragoste îi uneşte, transformîndu-i într-o forţă rebelă unică. După ce primele patimi se domolesc, trec în bîrlogul lui Judith. Biletul pe care scrie „SCUTIŢI-NE“ rămîne, dar spre seară dormitorul redevine cuibuşorul iubirii lor. Insistenţa ei asupra măsurilor de precauţie, plus conversaţia doar în engleză chiar în momentele de extaz, îi asigură că trăiesc într-o sferă deosebită decît cea pămînteană. El nu ştie nimic despre ea, nici ea despre el. A pune întrebări banale ar însemna să comită păcatul mortal al conformismului. Doar din cînd în cînd mai scapă cîte-un răspuns printre rînduri.

Încă n-a ajuns să fie *eigenbläut,* dar e încredinţată că, după începerea marşurilor de primăvară, va trăi şi experienţa asta.

Ca şi Troţki sau Bakunin, se aşteaptă să-şi petreacă restul vieţii ca revoluţionar de profesie, probabil jumătate din acest timp în vreo închisoare din Siberia.

Judith consideră exilul în frig, munca silnică şi privaţiunile drept etape necesare pe drumul spre perfecţiunea radicală.

Studiază Dreptul, fiindcă acesta este duşmanul justiţiei naturale şi vrea să-şi cunoască adversarul. „Toţi avocaţii sînt nişte netrebnici“, proclamă ea cu un aer satisfăcut, citîndu-l pe gurul său preferat. Mundy nu descoperă nimic nelalocul său în dorinţa ei de a-şi alege o profesiune înţesată de netrebnici.

Ea abia aşteaptă să înlăture toate structurile sociale represive şi consideră că Mişcarea va reuşi să forţeze sistemul porcesc să-şi lepede masca democraţiei liberale şi să-şi arate adevăratul chip doar printr-o luptă neîncetată.

Forma precisă pe care avea să o capete această luptă a constituit totuşi obstacolul cel mai mare dintre ea şi Karen. Asemenea lui Karen, Judith acceptă teza lui Regis Debray şi Che Guevara că, dacă proletariatul nu este pregătit sau maturizat, atunci avangarda revoluţionară trebuie să ia locul maselor. Mai este de acord că într-o asemenea situaţie avangarda capătă dreptul de a acţiona în numele proletariatului. Le deosebeşte doar metoda. Sau, după cum se exprimă Judith, metoda şi moralitatea.

– Dacă torn nisip în rezervorul maşinii unui porc, crezi că acţiunea mea este acceptabilă din punct de vedere moral sau nu? ţine ea să ştie.

– Acceptabilă. Absolut. Exact ce merită porcul, o asigură Mundy cu un gest galant.

Dezbaterea se desfăşoară, ca de obicei, în patul lui Judith. Primăvara şi-a anunţat prezenţa. Razele soarelui pătrund pe fereastră, iar amanţii sînt învăluiţi în ele. Mundy i-a răsfirat părul auriu peste propria faţă, ca pe un văl. Glasul ei îi parvine printr-o ceaţă, amintind de un vis.

– Dar dacă îi pun porcului o grenadă în rezervor, fapta mai rămîne acceptabilă din punct de vedere moral sau nu?

Mundy nu se cutremură, dar, pînă şi în acea stare de permanent extaz, simte că inima i-a stat o clipă în loc, apoi se ridică în capul oaselor şi-i răspunde:

– Păi, la o adică, *nu,* spune el oarecum şocat de uşurinţa cu care cuvîntul englezesc pentru grenadă apare pe buzele iubitei. Absolut sigur *nu*. Nu merge. Nici în rezervor, nici în altă parte. Moţiunea *se respinge*. Întreabă-l şi pe Sasha. Va fi de acord cu mine.

– Pentru Karen, grenada nu numai că e acceptabilă moral, ci de dorit. Împotriva tiraniei şi împotriva minciunilor, toate metodele sînt legitime pentru ea. Dacă ucizi un exploatator, înseamnă că faci un serviciu umanităţii. Pentru a-i apăra pe cei oprimaţi. Asta e

logic. Pentru Karen, un terorist este cineva care are bombă, dar nu are avion. Nu trebuie să avem *Hemmungen* burgheze.

– Inhibiţii, traduce Mundy îndatoritor, făcînd tot posibilul să ignore tonul didactic ce şi-a făcut apariţia în glasul ei.

– Karen subscrie trup şi suflet cuvintelor lui Frantz Fanon, care afirmă că violenţa exercitată de cei oprimaţi este fără discuţie legitimă, adaugă ea drept concluzie sfidătoare.

– Ei bine, eu nu, îi răspunde Mundy, lăsîndu-se înapoi pe pat. Şi nici Sasha, adaugă el, ca şi cum prin asta a pus punct discuţiei.

Urmează o tăcere lungă.

– Teddy, vrei să ştii ceva?

– Ce, iubirea mea?

– Eşti un netrebnic englez, imperialist şi extrem de limitat.

* * *

„Consider-o doar un fel de joacă", îşi face Mundy curaj în vreme ce îmbracă iarăşi una dintre cămăşile tatălui său, de astă dată drept armură. Demonstraţiile sînt lupte înscenate, nicidecum chestii serioase. Toţi ştiu unde se desfăşoară, cînd şi de ce. Nimeni nu e rănit grav. A, decît dacă şi-o caută singur cu lumînarea. Nici măcar într-o zi în care se îngroaşă gluma.

Şi chiar aşa, pentru numele cerului, de cîte ori nu am stat umăr la umăr cu Ilse, doar că umărul ei îmi venea pe la cot, şi ne-am ciocnit în mijlocul mulţimii agitate tocmai pînă la Whitehall, avînd poliţişti care mergeau aproape de coloană, de o parte şi de alta, ca să nu fie siliţi să-şi folosească bastoanele? Şi ce s-a întîmplat? Cîteva împunsături ici şi colo, vreun picior în coaste, dar nici pe jumătate din ce păţeşti cînd joci rugby pe post de înaintaş şi ai meci în deplasare. Adevărat, printr-un act de răutate sau milă divină, nici el nu este sigur, nu s-a aflat printre demonstranţii de la marele marş din Grosvenor Square. Dar a fost la demonstraţiile de aici, din Berlin, a ocupat clădiri ale universităţii, a participat la greve în amfiteatre, a ridicat baricade şi, graţie priceperii de aruncător rapid, şi-a cîştigat un renume deosebit pentru felul în care azvîrle bombe cu gaze asfixiante şi pietre, de obicei în maşinile blindate ale poliţiei, întîrziind înaintarea fascismului cu cel puţin o sutime de secundă.

De acord, Berlinul nu e Hyde Park, nici Whitehall. Mai puţin sportiv, tratamentul pare mai aspru. A, bineînţeles, şansele nu sînt tocmai egale, dacă ţine seama că una dintre echipe e înzestrată cu puşti, bastoane, cătuşe, scuturi, căşti, măşti de gaze, tunuri cu apă şi autobuze pline de întăriri chiar după colţ; în vreme ce a doua echipă – dacă te gîndeşti mai bine – nu are prea multe, în afară de cîteva lăzi cu roşii semiputrezite şi ouă stricate, cîteva grămezi de pietre, o mulţime de fete frumoase şi un mesaj strălucitor pentru omenire.

Dar să nu uităm că sîntem civilizaţi – corect sau nu? Chiar în ziua specială a lui Sasha: Sasha, oratorul nostru fermecător, candidatul nostru la tronul de conducător, Quasimodo al genezei sociale a cunoaşterii care, potrivit bîrfelor ce s-au răspîndit peste tot, ar putea umple aula universităţii cu fetele pe care le-a avut la pat. Fiindcă acelaşi Sasha – potrivit unor informaţii culese în secret de Magda cea omniprezentă în timp ce se afla în pat cu un poliţist – a fost ales azi pentru a i se acorda o atenţie deosebită, motiv pentru care Mundy, Judith, Peter the Great şi alţi membri ai grupului de suporteri stau strîns uniţi în jurul lui pe treptele universităţii. Tot de aceea au apărut şi porcii în număr spectaculos de mare ca să se familiarizeze, probabil, mai în detaliu cu doctrinele Şcolii de la Frankfurt, după care îl vor invita pe Sasha să urce într-o *grüne Minna,* după cum i se zice dubei în germană, ca să meargă sub escortă pînă la cea mai apropiată secţie de poliţie, unde i se va cere cu tot respectul cuvenit pentru drepturile constituţionale în baza legii să dea din proprie iniţiativă o declaraţie în care să înşire nume şi adrese ale camarazilor lui, precum şi planurile lor de a provoca haos şi tulburări în semioraşul extrem de inflamabil şi în general pentru a readuce lumea unde se afla înainte de a sucomba în faţa multiplelor boli, precum fascism, capitalism, militarism, consumatorism, nazism, colonizare prin Coca-Cola, imperialism şi pseudodemocraţie.

Tocmai aceste aspecte apar în textul predicii pe care Sasha o va ţine astăzi pe sfînta peluză a Universităţii Libere, iar imaginea cordonului poliţienesc strîngîndu-se în jurul lui îl îndeamnă să ducă subiectele alese pînă la apogeu. A împroşcat cu dispreţ şi ură America pentru bombardarea intensivă a oraşelor vietnameze, otrăvirea recoltelor şi arderea cu napalm a junglei. A cerut reînfiinţarea Tribunalului de la Nürnberg şi aducerea în faţa acestuia a conducerii

americane sub acuzația de genocid și crime împotriva umanității. I-a acuzat pe lacheii americani, degenerați moral, care formează așa-zisul guvern de la Bonn, de cosmetizarea trecutului nazist al Germaniei prin consumatorism și de transformarea generației de la Auschwitz într-o turmă de oi grase, prin mintea cărora nu trec alte gînduri decît să-și cumpere frigidere noi, televizoare și automobile Mercedes. Și-a vărsat amarul împotriva șahului și a poliției secrete a acestuia, sprijinită de CIA, împotriva Savak[1], apoi s-a năpustit asupra coloneilor greci sponsorizați de americani și asupra statului Israel, marionetă americană. A enumerat războaiele de agresiune purtate de America, începînd cu Hiroshima, Coreea, America Centrală, America de Sud, Africa și Vietnam. Le-a transmis felicitări frățești prietenilor noștri activiști de la Paris, Roma și Madrid și i-a salutat pe curajoșii studenți de la Berkeley și Washington DC, „care au deschis calea pe care acum mărșăluim cu toții". S-a repezit biciuitor la un grup de politicieni de dreapta înfuriați, care țipă la el, cerîndu-i să-și țină gura aceea mare și să-și vadă de studiu.

– Să închidem gura? răcnește el către ei. Voi, care ați tăcut sub tirania nazistă, ne porunciți să răbdăm sub tirania *voastră?* Sîntem copii curați! Ne-am învățat prea bine lecția! De la *voi,* netrebnicilor! De la părinții noștri, naziști care și-au ținut gura! Noi doar atît vă promitem. Copiii generației Auschwitz nu vor tăcea niciodată, NICIODATĂ!

Pentru a spune toate acestea, este ridicat pe o tribună improvizată, ideea lui Mundy, care a încropit-o pe bancul de lucru din spatele cafenelei lui Faisal. Judith stă alături de Mundy, purtînd o cască de pompier și un batic petrecut și legat pe sub bărbie. Jacheta ei cu imaginea președintelui Mao stă umflată, fiindcă are pe dedesubt puloverul de crichet al lui Mundy. Dar secretul cel mai bine păstrat este trupul ei fără pereche, pe care și-l ține ascuns sub toate boarfele acelea lălîi, iar aceasta este o taină pe care Mundy o împarte cu ea. Îl cunoaște mai bine decît își știe propriul corp, orice cută și orice contur. Fiecare explozie de plăcere indignată pe care i-o stîrnește este un țipăt din inima lui. În politică, la fel ca în dragoste, ea nu se mulțumește niciodată decît dacă pătrund împre-ună pe tărîmul sălbatic al anarhiei.

[1] Ministerul Securității din Iran, în perioada dictaturii șahului Reza Pahlavi, instituție considerată simbol al torturii și al cenzurii. (n.tr.)

Brusc, nu se întîmplă absolut nimic. Sau nimic de care Mundy să-și dea seama. E ca și cum filmul și sonorul au murit simultan, apoi au pornit la fel de brusc. Sasha încă perorează de pe cutia de săpun, însă figuranții urlă. Șirurile de polițiști înarmați se strîng în jurul protestatarilor, loviturile de bastoane în scuturi au devenit tunete asurzitoare, s-au aruncat deja primele grenade lacrimogene, care nu-i tulbură pe polițiști, fiindcă ei, lucru înțelept, și-au pus măștile de gaze pe față. În mijlocul ceții fumurii și a tunurilor cu apă, studenții își caută scăparea cu fuga în toate direcțiile, răcnind și gemînd din cauza gazului. Mundy simte că urechile, nasul și gîtlejul i se dizolvă de arșiță, lacrimile îl orbesc, dar știe că nu trebuie să și le șteargă. Jeturi de apă îl izbesc în față, vede bastoanele parcă zburînd și aude copitele cailor tropotind apăsat pe pietriș, dar și scîncetele celor răniți. În vălmășagul de răcnete, trupuri care se zbat în jurul lui, doar un participant își dovedește clasa, iar acesta este Judith. Spre uimirea lui, ea a scos o bîtă de base-ball de sub haina cu Mao și, neluînd în seamă îndemnurile lui Sasha de a opune rezistență pasivă, izbește un polițist cu atîta forță într-o parte a căștii lui nou-nouțe, încît, în timp ce polițistul se prăbușește zîmbind prostește în genunchi, casca alunecă în brațele lui Mundy precum un dar din cer.

– Teddy, *du gibst bitte Acht auf Sasha!* îl sfătuiește ea politicoasă pe Mundy, vorbind, în sfîrșit, în delicioasa limbă a lui Thomas Mann, nu în engleza pasiunii. Apoi dispare sub un morman de uniforme maronii și albastre, colcăitor ca un cuib de șerpi încolăciți, iar el nu poate face absolut nimic pentru a ajunge la ea. Ultima imagine care-i rămîne întipărită în minte i-o arată fără casca de pompier și însîngerată la cap, însă îndemnul ei îi arde în urechi: „Teddy, te rog să ai grijă de Sasha!" și își aduce aminte că și Ilse l-a rugat același lucru, iar el și-a poruncit la fel.

Tunurile cu apă se apropie, dar cele două armate sînt atît de învălmășit amestecate încît porcii se feresc să-și ude propriii oameni, iar Sasha încă își răcnește mesajul de pe tribuna improvizată. Porcii au ajuns în apropierea lui și l-ar putea atinge cu bastoanele, iar un sergent foarte gras strigă: „Aduceți-l la mine pe piticul acela otrăvit, cu fața de căcat", și Mundy face brusc ceva ce nici măcar n-ar fi visat, iar dacă ar fi gîndit asta, n-ar fi avut curajul să pună ideea în aplicare. Fiul maiorului Arthur Mundy, deținător al nu-știu-cărei medalii pakistaneze de onoare, doborîtorul a

douăzeci de inamici din şa, se năpusteşte împotriva atacatorilor. Supunîndu-se orbeşte poruncii pe care i-a adresat-o Judith Lege, precum şi propriilor impulsuri, l-a înşfăcat pe Sasha de pe tribună şi l-a aruncat pe umăr. Cu o mînă îi ţine picioarele care se zbat şi cu cealaltă îşi croieşte drum prin gazele lacrimogene şi masa de trupuri sîngerînde, fără să simtă bastoanele care cad ploaie asupra lui şi fără să audă nimic, în afară de ţipetele de protest şi nemulţumire ale lui Sasha – „Dă-mi drumul, tembelule, fugi, fugi de aici, o să te omoare porcii!“ – pînă cînd parcă răsare soarele, iar Mundy se simte ca şi cum i s-ar fi ridicat piatra de moară de pe umeri, fiindcă pînă acum a îndeplinit ordinul lui Judith cît a putut de bine, iar Sasha i-a alunecat de pe umăr şi a şters-o traversînd piaţa liberă şi aşa se face că Mundy este acela, nu Sasha, care stă în duba poliţiei cu mîinile încătuşate prinse de o bară deasupra capului, în vreme ce doi poliţişti îl bat cu rîndul, parcă pentru a-l termina. Ted Mundy este *eingebläut* şi nu mai are nevoie de traducerea lui Sasha pentru a afla ce înseamnă asta.

* * *

Ulterior, lui Mundy i-a fost aproape imposibil să-şi amintească tot ce a urmat. Întîi duba, apoi secţia de poliţie. Apoi celula care duhnea a ceea ce trebuie să domine acolo: excremente, lacrimi, vomă şi, ocazional, sînge cald. O vreme a împărţit celula cu un polonez chel, care se proclama ucigaş multiplu, îşi dădea mai mereu ochii peste cap şi chicotea. În camera de interogatorii nu era nici un polonez. Doar domeniul personal al lui Mundy şi al aceloraşi doi poliţişti care îi administraseră prima bătaie în dubă, iar acum îi mai serveau una, avînd falsa impresie că el era Peter the Great care îşi dăduse jos barba, prefăcîndu-se a fi supus britanic. El avea o legitimaţie studenţească în perfectă ordine, la care ei ar fi putut să se uite, chiar dacă adresa era greşită, fără a mai vorbi de paşaportul britanic, numai că, din nefericire, le lăsase în pod, de teamă să nu le piardă în încăierare. S-a oferit să meargă pentru a le aduce, însă evident că nu le putea spune inchizitorilor săi unde să le găsească şi singuri, fiindcă, procedînd astfel, i-ar fi îndrumat drept la Sasha şi la locuinţa ilegală. Îndărătnicia lui asupra acestui aspect stîrnea noi izbucniri de furie ale poliţiştilor. Nici n-au mai vrut să-l asculte şi l-au bătut de dragul artei, lovindu-l în vintre, rinichi, tălpi, din nou în vintre, dar, din motive de aparenţă, i-au lăsat faţa relativ întreagă, deşi, în ultimă instanţă, nu chiar atît de intactă cum şi-ar fi dorit. Periodic, Mundy leşina. Tot periodic, îl cărau înapoi în celulă, ca să se mai odihnească şi ei. Numărul acestor proceduri a rămas o necunoscută pentru el, la fel ca şi sfîrşitul tuturor bătăilor şi călătoria pînă la Spitalul Militar Britanic. Avea impresia unor lumini albăstrui care-i palpitau în minte, în loc să clipească pe stradă, unde le era locul, apoi cearşafuri curate, care miroseau a dezinfectant. Plus impresia unui salon de spital sclipitor unde era şefă o asistentă cu un ceas cronometru placat cu argint fixat la pieptul halatului alb.

– Mundy? Mundy? Nu e cumva rudă cu un căcăţel pe nume maior *Arthur* Mundy, nu-i aşa, din fosta armată indiană? Nu se poate, se miră medicul şef bănuitor, măsurîndu-l, bandajat cum e, din cap pînă în picioare.

– Regret, domnule, nu.

– Lasă regretele, băiete. Să te socoteşti fericit, asta e tot ce pot spune. Cîte degete ţin ridicate? Ai văzut bine. Bravo.

* * *

Zace în cabina vasului, dar lipsit de confortul ţigărilor birmaneze ale maiorului. Stă ghemuit alături de Rani pe marginea iazului, dar nu se poate ridica. Îşi ţine capul într-un lighean şi se agaţă de robinetele din spălătorul şcolii, în vreme ce monitorii îl bat cu rîndul pentru lipsa lui de umilinţă creştină. Nu se încadrează nicăieri, e un ciumat. Chiar şi numai la vederea lui s-ar putea să se infecteze cineva. Nu trebuie atins, iar pentru a dovedi acest lucru, de cealaltă parte a uşii se află un bilet scris cu litere îngroşate:

ACCES PERMIS NUMAI PERSONALULUI MILITAR AUTORIZAT

Sau, după cum ar spune Judith, scutiţi-ne. Pentru a întări cele scrise pe uşă, în faţa ei stă un sergent din poliţia militară, cu chipiu roşu, care veghează asupra stării lui. Sergentul îşi face clare sentimentele cu prima ocazie cînd Mundy s-a înzdrăvenit suficient pentru se tîrî pe coridor ca să meargă la baie.

– Dacă ai nimeri la *noi*, te-am învăţa să te porţi, fiule, îl asigură el. Ai fi mort *şi* recunoscător pe deasupra.

Îl vizitează apoi un funcționar britanic. E domnul Amory, care îi întinde o carte de vizită, pentru a se convinge: domnul Nicholas Amory, viceconsul, Înalta Comisie Britanică, Berlin. Are doar cîțiva ani mai mult decît Mundy și, cu toate că e un burghez britanic fără leac, aparținînd claselor oprimante, se arată uimitor de amabil. Poartă un costum elegant din tweed, dar are părul mare, ceea ce îl mai liniștește pe Mundy. Pantofii din piele de căprioară sînt din cale afară de respingători. De umăr i se leagănă gentuța maiorului.

– Cine ți-a trimis strugurii ăștia, Edward? vrea el să știe, pipăindu-i și în același timp surîzînd.

– Poliția din Berlin.

– Chiar așa, Doamne? Iar crizantemele?

– Poliția din Berlin.

– Mda, mi se pare foarte elegant din partea lor, avînd în vedere încordarea prin care au trecut sărmanii în ultima vreme, nu crezi?

Apoi așază gentuța la picioarele patului.

– Aici ne aflăm în linia întîi, înțelegi? Nimeni nu poate fi acuzat că-și mai pierde cumpătul din cînd în cînd. Mai ales cînd sînt provocați de o adunătură de studenți cu burse de stat, care nu-și deosebesc fundurile radicale de coate – la fel ca tine, presupun.

Și-a tras un scaun și-i examinează de aproape fața.

– Edward, cine-i drăgălașul tău prieten?

– Care dintre ei?

– Amărîtul acela mititel care s-a năpustit ca o furtună în biroul nostru ca un SS-ist pursînge, îi răspunde el și se servește cu un strugure. A sărit peste rînd, ți-a trîntit pașaportul pe birou și s-a răstit la funcționarul nostru german să asigure eliberarea ta imediată de la poliția vest-berlineză, altfel... Apoi a ieșit la fel cum intrase, așa că nimeni n-a apucat să-i ia numele și adresa. Bietul funcționar s-a speriat de moarte. Avea un accent saxon, a zis el. Perceptibil, dar nu caraghios. Doar un saxon s-ar purta atît de brutal. Ai mulți amici ca el, Edward? Est-germani furioși care nu-și spun numele?

– Nu.

– De cît timp ești la Berlin?

– Nouă luni.

– Și unde ai locuit?

– Mi s-a terminat bursa.

– Dar unde-ai locuit?

– La Charlottenburg.

– Cineva mi-a spus că la Kreuzberg.

Tăcere.

– Ar fi trebuit să vii să te înscrii. Ne pricepem de minune să le rezolvăm necazurile studenților britanici.

– N-am avut necazuri.

– Mda, dar acum ai. Ai candidat la școli publice, nu?

– De cîteva ori.

– Avem relații foarte bune aici. Acum e prea tîrziu. Păcat. Cum îl cheamă, de curiozitate?

– Pe cine?

– Pe cavalerul tău saxon care mătură pămîntul cu fundul și șchioapătă. Fața lui urîtă i s-a părut cunoscută funcționarului nostru. Crede că i-a văzut mutra într-un ziar.

– Nu știu.

Amory pare amuzat de răspuns, dar n-o arată. Își examinează dizgrațioșii pantofi din piele de căprioară.

– Ei, lasă. Edward, întrebarea este ce facem cu tine.

Mundy nu oferă nici o sugestie. Se întreabă dacă Amory e vreunul dintre monitorii care l-au smotocit în spălător.

– Ai putea face un scandal monstru, cred. Chemi și șase avocați. Îți putem da o listă cu ei. Poliția va pregăti acuzațiile proprii, desigur. Tulburarea liniștii publice, de pildă. Încălcarea statutului de vizitator străin. Prezentarea unei adrese false. Am face tot ce se poate pentru tine, bineînțeles. Te-am hrăni doar cu pîine albă printre gratii. Ai auzit ceva?

Mundy n-a scos nici o vorbă, iar Amory îl poate pocni cît poftește.

– În ceea ce îi privește pe polițiști, reprezinți un caz de identificare eronată. Dacă ai fi fost persoana potrivită, ar fi primit felicitări în fața frontului. Ei susțin că un polonez nebun, ucigaș în serie, ți-a făcut toate astea. E posibil?

– Nu.

– Cu toate astea, ei *sînt* pregătiți să încheie un tîrg, dacă și noi sîntem de acord. *Nu* te pun sub acuzare, iar *tu* nu depui reclamație pentru micile necazuri pe care le-ai avut sau nu în perioada petrecută la zdup. Iar *noi* ne salvăm obrazul subțire de gentlemeni britanici în această perioadă delicată de criză internațională și te scoatem ilegal din Berlin, deghizat ca sclav nubian. S-a făcut?

Asistenta din tura de noapte e la fel de grasă ca Ayah, dar nu-i spune povești despre profetul Mohamed.

* * *

Sosește ca doctor, așa cum procedează eroii deștepți în filme: la crăpatul zorilor, în timp ce omul sergentului moțăie pe scaunul de veghe, iar Mundy zace pe spate și transmite mesaje către Judith. Haina medicală are trei trese pe fiecare umăr și e de cîteva ori măsura lui. Stetoscopul se bălăngăne neinspirat la gît, iar o pereche de pantofi chirurgicali, enormi, îi acoperă pantofii scîlciați. Pesemne că tot Berlinul îl caută pe piticul acela înveninat și hidos, dar asta nu-l împiedică absolut deloc, căci e plin de idei. S-a strecurat ori le-a dus cu vorba pe santinelele de la poartă și, odată ajuns în spital, s-a dus glonț la camera doctorilor militari și a forțat un dulăpior. În jurul ochilor are o paloare gălbuie și bolnăvicioasă. Smocul de păr căzut pe frunte îl arată prea tînăr, iar strîmbăturii de revoluționar i-a luat locul o profundă nesiguranță. În rest, e mai scund și mai mototolit ca niciodată.

– Teddy, n-am cuvinte. Ce-ai făcut pentru mine – salvîndu-mi viața, nici mai mult, nici mai puțin – a fost gestul unui prieten pe care nu-l merit. Cum să te răsplătesc? Nimeni n-a făcut un asemenea sacrificiu pentru mine. Ești englez, iar pentru tine întreaga viață reprezintă un accident. Însă eu sînt german, și pentru mine, dacă viața nu are logică, rămîne fără sens.

Ochii căprui i-au fost brusc scăldați în lacrimi. Glasul supradimensionat a devenit discret, venind din piept. Vorbele par să fi fost pregătite cu multă grijă.

– Ce face Judith? întreabă Mundy.

– Judith? Judith Lege? Parcă îi vine greu să-și amintească numele. Judith, a, bine, e în mare formă, mulțumesc, Teddy. Afectată, ca noi toți, de altfel, dar, lucru de așteptat din partea ei, nu a cedat. S-a ales cu o mică rană la cap și a inspirat prea mult gaz. E *eingebläut* la fel ca tine, dar s-a înzdrăvenit. Și vrea să-ți aduci aminte de ea – ca și cum asta ar rezolva problema – cu multă căldură, Teddy. Te admiră pentru ce-ai făcut.

– Unde e acum?

– La noi în clădire. A purtat un mic bandaj vreme de cîteva zile. Apoi nimic.

Acel *nimic*, apoi tăcerea ce urmează îl îndeamnă pe Mundy să arboreze un surîs lipsit de veselie. *Fata care n-are nimic pe ea*, pronunță el prostește în engleză, citînd un vers dintr-o poezioară pe care maiorul ținea să o recite cînd era afumat binișor.

– Știe că mă expulzează, nu? întreabă el.

– Judith? Sigur. O acțiune total anticonstituțională. Avocatul din ea este scandalizat. Primul ei impuls a fost să se adreseze unui tribunal. A trebuit să-mi folosesc toată forța de persuasiune ca să o conving că statutul tău legal nu e chiar atît de puternic precum și-ar dori ea.

– Dar ai reușit.

– Doar cu mare greutate. Ca multe alte femei, Judith nu acceptă ușor argumentele logice. Trebuie totuși să te mîndrești cu ea. Mulțumită ție, acum e pe deplin liberă.

După aceea, ca un bun prieten, Sasha stă pe marginea patului, ținîndu-l de încheietură, fiindcă mîna lui Mundy e prea sfărîmată, dar reușește cumva să evite a-l privi drept în ochi. Mundy rămîne întins privindu-l fix, Sasha stă cu ochii pierduți către perete pînă cînd, din politețe, Mundy se preface în cele din urmă că a adormit. Sasha pleacă, iar ușa pare să se închidă de două ori: o dată pentru Sasha și o dată pentru Judith cea eliberată pe deplin.

CAPITOLUL CINCI

Anii anoşti, anii frustranţi, anii de rătăcire fără ţintă sînt pe punctul de a frîna mersul înainte al lui Ted Mundy, etern ucenic în ale vieţii. Mai tîrziu, îi socoteşte drept Sfertul Pustiu, deşi, ca număr, nu ajung nici la un deceniu.

Fără a păţi asta pentru prima oară în scurta lui existenţă, este gonit din oraş de cum apar primele raze ale soarelui. Nu are un tată căzut în dizgraţie, căruia să-i poarte de grijă, iar drumul e lipsit de asperităţi. Şi nu găseşte o Rani ghemuită la poarta garnizoanei, de parcă ar fi mutilată, şi, deşi o caută pretutindeni, nu dă de Judith. Anticul camion militar din Murree a fost înlocuit de un Jeep nou şi sclipitor, şoferul poartă jambiere albe şi ultimul sfat prietenesc i-l oferă un sergent de poliţie militară, nu un războinic punjabi:

– Întoarce-te cînd doreşti, fiule. Ne vom aminti de tine şi te vom aştepta.

Sergentul nu trebuie să-şi facă griji. După ce a studiat tavanul rezervei de spital vreme de trei săptămîni, Mundy nu are în plan o revenire, dar nici vreo destinaţie anume. Să se întoarcă la Oxford? Drept ce? Sub ce mască? Perspectiva de a relua cursurile alături de o mulţime de copii supereducaţi, care nu au văzut niciodată cum se trage cu puşca într-un ideal, îl îngreţoşează. De cum aterizează la Heathrow, porneşte impulsiv spre Weybridge, unde avocatul ameţit de băutură care a participat la înhumarea tatălui său îl primeşte într-o casă imitînd stilul Tudor[1], numită The Pines. Plouă, dar cînd n-a plouat acolo?

[1] Tudor, dinastie engleză, originară din Ţara Galilor, care între anii 1485 şi 1603 i-a dat Angliei cinci suverani: Henry al VII-lea, Henry al VIII-lea, Eduard al VI-lea, Maria I şi Elisabeta I. (n.red.)

– Am sperat că vei avea decenţa de a răspunde la scrisorile mele, se tînguie avocatul.

– Am făcut-o, spune Mundy şi-l ajută să găsească documentul lipsă printr-un maldăr de dosare mîncate de vreme.

– Mda, să vedem situaţia. La urma urmei, a rămas ceva la puşculiţă. Regretatul tău tată a semnat un ordin de plată privind fondul de economii, bietul neştiutor. Dacă ştia, ar fi trebuit să-l închidă cu ani în urmă. Te supără dacă-mi iau primele cinci sute de lire drept onorariu?

Avocaţii sînt nişte netrebnici, ţine să-şi reamintească Mundy, cînd trînteşte poarta grădinii în urma lui. Merge cu paşi mari şi dă de silueta iluminată feeric a Lebedei de Aur. Ultimii cheflii ai serii dispar în ploaie. Mundy se imaginează printre ei, alături de tatăl său.

– Ne-am adunat cîţiva în seara asta, băiete, remarcă maiorul, ţinîndu-l de braţ ca un om care se îneacă. Conversaţie la nivel înalt. Nu găseşti aşa ceva la popotă. Acolo, doar de militărie.

– A fost foarte interesant, domnule.

– Dacă vrei să simţi inima Angliei, pe ei trebuie să-i asculţi. Eu nu spun multe, dar ştiu să ascult. În special pe Percy. O comoară de cunoştinţe. Nu înţeleg ce n-a mers în viaţa lui.

Casa de la numărul doi, The Vale, a fost rasă pînă la temelie. Tot ce-a rămas, din cîte poate distinge Mundy în lumina lămpii stradale, este un anunţ al unui constructor care oferă case familiale cu trei dormitoare şi ipotecă de nouăzeci la sută. Ajuns la gară, constată că ultimul tren spre oriunde a plecat deja. Un bătrîn cu un lup alsacian îi oferă un pat şi micul dejun contra cinci lire, plata în avans. Spre prînz, Mundy redevine băiatul de altădată, călătorind spre vest cu trenul care îl duce la şcoală şi căutînd din ochi amici care se piaptănă în public.

Abaţia cu stindardul Sfîntului Gheorghe se înalţă sumbru, ca o criptă, deasupra oraşului deprimant. La poalele ei se află The Close, iar sus pe deal, vechea şcoală. Dar Mundy nu suie dealul. Acolo n-a existat nicicînd loc pentru refugiaţi nevoiaşi din Germania lui Hitler, care să predea violoncel sau limba lui Goethe. Lor li se asigura un trai mai confortabil deasupra unei cizmării din cărămidă roşie aflate în piaţetă. Uşa laterală dă într-o alee. Acelaşi anunţ decolorat, cu scrisul pedant al lui Mandelbaum, stă fixat de uşă cu piuneze ruginite. *Pentru ore în afara programului, apăsaţi butonul JOS. Pentru Mallory, apăsaţi numai butonul SUS şi apoi AŞTEPTAŢI,*

vă rog. Mundy sună *numai* pe butonul *SUS* și e încîntat să aștepte. Aude pași și dă să zîmbească, după care își dă seama că nu sînt sunetele pe care le dorește. Sună grăbit și precipitat și cea care se apropie de ușă strigă în urmă, în timp ce coboară treptele: *Stai, Billy, mami vine imediat!*

Ușa se deschide cîțiva centimetri și rămîne așa. Aceleiași voci îi scapă un *Drace.* Ușa se închide cu zgomot, apoi se aude zornăitul lanțului care este scos. Ușa se deschide larg.

– Da?!

Mamele tinere n-au niciodată timp. Aceasta are chipul rozaliu, agitat și părul lung, pe care trebuie să și-l îndepărteze cu o mînă – doar astfel o vede.

– Speram să-l găsesc pe domnul Mallory, spune Mundy. Arată cu degetul spre anunț. E profesor la școală. Ultimul etaj.

– Nu e cel care a murit? Întreabă la atelier. Cei de acolo știu mai bine. *Vin imediat,* Billy!

Trebuie să găsească o bancă. Un loc unde se plătesc cecuri de la avocații din Weybridge pentru tineri porniți în căutarea lui Godot[1].

* * *

Zburînd iarăși, Mundy oscilează între vis și realitate. Roma, Atena, Cairo, Bahrain și Karachi îl primesc fără o vorbă și îl împing mai departe. După ce aterizează în Lahore, refuză numeroasele oferte pline de imaginație ale aeroportului privind cazarea peste noapte și se lasă pe mîna unui șofer pe nume Mahmoud, care vorbește engleză și punjabi. Mahmoud are o mustață milităroasă și o mașină marca Wolseley din 1949, cu bordul din mahon și cu garoafe din pînză cerată într-un vas fixat de lunetă. Iar Mahmoud știe drumul către *locul foarte precis,* sahib, *fără minciuni, exact poziția* în care o cameristă irlandeză de confesiune romano-catolică și fiica ei moartă au fost înhumate *cu pioșenie, să-și afle odihna.* Mahmoud știe asta, fiindcă, printr-o coincidență, e prieten de o viață și văr primar cu un bătrîn copist creștin, care poartă turban alb și susține că-l cheamă Paul, după numele sfîntului, și posedă un registru legat în piele și care, dacă e încurajat de o mică donație,

[1] Aluzie la piesa *Așteptîndu-l pe Godot* (1953) de Samuel Beckett, sugerînd ideea de așteptare zadarnică a izbăvirii. (n.tr.)

poate arăta locul în care sînt înmormîntați cei mai de vază *sahibi* și *memsahibi*[1].

Cimitirul e un oval împrejmuit de terase care coboară, aflat în apropierea unei uzine de gaz lăsate în paragină. Stă presărat de îngeri decapitați, fragmente de mașini vechi și cruci din beton fărîmate, ale căror intestine se cască spre cer. Mormîntul se găsește la poalele unui copac ale cărui ramuri largi aruncă o umbră atît de întunecată sub soarele orbitor încît, în starea lui de semiamețeală, Mundy își închipuie că este deschis. Piatra de mormînt e moale ca de cretă, inscripția gravată, atît de ștearsă încît trebuie să ghicească cuvintele urmărind conturul literelor cu buricul degetelor. *În memoria lui Nellie O'Connor din Comitatul Kerry, Irlanda, și a nou-născutei Rose. Regretată de soțul Arthur și de fiul Edward. Odihnească-se în pace!*

„Eu sînt Edward."

Și-a făcut apariția și o liotă de copii, care au luat flori de pe alte morminte. Neluînd în seamă protestele lui Mahmoud, Mundy îi dă fiecăruia dintre ei bani direct în palmă. Panta dealului roiește de copii care cerșesc, iar englezul deșirat tînjește să fie unul dintre ei.

* * *

Ghemuit pe bancheta din dreapta șoferului, cu genunchii izbindu-i-se de bordul din mahon al anticului Wolseley, Fiul Revenit se contemplă pătrunzînd în aburul prăfos prin care trebuie să treci întotdeauna în India, dacă vrei să ajungi undeva. Iar cînd ajungi, te așteaptă ceața. Pe pantele dealurilor recunoaște distileriile din piatră, acum părăsite, construite cîndva de *Raj*[2] pentru a ajuta *curry*-ul gătit de maior să se ducă pe gîtlej. „E drumul pe care am coborît cînd ne-au trimis înapoi în Anglia", are el impresia. „Uite și carele trase de bivoli la care a claxonat șoferul. Iar aceștia sînt copiii care se holbau la noi, dar eu nu am privit îndărăt."

Curbele au căpătat o anumită ritmicitate. Precum un cal docil de șaretă, Wolseley-ul reacționează prompt. În fața lor se înalță munții cenușii, cu piscurile retezate de aburul prăfos. Spre stînga se află dealurile Hindu Kush, dominate de vîrful Nanga Parbat.

[1] *Sahibi* și *memsahibi* (în hindi), „domni" și „doamne". (n.tr.)
[2] Conducătorul englez al Indiei între anii 1858-1947. (n.tr.)

– Exact orașul tău, *sahib!* exclamă Mahmoud.

Şi iată-i ajunşi – o imagine fugară a caselor cenuşii, cocoţate pe o culme, dispărînd din nou la următoarea curbă. Acum relicvele britanicilor de mult plecaţi capătă o alură militară: un post de santinelă prăbuşit, o baracă pe ducă, un teren de paradă năpădit de vegetaţie. Încă un efort al automobilului, alte cîteva curbe. Au pătruns în oraş. Din ghid de tur şi şofer, Mahmoud se autoproclamă agent imobiliar, care ştie să discute cu oricine are o proprietate bună în Murree şi preţul de pornire la care s-ar putea încheia tranzacţia.

– Această stradă principală, *sahib,* e în prezent una dintre cele mai la modă din întregul Pakistan: uite ce restaurante elegante, ce chioşcuri cu mîncare şi ce magazine de îmbrăcăminte. Pe străzile acestea lăturalnice şi izolate poţi observa vilele de vacanţă ale celor mai bogaţi şi de vază cetăţeni ai Islamabadului. Te rog să contempli priveliştile cele mai minunate, *sahib!* Admiră platourile îndepărtate ale Kashmirului! Cît priveşte clima, e foarte agreabilă. Iar pădurile de pini sînt pline de animale în tot cursul anului! Trage pe nări dulcele miros al aerului de Himalaya! Oo, ce încîntare!

– Te rog să continui la deal, spune Fiul Revenit. Da, pe acolo. Dincolo de baza aeriană pakistaneză şi mergi înainte. Mulţumesc, Mahmoud.

Pistele aeroportului Forţelor Aeriene sînt din beton, în loc de iarbă. Cazărmii ofiţerilor i s-a adăugat un etaj. *Fetiţele acelea în albastru secătuiesc bugetul de fiecare dată*, îl aude Mundy pe maior spumegînd. Acum drumul a devenit denivelat şi cotropit de ierburi. Sărăcia prăfuită înlocuieşte afluenţa oraşului. După cîteva mile, ajung la o pantă maronie, presărată de instalaţii militare abandonate şi sate sărăcăcioase.

– Opreşte aici, Mahmoud! Mulţumesc. Da, e bine aici.

Capre, cîini de pripas şi eternii sărăntoci par să alunece de-a curmezişul terenului de paradă plin de buruieni. Porţiunea de pămînt sterp din apropierea moscheii, unde marii jucători de crichet de mîine îşi perfecţionau loviturile, a devenit un cămin pentru muribunzi. Aceeaşi mînă care a ras casa de la numărul doi, The Vale, a transformat şi conacul maiorului într-o tigvă pe jumătate uscată, smulgînd acoperişul din tablă zincată, uşile şi balconul, dar lăsînd orbitele goale ale ferestrelor să contemple distrugerea.

– Întreabă tu, Mahmoud! Eu am uitat să vorbesc punjabi.

– *Ayah? Pe toate femeile le cheamă aşa,* sahib! *Cum îi spune?*

– Nu avea alt nume. Era foarte grasă.

Mundy vrea să adauge că avea un fund enorm şi că stătea pe un taburet minuscul de pe coridorul din faţa camerei lui, dar n-ar vrea să provoace rîsul copiilor.

– A muncit la un maior englez care a locuit aici, precizează el. Maiorul a plecat pe neaşteptate. Bea prea mult whisky. Îi plăcea să stea sub arborele *neem* de acolo şi fuma nişte ţigări de foi ce se numeau „birmaneze“. Şi-a jelit soţia, şi-a iubit fiul şi regreta Separaţia.

Oare Mahmoud traduce toate astea? Pesemne că nu. Are şi el sensibilităţile lui. Îl descoperă pe cel mai bătrîn bărbat de pe uliţă.

– *A, mi-aduc aminte de Ayah* foarte *bine,* sahib! *Era de neam madras, dacă nu mă înşel. Toţi membrii familiei ei au pierit ca nişte cîini, doar ea a scăpat. Da, domnule, da, asta e, cum zicem noi. După plecarea englezului, nimeni n-a mai vrut-o. Întîi a cerşit, apoi a murit. Spre sfîrşit ajunsese atît de slabă...* sahib *n-ar mai fi recunoscut-o drept doamna grasă pe care o ştia. Rani?*

Face o pauză, gîndindu-se la recompensa pentru efortul făcut.

– *De care Rani e vorba,* sahib?

– Aceea al cărei tată avea o fermă de mirodenii, răspunde Mundy, printr-o iluminare interioară care îl uimeşte, apoi îşi aminteşte cum obişnuia Rani să-i aducă în dar mirodenii în frunze împăturite.

Brusc, cel mai bătrîn om de pe uliţă şi-o aminteşte pe Rani întocmai:

– *Domnişoara Rani s-a căsătorit* foarte *bine, te asigur,* sahib. *Trebuie să te bucuri auzind ce noroc a avut, mulţumesc, domnule. Cînd avea doar paisprezece ani, tatăl ei a dat-o unui patron de fabrică bogat, care locuia în Lahore, ceea ce noi, de aici, zicem că e o partidă bună. Pînă în prezent, au fost binecuvîntaţi cu trei fii frumoşi şi o fiică, ceea ce nu e rău deloc, mulţumesc, domnule. Sînteţi extrem de generos, ca toţi englezii.*

Se întorc spre Wolseley, dar bătrînul rămîne alături de ei, strîngîndu-l pe Mundy de braţ şi privindu-l în ochi cu o bunăvoinţă nepămîntească.

– *Acum vă rog să plecaţi acasă, domnule,* îl sfătuieşte bătrînul, cu o bună dispoziţie de neînchipuit. *Nu ne aduceţi comerţul dumneavoastră, vă implorăm. Nu ne mai trimiteţi soldaţi, că avem destui, slavă cerului! Voi, britanicii, aţi luat de-aici tot ce v-a trebuit. Aveţi destule. A sosit vremea să ne mai daţi pace, aşa zic eu!*

– Așteaptă aici, îi spune Mundy lui Mahmoud. Ai grijă de mașină!

Calcă ușor în josul potecii de pădure, socotind că e desculț. „Peste o clipă, Ayah o să mă cheme, spunîndu-mi că nu trebuie să mă îndepărtez prea mult." Cele două trunchiuri de copac au rămas la fel de uriașe. Poteca sinuoasă ce trece printre ele duce către marginea pîrîului. Iazul făcut din pietre încă sclipește de sidef. Dar ceea ce vede în oglinda apei e doar propriul chip.

* * *

Prea scumpa mea Judith, scrie Mundy în aceeași seară înr-o engleză severă și școlărească, din camera hotelului aflat în zona săracă a orașului Lahore. *Îmi ești datoare cu cel puțin un semn despre tine. Simt nevoia de a ști că timpul petrecut împreună a însemnat pentru tine la fel de mult ca pentru mine. Trebuie să cred în tine. Una e să-ți continui căutarea în viață. Alta e să nu simți pămîntul ferm sub picioare. Cred că te-ai îndrăgosti de locul acesta. E populat de ceea ce tu ai denumi adevăratul proletariat. Știu despre Sasha, și nu m-a afectat. Te iubesc, Ted.*

„Ceea ce nu spune deloc ceea ce simt, socotește el, dar ce mă mai reprezintă?" Cutia poștală din holul hotelului poartă încă însemnele reginei Victoria. Să sperăm că Maiestatea sa știe cum să găsească locuința ilegală din Kreuzberg.

* * *

A ajuns din nou în Anglia. Mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuie să te dai bătut. Probabil i-a expirat viza. Poate s-a săturat de propria tovărășie nepotrivită. Profitînd de tradiția sfințită de timp, fostul monitor al clasei și erou al jocului de crichet semnează un contract cu o școală primară care primește învățători necalificați cu un salariu redus. Îmbrățișînd profesiunea cu vechea devoțiune, se azvîrle cu zelul obișnuit în misterele germanice ale structurilor verb-virgulă-verb, gen și plural. În orele care-i rămîn după corectarea temelor de casă, concepe producția școlară a piesei *Aventurile lui Ambrose Applejohn* și face dragoste pe ascuns cu o înlocuitoare a lui Judith care, din întîmplare, este soția profesorului de științe, în adăpostul arbitrului de crichet, între primele unsprezece porți. În timpul vacanțelor școlare se îndeamnă să creadă că a devenit al doilea Evelyn Waugh, părere neîmpărtășită de editori. Între timp, trimite scrisori tot mai disperate pe adresa clădirii ilegale din Berlin. În unele propune căsătoria, în altele susține că este neconsolat, dar toate suferă în mod misterios de tonul prozaic al misivei din Lahore. Știind doar că numele ei de familie este Kaiser și că provine din Hamburg, parcurge cărțile de telefon de la biblioteca locală, asediază serviciile de informații din străinătate și tulbură liniștea Kaiser-ilor din nordul Germaniei, doar-doar o va găsi pe Judith. Eforturile nu-l pun pe drumul cel bun pentru a o găsi pe fosta sa elevă de limbă engleză.

Față de Sasha adoptă o atitudine rezervată. Există prea multe frînturi din fostul coleg de cameră pe care, privind în perspectivă inversă, îi vine greu să le guste cu plăcere. Detestă vraja pe care Sasha a exercitat-o asupra lui cîtă vreme au stat față în față. Regretă respectul nemeritat pentru abstracțiunile filozofice deșucheate ale lui Sasha. Îl irită ideea, deși nu recunoaște nicidecum, că Sasha a fost primul amant al lui Ilse, iar după el, al lui Judith. O să-i scriu într-o bună zi. Pînă una-alta, o să-mi scriu romanul.

Prin urmare, e cu atît mai dezorientat, cu cît, la trei ani după ce a fost alungat din Berlin, primește un maldăr de scrisori care au ajuns, în sfîrșit, la el, după ce trecuseră pe la colegiul din Oxford, de unde fuseseră trimise băncii, unde zăcuseră luni bune în ghereta portarului.

* * *

Sînt cel puțin douăsprezece. Unele sînt lungi de douăzeci de pagini bătute la un rînd pe mașina portabilă Olivetti a lui Sasha, cu adăugiri și post-scriptum-uri în grafia lui tăioasă, tipic germanică. Primul gînd, deloc onorant, al lui Mundy este să le încredințeze pe toate coșului de gunoi. Apoi îi trece prin minte să le ascundă într-un loc în care să nu le mai găsească: în spatele scrinului sau între grinzile adăpostului arbitrului de crichet. Însă după zile întregi de mutare din loc în loc, își toarnă un pahar cu tărie și, așezînd scrisorile în ordine cronologică, se străduiește să treacă prin toate.

La început e mișcat, apoi se rușinează.

Toate obsesiile lui legate de plăceri dispar.

Are în faţă un strigăt de durere adevărată transmis de un prieten fragil, care nu a părăsit cîmpul de luptă.

Uitate sînt tonul repezit, declaraţiile dogmatice de la înălţimea tronului. În locul lor s-a instalat un apel disperat după o licărire de speranţă într-o lume care s-a prăbuşit în jurul lui.

Nu cere nimic ce ţine de latura materială a vieţii. Nevoile lui zilnice sînt puţine şi uşor de satisfăcut. Îşi poate găti singur – Mundy se cutremură –, dar femeile nu-i lipsesc – oare s-a întîmplat asta vreodată? Cîteva reviste îi datorează bani; una sau alta vor plăti pînă să se scufunde de tot. Faisal, patronul cafenelei, face *arak* ilegal care poate orbi şi un cal. Nu, tragedia vieţii lui Sasha e de o natură mai măreaţă, mai nobilă. Este aceea că stînga radicală din Germania de Vest şi-a epuizat forţele, iar Sasha s-a transformat într-un profet fără ţară.

> Rezistenţa pasivă a devenit lipsa rezistenţei, nesupunerea socială a devenit violenţă armată. Grupurile maoiste se bat între ele spre amuzamentul CIA, extremiştii le-au luat cu forţa locul radicalilor, iar cei care nu rezonează cu reacţionarii din Bonn sînt surghiuniţi din ceea ce se numeşte societate. Probabil nu ştiai că în prezent avem o lege care îi exclude din viaţa publică pe toţi cei care nu jură credinţă *principiilor de bază ale democraţiei liberale?* Doar o cincime dintre angajaţii vest-germani, începînd cu mecanici de locomotivă şi terminînd cu profesori şi cu mine însumi, trebuie să fie consideraţi nonpersoane de către fascişti! Teddy, gîndeşte-te! Nu mi se permite să conduc un tren decît dacă sînt de acord să beau Coca-Cola, să bombardez barajul de pe Rîul Roşu şi să arunc napalm asupra copiilor vietnamezi! Curînd o să fiu silit să port un S galben, ca să se ştie că sînt socialist!

Mundy a început deja să caute cu aviditate vreun cuvînt referitor la Judith. Îl găseşte înecat într-o notă de subsol dedicată chestiunilor ce nu au legătură cu tema principală a scrisorii, lucru obişnuit pentru Sasha.

> Oamenii părăsesc Berlinul la vreme de noapte, deseori nu pot spune încotro merg. Peter the Great, am auzit, a plecat în Cuba. Va lupta pentru Fidel Castro. Dacă aş avea picioarele întregi şi umerii lui Peter, pesemne că m-aş oferi şi eu aceleiaşi cauze măreţe. Despre Christina am primit ştiri deprimante cum că, graţie influenţei tatălui ei, i s-a permis să revină la Atena. Cu generosul consimţămînt al dictaturii militaro-fasciste sprijinite de America, va lucra în cadrul companiei de navigaţie care îi aparţine familiei. Judith, ignorîndu-mi sfaturile, s-a alăturat lui Karen la Beirut. Mă tem pentru ea, Teddy. Calea pe care a apucat-o este eroică, dar greşită. Pînă şi între revoluţionari există prea multe diferenţe culturale pentru a fi rezolvate pînă la ultima. Potrivit unui prieten care s-a întors recent din zona aceea, nici măcar cei mai radicali arabi nu acceptă uşor revoluţia noastră sexuală, respingînd-o drept decadenţă occidentală. Astfel de prejudecăţi nu fac casă bună cu poftele libertine ale lui Judith. Din păcate, la data plecării ei exercitam prea puţină influenţă asupra acţiunilor sale. E o femeie încăpăţînată, condusă de simţuri, şi nu se lasă convinsă uşor de îndemnuri la moderaţie.

Acest portret nedrept făcut adevăratei iubiri a lui Mundy reaprinde dorurile lui romanţioase: *Du-te la ea! Zboară la Beirut! Scotoceşte taberele palestiniene de instruire! Alătură-te luptei, rupe-o de Karen, adu-o înapoi la viaţă!* Descoperind că încă nu s-a ridicat de pe scaun, continuă să citească.

> Teddy, m-am săturat de *teorie*. Mi-e greaţă cum nu-ţi închipui de burghezii care pozează drept revoluţionari, pentru care ideea de revoluţie înseamnă să fumeze haşiş în loc de tutun în faţa propriilor copii! Detestatul luteran din mine nu doarme, recunosc, recunosc. În momentele în care îţi scriu sînt gata să renunţ la jumătate dintre credinţele mele în schimbul unei viziuni clarificatoare. Ceea ce visez mai presus de toate este un mare adevăr raţional care să sclipească la orizont, să mă îndrept spre el, indiferent de preţul plătit, indiferent de ceea ce trebuie să las în urmă. Visez ceva dincolo de toate. Oare ziua de mîine mă va schimba? Nimic nu mă schimbă. Doar lumea se transformă. Iar aici, în Germania, nu se întrevede ziua de mîine. Există doar ziua de ieri sau surghiunul, sau sclavia faţă de forţele imperialismului.

Mundy începe să simtă vechea confuzie coborînd asupra lui. Dacă i-ar fi dat ascultare, s-ar fi oprit deja din lectură. Pînă la urmă, continuă să citească.

> Orice acţiuni de protest desfăşurate în prezent de stînga legitimează doar conspiraţia dreptei pe care ne vedem siliţi să o numim democraţie. Însăşi existenţa noastră ca radicali susţine autoritatea inamicilor noştri. Junta militaro-industrială de la Bonn

> a remorcat Germania de Vest atît de strașnic la carul de război ame-rican încît nu vom putea niciodată să ridicăm măcar un deget împotriva atrocităților comise de ea.

Şi Sasha tună şi fulgeră în continuare. Mundy a ajuns deja să citească în diagonală.

> Vocile noastre, tolerate în mod oficial, sînt singurele ce ne-au rămas pentru a lupta împotriva tiraniei generale... adevăratele idealuri socialiste au devenit eunuci de curte la Panteonul de la Bonn...

Dar Panteonul ţinea eunuci? Mundy, profesorul pedant, are îndoieli. Îşi linge un deget şi răsfoieşte alte cîteva pagini, apoi altele. Veşti grozave. Sasha a rămas biciclist. *Am mai căzut din ziua aceea în care m-ai învăţat tu, la Tiergarten.* Veştile despre fostul lui mentor din Köln sînt mai puţin bune: *Ticălosul şi-a retractat jumătate din scrieri şi a plecat la căldurică, în Noua Zeelandă!*

Mundy împinge scrisoarea deoparte şi o ia pe ultima dintre toate. Începe cu un anunţ ameninţător: *Aici se începe a doua sticlă de* arak. Exprimarea e mai liberă şi, în ciuda stilului exaltat, mai personală.

> Teddy, nu te acuz pentru tăcerea asta. Nu te judec pentru nimic. Mi-ai salvat viața, eu ți-am furat femeia. Dacă mai ești supărat pe mine, te rog să rămîi așa. Fără furie nu sîntem nimic, nimic.

Frumos să afle aşa ceva. „Dar *asta ce* mai e?"

> Dacă-ți păzești muza literară cu tăcerea, păzește-o bine, scrie bine, dezvoltă-ți talentul. N-o să te mai iau în serios. Cînd îți vorbesc, mă adresez urechii întregi care a auzit atîtea prostii de-ale mele, încît roșesc.

„Ei, da, ţi-ai dat seama."

> Mai e trează? Eu așa cred. Nu te simți împovărat ideologic. Ești confesorul meu burghez, în fața căruia îmi urmez odiseea metamorfozei logice. Doar față de tine pot gîndi cu voce tare. Așadar, îți voi șopti printre gratii că sînt ca poetul persan care, ascultînd toate marile dispute ale lumii, iese pe aceeași ușă pe care a intrat[1]. Acum văd în față doar ușa întunecată. E deschisă, așteptîndu-mă să intru.

„*Uşă întunecată?* Despre ce naiba bîiguie – sinucidere? Pentru numele lui Dumnezeu, Sasha, controlează-te", gîndeşte Mundy, dar e de fapt foarte alarmat.

Pagină neterminată. Trece la următoarea. Scrisul a devenit dezlînat, un mesaj în sticlă aruncat în mare de un naufragiat care se gîndeşte să se arunce de pe stînci.

> Prin urmare, Teddy, bagi de seamă că prietenul tău se află la răscrucea vieții lui.

„O răscruce sau o uşă persană întunecată? Lămureşte-te, netrebnicule!"

> Ce cuvinte văd pe stîlpul indicator? Ceața e atît de deasă că abia de le pot descifra. Așadar, răspunde-mi la asta, prieten drag. Sau, mai curînd, răspunde-le noilor mei seducători. Dacă dușmanul nostru de clasă este imperialismul capitalist – și cine se mai îndoiește că așa stau lucrurile? –, cine este prietenul nostru de clasă? Te aud avertizîndu-mă că mă aventurez în nisipuri mișcătoare? A, am priceput, ușa ta întunecată dă spre plajă, bineînțeles. Ai dreptate, Teddy! Ca întotdeauna, ai dreptate! Și totuși, de cîte ori nu m-ai auzit spunînd sus și tare că datoria oricărui revoluționar este de a acționa acolo unde este mai util Cauzei?

Mundy nu-şi aminteşte aşa ceva, dar probabil că nu a ascultat cu atenţie.

> Da, Teddy, acum constați și singur ce frumos m-am înfipt în logica imperfectă a propriilor mele convingeri. Rămîi cu bine, dragul meu Teddy. Tu ești prietenul meu devotat! Dacă hotărăsc așa cum mă tem că am decis deja, voi purta cu mine inima ta devotată!

---

[1] „În tinereţe, între vraci şi sfinţi eram / Şi ale lor dispute ascultam, rod de înalte minţi, / Despre-ale lumii toate, dar mereu plecam / Pe-aceeaşi uşă pe care intram." Omar Khayyam, rubaiatul XXVI (n.tr.)

Gemînd teatral, Mundy împinge scrisoarea departe de el, dar mai are o pagină de parcurs.

> Scrie-mi pe adresa lui Faisal, la Cafeneaua Istanbul. O să aranjez ca scrisorile tale să-mi parvină, indiferent de circumstanțele improbabile în care mă voi găsi. Te-ai ales cu un șchiopătat de la bătaia pe care ți-au tras-o porcii? O, ce ticăloși sînt indivizii! Mai poți întemeia o dinastie? Sper că da; cu cît mai mulți Teddy, cu atît lumea va fi un loc mai bun. Asta e tot ce vreau să aflu. Al tău întru Hristos, petreceri, prietenie, disperare, Sasha.

* * *

Încolțit de vinovăție și îngrijorare, precum și de un soi de neliniște normală, care apare ori de cîte ori umbra lui Sasha îi taie calea, Mundy înșfacă un stilou și hîrtie, își asumă sarcina de a-și explica tăcerea și jură totodată fidelitate eternă. Nu a uitat cît de precară a fost legătura lui Sasha cu viața; și nici senzația, ori de cîte ori, cu trupul lui firav, ieșea din încăpere, că s-ar putea să nu se mai întoarcă. Își aduce aminte de umerii inegali, capul cu aspect dramatic, mersul șontîc, aiurit și lipsit de coordonare, pe bicicletă sau pe jos. Și-l amintește pe Sasha în lumina lumînării, monologînd despre *Herr* Pastor. N-a uitat ochii căprui, peste măsură de afectați, căutînd cu înfocare o lume mai bună, incapabil să accepte compromisul sau diversiunea. Îl iartă cu tărie pentru Judith. O iartă și pe Judith. Nici nu vrea să se mai gîndească de cîtă vreme a iertat-o, dar gîndul îi revine mereu la asta.

Scrisoarea începe bine, dar ideile se sting.

„O s-o fac mîine dimineață, cînd o să fiu proaspăt“, își zice el.

Dar dimineața nu se dovedește mai propice decît seara precedentă.

Încearcă într-un moment de leneveală, după o întîlnire deosebit de satisfăcătoare în cabina arbitrului de crichet, însă scrisoarea iubitoare, ușor umoristică, pe care o plănuiește, refuză cu încăpățînare să se materializeze.

Își caută scuzele de rigoare, dar ele nu-l conving nici măcar pe el. Au trecut trei ani, pentru numele lui Dumnezeu. Poate chiar patru. Pesemne că Faisal a închis deja cafeneaua, doar făcea economii pentru a-și cumpăra un taxi.

În orice caz, ar accepta orice aventură i-ar trece prin minte lui Sasha, indiferent cît de trăsnită ar fi. „Și, pe de altă parte, mai am și de corectat maldărul acesta de compuneri în germană ale elevilor dintr-a cincea, care parcă mă privește cu reproș.“

Mundy continuă să ocolească adevărul în fel și chip, cînd, pe neașteptate, soția profesorului de științe, cedînd unui impuls de căință, greu de înțeles, își mărturisește păcatele față de soț. Trioul este convocat în biroul directorului, unde, fără prea multe vorbe, se găsește soluția. Depunîndu-și semnăturile pe un document pe care directorul l-a pregătit dinainte, toate părțile se angajează să-și stăpînească pornirile pînă după examenele de an.

– N-ai vrea să o iei în concediu cu tine, amice? îl întreabă, printre dinți, profesorul de științe, cînd se află în bodega satului, iar soția lui se preface că nu aude. Mi s-a oferit o slujbă cu program redus la aeroportul Heathrow.

Mundy regretă, dar și-a făcut deja planurile de concediu. Iar în vreme ce analizează planurile acestea, oricare ar fi ele – și nu doar pentru perioada de vacanță școlară –, se simte eliberat din inhibiția de scriitor. În cîteva fraze pornite din căldura inimii întărește angajamentul de credință nețărmurită făcut de Sasha, îl îndeamnă să aibă curaj și să nu ia chiar totul în serios – îi vine în minte expresia domnului Mandelbaum, *devoțiune prostească,* pe care o și așterne pe hîrtie. Recomandă calea de mijloc. *Nu te mai omorî atît, domnule, mai oferă-ți și o relaxare! Viața-i ca o ghicitoare, și n-o poți rezolva de unul singur, nimeni n-ar fi în stare, mai ales noii tăi seducători, oricine mama dracului ar fi ei!* Iar spre amuzamentul lectorului, dar și pentru a demonstra, într-un fel, că lasă gelozia masculină deoparte, realizează o relatare rabelaisiană, deși nu tocmai precisă, a recentei relații amoroase cu soția profesorului de științe.

„Fiindcă *sigur* le-am făcut uitate“, socotește el. Judith și Sasha au avut parte de puțină dragoste neîngrădită, iar eu am plătit pentru asta. Și după cum bine spune Sasha, fără puțină furie, nu reprezentăm nimic.

* * *

Lansîndu-se într-o carieră jurnalistică pe care o consideră cea mai potrivită cale pentru a atinge nemurirea literară, Mundy se înscrie la un curs prin corespondență și se angajează ca reporter începător la un ziar provincial muribund din estul regiunii Midlands. La început, totul îi surîde. Reportajul lui despre declinul flotei

locale de pescuit hering este admirat; descrierile sale, făcute cu multă precizie, privind şmecheriile din sînul primăriei, sînt considerate amuzante, dar nu i se oferă nici o soţie a vreunui coleg drept substitut al lui Judith. Numai că, în timp ce un editor era plecat în concediu, Mundy scrie un articol demascator privind mîna de lucru asiatică, prost plătită, din fabrica de conserve locală, iar idila se încheie brusc. Întîmplător, proprietarul fabricii deţine şi ziarul.

Transferîndu-şi talentul la un post de radio pirat, le ia interviuri unor celebrităţi locale şi difuzează cîntece de altădată pentru Mami şi Tati la aniversarea a nu-ştiu-cîţi ani de căsătorie, pînă cînd, într-o vineri seara, producătorul îi sugerează să meargă pînă la bodega din colţ să deguste ceva.

– Ted, e chestia de clasă, îi explică producătorul. Cei care se pricep spun că exprimarea ta aduce cu a unui îmbuibat din Camera Lorzilor.

Urmează luni de nefericire. BBC-ul îi respinge piesa radiofonică. O poveste pentru copii despre un artist ambulant care realizează o capodoperă cu cretă colorată şi recrutează o bandă de copii ai străzii pentru a scoate piatra de pe trotuar nu este primită favorabil de editori, unul chiar răspunzîndu-i cu o francheţe care pică foarte prost: *Considerăm că acţiunile poliţiştilor germani sînt violente, iar limbajul lor, jignitor. Nu reuşim să înţelegem de ce aţi plasat povestirea la Berlin, un oraş care are conotaţii neplăcute pentru mulţi dintre cititorii englezi.*

Însă din adîncimile deprimante, Mundy caută, ca întotdeauna, o licărire de lumină. Într-o revistă cu apariţie trimestrială dedicată cititorilor cu ambiţii literare, o fundaţie americană oferă burse în străinătate scriitorilor sub treizeci de ani care caută inspiraţie în Lumea Nouă. Fără a se teme de perspectiva de a se aventura în castelul uriaşului, la un ceai cu prăjiturele dintr-un hotel londonez din Russell Square, Mundy îşi foloseşte farmecul personal pentru a cuceri trei doamne corpolente din Carolina de Nord. Şase săptămîni mai tîrziu se trezeşte încă o dată la bordul unui vapor, de astă dată îndreptîndu-se către „Ţara tuturor posibilităţilor“. Stînd pe duneta şi urmărind peisajul imperial al oraşului Liverpool topindu-se în ploaia măruntă, are sentimentul, greu de explicat, că în urma lui rămîne Sasha, nu Anglia.

* * *

Anii de vagabondaj fără ţintă trebuie totuşi să se încheie. În Taos, ajuns în cele din urmă scriitor, Mundy închiriază o colibă din chirpici care îi oferă o privelişte mulţumitoare a vegetaţiei sărace de deşert, a stîlpilor de telegraf şi a unei haite de cîini fără stăpîn, care au ajuns aici tocmai din Murree. Aşezat la fereastră, bea tequila şi rimează rapsodii despre îndelunga agonie violetă a fiecărei zile. Sînt multe astfel de zile şi tot atîtea sticle de tequila. Însă tot aşa au trecut şi pentru Malcolm Lowry[1] sau D.H. Lawrence. Băştinaşii nu numai că se arată prietenoşi, dar sînt toropiţi de soare, deseori îmbibaţi de băutură şi inofensivi. Nu mai are faţă de ei sentimentul de colonizatori nemiloşi ai lumii, pe care l-a resimţit atît de acut la Berlin. Eforturile lui de a crea o trupă locală de teatru sînt zădărnicite, nu de agresiunea greu de ţinut în frîu, ci de diferenţele de percepţie.

Reuşind să închege cincizeci de pagini dintr-un roman despre tulburări sociale într-o ţară fictivă, situată în Europa, le trimite unui editor cu sugestia ca acesta să-i recomande modul în care ar trebui să-l încheie. Acesta nu este dispus să-i sară în ajutor. Urmează un volumaş de poezioare pentru Judith, tipărit, pe propria-i cheltuială, pe hîrtie fabricată manual şi intitulat „Iubire radicală“. Talentele nedescoperite asemenea lui sînt unanime în ceea ce priveşte admiraţia, însă costurile sînt duble faţă de cele anticipate.

Timpul îşi pierde din consistenţă. Păşind agale pe străzile prăfuite în pelerinajul lui de seară spre Hanul şi Motelul Spaniol, Mundy arborează un surîs strîmb, perpetuu şi oarecum ruşinat. Veştile despre cauze care îi erau cîndva dragi îi parvin precum lecturile niciodată isprăvite de maior din opera lui Kipling. Războiul din Vietnam este o tragedie ce nu se mai termină. Întregul Taos susţine asta. Unii tineri au dat foc ordinelor de recrutare şi s-au făcut nevăzuţi în Canada. Palestinienii au lansat o campanie de teroare, află el dintr-un exemplar vechi din *Time*, iar Facţiunea Armatei Roşii a lui Ulrike Meinhof le dă o mînă de ajutor. „Să fie Judith chipul din spatele măştii şi a armei? Sau Karen?“ Ideea îl oripilează, dar ce-ar putea face? *Karen subscrie trup şi suflet cuvintelor lui Frantz Fanon că violenţa exercitată de cei oprimaţi este fără discuţie legitimă.* „Ei bine, eu nu subscriu.

[1] Aluzie la capodopera autorului englez, romanul parţial autobiografic despre un dipsoman din Mexic, *Sub vulcan* (1947). (n.tr.)

Şi nici Sasha. Tu însă, da, după cîte se pare. Iar eliberarea ta sexuală nu e compatibilă cu standardele morale ale Arabiei, care indiscutabil respinge aşa ceva."

Dacă simte cîte-o mustrare de conştiinţă pentru că nu mărşăluieşte şi nu se alege cu bastoane în spinare, cîteva pahare de tequila rezolvă totul. Într-un paradis în care toată lumea nu trăieşte decît pentru artă, politicos e să procedezi la fel. Dar paradisul prezintă şi alte chichiţe, pe care nu le pot face uitate nici măcar un număr serios de pahare. Îţi laşi trecutul în pragul uşii, iar el se strecoară pe uşa din dos. Stai pe veranda colibei din chirpici, cu un caiet în poală şi urmăreşti acelaşi soare ticălos cum dispare încă o dată dincolo de acelaşi pisc blestemat – dai tîrcoale maşinii de scris noapte de noapte, uitîndu-te furios la hîrtia albă sau la fereastra întunecată şi-ţi stimulezi ideile cu tequila – şi *ce auzi,* dacă nu glasul lui Sasha, cu respiraţia amintind de usturoiul din cîrnaţi, ţinîndu-ţi o prelegere despre geneza cunoaşterii umane? În drumul spre Hanul şi Motelul Spaniol, cînd pustietatea deşertului te izbeşte cu ultimele raze ale apusului, iar tu începi să-ţi numeri vechii prieteni, cine, dacă nu Sasha, şontîcăie alături de tine pe pietrele de pavaj ale Berlinului, cînd vă îndreptaţi spre Motanul Ras pentru ca Sasha să repună lumea pe un făgaş normal? Iar cînd te trezeşti în braţele uneia dintre numeroasele, fie pictoriţe, scriitoare, meditatoare transcendentale sau căutătoare de adevăr, al căror drum spre iluminare include şi o escală în patul tău, al cui trup fără pereche, plus sau minus indispensabilii lungi din lînă, tronează peste strădaniile tale îndatoritoare?

* * *

Iar apoi – aşa cum ar spune Hemingway – apare micuţul şi sărmanul Bernie Luger, pictorul de acţiune, bărbos, bogat, subdimensionat alături de Nita, modelul lui de origine cubaneză, care nu-i pozează niciodată, cum ar putea, la o adică? Doar Bernie nu mai pictează funduri de femei, a depăşit de mult chestiile aste fumate, dom'le! Capodoperele lui, înalte de peste doi metri şi jumătate, sînt reprezentări ale unor infernuri întunecate ale Zilei de Apoi; lucrarea la care trudeşte în prezent este un triptic al arderii cu napalm a Minnesotei şi e atît de impunătoare că trebuie să se suie cu scara ca să picteze. Oare toţi pictorii realizează pînze de mari dimensiuni? Mundy presupune că da.

Bernie – dacă ar fi să-i dai crezare, şi ai face mai bine să-l crezi – este cel mai mare libertin şi luptător pentru libertate de la Thoreau încoace, a cărui operă o citeşte cu voce tare la petrecerile lui, care ţin toată noaptea, iar asta în vreme ce se uită peste marginea ca o prăpastie a amvonului pe care susţine că l-a primit de la Che Guevara, drept recunoştinţă pentru servicii despre care nu poate deschide gura. Bernie a dovedit nesupunere civilă în Memphis. A fost bătut de membri ai Gărzii Naţionale cu bastoanele pînă şi-a pierdut cunoştinţa de atîtea ori că nici nu-şi mai aduce aminte – vezi cicatricea asta? A condus marşuri desfăşurate la Washington şi s-a copt în închisoare pentru insurecţie. Panterele Negre[1] îi spun „Frate", iar FBI-ul îi interceptează convorbirile telefonice şi-i citeşte corespondenţa – asta dacă-l crezi, lucru pe care puţini îl fac.

Aşadar, cum Dumnezeu de-l înghite Mundy pe acest băiat de bani gata, guraliv şi cu ochelari mînjiţi de guaşe, cu pic-turile lui dezgustătoare şi cu sura lui coadă de cal, la care se adaugă pretenţiile astea scandaloase? Poate pentru că Mundy înţelege starea de teroare continuă în care trăieşte Bernie – şi cu un fulg l-ai putea doborî la pămînt. Nita înţelege şi ea acest lucru. Cu ochi aprigi, netemătoare şi necioplită, ea se culcă cu tot ce poartă pantaloni în Taos în numele libertăţii, dar îl apără pe copilaşul ei, Bernie, ca o leoaică.

– Prostiile alea, pe care le-ai făcut la Berlin, susţine Bernie tîrziu într-o noapte, înălţîndu-se într-un cot ca să latre la Mundy peste Nita, care stă lungită între ei.

Scena se petrece în *hacienda* carnavalescă a lui Bernie, un fel de fermă veche, în stil spaniol. La confluenţa a două rîuri ale căror albii sînt numai piatră. În jurul lor stau prăvăliţi vreo doisprezece oaspeţi, care se bucură de înţelepciunea halucinogenă produsă de *peyote*[2].

---

[1] *Black Panters,* formaţiune politică de negri fondată la mijlocul anilor 1960 în Statele Unite (Oakland, California) care lupta pentru a pune capăt controlului politic al albilor, protejînd comunităţile locale de brutalitatea poliţiei (poliţiştilor le spuneau „porci") şi de discriminarea rasială. (n.red.)

[2] Cactus originar din Mexic, din care se prepară un produs halucinogen numit mescalină. (n.tr.)

– Ce-i cu ele? face Mundy, regretînd deja că, în urmă cu cîteva zile, într-un moment de slăbiciune sau nostalgie, şi-a dezvăluit trecutul radical.

– Ai fost comunist, corect?

– Doar cu „c“ mic.

– Ce vrea să însemne asta, englezule?

– Comunist din punct de vedere filozofic, poate. Dar nu convins. Asta ar fi o pacoste pentru ambele idei, dacă ne gîndim mai bine.

– Deci ai ales calea de mijloc, spune Luger rînjind şi începînd să se înfierbînte, în ciuda acordurilor mîngîietoare ale unei melodii cîntate de Simon & Garfunkel în fundal. Atunci ai fost *liberal* nenorocit care vrea comoditate, cu un „L“ mare şi cu o sculă mică.

Mundy ştie din experienţă că în astfel de momente nu e indicat să opună rezistenţă.

– Da, aşa am fost *şi eu* cîndva, urmează Luger, aplecîndu-se acum cu totul peste Nita, dar cu un ton mai potolit. Şi eu am mers pe calea de mijloc, calea păcii şi a concordiei. Şi vreau să-ţi spun ceva, domnule. Nu există cale de mijloc. E ori aşa, ori aşa. După ce s-au făcut jocurile, nu mai ai de ales. Sărim în trenul nenorocit al istoriei ori stăm pe lîngă şine şi ne scărpinăm în fundul nostru britanic şi ne uităm cum trece trenu' pe lîngă noi?

Mundy îşi aduce aminte cum Sasha îi punea aceeaşi întrebare în scrisori, dar îşi păstrează gîndurile pentru sine.

– Şi, Doamne, omule, eu m-am suit în trenul acesta! Sînt în el aşa cum tu nici nu eşti în stare să visezi, cum nici n-ai îndrăzni să visezi – m-auzi, tovarăşe? M-auzi?

– Cît se poate de bine, prietene. Numai că nu înţeleg ce anume vrei să-mi spui.

– Atunci consideră-te fericit, dom'le, fiindcă ai putea *muri* de ştiinţă.

În patima lui, l-a prins pe Mundy de antebraţ cu mîna tremurătoare. Acum slăbeşte strînsoarea şi abordează un surîs milog.

– Glumeam şi eu, bine? Englezule, ţin mult la tine. Iar tu ne iubeşti. N-am spus nimic, iar tu n-ai auzit. Nici măcar dacă ţi se smulg unghiile. Jură-mi, omule! Jură!

– Bernie, am şi uitat, insistă Mundy şi, în timp ce merge alene spre casă, se gîndeşte neliniştit că un amant tras pe sfoară e în stare de orice ca să-şi deghizeze fragilitatea.

* * *

Într-o zi, îi parvine o scrisoare, dar nu de la Sasha. Plicul e de calitate deosebită, iar asta pică bine, deoarece, după ce şi-a început călătoria în Canada, a traversat de două ori Atlanticul şi, cît a mai rămas pe uscat, a trecut prin multe mîini. Numele expeditorului este înscris cu majuscule cerate în colţul din stînga sus: Epstein, Benjamin & Longford, nu-ştiu-ce apartament, asta presupunînd un sediu măreţ în Toronto. În mod firesc, Mundy presupune, apoi duce gîndul mai departe, că e pe cale de a fi chemat în judecată de vreun soţ scandalizat. Lăsînd plicul să se mai dospească vreme de o săptămînă sau două, aşteaptă, prin urmare, ca numărul corect de pahare de tequila să-l împingă pînă la gradul potrivit de curiozitate şi atunci îl deschide. Scrisoarea dinăuntru are trei pagini şi jumătate. Adresa şi numărul de telefon, tot din Toronto, nu-i sună cunoscute. Semnătura, pe care, de asemenea, n-a mai văzut-o pînă atunci, reprezintă o mîzgălitură de director, iar numele, indescifrabil.

Dragă Teddy,

În fine, cred că vei rămîne surprins să auzi de mine după atîţia ani, dar pămîntul e rotund şi ne întoarcem mereu la ceea ce cunoaştem. N-am de gînd să te plictisesc de moarte cu o relatare a călătoriilor (şi a chinurilor!) mele după ce ne-am despărţit la Berlin – Iisuse, cine erai tu pe vremea aceea? – decît pentru a-ţi spune că am descoperit că în viaţă, dacă greşeşti de suficiente ori în alegerea drumului, la o anumită vîrstă ajungi acolo de unde-ai pornit şi cred că, într-un fel, asta s-a şi întîmplat. Dacă am rămas cu mintea întreagă, ceea ce, în meseria mea, este absolut necesar, în situaţia asta am ajuns. După Berlin, am crezut că nu puteam aluneca mai jos, dar mă înşelam şi probabil că, dacă nu aş fi atins limita decăderii, nu mi-aş fi dat niciodată seama cît de nebunească devenise viaţa mea şi nu m-aş fi dus nicicum la ambasada noastră din Beirut ori nu le-aş fi telefonat părinţilor mei să le spun să mă scoată naibii de acolo înainte de a ucide pe cineva, altfel aş fi fost făcută bucăţele, cum a păţit Karen, în timp ce pregătea nu-ştiu-ce bombă tîmpită pe o stradă lăturalnică din Nairobi.

Aşadar, ce am ajuns? (A) Sînt o membră respectată a Baroului din Ontario, o avocată de succes din Toronto şi (B) mama unei fetiţe drăgălaşe pe nume Jasmine, care va arăta *exact* ca mine, dacă mai ţii minte ce înseamnă asta!!! Şi (C) căsătorită cu cel mai dulce, simpatic, *nemaipomenit* tată, care îşi adoră fetiţa şi pe mama ei, desigur, şi este cel mai ticălos, cel mai plicticos şi cel mai lunecos

rahățel din lumea asta. Şi bogat, ceea ce sîntem de fapt amîndoi, conform standardelor clasei medii din Canada, numai că nu e cazul să-ți închipui că avocații din Canada cer onorarii ca aceia din Statele Unite, acesta fiind un subiect pe baza căruia aș putea vorbi aproape la nesfîrșit! (Larry este destul de placid în ceea ce privește TCA – asta înseamnă «tendința de comparație între avocați» –, dar știi cum sînt eu: sînt acolo unde se află și marii mahări!)

Am lăsat punctul (D) la sfîrșit și cred că tocmai de aceea îți scriu toate astea, Teddy. S-ar putea să merg prea departe, dar am o bănuială că nu e chiar așa. Ştii ceva? Doamne, Teddy, încă te iubesc. Toate cuvintele acelea înfocate pe care le-ai așternut în scrisori – a, *chiar* m-au atins, și nu numai superficial, ci și în unele părți pe care le știi prea bine! Într-o bună zi, m-am gîndit eu, o să-i scriu lui Teddy ca să-i spun ce mult țin la el! Şi uite, la naiba, cred că sînt poate cea mai nefericită autoare de scrisori, care încă nu și-a primit binemeritatul premiu. Așadar, să spunem că ți-aș fi declarat-o direct, dacă aș fi avut prilejul. De acord. Adevărat, tu ai fost primul cu care am făcut dragoste pe bune, tu mi-ai luat fecioria, cum se spune, dacă asta mai are vreo semnificație în zilele noastre, dar, ce naiba, Teddy, *a fost mai mult de atît.* De ce l-am ales pe Teddy, cînd l-aș fi putut avea pe Peter, cel mai mare armăsar din lume, sau pe Sasha, fascinantul nostru Socrate (care, mai tîrziu, m-a primit în haremul lui, aș putea adăuga, fără a schimba aproape nimic), sau pe oricare dintre băieții simpatici care-și făceau veacul pe la Clubul republican? De ce simțeam că mă trec sudorile de fiecare dată cînd te vedeam pășind prin clădire, în timp ce toată lumea întorcea capul și se holba după tine, iar tu nici măcar nu te sinchiseai să le arunci vreo privire, așa de distant erai! Iar asta fiindcă erai deosebit, Teddy, și tot așa ai și rămas. Şi dacă m-am repezit uneori la tine, ei bine, am făcut-o fiindcă îmi deschideai mintea, și nu numai, față de normalitatea la care, mulțumită lui Dumnezeu, am ajuns abia acum...

Însă Mundy procedează deja ca atunci cînd a citit scrisorile de la Sasha: dă iama prin restul textului pentru a vedea ce dorește Judith. Nu trebuie să caute prea mult: îl vrea pe Teddy în locul lui Larry. L-a verificat pe Larry și i s-a confirmat ceea ce bănuia de mult: o înșală. Divorțurile nu sînt specialitatea ei, însă un partener care se pricepe i-a spus în mod neoficial că, ținînd seama de toate dovezile pe care ea le are, divorțul i-ar putea aduce în jur de două pînă la două și jumătate. Iar asta înseamnă milioane, nu apă de ploaie.

Așadar, Teddy, uite ce-ți propun. Așa cum am spus, e aproape irealizabil. Avem o căsuță din lemn lîngă lacul Joseph. E a mea. L-am convins pe Larry să facem actele în sensul acesta. El nici măcar nu are cheia. Vreau să mă duci acolo și aș vrea ca acela să devină cel de-al doilea Berlin al nostru. Mai ții minte că-l botezaseși amor-maraton? Ei bine, să mai încercăm o dată și să ne reluăm viața din acest punct. Am o doică excelentă pentru Jasmine.

Judith

„Pe scurt, încă o dovadă, se gîndește Mundy, dacă mai avea nevoie de așa ceva, că, fără excepție, avocații sînt cu toții niște nemernici."

* * *

În aceeași noapte, în cursul unei ceremonii secrete, Mundy arde exemplarele ce i-au rămas din „Iubire radicală". În acest moment, tovarășa lui de pat este o pictoriță expatriată pe nume Gail care, într-o viață anterioară, a lucrat pentru Consiliul Britanic și care, în opinia lui Gail, face pentru arta britanică același lucru ca Ministerul de Externe, doar că puțin mai bine. Îndemnată de Mundy, ea apelează imediat la fostul ei șef, un bărbat căsătorit, care este cauza exilului ei. Printr-o recomandată, sosește un formular de cerere, însoțit de o scrisoare în cîteva rînduri, care îl sfătuiește pe Mundy să completeze ceea ce găsește în plic și să nu spună nimănui de la cine l-a primit. Oferindu-și serviciile către Consiliul Britanic, Mundy uită să menționeze că nu deține, în adevăratul înțeles al cuvîntului, o diplomă universitară. Rezemat de balustrada vasului cu care se întoarce agale în Anglia, urmărește cum țărmul nămolos al orașului Liverpool îi apare în față, cerînd ceea ce i se cuvine. „Mai curînd sau mai tîrziu, gîndește el pentru a doua oară, trebuia să mă predau."

* * *

Toți cei de la Consiliul Britanic îl plac încă din prima zi, iar Mundy ține la tot ce înseamnă Consiliul Britanic și la cei care lucrează acolo: oameni degajați, deschiși la minte, iubitori de artă și dornici să răspîndească vorbe frumoase și, mai presus de toate, detașați de politică.

Îi place să se trezească dimineaţa în camera închiriată din Hampstead şi să prindă autobuzul spre Trafalgar Square. Îi place cum arată cecul lunar şi să-şi piardă timpul pe coridor, mergînd spre bufet, la o cafea şi o şuetă. Îi place pînă şi costumul pe care este obligat să-l poarte. Şi-l place şi pe Crispin, a cărui slujbă din cadrul secţiei Primiri o va prelua el, ca modalitate de a fi înţărcat, iar asta imediat ce Crispin va împlini şaizeci de ani – „deşi, tinere, dar să nu sufli o vorbă către cei de la Personal, e vorba de şaptezeci, au înţeles ei greşit“ – după cum se confesează el lui Mundy în timp ce iau prînzul într-un local italian din apropierea Consiliului. Pentru a cinsti ocazia, Crispin s-a gătit de sus pînă jos în costumaţia celui care întîmpină pe cineva de vază: melon negru şi garoafă la reverul din catifea al hainei.

– E cea mai grozavă slujbă din lume, tinere. Cea mai grea chestie e să eviţi promovarea şi schimbarea locului de muncă. N-ai altceva de făcut decît să baţi mereu drumul pînă la Heathrow cu limuzina aceea oficială, cam lentă, adevărat, dar sigură – poţi să-l întrebi şi pe Henry, şoferul, o bomboană de băiat –, *fluturi* legitimaţia pe sub nasul băieţilor de la barieră şi faci un tapaj *gigantic* primindu-l pe distinsul oaspete al guvernului Maiestăţii sale, după care îl lepezi la hotelul cu preţ redus din King's Cross. *Te rogi* ca avionul să întîrzie, ca să poţi bea un păhărel de ceva binevenit în salonul oficialităţilor cît timp aştepţi. Apoi, *te rogi* ca atunci cînd ajungi la hotel camera oaspetelui să nu fie pregătită, ca să ai prilejul să-i oferi ceva de băut la bar. *Fugi* după aceea la sediu ca să completezi fişa de cheltuieli şi *te agiţi* atît cît trebuie în timp ce faci asta, şi gata ziua, fără dureri de cap. Ascultă, *chiar* vrei să plăteşti tu toată nota? Oho, o să ajungi *departe.*

Şi Mundy îi împlineşte profeţia. Aproape peste noapte, devine cel mai bun om al secţiei Primiri.

– Vai, *ce onoare,* domnule – sau *señor, monsieur, madame,* ori *Herr Doktor,* exclamă el, uneori chiar de două ori în aceeaşi zi, ieşind din spatele biroului la care stă funcţionarul de la Imigrări şi ridicînd un braţ cu vioiciune. Nu, nu, pentru *noi*, nu pentru *dumneavoastră!* – nici n-am *visat* că veţi accepta invitaţia noastră – ministrul e *topit* de încîntare – şi ţin să vă spun că admir *enorm* (se completează în funcţie de situaţie) – staţi, lăsaţi-mă pe mine să car asta – mă numesc Mundy, apropo, şi sînt umilul emisar al ministrului – nu, nu, simplu *domnule,* regret – eu răspund de confortul dumneavoastră cît vă aflaţi în Anglia şi sper să fac totul pentru a face şederea domniei voastre aici cît mai plăcută, poftiţi cartea mea de vizită. Telefonul este chiar pe biroul meu. Şi ştiu să rezolv orice situaţie de urgenţă.

Ori acelaşi lucru în germană sau într-o franceză acceptabilă. Plus garoafa de la butonieră, ca a lui Crispin, asta pentru a impresiona plăcut.

Numai că viaţa la Consiliul Britanic nu înseamnă doar Primiri. Spre deosebire de Crispin, Mundy ţinteşte ceva mai sus. Pentru persoana potrivită se găsesc posturi grase din belşug, după cum îl lămureşte, încă de la prima discuţie, simpatica doamnă de la Personal, care pare să fie binişor atrasă de el. Există trupe britanice de balet şi de teatru care trebuie însoţite în locuri îndepărtate, fără a mai vorbi de pictori, scriitori, muzicieni, dansatori şi savanţi de toate felurile. Sub încurajarea ei maternă, Mundy începe să se imagineze un soi de ambasador cultural itinerant, cocoloşind talentele artiştilor consacraţi, dar cultivîndu-le şi pe ale lui în acelaşi timp. Imediat ce se aude de vreun post care, după aprecierea celor de la Personal, i-ar putea servi drept trambulină, el îl solicită – motiv pentru care, în doar cîteva luni, avansează de la Primiri, ajungînd pe pajiştile mai suculente de la Relaţii, avînd delicata sarcină de a făuri legături culturale între comunităţile britanice conservatoare şi omologii lor mai entuziaşti din tărîmul foştilor duşmani.

O dată cu postul, se alege şi cu un birou propriu şi cu o hartă a Marii Britanii, pe care sînt marcate cele mai încăpăţînate enclave de rezistenţă antigermană. În cursul unor vizite-fulger prin diverse comitate, vorbeşte cu bătrînii şi înţelepţii satelor, primari şi maeştri de vînătoare. Merge însoţit şi de un reprezentant al fostului inamic, o reticentă, dar amabilă *Frau Doktor* de la Institutul Goethe. Şi şcolile britanice constituie o ţintă predilectă a acestor vizite. Aşa se întîmplă că, fără surle şi trîmbiţe, o cunoaşte pe Kate, drăguţă şi purtînd ochelari, directoare adjunctă la o şcoală din North London, unde predă matematica şi care îşi dedică serile libere Partidului Laburist St Pancras, unde lipeşte plicurile înainte de expediţie.

Kate e blondă şi înzestrată cu simţ practic. E înaltă şi dă mereu să se aplece în faţă cînd păşeşte – un amănunt care îl mişcă pe Mundy într-un mod inexplicabil, asta pînă îşi aduce aminte de doica irlandeză ca un vrej de fasole din fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope. Are tenul de un alb ca smîntîna şi întotdeauna

oarecum nepotrivit. Zîmbetul ei înşelător pare să-i rămînă în minte chiar şi după ce ea îşi schimbă expresia. Soarele coborît spre asfinţit pătrunde prin ferestrele din secolul al XIX-lea ale biroului ei de la marginea străzii Hampstead Heath[1], iar Mundy îşi prezintă misiunea. Aflată alături de el, *Frau Doktor* clatină din cap cu gravitate.

– Ideea este să găseşti *partenerul potrivit,* insistă el: n-are rost să împerechezi o raţă greoaie cu o pasăre zburătoare. Iar *această* şcoală minunată, domnişoară Andrews, dacă nu te deranjează comparaţia, e o zburătoare admirabilă cum n-am mai văzut. Scuze, sper că nu te-am răpit de la vreo *oră* ori aşa e? exclamă el alarmat, după ce pune în aceste vorbe o doză dublă de farmec personal. Bine, uite ce e – dacă te *frămîntă* ceva, *oricît de neînsemnat,* să mă suni la numărul acesta. Iar aici e numărul *de acasă,* pentru orice eventualitate – apoi chiar întrece măsura – da, *probabil* că ar fi mai simplu să intri pe strada asta, faci la stînga la semafor, la numărul şapte, soneria de sus!

– Poftiţi şi cartea *mea* de vizită, domnişoară Andrews, murmură *Frau Doktor*, pentru a le aminti cumva de prezenţa ei.

* * *

Relaţia lor depăşi, curînd, stadiul de simplu flirt. Vineri seara, Mundy o ia pe Kate de la şcoală, sosind mai devreme pentru a nu se lipsi de plăcerea de a o urmări cum se descurcă în roiurile de copii de diferite etnii. La cinematograful Hampstead Everyman, Kate ţine să-şi plătească biletul. La cinele cu mîncare olandeză de la taverna grecească numită Bacchus, rîd împreună cînd Mundy povesteşte intrigile de la Consiliu, iar Kate descrie fricţiunile aprinse din sînul Partidului Laburist St Pancras. Mundy o admiră pentru că e matematician şi recunoaşte că nu mai ştie nici tabla înmulţirii. Kate respectă interesul lui pentru tot ce e german, deşi trebuie să se confeseze că, vorbind din punct de vedere pur practic, consideră limbile străine drept o investiţie nu tocmai fericită, dat fiind că în curînd întreaga planetă va vorbi engleza. Mundy îi împărtăşeşte visul lui de a ajunge la secţia „Dramă şi artă străină“. Kate socoteşte că Mundy e făcut pentru aşa ceva. La sfîrşit de săptămînă se plimbă prin Hampstead Heath. Cînd şcoala lui Kate organizează o expoziţie cu lucrări artistice ale elevilor, Mundy este primul care o vizitează. Solidele ei valori socialiste – în căminul ei nici nu se admit altele – se potrivesc perfect cu rămăşiţele de socialism pe care le mai păstrează Mundy şi nu trece multă vreme că renunţă şi el la cîteva ore pe săptămînă pentru a lipi plicuri pentru laburişti. Purtarea şi modul lui elegant de-a vorbi constituie la început un handicap pentru noii lui tovarăşi, dar curînd îi face să rîdă de ceea ce spune, nu de propria-i persoană. Departe de sediul partidului, Kate deplînge infiltrarea troţkiştilor şi a altor militanţi în partidul pe care îl iubeşte. Mundy socoteşte că încă nu e momentul propice pentru a mărturisi că a fost coleg de cameră şi apărător al unui anarhist revoluţionar care i-a furat iubita.

[1] Landă, zonă cu vegetaţie arboricolă măruntă şi tufişuri. (n.tr.)

Trebuie să mai treacă alte cîteva luni pînă cînd reuşesc să ajungă împreună în pat. Kate este cea care preia iniţiativa. Lucru ciudat, Mundy simte o sfială. Ea alege apartamentul lui, nu al ei, şi o sîmbătă după-amiaza, cînd cei de la etajul de dedesubt se uită la un meci internaţional de fotbal ce se transmite la televizor. Este o zi în care Hampstead se scaldă în nuanţe tomnatice de aur şi cafeniu. Plimbarea lor prin landă a fost o expediţie printre raze de soare parfumate cu miros de fum de lemn ars. După ce închide uşa de la intrare în locul lui şi pune lanţul de siguranţă, Kate îşi scoate pardesiul, apoi continuă să se dezbrace pînă la piele. După aceea îşi îngroapă faţa în umărul lui Mundy şi îl ajută şi pe el să se dezbrace. De atunci, rămîne o glumă între ei că au cîştigat primul meci cu trei la zero. Şi, da, sigur că se va căsători cu el. Spera ca el să o ceară. Apoi convin că şi *Frau Doktor* trebuie să vină la nuntă.

După ce fac marele pas, restul lucrurilor, aşa cum se întîmplă adesea în viaţă, se aştern uşor la locurile lor. Tatăl lui Kate, Des, le pune la dispoziţie avansul pentru o casă în stil victorian, nemodernizată, din Estelle Road. Fost boxer trecut prin multe, Des a devenit constructor şi e un om cu opinii de nezdruncinat, toate rebele. Casa e o locuinţă din cărămidă, modestă, ca pentru muncitori, nimic ieşit din comun, una dintr-un şir lung de pe o stradă unde tătici de toate culorile îşi învaţă copiii să dea cu piciorul în minge printre maşini ieftine. Dar, după cum remarcă Des cînd, împreună, aruncă prima privire prin cartier, are de toate, ba chiar ceva pe deasupra: landa şi o staţiune de odihnă peste pasarelă, un teren de fotbal, leagăne şi căluşei şi chiar un teren de joacă – o adevărată aventură!

Kate face doar zece minute pe jos pînă la şcoală şi mai e şi gara de la Gospel Oak, dacă au chef să petreacă o zi la Kew. „Iar dacă veni vorba de bani, casa asta e un chilipir, Ted, crede-mă. Nu mai departe de săptămîna trecută, casa de la numărul şaisprezece, de peste drum, s-a vîndut cu douăzeci de miare mai mult decît a voastră şi are şi un dormitor mai puţin, ceea ce e o prostie, jumătate din soarele de aici şi un salon în care abia te mişti, ştiai?“

* * *

A existat oare vreo perioadă în care viaţa să i se pară atît de senină lui Mundy? Refuză să creadă aşa ceva. Îi place totul, fără excepţie, slujba, familia, casa şi sentimentul că şi-a găsit locul. Iar cînd Kate soseşte de la doctor zîmbind precum copilul despre care a auzit că-l va avea curînd, Mundy ştie că i s-a umplut cupa fericirii. Iar la nuntă, nu a reuşit să aducă pe nimeni despre care să afirme că-i este rudă. „Ei, aşteaptă pînă la botez!“

Iar ca o încununare, la cîteva zile după aceea, zîna cea bună de la Personal apare în faţa lui cu o veste minunată. Drept recunoaştere a activităţii bune la departamentul Relaţii, domnul E.A. Mundy este avansat în funcţia de asistent adjunct de teren la secţia Teatru şi arte străine, cu intrare în vigoare la data emiterii prezentului. Va lipsi mai mult de acasă, ceea ce nu le convine nici unuia, mai ales lui Kate, care acum este gravidă. Dar, dacă ţine socoteli mai atente şi nu se aruncă la cheltuieli mari, poate contribui la plata ipotecii.

Şi, ca şi cum *toate astea* n-ar fi fost de ajuns, spre încîntarea lor comună, Mundy va răspunde în special de partea de Tineret. În cele din urmă, zilele de rătăciri fără ţintă s-au încheiat pentru Mundy.

CAPITOLUL ŞASE

„Ai naibii îngeri!“, spune Mundy. „Nu, zău, draga mea, vorbesc serios. Ei bine, nu chiar nişte îngeri, ci felul de copii pentru care ţi-ai da şi ultima leţcaie“, se confesează el cu entuziasm către Kate, în cursul unei discuţii telefonice purtate în grabă înaintea îmbarcării în portul Harwick. Face aluzie la Sweet Dole Company, o trupă de puşti zăpăciţi şi şmecheri, alcătuind un amestec etnic gălăgios şi gata de orice, şi albi, şi negri, unii tocmai din nordul Angliei, sau din zonele miniere, sau din Manchester, iar cîţiva chiar din Doncaster, unde a crescut Kate. Aceştia alcătuiesc primul grup teatral cu actori sub douăzeci şi cinci de ani pe care trebuie să-l însoţească şi, încă din prima zi în care autobuzul cu etaj British Leyland, pictat cu diverse desene ciudate, urcă pe feribotul care îi va duce pînă în Olanda, puştii îl botează Tăticu'.

Între ei, cea mai în vîrstă e un soi de haimana pistruiată pe nume Spike, care e şi regizoarea trupei şi lasă impresia că a trecut prin toate, deşi are doar douăzeci şi doi de ani. Cel mai tînăr e Lexham, un Hamlet brunet şi sufletist, care bate spre şaisprezece ani; costumele sînt opera lui Sally Ac-Iscusit, o fiinţă micuţă de origine portugheză. Specialitatea lor e Shakespeare, cam prins după ureche şi din mers, iar în scurta lor existenţă împreună ca trupă teatrală au jucat prin adăposturi pentru vagabonzi, în faţa pichetelor de grevişti, a săracilor aflaţi la coadă pentru un castron de supă, la porţi de uzine şi cantine muncitoreşti în pauza de masă, iar ei vor deveni familia de nomazi a lui Mundy în următoarele patruzeci de zile şi de nopţi de reprezentaţii, recepţii de primire şi de rămas-bun, de încurcături sentimentale şi încăierări explozive care izbucnesc şi se

consumă cu atîta repeziciune încît el nici nu apucă să afle că s-au petrecut decît dacă vede pe vreunul dintre băieţi că-şi şterge sîngele de pe faţă cu batista celui cu care a avut altercaţia.

Oficial vorbind, Mundy e reprezentantul şi conducătorul lor de turneu. Neoficial, joacă rol de copilot, recuziter, electrician, interpret, sufleor, dublură, figurant, consilier pe probleme personale şi, cînd Spike e trimisă acasă cu faţa înlăcrimată din cauza unei mononucleoze infecţioase, în cea de-a noua zi, vrînd-nevrînd, trebuie să îi ia locul. Autobuzul tractează o remorcă de uz agricol cu două roţi, pentru articolele de recuzită pe care nu le pot îngrămădi în maşină, şi mai există şi un stelaj care ţine cît toată lungimea acoperişului autobuzului, de care pot lega decorul de fundal, rulat.

Turneul prin Olanda, Germania de Vest şi Austria se transformă într-un marş al unor eroi insomniaci. Publicul din Amsterdam şi Haga îi adoră, apoi trupa încîntă lumea din Köln, cîştigă premiul întîi la un *Dramafest* din Frankfurt şi e ovaţionată la nesfîrşit în München şi Viena, după care trebuie să devină serioşi şi să încerce să-şi ţină gura – astfel le cuvîntează apăsat Mundy în ultima lor seară petrecută în Occident –, pentru că vor trece dincolo de Cortina de Fier, ca să-şi continue peregrinarea prin Europa Răsăriteană.

În trupă încep să apară conflicte, iar restricţiile puritane ale societăţii socialiste nu-i ajută pe tineri să-şi îmbunătăţească purtarea. În Budapesta, Mundy se vede silit să-l scoată cu binişorul din închisoare pe Polonius, care e beat criţă, iar la Praga trebuie să îl însoţească pe Falstaff la doctor, ca să afle că băiatul are o boală venerică. La Cracovia, trebuie să se interpună într-o bătaie între Malvolio şi doi poliţişti în civil, iar la Varşovia se alege cu destăinuirea făcută printre lacrimi de Ofelia, care şi-a dat seama că e însărcinată, probabil cu Shylock.

Şi totuşi, pentru ochiul atent al lui Mundy, nici măcar toate aceste necazuri nu explică aerul mohorît de nemulţumire de care sînt apăsaţi membrii trupei cînd autobuzul opreşte în faţa adunăturii de steaguri, gherete, turnuri pentru santinele, poliţişti de frontieră şi vameşi care marchează punctul de trecere din Polonia în Germania de Est, iar lor li se ordonă din nou să coboare şi să se alinieze de-a lungul şoselei, cu paşapoarte şi bagaje personale, în vreme ce autobuzul este supus verificării metodice şi plicticoase cu care s-au obişnuit deja.

„Bine, dar ce i-a apucat pe toţi? se întreabă Mundy, aproape indispus de propria oboseală. Stau drepţi ca nişte deţinuţi, merg la spălător cîte unul, revin şi rămîn cu privirea aţintită în pămînt. Abia de-şi adresează cîte-un cuvînt unul altuia, iar de discutat cu Tăticu', nici gînd. Ce i-a speriat atît de tare?“ Are o bănuială extrem de sumbră. Au procurat droguri din Varşovia. Iar acum aşteaptă strigătul triumfător al vreunui vameş care le va descoperi, ceea ce îi va face să fie azvîrliţi în închisoare.

Lucru ce depăşeşte orice închipuire: nici nu bagă de seamă că li s-a schimbat garda. Iubitul lor interpret şi însoţitor – poreclit Spartacus, datorită staturii firave şi dezlînate – trece de la unul la altul, tîrîndu-şi picioarele şi lăcrimînd de emoţie, luîndu-şi adio. Pînă acum l-au tratat pe Spartacus ca pe un prinţ. Au flirtat cu el, l-au adoptat, l-au învăţat cele mai odioase înjurături în engleză, l-au bombardat cu ţigări şi invitaţii la Huddersfield. Acum însă nu-s în stare decît de nişte îmbrăţişări lipsite de vlagă şi convingere şi cîteun „La revedere, Sparts“, la care se adaugă bătaia amicală pe umerii firavi, ca de pasăre. Înlocuitorul lui din Germania de Est este o femeie blondă, impozantă prin greutate, care poartă un taior negru dintr-o stofă lucioasă şi, cu toate astea, membrilor trupei nu le scapă nici o ironie sau vreo vorbă în *sotto voce* în legătură cu înfăţişarea ei. Femeia are ochii mici şi vioi, care contrastează vădit cu obrajii mari şi albi, iar părul şi-l ţine strîns într-o coadă groasă. Femeia îi asaltează cu engleza ei sacadată, parcă pentru a scăpa cît mai repede de o asemenea corvoadă.

– Bună dimineaţa, domnule Mundy – şi-i strînge mîna, gata să i-o strivească –, mă numesc Erna. Sînt din Leipzig. Sînt însoţitoarea dumneavoastră pe durata vizitei. Bun venit în Republica Democrată Germană.

După care, ca un general sosit în inspecţie, cere să fie prezentată fiecărui component al grupului, în timp ce Spartacus, uitat undeva pe margine, priveşte cu un aer plîngăcios. Iar ei se supun ritualului. Nici unul nu se dovedeşte bădăran. Nimeni nu protestează, scornindu-i vreo poreclă caraghioasă. Nici urmă de inventivitatea spontană a unei reprezentaţii tipic shakespeariene.

Şi în timp ce ei îndură toate astea, controlorii vamali de frontieră, purtînd salopete, le iau cu asalt autobuzul, scormonesc prin remorcă, urcă pe acoperiş şi păşesc de-a lungul lui, călcînd peste decorul de fundal care se întinde cît ţine vehiculul. Iar după aceea,

ca nişte vulturi, se năpustesc să răvăşească lucrurile din valize şi rucsacuri, ajungînd chiar să scuture iepuraşul de jucărie al Ofeliei-celei-gravide, ca să vadă dacă nu cumva zdrăngăne ceva suspect înăuntrul lui. Cu toate acestea, nimeni nu protestează, nici măcar Lexham, cînd i se acordă ceva mai multă atenţie, iar asta pentru că e negru. Se supun cu toţii. Fără să crîcnească. Doar aruncînd priviri furişe. Cînd sînt mînaţi înapoi în autobuz, iar bariera se ridică şi pătrund pe teritoriul noii lor gazde, nu se aude nici măcar o exclamaţie de bucurie, lucru care, din cîte-şi aminteşte Mundy, nu s-a mai întîmplat pînă acum. A ajuns deja să se îngrijoreze serios. Weimar este locul ultimei lor escale, a celei mai mărețe reprezentaţii, spectacolul care va marca apogeul turului. La Weimar, giuvaierul cultural al Germaniei, se desfăşoară săptămîna Shakespeare, iar Sweet Dole Company este singura trupă britanică invitată. Vor juca în faţa studenţilor, a şcolarilor şi a spectatorilor care vin la respectabilul Teatru Naţional, după care îşi vor continua drumul spre Berlinul de Vest şi apoi se vor întoarce acasă.

Atunci de ce nu arată deloc bucuroşi? De ce nu se aude nici un cîntec din acordeonul lui Sally Ac-Iscusit? De ce nu încearcă, clipind ştrengăreşte, să stoarcă măcar un zîmbet de pe trăsăturile îngheţate ale Ernei care stă impunătoare alături de Mundy, pe scaunul rabatabil aflat alături de şofer şi priveşte neclintită înainte, spre autostrada plină de gropi. În orice altă împrejurare, Lexham ar fi scornit deja o poreclă pentru ea: Moby Dick, Femeia-fără-Sex sau Zîna Codoaşelor. Dar nu astăzi.

Abia foarte tîrziu, în aceeaşi noapte, după cazarea într-un cămin sordid pentru tineret de pe Humboldstrasse din Weimar, după ce au mîncat carne şi tăiţei la cantină şi au îndurat cuvîntarea de un plictis sublim rostită de un reprezentant al Societăţii Shakespeare din Weimar pe tema „Armonia socialistă şi puterile tămăduitoare ale moştenirii literare comune“, Mundy reuşeşte să o surprindă din colţul ochilor pe Viola ascunzînd discret o bucată de carne, două felii de pîine şi un măr în geanta ei tibetană.

* * *

Pentru ce? Pe cine hrăneşte? Deja i s-a dus vestea că nu mănîncă mai nimic.

Pune deoparte raţii suplimentare pentru Ofelia care, asemenea lui Kate, hrăneşte două fiinţe?

Ori Viola, care se dă în vînt după animale, a reuşit să-şi găsească vreun prieten patruped? Nu se poate. N-a avut vreme de aşa ceva.

Regulile căminului impun ca băieţii să stea separat de fete. Patul lui Mundy se află într-o cămăruţă de pe coridorul dintre dormitoare. La miezul nopţii se trezeşte din somn, şi aşa superficial, fiindcă aude lipăit de picioare desculţe pe scările din lemn.

Viola.

Îi lasă un avans, apoi o urmăreşte în jos pe scări către curtea din spate, unde se află autobuzul pictat cu desene ciudate. Stele mari, luna ce pare să dea căldură, miros de flori. Ajunge exact la vreme ca s-o vadă pe Viola, care poartă doar o cămăşuţă subţire de noapte şi bine cunoscuta ei geantă, păşind în autobuz şi urcînd scările în spirală care duc spre puntea de sus. Mundy aşteaptă. Viola nu iese imediat. Se suie şi el tiptil şi o descoperă cu fundul în sus, întinsă pe un maldăr de costume de scenă. Cînd se uită mai bine, vede că printre costume se ascunde un tînăr actor polonez, frumos şi gol puşcă, pe nume Jan, care s-a lipit de trupă la Varşovia şi a insistat să o însoţească zi şi noapte, indiferent unde mergeau.

Cu şoapte întrerupte de suspine şi lacrimi, Viola recunoaşte totul. E îndrăgostită fără speranţă şi pe veci de Jan, iar el, la fel. Însă Jan nu are paşaport. Are curaj, prin urmare e detestat de forţele poliţieneşti din Polonia. În loc să se despartă de el pentru totdeauna, a preferat să-l ascundă în dulapul pentru costume şi, cu ajutorul celorlalţi membri ai trupei, l-a trecut fraudulos frontiera din Polonia în Germania de Est. Nu regretă nimic. Jan îi aparţine – fugarul şi marea ei iubire. O să-l ducă la Berlin, în Anglia, oriunde ar trebui să-l care cu ea. N-o să renunţe la el. „Nu, niciodată, Tăticule, şi nu-mi pasă ce-o să-mi faci, jur.“

Jan ştie vreo trei cuvinte în germană, iar engleza îi e străină de tot. E micuţ şi plin de viaţă şi se pare că e un bun amant. Mundy nu l-a prea plăcut la Varşovia, însă acum nici nu vrea să-l vadă în ochi.

* * *

Mundy trebuie să aştepte pînă la repetiţia de dimineaţă. După-amiază vor da un spectacol în aer liber pentru elevii cîtorva şcoli. Vor avea drept scenă o porţiune din pajiştea aflată în faţa ruinei

Turnului Stăpînilor Templului din parcul istoric ce se întinde pe ambele maluri ale rîului Ilm. Soarele le surîde vesel, iar parcul e inundat de flori. Erna, care încă nu are poreclă, stă cu un aer implacabil pe o bancă din fier, cu genunchii desfăcuți, urmărind atent oamenii care i-au fost încredințați. Drept ajutor îl are pe același func-ționar care, prin cuvîntarea lui, i-a plictisit de moarte pe actori seara trecută, dar mai sînt și alți doi tineri cu fețe gălbejite și purtînd haine din piele care nu-și dezvăluie sentimentele prin expresiile feței. Banca pe care stau ei se găsește la douăzeci de metri de scena improvizată. Mundy strînge trupa în jurul lui, în interiorul turnului ruinat, și speră că rămîne nevăzut și neauzit.

După cum stau lucrurile în acest moment, îi informează el pe puști, socotește că vor căpăta fiecare cîte douăzeci de ani de muncă silnică; zece pentru că l-au trecut granița fraudulos pe Jan și zece pentru încercarea de a-l duce în Germania de Est. Așa că, dacă are cineva sugestii inteligente pentru ce vor face de aici înainte, Mundy e dispus să-l asculte și-i va fi recunoscător.

Se așteaptă la resentimente din partea lor, însă a uitat cum reacționează actorii. Într-o tăcere teatrală care trezește sentimente de groază, toți întorc capul spre Viola, care nu-i dezamăgește. Cu degetele încleștate sub bărbie, ea înalță curajos ochii spre cerul albastru al lui Goethe. Se va sinucide dacă e despărțită de Jan. Iar el a asigurat-o că va proceda la fel. Nu așteaptă ajutor din partea prietenilor ei. Dacă și-au pierdut credința, să plece fără mine, iar ea și Jan se vor lăsa pe mîna autorităților est-germane. Dumnezeu știe, cineva din țara asta trebuie să aibă un pic de inimă.

Mundy se cam îndoiește.

– În plus, nu te lași la mila est-germanilor singură, îi spune el Violei. Aceeași soartă ne paște și pe noi. Prin urmare, poate cineva să vină cu vreo idee?

Deocamdată, nici unul nu poate sugera ceva. Viola și-a jucat scena cea mare pînă la capăt, și ar fi nevoie de un actor și mai curajos care să o urmeze. În primul rînd, are Mundy o bănuială, puștii sînt speriați de moarte de ceea ce au făcut, însă nu mai pot schimba lucrurile. Totul cade pe umerii avocatului lor din oficiu, un băiat roșcovan de optsprezece ani, pe nume Len, care supune moțiunea la vot. De nevoie, vorbește pe un ton scăzut, și probabil că bravura lui e la același nivel.

– Haideți, prieteni. Ce alegem? Părăsim un camarad de scenă ajuns la ananghie? Lăsați chestia cu iubirea pentru moment. În țara lui are necazuri cu autoritățile, corect? Și atunci, noi ce-ar trebuie să facem? Îl ajutăm să scape sau îl trimitem înapoi ca să fie chinuit? Cîți sînteți de acord să-l ajutăm? Supunem la vot.

Votează în unanimitate pentru, chiar dacă se simte o anumită nesiguranță, singura abținere venind din partea lui Mundy. Acum chiar că este într-o situație fără ieșire. Ar dori să analizeze totul cu Kate, dar fără să fie ascultat de poliția secretă est-germană. Nu-i nevoie să i se spună că șansele de a trece pe cineva ilegal, fie el actor polonez ori altă persoană, dincolo de Zidul Berlinului, sînt aproape nule. Pe de altă parte, șansele de a da cu zece ani înapoi relațiile culturale dintre Marea Britanie și Germania de Est sînt excelente.

– Din clipa asta, redevenim veseli și fericiți, le poruncește el membrilor trupei. Sîntem mîndri de noi, sîntem stele, am cîștigat un premiu și ne pregătim să ne întoarcem acasă. Vom vedea ce urmează. Ați priceput?

– Am priceput, Tăticu'!

Matineul pentru școlari se bucură de un succes nebun. Puștii tunși aproape chilug și îngrămădiți în șiruri pe iarbă lasă deoparte orice aer de seriozitate și se topesc de rîs isteric la scălîmbăielile lui Lexham, care interpretează rolul lui Malvolio îndrăgostit. Pînă și Ernei îi scapă un chicot. Spectacolul din aceeași seară de la Clubul Tineretului Walter Ulbricht e demențial, iar a doua zi dimineață, sub ochii vulturești ai Ernei și ai celor doi flăcăi cu chipuri palide și pămîntii, întreaga trupă, inclusiv Mundy, vizitează casa lui Goethe, iar de acolo merg să admire Monumentul Eroilor Armatei Roșii, pe poarta căruia tronează ciocanul de un roșu sîngeriu și secera.

Nimeni nu-și dă în petic, toți sînt cît se poate de potoliți. Pozează în fața statuii lui Shakespeare. Fac schimb de ciorne de roluri cu ruși, vietnamezi, palestinieni și cubanezi. Joacă șah și beau pentru prietenia dintre popoare într-un bar studențesc, aflat într-un turn din zona istorică a orașului.

Prin vizite dese și scurte, timp în care restul trupei îi acoperă absența, Viola îi duce lui Jan hrană și mîngîiere, însă Mundy îi cronometrează plimbările pînă acolo și insistă ca ele să nu dureze mult. Ziua marelui spectacol se apropie implacabil. Astă-seară joacă la Teatrul Național, mîine vor merge la Berlin, apoi acasă.

Nu vor mai face nici o repetiţie. Trupa îşi va petrece dimineaţa în cadrul unei discuţii în grup cu artişti ai altor naţiuni, dar Mundy ţine morţiş să-şi petreacă ziua aşa cum a plănuit de un amar de vreme. Pentru el, Weimar este un oraş sfînt, altarul iubitei lui muze germane. Îşi va oferi un tur al comorilor oraşului, chiar dacă Erna insistă ca el să facă acest lucru în tovărăşia unui profesor de istoria artei din Leipzig care, întîmplător, printr-o extraordinară coincidenţă, se află la Weimar.

Profesorul se dovedeşte a fi un bărbat elegant, cu păr argintiu, în jur de şaizeci de ani, care e hotărît să-şi demonstreze cunoştinţele nefiresc de bune de engleză. Purtarea lui e aşa decentă încît Mundy îşi scormoneşte mintea pentru a descoperi unde, în cursul peregrinărilor lui, l-ar fi putut întîlni – poate la Praga, sau la Bucureşti, sau în vreunul dintre zecile de oraşe prin care a trecut în ultimele cinci săptămîni. Iar Profesorul o are ca însoţitoare pe atrăgătoarea tovarăşă Inge, care susţine că reprezintă Institutul Goethe.

– Iar dumneata eşti *Ted,* adevărat? întreabă Profesorul, cu un surîs amuzat care apare mereu pe faţa lui.

– Ted. Da.

– Iar eu sînt Wolfgang. *Tovarăşe* e prea burghez, nu găseşti?

– Da, bineînţeles, spune Mundy cu un aer mirat, în vreme ce privirea din ochii Profesorului continuă să transmită ciudate semnale de familiaritate.

Avînd-o într-o parte pe tovarăşa Inge şi în cealaltă pe Profesor, Mundy aspiră aerul ca de cavou al minusculei case de vară a lui Goethe şi chiar atinge pupitrul pe care a scris poetul. Vizitează cu un aer pios camerele în care Liszt şi-a compus muzica, mănîncă apoi cîrnaţi într-un bar din subsolul Hotelului Elephant şi ciocneşte cu un grup de editori chinezi beţi, chinuindu-se în acelaşi timp să evoce spiritul lui Thomas Mann. Însă ticălosul acela de polonez îi apare mereu în minte, derutîndu-l.

După-amiază se deplasează cu o limuzină fără amortizoare pînă la Ilmenau pentru a aduce un omagiu la altarul celei mai frumoase şi scurte poezii din limba germană. Profesorul stă în faţă, alături de şofer, tovarăşa Inge se ciocneşte mereu nepăsătoare de Mundy pe bancheta din spate. Drumul e plin de gropi şi, pe alocuri, chiar inundat. Case dărăpănate de ţară coexistă alături de blocurile de locuinţe din panouri, îngrămădite pînă la marginea tarlalelor înverzite. Depăşesc un grup masiv de biciclişti, apoi un altul de soldaţi sovietici în maiouri cenuşii, care îşi fac alergarea de după-amiază. Aerul e umed şi îmbibat de particule de funingine, fumul negru se ridică în vălătuci din coşurile fabricilor de pe marginea şoselei, copacii care o mărginesc au o culoare gălbejită şi bolnăvicioasă, iar pancarte gigantice îi aduc mereu aminte că se află în Ţara Păcii şi a Progresului. Cerul se mai luminează, fiindcă au ajuns la marginea pădurii Turingiei. De jur-împrejur se văluresc dealuri împădurite. Urcă pe un drum şerpuitor şi trag pe marginea lui. Şoferul, un tînăr deşirat, cu cizme de cow-boy texan, sare imediat să le deschidă portierele. Lăsîndu-l să aibă grijă de maşină, cei trei încep să urce o potecă presărată cu stînci ce se strecoară printre pini, avîndu-l pe Profesor în frunte.

– Eşti fericit? îl întreabă tovarăşa Inge molcom.

– Chiar încîntat, mulţumesc de întrebare.

– Poate îi duci dorul soţiei.

„De fapt, nu-s mulţumit, Inge. Sînt îngrijorat, fiindcă nu ştiu cum o să strecor un actor polonez dincolo de Zidul Berlinului.“ Au ajuns pe culme. În faţa lor, şirurile de munţi împăduriţi se topesc în depărtare. Faimoasa colibă e încuiată. O placă veche din fier scrisă cu litere gotice constituie singura dovadă a gîndurilor unui poet care priveşte spre eternitate. Vreme de o clipă, adevărat, ca prin vis, Mundy aude glasul pierdut şi melodios al domnului Mandelbaum intonînd versurile sacre: *Dincolo de munţii toţi, găsi-vei pacea... Dar mai adastă, şi tu ţi-o vei afla curînd.*

– Eşti mişcat, Teddy? îl întreabă tovarăşa Inge, aşezîndu-şi palma pe antebraţul lui.

– Nespus de mişcat, răspunde Mundy pe un ton sumbru.

Coboară dealul, avîndu-l tot pe Profesor în frunte. Tovarăşa Inge vrea să ştie dacă socialismul ar fi posibil vreodată în Anglia fără izbucnirea unei revoluţii. Mundy spune că aşa speră. Limuzina fără amortizoare îi aşteaptă. Şoferul cel deşirat se plimbă pe lîngă ea şi îşi termină ţigara. În timp ce le deschide portierele, un Trabant mînjit de noroi apare hurducîndu-se dinspre umbra copacilor şi trece pe lîngă ei încet, după care capătă viteză pe măsură ce coboară dealul. Doar şoferul, probabil, dar nu absolut sigur, un bărbat, bagă Mundy de seamă. Purtînd o căciuliţă din lînă trasă peste ochi.

– Cred că era custodele muzeului nostru, remarcă Profesorul în engleza lui fermecătoare, după ce observă interesul lui Mundy. Sărmanul domn Studmann e mai tot timpul îngrijorat. Ştie că avem

un oaspete deosebit astăzi, de aceea vrea să se asigure că totul e în ordine pentru tine.

– Atunci de ce n-a oprit ca să se prezinte?

– Sărmanul domn Studmann e sfios. Un tip studios. Contactele sociale sînt un calvar pentru el. Mai e şi puţin excentric, lucru pe care voi, englezii, îl apreciaţi.

Mundy se simte ridicol. Nu s-a întîmplat nimic, nu era nimeni. Pînă la urmă, ziua se scurge, iar asta contează cel mai mult. La înapoiere, Profesorul îi ţine o disertaţie despre legătura lui Goethe cu natura.

– Dacă ai să treci prin Weimar, *te rog* să mă suni la birou, insistă tovarăşa Inge, întinzîndu-i lui Mundy cartea ei de vizită.

Profesorul recunoaşte distrat că nu are carte de vizită. Pare să dea de înţeles că e prea bine cunoscut ca să-şi bată capul cu aşa ceva. Convin să rămînă prieteni pe viaţă.

* * *

În spatele scenei de la Teatrul Naţional din Weimar, la doar o aruncătură de băţ de căminul pentru tineri şi de autobuzul pictat, Sweet Dole Company se pregăteşte pentru ultima reprezentaţie a acestui tur, iar Mundy a hotărît să uite de toate împachetînd decoruri şi costume în subsolul teatrului, pentru plecarea cît mai devreme de a doua zi. Bunul-simţ îl îndeamnă insistent să îl arunce peste bord pe polonez, însă fiul maiorului nu este în stare de o asemenea ispravă. Şi nici tatăl copilului său încă nenăscut, nici soţul lui Kate nu pot face aşa ceva.

Subsolul slujeşte şi drept sală de conferinţe. Mijlocul încăperii e dominat de o masă de culoarea mierii. De o parte şi de alta a mesei sînt aranjate scaune cu spătarul îmbrăcat în piele, ce seamănă cu nişte tronuri. Pardoseala e din plăci de lemn de tec tropical, iar uşile din fier dau spre o curte. Ridicînd coroana lui Hamlet, Mundy aude venind de deasupra lui vocea lui Lexham, Macbeth-ul nostru jamaican, dominînd tunetele din scena în care apar vrăjitoarele. Împachetează coroana în fîşii de pînză şi o îndeasă într-o cutie. Însă cînd dă să facă acelaşi lucru cu lanţul de şambelan al lui Polonius, îl surprinde pe Banquo privindu-l fix pe după una dintre arcadele din stînga, iar Banquo este interpretat în seara asta de Sasha, îmbrăcat în haine moderne.

Fără fum, fără orgă de lumini. Pur şi simplu un Sasha foarte zvelt, foarte scund, cu părul tuns scurt şi cu ochii lui adînciţi în orbite mai mari ca niciodată, purtînd un costum negru ca de antreprenor de pompe funebre şi o cravată cafenie de cercetaş şi avînd în mîna stîngă o mapă din imitaţie de piele, din acelea oferite de Partidul Unic şi, rămas în poziţie de drepţi în arcadă, îşi ţine mîna dreaptă lipită de pulpă. Aşadar, producătorul i-a spus, neîndoielnic: „Exact aşa să ţii mîna dreaptă, în timp ce duci în stînga mapa, după care îi arunci amicului tău, Teddy, o ocheadă care să-l facă să se cutremure.“

Lada este pe podea, iar Mundy stă aplecat deasupra ei, avînd lanţul lui Polonius aşezat pe antebraţe, de parcă ar urma să-l ofere cuiva în mod ceremonios. Aflat în exact acea poziţie, se simte îndemnat să respingă orice dovadă i-ar fi adusă de simţuri. „Nu eşti Banquo, nu eşti Sasha, nu eşti nimeni. Cum ai putea fi Sasha într-un costum atît de ridicol?“

Apoi, împotriva voinţei lui, trebuie să admită că silueta, care nu este nicidecum a lui Sasha, i se adresează. Şi nimeni, nici măcar Mundy, nu poate imita vocea lui Sasha.

* * *

– Dumnezeu te are în paza lui, Teddy. Trebuie să vorbim repede şi discret. Te simţi bine?

– Înfloritor. Tu, la fel?

În vis, în loc să spui ce gîndeşti, rosteşti ceva totalmente absurd.

– Şi căsătorit, din cîte-am auzit. Pregătit să întemeiezi o dinastie, în ciuda eforturilor poliţiei din Berlinul de Vest. Te felicit.

– Mulţumesc.

Vreme de o clipă, cei doi retrăiesc tăcerea încremenită a doi spadasini aflaţi faţă în faţă. Sasha nu se aventurează din adăpostul arcadei. Mundy rămîne pe vine în faţa lăzii cu recuzită, avînd lanţul de şambelan pe palme. Din locul în care stă, distanţa pînă la Sasha e cît aceea a unui teren de crichet, poate chiar mai mare.

– Teddy, te rog să fii foarte atent la ce spun şi să te abţii să faci prea multe comentarii. Îţi va veni greu, dar trebuie să încerci. În Berlinul de Vest eram partizani, dar în această grădiniţă mic burgheză sîntem infractori.

Mundy așază lanțul în ladă și se ridică în picioare. Cînd se întoarce, îl găsește pe Sasha alături, măsurîndu-l de jos; are o serie de riduri fine în jurul ochilor negri și rotunzi, la fel de încrezători, însă în rest chipul i-a rămas la fel, fără elemente de prisos.

– Ted, mă asculți?

Îl ascultă.

– Primul act al ciudatei voastre reprezentații se încheie peste cincisprezece minute. Trebuie să revin pe scaunul meu de spectator la vreme ca să pot aplauda extaziat. La recepția oficială de după spectacol eu și tu ne vom recunoaște în mod spontan de cum ne vom vedea, vom exprima uimirea și neîncrederea de rigoare, apoi ne vom îmbrățișa ca niște vechi amici. Ești atent?

Da, este.

– Reîntîlnirea noastră în public va fi caracterizată de o anumită jenă. O să te simți puțin deconcertat, nu te vei aștepta să ți se aducă aminte atît de elocvent de trecutul tău radical, mai ales aici, în paradisul Germaniei Democrate. Și eu o să mă arăt ceva mai încîntat decît ar trebui, dar voi manifesta o oarecare reținere, fiind destul de evaziv. Lucru normal pentru o societate în care orice cuvînt are mai multe înțelesuri și nenumărați ascultători. Ce-ți propui să faci cu amețitul acela de actor polonez?

– Să-l strecor în Berlinul de Vest.

Chiar spune asta? Oare Sasha îl aude? Uneori, cînd visezi, în afară de tine, toată lumea aude ce spui.

– Cum? întreabă Sasha.

– Pe acoperișul autobuzului. Îl înfășurăm în decorul de fundal.

– Să procedezi întocmai cum spui. Vameșii de frontieră au ordin să nu-l descopere. Tovarășa Erna e școlită bine și va avea grijă ca oamenii să nu fie prea zeloși și să greșească. Chestia cu băiatul a fost bine pusă la cale: rezultatul unei operațiuni comune cu amicii polonezi de a străpunge bastioanele corupte ale Occidentului. Cînd sosești în Berlinul de Vest, te duci direct la biroul consilierului politic de la Ambasada Britanică. Ceri să discuți cu domnul Arnold, care e numele de cod al șefului rezident al Serviciului Secret Britanic. Dacă încearcă cineva să-ți spună că se află la Londra sau Bonn, răspunde-i că știi că a sosit la Tempelhof direct de la Londra în seara asta, la ora cinci. După ce vorbești cu el, o să i-l predai pe polonez. Lucrezi deja pentru Serviciul de Informații Britanic?

– Nu.

– Dar vei lucra. Îl vei informa pe domnul Arnold că polonezul e o provocare, dar că nu trebuie să dea curs informației, altfel compromite o excelentă sursă potențială. O să priceapă el logica acestor instrucțiuni. Ai băgat de seamă cît de tare pute țara asta?

– Cred că da.

– Fiecare colțișor duhnește. A țigări ieftine, a sudoare ieftină, a deodorante ieftine și a brichete din cărbune inferior care te gazează fără să-ți dea pic de căldură. Ne-am împotmolit în clisa birocrației de stat. Societatea începe de la gradul de căpitan, iar orice chelner și șofer de taxi devine un despot. Te-ai culcat cu vreo femeie aici?

– Din cîte-mi aduc aminte, nu.

– Nu-ți recomand să ai o asemenea experiență decît dacă mai întîi te obișnuiești. Și să eviți vinul, cu orice preț. Ungurii ne otrăvesc cu o chestie pe care-o numesc „Sînge de taur“. Intră în categoria rarităților, dar eu cred că reprezintă un mod de răzbunare pentru înăbușirea contrarevoluției lor din 1956. Am inaugurat cel de-al doilea război rece. În răsărit, îl avem pe tovarășul Brejnev și Afghanistanul, în partea de vest avem rachete Pershing și Cruise. Te rog frumos să-i comunici domnului Arnold să aleagă Germania de Est drept primă țintă.

În timp ce îi vorbește astfel, Sasha desface mapa și pune conținutul ei pe masă în perfectă ordine. În ultimele săptămîni, lui Mundy i s-au servit aceleași porcării ca și acum: un album cu fotografii mișcate ale Baletului Teatrului Balșoi, o statuetă cromată reprezentînd un muncitor viril cu o șapcă mototolită și cu o salopetă ai cărui pantaloni sînt strîmtați la genunchi, o cutie din porțelan de Meissen, de culoare alb cu albastru și cu un capac ce nu i se potrivește, dar fixat de rest cu bandă adezivă transparentă. Și ceva care iese din tiparele obișnuite: un pachet sigilat de filme Kodak Tri-X, de 35 mm, nefolosite, exact tipul utilizat de Mundy la aparatul cu care face toate fotografiile pe care i le va arăta lui Kate cînd o să ajungă acasă.

– Aceste prețioase daruri sînt toate pentru tine, Teddy, cu cele mai profunde sentimente din partea vechiului tău prieten. Cu toate astea, cînd ajungi în Berlinul de Vest, ele devin ale domnului Arnold. Printre altele, conțin termenii și condițiile recrutării mele de către organizația lui. În cutia din porțelan o să găsești niște nuci. Sub nici o formă să nu încerci să mănînci vreuna în cursul călătoriei,

nici măcar dacă ești lihnit de foame. Să pui filmele împreună cu restul accesoriilor foto. Nu le folosești tu, ci i le dai domnului Arnold. Pe întîi iunie, la Praga va avea loc un festival de vară al dansului. Consiliul Britanic te-a propus să mergi acolo?

– Din cîte știu, nu. Iar întîi iunie este, își amintește el parcă din altă viață, peste numai șase săptămîni.

– Atunci te va trimite. Domnul Arnold trebuie să se îngrijească să însoțești un grup de dansatori englezi. O să vin și eu acolo. La fel ca tine, îmi voi descoperi o pasiune tîrzie pentru diplomație. Teddy, o să lucrez exclusiv cu tine. În spionaj, sînt ceea ce se numește cîinele unui singur stăpîn, iar atîta vreme cît voi putea lătra, tu vei fi stăpînul meu. L-am informat pe domnul Arnold că nu am încredere în altcineva. Mă jenez să-ți impun această condiție, dar tu ești șovin prin naștere, așa că o să te încînte ideea de a-ți sluji patria aceea ridicolă.

– Ce se întîmplă dacă la verificarea de la frontieră se descoperă chestiile astea? O să ajungă direct la tine.

– Verificarea autobuzului și a efectelor voastre va fi supărătoare, dar nu va evidenția nimic compromițător. Pentru asta trebuie să-i mulțumim lui Jan, eroul nostru.

Mundy și-a regăsit glasul sau, în orice caz, ceva care aduce cu glasul lui:

– Sasha, ce-ai de gînd? Asta-i nebunie curată!

– După dramatica noastră întîlnire la recepția de astă-seară, caracterul fostei noastre relații va deveni versiunea oficială pentru șefii mei. Ți-a plăcut profesorul Wolfgang?

– Aveam prea multe pe cap.

– La Ilmenau, cînd m-am uitat pe fereastra mașinii, am avut impresia că te descurcai de minune. L-ai cucerit pe simpaticul profesor. Te consideră un subiect excelent pentru a fi cultivat în continuare. L-am prevenit că nu vei fi ușor de cucerit. Trebuie să apeleze la toate subterfugiile ca să te curteze și să te atragă de partea lor, iar el a fost de acord să mi te încredințeze mie, ca vechi prieten și fost mentor ideologic. La Praga, dacă voi socoti că e momentul potrivit, o să fac primul pas. Tu o să te arăți rezervat, ba chiar puțin șocat. Lucru firesc. Ești Teddy, prietenul meu din studenție, care probabil încă are o părere critică despre valorile capitaliste, dar s-a integrat perfect în societatea consumatoristă. După o perioadă de gîndire, vei descoperi totuși că vechile

răbufniri de răzvrătire încă mai găsesc ecou în tine și vei ceda avansurilor noastre. Ești, ca de obicei, în pană de bani?

– A, știi cum e, mă descurc.

În vis nu e nevoie să explice nimănui că, din salariile de profesoară într-o școală de stat și din cel de funcționar guvernamental la început de carieră, chiar însumate, nu rămîne prea mult de cheltuit după plata lunară destul de consistentă a ipotecii. Dar Sasha înțelege oricum.

– Atunci banii vor juca un rol secundar în ceea ce privește motivația ta. Șefii mei vor răsufla ușurați. Ideologia lipsită de lăcomie îi face bănuitori. Jinduiești după frumoasa tovarășă pe care ți-am oferit-o astăzi sau te încăpățînezi să-i rămîi fidel soției?

Pesemne că Mundy o fi susținut valorile mariajului, fiindcă Sasha a renunțat deja să i-o mai ofere pe frumoasa traducătoare.

– Oricum n-are prea multă importanță. O mică hîrjoană te-ar arunca mai sigur în brațele șefilor mei, dar ne putem lipsi de asta. Teddy, o să insiști totuși că vrei să lucrezi doar cu mine. O să fii și tu un cîine cu un singur stăpîn. Unul dintre scriitorii voștri a spus că în cazul agenților dubli nu se știe niciodată dacă te alegi cu carnea sau cu osul. Eu o să-i pun la dispoziție numai carne domnului Arnold. În schimb, tu și el îi veți da tovarășului Sasha doar ciolane goale.

– Sasha, cum Dumnezeu ai ajuns aici? De ce au încredere în tine?

În vis, îți pui întrebările prea tîrziu, fără să te aștepți la vreun răspuns.

– În cursul șederii tale la Weimar ai avut ocazia să vizitezi lagărul de concentrare de la Buchenwald?

– Mi s-a oferit prilejul, dar nu am avut timp.

– Și nu-i decît la opt kilometri depărtare. Mare păcat. Pe lîngă fagul mult lăudat al lui Goethe, crematoriul din lagăr merită mai multă atenție. Nici nu era nevoie să fii mort ca să te ardă în el. Știai că rușii au ținut lagărul în funcțiune și după ce l-au eliberat de fascism?

– N-am știut.

– Bineînțeles. Și ne-au dat un exemplu elocvent de realism socialist, fiindcă tot veni vorba. Noi i-am spus Buchenwald Doi. Și-au adus propriii prizonieri și i-au tratat la fel cum au procedat și predecesorii lor. A, victimele n-au fost doar naziști. Majoritatea

erau social-democraţi şi alte elemente cu vederi opuse Partidului Unic, oameni care doreau să reînvie capitalismul şi să readucă burghezia la putere. Tirania seamănă cu instalaţia electrică dintr-o casă veche. Moare tiranul, dar noul tiran devine proprietar şi nu trebuie decît să apese pe comutator. Nu mă aprobi?

Mundy crede că ar fi cazul.

– Consiliul Britanic e un focar de propagandă antisocialistă, aşa am auzit, o fabrică de minciuni contrarevoluţionare. Mă mir că te-ai dat cu ei.

Cînd visezi, orice protest devine inutil, dar noi nu ne dezminţim.

– Asta-i o gogoriţă! Cum ar putea fi contrarevoluţionară o prezentare a operei shakespeariene?

– Nu subestima paranoia, Teddy. Curînd vei deveni o unealtă esenţială în lupta neîncetată a poporului împotriva subversiunii ideologice. Puţină imaginaţie din partea domnului Arnold, iar tu îţi vei da seama că sărmanul consiliu există doar pentru a asigura acoperirea pentru cei care se ocupă de sabotarea proletariatului. Am auzit că bietul Macbeth a plîns seara trecută. Ne vedem la recepţie. Sper că n-ai uitat că trebuie să mimezi uimirea, da?

* * *

Anticul autobuz londonez care goneşte hurducîndu-se prin paşnicul peisaj rural al ţării comuniste, din care se revarsă urletele decadentei muzici rock, fum de motorină, fîşii de hîrtie care flutură nebuneşte şi baloane colorate, parcă dorindu-şi cu încăpăţînare să fie oprit, chiar dacă pe banchetă, alături de tine, stă o valchirie[1] de aproape nouăzeci de kilograme, cu părul răsucit într-un soi de coc. În fiecare sat prin care trec, bătrînii se uită urît şi-şi duc mîinile la urechi, iar puştimea face semne cu mîna şi ţopăie, de parcă ar fi sosit circul. Pesemne s-a spart ţeava de eşapament sau s-a întîmplat ceva cu toba, deoarece hărmălaia făcută de motor a crescut cu cîţiva decibeli – ceea ce explică de ce o maşină de poliţie cu luminile aprinse urmăreşte autobuzul de vreo jumătate de oră, iar poliţistul călare pe motocicletă conduce cam în dorul lelii. „S-ar

[1] În mitologia scandinavă, una dintre cele douăsprezece mesagere ale lui Odin (zeul suprem, „stăpînul cerului şi al pămîntului“, zeu al războiului, dar şi al magiei şi al inspiraţiei) care însoţeau sufletele eroilor căzuţi în război în Walhalla. (n.red.)

putea să fim traşi pe dreapta dintr-un moment în altul, gîndeşte Mundy, ca să ni se pună în cîrcă vreo zece contravenţii, în conformitate cu prevederile Legii circulaţiei pe drumurile publice din Paradisul Muncitoresc, inclusiv transportarea ilegală a unui actor polonez bolnav de iubire, aflat pe acoperiş, înfăşurat într-un decor, a unei cutii din porţelan pline cu nuci ce nu trebuie desfăcute şi un a unui pachet de filme Kodak neexpuse, ce trebuie predate Serviciului de Informaţii Britanic imediat după sosirea în Berlinul de Vest.

Şoseaua trece prin dreptul unor cîmpuri de un galben ofilit. Singurele pete în peisaj sînt pîlcurile de case ţărăneşti căzute în paragină, biserici coşcovite sau cîte-un pilon aşezat astfel încît să rănească ochiul cît mai mult. Steve, şoferul fără dinţi, se află la volan, Mundy stă alături, pe locul lui obişnuit de pe bancheta rigidă, avînd pregătite paşapoartele, vizele, avizele şi documentele de asigurare într-o geantă diplomat pe care o ţine strîns între genunchi. O are alături pe Erna. Din fundul autobuzului răzbat frînturi de cîntece vesele care se sting inexplicabil, asta pînă cînd Sally Ac-Iscusit începe să ţină ritmul cu başii acordeonului ca să-i mobilizeze pe toţi la cîntat. În oglinda retrovizoare de deasupra capului Mundy poate urmări o bucată albastră din decorul de fundal care fîlfîie nebuneşte, izbindu-se de geamul din spate, precum şi remorca hurducîndu-se. Iar la o sută de metri în spatele remorcii vede maşina de poliţie menţinînd mereu aceeaşi distanţă faţă de autobuz, încetinind, cînd acesta reduce viteza, şi accelerînd, cînd autobuzul prinde viteză pe cîte-o porţiune dreaptă şi fără gropi a şoselei. De fiecare dată cînd autobuzul ia cîte-o curbă, aude scîrţîitul produs de frecarea decorului făcut sul de frînghiile cu care este legat de acoperiş. Cînd urcă tropăind la etajul autobuzului pentru a verifica dacă totul e în ordine, se străduieşte să nu privească prea insistent la pachetele învelite în hîrtie maronie de pe poliţele pentru bagaje şi la braţul statuetei reprezentînd muncitorul socialist, care a străpuns ambalajul şi a ieşit la iveală.

– Toată lumea beneficiază de escorta poliţiei? o întreabă el pe Erna, cînd revine alături de ea.

– Numai dacă sînt oaspeţi deosebiţi, Ted.

* * *

Mundy şi-a găsit refugiul în propriile gînduri. Revederea celor doi vechi prieteni de la recepţia oficială de rămas-bun s-a desfăşurat exact cum a anticipat Sasha. Se zăresc unul pe celălalt, în aceeaşi clipă, şi fac ochii mari de uimire. Sasha e primul care-şi găseşte cuvintele pentru a-şi exprima surprinderea: „Doamne Dumnezeule, *Teddy!*, scumpul meu prieten, amicul care mi-a salvat viaţa, ce cauţi tocmai la Weimar?“ Iar Mundy, arătînd oarecum descumpănit, ceea ce în situaţia de faţă nu-i creează probleme deosebite, îi răspunde: „Sasha, vechiul meu tovarăş de celulă, nici nu mi-aş fi închipuit, e de-a dreptul fantastic, explică-mi şi mie!“ După îmbrăţişări şi bătăi pe umăr, despărţirea lor, atît de dureroasă, pare firească; apoi, în mod ostentativ, fac schimb de adrese şi de numere de telefon şi discută vag despre intenţia de a se revedea în viitorul apropiat la un pahar de vorbă. Apoi fuga înapoi la cămin cu trupa teatrală, doar ca să se perpelească de pe o parte pe alta în pat, să tragă cu urechea prin pereţii subţiri la şoaptele celor pe care-i are în grijă şi să spere din inimă că nimeni altcineva nu mai aude ce vorbesc, fiindcă le-a zis de nenumărate ori că vorbele aruncate la întîmplare costă vieţi omeneşti.

Rămîne treaz toată noaptea, răsucind pe faţă şi pe dos întrebări la care nu se poate răspunde. Cînd încearcă să adoarmă, îl visează pe Jan strecurînd o grenadă în rezervorul autobuzului. Cînd stă treaz, coşmarurile sînt şi mai cumplite. Dacă e să-i dea crezare lui Sasha, fugarul polonez şi pachetele vor trece prin vamă şi cu asta totul s-a terminat. Dar chiar *trebuie* să-l creadă? Iar presupunînd că-l ia în serios, va reuşi jocul pe care-l face? La ora şase, deşi e încă întuneric, Mundy se ridică în capul oaselor şi bate cu palma în pereţii despărţitori dintr-o parte în alta a cămăruţei lui şi răcneşte cu glas milităros şi poruncitor la care în mod normal n-ar apela: *Gata, băieţi şi fete, deşteptareaaa! Ducă-se naibii dejunul, s-o luăm din loc!* Dar le este tuturor limpede ce se subînţelege prin asta: doar îl trecem fraudulos pe ticălosul acela mic, aşa cum am plănuit, şi-o s-o facem acum, ca să scăpăm de chin. Drept membri ai echipei operative i-a ales pe Lexham, Viola şi Sally Ac-Iscusit.

– Ceilalţi, vedeţi-vă de treabă, ca de obicei, prostiţi-vă şi încercaţi să lăsaţi impresia că n-aveţi nici o grijă, le-a spus el, pe un ton nu tocmai amabil.

– Cum spui tu, Tăticu'.

La crăpatul zorilor, avînd-o pe Viola în frunte, Mundy, Sally şi Lexham traversează curtea, urcă la etajul autobuzului şi-l trezesc pe Jan din somn. Îl dezbracă în pielea goală şi-l mînjesc din cap pînă în picioare cu vaselină de lagăre. Asta are menirea de a deruta cîinii poliţişti.

– Viola, tu faci treaba în părţile mai delicate.

După aceea, îl împachetează pe Jan în cortine de scenă îmbibate în miros de substanţe care alungă moliile şi îi aşază bucăţi de capoc peste inimă şi peste alte locuri în care pulsul e mai puternic. Mundy şi-a adus aminte că la trecerea frontierei în Germania de Est i-a văzut pe vameşi înarmaţi cu căşti şi stetoscoape de dimensiuni impresionante pentru a examina obiecte suspecte. După ce îl ambalează la loc, Mundy îşi lipeşte urechea de locul în care ar trebui să se afle inima lui Jan şi nu aude nimic.

– Poate că nici n-are, spune el în şoaptă către Sally.

Acum, fugarul ascuns de ei arată ca o mumie egipteană. I-au lăsat o deschizătură pentru a respira, însă, ca să evite riscul sufocării prin astuparea ei întîmplătoare, Mundy îi vîră lui Jan o bucată de ţeavă metalică în gură, după care îl învelesc într-un covor prăfuit.

Se află tot la etaj, iar Jan nu mai e Jan, ci un covor ţinut în picioare. Pe jumătate răsturnat, mai tîrîş, mai cărat, îl coboară pe scăriţa îngustă şi curbată pînă în curte, unde stă desfăcut pe asfalt, aşteptîndu-i, decorul albastru de fundal. Încă are dîre de apă de ploaie, iar duhoarea ca de vas de pescuit, a apret şi a clei de oase, îi izbeşte în nări încă de la distanţă. Erna nu a sosit încă. I-au spus că pleacă la şapte şi jumătate, şi e doar şi un sfert. În timp ce Viola rămîne de veghe, Mundy şi Lexham dau drumul covorului la o margine a decorului şi încep să-l ruleze. Şi-l rulează fără să se oprească, pînă cînd Jan şi covorul se găsesc într-un cîrnat de vreo zece metri pe care, în strigăte de „Hai, băieţi, acum“ sau „Ridică, flăcău, nu te lăsa“, Mundy şi cîţiva binevoitori reuşesc să-l urce pe acoperiş, apoi îl fixează de nişte vergi, lăsîndu-i un capăt să atîrne peste geamul din spate al autobuzului.

* * *

O dată cu scrîşnetul de frîne şi sfîrîitul de pneuri uzate, fumul negru se ridică, acoperind geamul din stînga lui Mundy. Autobuzul

ca un car alegoric oprește la mai puțin de zece metri de stîlpul vopsit în roșu și alb. Au ajuns la primul punct de trecere a frontierei. Nu e reprezentația care să-ți aducă premiul cel mare, ci versiunea tipică țării: vreo șase militari înarmați, un cîine polițist, o *grüne Minna,* un polițist pe motocicletă, cel care pînă nu de mult mersese în fața lor, și mașina de poliție cu girofarurile aprinse care i-a urmat de la Weimar. Mundy coboară săltăreț din autobuz, cu geanta diplomat în mînă. Erna, senină pe bancheta mașinii, rămîne distantă, parcă nepăsătoare la tot ce se petrece.

– Domnilor, colonele, tovarăși, vă doresc tuturor o zi bună! strigă Mundy în glumă.

Nu se apropie însă prea mult de ei, întrucît colonelul, în realitate doar căpitan, este scund, la fel ca Sasha, iar Mundy n-ar dori să-i stîrnească acestuia senzația de nesiguranță dominîndu-l prin statură.

Vameșii urcă în autobuz, o salută morocănoși pe Erna și se uită cu severitate la fetele dichisite ca de sărbătoare cu pălării fistichii, după care le ordonă tuturor să coboare, în vreme ce ei dau deoparte prelata de pe remorcă, scotocesc prin valize și lasă totul vraiște, pentru ca detestații occidentali să facă ordine în urma lor. Cu un aer gînditor, căpitanul verifică pașapoartele, vînînd eventuale nereguli, și-l bombardează pe Mundy cu întrebări rostite în germană cu un pronunțat accent silezian. „Cît ați stat la Weimar, tovarășe?“, „Cînd ați sosit în RDG, tovarășe?“, „Cît timp ați petrecut în Cehoslovacia, Ungaria, România, Polonia?“ Compară răspunsurile lui Mundy cu ștampilele din pașapoarte, măsoară din ochi autobuzul deșucheat și, cu un aer ceva mai critic, fetele care arată ca niște vampe. Se uită încruntat la cîrnatul albastru de pe acoperișul împodobit cu baloane și fîșii de hîrtie, apoi la umflătura care a apărut la mijlocul decorului, ceea ce îl duce pe Mundy cu gîndul la un șoarece înghițit de un boa constrictor care este împins spre stomac. În cele din urmă, ofițerul face gestul pe care Mundy a ajuns să-l recunoască imediat: o înclinare disprețuitoare și posacă a capului, o grimasă trădînd un amestec de ură, avertisment și invidie.

– Treceți, lua-v-ar dracii.

Mundy și trupa se grăbesc să urce în autobuz, Sally își ia acordeonul și dă tonul la *It's a long way to Tipperary* și – ce mama naibii – pornesc la drum.

Erna lasă impresia că n-a văzut nimic. Privește pe fereastră cu ochi mici și rotunzi.

– Ați avut vreo problemă? îl întreabă ea pe Mundy.

– Totul a fost în ordine. Băieți de treabă, o asigură Mundy.

Cu unele diferențe între peisaje, scena se joacă de încă trei ori. La fiecare verificare, încordarea crește cu un grad, iar la ultima dintre ele nimeni nu mai are forța de a cînta sau de a scoate vreo vorbă. Faceți ce vreți cu noi, nu mai suportăm, ne dăm bătuți. Brusc, Erna se ridică în picioare, le face tuturor un semn jovial cu mîna, coboară din autobuz și continuă să fluture brațul pînă o pierd din ochi. I-a răspuns cineva la salut? Mundy are îndoieli că s-a ostenit careva. Trec apoi printr-un loc foarte îngust, iar Mundy privește în jos. Niște soldați americani le rînjesc prin ferestre, cîțiva oameni se holbează la uriașul bidiviu pictat carnavalesc apărut de *dincolo,* o serie de aparate fotografice îi orbesc cu flash-urile și de pe pietrele ude ale pavajului sclipesc spre ei toate luminile Las Vegas-ului. Au ajuns cu bine în Berlinul Occidental, dar nimeni din autobuz nu scoate o vorbă. Cu excepția lui Lexham, probabil, care înjură fără nici o jenă, folosind cele mai cumplite cuvinte, ca de obicei, dar lipsite de vigoarea ce ar fi de așteptat. Iar Viola suspină să-i sară inima din piept, dar fără să se smiorcăie, și rostește:

– Vă mulțumesc tuturor, mulțumescu-ți ție Doamne.

La etaj, unul dintre băieți, Polonius, după toate probabilitățile, slobozește un hohot isteric de rîs.

* * *

Diplomatul britanic, extrem de înalt, cu barba nerasă de aproape o zi și jumătate, care intră cu pași mari în biroul consilierului politic al Ambasadei Britanice, situate în apropiere de fostul stadion olimpic al Scumpului Nostru Führer, înarmat cu două sacoșe doldora și o geantă diplomat, arată ca un marinar care abia a coborît de pe navă și parcă are încă senzația că puntea i se leagănă sub picioare, ceea ce, avînd în vedere cum se simte, nu e tocmai departe de adevăr. Recepționera este o englezoaică între două vîrste cu păr ce dă să încărunțească și cu o purtare politicoasă, dar fermă. Asemenea lui Kate, ar putea avea pregătire de profesoară.

– Trebuie să discut cu domnul Arnold, spune Mundy precipitat, trîntind pașaportul pe tejghea, împreună cu cartea de vizită pe care scrie „British Council“. În curtea dumneavoastră am un autobuz cu

douăzeci de actori tineri foarte obosiți, iar santinelele de aici îi spun șoferului să plece.

– La *care* domn Arnold vă referiți, domnule? întreabă recepționera în timp ce răsfoiește pașaportul lui Mundy.

– Cel care a sosit la Tempelhof seara trecută.

– A, la acela, deci? Mulțumesc. Sergentul vă va conduce în sala de așteptare, iar noi vom vedea ce putem face pentru bieții dumneavoastră actori. Sacoșele acelea îi vor fi de folos domnului Arnold sau doriți să le lăsați la mine? A apăsat deja pe un buton și vorbește la un telefon de interior. Pentru domnul Arnold, te rog, Jack. Imediat ce poate, ar fi perfect. A, și ar trebui să ne ocupăm de autobuzul din curte, care e plin cu actori neliniștiți. Așa e mereu luni dimineața, nu?

Sergentul este o versiune nevinovată a celui care l-a păzit pe Mundy în spitalul militar în urmă cu zece ani. Poartă o jachetă sport, pantaloni gri din flanel și ghete lustruite lună. Sala de așteptare seamănă cu rezerva personală a lui Mundy, lipsindu-i doar patul: pereți zugrăviți în alb, geam mat la ferestre, aceeași fotogra-fie a scumpei noastre regine pe vremea cînd era tînără. Și aceleași crizanteme, cu dedicație din partea poliției din Berlinul de Vest. Prin urmare, Mundy nu se arată defel surprins cînd în cameră intră același viceconsul – elegantul Nick Amory, purtînd aceiași pantofi din piele de căprioară și costumul din tweed pe care îl păstrează pentru vizitele la spital și același surîs inteligent, ușor dezaprobator față de sine. E mai bătrîn cu zece ani, dar, într-o lumină mai scăzută, ar putea crea impresia că și-a păstrat, la fel ca Sasha, vîrsta la care i s-a întipărit lui Mundy în memorie. Ceva mai bronzat, poate fruntea mai lată, fiindcă părul a început să-i cadă. O idee de păr cărunt la perciunii de culoarea ghimbirului. O nouă autoritate, intangibilă. Lui Mundy îi trebuie cîteva clipe ca să-și dea seama că Amory procedează la o evaluare similară a vizitatorului.

– Mda, arăți mult mai bine decît la ultima noastră întîlnire, spune Amory nepăsător. Care-i treaba?

– Avem un fugar polonez pe acoperișul autobuzului.

– Cine l-a plasat acolo?

– Noi, toți.

– Prin *toți* să înțeleg grupul de actori?

– Exact.

– Cînd?

– Azi-dimineață. La Weimar. Am avut un spectacol acolo.

Amory se duce la fereastră și, prudent, dă perdeaua puțin într-o parte.

– Stă cam nemișcat pentru un fugar. Ești sigur că mai trăiește?

– I-am spus să-și țină gura și să stea liniștit pînă îl anunțăm noi că poate ieși în siguranță.

– *Tu* i-ai spus asta.

– Da.

– Înseamnă că ții bine frîiele.

– Trebuia s-o facă cineva.

O vreme, singurele lucruri perceptibile sînt zîmbetul strîmb al lui Amory și zgomotele făcute de manevrele autobuzului în curte.

– Nu prea te încîntă ideea, remarcă el într-un tîrziu. De ce stăm aici, înăuntru? De ce nu ieșim în stradă să dansăm și să celebrăm cu șampanie?

– Băiatul susține că familia lui va avea de suferit dacă i se face publică identitatea. Am fost cu toții de acord să ne ținem gura.

– Cine ți-a spus să ceri cu Arnold?

– Sasha.

„Zîmbetul nu e zîmbet, își dă Mundy seama. Dacă așa ar fi stat lucrurile, ar fi trebuit să dispară deja. Zîmbetul acela e doar masca pe care o poartă cît te urmărește și plănuiește următorul pas.“

– Sasha, repetă Amory, parcă după un veac de tăcere. Tipul cu care ai stat în cameră pe vremea cînd te jucai de-a comuniștii. *Acel* Sasha. Care a venit aici în ziua aceea și a făcut tărăboi.

– Acum e în Est. Un fel de spion.

– Da, am auzit asta, ca să fiu sincer. Știi cumva *ce fel* de spion?

– Nu.

– Ți-a spus și că am sosit cu avionul seara trecută la Tempelhof?

– Da. De ce?

– E un fel de cod idiot pe care-l avem atunci cînd una dintre părți are de comunicat celeilalte ceva deosebit de important. Ce ai în sacoșe?

– Secrete, dacă e să-l cred. A mai spus că polonezul e o provocare, dar că n-ar fi inteligent să ne ocupăm de el.

– Fiindcă altfel l-am compromite pe tovarășul Sasha?

– A spus că verificările făcute de poliţie în autobuz vor fi de formă, ca să-i permită băiatului să treacă. În acest fel, chestiile din sacoşe vor fi mai în siguranţă.

– Da, ceea ce demonstrează multă inteligenţă, corect? Asta e tot ce ne oferă sau examinăm mostrele, în ideea de a-i încredinţa o comandă mai serioasă?

– A zis că mai are multe.

– Iar tu să fii omul de legătură?

– A zis că ţi-a scris. Găseşti între lucrurile din sacoşe.

– Vrea bani?

– N-a precizat. Cel puţin, nu faţă de mine. Ar face-o pentru prima oară.

– Tu eşti?

– Nu, sigur nu-s.

– Şi care e următoarea ta mişcare? Acum, în clipa asta?

– Plec spre ţară.

– Chiar în după-amiaza asta?

– Da.

– Cu actorii tăi?

– Da.

– Te deranjează dacă îmi desfac darul? O să-ţi spun Edward, dacă nu ai nimic împotrivă. Cred c-am mai făcut-o cîndva, am dreptate? Am un unchi pe nume Ted, şi nu-l pot înghiţi deloc.

Încă surîzînd, Amory goleşte sacoşele pe măsuţa de cafea: muncitorul cel viril, pliantul despre Balşoi, pachetul de filme Kodak şi cutia albastră din porţelan. Examinează marginile lipite ale statuetei, miroase pliantul, întoarce pachetul cu filme între degete, studiază data de expirare, timbrele obişnuite de accize, apropie cutia din porţelan de ureche şi o scutură uşor, dar nu trage de banda adezivă care prinde capacul de cutie.

– Iar înăuntru sînt nuci?

– Aşa mi-a spus.

– Da, sigur. S-a mai procedat aşa, desigur. Dar multe lucruri se repetă, nu?

După ce lasă cutia pe masă, alături de celelalte lucruri, îşi pune palma pe creştet şi admiră întreaga colecţie.

– Cred că ai tremurat de moarte.

– Şi nu numai eu.

– Da, dar mai mult pentru polonez. Sper că nu le-ai povestit actorilor despre *astea* – îşi îndreaptă ochii alene către măsuţă. N-au habar de mina asta de aur?

– Nu. Ei ştiu doar de tînărul polonez. Cred că fac deja un tărăboi...

– Nu-ţi face griji. Laura îi hrăneşte cu nişte cornuri şi răcoritoare. Ai avut impresia că poliţiştii de dincolo l-au căutat în mod serios? Sau a fost doar de ochii lumii, aşa cum a promis Sasha?

– Nu ştiu. Am încercat să nu mă uit.

– Cu cîini?

– Da, dar nu l-au simţit. L-am mînjit cu vaselină ca să-i derutăm.

– A fost ideea lui Edward?

– Aşa cred.

– Nu v-au pus la dispoziţie şi interpret însoţitor?

– Ba da. Dar şi ea a făcut parte din tot aranjamentul.

– Ca să ne pună băiatul în braţe?

– Da, după cum susţinea Sasha. Îşi spunea Erna. O tipă blondă. Cîntărea aproape nouăzeci de kilograme.

Zîmbetul de pe faţa lui Amory se lăţeşte, semn că a recunoscut stilul.

– Şi mai avem convingeri comuniste sau am renunţat la copilării?

În aşteptarea răspunsului, care întîrzie, Amory pune pachetul cu filme înapoi pe masă şi, fără a renunţa la zîmbet, îl împinge pînă îl aliniază perfect cu celelalte obiecte care alcătuiesc mina lui de aur.

– Şi unde locuim?

– Hampstead.

– Şi lucrăm normă întreagă pentru Consiliul Britanic?

– Da.

– Şi mergem cu autobuzul douăzeci şi patru spre Trafalgar Square?

– Da.

– Ai pe cineva? Soţie, prietenă, ceva de genul acesta?

– Soţie. Gravidă.

– Cum o cheamă?

– Kate. Prescurtare de la Catherine.

– Cu C?

– Da.

– Iar numele de fată?

– Andrews.

– Cetăţean britanic?

– Da. Profesoară.

– Născută la?

– Doncaster.

– Ştii cumva cînd?

– Cu doi ani înaintea mea. Cincisprezece aprilie.

„De ce mă las supus acestui interogatoriu? De ce nu-i spun lui Amory să-şi vadă de treburile lui?“

– Da, bravo, face Amory, încă evaluînd comoara. *Foarte* bravo, asta pentru cazul că aş uita să ţi-o spun mai tîrziu. Pentru stil, mai precis. O să bag chestiile astea în frigider, dacă nu te superi, apoi o să mergem să-i vedem pe actorii tăi. Pentru ei sînt un şmecher de la Externe, aşa că să nu mă lauzi, că strici poza.

* * *

Din cîte îşi mai aminteşte Mundy, secţia de poliţie din Berlinul de Vest este aceeaşi la care a fost bătut măr, dar în starea de nepăsare şi confuzie în care se află, abia dacă se sinchiseşte. Amory a telefonat deja ca să aranjeze lucrurile, apoi s-a aşezat, împreună cu sergentul, pe bancheta ocupată în mod obişnuit de Mundy, alături de Steve, şoferul, rugîndu-l pe Mundy să stea în spatele lor, după care tot Amory, nu Mundy, este cel care îi roagă pe actori să coboare în hangarul fără ferestre în care autobuzul a fost parcat fără să prindă cineva de veste. După aceea, tot Amory, cu ajutorul sergentului, îi strînge pe actori în cerc, rămînînd în mijlocul lor, şi li se adresează pe un ton care îmbină perfect o arogantă lipsă de respect cu avertismentul.

Au făcut o treabă extraordinară, le spune el. Au toate motivele să se felicite.

– Dar există un secret. Mai precis, două. Unul dintre ele se află pe acoperişul autobuzului, fiindcă n-am dori ca mama, tatăl, fraţii şi surorile lui din Polonia să aibă de suferit. Iar cel de-al doilea este Edward, fiindcă, în cazul în care domnii de la Consiliul Britanic află din întîmplare ce a reuşit el să pună la cale, birocraţia de acolo va dovedi cine-i mai tare, iar Edward se va trezi fără slujbă. Din cîte se ştie, Consiliul nu se ocupă cu traficul de refugiaţi. Prin urmare, ceea ce vă cerem reprezintă ceva *extrem* de greu pentru orice actor, mai precis, să nu vorbiţi despre cele întîmplate. Nici în seara asta, nici în vecii vecilor, amin.

Iar după ce sergentul citeşte cu voce tare o declaraţie oficială în baza Legii păstrării secretului şi fiecare dintre puşti semnează cîte un formular impresionant, Amory rosteşte cu dezinvoltură: *Also los, bitte, meine Herren!* către grupul de poliţişti în blugi aflat pe partea cealaltă a hangarului şi, fără să mai piardă vremea, aceştia reazemă cîteva scări de autobuzul British Leyland şi urcă pe acoperiş lătrînd ordine unul către altul pînă cînd, cu precauţie infinită, decorul de fundal este coborît, depus, ca o descoperire arheologică nepreţuită, pe podeaua din beton şi apoi derulat. Într-o explozie de aplauze, copilul gol şi mînjit de vaselină se ridică precum Adonis dintre zdrenţele şi bucăţile de capoc şi, euforic, se repede la salvatorii lui şi-i îmbrăţişează pe rînd, zăbovind ceva mai mult în braţele iubitei sale. După aceea, totul se desfăşoară cu rapiditate şi precizie militară. Poliţiştii îl înfăşoară într-o pătură şi-l duc de acolo. Viola aleargă după el. Dar nu i se permite mai mult de un semn cu mîna din pragul uşii. Rămas în apropierea autobuzului, Amory le adresează cîteva ultime cuvinte:

– Acum o să vă dau vestea *cu adevărat* proastă – trebuie să-l reţinem pe Edward la Berlin vreme de o zi sau două. Regret, dar va trebui să vă luaţi rămas-bun de la el şi să-l lăsaţi aici, ca să rezolve treburile neplăcute.

După îmbrăţişări, bocete şi smiorcăieli teatrale care se transformă în lacrimi adevărate, autobuzul iese pufnind din hangar, lăsîndu-l pe Tăticu' să rezolve treburile murdare.

* * *

Revenit în Estelle Road patru zile mai tîrziu decît anticipaseră el şi Kate, Mundy joacă fără nici o dificultate rolul de angajat nemulţumit. Nu are nici o importanţă că i-a telefonat deja în fiecare dintre cele patru zile, transmiţîndu-i acelaşi mesaj de revoltă. Enervarea simţită la Berlin încă nu i-a trecut.

– Cum adică, de ce nu s-au gîndit şi ei de la început? spune el apăsat, nu pentru prima oară – *ei* fiind, ca de obicei, nefericiţii lui şefi. *Incompetenţa* asta strigătoare la cer mă omoară. Cum poţi fi atît de *uituc?* întreabă el retoric şi, trădînd o oarecare lipsă de loialitate, o imită batjocoritor pe zîna lui cea bună de la serviciul

Personal. *„O, ce bine!* Scumpul de Ted Mundy tocmai se află la *Berlin.* Ce bine s-a nimerit. Să-i prelungim delegaţia cu cîteva zile ca să se poată vedea cu toţi cei de acolo." A naibii, doar ştia de trei luni că o să merg la Berlin. Iar dintr-o dată, hop, se trezeşte şi ea.

După cinci săptămîni de absenţă, Kate a făcut planuri serioase pentru a transforma revenirea lui acasă într-un succes. Îl aşteaptă cu maşina la aeroport şi, în timp ce conduce, ascultă cu un zîmbet răbdător toată tirada lui. Însă odată ajunşi în Estelle Road, ea îi pune uşor palma peste buze şi-l împinge drept în patul de la etaj, oprindu-se doar cît să aprindă o lumînare parfumată, pe care a pregătit-o pentru această ocazie. După o oră, convin că ar fi vremea să mănînce şi Mundy o mînă pe Kate spre bucătărie şi insistă să scoată chiar el din cuptor viţelul à la Burgundy şi să o încurce prin încercările lui de a o scuti de orice efort inutil. S-ar putea ca gesturile lui, la fel ca modul său de exprimare, să i se pară lui Kate cam teatrale, dar la ce ar trebui să se aştepte după ce a stat atîta vreme printre oameni de teatru?

În timpul mesei, cu aceeaşi conştiinciozitate, Mundy este informat cu privire la mersul sarcinii, la familia ei şi la frămîntările din sînul Partidului Laburist St Pancras. Însă, în timp ce ea îi povesteşte despre toate cu un aer îndatoritor, Mundy se trezeşte cu privirea rătăcindu-i prin bucătărie, preţuind fiecare amănunt ca pe o comoară, de parcă ar fi revenit după o şedere îndelungată în spital: dulapul din pin pe care, cu puţin ajutor din partea tatălui ei, l-a făcut în perfectă conformitate cu specificaţia stabilită de Kate, fiindcă, aşa cum îi place lui Des să spună, Ted ar putea deveni un tîmplar de artă dacă şi-ar pune mintea; tigăile şi cratiţele de teflon pe care le-au primit de la fratele ei, Reg, şi de la soţia lui, Jenny, drept cadou de nuntă; maşina ultramodernă de spălat rufe cu uscător, de producţie germană, pe care Kate a cumpărat-o din propriile ei economii, fiindcă e de modă veche, susţine ea, şi nu o deranjează să recunoască asta, copilul lor o să aibă scutece adevărate, nu chestii din acelea din hîrtie absorbantă şi chiloţei din plastic.

Iar după ce ea îi relatează fiecare minut petrecut în ultimele cinci săptămîni, Mundy ocoleşte masa şi o sărută, şi o mîngîie, şi nu mai au încotro decît să urce din nou la etaj ca să facă dragoste pînă cînd, încetul cu încetul, el riscă să-i prezinte o versiune cenzurată a aventurilor lui cu puştii, întrerupîndu-şi povestirea cu hohote serioase de rîs pentru a-şi oferi cîte o pauză de gîndire, apoi imită glasurile principalilor actori pînă cînd Kate jură că ar fi în stare să-l recunoască pe Lexham de îndată ce l-ar vedea.

– Şi, slavă Cerului, nu mai trebuie să trec prin aşa ceva decît în iunie, încheie el cu un oftat lejer de uşurare.

– Cum? Ce ai în iunie?

– A, vor să mă trimită la *Praga* – şi spune asta de parcă plecarea la Praga ar fi un eveniment deprimant.

– Cum adică? întreabă Kate ciudat amuzată din nou. Praga e un oraş minunat.

– Un festival internaţional de dans. O să mă ocup de participanţii britanici. Diurnă completă, plus indemnizaţie de risc.

– Cîte zile?

– Zece zile, din nefericire. Douăsprezece, dacă punem şi drumul.

Ea rămîne tăcută vreme de cîteva momente, apoi se loveşte uşor cu palma peste pîntece.

– A, nu-i nimic, sper. Asta dacă nu cumva ăsta mic hotărăşte să apară mai devreme.

– Dacă aşa decide micuţa, o să ajung aici înaintea ei, jură Mundy.

Asta este parte din jocul pe care-l fac amîndoi. Ea spune că va avea băiat, Mundy susţine că va fi fată. Uneori, pentru a da altă savoare jocului, el şi Kate schimbă rolurile.

CAPITOLUL ŞAPTE

Autobuzul cu aspect ciudat s-a făcut nevăzut, iar ultimele răcnete de un tragic rămas-bun s-au topit în hărmălaia traficului. Mundy şi Amory stau faţă în faţă în cămăruţa izolată fonic situată vizavi de biroul pustiu al lui Amory, iar pe masa din plută dintre ei se află un magnetofon ale cărui role se rotesc alene.

– Cît noi discutăm aici, spune Amory, pepitele zboară spre Londra. Analiştii abia aşteaptă să pună ghearele hoţeşti pe ele. Pînă una-alta, uite ce vor de la noi, începînd de ieri, precizează Amory: un autoportret din partea lui Edward, care să cuprindă tot-tot; o relatare pas cu pas a iubirii dintre Sasha şi Mundy, începînd cu primii fiori simţiţi la Weimar; plus o descriere a bărbatului care-şi spune profesor Wolfgang, fără a omite nici cel mai neînsemnat amănunt.

Obosit mort, dar, în acelaşi timp, suprastimulat, Mundy răspunde în mod sclipitor la întrebările lui Amory vreme de o oră, iar în următoarea, chinuit şi cu opinteli; după care începe să aţipească din lipsă de aer, sufocîndu-se ca un prunc în pîntecele mamei. Reveniţi în sala de aşteptare, unde aşteaptă pînă cînd Amory scoate banda şi o pune la păstrare, Mundy adoarme buştean şi nu e pe deplin treaz nici cînd fac o scurtă deplasare cu maşina pînă într-un loc ştiut doar de Amory, după care se trezeşte de-a binelea şi constată că e bărbierit şi curat şi ţine un pahar cu whisky în mînă, apoi se găseşte în faţa unei ferestre cu perdele din dantelă dintr-un apartament elegant care dă spre Kleistpark, pe unde se plimbă reprezentanţi bine aşezaţi ai micii burghezii berlineze, inclusiv numeroase mame care, încă adormite, împing cărucioare, în

atmosfera plăcută a serii. Ţintă a curiozităţii lui Amory, Mundy a devenit un mister pentru el însuşi. Încordarea, sentimentul că a dezlănţuit ceva important, la care se adaugă o mulţime de griji acumulate, pe care a reuşit să le ignore pînă acum, îl fac să se simtă perplex şi fără nici o vlagă.

– Cred că ar fi vremea să-i telefonezi lui Kate a ta, cît mă duc şi eu pînă la baie, îi sugerează Amory, cu zîmbetul acela care nu se dezlipeşte de pe faţa lui.

Ideea pe care Mundy o acceptă cu oarecare ezitare, fiindcă, de fapt, chiar asta îl frămînta: ce anume să-i spună.

– E simplu de tot, îl încurajează Amory cu un aer amuzat. Discuţia voastră va fi ascultată de cel puţin şase servicii de informaţii, aşa că ideal ar fi să o scalzi.

– Cum adică?

– Eşti reţinut aici de cei de la Consiliul Britanic, motivele urmează să le afli. „Sînt reţinut, scumpo – necazuri la slujbă –, domnii şi stăpînii mei mă roagă să mai rămîn pînă rezolv. Pupături, Edward." Doar e fată deşteaptă. O să priceapă ea.

– Şi unde locuiesc?

– Aici. Spune-i că e un cămin pentru funcţionari necăsătoriţi, asta are s-o liniştească. Numărul e cel scris chiar pe telefon. Nu înflori prea mult lucrurile şi o să te creadă.

Aşa se şi întîmplă. Cît Amory stă la baie, Kate îl crede pe Mundy cu o convingere care îl face să aibă un sentiment insuportabil de vinovăţie. Cu toate acestea, după cîteva minute e din nou în maşina lui Amory şi schimbă două-trei glume cu sergentul Cliff, aflat la volan, iar apoi se trezeşte în noul restaurant specializat în produse de pescărie din Grunewald despre care, slavă Cerului, mulţi încă n-au aflat, fiindcă Berlinul a ajuns foarte depravat. Iar la masă, pe care o servesc într-un separeu lambrisat, cufundat în semiîntunericul prielnic îndrăgostiţilor şi, din fericire, bombardat de zgomotul specific dintr-un local şi de acordurile unei orchestre care cîntă în direct, ca prin minune, Mundy îşi recapătă vioiciunea minţii – ba chiar în aşa măsură încît, întrebat în glumă de Amory dacă, ţinînd seama de vederile lui vădit de stînga, regretă că a abandonat adăpostul Europei comuniste în favoarea decadenţei Occidentului capitalist, Mundy îl uimeşte pe Amory, surprinzîndu-se chiar şi pe sine, rostind cu toată convingerea o condamnare a comunismului sovietic şi a tot ce reprezintă acesta.

Şi probabil că aşa simte cu adevărat, însă are o tresărire îngrozită cînd îşi dă seama ce prostie a comis. Oricum ar sta lucrurile, Amory nu vrea să-i scape un asemenea moment.

– Dacă vrei să ştii părerea mea sinceră, eşti născut pentru a fi unul dintre noi, spune el. Tot înainte şi tot mai sus. Prin urmare, mulţumesc şi bun venit printre noi. Felicitări!

Şi din acel punct – ulterior, Mundy nu este deloc sigur de ce, dar în momentele acelea i s-a părut cît se poate de firesc – discuţia alunecă spre întrebarea strict teoretică privind ceea ce trebuie cineva să-i destăinuiască soţiei *într-o astfel de situaţie,* fără ca acel cineva să definească precis situaţia la care se face referire. Iar părerea lui Amory, care îi este oferită la modul general, fără pretenţia de reţetă imbatabilă, dar în baza unei experienţe destul de vaste, este că împovărarea persoanelor iubite cu informaţii şi situaţii inutile, pe care oricum nu le pot rezolva, poate deveni la fel de dureroasă – şi comodă pentru cel care se destăinuieşte – ca şi păstrarea unei discreţii totale faţă de ele, ceea ce scuteşte ambele părţi de suferinţă. Însă aceasta este doar părerea personală a lui Amory, iar Edward are dreptul să gîndească altfel.

De exemplu, Amory ar proceda cu delicateţe dacă persoana căreia cineva vrea să i se destăinuiască este gravidă.

Sau dacă persoana este din fire deschisă şi încrezătoare în oricine şi nu posedă tăria şi puterea de a păstra ceva foarte important ascuns în sine.

Sau dacă e vorba de cineva cu principii morale deosebit de severe, să spunem, care n-ar reuşi să împace crezurile politice cu, în fine, anumite activităţi îndreptate împotriva unui duşman sau a unei ideologii pe care nu o percep în aceeaşi lumină ca noi.

În concluzie, dacă e vorba de Kate şi dacă şi aşa sînt destule probleme, ţinînd seama de catedra pe care o conduce, de treburile casei şi de un soţ căruia trebuie să-i poarte de grijă, de primul copil pe care îl aşteaptă, plus un grup de troţkişti ce trebuie eliminaţi din Partidul Laburist St Pancras... – fiindcă în relatarea lui, Mundy sigur i-a menţionat toate aceste amănunte.

Apartamentul de lîngă parc nu este al lui Amory. Şi nici cămin pentru funcţionari burlaci nu este. Reprezintă un spaţiu pe care îl păstrează pentru vechi prieteni, după cum spune el, care sosesc în oraş şi nu ţin să-şi anunţe prezenţa cu surle şi trîmbiţe. Şi, oricum, Amory trebuie să treacă vreo oră pe la birou pentru a vedea dacă n-a mai primit instrucţiuni de la Londra.

– Însă Cliff o să rămînă în camera alăturată, în caz că ai nevoie de ceva. Iar Cliff ştie unde să mă găsească. Şi dacă te gîndeşti la o plimbare mai pe seară, lucru la care ţii foarte mult, din cîte am înţeles, sînt gata să te însoţesc. Pînă atunci însă dormi puţin. Şi te felicit încă o dată.

– O să încerc.

* * *

Mundy stă treaz – la fel ca noaptea trecută, petrecută la Weimar – numărînd sferturile şi jumătăţile de oră ale ceasurilor perfect sincronizate din Berlinul de Vest.

„Şterge-o şi nu te mai întoarce, îşi zice el. N-ai nevoie de durerea asta de cap. O ai pe Kate, copilul, slujba, casa. Nu mai eşti un amărît purtat de colo-colo de valurile vieţii, ai ieşit din mocirlă. Eşti Ted Mundy, diplomat cultural şi viitor tată. Ia-ţi geanta, strecoară-te pînă jos, fără să-l trezeşti pe Cliff, şi întinde-o la aeroport.“

Însă în timp ce-şi dă aceste sfaturi îşi aduce aminte, şi, de fapt, în altă parte a minţii ştiuse asta tot timpul, că paşaportul lui se află la Nick Amory – „Doar o formalitate, Edward, o să ţi-l înapoiez mîine dimineaţă.“

Ştie, de asemenea, că, predîndu-şi paşaportul, era conştient de semnificaţia gestului, la fel ca Amory, de altfel.

Se înrola. Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi semna în acest fel angajamentul.

Ceda, era forţat de împrejurări. Afirma: „Sînt al vostru“, la fel cum susţinea la masa de seară povestind însufleţit despre mizeria vieţii sub dictatura comunistă. Se oferea ca jucător al echipei lui Amory, fiindcă aşa se vedea pe sine după succesul repurtat, fiind perceput la fel şi de Amory.

„Ia fă bine şi adu-ţi aminte în primul rînd cum ai nimerit în încurcătura asta, te rog. Nu Amory m-a recrutat, ci Sasha. Amory nu mi-a aruncat în braţe o sumedenie de secrete, spunînd: «Poftim, ia toate astea şi transmite-le Serviciului Secret Britanic.»

Sasha a făcut-o.

Şi atunci am ales calea asta de dragul Mamei Anglia sau pentru un antiluteran care se autoflagelează şi fuge de Dumnezeu?

Răspuns: N-o fac deloc. Schimb stăpînul.

De acord, Sasha mi-e prieten. Nu unul după care să mă omor cu firea, dar prieten, credincios şi vechi, un prieten care are nevoie de protecţia mea. Şi Dumnezeu mi-e martor că a beneficiat de ea. Un prieten care, întîmplător, e dependent de haos, ducînd un război de unul singur împotriva tuturor formelor de ordine socială.

Acum şi-a găsit un alt templu pe care vrea să-l dărîme, aşa că-i urez noroc. Dar n-o să mă tragă după el.

Şi nici pe Kate.

Sau copilul.

Sau casa. Sau slujba."

Exact asta o să-i spună lui Amory peste cîteva ore, cînd vor merge la plimbarea aceea la care se referise mai devreme. „Nick, o să spun eu, eşti un profesionist de mare clasă, respect Londra şi, bineînţeles, aprob întru totul – comunismul de tip sovietic reprezintă un duşman legitim şi îţi doresc succes în efortul tău de a-l zădărnici. De aceea, te-aş ruga să fii amabil să-mi înapoiezi paşaportul şi, eventual, să-mi faci rost de o maşină ca să ajung la aeroport, şi tu poţi aranja totul direct cu Sasha, iar eu o să-ţi strîng mîna şi pun punct la toate astea."

Numai că plimbarea de seară nu mai are loc. Se trezeşte în lumina nesigură a zorilor şi-l găseşte pe Nick Amory învîrtindu-se prin cameră şi spunîndu-i să se îmbrace *imediat*.

– De ce? Unde mergem?

– Acasă. Pe cea mai scurtă rută.

– De ce?

– Analiştii ţi-au acordat nota dublu alfa plus.

– Asta ce naiba mai înseamnă?

– Cel mai bun calificativ. Vital pentru securitatea naţională. Cred că amicul tău a adunat ani în şir toate informaţiile acelea. Eşti întrebat dacă vrei medalia Crucea Victoriei sau un titlu nobiliar.

* * *

Purtat de evenimente.

Incapabil să iei hotărîri.

Să stai împietrit şi să asişti inert la desfăşurarea propriei vieţi. După cîte se pare, asta e soarta spionului.

Din nou la Tempelhof, cu un Jeep imediat după crăpatul zorilor, dar condus de alt sergent.

– La revedere, Cliff.

– La revedere, Ted, şi mult noroc.

Avionul Forţelor Aeriene Regale, cu elicele mergînd, Amory fiind singurul tovarăş de călătorie.

– Ţine-te bine, decolăm. Piloţii nu au treabă cu noi. Sînt instruiţi în sensul acesta. Aterizează pe aeroportul Northolt, coboară din avion direct într-o furgonetă cu oglinzi retrovizoare mult scoase în afara caroseriei şi două geamuri opace la uşile din spate.

Kate probabil că a plecat deja la şcoală. Cred că e pe la jumătatea potecii betonate dintre Hampstead şi apartamentele elegante. Copiii mai mari sar să-i vorbească, cei mici i se înghesuie în urmă, iar ea îşi închipuie că eu stau de vorbă cu oamenii de la Consiliul Britanic din Berlin despre baletul clasic.

* * *

Prin geamurile din spatele furgonetei, Mundy începe să recunoască drumul spre Oxford. A primit dublu alfa plus, deci îi vor acorda un titlu universitar. Ilse stă în cămăruţa ei de pustnic şi-i spune că în probleme de sex a rămas infantil. Pătrund între dealurile cu forme rotunjite şi trec printre stîlpi de poartă pe vîrful cărora tronează grifoni din gresie. Lumina soarelui scade şi creşte intermitent, după cum o reţin coroanele fagilor ce se întind deasupra şoselei. Furgoneta opreşte, dar numai o clipă, după care şoferului i se face semn să continue. Fagii au rămas în urmă, apărînd în schimb padocuri cu garduri văruite, un teren de crichet şi un iaz rotund. Furgoneta frînează, uşile din spate se deschid brusc, un majordom cu haină albă şi pantofi uşori din pînză cere bagajele lui Mundy şi-l escortează pe lîngă o serie de automobile parcate, apoi pe o alee pietruită, după care urcă o scară din spatele clădirii şi intră pe uşa rezervată servitorilor.

– Oaspetele meu va fi cazat în apartamentul nupţial, Staff, îi spune Amory majordomului.

– Am înţeles, domnule. O să duc bagajul direct acolo.

Apartamentul nupţial are un singur pat îngust, un lavoar, o carafă pentru apă şi o fereastră minusculă ce dă spre un zid acoperit de iederă căţărătoare. În ultimul an de şcoală, cînd a fost monitor al

clasei, Mundy a beneficiat de o încăpere la fel ca asta. Au mai sosit cîteva automobile. Aude un zvon reţinut de glasuri şi scîrţîit de paşi pe pietriş. Curînd se va petrece marea schimbare din viaţa lui. Îndărătul unor uşi închise, după patru zile care i-au părut tot atîtea veacuri, Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi îşi cunoaşte familia.

* * *

Cei pe care îi vede nu reprezintă familia la care se aştepta, dar asta nu e o noutate pentru el.

Nu descoperă bărbaţi cu chipuri sumbre şi priviri secretoase dornici să afle dacă e pregătit pentru lansarea în spatele liniilor inamice. Nu descoperă nici femei superinteligente în taior şi purtînd perle, încercînd să-l încuie cu întrebări avocăţeşti. Toţi cei prezenţi abia aşteaptă să-l cunoască, sînt mîndri, impresionaţi de el, vor să-i strîngă mîna şi chiar o fac. La prima vedere, oameni normali, politicoşi, destinşi – fără nume, fără aere, feţe agreabile, pantofi de calitate şi genţi diplomat care au patină şi numai de serviciu nu par, femeile, începînd de la cele împrăştiate – „Unde *Dumnezeu* mi-am lăsat poşeta?“ – şi terminînd cu cele cu aspect matern, cu ochi visători şi umezi, care îl ascultă îngăduitor ore în şir, pentru ca după aceea să pună o întrebare despre ceva ce el ar fi uitat cu desăvîrşire dacă n-ar fi fost ele atente.

Cît priveşte bărbaţii, aceştia sînt foarte diferiţi ca aspect şi statură, dar formează o clasă aparte. Profesori universitari în floarea vîrstei, s-ar putea zice. Arheologi care lucrează cu dezinvoltură pe acelaşi şantier. Medici, cu o detaşare calmă, dar hotărîtă, care par să spună că pe ei îi interesează boala, nu pacientul. Tineri slabi şi ciolănoşi, purtînd costume nepotrivite şi a căror privire e visătoare – Mundy şi-i imaginează ca aparţinînd şcolii clasice a exploratorilor arabi, care traversează Sahara pe cămilă, avînd doar stelele drept călăuză, o sticlă cu limonadă şi un baton de fructe şi alune drept hrană.

Şi atunci ce anume îi face să semene între ei, în afară de obsesia, măgulitoare pentru Mundy, de a-l cunoaşte? Probabil hohotele neaşteptate din adîncul fiinţei, gesturile libere, entuziasmul pe care îl trăiesc laolaltă, privirea mai ageră şi modul de exprimare. Intenţia aproape ascunsă de a se furişa. E sentimentul apartenenţei la ceva.

Derulează din nou trecutul lui Mundy, întîi prezentarea sa la biroul lui Amory pentru a avea un punct de reper, pentru a ajunge apoi la momentul de faţă. Întreaga-i viaţă personală stă expusă în faţa lui ca un cadavru şi, în cel mai pedant stil englezesc, este disecată. Pe Mundy nu-l tulbură acest lucru. El face parte dintre chirurgi, un jucător dublu alfa plus care luptă pentru Anglia.

Conexiuni pe care nu le-a făcut niciodată privind propria-i viaţă, dezgropate din străfundurile memoriei şi răsucite pe o parte şi pe alta spre examinare şi analiză: *Da, Doamne, cred că e adevărat* sau *Dacă stai să te gîndeşti, aşa e, de fapt*. Iar Amory se află tot timpul alături de el, gata să-l prindă de mînă dacă se împleticeşte, gata să cadă, să limpezească mici neclarităţi în caz că Edward se jenează, lucru care chiar se întîmplă, deoarece unele întrebări zgîndăresc răni considerate închise şi uitate. Nici nu au susţinut că-i va veni uşor să răspundă, ci dimpotrivă. Aşa sînt oamenii dintr-o familie.

– Ted, dintre cei care au realizat o treabă atît de importantă, nimeni nu poate trece prin chinurile astea fără să roşească măcar o dată sau de două ori, îl previne cu amabilitate o femeie cu aer matern.

– De acord. Bineînţeles. Următoarea întrebare, doamnă.

Oare femeia e psiholog? De unde să ştie? Ar dori să i se adreseze cu Flora, sau Betty, sau pe adevăratul ei nume, dacă i l-ar cunoaşte, dar în starea de agitaţie prin care trece acum nu se poate gîndi decît la modul de adresare faţă de regină, ceea ce stîrneşte un val de hohote amicale din partea celor aşezaţi la masa din lemn de mahon.

Aşa trece prima zi, iar cînd totul se termină şi se retrag cu toţii, în afară de cîţiva care mai rămîn în bar, au stabilit acea versiune a lui Ted Mundy pe care el o numeşte ulterior Mundy Unu – eroul de la Weimar, unicul şi fidelul fiu al maiorului, fost căpitan al echipei de crichet din şcoala generală, plinuţul atacant din linia a doua din echipa de rugby care a început să aibă vederi uşor de stînga pe vremea studenţiei – şi cine nu trece prin aşa ceva? Însă acum trîmbiţa familiei a sunat chemarea, iar el s-a alăturat regimentului familial alături de cei mai buni.

Din nefericire, acesta e doar Mundy Unu. În spionaj, există întotdeauna încă o faţetă.

* * *

Schizofrenia poate fi provocată?

Bineînţeles! Condiţia este ca pacientul să coopereze.

La Weimar, Sasha i-a dat lui Mundy doar să guste din ceea ce îl aşteaptă. La Oxford, graţie unor instrucţiuni microfilmate transmise domnului Arnold în diferite dispozitive de disimulare, acum i se oferă tot festinul, care nu e tocmai plăcut. Dacă Mundy Unu, descoperit ieri, reprezenta modelul către care trebuie să aspire, Mundy Doi, scos la iveală astăzi, este o caricatură a tot ceea ce se temea că va deveni în urmă cu cîţiva ani.

Un fost şcolar bolşevic şi un student ratat de la Oxford, cu vederi de stînga, dar devenit anarhist şi scandalagiu berlinez care, după o bătaie binemeritată, a fost gonit din cetate la crăpatul zorilor, un profesor suplinitor fără calificarea necesară, pus pe fugă din cauza poftelor carnale, care a dat greş la un ziar provincial ca să devină ziarist fără nici un viitor în New Mexico, pentru ca apoi să se strecoare înapoi în Anglia şi să se piardă în subteranele lipsite de speranţă ale birocraţiei artelor, un ratat pînă în vîrful unghiilor.

Propria imagine, reflectată de această oglindă deformantă, îi este la început atît de cunoscută încît abia o poate contempla fără să-şi strîmbe faţa în expresii ridicole, trăgîndu-se de păr, roşind, gemînd şi făcînd gesturi dezlînate din mîini. Nu are cum să ştie cît anume din acest portret provine din confesiunile făcute lui Amory şi cît este rezultatul verificărilor făcute la Londra în ultimele patruzeci şi opt de ore. Dar nu încape nici un dubiu: Mundy Doi este surprins extrem de fidel, fie că l-au schiţat doamnele cu ochi visători, fie că l-au creionat neiertătorii profesori universitari între două vîrste.

* * *

Un bărbat cu aspect de pastor, purtînd o pălărie moale din fetru negru, a sosit adus de un elicopter. Prin fereastra boltită a sălii de conferinţe, Mundy îl urmăreşte cum se furişează de-a latul peluzei apăsîndu-şi pălăria pe cap şi ţinînd geanta diplomat depărtată de corp, ca şi cum ar încerca să-şi păstreze echilibrul. După ce intră, bărbaţii se ridică şi-l salută discret. El se aşază la mijlocul mesei. Ceilalţi păstrează o tăcere respectuoasă cînd bărbatul scoate un dosar din geantă şi îl examinează, după care zîmbeşte imperceptibil, întîi către adunare în general, apoi spre Mundy.

– Ted, spune bărbatul. E deja după-amiază, iar Mundy e terminat – îşi ţine ambele coate pe masă, cu degetele lungi trecute prin părul răvăşit. Am o întrebare, dragul meu.

– Orice, răspunde Mundy.

– Kate ţi-a spus cumva că socrul tău, Des, a fost membru cotizant al Partidului Comunist Britanic pînă în ’56? Bărbatul rosteşte totul de parcă ar întreba: „Lui Kate îi place grădinăritul?“

– Nu, sigur nu mi-a spus.

– Dar Des?

– Nu.

– Nici măcar la partidele voastre de biliard de sîmbătă seara?

Surîsul e mai pregnant acum.

– Chiar mă mir.

– Nici în cursul partidelor de biliard, nici cu altă ocazie. „Şi sînt şi eu şocat“, dar Mundy îi este prea credincios lui Des ca să afirme asta în public.

– Invadarea Ungariei de către sovietici l-a îndepărtat de comunism, desigur, la fel ca pe mulţi alţii, se lamentează pastorul, consultînd încă o dată conţinutul dosarului. Cu toate astea, nimeni nu părăseşte partidul *cu totul,* nu-i aşa? Rămîne *în tine,* în sînge, într-un fel, adaugă el înveselit.

– Cred că da, îl aprobă Mundy.

Dar dosarul e plin de lucruri plăcute, sugerează zîmbetul pastorului cînd acesta revine asupra dosarului. Des e doar începutul.

– Şi Ilse. Ce ştii despre orientarea *ei* politică – oficial vorbind?

– Era cîte puţin din toate. Anarhistă, troţkistă, pacifistă – nu mi-am putut da seama.

– Ea s-a hotărît de atunci. În 1972, sub influenţa succesorului tău, a devenit membră cu drepturi depline a filialei Leith a Partidului Comunist Scoţian.

– Bravo ei!

– Eşti prea modest. Influenţa ta a fost hotărîtoare, jur că aşa stau lucrurile. Începutul tu l-ai făcut, iar succesorul tău a desăvîrşit convertirea. Te consider răspunzător pentru faptul de a o fi condus spre lumină.

Mundy se mulţumeşte să clatine din cap, dar pastorul rămîne neclintit.

– În ce-l priveşte pe domnul Mandelbaum, pe numele său mic Hugo, refugiat şi inspirator al tău la şcoala cu internat, continuă

pastorul, lipindu-şi degetele ambelor mîini şi închipuind o arcadă. Ce *anume* te-a învăţat?

– Germana.

– Bine, dar ce *fel* de germană?

– Literatură şi limbă.

– Nimic altceva?

– Ce altceva mai putea fi?

– Dar puţină filozofie? Hegel, Herder, Marx, Engels?

– O, Doamne, nu!

– De ce „Doamne"? face pastorul şi ridică din sprîncene cu amabilitate.

– Nu eram pregătit pentru filozofie, de aceea. În nici un caz la acea vîrstă. Şi mai ales în germană – n-aş fi înţeles o boabă. Lucru valabil şi în prezent. Întreabă-l pe Sasha.

Şi spunînd asta, duce dosul palmei la gură şi scoate un hohot slab de rîs neconvingător.

– Atunci dă-mi voie să exprim lucrurile *altfel*. Ştiu că te contrazic, dar fii atent la vorbele mele. Aş avea dreptate să afirm că domnul Mandelbaum te-a învăţat filozofie? Dacă ar fi dorit. Dacă ai fi fost precoce.

– Ei, la naiba! În felul acesta m-ar fi putut învăţa orice. M-ai întrebat şi am zis „Nu". Acum pui întrebarea la modul ipotetic şi ar trebui să spun da.

Pastorul consideră că vorbele lui Mundy exprimă un haz nebun.

– Prin urmare, noi afirmăm, desigur, că domnul Mandelbaum *ar fi putut* să te intoxice cu Marx, Engels sau orice filozof ar fi vrut şi, atîta vreme cît nu te scăpai faţă de prietenii de vîrsta ta sau faţă de restul personalului, nimeni n-ar fi bănuit absolut nimic.

– Iar eu vă *spun* că nu s-a întîmplat aşa. N-a făcut altceva – şi totul în mod indirect, firesc şi cu profesionalism, nici vorbă de ceva în plus – decît să-mi insufle un soi de vag sentiment revoluţionar...

Nu ştie cum să continue şi se apucă din nou să-şi maseze pielea capului cu degetele.

– Ted, dragul meu.

– Poftim.

– Profesiunea aceasta – prin adopţie – nu aparţine lumii reale. Abia dacă o atinge. Totuşi, în cazul de faţă, realitatea ne avantajează. Tot clanul Mandelbaum a avut vederi de stînga ce nu se pot contesta şi, pentru asta, cinste lor. Trei dintre ei au luptat în Spania,

în brigada lui Thälmann în cursul Războiului Civil. Fratele mai mare al lui Hugo a făcut parte din Comintern. Pentru strădania lui, Stalin l-a spînzurat. Chiar şi Hugo al tău s-a înscris în Partidul Comunist din Leipzig în 1934 şi şi-a făcut datoria pînă s-a dus să-şi primească recompensa, patruzeci de ani mai tîrziu, la Spitalul General Bath.

– Şi ce înseamnă asta?

– Asta înseamnă că şefii lui Sasha nu sînt proşti. Pe unul l-ai cunoscut. Amabilul profesor. S-ar putea să pară cam trăsnit, dar prost nu e. El vrea să fie convins că a prins un peşte mare. Sau Sasha vrea asta. Iar primul lucru pe care-l va face va fi să te întoarcă pe toate feţele. Şi va descoperi – iar nenumăraţii lui tovarăşi vor scotoci peste tot în acest scop – un fir roşu ce dovedeşte contactele tale cu radicali, începînd cu domnul Hugo Mandelbaum, continuînd fără nici o întrerupere cu Ilse, Oxford şi Sasha în prezent. Da, sigur că nu te-ai înscris în partid! De ce-ai face-o? N-ai vrut să-ţi periclitezi cariera. Dar educatorul tău era comunist, prima ta iubită *este* comunistă, eşti membru al Partidului Laburist St Pancras, care sigur are orientare de stînga, te-ai căsătorit cu o femeie cu vederi de stînga şi al cărei tată a fost un tovarăş care îşi plătea cotizaţia la zi pînă s-a dezis, în 1956. Eşti un miracol, dragul meu! Dacă ar fi trebuit să te inventăm, n-ai fi fost nici pe jumătate atît de convingător. Pentru ei vei fi un dar dumnezeiesc. După cum, trebuie s-o spun, eşti şi pentru noi.

Această remarcă stîrneşte rîsul tuturor, mai puţin al lui Mundy. Încet, se îndreaptă de spate, îşi duce palmele peste păr pentru a şi-l aranja, după care le pune delicat pe masă. Zîmbeşte, e un flăcău fericit. Treptat, a început să prindă sensul acestui joc de familie. Scriitorul ratat nu e chiar un ratat, la urma urmei. E un creator, ca şi ceilalţi. Se hrăneşte din realitate, asemenea celorlalţi, şi şi-o apropie de dragul artei.

– Ai uitat de Ayah, spune pastorul cu reproş în glas.

Se privesc cercetător. Aia? Există vreun asemenea nume în dosar?

– Aceea a fost mama adoptivă pe care am avut-o în India, continuă Mundy. Apoi se corectează: în Pakistan.

„Aha, de *ayah* era vorba, şi feţele li se luminează a uşurare. Da, desigur. Te referi la *doică*."

– Ce ne poţi spune despre ea, Ted? îl întreabă pastorul, încurajator.

– Întreaga ei familie a fost măcelărită în cursul masacrelor petrecute după Separaţie. Tatăl meu a dat vina pe erorile comise de Marea Britanie colonială. Şi-a sfîrşit zilele cerşind pe străzile din Murree.

Acum a sosit rîndul pastorului şi a echipei sale să se lumineze.

– *Minunat,* Ted, se declară ei de acord. O poveste lacrimogenă ca asta îi va da gata!

Ayah capătă valoare de stea. Şi curînd se apucă să trudească împreună la subiectul Ayah la capitolul „Influenţe timpurii“, stimulîndu-se unul pe altul cu idei, în timp ce creionează toată povestea: cum copilul Mundy a fost o minciună socială, născut dintr-o mamă aparţinînd clasei muncitoare, dar a trecut drept fiu de aristocrat; cum a fost adoptat de această localnică de origine ţărănească – „Era grasă, Ted? Grozav, s-o umflăm ca pe un balon!“ – cine spunea că originile lui nu contează? – şi cum această femeie enorm de grasă pe nume Ayah – o doică *la fel ca mama ta, pentru numele lui Dumnezeu!* – a căzut victimă colonialismului. Fără Ted n-ar fi ajuns nicicînd aşa departe, convin cu toţii mai tîrziu, la un pahar servit în bar – elementele acestea suplimentare constituie diferenţa dintre ceva *simţit* cu adevărat şi un element banal inventat.

– Sînt nişte carmeliţi, anunţă Amory, fără să se sfiască, în timp ce el şi Mundy fac un tur al proprietăţii, după ce au luat cina. Nu putem vorbi despre ceea ce facem, nu sîntem promovaţi în văzul lumii, viaţa normală se desfăşoară firesc. Soţiile noastre trebuie să susţină că s-au căsătorit cu nişte bărbaţi care nu au reuşit în viaţă, iar unele chiar cred asta. Dar după ce căpitanii şi artiştii de duzină dispar, noi vom fi cei care au adus schimbarea. Iar după cum se desfăşoară lucrurile, tu te vei număra printre ei.

Dar cine este Mundy Trei, cînd Mundy Unu şi Doi se duc la culcare? Cine este cea de-a treia persoană care nu e nici una din cele două, care stă trează cînd celelalte dorm şi ascultă dangătul clopotelor patriei, pe care el nu le aude? El rămîne un spectator mut. E membru al publicului care nu aplaudă realizările celor doi cunoscuţi ai săi. E alcătuit din toate acele fragmente desperecheate de viaţă ce rămîn după ce a renunţat la toate celelalte.

* * *

Au existat vreodată atît de multe ore pline în viaţa unui tînăr soţ?

Fie că trudeşte la sediul Consiliului Britanic din Trafalgar Square ca să-şi redacteze raportul privind triumfătorul turneu al trupei teatrale Sweet Dole Company sau ca să-şi pregătească terenul pentru Festivalul de dans de la Praga, pînă la începerea căruia mai sînt doar patru săptămîni, fie că fuge acasă ca să participe la un curs pentru taţi în devenire ce se ţine la Maternitatea South End Green, fie că dă o mînă de ajutor la pregătirea piesei *Piraţii din Penzance*[1], jură că niciodată n-a făcut atît de multe lucruri în acelaşi timp şi – abia dacă îndrăzneşte să recunoască – atît de utile.

Iar dacă-şi găseşte vreun moment liber, atunci se ascunde cu Des în magazie pentru a mai lucra puţin la leagănul copilului pe care amîndoi îl pregătesc drept surpriză pentru Kate, leagăn pentru care Bess, mama lui Kate, tricotează o păturică. Des a găsit nişte scîndură din lemn de măr, nici nu-ţi vine a crede ce desen şi ce culoare. Leagănul a devenit un obiect magic în lista priorităţilor lui Mundy, un amestec ce îmbină calităţi de talisman şi scop al vieţii: pentru Kate, pentru copil şi pentru a păstra mersul normal al lucrurilor. Ca întotdeauna, lui Des îi place să discute despre politica înaltă.

– Ce-ai face tu – da, Ted, tu – dacă ai pune mîna pe ea – în afară de ceea ce ştie orice bărbat – cu acea Margaret Thatcher? întreabă el visător, în timp ce lucrează.

Dar Mundy ştie că nu trebuie să răspundă, fiindcă asta e treaba lui Des.

– Ştii ce-aş face?

– Ia spune.

– Aş trimite-o pe o insulă pustie împreună cu Arthur Scargill şi i-aş lăsa să trăiască împreună.

Iar ideea ca Margaret Thatcher să suporte o căsătorie forţată cu detestatul lider al minerilor îl face să rîdă cu atîta poftă încît lucrul la leagăn întîrzie cîteva minute bune.

Mundy a ţinut mereu la Des, dar, după recenta vizită la Oxford, relaţia dintre ei a căpătat o savoare specială. „Cum Dumnezeu ar reacţiona fostul comunist, se întreabă Mundy, dacă ar afla că ginerele lui spionează vasalul cel mai supus al Mamei Rusia?“ Din cîte

[1] Operetă (1879) de Sir William S. Gilbert şi Sir Arthur Sullivan. (n.tr.)

își dă Mundy seama, Des și-ar scoate politicos șapca și i-ar strînge mîna fără multă vorbărie.

Copilul nu este singura emoție ce se profilează la orizont. În urmă cu cîteva zile, Partidul Laburist a luat o trînteală sănătoasă în cadrul alegerilor generale, iar Kate dă vina pentru acest eșec pe militanții și extremiștii care s-au infiltrat în organizație. Pentru a salva partidul pe care-l iubește, are intenția să se lanseze drept candidat oficial sprijinit de aripa moderată pentru alegerile municipale, intrînd în competiție directă cu troțkiștii, comuniștii și anarhiștii de doi bani care au devenit pecinginea din St Pancras. Îi trebuie trei zile pînă să-i dea vestea lui Mundy. Se teme că el se va *îngrijora*. Însă a subapreciat generozitatea lui. În mai puțin de o săptămînă, la întrunirea din fața primăriei, Mundy stă în unul dintre primele rînduri și o încurajează cînd ea își declară candidatura în propoziții seci, bine gîndite, care îi aduc aminte de Sasha.

* * *

Zîna cea bună de la serviciul Personal al Consiliului Britanic ar dori să discute ceva cu Mundy, dacă și cînd acesta are o clipă liberă. Ea sugerează spre sfîrșitul programului, cînd lumea începe să plece acasă. Își ține palmele lipite de tăblia biroului, amintind de cineva care a promis să-și păstreze calmul. Își rostește frazele cu multă atenție. Se vede clar că le-a repetat dinainte.

– Cum merge scrisul?

– Ce să spun. Știi cum e. Merge.

– Parcă aveai un roman în pregătire.

– Adevărat. În fine, îmi pare nespus de rău, dar a rămas în aceeași fază.

Gata cu introducerea. Femeia inspiră adînc.

– Cînd am fost informată de un șef de-ai noștri că prezența ta este necesară la Berlin pentru rezolvarea unor chestiuni de securitate privind turneul, am fost îngrijorată, și nu fără motiv – expirație –, deoarece s-au mai întîmplat astfel de lucruri. Experiența ne-a învățat să nu ne băgăm nasul și să așteptăm ca ele să treacă. Totuși...

Nepregătit pentru această discuție, Mundy așteaptă urmarea la acel *totuși*.

– Cînd am fost informată de aceeași autoritate că trebuie să ți se încredințeze Praga, am ajuns la concluzia, greșită, după cîte îmi dau seama acum, că ai tras niște sfori. De aceea am refuzat să dau curs cererii – inspirație – pentru a primi ordin de la o autoritate și mai mare, nu numai să procedez cum mi s-a recomandat, ci practic să respect fără rezerve orice instrucțiuni privind viitorul tău, cu excepția cazului în care ele contravin atît de flagrant reglementărilor noastre de personal încît acest lucru ar fi *bătător la ochi chiar și pentru cineva din afara Consiliului*. O pauză mai lungă. Cu excepția demisiei, măsură ce pare extremă, avînd în vedere faptul că ceea ce faci este evident în interes public, nu am de ales decît să cedez în fața a ceea ce consider drept un amestec impardonabil și de netolerat în problemele Consiliului.

„Gata. S-a descărcat“, gîndește Mundy.

– Pot să-ți pun o întrebare?

– Desigur, se declară Mundy de acord, fără să manifeste verva lui obișnuită. Chiar te rog.

Fă pe prostul, l-a îndrumat Amory în mod insistent. *Are o gură cît o șură. Nu are dreptul să știe absolut nimic.*

– Evident, nu ești obligat să-mi răspunzi. Mi-e la fel de clar că nici n-ar trebui să te întreb. Ești cumva un Cal troian?

– Un *ce?*

– La data la care ai fost angajat la noi, erai deja – nu știu care e titulatura potrivită și, sînt convinsă, chiar dacă aș ști-o, nu mi s-ar permite s-o folosesc – cred că expresia e: *ai mai făcut chestii dintr-astea* pentru ei?

– Nu. N-am făcut. Pentru nimeni.

– Și ce s-a întîmplat de atunci încoace – indiferent despre ce este vorba, lucru pe care n-am de unde să-l știu și nici nu vreau – s-a petrecut întîmplător sau a fost premeditat, mi-ai putea spune?

– Pură întîmplare, se scapă Mundy, ținînd capul plecat pentru a-și examina mîinile. Meandrele vieții. O șansă dintr-un milion. Îmi pare extrem de rău.

– Și ai vrea – te rog să nu-mi răspunzi dacă e prea dureros –, în sinea ta ai dori să nu se fi întîmplat deloc?

– Da, uneori.

– Atunci îmi pare și mie rău, Ted. Credeam că te ajut trecînd cu vederea faptul că nu ai studii. Acum s-ar părea că ți-am creat

necazuri. Cu toate acestea, socotesc că toţi slujim aceeaşi regină. Deşi, în cazul tău, ea nu are cum să afle, nu-i aşa?

– Cred că da.

– Îmi pare foarte rău că nu-ţi pot oferi decît o funcţie oarecare. E mare *păcat*. Ai putea – dar sînt *convinsă* că nu-mi poţi spune – să obţii promovarea din altă parte?

Întorcîndu-se acasă pe drumul cel mai lung, Mundy se gîndeşte la costul mare pe care îl resimte ducînd o viaţă dublă pentru patria lui. Ţine la femeia de la Personal şi a ajuns să se bizuie pe bunăvoinţa ei. Acum începe să înţeleagă la ce se referea Amory cînd spunea că viaţa normală merge înainte. Cu toate acestea, pînă acasă i-a revenit buna dispoziţie.

Dar cine Dumnezeu vrea să ducă o viaţă normală?

* * *

Adresă a Consiliului Britanic din partea şefului serviciului Personal către E.A. Mundy, purtînd însemnele „personal“ şi „confidenţial“:

> Sîntem informaţi că se impune prezenţa dumneavoastră la Convenţia Organizatorilor Festivalurilor Artistice de la McCullough Hall, Edinburgh, în perioada 9-16 mai, care are drept scop pregătirea dumneavoastră pentru participarea la Festivalul dansului de la Praga. Ni s-a comunicat că organizatorii suportă cheltuielile de călătorie, cazare şi masă. Drepturile salariale şi celelalte drepturi de deplasare urmează a vă fi comunicate.

– Noi îi spunem „Şcoala de bune maniere“, explică Amory, în timp ce merg prin Hyde Park molfăind sandvişuri cu somon afumat în automobilul negru condus de Cliff, sergentul. Îţi vor spune cele zece lucruri indicate la Praga în caz de ploaie, plus o serie de lucruri despre felul în care să traversezi strada cînd eşti singur.

– Vei veni şi tu acolo?

– Dragul meu, te-aş abandona eu în asemenea momente?

Kate manifestă mai puţin entuziasm.

– Cum, o săptămînă întreagă pentru a discuta despre festivaluri? se miră ea, oprindu-se o clipă din redactarea cuvîntării pe tema „Promisiuni personale faţă de sprijinitorii mei“. Voi, birocraţii artei, sînteţi mai răi decît Naţiunile Unite!

* * *

O după-amiază de la mijlocul săptămînii, o zi frumoasă de primăvară, în ajunul plecării lui Mundy spre Scoţia. Numirea oficială a lui Kate a sosit prin poştă chiar în această dimineaţă. Ea îl sună pe Mundy la birou. E extrem de calmă, dar are nevoie de el imediat. El îşi lasă baltă o întîlnire şi se grăbeşte spre casă, unde o găseşte în picioare, cu faţa albă ca varul, dar reţinută, pe aleea ce duce spre uşa de la intrare. El o ia de braţ şi o convinge să meargă pînă în pridvor, unde se opreşte brusc, la fel ca un cal ce refuză a sări peste un obstacol. Îşi ţine degetul arătător al mîinii drepte în gură şi nu-i dă drumul.

– I-am deranjat. Nu se aşteptau să vin acasă. Trebuia să am ore toată ziua, spune ea fără nici o expresie pe chip. Numai că una dintre elevele mele a cîştigat o bursă la Leeds, aşa că directorul a anunţat că vom avea o jumătate de zi liberă pe data de şase.

Mundy îşi trece braţul în jurul taliei ei, pentru a o susţine mai ferm.

– Am mers pe jos pînă acasă. Am deschis poarta şi atunci am văzut nişte umbre la fereastră.

– Prin perdelele tip plasă?

– Lăsaseră deschisă uşa de la bucătărie. Au trecut prin dreptul ei de cîteva ori.

– Deci n-a fost doar unul.

– Doi. Poate chiar trei. Umblau iute.

– Ca nişte *umbre?*

– Iute de picior. Ea m-a văzut. O femeie. Tînără. Purta un fel de salopetă. Am văzut cînd a întors capul, apoi cred că s-a lăsat brusc la podea şi s-a strecurat în bucătărie. Uşa dinspre grădină era deschisă.

Kate ar fi putut depune mărturie în faţa tribunalului, atît de precisă era.

– Am fugit prin dosul casei, ca să-i văd mai bine. Am reuşit să văd doar furgoneta care se îndepărta, dar n-am zărit numărul.

– Ce fel de furgonetă?

– Verde. Cu geamuri mate la uşile din spate.

– Oglinzi?

– Nu m-am uitat. Ce importanţă au oglinzile? Abia de-am zărit-o, ce Dumnezeu? Poate că nici nu avea vreo legătură cu cei dinăuntru.

– Furgoneta era nouă sau veche?

– Ted, nu mă mai interoga, te rog. Dacă aş fi remarcat, ţi-aş fi spus. Nu era nici veche, nici nouă.

– Şi poliţia ce-a spus?

– Mi-au făcut legătura cu un sergent de la Constatări care m-a întrebat dacă a dispărut ceva. Am spus că nu. Mi-a promis că vor veni cînd o să poată.

Intră în salon. Biroul e o piesă veche pe care au cumpărat-o aproape pe degeaba de la un hoţoman din Camden Town. Des afirmă că se vede de la o poştă că e furat şi se miră că nu i-a căutat nimeni pînă acum. Are tăblia îmbrăcată în imitaţie de piele şi cîte un turn de sertare de fiecare parte. În stînga sînt sertarele lui Mundy, în dreapta, ale lui Kate. Deschide trei sertare, unul după altul.

Ciorne vechi, unele avînd chiar bileţele lipite cu însemnarea de a fi distruse.

Idei creionate fugar pentru o piesă pe care ar dori să o scrie.

Dosarul pe care scrie „DOSAR“, care conţine scrisorile mamei lui către maior şi nota grefierului de la procesul acestuia în faţa curţii marţiale, precum şi fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope.

Mişcate toate.

Mutate din loc, dar nu lăsate în dezordine. Sau nu tocmai.

Împinse la loc, *aproape* în ordinea corectă, de cineva care a vrut să le lase ca şi cum nici n-ar fi fost atinse.

Kate îl urmăreşte şi aşteaptă ca el să spună ceva.

– Pot? întreabă el.

Ea clatină din cap. Mundy deschide primul sertar de sus, din partea ei. Ea respiră precipitat. Mundy se teme că ar putea leşina. Ar trebui să-şi dea seama totuşi: e furioasă.

– Ticăloşii le-au pus cu sus-n jos, constată ea.

– Caietele de exerciţii ale elevilor din clasa a şasea stau în sertarul de jos, fiindcă e cel mai încăpător, explică ea cu propoziţii trunchiate. Lucrările ce trebuie corectate pînă miercuri stau deasupra celor care trebuie corectate pînă vineri. De aceea le dau caiete de exerciţii colorate diferit. Dacă sînt galbene, ai ora miercuri. Dacă e roşu, o ai vineri. Ticăloşii ăştia de spărgători le-au pus invers.

– Dar ce interes ar avea o mînă de troţkişti să citească eseurile elevilor tăi? filozofează Mundy.

– Nici unul. Au căutat chestii de partid.

La ora zece seara sosesc şi poliţiştii, dar nici ei nu îi ajută prea mult.

– Domnule, ştiţi ce face soţia mea cînd e gravidă? întreabă sergentul la ceaiul făcut şi oferit de Mundy, în timp ce Kate se află la etaj ca să-şi ţină picioarele umflate pe ceva înalt.

– Îmi pare rău, de unde să ştiu?

– Mănîncă săpun fin. Trebuie să-l ascund, altfel ar face baloane toată noaptea. Ca să revenim, i-am putea reţine pe toţi cei care au furgonete verzi cu geamuri mate la uşile din spate. Doar aşa am putea demara o anchetă.

În timp ce urmăreşte maşina poliţiei îndepărtîndu-se, Mundy se întreabă dacă ar fi cazul să folosească numărul de urgenţă pe care i l-a dat Amory. Dar ce poate spera să lămurească? Deşi cinic, sergentul a avut dreptate. Mii de oameni au furgonete vopsite în verde.

Kate are dreptate. Au fost troţkişti.

Sau vreo bandă de puşti, iar ea i-a speriat înainte ca ei să apuce să fure ceva.

„Un incident firesc într-o viaţă normală, iar eu sînt singurul lucru care nu se încadrează în această normalitate.“

CAPITOLUL OPT

– Ai obosit, Teddy? întreabă Lothar, care e gras şi are părul de culoarea ghimbirului, după care mai comandă un rînd de bere.

– A, sînt doar puţin suprasolicitat, Lothar, dar n-o să mor din asta, recunoaşte Mundy. Am dansat cam mult astăzi, adaugă el, ceea ce stîrneşte un hohot de rîsete în semn de apreciere a umorului său.

– Obosit, dar fericit, sugerează delicat *Frau Doktor* Bahr din capul mesei, iar tînărul ei vecin de scaun, intelectualul Horst, aprobă cu o mişcare din cap.

Sasha tace. Ţinîndu-şi bărbia în palmă, stă încruntat, privind în gol. Şi-a tras bereta peste frunte, probabil în semn de ironie. Aceasta este a doua ieşire de seară în aceeaşi componenţă, aşa că Mundy s-a obişnuit cu ordinea de bătaie. Lothar e rezidentul lui Sasha. Horst, intelectualul blond, e rezidentul lui Lothar. Severa *Frau Doktor* Bahr, de la Ambasada Germaniei de Est la Praga, îi are pe toţi trei în legătură. Iar toţi patru se ocupă de Mundy.

Tocmai s-a încheiat cea de-a treia zi a Festivalului dansului de la Praga. Acum se află într-un bar situat la subsolul unui hotel de la marginea oraşului, un monstru din sticlă şi oţel construit în stil sovietic, dar subsolul ţine să recreeze vremurile habsburgice, cu stîlpi groşi din piatră şi fresce înfăţişînd cavaleri şi fecioare. Cîţiva băutori întîrziaţi stau la alte mese, iar cîteva fete beau cola cu paiul, încă sperînd să mai prindă vreun străin. În colţul îndepărtat stă un cuplu între două vîrste, amîndoi bînd ceai, şi beau ceaiul acela în aceeaşi atmosferă tandră de mai bine de jumătate de oră.

Vei fi urmărit, iar asta face parte din tacîm, Edward. Mă refer la supravegherea făcută de profesionişti. Deci important e să nu fii

mereu conştient de asta. Îţi vor percheziţiona camera, aşa că nu-ţi ţine lucrurile prea ordonate, altfel o să creadă că îi pui la încercare şi ai ceva de ascuns. Dacă privirile vi se încrucişează din întîmplare, e preferabil să surîzi absent şi să te gîndeşti că te-ai ciocnit de ei la vreo petrecere oarecare. Arma ta cea mai convingătoare este inocenţa. Ai înţeles ce spun?

Am înţeles, Nick.

* * *

În ultimele şaptezeci şi două de ore Mundy a asistat la spectacole plicticoase de moarte de dansuri cu săbii, dansuri populare, dansuri tribale, dansuri ţărăneşti şi dans clasic. A aplaudat cazaci, georgieni, palestinieni care dansau *dabke* şi nenumărate interpretări ale scenelor celebre din *Lacul lebedelor, Coppélia* şi *Spărgătorul de nuci* într-un teatru în stil baroc, plin de spectatori şi lipsit de ventilaţie. A băut vin alb cald în cel puţin şase pavilioane naţionale, iar în pavilionul britanic a flecărit cu aceiaşi băieţi buni şi cu soţiile lor iubitoare, inclusiv cu un prim-secretar bucălat, cu ochelari rotunzi, care susţine că, demult, el a fost primul la bătaie pentru Harrow, iar Mundy l-a scos din joc din prima, ceea ce reprezenta semnalul convenit de recunoaştere. A fost terorizat de sistemele de amplificare ce nu funcţionează cum trebuie, chinuit de faptul că decorurile au ajuns la alt teatru decît cel la care trebuia şi perpelit de stele care au refuzat să-şi interpreteze rolul, deoarece nu au apă caldă la hotel. Iar în timpul ce i-a rămas liber după toate acestea, s-a lăsat curtat de Sasha şi de cei care îl mînă pe el. Seara trecută au vrut să-l ducă în oraş la o petrecere privată, iar cînd Mundy a refuzat, spunînd că trebuie să-şi îngrijească turma, Lothar a sugerat un club de noapte. Mundy a refuzat şi acea ofertă.

Fă-i pe ticăloşi să transpire ca să-ţi intre în graţii, Edward. Singurul motiv care i-a împins să vină la Praga e să ţi se vîre în suflet. Dar tu nu ştii asta. Nu ştii decît că Sasha e vechiul tău prieten. Nu-ţi prea găseşti locul, eşti nefericit, bei mai mult decît s-ar cuveni, eşti un singuratic. Aşa te-a prezentat Sasha şi aşa vrea să le apari.

Aşa i-a vorbit Nick Amory, profesorul de teatru al lui Ted Mundy, la „Şcoala de bune maniere“ din Edinburgh, folosind indicaţiile de regie transmise de Sasha, producătorul nostru.

* * *

Lothar, sprijinit de *Frau Doktor* Bahr, se străduieşte să-l scoată pe Mundy din muţenie. Au încercat asta şi seara trecută, chiar la aceeaşi masă şi la aceeaşi oră, în aceeaşi atmosferă falsă de amabilitate sastisită. În momentele lui de minim al curbei ce reprezintă băutura consumată, Mundy s-a exprimat monosilabic. În momentele de oarecare euforie, i-a răsplătit cu relatări înflorite ale trecutului său anticolonialist şi, spre nemăsurata distracţie a spectatorilor şi spre propria ruşine, a vorbit despre fundul enorm al lui Ayah. A descris ororile educaţiei burgheze din Anglia şi a lăsat să-i scape numele magic al domnului Hugo Mandelbaum, omul care l-a făcut să gîndească pentru prima oară, dar nimeni n-a reacţionat imediat. Nici nu era cazul. Doar sînt spioni, nu?

– Şi ce părere ai despre tendinţele pronunţate spre dreapta care se manifestă în Anglia, Teddy? Tipul de capitalism belicos promovat de doamna Thatcher nu te alarmează puţin sau eşti un prieten firesc al economiei de piaţă?

Întrebarea e atît de greoaie, iar încordarea lui Lothar e atît de insinuantă încît lui Mundy îi vine lehamite să dea un răspuns argumentat.

– Nu-i *tendinţă,* domnule. Nu-i nici măcar o tresărire în acea direcţie. Au schimbat doar firma, doar atît s-a întîmplat.

Frau Doktor Bahr se descurcă mai bine la exprimat banalităţi.

– Dar dacă America capătă o orientare de dreapta, la fel şi Anglia, iar dreapta cîştigă teren în întreaga Europă, nu te cutremuri puţin cînd te gîndeşti la pacea lumii?

Horst, care-şi închipuie că este expert în tot ce ţine de Marea Britanie, simte nevoia să facă paradă de cunoştinţele lui:

– Teddy, închiderea minelor n-ar putea declanşa chiar o *revoluţie?* Ceva de genul marşurilor foamei din anii ’30, poate, apoi fenomene care ar putea scăpa de sub control? Ne poţi spune cum reacţionează omul de pe stradă în momentul de faţă?

În felul acesta cei trei nu vor ajunge nicăieri, şi sigur sînt conştienţi de asta. Mundy cască, iar Lothar se pregăteşte să mai comande un rînd de băutură cînd, ca un hopa-mitică, Sasha iese din starea de stupoare de pînă atunci.

– Teddy.

– Da.

– Mare prostie, dacă vrei părerea mea.

– Ce anume?

– Ţi-ai adus bicicletă?

– Cum să-mi aduc?

Deodată, Sasha se ridică în picioare, cu braţele desfăcute în lături, adresîndu-se tuturor:

– E mare ciclist, ştiaţi? Nebun după asta. Ştiţi ce-a făcut acest dement în Berlinul de Vest? Mergeam cu bicicleta pe străzi. Scriam cu vopsea din spray pe casele naziştilor, apoi pedalam ca tembelii, ca să scăpăm de porci. Iar eu trebuia să merg cu el – eu, cu picioarele mele scurte, pe bicicletă! – ca să-i port de grijă. Teddy organiza totul. Era un geniu. Nu-i aşa, Teddy? Încerci să te prefaci că ai uitat?

Mundy ridică palma pentru a ascunde un surîs şmecheresc.

– Sigur că n-am uitat. Nu mai fi ridicol. Cea mai mare distracţie, afirmă el, participînd în mod deliberat la distorsionarea realităţii istorice.

Misiunea cea mai grea a lui Sasha va fi să te pună pe picioarele tale, spune Amory. *Se va strădui, dar va trebui să-l ajuţi. Nu-ţi găseşti mai niciodată locul. Vrei mereu să te plimbi, să alergi prin parc, să încaleci o bicicletă...*

– Teddy, mîine ne dăm întîlnire, îl anunţă Sasha pe un ton agitat. La ora trei în faţa hotelului. În Berlin mergeam noaptea. Aici o s-o facem ziua.

– Sasha. Serios, pentru numele lui Dumnezeu. Am o sută şase artişti nevrotici pe cap. Nu pot nici la trei, nici la altă oră. Doar ştii asta.

– Artiştii supravieţuiesc. Noi, nu. Ieşim din oraş, doar noi doi. Eu fur bicicletele, tu vii cu whisky-ul. O să vorbim despre Dumnezeu şi despre lume, cum făceam odată. Ce naiba...

– Sasha... ascultă-mă.

– Ce mai e?

Mundy vine cu argumente. A devenit singura persoană de la masă care nu zîmbeşte.

– Am balet modern toată după-amiaza. Iar seara am recepţia de la Ambasada Britanică şi dansatori cu pretenţii nonstop. Pur şi simplu, nu pot...

– Ai rămas acelaşi neisprăvit. Baletul modern e o porcărie exagerată. Sari peste el! Te aduc eu înapoi la vreme ca să-ţi serveşti regina. Nu te mai plînge atît.

Sasha i-a fermecat pe cei prezenţi. *Frau Doktor* Bahr binecuvîntează ideea cu un surîs generos. Lothar chicoteşte, Horst spune că va veni şi el, dar Lothar îl avertizează părinteşte cu degetul şi spune că băieţii merită să petreacă puţin timp împreună.

Şi, Edward, bicicletele prezintă marele avantaj că sînt al naibii de greu de urmărit.

* * *

Camerele de hotel nu sînt sanctuare, Edward. Sînt nişte cuşti din sticlă. Acolo te urmăresc, te verifică, te ascultă şi te miros.

Nici căsătoria nu reprezintă un sanctuar sau cel puţin nu pentru angajatul Consiliului Britanic, pentru radicalul de doi bani şi pentru scriitorul ratat şi plin de resentimente care bîntuie prin subsolurile birocraţiei artelor. Telefoanele pe care i le dă lui Kate sigur reflectă acest aspect. În această dimineaţă, la recepţia hotelului, a completat un formular complicat: numărul din străinătate apelat, persoana cu care se discută, scopul convorbirii, durata anticipată, practic, conţinutul discuţiei – ceea ce i se pare o dobitocie, dacă tot va fi ascultat şi operatoarele sînt gata să-i întrerupă convorbirea dacă discuţia devine vulgară. Ghemuit pe pat, cu telefonul mut alături, constată că a început să tremure. Cînd telefonul sună într-un tîrziu, ţîrîitul e un urlet atît de puternic încît îşi imaginează că e pe punctul de a se sinucide sărind din pat. Cînd vorbeşte în microfon, observă că vocea îi este mai piţigăiată şi mai lentă. Kate bagă şi ea de seamă şi-l întreabă dacă e bolnav.

– Nu, mă simt foarte bine. Sînt doar ceva mai obosit. Miranda m-a torturat cu pretenţiile ei, ca de obicei.

Miranda e şefa lui, supervizorul regional. Întreabă apoi de copil.

– Se mişcă în pîntece, spune Kate. Destul de tare; s-ar putea ca într-o bună zi să joace în echipa de fotbal Doncaster.

– Dacă vor face echipă feminină, o aprobă el, cu glas monoton, însă gluma, la fel ca Mundy la acea oră, sună fals. Şi cum se descurcă regii şi reginele de la St Pancras? întreabă el.

– Toţi sînt bine, mulţumesc, răspunde ea, iritată de deprimarea lui. Iar Ted a cunoscut pe cineva *simpatic*, întreabă ea cu subînţeles, sau a făcut ceva *interesant?*

– Păi, nu. Serios.

Să nu rosteşti NICIODATĂ numele lui Sasha în prezenţa ei, îl previne Amory. *Sasha aparţine inimii tale secrete. Poate că ţii la el, poate că vrei să-l păstrezi doar pentru tine. Poate gîndeşti exact ceea ce speră ei: că vrei să sari Zidul şi să semnezi contractul cu ei.*

Mundy închide şi se aşază la masă cu capul între palme. Rosteşte teatral: „Iisuse, e groaznic“, dar, de fapt, acesta e adevărul. O iubeşte pe Kate. Şi îşi iubeşte familia în devenire.

„Fac asta pentru ca atît copilul nostru încă nenăscut, precum şi copiii nenăscuţi ai altora să poată dormi netulburaţi noaptea“, îşi spune el ca să se convingă.

Se culcă, dar nu doarme. Nici nu se aşteaptă la asta.

Ora cinci. Fruntea sus. Mai există speranţă pe undeva. Peste cîteva ore, prima noastră balerină o să-şi azvîrle tutuul din pătuc pentru că nu-i funcţionează uscătorul de păr.

* * *

Sasha a făcut rost pentru Mundy de o bicicletă de dimensiuni uriaşe, destinată poliţiştilor englezi, neagră şi cu un coş montat în faţa ghidonului. Pentru el, a găsit o versiune pentru copii a aceluiaşi model. Pedalează alături printre liniile de tramvai către o gară suburbană de la marginea oraşului. Sasha poartă bereta lui obişnuită, Mundy, un hanorac peste singurul lui costum bun, şi şi-a băgat manşetele pantalonilor pe sub şosete.

Ziua e frumoasă, oraşul, curajos şi ros de griji, şi gloria lui habsburgică se macină sub razele soarelui. Pe străzi se văd puţine maşini. Oamenii păşesc prudent, evitînd să se privească unii pe alţii. Ajunşi în gară, cei doi prieteni iau un tren local care are doar trei vagoane. Sasha insistă să stea cu bicicletele în porţiunea rezervată conductorului. Paiele miros a bălegar de vite. Sasha a rămas cu bereta pe cap. Îşi desface nasturii de la jachetă şi-i arată un casetofon pe care-l ţine în buzunarul interior. Mundy dă afirmativ din cap, pentru a spune că a înţeles. Sahsa se lansează în discuţii pe teme banale: despre Berlin, fete, vremurile de altădată, vechi prieteni. Trenul pare să oprească la fiecare stîlp. Pătrund mai adînc în peisajul rural. Casetofonul porneşte doar cînd discută. Ledul de funcţionare se stinge cînd rămîn tăcuţi.

Ajunşi la un sat cu nume imposibil de pronunţat, îşi coboară bicicletele pe un peron. Mundy practic nu trebuie să facă nici un

efort, în timp ce Sasha trebuie să pedaleze din răsputeri; așa intră pe un drum denivelat, trec prin dreptul unor căruțe cu cai și a unor cîmpuri netede punctate de hambare vopsite în roșu. Arareori îi depășește cîte-o motocicletă sau un camion. Opresc pe marginea drumului, iar Sasha consultă o hartă. Un drumeag drept, marcat cu galben, seamănă cu o autostradă ce trece printre brazi înalți. Merg în șir indian, Sasha, cu bereta lui, în frunte. Pătrund într-un luminiș pătat de cîteva grote unde s-au făcut prospecțiuni miniere, năpădite acum de mușchi, bușteni tăiați la diferite dimensiuni și unde se găseau acum ruinele unor clădiri din cărămidă. În briza ușoară se leagănă irişi mari. După ce descalecă, Sasha își plimbă bicicleta de colo-colo prin iarbă pînă găsește o movilă care să-i convină, așază vehiculul pe iarbă și așteaptă pînă ce Mundy procedează la fel. Băgînd mîna în buzunarul interior, Sasha scoate casetofonul și-l ține în palmă. Discuția pornită de el capătă un ton de nerăbdare și de ușoară batjocură.

– Deci, Teddy, ești mulțumit de soartă, spune el urmărind ledul care se aprinde imediat. Asta e o veste bună, recunosc. Te-ai ales cu o ipotecă, ai o soție și un mic burghez pe țeavă, așa că ne lași pe noi să ducem revoluția mai departe. Era o vreme cînd amîndoi disprețuiam asemenea oameni. Acum ești unul dintre ei.

Mundy, actor începător, se prinde imediat care ar fi replica potrivită:

– Nu-i prea fericită descrierea pe care mi-o faci, Sasha, și ești convins că am dreptate! protestează el, aproape furios.

– Bun, atunci ce ești? îl întreabă Sasha, fără să cedeze. Spune-mi ce ești, domnule, nu ceea ce nu ești!

– Sînt cel dintotdeauna, îi răspunde Mundy înfierbîntat, iar banda înregistrează înainte. Nici mai mult, nici mai puțin. Ceea ce vezi nu e ceea ce obții. Nici în cazul tău, nici în al meu. Nici măcar în cazul nenorocitului tău de Partid Comunist.

Asta e o piesă radiofonică. Lui Mundy, propriile replici îi sună ca niște improvizații neinspirate, dar Sasha pare mulțumit de ele. Ledul s-a stins, banda s-a oprit, dar, ca măsură de precauție, Sasha scoate caseta, îi dă drumul într-un buzunar și pune casetofonul în altul. Abia după aceea își dă jos bereta, scoate un răcnet eliberator *Teddy!* și-și ridică brațele pentru o îmbrățișare între „inegali“.

Etica „Școlii de bune maniere“ de la Edinburgh îi impune acum lui Mundy să-i adreseze o serie de întrebări de rutină agentului său de legătură, după care să rezolve problemele apărute, iar Mundy are întrebările gata pregătite în minte:

Care e legenda pentru această întîlnire?

Care e soluția de rezervă dacă sîntem întrerupți?

Ai unele temeri imediate?

Cînd va fi următoarea noastră întîlnire?

Te simți liniștit sau ai văzut oameni pe care-i recunoști și care te-au urmărit pînă aici?

Dar „Școala de bune maniere“ se poate duce de-a dura. Monologul necenzurat al lui Sasha alungă cît acolo astfel de considerații banale. Privește atent dincolo de luminișul denivelat, către pinii albăstrui din depărtare, fără a vedea nimic. Pornite din revoltă și din disperare, confesiunile și revelațiile lui capătă proporții torențiale.

* * *

– În lunile și anii ce au trecut de la plecarea ta din Berlinul de Vest am pătruns într-o beznă totală. La ce bun să incendiezi cîteva automobile sau să spargi geamuri? Mișcarea noastră a fost inspirată nu de voința claselor oprimate, ci de sentimentul de vinovăție al celor care aveau de toate. În furtuna ce m-a cuprins, am analizat puținele alternative pe care le aveam la dispoziție. Potrivit scriitorilor anarhiști, conflictul mondial trebuie să conducă spre un haos creator. Dacă un astfel de haos este exploatat în mod inteligent, va rezulta o societate liberă. Dar cînd am privit în jur, am fost silit să recunosc că nu existau condițiile prealabile ale haosului creator și nici oameni care să îl exploateze inteligent. Haosul presupune o lipsă a puterii, și totuși puterea burgheză se întărea pretutindeni, la fel și puterea militară a Americii, pentru care Germania de Vest devenise deja un arsenal și un aliat dorit în războiul mondial ce părea inevitabil. Cît îi privește pe cei care ar fi putut exploata totul cu inteligență, aceștia erau prea ocupați să obțină profituri, să conducă mașini de lux și să se slujească de portițele pe care le deschiseserăm noi pentru ei. În aceeași perioadă, *Herr* Pastor a urcat în ierarhie, căpătînd influență în rîndul elitei fasciste din Schleswig-Holstein. De la politica promovată din amvon trecuse la politica votului pseudoliberal. S-a înscris în societăți secrete de extremă dreapta și a fost primit în cîteva comitete masonice foarte exclusiviste.

Se vorbea chiar de alegerea lui în Parlamentul de la Bonn. Succesul lui a aprins în mine ura față de fascism. Adorația lui față de „Dumnezeul bogăției“, de inspirație americană, m-a dus pînă în pragul nebuniei. Viitorul meu, dacă aveam să rămîn în Germania stăpînită de America, devenea un deșert de compromisuri și frustrări. „Dacă vrem să construim o lume mai bună decît asta, m-am întrebat eu, ce alegem, ce acțiuni sprijinim, cum zădărnicim marșul neîncetat al agresiunii imperialist-capitaliste?“ Știi că sînt urmărit de blestemul luteran. Convingerea fără acțiune nu are nici un sens pentru mine. Dar care convingere? Cum o identificăm? Cum putem ști că trebuie să ne lăsăm călăuziți de ea? O găsim în inimă sau în intelect? Și ce se întîmplă dacă o descoperim într-un loc și e absentă în celălalt? Mi-am dedicat mult timp analizînd exemplul bunului meu amic Teddy. Tu ai devenit virtutea mea. Imaginează-ți. La fel ca tine, nu aveam o convingere în care să cred conștient, dar dacă acționam, atunci credința sigur avea să apară. După aceea, voi crede, fiindcă am acționat. Pesemne că așa se naște credința, m-am gîndit: prin acțiune, nu prin contemplație. Merita să încerc. Orice era de preferat stării de indecizie. Tu te-ai sacrificat pentru mine fără să te gîndești la recompensă. Cei care mă curtează – l-ai întîlnit pe unul dintre ei – au fost îndeajuns de înțelepți să mă abordeze în aceiași termeni. Nici o ispită nu m-ar fi convins. Dar oferă-mi un drum lung și pietruit, la capătul căruia să lucească o luminiță și dă-mi șansa de a repara faptele ipocrite ale lui *Herr* Pastor și probabil că-ți voi da ascultare.

Sasha a coborît de pe moviliță și umblă agitat în jurul ei cu mersul lui ciudat, inconstant, pășind peste cadrele bicicletelor, gesticulînd cu palmele desfăcute în timp ce vorbește lipindu-și coatele de corp, de parcă nu ar avea loc să le ridice. Descrie întîlnirile secrete desfășurate în apartamente din Berlinul de Vest, traversări pe furiș ale graniței către case conspirative din Est și week-end-uri solitare petrecute în mansarda din Kreuzberg, unde se chinuiește să ia marea hotărîre, iar foștii săi camarazi alunecă treptat spre cătușele permanente din închisorile deschise ale materialismului.

– După multe zile și nopți de gîndire și analiză, și cu ajutorul seducătorilor mei neobosiți, care nu-s defel proști, ca să nu mai vorbim de cîteva sticle de votcă bună, redusesem dilema la două întrebări simple. Ți le-am descris într-una dintre scrisorile mele. Prima întrebare: „Cine este supremul dușman de clasă?“ Răspuns, fără nici o ezitare: „Imperialismul militar și corporativ american“. A doua întrebare: „Cum ne putem opune în mod realist acestui inamic? Sperînd ca inamicul să se distrugă pe sine, dar numai după ce a distrus lumea? Sau renunțînd la obiecțiile pe care le avem față de anumite tendințe negative ale comunismului internaționalist și aliindu-ne cu singura mare mișcare socialistă care, în ciuda lipsurilor ei, este capabilă să ne aducă victoria?“ (Urmează o lungă tăcere, pe care Mundy nu se simte îndemnat să o întrerupă. Teoria, după cum chiar Sasha a remarcat, nu e specialitatea lui.) Știi de ce mă cheamă Sasha?

– Nu.

– Fiindcă e prescurtarea în rusă de la Aleksander. Cînd *Herr* Pastor m-a adus în Vest, din motive de respectabilitate, a vrut să mă reboteze Alexander. Eu am refuzat. Păstrîndu-mi numele de Sasha, puteam să-mi demonstrez că-mi lăsasem inima în Est. Într-o noapte, după îndelungi discuții avute cu acești corupători ai mei, am convenit să fac aceeași demonstrație cu picioarele.

– Profesorul?

– Unul dintre ei, confirmă Sasha.

– Profesor de ce?

– Corupție, spune tăios Sasha.

– De ce te voiau atît de mult?

Întrebarea nu vine din partea lui Amory; acesta e Mundy, care vrea să știe cum au ajuns amîndoi aici.

– De ce prezinți atîta importanță? De ce să se ostenească atîta doar pentru Sasha?

– Crezi că eu nu i-am întrebat? spune el, cuprins din nou de deprimare. Îți închipui că sînt chiar atît de vanitos să cred că duc lumea cu mine cînd trec o frontieră de doi bani? La început m-au măgulit. A cîștiga de partea lor un intelect atît de măreț ca al meu ar însemna o însemnată victorie morală pentru forțele progresiste. Am fost un cadru universitar vest-german fără șanse de a fi acceptat de o universitate mare. Nu însemnam o victorie pentru nimeni. După aceea, m-au acceptat să fiu părtaș la ceea ce descriau roșind drept un mic secret. Dezertarea mea ar zădărnici activitățile contrarevoluționare ale lui *Herr* Pastor, care devenise tot mai influent, și ale amicilor lui conspiratori din Schleswig-Holstein. Milioane de dolari americani se scurgeau prin intermediul bisericii

în seifurile agitatorilor anticomuniști din nordul Germaniei. În ziarele locale, în radio și-n televiziune se infiltraseră spioni și provocatori capitaliști. Întoarcerea, de bunăvoie și în văzul lumii, a singurului fiu al lui *Herr* Pastor le-ar da o lovitură sabotorilor imperialiști și i-ar submina poziția acestuia. Asta poate ar determina CIA să stopeze finanțarea în secret a unor elemente contrarevoluționare din Germania de Vest. Nu-ți ascund faptul că acest argument m-a convins mai mult decît oricare altul.

Se oprește brusc și-l țintuiește pe Mundy cu o privire imploratoare.

– Înțelegi că în afară de tine nu mai e nimeni pe pămînt căruia să-i pot destăinui toate astea? Că restul, toți, sînt dușmani ai bărbaților, ai femeilor – mincinoși, trădători, informatori, oameni care trăiesc într-o duplicitate permanentă, ca mine?

– Da, cred că înțeleg.

* * *

– N-am fost atît de nătîng să mă aștept la o primire caldă din partea RDG. Familia mea comisese păcatul de a fugi de pe teritoriul Republicii. Seducătorii mei știau că nu eram comunist din convingere și am anticipat – mă pregătiseră pentru asta – o perioadă umilitoare de reeducare. Doar timpul avea să arate dacă am vreun viitor sau nu. În cel mai bun caz primeam un loc onorabil în marea luptă împotriva capitalismului. Și, în cel mai rău caz, viață pașnică de felul celei trăite de Rousseau, probabil la o gospodărie agricolă colectivă. De ce rîzi?

Mundy nu rîde, dar și-a îngăduit totuși un surîs nevinovat, uitînd vreme de o clipă că glumele care îl au ca subiect pe Sasha sînt de prost gust.

– Nu te văd mulgînd vaci, de aceea. Nici măcar la o asemenea gospodărie.

– N-are importanță. Ce contează este că, într-o criză de nebunie vinovată pe care o voi regreta tot restul vieții, am luat metroul spre Friedrichstrasse și, la recomandarea corupătorilor mei, m-am predat gărzilor est-germane de frontieră.

Nu mai vorbește. A sosit ora rugăciunii. Mîinile lui delicate s-au găsit una pe alta și s-au împreunat sub bărbie. Privirea plină de devoțiune e îndreptată dincolo de luminiș, ușor spre cer.

– Niște tîrfe, șoptește el.

– Gărzile de frontieră?

– Fugarii. Noi, toți. Cît sîntem prospături, ne pasează de ici-colo și ne folosesc. După ce se știe totul despre noi și am trecut de prima tinerețe, sîntem aruncați la gunoi. După sosire, în primele săptămîni m-au cazat într-un apartament plăcut de la marginile orașului Potsdam și m-au supus unui interogatoriu amănunțit, dar nevinovat despre viața mea, despre amintirile din copilăria petrecută în Est și despre întoarcerea lui *Herr* Pastor din Uniunea Sovietică, unde stătuse o vreme în pușcărie.

– Cine? Profesorul?

– El și lacheii lui. La cererea lor, am întocmit o declarație pătimașă menită să provoace maximă consternare printre fasciștii și conspiratorii din cercul apropiaților lui *Herr* Pastor. Am simțit o mare satisfacție ducînd la bun sfîrșit acea misiune. Am proclamat inutilitatea anarhismului în fața realităților moderne, precum și bucuria mea fără margini pentru că mă reîntorsesem la sînul RDG. „Anarhismul distruge, însă comunismul construiește“, am scris eu. Era speranța mea, chiar dacă nu și convingerea mea la acea dată. Dar acționasem. Credința avea să urmeze. Mi-am exprimat și disprețul față de acei membri ai mișcării luterane din Germania de Vest care, deși se dădeau drept mesageri ai lui Hristos, acceptau banii lui Iuda de la stăpînii lor din America. Declarația mea, am fost asigurat, fusese difuzată peste tot în mijloacele de informare occidentale. Profesorul Wolfgang a mers chiar mai departe, susținînd că ea crease senzație în întreaga lume, deși nu mi s-a arătat nici o dovadă în sprijinul acestei afirmații. Înainte de a trece granița, fusesem făcut să cred că imediat după sosirea mea în Berlinul de Est voi avea ocazia să țin o conferință de presă internațională. De asemenea, la solicitarea gazdelor mele, am pozat pentru un fotograf și am făcut toate eforturile să apar cît mai fericit și împăcat cu situația, atît cît se putea. Mi-au făcut poze și pe treptele din fața casei din Leipzig, unde crescusem, pentru a se oferi dovezi concludente că fiul rătăcitor revenise la rădăcinile lui socialiste. Am așteptat însă în zadar să particip la acea conferință de presă și cînd l-am întrebat, în cursul uneia dintre rarele lui vizite la apartamentul meu, profesorul Wolfgang s-a arătat evaziv. „Conferințele de presă trebuie să fie bine puse la punct și adecvate momentului“, a zis el. Probabil că se pierduse momentul cel mai

prielnic, însă declarația mea, împreună cu fotografiile, își realizaseră scopul. Am întrebat din nou: „Unde mi-a apărut declarația, vă rog? În *Spiegel? Stern? Welt? Tagesspiegel? Berliner Morgenpost?*" Mi-a răspuns scurt că nu studia dezinformarea reacționară și mi-a recomandat să fiu mai modest. I-am spus că ascultam zilnic știrile transmise de posturile de radio din Germania de Vest și din Berlin, ceea ce era adevărat, și că nu auzisem nici o vorbă de trădarea mea. Mi-a răspuns că, dacă preferam să mă scufund în propaganda fascistă, era puțin probabil că voi reuși să înțeleg în mod pozitiv marxism-leninismul. O săptămînă mai apoi am fost transferat într-o tabără sigură, undeva la țară, spre granița cu Polonia. Era un iad, parțial loc de refugiu pentru rătăcitori politici, parțial penitenciar, parțial centru de interogare. Dar întîi de toate era un loc unde te trimiteau pentru a fi uitat. Noi îi spuneam Hotelul Alb. Nu i-aș acorda multe stele de confort. Teddy, ai auzit de închisoarea est-germană denumită Submarinul?

– Nu, regret.

A încetat de mult să mai fie surprins de schimbările de temperament ale lui Sasha.

– Submarinul e un semn distinctiv al gulagului nostru est-german. Trei dintre tovarășii mei găzduiți la Hotelul Alb vorbeau cu entuziasm despre facilitățile de acolo. Numele lui oficial este închisoarea Hohenschönhausen din Berlinul de Est. A fost construită de poliția secretă sovietică în 1945. Pentru a-i menține în stare alertă pe deținuți, arhitectura prevede ca ei să stea în picioare, nu întinși. Pentru păstrarea curățeniei, celulele sînt inundate cu apă rece ca gheața pînă la pieptul deținuților, iar pentru buna lor dispoziție sînt difuzate prin sistemul de amplificare sunete pătrunzătoare, la diferite volume. Ai auzit de Boul Roșu?

Nu, Mundy n-a auzit nici de Boul Roșu.

– Boul Roșu este situat în vechiul oraș Halle. E închisoarea soră cu Submarinul. Misiunea ei este de a asigura o terapie constructivă pentru protestatarii politici și pentru reînvierea conștiinței lor partinice. Hotelul Alb din Prusia Orientală se lăuda cu cîțiva dintre absolvenții de acolo. Mi-amintesc de unul, un muzician. Conștiința îi fusese modificată atît de minuțios încît nici nu mai era în stare să țină lingura în mînă pentru a se hrăni. Ai putea afirma că, după cîteva luni petrecute la Hotelul Alb, pînă și ultimele false iluzii privind caracterul paradisului democratic german îmi fuseseră extirpate cu forța. Într-o zi, fără nici o explicație, mi s-a ordonat să-mi strîng lucrurile și să mă prezint la camera de gardă. Recunosc, nu fusesem tot timpul un oaspete model. Izolarea mea inexplicabilă, existența mea lipsită de orizont și poveștile de groază relatate de alți deținuți nu-mi îmbunătățiseră modul de comportare. Și nici interogatoriile epuizante despre opiniile mele privind orice subiect – politică, filozofie, sex. Cînd l-am întrebat pe distinsul director de hotel unde aveam să fiu dus, el mi-a răspuns: „Într-un loc unde te vor învăța să-ți ții închisă gura aceea păcătoasă." Călătoria de cinci ore, într-o cușcă din plasă de sîrmă așezată în spatele unei furgonete, nu m-a pregătit deloc pentru ceea ce mă aștepta.

A rămas cu privirea încremenită înainte, apoi, ca o marionetă căreia i se dă drumul sforilor, se prăbușește moale alături de Mundy pe movila acoperită de iarbă.

– Teddy, ticălosule, șoptește el. Hai să bem din whisky-ul acela, pentru numele lui Dumnezeu.

Mundy a uitat cu totul de băutură. Dezgropînd din tainițele hanoracului butelca metalică ce i-a aparținut tatălui său, i-o întinde lui Sasha, apoi trage și el o dușcă. Sasha își reia povestirea. Pe chip i s-a întipărit o expresie înspăimîntătoare. Pare a se teme că va pierde respectul unui prieten.

* * *

– Profesorul Wolfgang are o grădină frumoasă, anunță el.

Și-a ridicat genunchii firavi și își odihnește antebrațele pe ei.

– Iar Potsdam e un oraș grozav. Ai văzut casele vechi, prusace, unde familia Hohenzollern își instala funcționarii?

S-ar putea ca Mundy să le fi văzut, dar numai din goana autobuzului cînd au trecut dinspre Weimar, cînd interesul lui față de arhitectura secolului al XIX-lea era redus.

– Foarte mulți trandafiri. Am stat în grădină. Mi-a oferit ceai, tort și un pahar de Obstler foarte fin. Își cerea scuze că mă abandonase și mă felicita pentru comportarea mea în circumstanțe atît de stresante. Mă descurcasem excelent în fața anchetatorilor, mi-a comunicat. Își formaseră părerea despre sinceritatea mea. Cum le recomandasem celor care mă interogaseră de multe ori să se ducă dracului, îți dai seama că mi-am pus întrebarea încotro bat toate astea. M-a întrebat dacă doream să fac baie după acea

călătorie lungă. Am răspuns că, de vreme ce fusesem tratat ca un cîine, era mai potrivit să mă arunc în baltă ca să mă spăl. A zis că aveam simţul umorului asemănător cu acela al tatei. I-am răspuns că nu consideram asta un compliment, fiindcă *Herr* Pastor era un ticălos, iar eu nu-l văzusem niciodată rîzînd. „Ei, Sasha, nu l-ai înţeles. Consider că tatăl tău are un simţ deosebit al umorului, mi-a răspuns el. Numai că nu se exteriorizează. Cele mai bune glume din viaţă sînt cele la care putem rîde cînd rămînem singuri. Nu crezi?“ Nu prea. Nu ştiam la ce se referă şi i-am şi spus-o. Atunci m-a întrebat dacă mă gîndisem vreodată să uit de cearta mea cu tata, fie şi numai de dragul mamei mele. I-am răspuns că un asemenea gînd nu-mi trecuse niciodată prin minte, indiferent de împrejurări. Convingerea mea era că *Herr* Pastor nu merita afecţiunea filială. Dimpotrivă, am spus eu, el reprezenta tot ce era oportunist, reacţionar şi amoral din punct de vedere politic în societate. S-ar cuveni să adaug că, în momentele acelea, profesorul Wolfgang încetase să mă mai impresioneze din punct de vedere intelectual. Întrebîndu-l cînd anticipa el, potrivit credinţei sale marxiste, că statul german de Est va dispărea treptat pentru a-i face loc unui stat cu adevărat socialist, mi-a răspuns că, atîta vreme cît revoluţia socialistă e ameninţată de forţele reacţionare, o astfel de posibilitate era îndepărtată.

Sasha îşi trece o mînă prin părul negru, tuns scurt, de parcă ar dori să se asigure că nu are bereta pe cap.

– Oricum, nu mai era subiectul de discuţie care să prezinte interes pentru mine. Era vorba acum de modul în care se purta. Mai precis, insinuarea – manifestată prin bunăvoinţa pe care el o revărsa asupra mea, prin vinul de Obstler, grădina şi caracterul politicos al conversaţiei – că într-un fel pe care-l simţeam, dar nu-l puteam defini, îi aparţineam de drept. Între noi exista o legătură, cunoscută doar lui. Ca o legătură de familie. Am mers pînă acolo încît am presupus că gazda mea avea manifestări homosexuale şi intenţiona să-şi îndrepte atenţia asupra mea. În acelaşi fel am interpretat şi misterioasa lui îngăduinţă faţă de *Herr* Pastor. Amestecîndu-se în sentimentele mele filiale, socoteam eu, se oferea, prin implicare, drept substitut de tată şi, în cele din urmă, drept protector şi amant. Bănuielile mele s-au dovedit eronate. Explicaţia intimităţii pe care o dovedea profesorul era mult mai înspăimîntătoare.

Se opreşte. A rămas fără suflare sau i-a pierit curajul? Mundy nu îndrăzneşte să scoată nici o vorbă, dar pesemne că tăcerea lui îi aduce alinarea, fiindcă, treptat, Sasha îşi revine.

– Curînd mi-a fost clar că *Herr* Pastor avea să devină singurul subiect al discuţiei noastre din grădină. În Hotelul Alb nu mă atinsesem de alcool, cu excepţia unei sticle de Château Moonshine, care era cît pe ce să mă ucidă. Acum profesorul mă răsfăţa cu Obstler de calitate şi, simultan, mă asalta cu întrebări insinuante despre *Herr* Pastor. Aş îndrăzni să spun că erau chiar respectuoase. A făcut aluzie la *micile obiceiuri* ale tatălui meu. Tata obişnuia să bea? „De unde să ştiu?“ am răspuns eu – doar nu-l văzusem de aproape douăzeci de ani. Îmi amintesc dacă vorbea acasă despre chestiuni politice? Aici, în RDG, înainte de a fugi, de exemplu? Sau după aceea, în Germania de Vest, cînd s-a întors de la cursul de îndoctrinare din America? Tata se certa cu sărmana mea mamă? A avut relaţii cu alte femei, s-a culcat cu soţiile colegilor lui? Lua droguri, mergea la bordel, paria la cursele de cai? De ce mă interoga Profesorul în felul acesta despre un tată pe care nu-l cunoşteam?

„Acum nu mai e vorba de *Herr* Pastor, remarcă Mundy. De tatăl meu. Sasha nu mai are unde să se ascundă. Trebuie să-şi vadă tatăl ca om, nu ca un concept.“

– S-a lăsat întunericul şi ne-am retras în casă. Decorul nu era chiar proletar: mobilier în stil imperial, picturi de valoare, tot ce era mai bun. „Un prost s-ar simţi jenat, a spus el. Nu există nici o vorbă în Manifestul Partidului Comunist care să le interzică puţin lux celor care îl merită. De ce numai diavolul să poarte costume bune?“ În sufrageria care avea tavanul ornamentat, servitori docili ne-au servit pui prăjit şi vinuri occidentale. După ce aceştia s-au retras, Profesorul m-a dus în salon şi mi-a făcut semn să mă aşez alături de el pe canapea, ceea ce mi-a reînviat imediat temerile privind preferinţele lui sexuale. Mi-a explicat că avea să-mi spună un secret deosebit şi, deşi casa îi era verificată mereu pentru depistarea microfoanelor, personalul nu trebuie să audă nici un cuvînt din discuţia noastră. Mi-a mai spus că trebuie să ascult în deplină linişte şi să-mi păstrez comentariile pînă ce termină el de vorbit. Îţi voi reproduce exact cuvintele lui, fiindcă mi s-au imprimat în memorie.

Sasha închide ochii o clipă, ca și cum s-ar pregăti pentru un salt în gol. Apoi reîncepe, vorbind exact ca Profesorul:

– „După cum ți-ai dat seama și singur, colegii mei din Securitatea statului au păreri împărțite referitor la modul în care ar trebui să te tratăm, ceea ce explică inconsecvențele regretabile în ce privește tratamentul de care ai beneficiat. Ai devenit mingea pe care și-o dispută două echipe și, de aceea, personal, îți cer iertare. Dar poți fi convins că de acum înainte vei intra pe mîini sigure. Îți voi adresa acum o anumită întrebare, deși e retorică. Ce fel de tată preferi? Un *Wendehals,* un fals preot, un ipocrit corupt care conviețuiește cu agitatori contrarevoluționari sau un bărbat așa de dăruit unui ideal, atît de atașat marii cauze a revoluției și înaltelor principii leniniste încît este pregătit să îndure chiar și disprețul propriului fiu? Sasha, răspunsul este evident, așa că nu-i nevoie să-l dai. Acum îți voi pune a doua întrebare. Dacă un astfel de om, din ziua încarcerării lui providențiale în Uniunea Sovietică, a fost ales de organele de partid pentru o viață de sacrificiu suprem, și dacă acum s-ar afla pe patul de moarte departe, în spatele liniilor dușmane, ai dori, ca unic și iubit fiu, să-i oferi consolare în ultimele ceasuri de viață sau l-ai lăsa la cheremul celor ale căror acțiuni conspirative s-a străduit din răsputeri toată viața să le zădărnicească?" Procedase bine interzicîndu-mi să vorbesc, fiindcă am rămas mut. Am rămas nemișcat. L-am privit lung. Am ascultat ca în transă cînd mi-a zis că îl cunoscuse și îl iubise pe tatăl meu vreme de patruzeci de ani, că dorința cea mai mare a tatălui meu fusese să mă întorc în RDG și să preiau spada lui atunci cînd nu va mai putea să o mînuiască.

Sasha se întrerupe. Îl privește pe Mundy cu ochi mari, parcă invitîndu-l să vorbească.

– *Patruzeci de ani,* repetă el nevenindu-i să creadă. Teddy, știi ce înseamnă asta? *Se cunoșteau încă de pe vremea cînd erau amîndoi naziști de treabă.*

Vocea lui își recapătă forța.

– Nu i-am declarat Profesorului că revenisem în RDG din dorința de a-mi distruge tatăl și că, prin urmare, mă surprindea invitația de a-l venera. Probabil că, după intransigența dovedită de mine la Hotelul Alb, învățasem să-mi ascund emoțiile. Nu am spus nimic nici cînd profesorul Wolfgang mi-a explicat că, deși tata visase să moară în Republica Democrată, imperativele misiunii lui îi cereau să rămînă în exil pînă la sfîrșit.

Adoptă din nou glasul Profesorului:

– „Cea mai mare bucurie din viața iubitului tău tată a fost declarația ta prin care renunțai la anarhism și îmbrățișai Partidul Reînnoirii Sociale și al Justiției."

Sasha pare să adoarmă o clipă, apoi se trezește cu o tresărire și redevine Profesorul:

– „Nici nu se poate descrie încîntarea lui cînd a văzut fotografia iubitului său fiu pe treptele vechii sale case. Cînd i-a fost arătată de către un intermediar de încredere, tatăl tău a fost profund mișcat. A fost dorința lui, dar și a mea, să folosim prima ocazie pentru a te trece dincolo, ca să stai la căpătîiul lui și să-i strîngi mîna, însă ideea a fost respinsă cu părere de rău de către cele mai înalte autorități, din motive de securitate. Drept compromis, s-a convenit să ți se comunice adevărul în privința vieții lui, înainte ca el să moară, pentru a-i putea trimite o scrisoare prin care să-ți exprimi sentimentele corespunzătoare. Vei adopta un ton conciliant și umil, cerîndu-i iertare și asigurîndu-l de respectul și admirația ta pentru integritatea ideologică. Nimic altceva nu-i va face mai ușoară trecerea dincolo." Nici nu-mi aduc aminte cum am parcurs distanța dintre salon și pupitrul din biroul lui, unde mi-a pus la dispoziție hîrtie și stilou. Mi se învîrtea mintea de atîtea revelații care apăreau simultan. *Din ziua încarcerării lui în Uniunea Sovietică* – știi ce au însemnat acele cuvinte pentru mine? Că la sosirea în lagărul rusesc, tatăl meu a devenit imediat informator și a obținut astfel protecția comisarilor politici, care l-au recrutat ca spion și l-au pregătit pentru a fi folosit în viitor de Securitatea de Stat est-germană. Că la revenirea în RDG, cînd s-a stabilit ca preot la Leipzig, orice membru al turmei lui care avea orientări contrare politicii oficiale s-a simțit tentat să i se confeseze, fără a ști că el era un Iuda profesionist. Pînă în acel moment am crezut că descoperisem toată josnicia tatălui meu. Atunci mi-am dat seama că trăisem într-un fals paradis. Dacă a existat vreun moment în care am analizat la rece idioția hotărîrii de a-mi lega soarta de cauza comunismului, atunci acela a fost. Dacă dorința de a fi pedepsit se naște într-un anumit moment, atunci acela a fost. Nu-mi aduc aminte ce cuvinte de adorare josnică am scris printre lacrimile secrete de furie și ură. Țin minte mîna Profesorului pe umărul meu drept consolare, în timp ce el mă informa că din acel moment eram purtătorul unui important secret de stat. Partidul, zicea el, avea prin urmare de ales între a mă

retrimite la Hotelul Alb pe o perioadă nedefinită și a-mi permite să pătrund printre colonadele Securității de Stat cu o funcție măruntă, astfel încît activitățile mele să poată fi observate în orice clipă. Pe termen scurt, se accepta ideea că voi prezenta o însemnătate trecătoare ca autoritate în privința grupurilor maoiste și anarhiste din Berlinul de Vest, grupuri ce începuseră a se dezintegra. În perspectivă, spera că voi aspira să devin un cekist de nădejde, dovedind calitățile tatălui meu de conspirator și arătîndu-mă la fel de bun ca el. Aceasta era ambiția Profesorului în ceea ce mă privea. Acela era modul de acțiune pe care, în calitate de prieten extrem de loial și de om de legătură al tatălui meu, îl recomandase, în numele meu, iluștrilor lui tovarăși, pe care îi și convinsese în acest sens. „Acum totul depinde de tine, Sasha, mi-a zis, ca să le demonstrezi că am avut dreptate.“ M-a asigurat că viitoarea mea carieră în Stasi va fi lungă și anevoioasă și că multe vor depinde de măsura în care aveam să-mi supun personalitatea mea temperamentală voinței partidului. Ultimele lui cuvinte au fost cele mai veninoase: „Să ții minte mereu, Sasha, că de azi înainte ești copilul preferat al tovarășului Profesor.“

* * *

Relatarea se încheie aici? Deocamdată, așa se pare, fiindcă Sasha, aerian ca întotdeauna, s-a uitat la ceas și, cu o exclamație, a sărit în picioare.

– Teddy. Trebuie să ne grăbim. Ceilalți nu vor mai întîrzia mult.

– Ca să facem ce?

Acum îi venise rîndul lui Mundy să se rătăcească.

– Trebuie să te seduc. Să te atrag de partea cauzei păcii și a progresului. Nu imediat, ci după o propunere irezistibilă din partea mea și o respingere nu prea categorică, venită din partea ta, a avansurilor mele. Iar în seara asta vei fi morocănos, s-a înțeles, da?

Da, astă-seară s-a stabilit să fiu morocănos.

Și te îmbeți puțin, da?

Și-o să mă îmbăt puțin, deși nu chiar atît pe cît o să par.

Sasha scoate casetofonul din buzunar, apoi o casetă goală, pe care o flutură prin fața lui Mundy, drept avertisment. Vîră caseta în locașul ei, apasă butonul de pornire, repune casetofonul în buzunarul interior al jachetei, își pune bereta pe cap și, o dată cu ea,

capătă privirea încruntată și impasibilă a activistului care își subordonează voinței partidului personalitatea temperamentală. Vocea lui capătă tărie și dobîndește un ton doctoral.

– Teddy, te întreb deschis. Vrei să spui că ai întors spatele tuturor idealurilor pentru care am luptat împreună în Berlin? Că lași revoluția să-și poarte singură de grijă? Ba chiar *subminînd-o?* Adică ești îndrăgostit de contul tău din bancă și de frumoasa ta căsuță și ai trimis *la culcare* conștiința ta socială? Ai dreptate, atunci n-am putut schimba lumea! Eram niște mucoși, ne jucam de-a soldații revoluției. Dar ce-ar fi să te alături *adevăratei* revoluții? Țara ta a ajuns sub blestemul unui ațîțător la război cu tendințe fasciste – *dar ție nu-ți pasă!* Ai ajuns lacheul plătit al unei mașini de propagandă antidemocratice *și te doare undeva!* Ce-o să-i spui micului tău burghez cînd va crește? *M-a durut undeva?* Teddy, avem nevoie de tine! Mi se face silă să văd, și-au trecut deja două seri, cum flirtezi cu noi – acum ne arăți o țîță, apoi o vîri înapoi sub cămașă, după care ne-o arăți pe cealaltă! Rînjind, cînd, de fapt, tu stai cu fundu-n două luntre!

Intensitatea vocii scade:

– Teddy, știi ceva? Vrei să-ți spun ceva drept dovadă de mare încredere, care să rămînă doar între noi doi și, eventual, „iepuri“? Nu ne mîndrim cu asta. Înțelegem natura umană. Dacă este nevoie, sîntem în stare să-i *plătim* pe oameni ca să asculte glasul conștiinței lor politice.

* * *

Toată lumea este încîntată de înfățișarea englezului deșirat sosind călare pe o bicicletă de polițist la poarta Ambasadei Britanice, îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, cravată și cleme de prins pantalonii. Iar Mundy, ca întotdeauna cînd i se cere, își joacă rolul pînă la capăt. Folosește soneria argintie de pe ghidon, se strecoară periculos printre mașini parcate și în mișcare și strigă: „Iertați-mă, doamnă“ către o pereche de diplomați pe care este cît pe ce să-i doboare, își azvîrle un braț în aer ca și cum ar vrea să suplimenteze procesul de frînare, apoi scoate o exclamație de căruțaș: „Ptrr, fata mea!“ cînd își oprește bidiviul și-și ocupă locul în amestecătura de oaspeți – funcționari cehi, reprezentanți culturali britanici, maeștri și maestre de dans, organizatori și artiști.

Ducîndu-şi bicicleta de coarne către ghereta santinelei, flecăreşte cu cine se întîmplă să-i fie prin preajmă, iar cînd îi vine rîndul să prezinte paşaportul şi invitaţia, face un tapaj exagerat cînd primeşte sugestia de a-şi lăsa bicicleta în stradă în loc să o ducă în curtea ambasadei.

– Nici nu mă gîndesc, domnule! Bravii dumneavoastră cetăţeni ar şterpeli-o în mai puţin de cinci minute. Ce-ar fi s-o las în colţul acela?

Are noroc. Protestele lui au fost auzite de un funcţionar al ambasadei care, întîmplător, îşi face de lucru prin faţa pasajului acoperit cu prelată care duce către uşa principală a clădirii.

– Aveţi probleme? întreabă el cu un aer amabil, aruncînd o privire către paşaportul lui Mundy.

E bărbatul cu faţa bucălată care s-a plîns că Mundy l-a scos din joc încă din prima fază.

– A, nu tocmai, domnule, spune Mundy cu emfază. Aş avea nevoie de un loc în care să-mi parchez bicicleta.

– A, o iau eu. O duc în spatele clădirii. Să înţeleg că vrei să mergi pe ea pînă acasă, nu?

– Bineînţeles, dacă nu mă îmbăt. Trebuie să-mi iau înapoi banii de garanţie.

– Bun, mă cauţi cînd te hotărăşti să pleci. Dacă sînt plecat fără adresă, cere să vorbeşti cu Giles. Ai avut ceva necazuri pe drum?

– Nici unul.

* * *

Se plimbă. Aşa cred că se simt prostituatele. Cine eşti, ce doreşti şi cît eşti dispus să dai? Se află în Praga, e noapte cu lună plină şi cer senin şi păşeşte pe o alee pietruită. E cherchelit, dar atît cît trebuie. Ar putea bea de două ori mai mult fără să se îmbete. A ameţit, dar din cauza povestirii lui Sasha, nu a alcoolului. Are aceeaşi senzaţie de imponderabilitate pe care a simţit-o la Berlin în noaptea de Crăciun, cînd Sasha i-a povestit pentru prima oară despre *Herr* Pastor. Simte ruşinea care îl cuprinde cînd se confruntă cu dureri pe care şi le poate doar imagina, nu împărtăşi. Merge în stilul lui Sasha, împingînd cîte un picior în faţă şi trăgînd nesigur trupul după el. Mintea îi este pretutindeni, cînd alături de Kate, acasă, cînd alături de Sasha, la Hotelul Alb. Străzile sînt iluminate de lămpi din fier forjat. Şiruri întunecate de rufe întinse la uscat le trec pe deasupra capului. Casele ornamentate au un aspect neîngrijit, uşile încuiate şi ferestrele cu storurile trase. Tăcerea elocventă a oraşului îl acuză, atmosfera de revoltă suprimată e aproape palpabilă. În vreme ce noi, studenţii curajoşi ai Berlinului, ridicam drapelele roşii deasupra acoperişurilor, voi, sărmani nenorociţi, le coboraţi pe ale voastre şi pentru toată osteneala voastră vă trezeaţi striviţi sub şenilele tancurilor sovietice.

„Oare sînt urmărit?“ *În primul rînd bănuieşti, apoi confirmi, după aceea te relaxezi*. „Sînt suficient de morocănos şi de amărît? Mă zbat să iau marea hotărîre, sînt furios pe Sasha că m-a băgat în situaţia asta?“ El nici nu mai ştie ce şi cît să mimeze. Pesemne că se preface în totalitate. Ba poate că s-a prefăcut tot timpul. Are un dar înnăscut. Un dar înnăscut de a se da drept altul.

La recepţia de la ambasadă s-a purtat şi el firesc, fiind numai spirit. Consiliul Britanic ar trebui să se mîndrească cu el, dar ştie că adevărul e altul. *Atunci îmi pare şi mie rău,* spune şefa de personal, zîna bună pe care n-a avut-o nicicînd.

De la ambasadă, a pedalat triumfător pe bicicleta de poliţist pînă la hotel şi a lăsat-o undeva în faţă, pentru a fi recuperată de Sasha. Părea cumva diferită după ce Giles a extras ce conţinea – era cumva mai uşoară? Nu, dar eu m-am simţit mai uşurat. I-a telefonat din nou lui Kate din camera de hotel şi de data asta s-a descurcat mai bine, chiar dacă, rememorînd cele spuse, sfîrşitul de conversaţie suna ca o scrisoare trimisă acasă de un şcolar.

Draga mea, oraşul acesta e mai frumos decît îţi închipui... Aş vrea să fi fost lîngă mine, draga mea... Nici nu mi-am imaginat că-mi place dansul atît de mult... Să-ţi spun ceva, mi-a venit o idee grozavă! – Asta în timp ce vorbea. Pînă atunci nu se gîndise la aşa ceva. *Cînd ajung acasă, vreau să ne cumpărăm un abonament la Baletul Regal. Poate obţin o subvenţie de la Consiliu. La urma urmelor, e vina lor că am ajuns dependent de dans. A, şi încă ceva: cehii sînt nemaipomeniţi. Aşa se întîmplă întotdeauna, nu? Cînd oamenii trebuie să se descurce fără prea mulţi bani... Şi tu la fel, scumpo. Din inimă, serios... Şi copilul nostru. Somn uşor. Tschüss.*

Este urmărit. A bănuit, i s-a confirmat bănuiala, dar nu s-a relaxat. Pe partea cealaltă a străzii a recunoscut perechea de amanţi tomnatici care stăteau într-un colţ al barului seara trecută. În spatele lui, doi bărbaţi mici şi îndesaţi, cu pălării mototolite şi haine de

ploaie se joacă cu el de-a v-aţi ascunselea la vreo treizeci de metri depărtare. Făcînd uitate regulile deprinse la „Şcoala de bune maniere“ din Edinburgh, se opreşte, se proţăpeşte în mijlocul trotuarului, răsucindu-se, şi duce palmele la gură răcnind din răsputeri către urmăritori:

– Nu-mi mai călcaţi pe urme! Lăsaţi-mă dracului în pace, cu toţii!

Vorbele îi sînt purtate de ecou de-a lungul străzii. Se deschid cîteva ferestre, iar perdelele sînt trase discret în lături.

– Ştergeţi-o, piticaniilor! *Imediat!*

Apoi se trînteşte pe o bancă de pe vremea habsburgilor care se află la îndemînă şi, în mod demonstrativ, îşi încrucişează braţele la piept.

– V-am spus ce să faceţi, acum să vă văd, executarea!

Sunetul paşilor s-a stins. Perechea de amorezi de pe celălalt trotuar a dispărut pe o stradă lăturalnică. Peste mai puţin de un minut, cei doi vor apărea din nou, prefăcîndu-se că sînt alţii. Să ne prefacem cu toţii că sîntem altcineva, şi poate astfel descoperim cine sîntem cu adevărat. În piaţă pătrunde un automobil mare, dar Mundy refuză să-l bage în seamă. Trece pe lîngă el, opreşte, apoi se deplasează în marşarier. Bine şi aşa. A rămas cu braţele încrucişate. Stă cu bărbia în piept şi cu ochii plecaţi. Se gîndeşte la copilul care are să vină, la noul lui roman, la concursul de dans de mîine. Se gîndeşte la orice, numai la ceea ce-l frămîntă nu.

Automobilul a tras lîngă el. Aude o portieră deschizîndu-se. Şi rămînînd deschisă. Sunet de paşi care se apropie. Piaţa e în pantă, iar el e în partea de la deal, motiv pentru care persoana are de urcat puţin, apoi străbate o porţiune dreaptă, o platformă cu pietriş, după care se opreşte la mai puţin de un metru. Dar Mundy e prea sătul de toate, prea debusolat ca să mai ridice privirea.

Pantofi nemţeşti scumpi. Din piele de culoare cenuşie, cu bombeuri rotunjite. Pantaloni maro cu manşete. Bărbatul îşi aşază mîna pe umărul lui şi îl scutură uşor. Vocea pe care refuză să o recunoască i se adresează într-o germană elegantă.

– Ted. Tu eşti, Ted?

După o vreme, Mundy ridică încet capul şi vede o limuzină lungă parcată lîngă trotuar, avîndu-l pe Lothar la volan; aflat pe bancheta din spate, Sasha îl priveşte cercetător. Mai înalţă puţin privirea şi vede trăsăturile elegante ale Profesorului cu părul argintiu, care îl măsoară din cap pînă-n picioare cu o grijă părintească.

– Ted. Prietenul meu drag. Sper că nu m-ai uitat. Wolfgang. Slavă Cerului că te-am găsit. Pari doborît. Am înţeles că ai avut o discuţie extrem de interesantă cu Sasha în această după-amiază. Nu e purtarea pe care o aşteptăm din partea unui discipol al marelui şi regretatului domn Mandelbaum. Ce-ar fi să mergem undeva să discutăm în tihnă despre Dumnezeu şi despre lume?

Mundy îi priveşte cîteva clipe dînd impresia că nu ştie unde se află. Treptat, se preface că s-a dezmeticit.

– Dar ce-ar fi să trimiţi acasă umbrele acelea? sugerează el şi rămîne aşezat, cu faţa îngropată între palme, pînă cînd, cu ajutorul lui Sasha, Profesorul îl ridică grijuliu în picioare şi-l îndrumă spre automobil.

Trădătorii sînt stele de operă, Edward. Au căderi nervoase, crize de conştiinţă şi dorinţe scandaloase. Orice Wolfgang de pe lumea asta ştie măcar atîta lucru. Dacă nu îi faci să transpire puţin, nu vor crede că a meritat să te cumpere.

* * *

Operaţiunea clasică pentru perioada războiului rece, aceea de recrutare a unui agent dublu, parcurge cu precauţie ultimii paşi. Iar dacă atragerea se desfăşoară dureros de încet, asta e din cauză că Ted Mundy, interpretînd pe rînd diverse roluri, se dovedeşte un maestru al amînării.

La conferinţa internaţională a egiptologilor de la Bucureşti, el scoate la iveală o mostră amăgitoare a unui fel de material pe care consideră că-l poate procura: un plan ultrasecret de a tulbura desfăşurarea Congresului Mondial al Sindicatelor, care urmează a se desfăşura la Varşovia – dar are el inimă să-şi înşele colegii? Cei care l-au racolat se grăbesc să-l liniştească. În serviciul adevăratei democraţii asemenea scrupule nu-şi au rostul.

La un tîrg de carte ţinut la Budapesta, el pune la dispoziţie un raport extrem de interesant, chiar dacă depăşit, privind modul în care presa din lumea a treia este dezinformată şi alimentată cu propagandă anticomunistă. Dar riscul asumat încă îl sperie. Va trebui să se mai gîndească. Cei care îl curtează se întreabă cu voce

tare dacă cincizeci de mii de dolari capitalişti l-ar ajuta în procesul de convingere.

La Festivalul cîntecului şi al păcii de la Leningrad, exact în momentul în care Profesorul şi oamenii lui îndrăznesc să-şi închipuie că au prins în sfîrşit peştele cel mare, Mundy face o scenă convingătoare, de mare artă, privind condiţiile propuse pentru remunerarea sa. Cum pot ei să-l asigure că, peste cinci ani, cînd se va prezenta la banca Julius Bär din Geneva şi va rosti cuvintele magice, casierul îi va da banii şi nu va chema poliţia? Detaliile definitive se stabilesc abia în cursul celor cinci zile cît durează un seminar internaţional al oncologilor, organizat la Sofia. O masă discretă, dar elegantă, servită în camera unui mare hotel ale cărui ferestre dau spre lacul Iskur marchează acest pas înainte.

Prefăcîndu-se bolnav faţă de Kate şi faţă de aşa-zişii lui şefi de la Consiliul Britanic, Mundy se lasă plimbat de la Sofia pînă în Berlinul de Est. În vila Profesorului, unde lui Sasha i s-a spus pentru prima oară că tatăl lui a spionat în slujba Stasi, cei prezenţi ridică paharul în cinstea noului şi sclipitorului agent plasat chiar în inima distrugătoarei maşini de propagandă britanică şi lîngă recrutorul său, Sasha. Aşezaţi umăr la umăr la mijlocul mesei luminate cu lumînări, cei doi prieteni îl ascultă cu mîndrie pe Profesor, care citeşte cu voce tare o telegramă de felicitare din partea superiorilor lui de la Moscova.

Triumful din afară este egalat de succesul înregistrat în patrie. I se pune la dispoziţie o casă cît se poate de sigură în Londra, în Bedford Square, la care se adaugă o echipă pregătită special pentru a duce la bun sfîrşit misiunea de a prelucra materialul dublu alfa plus furnizat de Sasha şi pentru a realiza materiale dezinformatoare inventive şi plauzibile – dar şi suficient de alarmante – pentru a potoli poftele paranoide ale superiorilor lui Mundy pentru cel puţin o sută de ani, deoarece ambele tabere ştiu că războiul rece nu se va încheia prea curînd.

Cei în cunoştinţă de cauză, inclusiv Mundy, se obişnuiesc cu denumirea ce i se dă locuinţei lor – Fabrica de broboade –, broboade fiind ceea ce ei îşi propun să tragă peste ochii celor din Stasi.

* * *

Dubla victorie are un efect aproape ciudat asupra lui Mundy. La vîrsta de treizeci şi doi de ani, pseudoartistul, pseudoradicalul,

pseudoratatul şi pseudo-orice altceva de care se acuză şi-a descoperit în cele din urmă forma de artă care să-i vină ca o mănuşă. Pe de altă parte, apar şi unele încurcături. Este bine cunoscută starea de încordare pe care o presupun două cariere de succes în sînul unei familii; iar stresul provocat de trei cariere încă nu se poate cuantifica – mai ales cînd una dintre ele se referă la misiuni ultrasecrete şi vitale pentru securitatea patriei, clasificate drept dublu alfa plus şi imposibil de discutat cu partenerul de viaţă.

CAPITOLUL NOUĂ

Kate se descurcă minunat.

La fel şi tînărul Jake, acum în vîrstă de opt ani.

Jake e gălăgios şi necizelat şi, pentru a respecta tradiţia familială, nu seamănă cu nici unul din părinţi, fiind replica fidelă a bunicului Des: îndesat, direct, inimos, dar supărăcios şi nu prea înclinat spre eleganţă, subtilităţi. Spre deosebire de Mundy sau de Sasha, el nu a venit pe lume fără a fi dorit. După o copilărie vijelioasă, a terminat primul an de şcoală cu rezultate spectaculoase, spre uşurarea părinţilor, care începuseră să se teamă că ar putea să aibă nevoie de îngrijire specială. Îngrijorarea cea mare e cum va trece hopul mutării la Doncaster, oraşul natal al lui Kate, unde, dacă vrea să aibă şanse să răstoarne preferinţa pentru conservatori a electoratului din circumscripţia în care candidează, ea trebuie să-şi afirme apartenenţa.

În ultimii ani, Kate a făcut progrese impresionante în ceea ce priveşte ambiţiile politice. Între politicienii în ascensiune ai Partidului Laburist, este caracterizată drept membru cu vederi moderne. Critica usturătoare adusă celor care au distrus St Pancras – O PROFESOARĂ CURAJOASĂ DENUNŢĂ „DUŞMANII INTERNI“ AI PARTIDULUI, scrie *Hampstead & Highgate Express* – nu a scăpat atenţiei celor din conducere. Discursul său ambiţios ţinut cînd şi-a lansat candidatura pentru alegerile parlamentare în circumscripţia ei din Doncaster, Trent, lăudat pentru realismul nemilos, i-a adus aplauzele celor de orientare moderată. Şi deşi este distrusă că trebuie să-şi ia adio de la elevii şi colegii din Hampstead – fără a mai lua în consideraţie dezrădăcinarea lui Jake, mai ales

după ce s-a mai liniştit şi el –, partea bună e că şcoala secundară cel mai bine cotată din South Yorkshire doreşte să o angajeze şi, de asemenea, i se oferă şi o casă dacă acceptă slujba, iar pentru Jake au găsit o şcoală primară în apropiere şi un centru sportiv pentru copii, unde îşi poate consuma surplusul de energie.

Cu toate acestea, Ted este acela care, după cum susţine toată familia, a traversat întreaga situaţie ca un soldat disciplinat, potrivit caracterizării pe care a făcut-o Des. Fără sprijinul lui Mundy, Kate n-ar fi scăpat din capcană, e de părere Des, căruia îi plac persoanele pe care te poţi baza. El merge chiar mai departe, dînd naştere unei glume de familie care nu prinde prea mult, deşi poate că Mundy ar dori-o.

– Să-ţi spun o poantă, iar după aceea o să beau în cinstea ei, îl avertizează el, în timp ce Mundy taie carnea de vită pentru masa de duminică, iar Jake se străduieşte să-i facă pe toţi să cînte „Ţăranul e pe cîmp“[1] o dată cu el. Cînd Kate a noastră o să se instaleze în reşedinţa de la numărul zece, lucru care sigur se va întîmpla, fără glumă – *Jake, ţineţi gura o clipă, te rog!*, iar cînd va fi asta, *Ted* o să facă o treabă mai grozavă decît face Denis Thatcher în zilele noastre – sau mai bine zis *nu* face. Ted *nu* va juca toată ziua golf şi *nu* va fi terminat cu baby-sitting-ul pe la ora patru, dacă nu cumva mai devreme – *o clipă, Jake, dragule!* –, Ted al nostru, spre deosebire de acest Denis Pericol Public, va fi acolo unde-i este locul, alături de scumpa mea fiică, oferindu-i sprijin moral din toate punctele de vedere, exact – *gura, Jake!* – aşa cum a făcut Prinţul Albert pentru Regina Victoria. Kate, te rog să nu rîzi, vorbesc cît se poate de serios. El o să fie *consortul* tău, sigur. Şi va fi cel mai bun consort care a existat vreodată. De aceea, beau în cinstea ta, Ted, fiule, şi Dumnezeu să te aibă în pază. Gata, Jake, hai să şi cîntăm!

* * *

Mutarea la Doncaster creează complicaţii pentru întreaga familie, însă Kate şi Ted, ca doi oameni care au capul pe umeri, nu se vor lăsa copleşiţi de ele. După ce Jake a adormit la etaj, Kate expune elementele invariabile ale situaţiei. Ted a sărit de patruzeci de ani, aşa că dacă nu apare vreo slujbă la fel de bună sau, de preferat,

[1] *One Man Went to Mow*, ad litteram „Un om a plecat la coasă“. (n.tr.)

ceva mai bun, ar fi o mare prostie să renunţe la pensie şi la perspectivele de promovare. Iar asta înseamnă a vedea lucrurile în lumina cea mai favorabilă, e de părere Kate.

– Fiindcă, serios, Ted, la vîrsta şi situaţia ta – şi, plină de tact, lasă fraza neisprăvită, la fel cum a procedat şi în cuvîntarea ei de mai devreme, pe tema „Căsătoria noastră şi lipsurile ei“, între care pe primul loc se situează frecventele absenţe ale lui Mundy şi comportarea lui cel puţin bizară dinainte şi de după aceste plecări, ceea ce ar putea face alte soţii să ajungă la concluzia că are *alte interese,* dar, cum el jură că nu e cazul, ea lasă lucrurile să curgă de la sine.

Revenind la perspectivele carierei lui Ted sau mai curînd la absenţa acestora, Kate conchide fără multe ocolişuri că el a ajuns la o situaţie staţionară în cadrul Consiliului Britanic. Această misiune specială de reprezentant volant pentru Europa de Est ce i s-a încredinţat vreme de atîţia ani nu s-a dovedit a fi chiar drumul către glorie la care Ted s-ar fi aşteptat.

– Ca să nu mai lungim vorba, s-a transformat în ceva fără viitor, ca să nu-i spunem fundătură, continuă ea.

Iar faptul că acum cei de la Consiliu insistă să-l numească reprezentant volant *auxiliar* i se pare ieşit din comun. Ea nu poate decît să-şi imagineze că Ted şi-a ştirbit cumva reputaţia şi refuză să-i spună şi ei adevărul. Ori poate, la urma urmelor, cei de la Consiliu au constatat că el nu are studii superioare. Ea ar vrea să le spună cîteva vorbe de la obraz celor de la serviciul Personal care, potrivit lui Ted, îl privesc în prezent ca pe un străin.

– Iar tu, dragul meu, după cum ştim cu toţii, eşti *ultima* persoană care să-şi apere drepturile. Asta, adică faptul că nu eşti băţos, ţi se trage de la şcoala aceea de stat pe care ai urmat-o. Ei bine, în vremurile astea trebuie să fim *cu toţii* obraznici, fiindcă asta ne-a învăţat madam Thatcher.

În continuare, Kate îşi dedică mintea analitică posibilităţii ca Mundy să locuiască în Doncaster şi să facă naveta pînă la Londra. Din nefericire, şi ideea aceasta se împotmoleşte imediat. În afară de costul astronomic al abonamentului Doncaster–King's Cross, nici unul din ei nu-l văd pe Ted petrecînd în tren patru ore pe zi, *ca să nu mai vorbim* de metrou – mai ales dacă Thatcher reuşeşte să-şi materializeze ameninţarea în ceea ce priveşte căile ferate. De asemenea, Kate va avea nevoie de o persoană din afară care să aibă grijă de Jake pentru ca ea să se poată ocupa de circumscripţia electorală. Agentul ei politic, şi ea mamă, i-a spus că sînt destule femei din Sri Lanka, asta dacă nimereşti una bună, dar totul costă.

– În orice caz, vorbind foarte raţional, dacă pui una peste alta week-end-urile, sărbătorile naţionale *plus* concediul de odihnă – pe care, din întîmplare, Kate şi l-a terminat deja – asta înseamnă cam jumătate de an. Şi atunci să vedem lucrurile în lumina asta, de acord? Şi trebuie să ţinem seama că de cînd ai slujba actuală îţi petreci în străinătate nouă săptămîni pe an, graţie conferinţelor academice şi programelor de schimb de experienţă între studenţi care, din nu-ştiu-ce motiv *extraordinar,* ţi le-au pus în braţe pe lîngă festivalurile culturale.

Asta îl face pe Mundy să se întrebe, şi nu pentru prima oară în ultimii ani, cine este de fapt Kate. Femeia pe care o are acum în faţă pare să nu semene defel cu cea după care tînjeşte cînd e departe de casă. N-a suferit o transformare, ci pur şi simplu a fost înlocuită de altă femeie. N-ar rămîne atît de surprins dacă ar fi vorba de cealaltă faţetă a ei. Pe de altă parte, crede că s-ar putea ca şi ea să gîndească exact la fel despre el.

– Ceea ce ridică o altă întrebare, desigur: ne putem permite două case şi, ca urmare logică, ce facem cu cea din Estelle Road, mai ales dacă ţinem seama că piaţa locuinţelor, după ce a fost umflată în mod deliberat de băncile din City, este acum în cădere liberă? Am putea, de exemplu, să păstrăm casa, dar să închiriem cele două camere libere unor studenţi la Medicină, să zicem, sau unor asistente de la Royal Free Hospital? Tu ai putea rămîne în dormitorul mare, sufragerie şi bucătărie, iar restul închiriem.

Pe Mundy nu-l încîntă ideea de a-şi adăuga şi slujba de administrator la numeroasele roluri pe care le are în viaţa asta, dar nu scoate o vorbă. Convin să discute situaţia cu Des. Poate că transformarea mansardei ar rezolva problema. Numai că Mundy se simte obligat să-i ceară şi lui Amory părerea – acesta, împreună cu Profesorul, deţine pachetul majoritar de acţiuni la Mundy Incorporated.

***

Amory găseşte multe de spus în legătură cu ideea a două reşedinţe. Dacă există probleme financiare, cei din Londra l-ar

putea ajuta. „Iar Londra își poate permite“, ar trebui să adauge el. În calitate de agent Stasi foarte apreciat, Mundy primește o sumă grasă, beneficii și plăți stimulative. Regulile meseriei cer totuși ca el să predea superiorilor lui aceste sume, fiindcă remunerația lor este mai modestă, avînd în vedere că Londra, spre deosebire de Stasi, consideră că el acționează din pură fidelitate pentru țară. Conturile secrete și polițele de asigurare de viață plasate la băncile din City nu-l atrag deloc. Tot ce i se permite este doar un plic de culoare maro, primit lunar, care conține, după cum se exprimă Amory, „bani de joacă“, deoarece o îmbunătățire nefirească a stilului său de viață ar atrage curiozitatea nu numai a celor de la Securitatea Britanică, față de care serviciul lui Amory ține să păstreze o distanță respectuoasă, ci și a lui Kate, contabilul familiei.

– Modalitatea perfectă de a nu amesteca plăcerile, Edward. După ce Jake se obișnuiește, are să se liniștească sigur. Cum se descurcă la crichet?

– Bine. Chiar grozav.

– Și care-i durerea?

– Lui Kate îi place să-și desfășoare campania din ușă în ușă în week-end-uri, cînd alegătorii sînt acasă.

– Spune-i să o facă în cursul săptămînii, cînd nu ești acolo, îl sfătuiește Amory – pesemne că el chiar are o soție care să-i dea ascultare.

* * *

Din senin, ruptura devine reală. Mundy închiriază o furgonetă, Des și un prieten de-ai lui, pe nume Wilf, ajută la încărcarea ei cu piese de mobilier pe care Kate le-a marcat din vreme cu bucăți de bandă adezivă de culoare roz. Cum el nu aprobă mutarea, Jake se baricadează în propria-i cameră și azvîrle pe fereastră obiectele dinăuntru, inclusiv pilota, păturile, brigada sa de pompieri de jucărie și, final apoteotic, pătuțul pe care Des și Mundy i-l pregătiseră pentru cînd se va naște.

Ținîndu-l pe Jake în partea din spate a mașinii și trebuind să asculte suduielile lui, sosesc la casa foarte nouă de la marginea orașului Doncaster. Caracteristica dominantă a cartierului este o biserică din cărămidă roșie ce are clopotnița separată de rest și pe care Mundy o compară cu un spînzurat care se leagănă în ștreang.

Casa care va fi de acum înainte căminul familiei candidatului seamănă cu o cutie cu acoperișul oranj, cu ferestre panoramice și cu niște pătrățele de peluză în față și în spate care îi amintesc de două morminte relativ recent închise. După două zile de despachetat, cu tot tărăboiul de rigoare, marcat de țipetele copiilor din zonă care joacă crichet pe terenul comunității, și după ce Mundy își pune în valoare întregul repertoriu vocal, fără a mai vorbi de mimarea încîntării cînd trebuie să dea mîna cu vecinii și alți membri ai electoratului, conduce furgoneta înapoi la Londra și-și începe noua viață de oaspete săptămînal.

Dis-de-dimineață aleargă pe dealurile din apropiere și încearcă să-și șteargă din memorie diminețile cînd o conducea pe Kate pînă la școală, precum și serile cînd se amesteca printre mamele elevilor, ca să o aștepte, ieșirea ei de la ore, și cutia cu nisip în care el și Jake reconstituiseră bătălia de la Waterloo, și colțul terenului de joacă, unde aruncau și prindeau discul zburător sau rejucau partida Anglia–Pakistan pînă cînd Jake dădea clar de înțeles că îi prefera pe semenii lui simpli decît ceea ce Mundy putea să-i ofere.

Ieșirile de furie ale lui Jake sînt acuzatoare. Pare să se manifeste pentru toată familia: pentru Kate care, cînd se înfurie, se mulțumește să strîngă din buze și pentru Mundy, ale cărui încercări de apărare sînt glume ridicole și hohote stîngace de rîs pînă cînd trece furtuna. Jake n-a moștenit nici una dintre aceste tactici. Cînd i se sugerează să tacă, el urlă. Cînd se simte frustrat, nedumerit sau neglijat, urlă. Pentru Mundy, care își pierde răbdarea și e disperat, mesajul lui Jake este fără echivoc: *Ești un neisprăvit, tati. Ți-am observat clovneriile, ți-am ascultat cu atenție scălîmbăielile vocale și sunetele chinuite de păsărele. Îți știu toată gama de expresii faciale mincinoase și te-am citit pînă la capăt. Ești un turist revoluționar care a devenit spion capitalist și nu-i nici un pic de sinceritate în tine, oricît ai fi tu de înalt. Dar pentru că vîrsta mă împiedică să exprim aceste sentimente, urlu. Semnat, Jake.*

„Să vedem însă partea cea bună, își face Mundy curaj, brațul său drept țîșnind, parcă de la sine, într-o încercare de-a ajunge la cer. Bine, bine, nu sînt chiar părintele ideal. Dar nici un soldat bețivan expulzat din India, iar Jake are o mamă adevărată, activă și dornică de ascensiune, nu o aristocrată moartă care a devenit o

cameristă oarecare de origine irlandeză. Nu-i vina mea că în mine trăiesc şase persoane diferite."

* * *

La început, programul zilnic al lui Mundy decurge aproape la fel ca înainte. Toată dimineaţa stă sau umblă prin biroul lui de la Consiliul Britanic, desfăşurîndu-şi activitatea pe care lui Amory îi place s-o denumească „slujbă paravan", dînd cîte-un telefon, semnînd cînd şi cînd cîte-un document referitor la politica de urmat şi purtîndu-se cu amabilitate la bufet, unde este privit ca un soi de pierde-vară. Amory i-a sugerat să manifeste, în cazul în care este provocat, o atitudine acrită, de contestare a autorităţii şi, în ciuda afabilităţii lui, Mundy îşi intră în rol fără mari dificultăţi: s-ar putea ca vechea revoltă rebelă să nu fie explozivă, dar graţie doamnei Thatcher, se găsesc destule motive ca nemulţumirea să fie alimentată permanent. Masa de prînz, care vine aproape întotdeauna ca o uşurare, înseamnă cu totul altceva. Dacă are noroc, activitatea lui de acoperire îi va impune să se lase invitat de vreun ataşat cultural de la o ambasadă a unei ţări de dincolo de Cortina de Fier, cineva despre care se poate considera că are şi alte însărcinări. În astfel de ocazii, Mundy adoptă o atitudine şi mai protestatară, bănuind, nu fără motiv, că vorbele lui vor ajunge şi la urechile Profesorului. Uneori, gazda sa se aventurează şi face propuneri mai directe, pe care Mundy le refuză politicos. Nu are cum să-i explice interlocutorului că e deja angajat de ambele părţi ce sînt separate de abisul ideologic.

După-amiezele sînt şi ele presărate de mese. În baza aranjamentelor secrete pe care le încheie serviciul lui Amory cu cei de la Personal, după-amiezele sînt dedicate, chipurile, unor întîlniri cu artişti şi cu reprezentanţii acestora. În realitate, de acest timp dispune Amory, dar viaţa lui Mundy este oricum dezordonată, astfel că se trezeşte deseori că îi rămîn cîteva ore în care nu are ce să facă. Pentru a şi le umple, pînă în prezent a frecventat Galeria Naţională, British Museum, Tate Galleries şi alte instituţii de prestigiu pentru a se autoeduca. În spiritul libertăţii mai mari de care dispune, acum atenţia îi este îndreptată spre cluburile de strip-tease care apar şi dispar precum ciupercile viu colorate pe păşunile fertile din Soho.

Nu desfrînarea îl împinge spre acele locuri. Îl atrage atmosfera de sanctuar, semănînd cu aceea dintr-o biserică, devoţiunea mută a credincioşilor adunaţi acolo şi detaşarea dezinteresată a preoteselor care oficiază serviciul. Aşezat în semiîntunericul albăstrui din cauza fumului de ţigară, el rămîne la fel de suveran şi de neatins ca personajele pe care le observă. Nu simte deloc ruşine, mustrări de cuget, vinovăţie sau alte sentimente care s-ar cuveni să-l tulbure. „Merit asta. Mundy Doi trebuie să fie mîndru de mine. Iar lumea din Doncaster nu are acces aici."

Iar cînd se face ora patru – mai întîi trebuie să telefoneze de la un telefon public la un anumit număr – se îndreaptă, pe una dintre cele cîteva rute stabilite, către Bedford Square, unde se află o serie de case cu piloni, ocupate de editori, societăţi de binefacere sau, în cazul celei de la numărul doisprezece, de Foreign Debenture Ownership Company Limited, care, din cîte ştie el, nu deţine alte lucruri în afară de plăcuţa de alamă plasată la intrare.

După ce face o recunoaştere discretă a pieţei, căutînd din ochi chipuri cunoscute sau suspecte – repetatele vizite întreprinse la „Şcoala de bune maniere" de la Edinburgh au făcut ca astfel de verificări să-i intre în sînge –, descuie uşa cu propria cheie şi intră în cealaltă casă a lui – sau nu tocmai, fiindcă, odată pătruns înăuntru, trebuie să aştepte în faţa unei a doua uşi pînă cînd o fată simpatică pe nume Laura, pistruiată şi cu un zîmbet de cîntăreaţă de cabaret, care poartă la un deget al mîinii drepte inelul cu sigiliu al tatălui ei, îi dă drumul să intre în încăperea cunoscută celor care o frecventează drept Fabrica de broboade.

* * *

Aici, în Bedford Square, numeroasele fragmente contradictorii ale lui Ted Mundy – actor, romancier, confesor, fiu al maiorului, inadaptat, visător şi duplicitar – se adună laolaltă în sfîrşit, alcătuind un singur erou.

La Fabrica de broboade este primit cu respectul de care celelalte vieţi ale lui duc lipsă. Nici urmă de cuminţenia contemplativă de la clubul de strip-tease. Aici se naşte Mundy *erectus*.

Aici îi sînt înţelese adevăratele sentimente, iar talentele îi sînt apreciate la justa lor valoare.

Are cineva din lumea de afară idee, de exemplu, că Ted Mundy a devenit un expert în mînuirea aparatelor foto miniaturale, cu un procent de rateuri mai mic de nouă la sută în opt ani şi reuşind să facă practic mii de fotografii? Ei bine, cei de la Fabrica de broboade ştiu asta.

Orice operaţiune de dezinformare este o chestiune complicată, iar Mundy reprezintă punctul ei nodal, omul de sacrificiu, pilotul de cursă care poate plăti scump pentru orice piuliţă prost strînsă sau pentru jocul volanului.

Întîi, într-o catacombă secretă aflată tocmai în Whitehall, o confrerie de mandarini stabileşte ce secrete de stat depăşite pot fi divulgate fără nici o problemă sau modificate uşor pentru a induce în eroare. Acestora li se adaugă lista de „neadevăruri ispititoare“ – informaţii false care, dacă sînt plasate cu succes, luate în serios şi contracarate, îl vor face pe inamic să-şi mobilizeze forţele într-o direcţie greşită.

Membrii echipei de creaţie din Bedford Square, denumiţi îndeobşte „ţesători“, se apucă de treabă. Trebuie să falsifice dosare ultrasecrete, procese-verbale disparate, rapoarte interdepartamentale a căror simplă existenţă este suficientă pentru a declanşa paranoia inamicului. Mai sînt apoi discuţii indiscrete surprinse în bufete, camere de baie sau localuri din zona Trafalgar Square, unde complotiştilor le place să-şi înece amarul seara, la sfîrşit de săptămînă.

Dar cine sînt aceste puşlamale viclene, aceşti demolatori şi intriganţi perfizi ai lumii secrete de la Whitehall? Unde şi cînd se întrunesc pentru a-şi împlini treburile murdare, cine le sînt conducătorii? Din ce pătură socială provin, ce aptitudini au de etalat? Care le sînt poftele, rivalităţile, slăbiciunile? Şi cum se face că Mundy Doi, acest nemulţumit răzbunător, împiedicat să promoveze, care cutreieră pe coridoarele puterii, ajunge să aibă la îndemînă documentele lor?

* * *

Teoretic, echipa îşi desfăşoară activitatea sub îndrumarea lui Amory, însă Mundy este steaua, forţa motoare, mai ales cînd umblă cu degetele înfipte în păr, răsucind idei pe toate părţile, retractîndu-le, probînd tot ce pun la cale ca pe nişte haine. Fiindcă atunci cînd luminile se sting, toată lumea din casă ştie – începînd cu Laura, care îi deschide uşa, continuînd cu falsificatorii şi cu redactorii, care compun documentele pe care el, chipurile, le fură, şi cu tehnicienii din subsol, care îl ajută să fotografieze prada cu doza potrivită de stîngăcie, şi încheind cu mesagerii care tot repetă scenariul împreună cu Mundy pînă în momentul în care acesta se îmbarcă în autobuzul care-l duce la aeroport – toţi ştiu că Ted rămîne singur, Ted îşi va risca pielea dacă iese ceva anapoda, acelaşi Ted care şi-ar putea petrece următorii zece ani putrezind în vreo înspăimîntătoare închisoare comunistă.

Şi Mundy ştie asta şi paralizează de spaimă. Este nevoie de toate calităţile lui Mundy Unu, monitor de şcoală animat de patriotism şi fiu de maior, fără a mai menţiona cele cîteva pahare de tărie băute la barul din sala de aşteptare a aeroportului, înainte ca avionul să decoleze, pentru a-şi face curaj să se urce. Dacă însoţeşte vreo delegaţie, este înduioşător de recunoscător pentru protecţia pe care i-o oferă prezenţa ei; dacă nu, se perpeleşte singur.

Însă imediat ce ajunge în aer, lucrurile se schimbă. Temerile se topesc şi este cuprins de o senzaţie care seamănă cu un soi de pace binefăcătoare. Curînd, Mundy Doi îi ia locul lui Mundy Unu. Anglia pe care o lasă în urmă devine inamicul său, iar cînd pătrunde prin culoarele sumbre ale aeroportului est-european care îl primeşte, se amăgeşte cu atîta convingere că prefăcătoria s-a încheiat, încît aproape că-i vine să strîngă în braţe pe apărătorii cu chipuri rigide ai frontierelor; acum poate respira liber, se simte, în sfîrşit, printre prieteni de nădejde.

Ceea ce e adevărat. În ultima vreme, la aeroport îl aşteaptă chiar Sasha, fiindcă relaţia dintre ei este deja de notorietate. Iar dacă Mundy îşi face probleme că vreunul dintre compatrioţii săi ar putea să se mire de o asemenea amiciţie strînsă cu un funcţionar est-german, atunci Sasha sau masivul Lothar, sau intelectualul Horst organizează o reuniune mai discretă, într-un hotel sau casă cît se poate de sigură, închiriată pentru această ocazie. Asta nu are însă rolul de a submina prietenia apropiată la care cei doi cîini cu un singur stăpîn ţin mult.

Credincios instrucţiunilor primite de la Sasha, iar mai apoi aprobate de Amory, Mundy a refuzat încă din ziua recrutării de către Profesor să discute cu altcineva în afară de Sasha în persoană. Nu vrea, de exemplu, să colaboreze cu nici unul dintre numeroşii

ofiţeri operativi detaşaţi la Ambasada Germaniei de Est de la Londra. Nu vrea cu nici un chip să se vînture prin faţa magazinului Harrods după căderea întunericului, aşteptînd o maşină cu o anumită plăcuţă de înmatriculare care să încetinească, pentru ca el să vîre un pacheţel prin geamul întredeschis. Nu ţine să îngroape microfilme în vreun strat de flori din apropiere de Serpentine, sau să facă semne cu creta pe grilaje, sau să schimbe sacoşe de cumpărături cu vreo doamnă cu pălărie verde în timp ce stau la rînd să cumpere peşte de la Waitrose. În cel mai rău caz, acest temperamental şi autoritar agent Stasi este dispus să îi predea materialele direct lui Sasha, de fiecare dată cînd îl întîlneşte – adică atunci, şi numai atunci cînd Consiliul Britanic găseşte de cuviinţă să-l trimită în vreo ţară est-europeană.

Prin urmare, doar Sasha este acela care, în primele ore emoţionante ale revenirii lui Mundy în sînul comunismului, primeşte recolta de microfilme ascunse în dispozitivul pus la dispoziţie de oamenii Profesorului la precedenta vizită – o cutie de pudră de talc, un tub cu pastă de dinţi, un aparat de radio cu tranzistori. Tot Sasha este cel care îl întreabă pe Mundy cum anume a reuşit să procure unele dintre cele mai spectaculoase materiale. Nici o deplasare nu este completă dacă cei doi prieteni nu pleacă într-o hoinăreală ca pe vremuri – o plimbare în doi prin pădure, o cursă cu bicicletele sau o masă în vreun han de ţară, fără martori indiscreţi. Iar Sasha, ca orice bun ofiţer de caz care este încîntat de agentul lui, nu uită în astfel de ocazii să-i ofere un semn personal al recunoştinţei lui – nimic care să-l jignească, fireşte, ci poate un exemplar de colecţie al vreunui clasic al literaturii germane, pe care să-l adauge bibliotecii tot mai consistente de la Londra, sau o piesă de valoare din porţelan de Dresda, pe care poate a achiziţionat-o de la un tîrg de vechituri, sau o cutie de icre negre ruseşti.

Doar rareori acceptă Sasha, iar asta cu o neplăcere evidentă, să-şi ducă mielul cel preţios la Profesor pentru o inspecţie. De pildă, la o nouă cină interminabilă organizată la vila din Potsdam a Profesorului. Adresîndu-i-se lui Mundy – avîndu-l cu totul întîmplător pe Sasha alături –, Profesorul expune amănuntele bătătoare la ochi ale spionajului în favoarea unei viziuni grandioase a relaţiilor mondiale.

– Ted, va veni ziua – iar voi doi veţi trăi să o apucaţi, vă asigur – cînd zidurile cetăţii capitaliste se vor dărîma dinăuntru.

Iar cum Profesorul îşi etalează cunoştinţele de engleză, Sasha nu-şi poate ascunde plictiseala.

– Societatea consumatoristă se va autodevora. Cînd producţia va scădea, iar industriile de servicii vor fi prea multe, putem vedea deja semnele clare ale prăbuşirii. Şi nu mă refer la un anumit Zid, aflat nu departe de aici! Glumă riscantă. Tu nu simţi, Ted, în propria patrie, că în vreme ce săracii pier de foame, iar bogătaşii se sufocă de propria lăcomie, roţile industriei se rotesc tot mai încet şi scrîşnit, gata să se oprească?

Nu prezintă importanţă ce răspunde Mundy la asemenea banalităţi. Ceea ce contează este cît de bine se prezintă la examenul oral care urmează, cînd se simte mult mai relaxat.

– Luna trecută ne-ai dat un raport foarte interesant, privind activităţile clandestine ale Comitetului de Propagandă Defăimătoare. Ne-a fascinat propunerea de a răspîndi zvonuri privind izbucnirea unei epidemii de tifos în România, care să coincidă cu data Conferinţei Federaţiei Mondiale a Sindicatelor.

– Da, şi eu am fost încîntat de ea, se destăinuieşte Mundy. Dar, băgare de seamă, e doar un document de lucru. Dacă Ministerul de Externe are vreo legătură cu asta, proiectul nu se va materializa.

– Şi cum anume ai procurat planul?

– L-am fotografiat.

Dacă se apucă să-ţi pună la îndoială integritatea – ceea ce se va întîmpla în mod periodic – ţine-ţi gura, l-a prevenit Amory cu multă vreme în urmă. Trădătorilor nu le place defel să fie bănuiţi de necinste. Nici tu nu faci excepţie de la regulă.

– Teddy, închipuie-ţi că ştiu asta. Nu ne sînt prea clare *circumstanţele* în care ai reuşit să-l fotografiezi.

– Stătea în tava cu documente a lui Mary Outhwaite.

– Mary Outhwaite, care e...

– Oficial, conduce departamentul care se ocupă de studenţii străini. În mod neoficial, conduce Grupul Special de Intervenţie, care serveşte drept paravan pentru Comitetul de Propagandă Defăimătoare.

„După cum ştii foarte bine“, aproape că adaugă el.

– Iar Mary are obiceiul să lase la voia întîmplării documente ultrasecrete, preluate sub semnătură şi cu destinaţie precisă pentru ca oricine din alte departamente să treacă pe acolo pentru a le fotografia?

– Nu, răspunde tăios Mundy, burzuluindu-se la cuvîntul *oricine.*

– Atunci căror circumstanțe datorăm acest triumf?

– Mary e îndrăgostită.

– Serios?

– Are fotografia lui pe birou.

– Mulțumesc, dar în poză apare doar jumătate din fața lui. Pare un tip ispititor din cîte am văzut. Probabil că nu e prea dotat intelectual.

„Individ *ispititor?* Cine naiba l-a învățat engleză?" Mundy își imaginează un ciudat pedagog shakespearian închis undeva la școala de limbi străine a Stasi.

– O înșală, răspunde el. Am intrat la ea și am găsit-o stînd la birou și plîngînd de să-i sece ochii nu alta.

– Sub ce pretext ai intrat în biroul ei?

– N-a fost *un pretext,* răspunde Mundy veninos. Mi-a cerut părerea dacă un istoric modern pe care l-am însoțit la Budapesta ar fi o persoană potrivită să facă parte din comitetele ei consultative. Cînd am văzut că plînge, am dat să ies, dar m-a chemat înăuntru. Și-a azvîrlit brațele în jurul meu și a continuat să suspine. După ce s-a calmat, arăta răvășită și trebuia să se aranjeze puțin. Fiind funcționar important, are propria anticameră și baie, iar eu am insistat să o aștept pînă revine, s-o ajut în caz că are o nouă criză de plîns.

– Ce galant din partea ta.

– Am avut noroc.

Profesorul surîde cu gura pînă la urechi.

– Și, așa cum ar fi spus Napoleon, pentru că ești norocos, ai devenit un bun ofițer.

Și, pentru a-și întări spusele, scoate o cutiuță, iar din ea o medalie țipătoare și îl declară erou al luptei pentru democrație, clasa a II-a, care, întîmplător, este aproape echivalentul, în ierarhizarea eroilor, unei medalii ce i s-a conferit cu mai puțin de șase săptămîni mai devreme în cadrul unei ceremonii discrete din Bedford Square oficiate de un demnitar care nu era altul decît șeful lui Amory, cunoscut lui Mundy doar sub numele de Preotul, și – din cîte știe el – a unei alte medalii înmînate cu o generație mai devreme unui curajos maior britanic pentru că a doborît douăzeci de călăreți.

* * *

Acesta nu este singurul interogatoriu la care Mundy trebuie să reziste cu orice preț, fie din partea Profesorului și a subalternilor lui, fie a unui anume Orville J. Rourke – dacă nu are cumva și un nume fals, ar trebui să aibă.

Rourke e american, iar lumea nu-i spune Orville, ci Jay. A apărut la Bedford Square învăluit într-un nor de mister, chipurile detașat de la Agenția Centrală de Informații din Langley, Virginia.

– Atunci poate foarte bine să se și întoarcă de unde a venit, ia foc Mundy cînd Amory îi spune vestea că de acum înainte Rourke i se alătură echipei.

– N-ai vrea să-mi explici de ce?

Mundy caută un motiv al indignării care l-a cuprins. Abia s-a întors dintr-o delegație epuizantă de la Kiev și în ființa lui a rămas cam mult din Mundy Doi.

– Ce trebuie să-i spun lui Sasha despre asta?

– Nimic. Sînt destule lucruri pe care nu ți le comunicăm, pentru binele tău, dar și al nostru. Despre asta nu-i povestești lui Sasha. Doar nu și-o fi închipuit vreodată că materialele lui nu sînt prezentate și americanilor, dar nu e cazul să-i spui asta de-a dreptul.

– Și care ar fi misiunea lui Rourke?

– Ofițer de legătură. Cercetare. Reducerea cheltuielilor. De unde să știu? Vezi-ți de treaba ta în continuare.

Bineînțeles că Rourke nu-i confirmă deloc așteptările lui Mundy, care și l-a închipuit un soi de robot, tuns periuță în părți și la spate, cu o față amintind de un glonț, ca toți cei de la CIA. E de statură potrivită, politicos și atrăgător, un celt cu părul neascultător. E puțin dominator, dînd impresia de lentoare și lene, manifestînd un soi de curiozitate glumeață care te invită să te miri alături de el: „O, Doamne, *așa* crezi?" murmură el cu pronunția unui irlandez din Boston. „Da, recunosc, ești tare. De ce nu vrei să-mi povestești și mie?" Cînd descoperă că o femeie din echipă e pe jumătate franțuzoaică, vorbește cu ea în franceză fără să se împleticească. Se dovedește că știe și germană la fel de bine. Are o față lată și cinstită, merge puțin cam neglijent, parcă pipăie terenul, ceea ce aduce ceva în plus purtării lui în general plăcute. Poartă costume croite la Dublin și pantofi de la Harvard, fără bombeu și tălpi groase și grele. Se arată ciudat de mofturos cînd e vorba să-și așeze picioarele pe ceva. Spre dezgustul lui Mundy, a lucrat pentru

Agenţie şi în Vietnam, o crimă pe care o mărturiseşte amuzat chiar de la prima lor întîlnire care are loc în biroul lui Amory.

– Ei bine, eu m-am opus acelui război şi încă nu mi-a trecut, afirmă Mundy cu emfază.

– Sigur, Ted, fiindcă *ai dreptate,* îl asigură Rourke, cu un zîmbet dezarmant. A fost mult mai grav decît v-aţi închipuit voi, ăştia paşnici. Am ucis tot ce a apărut în cale, apoi am negat pînă la Dumnezeu. S-au făcut lucruri atît de groaznice de-mi vine şi acum să vărs. Şi *de ce,* pentru numele lui Dumnezeu? Nimeni nu ne-a spus. Parcă ar fi uitat cineva să ne spună cînd să ne oprim, aşa că am mers orbeşte înainte.

În faţa unei asemenea sincerităţi rămîi dezarmat: mai ales un om care trăieşte o viaţă solitară în minciună la Londra şi are o soţie şi un fiu doar în week-end-ul petrecut la Doncaster.

– Rourke vrea să iau masa cu el, îl informează el pe Amory, aproape aşteptîndu-se la un refuz. Invitaţia e fără precedent. Protocolul instaurat în sînul echipei şi interesele de protecţie impun ca doar Amory să aibă drept de a cina cu agentul său.

– Atunci du-te.

– Ce să înţeleg prin asta?

– El te-a invitat. Tu vrei să mergi. Ţi-a citit dosarul. Pesemne c-a citit toate dosarele noastre. N-are ce să scoată de la tine în plus faţă de ceea ce ştie deja. Mai descarcă-ţi şi tu sufletul, dacă simţi nevoia.

Gelozie? Indiferenţă? Mundy n-are cum să afle.

Casa este în Eaton Place, fiind o reşedinţă atrăgătoare cu grajduri şi trei etaje. Nu apucă să apese butonul soneriei, că un majordom purtînd un costum negru îi deschide uşa. Aflat într-o sufragerie lungă, absolut nouă, în stil georgian, care constituie căminul ideal al Americii coloniale, Rourke stă aplecat cu graţie deasupra unui cărucior metalic pentru băuturi. Înaintînd spre el, Mundy aproape se împiedică în grosimea covorului.

Într-un colţ, un balansoar cu o pernă brodată. Pe pereţi, picturi despre cucerirea Vestului şi reproduceri după Andrew Wyeth[1]. Într-un dulap de colţ cu vitrină, o colecţie de obiecte din sidef şi fildeş sculptat din New England.

[1] Pictor american contemporan (n. 1917), renumit pentru portrete şi peisaje naturaliste, prezent prin opera sa în multe muzee americane de artă modernă. (n.tr.)

– Martini sec e bine? îl întreabă Rourke, fără să ridice capul.

– E perfect.

– Vrei să arunci o privire la harta aceea? S-ar părea că sîntem oarecum vecini.

Un *Atlas* editat de revista *Times* stă pe reproducerea unui trepied pentru note muzicale. Stă deschis la Irlanda.

– Mergi spre sud-est. Vezi săgeata aceea mică?

– Am găsit-o.

– Acolo a văzut lumina regretata Nellie O'Connor, mama ta, în apropiere de munţii Mullaghareirk. Mergi o idee spre sud. Traversează rîul Blackwater. La exact douăzeci şi cinci de kilometri în zbor întins de cioară, dacă şi ciorile din Irlanda sînt în stare de aşa ceva, lucru de care mă îndoiesc. Săgeata albă. Ai găsit-o?

Da. A găsit-o.

– Acolo s-a născut ilustrul meu tată. Orville Senior. La poalele munţilor Boggeragh a jucat prima dată pocher la vîrsta de şapte ani. Să bem în sănătatea noastră.

Rourke îi întinde paharul cu Martini, iar Mundy face eforturi supraomeneşti ca să alunge sentimentul de rudenie care i se sugerează. Sentimentul persistă, totuşi. Şi astfel se naşte o prietenie, chiar dacă destul de fragilă.

* * *

La fel ca Mundy, Rourke are timp la dispoziţie. În după-amiezele în care Mundy e liber, îşi face şi Rourke timp. Seara, cînd Mundy s-ar duce de obicei la cinematograf sau ar umbla prin localurile din Hampstead, Rourke, despărţit de soţia sa, care e avocat la Washington, şi avînd o fiică studentă la Yale, are toată libertatea să umble. Asemenea lui Mundy, lui Rourke îi plac plimbările. Petrecerea zilei între patru pereţi într-o zi frumoasă, se jură el, este o jignire adusă sufletului. Tot aşa socoteşte şi Mundy. Lui Rourke îi place Londra, chiar dacă are cîteva rubedenii care ar fi încîntate să facă oraşul praf şi pulbere. Şi Mundy are cîteva astfel de rude pe care nu le-a cunoscut, dar presupune că intenţiile lor sînt similare. Majordomul care i-a deschis uşa joacă şi rolul de şofer. Îl cheamă Milton. Avîndu-l pe Milton la volan, cutreieră parcuri şi docuri, apoi zonele mai deocheate ale oraşului. Aduc un omagiu lui Karl Marx la Cimitirul Highgate, dar şi tovarăşilor lui, ale căror trupuri

neînsuflețite au traversat globul pentru a fi înhumate alături de el. Mundy spune că Profesorul ar fi foarte mîndru de asta. La fel și domnul Mandelbaum – însă el nu mai poate spune nimic.

Discută cîte în lună și în stele, dar tema predilectă este viața și amorurile lui Ted Mundy, începînd din Murree și pînă în Bedford Square. A trecut multă vreme de cînd Mundy nu s-a mai destăinuit unui necunoscut, dacă a făcut-o vreodată cu adevărat. Sfatul lui Amory a fost însă destul de limpede, așa că el nu simte nevoia să i se mai spună o dată. Iar Rourke știe să asculte, fără a emite judecăți. Felul în care privește retrospectiv viața e molipsitor. Pășesc alături. Fără a se privi în ochi, franchețea se instaurează mai ușor. Nu scapă nici căsătoria lui Mundy, deși el se autoacuză pentru orice fleac, se persecută pentru tot soiul de greșeli reale și imaginate. Numele lui Sasha nu este adus deloc în discuție. E „amicul nostru galez". Berlinul este „Cardiff". Germania de Est devine „Estul Țării Galilor". Cel care ar surprinde întîmplător frînturi din discuția lor s-ar îndepărta curînd, plictisit. Cei doi sînt vulpoi bătrîni.

Cînd Rourke își pune rezistența fizică la încercare, vocea îi devine subțirică și miloagă. Pantofii săi Harvard lovesc pavajul cu un plesnet vioi. Mundy se trezește ținînd pasul cu el. Rourke gesticulează mult cu brațele. La fel și Mundy. Văzînd perechea de lungani traversînd Regent Park, făcîndu-și semne unul către celălalt, s-ar putea presupune că sînt niște frați excentrici care pun lumea la cale.

Cinele luate la Eaton Place au un alt fel de intimitate, dar la fel de molipsitoare. Obiceiul nu se schimbă deloc. „Casa mea este «curățată» săptămînal, îl asigură Rourke pe Mundy, și nu mă refer la menajeră." După cîteva pahare de Martini – Rourke le numește rînduri – ajung și la amănunte concrete despre operațiunea Sasha–Mundy.

– Hai, Teddy, vreau totul. De data asta nu ne mai învîrtim în jurul cozii.

Rourke își alege o lovitură recentă, o pepită procurată de Sasha. Nu contează conținutul acesteia, deoarece pe Rourke îl interesează strict latura tehnică. De exemplu, relațiile RDG cu China, nimic ieșit din comun, însă de mare folos pentru mediile de informații.

– Mie-mi plac lucrurile clare de genul unu și cu unu fac doi, Ted. Să urmăm drumul marcat prin sistem, dacă nu te superi. Să auzim ce spune Sasha despre modul în care a pus mîna pe asta. Cu alte cuvinte, să urmărim această bucățică de film privind relațiile RDG cu China începînd cu sediul Stasi și pînă a ajuns la Bedford Square. Spune-mi ce modalitate de disimulare a folosit Sasha și de unde a făcut rost de ea. Chiar are acces la secretele operative ale Stasi? *Chiar* poate intra acolo, strecoară o bucată de săpun pregătită dinainte și vîră în ea un rolfilm nedevelopat fără ca nimeni să exclame: „Hei, ce faci acolo?" Iar apoi să refacem momentul cînd îi predă același rolfilm prietenului său, Teddy. Și, în sfîrșit, să refacem scena în care tu plasezi filmul omului lui Amory de la fața locului. Sau – pentru că au fost situații în care predarea acoperită a materialelor s-a dovedit mai riscantă decît încercarea lui Ted de a strecura personal produsul din Țara Răilor – să vedem ce se întîmplă cînd ajungi la graniță.

Iar Mundy își sfărîmă creierul pentru a-i prezenta lui Rourke pînă și cele mai neînsemnate amănunte. Poate doar din vanitate, dar are sentimentul că transmite cunoștințe ce vor rămîne pentru posteritate. Nu-l are în față pe Profesor, care încearcă să-l încurce. E vorba de oameni tineri, care abia au intrat în acest joc și care, într-o bună zi, vor descoperi relatări despre cuplul Sasha–Mundy, la data respectivă devenit de domeniu public, și se vor minuna de strălucirea acțiunilor, de frumusețea lor simplă. Iar Rourke nu este Profesorul. El poate controla atît fluxul, cît și refluxul, în vreme ce Profesorul – slavă Cerului – poate controla doar refluxul.

– Ted.

Au luat cina împreună. Au ajuns la Calvados. Aceasta este băutura preferată a lui Rourke. Una dintre multele confruntări pe care le-a avut de-a lungul anilor cu unii contabili birocrați de la Agenție a fost cînd a dat cinci sute de dolari pentru o sticlă de Calvados vechi de optzeci de ani.

– A fost nemaipomenită, pe cuvîntul meu! Ce să-i fi oferit bietului om? Apă minerală?

– Ai procedat corect, pronunță sentențios Mundy, ținînd paharul plin în dreptul gurii.

– Ted, cînd te aflai în Taos, în căutarea propriului suflet, îți aduci aminte de vreun prieten de-al meu pe nume Luger? Bernie Luger, mai precis. Tablouri mari, pe diferite suporturi, viziuni ale apocalipsei, cînta la chitară.

Luger? Bernie? Cum să nu-și amintească? Și nu cu prea multă mîndrie, dacă e cinstit față de sine, date fiind după-amiezele

petrecute în pat cu Nita, în vreme ce Bernie stătea cocoţat pe scară, pregătit să intoxice Minnesota. Îşi revine însă. Nu exclamă şi nici nu roşeşte. E spion, instruit la Edinburgh, poate separa lucrurile.

– Bernie Luger, care se droga cu cocaină şi abandonase Universitatea Yale, rosteşte el rar, încă degustînd băutura. Renunţase la dictatura burgheziei în favoarea unei jumătăţi de milion pe an din banii familiei. Cum să uiţi aşa ceva?

– La vreuna dintre petrecerile date de el ai fost?

– Sigur că da. Şi am supravieţuit ca să povestesc şi altora.

– Era implicat politic la Taos?

– Cînd îşi aducea aminte. Dacă nu era drogat sau prea deprimat.

– O luase razna? Devenise violent? *Comunist?*

– A, *nu tocmai* comunist, nu ca atare. Mai degrabă opus oricărei ideologii, aş spune. Dacă făceai o afirmaţie, Bernie o contesta imediat.

Mundy duce din nou mîna la gură, fiindcă are senzaţia trecătoare că poate îl trădează pe Bernie.

– Pe amica lui ai cunoscut-o? O cubaneză?

– Nita? Bineînţeles.

„Deci Nita îl interesează“, gîndeşte Mundy.

– Şi ea era comunistă?

– Aşa presupun. Dar numai cu „c“ mic, adaugă el.

– Îl iubea pe Fidel Castro?

– Probabil. Iubea mai toţi bărbaţii.

– Bernie sau Nita au încercat vreodată să te pună să *faci* ceva pentru ei? Să te întîlneşti cu cineva cunoscut lor, să transmiţi vreo scrisoare, să discuţi cu cineva cînd vei ajunge în Anglia? De ce rîzi?

– M-am gîndit că o să mă întrebi dacă mi-am făcut valiza.

Aşa se face că şi Rourke rîde sănătos, în hohote, timp în care reumple şi paharele.

– Deci răspunsul e nu, corect? Nu le-ai făcut nici un serviciu? Nici mici comisioane. Mă simt uşurat.

Nu are încotro. Trebuie să întrebe:

– De ce? Au făcut ceva?

– A, încă n-au *făcut*. Dar vor face. Cîte treizeci de ani fiecare pentru spionaj în favoarea sovieticilor. Slavă Cerului că n-au copii. Cel mai rău e pentru copii, întotdeauna.

Mundy îl urmăreşte pe Rourke cum zîmbeşte şi se joacă neîncetat cu paharul din faţa lui. În minte însă o revede pe Nita, întinsă alături de el în *hacienda,* dar şi pe Bernie, scund şi bărbos, aplecat deasupra ei şi lăudîndu-se cu ochi holbaţi că el s-a îmbarcat în trenul revoluţiei.

– Dar Bernie fantazează, reuşeşte el să protesteze. E-n stare să spună orice-i trece prin cap numai să se facă remarcat. Ce-ar putea ei şti ca să le fie de folos ruşilor? Trebuie să fii nebun să crezi tot ce afirmă el.

– A, n-au ajuns pînă acolo, am avut noi grijă de asta. Bernie a telefonat la consulatul sovietic din Miami, a dat un nume oarecare, a spus că are orientări procubaneze şi că ar dori să fie în slujba cauzei. Sovieticii nu l-au luat în serios. Noi, da. Cea mai amuzantă cacealma de care am auzit. Colaborarea a ţinut şase luni şi abia după aceea Bernie şi-a dat seama că lucra pentru Unchiul Sam, nu pentru sovietici.

– Şi Nita ce rol are în toată afacerea?

Amintindu-şi, Rourke clatină din cap amuzat.

– Culegea informaţii pentru el. Era cu mult mai deşteaptă decît el. Majoritatea femeilor sînt mai bune.

Apoi trece nepăsător la următoarea întrebare.

– Ted.

– Da, Jay.

– Pot să-ţi mai pun o întrebare, după care mă poţi face bucăţi. Una *urîtă* de tot.

– Dacă trebuie...

– Ai urmat o şcoală de stat, adevărat?

– Nu am avut de ales.

– Băiat pierdut.

– Pe vremea aceea, da. Probabil.

– Fără părinţi.

– Nu tot timpul.

– Dar pînă la data la care ai ajuns în Berlin.

– Da.

– Deci avem un britanic, un german, ambii fără părinţi, chiar dacă Sasha vrea să-ţi fie, dar nu este. Amîndoi băieţi rătăciţi, amîndoi – nu ştiu – *mouvementé* , energici, avizi de viaţă. Ai adus vorba de Isherwood. Mi-a plăcut. Pot continua?

– Păi, te pot opri? (Ar dori deja să poată.)

– Şi vă simţiţi apropiaţi. Împreună creaţi o societate perfectă. Împărtăşiţi aceleaşi vise. Împărtăşiţi un stil radical de viaţă. Aceeaşi cameră. Aceeaşi fată – stai, de acord, consecutiv, nu în acelaşi timp. Există o diferenţă şi trebuie să respectăm adevărul. Dar, Ted, cu mîna pe Biblie, fără tabuuri, fără microfoane, ca de la bărbat la bărbat între zidurile astea inofensive, *chiar* vrei să spui că tu şi Sasha nu v-aţi dăruit *unul altuia?*

– Nu s-a întîmplat, se scapă Mundy şi roşeşte. Nici pe departe. Nici nu s-a pus problema vreodată. Te satisface răspunsul?

Apoi duce din nou mîna la gură, pentru a-şi ascunde ruşinea.

* * *

– Ai avut o şedinţă interesantă cu Jay seara trecută? îl întreabă Amory în următoarea după-amiază.

– Da. A fost grozav.

– N-a afirmat că eşti o minunăţie de om?

– O dată.

– N-ai scos tot din tine?

– Ba da. Probabil. Vrea să merg la Glyndebourne cu el săptămîna viitoare. Chiar mă gîndeam să obţin aprobarea ta.

– Ai fost vreodată acolo?

– Nu.

– Atunci ţi se oferă acum şansa, bine?

Însă nu mai ajunge să plece la Glyndebourne. Cîteva zile mai tîrziu – după un sfîrşit de săptămînă chinuitor rezervat pentru a o convinge pe directoarea lui Jake a-i mai acorda o şansă cîtă vreme Kate îşi desfăşoară activitatea de candidat parlamentar –, Mundy revine la Bedford Square şi constată că biroul lui Rourke a dispărut, încăperea e pustie, iar uşa lăsată deschisă parcă în ideea de a se aerisi. Într-o sticlă de lapte din mijlocul podelei goale stă aprins un beţişor parfumat.

Vreme de mai bine de o lună, Amory refuză să facă vreo remarcă în legătură cu dispariţia lui Rourke. În sine, asta nu are nici o însemnătate. De-a lungul timpului, din echipă au dispărut şi alte persoane, tot fără nici o explicaţie. În cazul lui Rourke e vorba însă de altceva. Detaşat, politicos, uşor de abordat şi verificat în ceea ce priveşte problemele de securitate, i-a fost în ultimii ani, pe lîngă Amory, o persoană apropiată, aproape confident.

– Şi-a terminat treaba şi a plecat. Asta e tot ce trebuie să ştii.

– Bine, dar *ce* treabă a avut? insistă Mundy, nedorind să renunţe. Putea să-şi ia măcar rămas-bun.

– Ai trecut, îi răspunde Amory fără nici o inflexiune în glas. Fii recunoscător şi ţine-ţi gura.

– Ce-am făcut?

– La recomandarea lui Orville J. Rourke, CIA a avut amabilitatea să decreteze că eşti un agent britanic fidel, dublu, dar nu triplu, iar Sasha, deşi german şi nebun, la fel.

Atunci, lucru aproape neobişnuit, se lasă cuprins de furie.

– Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai sta aşa de parcă ai fi un copil căruia i s-a furat căţeluşul flocos. A fost o întrebare legitimă. Şi-a făcut bine treaba. Eşti imaculat.

„Atunci ce rost avea beţişorul parfumat?“ se întreabă Mundy.

* * *

Între toţi aceşti Mundy mai este loc pentru încă unul? Din nefericire, răspunsul este că, de vreme ce uşa vieţii lui stă dată de perete, invitaţia de a intra rămîne valabilă pentru oricine, iar nici unul dintre cei care s-au simţit bine acolo nu este alungat.

Pe scenă urcă Ted Mundy, eroul de pe autostrada Helmstedt şi al Sicriului din oţel. Îl sperie atît de mult proporţiile pe care le capătă aceste versiuni despre sine, încît de fiecare dată se simte ca la deschiderea competiţiei de bowling de la Lord pentru şcolile de stat, numai că emoţiile sînt însutite.

Asta se poate explica destul de uşor. Uneori nici nu sînt suficiente festivaluri artistice, tîrguri de carte şi întruniri academice pentru a face faţă ritmului în care Sasha procură informaţii. Uneori, Sasha are cîte o captură importantă în tolbă, iar circuitul cultural comunist nu poate organiza întruniri internaţionale care să-i satisfacă pe clienţii lui Amory de la Londra. Alteori, din prudenţă, Amory socoteşte că frecvenţa vizitelor în Est ale lui Mundy îi uşurează Profesorului prea mult situaţia şi că ar fi momentul ca Mundy să se îmbolnăvească, să se revolte, pentru că nici nu apucă bine să ajungă acasă, că trebuie să-şi facă din nou valiza sau să fie

cedat altui departament, mai inofensiv, asta după o reorganizare a spionilor care se ocupă de lansarea zvonurilor.

Dar Sasha nu acceptă înlocuitori. Nu-l vrea decît pe Mundy, fie și numai pentru cîteva clipe, atît cît ar fi necesar pentru a transmite o cutie de chibrituri de la unul la celălalt. Sasha se pretinde cîinele unui singur stăpîn, dar, spre deosebire de Mundy, e mai aproape de acest concept. De aceea, la fiecare cîteva luni, actorii trebuie să realizeze un tip total diferit de întîlnire. Aceste instrucțiuni vin de la Sasha, transmise prin intermediul ultimei recolte de microfilme, developate cu profesionalismul corespunzător de echipa lui Amory.

Așa se face că Mundy se trezește la miez de noapte, purtînd ochelari de vedere nocturnă și croindu-și drum printr-o porțiune mlăștinoasă a frontierei, care a fost lăsată fără patrule de grăniceri vreme de cîteva ore spre folosul unui necunoscut agent Stasi din Germania de Vest care solicită o întîlnire cu revizorul său – de această situație profitînd doar Sasha, pentru a o exploata spre propriul său folos.

Sau Mundy se transformă în soldat de rînd pentru o zi, devenind în sfîrșit fiu de militar, înfofolit într-o manta de infanterist și călătorind în bena unui camion de o tonă și jumătate ce face parte dintr-un convoi de trupe britanice care se deplasează pe coridorul Helmstedt spre garnizoana din Berlin. Convoiul încetinește, oblonul din spate se lasă jos și, bătîndu-l ușor pe umăr, cineva îl atenționează. Mascat de camioanele din spatele și din fața lui, își scoate mantaua și, îmbrăcat ca orice muncitor est-german, sare din camion și pornește la fugă imediat ce atinge pămîntul – o adevărată tradiție scoțiană. I se aruncă și o bicicletă, apoi pedalează nebunește pe un drum desfundat pînă cînd, dintr-un adăpost pentru vite, vede clipind lumina unei lanterne. Cei doi se îmbrățișează, iar Sasha îi predă pachetul. Lăsînd bicicleta să-și găsească alt stăpîn, Mundy revine, urmînd cîteva poteci bine ascunse, și așteaptă într-un șanț sosirea camionului, a automobilului sau a altui vehicul care, cu documente false și un loc părăsit recent, îl va duce spre un loc sigur.

Însă Sicriul de oțel, camera 101, reprezintă de departe cea mai neplăcută experiență – cel mai groaznic coșmar devenit realitate. La fel ca maiorul spre sfîrșitul vieții, pe Mundy îl îngrozesc spațiile închise. Pesemne că spaima este pe măsura dimensiunilor lui. Urcarea în sicriu și așezarea cu fața în jos, cu gura în dreptul

găurilor de aerisire, în vreme ce oamenii lui Amory strîng șuruburile capacului, îi cer un curaj de care nu se credea în stare. Rămas cu ochii larg deschiși în bezna dinăuntru, în timp ce sicriul este fixat de podeaua unui vagon de cale ferată, își încredințează Cerului sufletul de păcătos și-și aduce aminte de sfatul domnului Mandelbaum de a nu trăi în izolare. Și, deși există un buton de alertă și de renunțare la acțiune și trec doar cîteva minute de foc pînă cînd vagonul traversează granița și ajunge în triajul în care Sasha îl va aștepta cu o cheie pentru a desface șuruburile, îi este imposibil să nu simtă că trebuie să existe și alte moduri în care și-ar putea petrece o seară de vară din viața lui atît de amețitoare.

CAPITOLUL ZECE

Cea de-a patruzeci și noua misiune a lui Mundy dincolo de Cortina de Fier este marcată de o atmosferă de sărbătoare discretă, împărtășită de toți cei de la Bedford Square.

– Ted, încă o deplasare acolo și ajungi să faci jumătate de tonă, îi spune dispecerul-șef Paul, în timp ce verifică pentru ultima oară buzunarele, valiza, portofelul și agenda personală a lui Mundy în căutarea indiciului de coșmar care, descoperit, ar putea însemna sfîrșitul unei activități de culegere de informații cotate la dublu alfa plus. Iar după aceea, nici n-o să mai vrei să auzi de noi, adevărat?

Ajuns la ușă, fetele îl sărută, iar Amory, ca de obicei, îl previne să-și păzească fundul.

Este ora șase dimineața, iar ziua se anunță frumoasă. Primăvara plutește în aer, la fel și perestroika lui Gorbaciov. Dictaturile carnavalești din Europa de Est sînt grav amenințate. În urmă cu cîteva luni, aflat în vizită la New York, Gorbaciov a anunțat din proprie inițiativă o masivă retragere de tancuri și trupe și a respins hotărît doctrina inițiată de Brejnev privind intervenția în treburile interne ale statelor-satelit. Vechile oligarhii, dă el de înțeles, să procedeze după cum doresc. Deși în aparență relațiile dintre Washington și Imperiul Răului rămîn la fel de reci, frămîntările de sub pojghița de gheață sînt suficient de puternice pentru a-i convinge pe optimiști că într-o bună zi, dacă nu generația noastră, atunci următoarea va asista la nașterea unei lumi mai sănătoase. Iar Mundy, pornind spre Gara Victoria, de unde va lua trenul către aeroport pentru a zbura la Gdansk, unde va participa la Conferința Internațională a Arheologilor Medievaliști, este unul care speră în mai bine. „Probabil că eu și Sasha am avut roluri importante, socotește el. Poate că am contribuit la acest dezgheț. Amory susține că așa stau lucrurile, fiindcă n-ar fi normal să afirme contrariul."

Adevărat, Mundy simte emoția obișnuită dinaintea decolării – dar cînd a scăpat de ea? Amory și înțelepții din Edinburgh nu-i permit niciodată să uite că în meseria aceasta cu cît activitatea se prelungește, cu atît cresc riscurile și cu atît sînt mai multe de pierdut. Însă imediat ce începe să-și compare soarta cu cea a lui Sasha – lucru pe care îl face de fiecare dată cînd pornește în călătorie, dar îndeosebi în cazul celei de față – se vede pe sine drept un diletant răsfățat, iar pe Sasha, un autentic agent.

„Cine îl instruiește pe Sasha? se întreabă Mundy. Nimeni. Cine îl educă, cine îl dirijează? Nimeni. Cine îi asigură spatele cînd fură fotografii? Nimeni." Umbra degetelor, tremurătura aparatului foto și focalizarea alături pot apărea în focul bătăliei, în timp ce Sasha așteaptă zgomotul de pași pe coridor – nu e exclus să urmeze chiar și un glonț în ceafă.

Și cînd se gîndește la nenumăratele informații pe care le-a pus la dispoziție, numai realizări aproape imposibile! „Cum Dumnezeu a ajuns ceea ce este? Cum se poate ca un copil șchiop din Germania de Est, care a devenit anarhist vest-german, să traverseze înapoi granița, transformîndu-se într-un furnizor de informații extraordinare, vitale pentru securitatea națională – a lor, dar și a noastră – și toate, doar într-un interval de cîțiva ani?"

De acord, grație lui *Herr* Pastor, Profesorul l-a adoptat drept fiu preferat și din dragoste față de tatăl lui i-a oferit o șansă nesperată în meseria tradițională a familiei. Dar asta nu include dreptul neîngrădit de a umbla prin arhivele Stasi după cum îl taie capul, alegînd cu precădere ceea ce consideră el că le-ar aduce cele mai mare daune patronilor lui.

* * *

Delegația britanică de medievaliști pe care trebuie să-i însoțească va călători separat pînă la Gdansk. Mundy îi va aștepta mîine la aeroport. În timp ce-și soarbe cocteilul Bloody Mary în sala de așteptare pentru plecări sau așezat în avionul pe jumătate gol și privind pe fereastră la masa opacă a norilor, pune laolaltă atîta cît știe din drumul de pelerin al lui Sasha în ultimul deceniu. E

departe de a avea o imagine cît de cît completă. Sasha nu reacționează prea elegant cînd este luat la întrebări în legătură cu modul în care procură informațiile. Pesemne că iritarea lui evidentă trădează un vag sentiment de rușine.

La început a fost furia. Sasha recunoaște măcar atîta lucru.

Iar sursa furiei lui Sasha a fost revelația că fusese ademenit peste graniță sub un fals pretext și că își urîse tatăl în mod nejustificat.

Iar după furie, ură.

Ura față de birocrația urît mirositoare și lipsită de inimă care, prin dimensiuni și pondere, îi lăsa și fără ultima suflare pe cetățeni, iar asta în numele democrației.

Ura față de statul polițienesc ce poza drept leagăn al libertății. Față de slugărnicia dezgustătoare în relațiile cu Moscova.

Și, mai presus de toate, față de trădarea sistematică și totală a sacrului vis socialist.

O dată cu furia și ura s-a născut și viclenia. Sasha era deținut într-un stat burghezo-fascist care se dădea drept paradis al muncitorilor. Pentru a-i înfrînge pe temnicerii săi, avea să apeleze la propriile lor arme. Va juca necinstit, va minți și se va ploconi. Pentru a lovi chiar izvorul puterii nelegitime, va fura ceea ce inamicul iubește cel mai mult: secretele.

La început, planul lui era modest.

Va sluji drept martor.

Le va șterpeli secretele și le va transforma într-o arhivă pentru posteritate.

Lucrînd eminamente singur, se va asigura că minciunile, înșelătoriile și ipocrizia, făptuite pretutindeni în jurul lui de către naziștii în cămăși roșii, nu vor putea fi ascunse de ochii generațiilor următoare.

Asta era tot. Singurii beneficiari ai strădaniilor lui vor fi istoricii germani din viitor. La atît se mărginea ambiția lui.

Singura problemă era modul în care să pună mîna pe acele informații. Pentru a se instrui, a făcut rost de publicațiile de uz intern ale Stasi și a studiat o serie de autorități în ceea ce privește lupta de gherilă. *Să te lași dus de curentul general urmat de inamic... să te ascunzi între ostașii lui de rînd... să folosești propria lui inerție pentru a-l doborî.*

După încarcerarea la Hotelul Alb, Sasha a petrecut cîteva săptămîni nesperate de recuperare, lenevind în casa din Potsdam a Profesorului, plimbînd cîinii alsacieni ai acestuia prin Parcul Poporului, plivind rondurile de flori din grădina Profesorului sau făcînd pe șoferul soției lui cînd aceasta mergea la cumpărături. Fiindcă, bineînțeles, Profesorul, care nu era totuși homosexual, avea o soție, un adevărat balaur de soție, al cărei unic merit era, în opinia lui Sasha, că își detesta temeinic soțul.

Nici măcar ea nu reușea să-l împiedice pe Profesor a-și exercita rolul, asumat din proprie inițiativă, de patron al lui Sasha, oferindu-i deopotrivă putere și protecție. Dacă Sasha promitea să se poarte ca un adevărat tovarăș – potrivit cuvintelor Profesorului – și își ținea gura, respectîndu-i în orice împrejurare pe toți proteguitorii suspuși ai statului, Profesorul se angaja să îi îndrume pașii spre lumină. Pentru că el – iar aceasta era o idee pe care o repeta neobosit – îl iubise pe tatăl lui Sasha ca pe un frate și nu fusese binecuvîntat de Cer cu un fiu.

Prin urmare, Sasha a scrîșnit din dinți și a acceptat. S-a purtat frumos. În afară de cea a Profesorului, a dus la cumpărături și alte soții. Le-a cărat sacoșele pînă în apartamente, ba uneori chiar pînă în dormitorul lor. Sasha nu se lăuda niciodată cu vreo cucerire de-a lui. Cuvîntul lui de ordine era discreția. Însă, ca un mire de împrumut, își ținea batista la gură și nu-și striga repulsia. În Paradisul Poporului, tăcerea complice conta enorm.

– Măcar ți-a făcut puțină plăcere sau o făceai pur și simplu din obligație? îl întreabă Mundy, în vreme ce se plimbă amîndoi printr-un parc din Leningrad.

Sasha îl repede plin de furie:

– Teddy, mergi, te rog, în docurile din Smolnîi, explodează el, azvîrlindu-și un braț spre vălmășagul posomorît și cenușiu al macaralelor și al catargelor de vase. Ia-ți o tîrfă de zece ruble și întreab-o pe ea dacă o face de plăcere sau doar pentru bani.

Sub auspiciile Profesorului, Sasha, fiul preferat, a căpătat o garsonieră minusculă și a fost primit pe postul cel mai de jos al ierarhiei Stasi. La încheierea stagiului de pregătire a ajuns să stăpînească, atît cît îi îngăduia trupul diform, mersul tipic al activistului de partid. Acestuia i s-a adăugat expresia oficială a activistului – privirea oarbă, executată cu bărbia ridicată, spre pavaj, la cincisprezece pași înaintea sa. A adoptat această privire în timp ce împingea căruciorul de servit cafea pe coridoarele dezinfectate ale imperiului pardosit cu linoleum al Profesorului și așeza cești din

porţelan pe birourile protectorilor statului, care erau prea absorbiţi de propria măreţie pentru a se sinchisi să-i confirme existenţa.

Şi doar întîmplător, cînd deschidea portiera unei limuzine pentru vreun mare proteguitor sau cînd livra un pachet la vila somptuoasă a vreunui tovarăş, simţea cîte o strîngere de mînă a cuiva care murmura pe un ton de confesiune:

– Bun venit acasă, Sasha. Tatăl tău a fost un bărbat deosebit.

Asemenea cuvinte îi sunau ca o mîngîiere. Ele îi confirmau că devenise unul de-ai lor şi reaprindeau vîlvătaia furiei lui ascunse.

* * *

Avansase Sasha în cadrul Stasi? se întrebase Mundy mereu. Iar dacă da, pînă la ce grad sau funcţie ajunsese?

E o întrebare pe care Sasha, după toţi aceşti ani, o ignoră cu o doză de iritare. Iar cînd analiştii din Londra sapă periodic prin ordinele de luptă emise de Stasi pentru a-l găsi printre combatanţi, numele lui nu apare nici între cele ale distinşilor şefi de secţii, nici printre cele modeste, de arhivişti sau simpli funcţionari.

– Teddy, aş spune că promovarea se face invers proporţional faţă de cunoştinţe, susţine el cu un aer doctoral. Majordomul ştie mai multe decît stăpînul conacului. Iar stăpînul castelului ştie mai multe decît Regina. Eu ştiu mai multe decît toţi ăştia luaţi împreună.

Sasha nu avansează, ci se infiltrează adînc, aceasta fiind probabil calea cea mai sigură pentru un spion. Cum scopul lui nu este dobîndirea puterii, ci cunoaşterea, se străduieşte sistematic să dobîndească răspunderi înrobitoare, chei, coduri, combinaţii şi acces la soţii ale protectorilor. Puse laolaltă, acestea alcătuiesc regatul trădătorului. Sasha face în lumea reală ceea ce Mundy doar mimează că face în lumea virtuală.

Trebuie găsit un spaţiu sigur pentru a depozita dosare trecute în rezervă, dar nu sînt încă declarate defuncte? *Desigur, tovarăşe consilier, ordonaţi, tovarăşe consilier, trei sacoşe pline, tovarăşe consilier!*

Trebuie aplicat fără întîrziere un program de distrugere a unor materiale delicate de care ar fi fost bine să se debaraseze de mult? *Nici o problemă, tovarăşe consilier! Sasha renunţă la liberul de la sfîrşit de săptămînă, astfel ca protectorii statului, împovăraţi de răspunderi mai grele decît ale lui, să se bucure de o binemeritată odihnă.*

Doamna Oberst aşteaptă un oaspete important de la Moscova şi nu are cine să-i tundă gazonul din spatele casei? *Iarba doamnei Oberst va fi cosită neîntîrziat. Sasha, sclav neobosit, apare fercheş şi strălucitor în pragul ei cu o maşină de tuns iarba.*

„Şi totuşi, cum de se poate întîmpla aşa ceva, în ciuda existenţei unui sistem al Securităţii de Stat atît de puternic şi de vigilent precum Stasi? se întreabă Mundy mereu de-a lungul anilor. Oare Stasi nu reprezintă un model al legendarei eficienţe prusace, de tipul celei care justifică orice rulment, ciot de creion sau dinte din aur?“

La îndemnurile repetate ale Londrei, etern suferindul Mundy i-a adresat întrebarea lui Sasha în zeci de moduri şi a primit întotdeauna acelaşi răspuns: într-o birocraţie-mamut, obsedată de păstrarea secretelor, crăpăturile sînt observate cel mai bine de cei care, în loc să privească de sus în jos, rămîn la bază şi privesc în sus.

* * *

Infiltrarea lui Sasha a produs curînd rezultate neaşteptate. Unul dintre primele a fost un vechi seif, încuiat şi, după toate aparenţele, scos din uz, care stătea în anticamera biroului prim-secretarei Profesorului, o supraponderală fără pereche şi cucerire de-a lui Sasha. Singurul rol vizibil al acelui seif era de suport pentru o vază cu flori artificiale cu care ea îşi înfrumuseţase ambianţa sărăcăcioasă. Secretara spusese că seiful stătea nefolosit de multă vreme şi, cînd Sasha a izbit dinadins căruciorul de cafea de el, a sunat convingător a gol. Într-o seară, efectuînd o percheziţie discretă a conţinutului divers al enormei ei poşete, a descoperit o cheie rătăcită, de care era agăţată o bucăţică de carton. Seiful acela a devenit ascunzătoarea sa de valori, depozitul comorii sale tot mai cuprinzătoare, a cărui existenţă o putea nega fără probleme.

În absenţa unui coleg de breaslă care plecase în concediu, lui Sasha i s-a încredinţat custodia unei boxe doldora de aparatură operativă care aştepta livrarea către un aliat în lupta comună împotriva inamicului imperialist, o ţară din lumea a treia. Pînă la întoarcerea confratelui din concediu, Sasha a devenit posesorul neoficial al unui aparat foto miniatural, a unui manual de întrebuinţare şi a două cutii mari de rolfilme. Ulterior, în loc să încerce să scoată pe

furiş documentele furate din clădire, Sasha le putea fotografia şi apoi distruge sau, dacă era cazul, le înapoia de unde le luase. Plecarea acasă cu rolfilmul miniatural nu prezenta nici o problemă decît dacă era percheziţionat amănunţit. Printr-un ordin nescris, fiul preferat al Profesorului nu este supus unei asemenea jigniri.

– Îndoielile pe care le aveam în privinţa păstrării timp îndelungat a filmelor nedevelopate mi-au fost risipite de cele citite în manual, îşi aminteşte Sasha fără nici o emoţie. Întîi înfăşuram rolfilmele într-un prezervativ, apoi vîram prezervativul într-un cornet de îngheţată. Tovarăşii care acţionează în condiţii în care nu există frigidere, îngheţată, electricitate sau prezervative trebuie probabil să consulte un alt manual.

Pentru memorarea discuţiilor la care asistă s-a slujit de aceeaşi tehnică.

– Mi-am transpus gîndurile pe hîrtie în confortul garsonierei mele. Apoi am fotografiat cele scrise folosind aparatul normal de treizeci şi cinci de milimetri. Apoi am ars paginile şi am adăugat filmul nedevelopat la colecţia mea.

* * *

A sosit apoi o vineri de aur, cînd Sasha efectua chinuitoarea activitate de a copia solicitările de viză prezentate de cetăţeni ai ţărilor nesocialiste care doreau să intre în RDG pentru rezolvarea unor chestiuni oficiale. Aşa a descoperit trăsăturile inconfundabile ale lui Mundy, Edward Arthur, născut în Lahore, Pakistan, soţul lui Kate, născută Andrews, ocupaţia: reprezentant al Consiliului Britanic. Şi, anexat la acest document, informaţiile pe care le deţinea Departamentul Central de Evidenţă al Stasi.

Între 1968-1969, membru al Clubului Socialist de la Universitatea Oxford şi al Societăţii pentru Relaţii Culturale cu URSS, activist în lupta pentru pace, participant la diverse marşuri... pe vremea studenţiei la Universitatea Liberă din Berlinul de Vest, participant la demonstraţii anticapitaliste şi în favoarea păcii... a fost bătut crunt de poliţia din Berlinul de Vest... expulzat ulterior din Berlinul Occidental pentru manifestări anarhice şi de tulburare a ordinii publice (evidenţele poliţiei din Berlinul de Vest, sursă CEZAR).

Uimitoarea relatare a lui Sasha privind ceea ce a făcut ulterior va rămîne pe veci în memoria lui Mundy. Stau ghemuiţi într-un bar din Dresda, unde Mundy se află la o conferinţă internaţională a specialiştilor în agricultură.

– Teddy, la vederea feţei tale nu tocmai atrăgătoare, am avut o revelaţie comparabilă cu cea trăită de Arhimede. La urma urmelor, filmele mele nedevelopate nu vor rămîne îngheţate în prezervative vreme de o mie de ani. În acea zi de luni dimineaţa, cînd i-am dus Profesorului cererea ta de viză, îmi tremurau mîinile. Profesorului nu i-a scăpat acest amănunt. Cum să nu bage de seamă? Îmi dîrdîiseră tot week-end-ul.

– Sasha, m-a luat el. De ce-ţi tremură mîna?

– Tovarăşe Profesor, am răspuns eu. Vineri seara pronia cerească mi-a oferit prilejul pe care îl visam. Cu înţelepciunea şi cu ajutorul dumneavoastră cred că, în sfîrşit, voi fi în stare să răsplătesc încrederea pe care aţi avut-o în mine şi voi reuşi să-mi asum un rol activ în lupta împotriva celor care vor să zădărnicească mersul înainte al socialismului. Vă implor, tovarăşe, vă rog, în calitate de protector al meu şi de sfătuitor de o viaţă şi prieten al eroicului meu tată, acordaţi-mi această şansă pentru a dovedi că sînt demn de el. Englezul Mundy este un burghez fără leac, însă se sinchiseşte de condiţia umană şi are percepţii radicale, chiar dacă nu întotdeauna corecte, după cum o susţin chiar şi evidenţele noastre. Dacă îmi veţi îngădui să-l educ în mod agresiv sub îndrumarea dumneavoastră de nepreţuit, jur că nu veţi fi dezamăgit.

– Şi nu te-a zgîndărit? îl întreabă Mundy neîncrezător.

– Ce anume? face Sasha, pe un ton combativ, ca întotdeauna.

– Păi... eu aveam să le transmit informaţiile tale capitaliştilor din Occident pe care îi urai.

– Eşti ridicol, Teddy. Trebuie să luptăm împotriva răului, oriunde s-ar afla el. Un rău nu justifică alt rău şi nici nu-l anulează pe altul. După cum ţi-am spus deja, dacă aş putea face spionaj împotriva Americii, aş face-o cu dragă inimă.

Însoţitoarea de bord îi spune lui Mundy să-şi fixeze centura de siguranţă. Avionul este pe punctul de a ateriza la Gdansk pentru cea de-a patruzeci şi noua întîlnire cu tainicul său confesor.

* * *

Ted Mundy a ajuns un specimen învăţat cu tot soiul de conferinţe. Dacă ar fi azvîrlit legat la ochi în mijlocul unui hol de hotel sau al unei săli de conferinţă din ţările est europene, i s-ar oferi un răgaz de cîteva clipe pentru a se obişnui cu fumul de tutun şi cu aromele de deodorant şi pentru a trage cu urechea la vălmăşagul conversaţiilor, ar putea spune cu precizie de o oră a cîta zi este din programul de cinci zile, cine a sosit dintre obişnuiţii responsabili culturali sau dintre funcţionari şi dacă o declaraţie comună la încheierea lucrărilor va reuşi să cîrpăcească disensiunile apărute pe parcurs sau dacă vor apărea o serie de rapoarte întocmite de o minoritate nemulţumită de mersul lucrurilor, precum şi alocuţiuni cu nuanţe acide la banchetul de sfîrşit.

Starea de ostilitate din cadrul războiului rece este un element variabil care contează în astfel de situaţii. Dacă atmosfera politică este încordată, delegaţii vor căuta cu disperare un teren comun. Dacă ea este detensionată, pot apărea izbucniri şi alunecări verbale eliberatoare, care se materializează în cele din urmă în cuplări sexuale turbate între adversari care numai cu o oră mai devreme ameninţau să se sfîşie unii pe alţii.

Însă în această seară, în cea de-a treia întrunire de la Gdansk a arheologilor medievalişti, atmosfera nu seamănă deloc cu ceea ce ştie el, fiind dezlănţuită, veselă, gălăgioasă şi rebelă, aducînd cu aceea din ziua în care se dă vacanţa şcolară. Hotelul rezervat participanţilor la conferinţă este o clădire în stil edwardian, cu multe coloane, aşezat între dune, pe malul Mării Baltice. Pe treptele de la intrare, sub ochii unor poliţişti neputincioşi, studenţii insistă să înmîneze fiţuici clandestine participanţilor care tocmai sosesc. Barul este ca o seră din geam plasată pe latura dinspre mare a hotelului. Dacă priveşte printre capetele celor care vorbesc, Mundy poate vedea orizontul întunecat al mării şi luminile navelor aflate în larg. Spre uimirea lui, medievaliştii s-au dovedit a fi o adunătură de oameni sclipitori. Gazdele poloneze sînt încîntate pînă la delir de propria ireverenţă, iar numele mult mediatizate ale lui Lech Walesa şi al Solidarităţii se află pe buzele fiecăruia. Un televizor alb-negru şi cîteva aparate de radio aduc ştiri care se bat să ajungă la urechile şi la ochii celor prezenţi. Din cînd în cînd, în încăpere izbucnesc scandări *Gorbi! Gorbi! Gorbi!*

– Dacă Gorbaciov vorbeşte serios, răcneşte un profesor din £odz în engleză spre un confrate din Sofia, unde se vor sfîrşi asemenea reforme, mă rog? Cine o să bage diavolii înapoi în Cutia Pandorei? Şi, mă rog, unde va ajunge statul monopartinic dacă se va exercita în mod oficial dreptul de alegere?

Iar dacă discuţiile descătuşate dintre delegaţi dezvăluie doar o faţetă a situaţiei, chipurile îngrijorate ale supraveghetorilor comunică altceva. Dacă erezii ca acestea răsar din senin în jurul lor, ar trebui să treacă de partea ereticilor sau să-i denunţe autorităţilor? Vor face şi una, şi alta, desigur.

Pînă acum Mundy nu a stat prea mult de vorbă cu Sasha. O îmbrăţişare, cîteva semne amicale cu mîna, o promisiune de a bea ceva împreună. După întîlnirile extaziante din anii de început, bunul-simţ le-a impus să-şi mai domolească demonstraţiile de afecţiune reciprocă. Nici intelectualul Horst, nici sumbrul Lothar nu se află printre participanţi. Au fost înlocuiţi în urmă cu şase luni de spectralul Manfred, care nu ştie să surîdă. Mîine, în ultima zi plină de activităţi, simpatica Wendy de la ambasada noastră din Varşovia va apărea pentru a-şi stimula contingentul britanic – fără a-l uita, bineînţeles, pe Ted Mundy, reprezentantul etern proaspăt al Consiliului. Numai că e vorba doar de o relaţie profesională, nimic altceva. Mundy o place pe Wendy, iar Wendy nu-l displace deloc. Cu toate acestea, între ei se ridică interdicţia formulată de „Şcoala de bune maniere" din Edinburgh: fără sex la locul de muncă. Nick Amory, căruia Mundy i-a mărturisit, din imprudenţă, atracţia pe care Wendy o exercită asupra lui, a exprimat prohibiţia în cuvinte mai puţin delicate:

– Edward, în meseria ta, sînt destule modalităţi de a comite harachiri, dar fără îndoială că cea mai bună este să te încurci cu o femeie unde nu trebuie. Wendy lucrează cu jumătate de normă, adaugă el, pentru a face avertismentul mai convingător. E măritată cu un diplomat, are doi copii şi face spionaj ca să-şi plătească ipoteca.

Cîţiva medievalişti s-au strîns laolaltă pentru a cînta o versiune proprie a *Marseillaisei*. Îi dirijează o suedeză corpolentă şi cu un decolteu adînc. Un polonez beat îi acompaniază minunat la pian. Proaspăt după o serie de petreceri, cu ochii strălucind pe sub beretă, Sasha intră prin capătul opus al barului şi începe să se bată pe umăr cu toate cunoştinţele, să le strîngă mîna şi să îmbrăţişeze pe oricine are în apropiere. Pe urmele lui păşeşte fantomaticul Manfred.

* * *

Sasha simte nevoia unei plimbări prin nisip pentru a-şi limpezi mintea. Vîntul cald al primăverii tulbură imperceptibil apa mării. Cît ţine orizontul, luminile vaselor par să alcătuiască un şirag neîntrerupt. Nave pescăreşti paşnice sau Flota a VI-a sovietică? Nu mai are nici o importanţă. Luna plină luminează dunele doar în alb şi negru. Paşii li se înfundă în nisipul moale, dar pot merge, deşi acesta prezintă din loc în loc adîncituri sau coborîşuri neaşteptate. În cîteva rînduri, Sasha se vede silit să se prindă de braţul lui Mundy pentru a nu se prăbuşi, dar nu reuşeşte de fiecare dată. La un moment dat, cînd chiar şi Mundy abia-şi tîrăşte picioarele, simte ceva moale căzîndu-i în buzunarul hainei.

– Am impresia că te doare gîtul, Teddy, îl aude pe Sasha rostind cu glas sever. Poate aceste minunate pastile comuniste te vor face să cînţi mai bine.

Drept răspuns, Mundy îi transmite lui Sasha un recipient plat din crom, fabricat în Anglia şi remodelat într-un atelier al Profesorului, apoi umplut cu documente pregătite în Bedford Square şi fotografiate de Mundy Doi. La o sută de metri în urma lor, Manfred, ca o santinelă sumbră, stă la marginea mării, cu mîinile înfipte în buzunare şi priveşte lung spre largul mării.

– Profesorul e îngrozit, şopteşte Sasha destul de agitat, profitînd de înteţirea vîntului. Spaimă! Spaimă! Are ochii ca nişte mărgeluşe, nu se opresc o clipă!

– Cum aşa? Ce crede că se va întîmpla?

– Nimic. Tocmai de asta e îngrozit. Dacă totul e iluzie şi propagandă, ce se poate întîmpla rău? Marele director al Profesorului a revenit chiar ieri de la Moscova cu asigurări cît se poate de ferme că nu se petrece absolut nimic. *Acum* îţi dai seama ce teamă l-a cuprins?

– Mda, sper că are dreptate, spune Mundy neîncrezător, îngrijorat că speranţele neţărmurite ale lui Sasha s-ar putea nărui încă o dată. Aminteşte-ţi doar de Ungaria, în '56, şi de Cehoslovacia, în '68, cînd ceasurile au fost date înapoi.

Îl citează pe Amory care, la rîndul lui, îşi citează stăpînii: *Edward, nu-l lăsa să se agaţe de speranţe deşarte. S-ar putea ca Gorbaciov să schimbe faţada, dar n-o să dea toată prăvălia pe degeaba.*

Dar Sasha nu se dă înfrînt:

– Teddy, *trebuie* să existe două Germanii. Cel puţin două. Iubesc Germania atît de mult încît aş vrea să fie zece. Să-i spui asta domnului Arnold.

– Cred că i-am spus-o deja de cîteva ori.

– Nu trebuie să aibă loc anexarea RDG de către Republica Federală. Ca primă condiţie de coexistenţă constructivă, cele două Germanii trebuie să-i expulzeze pe ocupanţii străini – americanii şi ruşii.

– Sasha, te rog să mă asculţi, te rog. „Guvernul Maiestăţii sale consideră că reunificarea Germaniei trebuie să se desfăşoare ca parte a soluţionării marilor probleme europene." Asta e versiunea oficială şi a rămas aceeaşi de patruzeci de ani. Neoficial, versiunea e mai limpede: cine vrea o Germanie unită? Thatcher nu vrea, nici Mitterrand, nenumăraţi germani nu o vor, nici Occidentul, nici Estul. Iar Americii nu-i pasă.

Sasha lasă impresia că nu l-a ascultat.

– Imediat ce pleacă ocupanţii, fiecare Germanie trebuie să organizeze alegeri libere şi cinstite, continuă el pe nerăsuflate. O chestiune esenţială pentru ambele tabere va fi naşterea unui bloc nealiniat chiar în inima Europei. O federaţie a celor două Germanii separate este posibilă doar dacă există dezarmare totală de ambele părţi. Dacă se realizează asta, vom oferi alianţe Poloniei şi Franţei în aceleaşi condiţii. După atîtea războaie şi rupturi, Europa Centrală va deveni elementul crucial al păcii. Se împiedică în nisip şi îşi recapătă echilibrul. Teddy, nu trebuie să aibă loc un *Anschluss* făcut de Republica Federală. Şi nici naşterea unei *Grossdeutschland* sub dominaţia uneia dintre superputeri. Abia atunci vom putea ridica un pahar în cinstea păcii.

Mundy continuă să caute un răspuns liniştitor, dar Sasha îl cuprinde cu ambele braţe şi se uită implorator la el. Cuvintele îi vin în valuri. Corpul i se cutremură cu totul.

– Nu trebuie să se nască un Al Patrulea Reich, Teddy. În nici un caz înainte de a avea loc o dezangajare a ambelor tabere. Pînă atunci însă, cele două jumătăţi trebuie să rămînă suverane şi separate. Da? Spune ca mine!

Întristat, aproape la capătul puterilor, Mundy clatină din cap.

– Discutăm despre ceva ce nu se întîmplă, zice el, cu blîndeţe, dar apăsat. Gheţarul a pornit la vale, dar nu se topeşte.

– Iar mi-l citezi pe acel ridicol domn Arnold?

– Regret, dar aşa e.

– Transmite-i salutări din partea mea şi spune-i că-i un neisprăvit. Iar acum du-mă înăuntru şi îmbată-mă criţă.

* * *

Mundy şi Kate au convenit să discute totul ca nişte adulţi. Măcar atîta lucru îşi datorează unul altuia după unsprezece ani, e de părere Kate. Mundy îşi va lua o zi liberă de la slujbă şi va face o călătorie specială pînă la Doncaster, iar Kate va căuta cele mai avantajoase trenuri pentru el. Îl va aştepta cu maşina la gară, vor merge să ia masa la Troutstream, care e în afara oraşului, deci intim, iar dacă Mundy nu şi-a schimbat gusturile în ultima vreme, amîndurora le place păstrăvul. În nici un caz nu ţin, spune ea, să dea peste reprezentanţi ai presei locale sau, şi mai rău, peste cineva de la sediul local al partidului. Mundy nu poate să priceapă de ce se teme ea atît ca nu cumva să fie surprinsă în flagrant cu propriul soţ, însă el o crede pe cuvînt.

Iar după ce vor fi discutat şi se vor fi pus de acord asupra aspectelor generale, susţine ea, ar fi frumos din partea lui Ted dacă ar mai veni pe acolo din cînd în cînd pentru a bate mingea cu Jake în grădină şi, probabil, va veni şi Philip ca din întîmplare la un pahar, după cum o face destul de des, pentru a analiza chestiuni de politică. „Iar cînd Philip va vedea cum se desfăşoară joaca, ar putea să participe şi el, spune Kate. În acest fel, Jake se va convinge că nu există o atmosferă ostilă. Pesemne că lucrurile s-au schimbat într-o oarecare măsură, dar noi tot prieteni rămînem, iar Jake a rămas prioritatea noastră. Va avea două cămine fericite în loc de unul, lucru pe care, raţional vorbind, îl va accepta în cele din urmă. Fiindcă principalul lucru asupra căruia sîntem amîndoi de acord, afirmă Kate, este că nu ne vom încăiera pentru a cîştiga afecţiunea lui Jake."

De fapt, la ora la care ia trenul de la King's Cross, atîtea lucruri au fost stabilite dinainte încît – avînd în vedere toată fierberea din Europa de Est şi dorinţa aprinsă a lui Sasha de a-i furniza informaţii de două ori mai des decît poate Mundy să-l întîlnească – îi este aproape imposibil să nu se întrebe dacă această călătorie mai este necesară. Spre uimirea lui, chiar este. Analizînd în tren tot ce au discutat, îşi dă seama că aprobă fără nici o rezervă fiecare dorinţă a ei.

În mod implacabil. Cu fervoare.

Dragostea lui Jake pentru mama lui este mai importantă pentru el decît orice altceva pe lume. Va face tot ce va fi necesar pentru a nu distruge asta.

De aceea, imediat ce urcă în maşină, exact asta îi spune lui Kate. Dovedindu-se ca întotdeauna un prost negociator cînd e vorba de interesele proprii, Mundy o roagă, o imploră chiar să-i îngăduie să ia toată vina pentru eşecul căsătoriei lor asupra lui. Dacă o prezenţă cît mai discretă în primele luni de la separare va ajuta la normalizarea situaţiei, va proceda întocmai. Dacă jocul cu mingea în grădină împreună cu ultimul apostol al noii direcţii din cadrul Partidului Laburist va ajuta pentru a-l convinge pe copil că mama a procedat bine în alegerea noii cariere, va alerga şi va lovi mingea pînă va cădea lat. Iar asta nu va însemna doar altruism. Asta va însemna supravieţuire. A sa, la fel de mult ca şi a lui Jake. Nici nu-i de mirare că, înainte de a se aşeza la masă, Mundy are mai curînd senzaţia că tocmai a terminat o partidă de sex decît o căsnicie.

– Să ştii că procedăm foarte înţelept, îl asigură Kate în timp ce mănîncă aperitivul – avocado şi crab. Tare aş vrea ca şi alţi oameni să fie la fel de bine crescuţi.

– Şi eu, o aprobă Mundy din inimă.

Discută despre educaţia lui Jake. În cazul lui Jake, dar *exclusiv* al lui, Kate e *pe jumătate* hotărîtă să-şi învingă obiecţiile privitoare la şcolile particulare. A discutat acest aspect cu Philip, desigur, dar şi cu alegătorii, şi toată lumea a fost de acord că, dacă trebuie neapărat şi nu există vreo alternativă locală şi dacă nu se face publicitate negativă, situaţia e suportabilă. Mundy urăşte şcolile particulare, dar o asigură că, dacă aşa vrea Jake, o va ajuta să plătească taxele.

– Mă deranjează cei de la Consiliu, spune ea, cînd ajung la păstrăv cu migdale şi salată verde. Mă supără de-a dreptul că te apreciază atît de puţin.

– Ei, nu le mai găsi vină celor de la Consiliu, exclamă el cu un aer galant. În felul lor, s-au purtat frumos cu mine. Nu e vina lor.

– Dacă ai fi fost în stare să-ţi aperi interesele...

– Da, ştiu, ştiu, spune Mundy fără vlagă, în vechiul lor spirit de apropiere.

Discută despre ceea ce Kate numeşte *acces,* idee care pentru Mundy are alt înţeles, dar se adaptează imediat situaţiei.

– În primăvara viitoare Philip va publica o carte, îl anunţă ea cînd ajung la plăcintă de mere şi cremă de ou.

– Grozav. Minunat.

– Un studiu, desigur.

– Desigur.

Discută apoi despre *motive* – mai precis Kate face lucrul ăsta. În calitate de candidat parlamentar cu şanse mari, evident că nici nu se gîndeşte să recunoască adulterul drept motiv de divorţ. Dacă Ted consideră că trebuie urmată o asemenea cale, ea nu va avea de ales decît să invoce tortura mintală şi părăsirea domiciliului. Ce-ar fi să se oprească la ruptură imposibil de remediat?

– Ruptură imposibil de remediat sună grozav, spune Mundy.

– Ai pe *altcineva,* Ted, nu-i aşa? întreabă Kate, ceva mai tăios decît s-ar cuveni. Adică, mi se pare imposibil să fi stat la Londra toţi aceşti ani *singur.*

În mare, cam aşa a procedat Mundy, dar e prea bine crescut ca să recunoască. Cad de acord că e mai înţelept să nu aducă în discuţie chestiunea banilor. Kate îşi va găsi un avocat. Ted va proceda la fel.

Toţi avocaţii sînt nişte nemernici.

– Iar eu mă gîndeam să aşteptăm pînă ce Philip primeşte confirmare pentru noua lui slujbă, dacă nu te deranjează, spune Kate cînd ajung la cafeaua de sfîrşit.

– Ca să te căsătoreşti? întreabă Mundy.

– Ca să divorţăm.

Mundy cere nota de plată şi achită din banii daţi de Amory într-un plic maroniu. Avînd în vedere ploaia şi alte motive, amîndoi sînt de acord că nu e seara potrivită pentru a juca fotbal cu Philip. Pe de altă parte, Mundy vrea să-l vadă pe Jake cum n-a dorit-o niciodată pînă acum, de aceea spune că s-ar putea întoarce acasă şi să joace cu el o partidă de dame sau altceva, după care să ia un taxi pînă la gară.

Ajung acasă şi, în vreme ce Kate pune un ibric pe foc, Mundy aşteaptă în camera de zi, simţindu-se ca un agent de asigurări şi cîntărind din ochi locurile unde ar aşeza flori dacă ar mai locui acolo, apoi privind aranjamentul stîngaci al mobilierului, care s-ar rezolva în cel mult cinci minute dacă Jake l-ar ajuta puţin. Apoi se gîndeşte că îl frămîntă prea multe griji casnice de care Kate se poate lipsi fără absolut nici o părere de rău, dar asta, deoarece Kate a crescut în sînul unei familii, pe cînd el s-a străduit mereu să-şi inventeze una. Gîndurile încă i se îndreaptă în direcţia asta cînd, brusc, uşa zboară în lături şi Jake tropoteşte înăuntru însoţit de prietena lui, Lorna. Fără să scoată o vorbă, trece valvîrtej pe lîngă Mundy, deschide televizorul şi se prăbuşeşte pe canapea, avînd-o pe Lorna alături.

– Ce-i cu tine aşa devreme de la şcoală? îl întreabă Mundy bănuitor.

– Ne-au expediat, îi răspunde Jake sfidător, fără a-şi întoarce capul spre el.

– De ce? Ce-aţi făcut?

– Profesoara a zis să urmărim istoria în marş, îi explică Lorna cu un aer satisfăcut.

– Aşa că asta facem, ai ceva împotrivă? Mamă, ce avem de mîncare? întreabă Jake.

Profesoara are dreptate. Istoria tocmai a pornit în marş. Copiii privesc, Mundy la fel. Pînă şi Kate, care nu consideră politica externă un subiect folositor în alegeri, stă în uşa bucătăriei şi se uită la televizor. Zidul Berlinului este demolat, iar tinerii hippy de o parte şi de alta a lui sar pe moloz şi pe ce-a mai rămas din el. „Tinerii hippy din Occident au părul lung“, observă Mundy, deşi parcă e anesteziat, iar cei din Est, proaspăt eliberaţi, îl poartă deocamdată scurt.

* * *

La miezul nopţii, trenul îl lasă pe Mundy la Gara King’s Cross. De la un telefon public apelează numărul pentru urgenţe. Vocea lui Amory îi comunică să lase mesajul acum. Mundy spune că nu are nici un mesaj de transmis, ci doar vrea să ştie ce să facă. În realitate, se teme de moarte pentru Sasha, dar e prea bine instruit ca s-o recunoască. Primeşte un răspuns cînd ajunge la Estelle Road, numai că a fost lăsat pe robot cu şase ore mai devreme: „Edward, mîine nu jucăm *squash*. Terenul a intrat în renovare. Stai liniştit şi înghite totul cu multă apă. *Tschüss*.“ Apoi porneşte televizorul.

„Berlinul *meu*.

Zidul *Meu*.

Mulţimile *mele* vandalizîndu-l.

Mulţimile *mele* luînd cu asalt sediul Stasi.

Prietenii *mei* blocaţi acolo, aşteptîndu-se să fie luaţi drept duşmani.

Mii de dosare Stasi azvîrlite în stradă.

Staţi să-l citiţi pe-al meu: Ted Mundy, agent secret Stasi, trădător britanic."

La ora 6 dimineaţa se duce la un telefon public din Constantine Road şi apelează din nou numărul pentru urgenţe. Unde sună? La Fabrica de broboade? Cine se mai deranjează acum să păcălească Stasi? Acasă la Amory – unde o fi locuind? Lasă un alt mesaj fără cap şi coadă.

Revenit în Estelle Road, stă întins în cadă şi ascultă un post de radio din nordul Germaniei. Se bărbiereşte cu o concentrare enormă, îşi pregăteşte un dejun sărbătoresc, dar n-are poftă să-l şi mănînce, de aceea depune şunca în prag pentru pisica vecinului. Dorind cu disperare să facă mişcare, porneşte spre Heath, însă ajunge pînă la urmă în Bedford Square. Cheia de la uşa din faţă se potriveşte, dar, după ce apasă îndelung pe butonul soneriei, nu apare nici o englezoaică atrăgătoare purtînd inelul cu sigiliu al tatălui ei pentru a-l saluta şi a-l conduce înăuntru. Într-un acces nemaiîntîlnit de frustrare, zgîlţîie violent uşa, apoi bate cu pumnii în ea, ceea ce declanşează alarma. Cînd iese, pe terasa de afară se aprinde intermitent un reflector cu lumină albastră, iar hărmălaia alarmei devine asurzitoare.

De la un telefon public din staţia de metrou Tottenham Court Road apelează iarăşi numărul pentru urgenţe şi de astă dată îi răspunde Amory în persoană. Din fundal răzbat strigăte în germană, de aceea presupune că apelul este dirijat prin Berlin.

– Ce mama dracului căutai la fabrică? îl întreabă Amory autoritar.

– Unde e? vrea să ştie Mundy.

– A dispărut de pe ecranele noastre. Nici la birou, nici la garsonieră.

– De unde ştii?

– Am căutat, cum altfel? Dar ce-ţi închipui că facem? Am verificat apartamentul şi am speriat toţi vecinii. Părerea unanimă e că a simţit încotro bate vîntul şi a şters-o înainte de a fi făcut zob pe stradă sau în cine ştie ce încăierare.

– Vreau să-l caut.

– Minunat. Chiar te rog. Adu-ţi şi o chitară ca să cînţi la fereastra închisorii pînă îţi aude glasul de aur. În caz că ai uitat, paşaportul tău se află la noi. Ted?

– Da.

– Şi nouă ne pasă de soarta lui, ai priceput? Aşa că nu mai poza în martir.

* * *

Trec cinci luni pînă încep să sosească scrisori de la Sasha. Lui Mundy nu-i este prea limpede cum a traversat această perioadă. După-amieze de fotbal cu Jake, la Doncaster. După-amieze de fotbal cu Jake şi Philip. Dezgustătoare cine în trei cu Philip şi Kate, la care Jake refuză să participe. Week-end-uri sumbre cu Jake la Londra. Filme pe care Jake trebuie să le vadă şi pe care Mundy le detestă. Plimbări primăvăratice pe Heath în cursul cărora Jake se tîrîie la trei paşi în urma lui Mundy. Zile întregi de ars gazul la Consiliul Britanic, în vreme ce binecuvîntata zi a pensionării la cerere prin consimţămînt reciproc se apropie.

Acelaşi scris pe care îl ştie. Hîrtie şi plicuri albăstrui, pentru poşta aeriană. Purtînd ştampila oraşului Husum, Germania de Nord, trimise în Estelle Road, NW3. „Cum naiba de mi-a ştiut adresa? A, sigur, doar am depus cererea de viză acum vreo mie de ani." Se întreabă de Husum. Îi sună familiar. „A, bineînţeles, Theodor Storm, autorul *Călăreţului din negură*[1]. Mi-a citit-o domnul Mandelbaum."

Dragă Teddy,

Am rezervat trei apartamente de lux pe numele tău la Hotelul Dreesen din Bad Godesberg pentru noaptea de 18. Adu tot ce ai pe lumea asta, numai să vii singur. Nu vreau nici să-l salut, nici să-mi iau rămas-bun de la domnul Arnold, care poate să mă pupe undeva. Am venit la Husum ca să mă conving că *Herr* Pastor este

[1] Nuvelă apropiată ca subiect de sfera legendei şi a basmului, considerată „grandioasă" de criticul Fritz Martini în *Istoria literaturii germane*. (n.tr.)

înmormîntat cum se cuvine. Regret foarte mult că nu a trăit să fie martor la înălţătoarea privelişte a Scumpului Nostru Führer anexînd Germania de Est cu ajutorul mărcii germane şi a bunului Dumnezeu.

Fratele tău întru Hristos,

Sasha

* * *

Sasha a slăbit, deşi nu prea avea de unde pierde în greutate. Superspionul occidental stă ghemuit ca un copil subnutrit în colţul unui fotoliu cu rezemătoare, suficient de mare pentru trei cît el.

– A fost o forţă a naturii, spune Mundy apăsat, dorindu-şi ca în glas să nu-i transpară nuanţa de scuză. Existau toate condiţiile, acumulate, gata să explodeze. După ce a fost dărîmat Zidul, nimic nu a mai putut frîna procesul. Nu poţi învinui pe nimeni.

– Ba îi învinuiesc pe toţi, Teddy. Pe Kohl, Reagan, Thatcher şi pe duplicitarul tău domn Arnold, care mi-a făcut promisiuni mincinoase.

– Dar nici n-a fost vorba de aşa ceva. Ţi-a spus adevărul, aşa cum l-a aflat.

– Atunci ar trebui să ştie că în profesiunea lui adevărul pe care îl găseşte e întotdeauna minciună.

Redevin tăcuţi, însă Rinul nu are o clipă de linişte. Deşi a căzut noaptea, şirurile de barje trec necontenit prin dreptul ferestrelor şi, cu lumina lor scăzută, dau impresia că plutesc chiar prin camera lor. Mundy şi Sasha stau pe întuneric, dar Rinul nu este nicicînd întunecat. Lămpile cu vapori de sodiu care mărginesc calea navigabilă îşi aruncă lumina pe plafonul oval. Luminile ambarcaţiilor de agrement săgetează de voie zidurile cu pilaştri. La sosire, Sasha l-a condus pe Mundy spre fereastră şi i-a dezvăluit peisajul.

– Dincolo de fluviu, exact în dreptul nostru, poţi vedea hotelul de pe culmea unui munte, unde respectatul vostru prim-ministru Neville Chamberlain a fost cazat cînd i-a cedat jumătate din Cehoslovacia lui Hitler. În hotelul în care stăm noi – îndrăznesc a spune că exact în aceste încăperi – Scumpul Nostru Führer şi suita lui au catadicsit să primească generosul cadou făcut de domnul Chamberlain. Ce mult i-ar fi plăcut Führer-ului să se afle printre noi în

seara asta, Teddy! Germania de Est anexată, *Grossdeutschland* reunită, Pericolul Roşu pus la respect. Iar mîine, lumea.

– Am pentru tine nişte mesaje din partea domnului Arnold, spune Mundy. Să ţi le transmit?

– Chiar te rog.

– În limite rezonabile, orice doreşti. Reamplasare, o nouă identitate, nu trebuie decît s-o spui. Se pare că le-ai precizat de la început că nu vrei bani. Nu se vor împiedica de un asemenea amănunt.

– Ce să spun, se arată modele de generozitate!

– Ar dori să te întîlnească şi să discutaţi despre viitor. Am în buzunar un paşaport pentru tine şi bilete pentru zborul de mîine dimineaţă spre Londra. Dacă nu ţii să mergi acolo, pot să vină ei oriunde eşti pregătit să-i întîlneşti.

– Mă simt copleşit. Dar de ce-i interesează atît de mult soarta mea, cînd am devenit o povară?

– Pesemne că au simţul umorului. Poate nu le place să te ştie rătăcind ca un nebun după cîte-ai făcut pentru ei. Sau nu ţin să-ţi citească memoriile.

Urmează încă o tăcere apăsătoare, o altă sugestie, nouă şi supărătoare. Sasha şi-a pus deoparte paharul de whisky şi a luat o ciocolată cu mentă. Slujindu-se de vîrfurile degetelor, desface cu delicateţe folia argintie de pe tabletă.

– Am fost la Paris, măcar de asta sînt sigur, îşi aduce el aminte, cu tonul rece al cuiva care încearcă să reconstituie un accident. Am eticheta unui hotel lipită pe valiză.

Alege un colţ din tabletă şi muşcă o bucăţică.

– Iar la Roma am fost cu siguranţă hamal de noapte. Asta zic şi eu meserie pentru spioni scoşi la pensie. Să vegheze lumea cît doarme. Să doarmă cîtă vreme ea se duce dracului.

– Cred că îţi putem oferi ceva mai de soi decît o asemenea slujbă.

– Iar de la Roma, am luat probabil un tren spre Paris, de acolo, spre Hamburg, iar de la Hamburg spre Husum unde, în ciuda înfăţişării mele zdrenţăroase, am convins un taximetrist să mă ducă pînă la casa regretatului *Herr* Pastor. Uşa mi-a fost deschisă chiar de mama. Mă aştepta cu pui rece de la frigider şi cu un pat încălzit într-o cameră de la etaj. Putem deci să presupunem că i-am

telefonat în cursul peregrinărilor mele și am anunțat-o în legătură cu intenția mea de a o vizita.

– Mi se pare un gest destul de înțelept.

– Am citit că există triburi primitive care cred că cineva trebuie mai întîi să moară pentru ca altcineva să se poată naște. Renașterea mamei confirmă teoria asta. M-a îngrijit cu multă pricepere vreme de patru săptămîni. M-a mișcat.

Un lanț de ancoră scîrțîie, apoi se cufundă în apă cu un plescăit. Sirena unei nave în trecere se aude suficient de tare.

– Dar ce se va întîmpla cu *tine,* Teddy? Domnul Arnold e tot așa darnic și cu băștinașii? Ce-ar fi să te numească valet al reginei?

– Au promis că vor finanța o școală de limbă la care să fiu acționar. Sîntem în tratative.

– Aici, în Germania?

– Probabil.

– Să le predai nemților germana? Ar cam fi timpul. Jumătate din populație vorbește Amideutsch[1], cealaltă, Stasideutsch. Te rog să-ți începi activitatea cît de curînd posibil.

– De fapt, va fi engleză.

– Aha, bineînțeles. Limba stăpînilor noștri. Foarte înțelept. Căsătoria ta s-a destrămat?

– Ce te face să crezi asta?

– Fiindcă altfel te-ai fi retras în sînul familiei.

Dacă Sasha spera să-l ațîțe pe Mundy, a reușit cu siguranță.

– Deci am rămas orfani, se răstește el. Grozav. Terminați. Doi vagabonzi ai războiului rece pe liber. Asta am ajuns, Sasha? Așa e? Atunci, hai să plîngem pe săturate. Să devenim pasivi cu totul, să ne plîngem de milă și să acceptăm că nici unul nu mai are la ce spera. De asta ne-am întîlnit?

– Mama vrea să o însoțesc înapoi la Neubrandenburg, unde s-a născut. Acolo e o instituție pentru bătrîni cu care a ținut legătura. Sper ca domnul Arnold să plătească taxele pînă la moartea ei, care nu poate fi prea departe.

Scoate o carte de vizită din buzunar și o așază pe masă. Mănăstirea Sfintei Iulia a ursulinelor, citește Mundy.

---

[1] *Amideutsch,* germană contaminată de engleza americană. (n.tr.)

– S-ar putea ca banii domnului Arnold să fie murdari, însă cei ai lui *Herr* Pastor sînt intangibili și le vor fi dați nenorociților pămîntului. Aș vrea să vii cu mine, Teddy.

Traficul pe fluviu a ajuns atît de intens în acest moment încît Mundy nu reușește să distingă imediat ultimele cuvinte ale lui Sasha. Apoi observă că Sasha a sărit în picioare și s-a așezat în fața lui.

– Despre ce naiba vorbești, Sasha?

– Încă nu ai despachetat nimic. Nici eu. Nu trebuie decît să achităm nota și să plecăm. Întîi o ducem pe mama la Neubrandenburg. E o femeie de treabă. Manierată. Dacă vrei să te dai bine pe lîngă ea, n-o să fiu gelos. Iar după aceea plecăm.

– Încotro?

– Departe de cel de Al Patrulea Reich. Undeva unde mai există speranță.

– Și unde ar putea fi asta?

– Unde oamenilor le-a rămas doar speranța. Crezi că războiul s-a isprăvit doar pentru că o mînă de foști naziști din Germania de Est l-au dat pe Lenin pentru o Coca-Cola? Chiar îți închipui că lumea va deveni un loc sigur și plăcut grație capitalismului american? O va stoarce pînă la ultima picătură!

– Și ce ne propunem să facem în privința asta?

– Ne opunem, Teddy. Ce altceva se poate face?

Mundy nu răspunde. Sasha și-a ridicat valiza. Pe întuneric pare mai mare decît în realitate, dar Mundy nu face nici o mișcare pentru a-l ajuta sau opri. Rămîne așezat și consultă o listă cu mărunțișuri care, dintr-o dată, au devenit foarte importante pentru el. Jake vrea să meargă să schieze pe un ghețar în luna mai. Kate vrea înapoi casa din Estelle Road. Și-a propus să se stabilească la Londra și să facă naveta pînă în circumscripția ei, pentru ca Philip să poată fi mai aproape de scaunele puterii. „Poate găsesc vreun curs rapid și îmi iau și eu o diplomă în ceva." Din cauza sirenelor și a vuietului de pe fluviu nici măcar nu aude ușa închizîndu-se.

* * *

Și totuși Mundy rămîne acolo, prăbușit în fotoliu, sorbind metodic un pahar întreg de scotch fără sifon, ascultînd tropotul unei lumi din care nu mai face parte, degustînd vidul propriei existențe, întrebîndu-se ce-a mai rămas din sine acum, după ce trecutul

l-a părăsit, şi cît din el mai poate fi utilizat sau dacă n-ar fi mai recomandabil să-şi şteargă toată porcăria din memorie şi să o ia de la început.

Se întreabă, de asemenea, ce a fost pe vremea cînd făcea toate acele lucruri pe care nu le va mai face. Înşelătoria şi mimarea – în numele a ce? Sicriul din oţel şi mantaua militară purtată în camionul ce gonea pe autostradă – pentru cine?

Se întreabă dacă ceea ce a făcut merita plătit cu o căsătorie ratată, cu o carieră ruinată şi cu un copil pe care nu îndrăzneşte să-l privească în ochi.

„Tăticule, ai mai proceda la fel şi mîine dacă ai auzi sunetul goarnei?“ Irelevant. Ziua de mîine nu există. În nici un caz, nu asemănătoare celei de ieri.

Îşi umple din nou paharul şi bea în cinstea lui însuşi. Mai bine să fie o salamandră şi să trăiască în flăcări. Foarte caraghios. Dar ce se întîmplă cînd focul se stinge?

„Sasha va reveni. Aşa face întotdeauna. E bumerangul de care nu te poţi debarasa. Mai stai doar cîteva minute şi o să-l auzi cum bate cu putere în uşă, ca să-mi spună că sînt un neisprăvit şi să-i dau şi lui nişte scotch, iar eu o să-mi mai torn unul, dacă tot am sticla în mînă.“

Şi Mundy exact asta face, fără a se mai deranja să-şi pună sifon.

„Iar după ce vom bea un rînd sau două, o să trecem la subiect, sărbătorind realizarea noastră, după cum ar spune drăguţul de Jay Rourke: «Războiul rece s-a terminat, comunismul a murit, iar noi sîntem băieţii care au contribuit la asta. Gata pe vecie cu spionii, iar toţi oamenii speriaţi de pe pămînt vor putea dormi liniştiţi în paturile lor, fiindcă Sasha şi Teddy au făcut ca lumea să fie în sfîrşit mai bună, aşadar, noroc, băiete, bravo nouă şi să închinăm pentru Domnii Salamandre şi pentru Doamnele Salamandre şi pentru toate salamandrele mici ce o să fie».

Iar mîine dimineaţă ne vom trezi cu o mahmureală de zile mari şi vom întreba: ce naiba înseamnă toate cîntecele, bucuria, aplauzele şi claxoanele pe malul fluviului. Şi vom deschide larg ferestrele acelea duble şi vom ieşi pe balcon, iar navele de croazieră şi barjele vor fi împodobite cu drapele şi vor da drumul la sirene, mulţimea îşi va flutura braţele şi va urla: «O, *mulţumim,* Sasha! *Mulţumesc,* Teddy! E primul somn liniştit de cînd Scumpul Nostru Führer a mers să-şi ia răsplata, iar noi vă datorăm doar vouă totul. Trei urale pentru Teddy şi Sasha! Ura-ura-ura!»

Noroc şi vouă!“

Mundy se ridică puţin prea în grabă pentru starea în care este, dar totuşi reuşeşte să ajungă la uşă şi să o deschidă, numai că pe coridor nu se află nimeni. Merge pînă în capul scărilor şi răcneşte: *„Sasha, ticălosule, întoarce-te!“* Însă, în locul lui Sasha, apare un bătrîn paznic de noapte care îl îndrumă foarte respectuos înapoi spre apartament. Între timp, uşa s-a încuiat automat, dar portarul are o cheie universală. „Alt spion pensionat, fără îndoială“, gîndeşte Mundy, şi îi dă cincizeci de mărci. Veghează somnul lumii. Lume care doarme în timp ce totul se duce naibii.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Undeva dedesubt, la marginea lacului bavarez, căluşeii continuă să se rotească, iar muzica de bîlci urlă, în vreme ce matadorul din Silezia încă nu şi-a încheiat litania despre *amor*. Cînd şi cînd, cîte-o rachetă sol-aer explodează fîsîit printre stele, iar munţii înconjurători par să tremure în lumina roşie şi aurie. Focul de răspuns nu vine, nici dîra subţire de fum negru scoasă de avionul inamic prăbuşindu-se spre pămînt. Cei în care se trag toate aceste rachete deţin supremaţia aeriană. *Pentru Karen, un terorist e cineva care are o bombă, dar îi lipseşte aeroplanul,* o aude Mundy pe Judith şoptindu-i la ureche. A trecut mult timp de cînd i-a îngăduit lui Judith să pătrundă în viaţa lui, dar cu un pahar de whisky în mînă şi cu tavanul mansardei deasupra capului, plus spinarea diformă a lui Sasha la nici trei metri de el, îi vine greu să-şi ţină în frîu amintirile care i se învîrtesc prin minte.

„La Berlin e seara de Crăciun, socoteşte el, numai că nu se cîntă colinde şi nici nu pîlpîie lumînări bisericeşti pe maldăre de cărţi furate.“ Iar Sasha, în locul bucăţii de vînat tare ca piatra, găteşte şniţel vienez, preferatul lui Mundy, pe care l-a scos din geanta frigorifică adusă cu atîta grijă pe scările în spirală. Apartamentul de la mansardă are grinzi aparente şi cărămizi netencuite, plus un luminator, dar similitudinile se opresc aici. O bucătărie modernă, numai gresie şi inox, ocupă un colţ întreg al încăperii. Fereastra arcuită dă spre munţi.

– Apartamentul acesta e al tău, Sasha?

„Cînd a avut Sasha vreo proprietate?“ Dar, ca atunci cînd doi prieteni se revăd după mai bine de un deceniu, discuţia dintre ei trebuie să depăşească nivelul de mică bîrfă.

– Nu, Teddy. A fost obţinut pentru noi de nişte prieteni de-ai mei.

Pentru *noi,* nu-i scapă lui Mundy.

– Foarte elegant din partea lor.

– Chiar sînt eleganţi.

– Şi bogaţi.

– Ai dreptate. Capitalişti care sînt de partea celor oprimaţi.

– Aceiaşi care posedă acel Audi elegant?

– Ei mi-au pus maşina la dispoziţie.

– Ei, atunci nu strica relaţia! Avem nevoie de ei.

– Mulţumesc, Teddy, chiar aşa voi face.

– Şi sînt chiar cei care ţi-au spus unde mă poţi găsi?

– Tot ce se poate.

Mundy aude cuvintele rostite de Sasha, dar, de fapt, îi ascultă intonaţia glasului. Pasional ca întotdeauna şi la fel de viguros. Dar ceea ce nu reuşeşte niciodată să ascundă este emoţia, exact ceea ce detectează Mundy acum în el. Glasul care s-a reflectat din geniul cu care a discutat ultima oară, pregătit să anunţe că împreună sînt pe punctul de a dezvălui geneza socială a cunoaşterii umane. E vocea lui Banquo[1] atunci cînd a ieşit din tenebrele unei celule de la Weimar şi mi-a poruncit să fiu atent şi să comentez cît mai puţin.

– Deci eşti un bărbat mulţumit, Teddy, spune el pe un ton alert, în timp ce-şi face de lucru la aragaz. Ai o familie, maşină şi le vinzi gogoşi maselor. Te-ai căsătorit, cum se obişnuieşte, cu femeia visurilor tale?

– Mă străduiesc.

– Şi nu tînjeşti după Heidelberg?

– De ce-aş tînji?

– Ai condus şcoala de limbă engleză acolo pînă acum şase luni, dacă nu mă înşel.

– A fost ultima dintr-o serie mai lungă. „De unde Dumnezeu ştie toate astea?“

– Ce necazuri ai avut?

[1] Personaj shakespearian a cărui fantomă îl bîntuie pe regele Macbeth. (n.tr.)

– Cele care apar de obicei. Deschidere măreaţă. Scrisori de invitaţie către marile companii. Reclame de cîte o pagină. „Trimiteţi-ne oamenii voştri obosiţi ca să-i punem pe picioare.“ Singura problemă pe care am avut-o a fost că, cu cît aveam mai mulţi cursanţi, cu atît mai mulţi bani pierdeam. Nu ţi-a spus nimeni asta?

– Ai avut un asociat necinstit, aşa cred. Egon.

– Exact, Egon. Ai aflat şi asta. Acum s-auzim despre tine, Sasha. Unde locuieşti? Pe cine ai? Ce faci şi cui? Şi de ce dracu' mă spionaţi tu şi amicii tăi? Credeam c-am renunţat la toate astea.

Prin ridicarea sprîncenelor şi ţuguierea buzelor, Sasha alege jumătate dintre întrebări şi se preface că n-a auzit restul.

– Mulţumesc, Teddy, aş zice că m-am extins la maximum. S-ar părea că mi-a surîs norocul.

– Era şi timpul. Lector radical voiajor prin văgăunile lumii n-ar fi fost deloc amuzant. Şi ce te-a făcut să te extinzi?

O nouă ignorare a întrebării.

Masa este aranjată pentru două persoane. Şerveţele din hîrtie cu model. O sticlă de vin de Burgundia aşezată pe o tavă din lemn sculptat. Sasha aprinde lumînările. Îi tremură mîna, cum spunea că i se întîmplase cînd îi dusese cererea de viză Profesorului, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani. Imaginea declanşează un val de tandreţe protectoare în Mundy, deşi şi-a jurat că va rămîne nesimţitor. Le-a jurat în gînd Zarei, lui Mustafa şi lui însuşi, precum şi vieţii mai bune pe care o duc toţi trei. Peste o clipă exact asta îi va spune lui Sasha: *Dacă e vorba de încă una dintre viziunile tale măreţe pe care urmează să o împărtăşim, răspunsul este nu, Sasha, nu şi iarăşi nu, exact în ordinea asta.* După aceea, vor putea discuta detaşaţi despre vremuri apuse, îşi vor strînge mîinile şi-şi va vedea fiecare de drumul lui.

– Teddy, îţi propun să bem cu măsură, dacă eşti de acord. S-ar putea să ne aştepte o noapte lungă, îl previne Sasha.

* * *

Lesne de anticipat, şniţelul vienez a ieşit în sînge. În emoţia lui, Sasha n-a aşteptat ca grăsimea să se încingă.

– Dar ai primit scrisorile mele, Teddy? Cu toate că nu mi-ai răspuns.

– Sigur că da.

– Pe toate?

– Aşa cred.

– Chiar le-ai citit.

– Desigur.

– Şi articolele publicate?

– Mişcătoare. Le-am admirat.

– Dar asta nu te-a îndemnat să-mi răspunzi.

– Aşa s-ar părea.

– Asta pentru că nu mai eram prieteni cînd ne-am despărţit la Bad Godesberg?

– A, probabil că rămăsesem prieteni. Dar eram cam obosit. Spionajul te cam stoarce, am zis-o mereu, răspunde Mundy şi scoate un hohot scurt de rîs, fiindcă Sasha nu recunoaşte întotdeauna glumele şi, oricum, asta nu i-a prea reuşit.

– Beau în sănătatea ta, Teddy. Te salut în aceste vremuri minunate şi îngrozitoare.

– În sănătatea ta, prietene.

– În toţi anii ăştia, oriunde am fost în lume, predînd sau fiind expulzat, sau închis, tu ai rămas confesorul meu secret. Fără tine – au existat locuri, momente cînd îmi venea să cred că lupta nu avea sorţi de izbîndă.

– Aşa ai spus şi în scrisori. Foarte drăguţ din partea ta. Deloc necesar, îi răspunde Mundy pe un ton mohorît.

– Sper că ţi-a plăcut micul război care s-a purtat recent.

– Nu mi-a scăpat o clipă. Nu mă mai săturam.

– Cel mai necesar din istorie, cel mai moral şi mai creştin – şi cel mai inegal?

– M-a scîrbit, spune Mundy.

– Şi încă te scîrbeşte, am auzit.

– Da, adevărat.

* * *

„Deci, de aceea a venit, gîndeşte Mundy. Ştie că m-am distanţat de război şi vrea să mă înroleze în vreo campanie. Ei, dacă se întreabă ce m-a apucat, n-are decît. Am dormitat. Am stat la cutie. Spionul de ieri plictisindu-şi de moarte vizitatorii de la Linderhof cu discursul lui. Stîncile albe de la Dover pierdute în ceaţă, cînd, deodată...“

Dintr-o dată, se enervează cumplit, umplînd pereţii din apartamentul Zarei cu tăieturi din ziare, telefonîndu-le unor oameni pe care abia de-i cunoaşte, zbîrlindu-se la televizor, asediind mult iubitele ziare englezeşti cu scrisori la care redactorii nici nu se uită, iar de tipărit, nici vorbă.

Şi atunci ce lucru neîntîmplat s-a petrecut acum?

Uitase de Thatcher şi de războiul din Falkland. Îi urmărise pe şcolarii britanici afişînd spiritul tipic lui Churchill şi răcnind „Înainte, Britania!“ către nave de croazieră pregătite în pripă şi distrugătoare ce trebuiau de mult date la fier vechi, scoase de la naftalină şi plecînd în cursă pentru a elibera Insulele Falkland. Conducătorii îi ordonaseră să se bucure cînd *Belgrano*[1] fusese scufundată. Aproape că vărsase. Se săturase de toate.

La nouă ani, cînd era şcolar, împărtăşise emoţia delirantă a maiorului la vederea bravelor forţe britanice pornite să elibereze Canalul Suez aflat în pericol – spre a-l vedea revenind ferm în mîinile proprietarilor săi legiuiţi, pentru ca apoi să constate că guvernul, la fel ca acum, minţise în legătură cu motivele pentru care tîrîse ţara în război.

Minciunile şi vorbele ipocrite ale politicienilor nu reprezintă ceva nou pentru el. Au existat dintotdeauna. Şi atunci? De ce sare pe cutia lui ca să bîiguie inutil împotriva aceloraşi lucruri care s-au practicat încă de cînd primul politician de pe pămînt a rostit prima vorbă ipocrită, a minţit, s-a înveşmîntat în drapelul naţional, a invocat numele Domnului şi a susţinut că nici n-a afirmat vreodată aşa ceva?

Ar putea fi nerăbdarea tipică bătrîneţii, care se manifestă mai devreme. Ori furia cînd vede că spectacolul se repetă la nesfîrşit.

E faptul că ştie că neghiobii istoriei, care trec drept înţelepţi, ne-au trădat mereu, iar el nu suportă să asiste la asta încă o dată.

E constatarea, făcută acum, cînd intră în al şaselea deceniu de viaţă, că la jumătate de secol după moartea imperiului, ţara cumplit de prost condusă, pentru care a făcut şi el cîte ceva, este împinsă cu

---

[1] Crucişătorul *General Belgrano* a fost scufundat la 2 mai 1982, în timpul Războiului Malvinelor (denumirea britanică – Falkland), de submarinul britanic *Conqueror*, producînd moartea a 368 de militari argentinieni. Aceasta a fost o acţiune controversată, considerată act politic, deoarece nava nu se îndrepta spre Insulele Falkland, nu avea la bord rachete sau armament sofisticat şi urma să fie transformată în muzeu, fiind o supravieţuitoare a atacului de la Pearl Harbor. (n.tr.)

forţa să zdrobească un popor pe baza unor minciuni sfruntate, pentru a-i face pe plac unei hiperputeri lipsite de credinţă, care îşi închipuie că poate trata restul lumii drept curtea ei din dos.

Şi ce naţiuni sînt aliaţii cei mai zgomotoşi ai lui Ted Mundy cînd exprimă aceste păreri inutile faţă de oricine este suficient de politicos ca să-l asculte?

Bestialii germani.

Perfizii francezi.

Barbarii ruşi.

Trei naţiuni care au curajul şi bunul-simţ de a spune *nu*, şi să le dea Dumnezeu curajul de a continua tot astfel.

În iritarea lui care produce scîntei, Mundy *redux* îi scrie fostei soţii Kate – în prezent, avînd în vedere păcatele ei, propusă pentru o funcţie importantă în cadrul următorului guvern. Poate că Mundy nu dă dovadă de tact aşa cum s-ar cuveni, dar a fost căsătorit cu femeia aceasta şi, Dumnezeule mare, au un copil împreună. Răspunsul ei în patru rînduri, şi acelea scrise pe computer şi semnate în numele ei, îl previne că a luat notă de situaţia lui.

Mda, a trecut al naibii de multă vreme de cînd n-a mai făcut-o.

Mundy *redux* apelează apoi la Jake, fiul său, care, după cîteva starturi ratate, îşi începe anul final la Universitatea din Bristol şi căruia îi recomandă să-şi scoată prietenii studenţi în stradă, să ridice baricade, să boicoteze cursurile şi să ocupe locuinţa vicecancelarului. Însă acum Jake se înţelege mai bine cu Philip şi nu prea are vreme pentru un tată la andropauză, aflat în străinătate, care nici măcar nu are vreo adresă de e-mail. Un răspuns scris de mînă îi este peste puteri.

Şi iată că Mundy *redux* ajunge să mărşăluiască, aşa cum a făcut-o împreună cu Ilse sau cu Sasha la Berlin, dar cu o convingere pe care n-a mai simţit-o, deoarece convingerile de pînă acum erau împrumutate de la alţii. Desigur, pare puţin surprinzător că germanii se deranjează să demonstreze împotriva unui război pe care îl condamnă chiar şi guvernul, dar, binecuvîntaţi să fie, oamenii ies în stradă. Pesemne că ştiu mai bine decît alţii cît de uşor este să ademeneşti un electorat bun de gură şi atît.

Iar Mundy *redux* mărşăluieşte cu ei, însoţit de Zara şi de Mustafa, la fel procedînd şi prieteni de-ai lor, precum şi fantomele lui Rani, Ahmed, Omar şi Ali, plus membrii clubului de crichet

Kreuzberg. Elevii şcolii lui Mustafa organizează propriul marş, astfel că Mustafa mărşăluieşte cu şcoala.

Cei care merg la moschee mărşăluiesc, iar poliţia mărşăluieşte alături de ei, şi pentru Mundy *redux* e ceva nou să vadă poliţişti care nu vor război, la fel ca participanţii la demonstraţie. După meci, merge cu Mustafa şi Zara la moschee, iar după aceea, întristaţi, se aşază să bea cafea într-un colţişor al localului care serveşte kebab, împreună cu imamul cel tînăr care laudă valoarea studiului, pe care îl găseşte opus ideologiilor periculoase.

Mundy socoteşte că asta îl face să redevină real după prea mulţi ani în care a jucat teatru. „E momentul să punem capăt autoamăgirii mondiale, aşadar să începem cu noi înşine."

* * *

– Nevolnicul vostru prim-ministru nu e *pudelul* preşedintelui american, ci, din cîte-am auzit, e chiar *cîinele orb* al acestuia, tocmai spune Sasha, de parcă i-ar fi citit gîndurile lui Mundy ca pe o carte deschisă. Sprijinit de *mijloacele servile de informare* din Marea Britanie, el i-a conferit *o respectabilitate falsă imperialismului american*. Unii afirmă chiar că voi, englezii, aţi dat tonul.

– Nu m-ar surprinde deloc, îi răspunde Mundy, stînd drept şi băţos, fiindcă îşi aminteşte ceva ce a citit undeva, probabil în *Süddeutsche*, iar acum repetă ideea.

– Iar cum aşa-zisa coaliţie, declanşînd un atac neprovocat asupra Irakului, a încălcat deja *jumătate din reglementările internaţionale şi intenţionează, prin continuarea ocupaţiei Irakului, să le nesocotească şi pe celelalte,* oare n-ar trebui să insistăm ca principalii instigatori să fie siliţi să dea socoteală în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga?

– Bună idee, îl aprobă Mundy, parcă în transă.

Chiar dacă ideea nu-i aparţine, sigur a sprijinit-o instinctiv şi a folosit-o cu efecte uimitoare.

– A, asta în ciuda faptului că America *s-a declarat în mod unilateral imună faţă de jurisdicţia unor astfel de tribunale.*

– Chiar şi aşa.

Mundy a emis aceeaşi opinie în faţa unei săli pline de la Poltergeist, în urmă cu mai puţin de două săptămîni, după ce ascultase ştirile de la BBC World Service.

Şi, dintr-o dată, asta îl stîrneşte pe Mundy. S-a săturat, şi nu începînd cu această seară. Îi este silă de jocuri şmechereşti. Nu are habar ce pune Sasha la cale, dar îşi dă seama că ideea nu-l atrage, după cum nu agreează nici rînjetul superior care însoţeşte vorbele prietenului său. Tocmai se pregăteşte să o spună pe ocolite, ba poate chiar de-a dreptul, cînd Sasha i-o ia înainte. Chipurile le sînt apropiate şi iluminate de lumînările de Crăciun, luate din podul de la Berlin. Sasha l-a prins de antebraţ. Ochii întunecoşi, în ciuda durerii şi a disperării, radiază un entuziasm aproape patetic.

– Teddy!

– Ce dracu' mai vrei?

– Doar o întrebare. Deja ştiu răspunsul, dar vreau să-l aud din gura ta, aşa am promis. Eşti pregătit?

– Mă-ndoiesc.

– Crezi în ceea ce afirmi? Sau toată vorbăria şi pornirea ta sînt doar un mod de autoapărare? Eşti englez şi te afli în Germania. Poate simţi că trebuie să adopţi o atitudine, să vorbeşti mai dur decît o simţi? Asta ar fi de înţeles. Nu te critic, ci doar vreau să ştiu.

– Sasha, pentru *numele* lui Dumnezeu! Ţi-ai pus bereta. Mă tîrăşti pînă aici. Îmi arunci un zîmbet superior, de parcă ai fi Mata Hari. Îmi trînteşti în faţă propriile cuvinte. N-ar fi mai bine să renunţi la ocolişuri şi să-mi spui ce dracu' se petrece?

– Teddy, te rog să-mi răspunzi. Ţi-aduc o speranţă incredibilă. Pentru amîndoi. O şansă atît de măreaţă că nici nu-ţi poţi imagina. Pentru tine, rezolvarea tuturor necazurilor materiale. Rolul tău de profesor, recîştigat, dragostea ta pentru comunitatea multiculturală, o realitate. Pentru mine – o platformă mai cuprinzătoare decît am îndrăznit să visez vreodată. Şi asta nu presupune decît un ajutor neînsemnat în transformarea lumii. Dar am impresia că eşti pe cale să adormi.

– Ba nu, Sasha. Ascultam doar fără să te privesc. Uneori e mai bine aşa.

– *Asistăm la un război al minciunilor*. Mă aprobi? *Politicienii noştri mint presa, îşi văd minciunile tipărite, iar apoi le numesc opinie publică.*

– Astea sînt vorbele tale sau le-ai furat de undeva?

– Sînt vorbele unui mare om. Eşti de acord cu ele? Da sau nu?

– În regulă, da.

– Prin repetare, fiecare minciună devine o realitate ireversibilă pe care se întemeiază alte minciuni. Şi atunci avem război. Acesta. Aprobi? Te rog, Teddy! Da sau ba?

– Din nou, da. Şi ce-i cu asta?

– Procesul evoluează exponenţial. Pe măsură ce trebuie spuse mai multe minciuni, războaiele sînt tot mai necesare pentru a justifica minciunile. Şi cu asta eşti de acord.

Simţind furia gata să erupă, Mundy aşteaptă aparent nepăsător următoarea salvă.

– Stratagema cea mai ieftină şi mai la îndemînă pentru orice lider este de a-şi împinge ţara într-un război bazîndu-se pe înşelătorie. Cel care procedează astfel ar trebui dat jos din funcţie pentru totdeauna. Am devenit prea incisiv, Teddy, sau simţi şi tu la fel?

Într-un tîrziu, Mundy explodează:

– Da, da, da. Înţelegi? Sînt de acord cu retorica *mea*, *a ta* şi cu retorica ultimului tău *guru*. Din nefericire, aşa cum am învăţat pe propria noastră piele, nu retorica pune capăt războaielor. Aşa că, noapte bună şi mulţumesc. Iar acum lasă-mă să mă întorc acasă!

– Teddy, la treizeci şi cinci de kilometri de aici locuieşte un om care şi-a dăruit viaţa şi averea Cursei Înarmării pentru Adevăr. Şi expresia asta îi aparţine. Cînd îl asculţi, îţi recapeţi speranţa. Nimic din ce vei auzi nu te va speria, nimic nu va veni ca ameninţare sau ca dezavantaj. S-ar putea să-ţi facă o propunere. Una uimitoare, unică, absolut entuziasmantă. Dacă o vei accepta, iar el te place, vei pleca de acolo simţind că ţi-ai îmbogăţit enorm viaţa, atît spiritual, cît şi material. Vei renaşte cu totul. Dacă nu ajungeţi la un acord, i-am dat cuvîntul că-i vei păstra secretul cu sfinţenie. Strînsoarea degetelor lui Sasha pe antebraţul lui Mundy se accentuează. Teddy, vrei să te măgulesc? Asta aştepţi? Vrei să te curtez aşa cum a procedat Profesorul în cazul meu? Ore întregi de preludiu şi mese scumpe? Au apus vremurile acelea.

Mundy se simte mai bătrîn decît şi-ar dori. „Te rog, gîndeşte el. Am mai trecut prin asemenea situaţii. Ne-am mai lăsat o dată înregimentaţi. La vîrsta noastră nu mai putem descoperi jocuri noi.“

– Cum îl cheamă? întreabă el plictisit.

– Are mai multe nume.

– Unul mi-ar fi de ajuns.

– E filozof, filantrop, singuratic şi geniu.

– Şi spion, sugerează Mundy. A venit şi m-a ascultat vorbind la Poltergeist, după care ţi-a povestit ce-am zis.

Dar nimic nu poate clinti entuziasmul lui Sasha.

– Teddy, nu face spionaj. E un om cu o avere şi o putere de neconceput. Informaţiile i se oferă drept tribut. Eu doar am rostit numele tău, iar el n-a zis nimic. După o săptămînă m-a chemat la el. „Teddy al tău se află la Linderhof şi-şi varsă amarul în faţa turiştilor englezi. Are o soţie de origine musulmană şi o inimă blîndă. Întîi trebuie să descoperi dacă e chiar atît de înţelegător pe cît pretinde. Dacă da, îi explici principiul. După aceea îl aduci la mine.“

Principiul, repetă Mundy în gînd. Nu va fi război, dar pentru realizarea principiului nu va rămîne în picioare.

– De cînd te simţi atras de oamenii bogaţi şi puternici? întreabă el.

– De cînd l-am cunoscut.

– Cum? Ce s-a întîmplat? A apărut dintr-un tort, cumva?

Iritat de scepticismul lui Mundy, Sasha îi eliberează braţul.

– La o universitate din Orientul Mijlociu. La care nu mi-e prea clar, iar el n-a vrut să mă lămurească. Poate în Aden. Am stat acolo un an. Sau poate în Dubai, sau Yemen, sau Damasc. Ori ceva mai la est, în Penang, unde autorităţile m-au ameninţat că-mi rup picioarele dacă nu-mi iau tălpăşiţa pînă a doua zi dimineaţă. Mi-a spus doar că s-a strecurat în aulă înainte de închiderea uşilor, a rămas în spate şi a fost profund impresionat de cuvintele mele. A plecat înainte de a mi se pune întrebări, dar le-a cerut imediat oamenilor lui să facă rost de un exemplar al prelegerii mele.

– Şi care era subiectul prelegerii?

Mundy vrea să sugereze geneza socială a cunoaşterii, însă, din fericire, instinctul îl face să se abţină.

– Transformarea în sclavi a muncitorilor din întreaga lume de către alianţele militare dintre corporaţii, afirmă Sasha cu mîndrie. Despre inseparabilitatea dintre expansiunea industrială şi cea colonialistă.

– Şi eu ţi-aş rupe picioarele pentru asta. Şi cum a reuşit Cel-Ce-Are-Multe-Nume să se îmbogăţească?

– Într-un mod respingător. Îi place să citeze din Balzac. „În spatele fiecărei mari averi se ascunde o crimă.“ M-a asigurat că Balzac spune prostii. E nevoie de multe crime. Dimitri le-a comis pe toate.

– Deci acesta îi e numele. Sau măcar unul dintre ele. Dimitri.

– Pentru seara asta, pentru noi, da, aşa îl cheamă.

– Dimitri şi mai cum?

– Domnul Dimitri.

– Din Rusia? Sau Grecia? De unde mai provin cei cu asemenea nume? Albania?

– Teddy, ai început să baţi cîmpii. Omul acesta e cetăţean al universului.

– Toţi sîntem aşa. Din ce colţişor vine?

– Ai fi surprins dacă ţi-aş spune că are tot atîtea paşapoarte cît domnul Arnold?

– Sasha, răspunde-mi la întrebare. Cum s-a îmbogăţit? Vînzînd arme? Droguri? Făcînd trafic de persoane? Sau ceva din cale afară de rău?

– Baţi la uşi deschise, Teddy. Orice este posibil. Aşa spune şi Dimitri.

– Deci ar fi vorba de căinţă. Bani păcătoşi. A distrus lumea, iar acum vrea s-o reconstruiască. Să nu-mi spui că-i american.

– Nu-i căinţă, Teddy, nici sentimentul vinovăţiei, iar din cîte ştiu, nu-i american. E vorba de schimbare. Nu trebuie să fii luteran ca să crezi că oamenii se pot schimba. Cînd m-a ascultat, rătăcea în căutarea credinţei, aşa cum am făcut şi noi doi. Punea totul la îndoială şi nu mai credea în nimic. Un animal intelectual, sclipitor, sarcastic şi needucat. Citise multe cărţi pentru a se lumina, însă nu-şi găsise menirea în lumea asta.

– Şi-atunci te-a descoperit pe tine. Iar tu i-ai arătat calea, spune Mundy ironic, apoi, lăsîndu-şi capul în palmă, închide ochii pentru a căuta liniştea şi-şi dă seama că trupul îi tremură din creştetul capului pînă la călcîie.

Numai că Sasha nu-i îngăduie să-şi găsească liniştea. În zelul lui, se arată neiertător.

– Teddy, de ce eşti atît de cinic? Nu ţi s-a întîmplat niciodată să stai într-o staţie de autobuz şi să auzi cîteva cuvinte exprimînd ceva ce aveai în suflet şi despre care nici nu ştiai că există acolo? Eu am fost norocosul care a rostit acele cuvinte. Le-ar fi putut auzi oriunde. Acum e conştient de asta. La vremea cînd le-am spus eu, ele se auzeau deja pe străzile din Seattle, Washington DC şi Genova. Aceleaşi cuvinte se folosesc oriunde ar fi atacată caracatiţa imperialismului corporativ.

Mundy îşi aminteşte că într-o scrisoare către Judith a afirmat că se simte pe teren nesigur. Aşa se întîmplă şi acum. „Povestea cu Weimar-ul se repetă. Sînt o abstracţie care discută cu altă abstracţie despre o a treia abstracţie."

– Prin urmare, domnul Dimitri te-a ascultat, spune el pe tonul cuiva care încearcă reconstituirea unei crime. Se afla în aceeaşi staţie de autobuz. Şi l-a dat pe spate elocvenţa ta. Ca pe toţi, de altfel. Iar acum, dă-mi voie să repet întrebarea. *Cum* l-ai cunoscut? Cînd s-a întrupat pentru tine? Sau nu ai voie să spui asta?

– A trimis un emisar. Aşa cum m-a trimis pe mine acum să discut cu tine.

– Cînd? Unde? Pe cine a trimis?

– Teddy, nu mai sîntem la Hotelul Alb.

– Şi nici nu mai ducem pe cineva de nas. S-a terminat. Putem vorbi ca doi oameni.

– Eram în Viena.

– Ce căutai acolo?

– La o conferinţă.

– A cui?

– A internaţionaliştilor şi libertarilor.

– Şi?

– Şi m-a abordat o femeie.

– Cineva cunoscut nouă?

– N-o mai văzusem pînă atunci. M-a convins că-mi cunoştea activitatea şi m-a întrebat dacă n-aş fi dispus să mă întîlnesc cu un ilustru prieten de-al ei, un bărbat distins care evita să apară în public.

– Deci nici ea nu avea nume.

– Ba da, Kolbach. Maria Kolbach.

– Vîrsta?

– N-are importanţă. Nu trezea dorinţe. Probabil că în jur de patruzeci şi cinci de ani.

– Din?

– Nu mi-a spus. Avea însă un accent vienez.

– Şi pentru cine lucra?

– Poate pentru Dimitri. Nu ştiu.

– Participa la conferinţa aceea?

– Nu mi-a spus, iar numele ei nu figura pe lista delegaţilor sau a organizatorilor.

– Aha, deci ai verificat?! Căsătorită sau nu?
– Nu mi-am dat seama.
– Nu ţi-a dat cartea de vizită?
– Nu, și eu nu i-am cerut-o.
– Nu ţi-a arătat măcar permisul de conducere?
– Teddy, cred că ai depășit deja măsura.
– Ştii cumva unde locuiește, dacă are o adresă, ceva? Ai căutat în cartea de telefon a Vienei? De ce ne tot lovim de o mulţime de *fantome* nenorocite?
Remarcă expresia jignită a lui Sasha și se domolește.
– Bine, deci te-a acostat. Ţi-a aruncat întrebarea. Iar tu zici: „Da, doamnă sau domnișoară Kolbach, aș vrea să-l cunosc pe ilustrul tău prieten.“ Ce s-a întîmplat *după?*
– Am fost primit într-o vilă impunătoare aflată într-un cartier select din Viena, dar nu am permisiunea să-ţi dezvălui numele lui. Şi nici miezul discuţiei.
– Ea te-a dus acolo, bănuiesc, nu?
– Ne aștepta o mașină în faţa sălii de conferinţe. Cu șofer. Asta la finalul conferinţei. Nu mai aveam alte obligaţii. Cînd am sosit la vilă, a sunat la sonerie, m-a prezentat unei secretare și s-a retras. După o scurtă așteptare, am fost condus într-o cameră spaţioasă, în care se găsea doar Dimitri. „Sasha, mi-a spus el, posed o uriașă avere ilicită, sînt un artist al vieţii ascunse și discipolul tău credincios. Vreau să-ţi ofer o misiune de o importanţă covîrșitoare, dar, dacă povara cunoașterii e prea mare pentru tine, te rog să-mi spui imediat și să pleci.“ L-am întrebat dacă misiunea aceasta este legală? Mi-a spus că e mai mult decît justificată, chiar esenţială pentru binele omenirii. Apoi am jurat să păstrez secretul. Drept urmare, pe parcursul cîtorva ore, mi-a descris natura viziunii lui.
– Care era...?
Sasha, marele agent dublu, a dispărut. În locul lui a rămas visătorul pătimaș și credul din podul unei clădiri berlineze.
– O viziune pentru care eu și salvatorul și prietenul meu Mundy sîntem perfect pregătiţi din toate punctele de vedere. O idee care pare să fi fost elaborată dinadins pentru a ne satisface orice dorinţă.
– Şi asta-i tot ce ai de spus.
– Restul vei afla chiar de la Dimitri. În Viena, m-a întrebat dacă, după ce suferisem atît, mai cred în viaţă.
– Iar tu, bineînţeles, ai spus că da.

– Ferm convins. Iar acum, după ce mi-a descris viziunea, susţin acest lucru cu patimă.
Mundy s-a ridicat de la masă și, cu spatele către Sasha, s-a așezat în dreptul ferestrei mari. Jos, în depărtare, licăresc ultimele lumini ale bîlciului. Lacul e întunecat și neclintit, iar munţii de dincolo de el se înalţă ca niște umbre pe cerul înnorat.
– Cînd l-ai întîlnit ultima oară?
– La Paris.
– Tot într-o vilă?
– Apartament. Era atît de spaţios încît aveai nevoie de bicicletă ca să ajungi la baie.
– Şi înainte de asta?
– Doar la Viena.
– Şi cum ţii legătura cu el? Vă lăsaţi bileţele sub pietre?
Sasha refuză să răspundă la o întrebare atît de ridicolă, de aceea Mundy îi pune alta:
– Ştie că am colaborat?
– Ştie doar că în Berlin ai fost un radical bătut de fasciști, la fel ca el, de altfel, la vremea lui. Ştie că te-ai sacrificat pentru un camarad.
– Iar tu?
– Nu înţeleg.
– Ştie că i-ai făcut diverse servicii domnului Arnold?
– Ştie numai că toată viaţa am luptat împotriva tiraniei oriunde am găsit-o, cu armele pe care le-am avut la îndemînă. *Teddy!*
Acum i-a venit rîndul lui Sasha să-și piardă răbdarea. Sărind în picioare, traversează șchiopătînd camera și vine alături de Mundy la fereastră, apoi îl privește de jos și întinde mîinile spre el de parcă ar cerși îndurare.
– Ducă-se naibii toate astea, Teddy! Nu pricepi cum i-am vorbit despre tine? Cînd Dimitri m-a întrebat dacă mai cunosc bărbaţi și femei capabili din trecutul meu, oameni curajoși, integri, care să gîndească la fel și să aibă bun-simţ, la cine crezi că m-am gîndit în primul rînd, dacă nu la Teddy? După ce mi te-a descris în cuvinte sclipitoare și mi-a spus cum am putea să schimbăm lumea împreună, doar pe tine te-am văzut pășind alături de mine!
Se trage înapoi, își lasă braţele să cadă de-a lungul trupului și așteaptă măcar cîteva vorbe, însă Mundy continuă să privească lung spre lacul întunecat și spre umbrele munţilor.

– Teddy, sîntem de nedespărțit. Asta mi-e convingerea. Am trecut prin atîtea împreună. Acum putem triumfa împreună. Dimitri îți oferă tot ce-ți trebuie: bani, un scop și o viață împlinită. Ce-ai de pierdut dacă vorbești cu el?

„A, nu prea multe, gîndește Mundy. Pe Zara, pe Mustafa, fericirea, datoriile."

– Teddy, întoarce-te la München, sugerează Sasha pe un ton usturător. Mai bine să-ți fie teamă de necunoscut și să nu întreprinzi nimic. Abia atunci te simți în siguranță.

– Și ce se întîmplă dacă vorbesc cu el și nu sînt de acord?

– L-am asigurat că, la fel ca mine, ești un tip de onoare, capabil să păstrezi secretul. Că poate să-ți ofere și un regat. Și că, dacă refuzi, nu vei vorbi despre asta.

„Doar detaliile contează, socotește Mundy. Sasha are idei mari, eu, mărunte. Așa mergem mai departe. Să ne gîndim cum facem pentru a repara dinții Zarei și să-i cumpărăm lui Mustafa computerul după care tînjește atît de mult. Poate mă-nvață și pe mine cum să-i trimit e-mail-uri lui Jake."

– Ulei de șarpe, spune el pe neașteptate și izbucnește în rîs, însă constată că Sasha se holbează nedumerit la el. Ulei de șarpe, repetă el în germană, de astă dată. Asta le vindeau farsorii oamenilor creduli, pe care îi duceau cu vorba. Asta i-am servit și eu Profesorului, dacă ne gîndim mai bine.

– Și?

– Și poate că a sosit vremea să mă păcălesc și eu. Cine conduce?

Neîndrăznind să răspundă, Sasha inspiră adînc, își strînge pleoapele, deschide apoi ochii și șontîcăie mai vioi pînă în cealaltă parte a camerei. Ajuns la telefon, tastează un număr din memorie, se îndreaptă de umeri, ca un membru de partid – un fel de preludiu înainte de a se adresa unei personalități.

– La cabană, peste o oră! spune el și închide.

– Trec examenul în felul acesta? întreabă Mundy în glumă, arătînd spre hainele de lucru.

Ca aproape întotdeauna, imun la ironii, Sasha îl măsoară precipitat pe Mundy din cap pînă în picioare. Ochii îi rămîn lipiți de un pătrățel brodat cu drapelul Angliei, lipit cu arici pe buzunarul pentru batistă al hainei sport destul de demodate. Mundy îl desprinde și-l îndeasă în buzunar.

* * *

Șofatul îi acaparează toată atenția lui Sasha. Se comportă ca un școlar silitor, stă încordat și abia reușește să privească pe deasupra volanului, de aceea claxonează sau semnalizează cu luminile către orice îl deranjează.

În plus, cunoaște și drumul, ceea ce prinde bine, fiindcă la cîteva clipe după ce au ieșit din drumul lăturalnic, Mundy, ca de obicei, debusolat în aer liber, și-a pierdut orice simț al orientării. La început bănuiește că se îndreaptă spre sud, însă curînd urmează un drumeag aproape șters, șerpuind la poalele munților impunători. Luna, care mai devreme îi trădase, a apărut în toată strălucirea ei, luminînd poienițele și transformînd drumurile în dîre alburii. Pătrund în pădure și mașina se tot zdruncină pe o alee desfundată, mărginită de brazi. Cîteva căprioare rămîn încremenite, cu ochii orbiți de faruri, apoi aleargă în zigzag și dispar în bezna dintre copaci. O bufniță cu pîntecele alb ca zăpada planează elegant pe deasupra capotei.

Virează la dreapta, încep să urce și după zece minute ajung într-un luminiș presărat cu stive de bușteni. Mundy își aduce aminte luminișul din pădurea de lîngă Praga, în ziua cînd Sasha i-a spus că tatăl lui era spion Stasi. Urcă o rampă din beton și pătrund într-un hambar suficient de mare ca să adăpostească un zepelin. Cinci sau șase mașini elegante, cu numere de înmatriculare germane sau austriece, sînt parcate frumos una lîngă alta, de parcă ar fi expuse spre vînzare. Oarecum izolat de ele, un Jeep negru. Sasha oprește lîngă el.

Automobilul de teren, mare și tipic american, e nou, iar nenumăratele accesorii cromate sclipesc. La volanul lui stă neclintită o femeie uscățivă, între două vîrste, care poartă o eșarfă pe cap. Mundy are impresia că ar putea fi aceeași femeie îmbrăcată cu haină de șerpaș care se scotocea după cheile de la ușă în urmă cu trei ore, cînd el urca scara în spirală, dar, de dragul lui Sasha, alungă din minte o asemenea asociație. Nici un semn de bun venit. Sasha coboară din Audi și-i face semn lui Mundy să procedeze la fel. Femeia continuă să privească fix înainte prin parbrizul Jeep-ului. Mundy îi adresează femeii un salut, dar ea nu-l ia în seamă.

– Unde mergem? întreabă Mundy.

– Teddy, mai avem puțin de mers. Prietenul nostru preferă ospitalitatea Austriei. Asta nu-i nici o problemă.

– N-am pașaportul la mine.

– Nu e nevoie. Oricum în zona asta granița e o chestiune de amănunt.

Sînt un artist al vieții ascunse.

Cu un efort, Sasha urcă în automobil. Mundy îl urmează. Fără să aprindă farurile, femeia iese din hambar și coboară ușurel rampa. Poartă mănuși de piele. Ca femeia de pe palier. Oprește motorul, trage cu urechea pentru a surprinde un sunet cunoscut doar de ea și, evident, nu-l aude. Apoi, cu faza mare, azvîrle Jeep-ul prin bezna muntelui și, cu o viteză amețitoare, începe urcușul.

Coasta împădurită seamănă cu o vale a morții, iar încercarea femeii de a o urca aduce a nebunie. Mundy se agață precipitat de mînerul aflat în fața lui. Copacii stau prea aproape unul de celălalt. Pare imposibil ca femeia să strecoare automobilul printre ei. Și drumul e prea abrupt, iar ea conduce *prea repede!* Nimeni n-ar putea menține o asemenea viteză, dar ea reușește. E în stare de toate astea. Academicienii din Edinburgh ar fi mîndri de ea. Palma înmănușată trece lejer peste maneta schimbătorului și, ajuns într-o viteză inferioară, motorul nu pierde din putere.

Au escaladat peretele muntelui. În lumina lunii în creștere, Mundy vede la poalele muntelui patru văi desfăcîndu-se ca spițele unei roți argintii. Femeia face Jeep-ul să șerpuiască printre bolovani împrăștiați pe un platou larg și acoperit de iarbă. Au ajuns deja pe asfalt și coboară o pantă lină către o fermă transformată în reședință înconjurată de hambare și căsuțe. Din coșul casei mari iese un fir de fum. La ferestre se află mușcate. Femeia trage frîna de mînă, coboară, apoi închide portiera cu un zgomot puternic și se îndepărtează cu pași mari. Doi tineri atletici, îmbrăcați cu hanorace, apar imediat să-i întîmpine.

„Pe vremea cînd locuiam în Estelle Road am deschis ușa unei perechi de tineri care semănau cu aceștia, dar s-au dovedit a fi misionari mormoni din Missouri care doreau să-mi salveze sufletul, își aduce aminte Mundy. Ei, nu i-am crezut pe aceia, atunci, și nu îi cred nici pe cei de acum?“

* * *

Încăperea în care sînt lăsați să aștepte este lungă și lambrisată cu lemn care miroase a rășină și a miere. Mobilierul constă din cîteva canapele și o măsuță de cafea pe care sînt împrăștiate reviste de artă abia apărute. Mundy se așază și se străduiește să se concentreze asupra unui articol despre arhitecți postmoderniști, în vreme ce Sasha umblă agitat prin cameră. „Parcă aș fi cu Mustafa la doctorul de origine turcă, socotește Mundy, peste o clipă-două are să-mi spună că se simte bine și că ar dori să se întoarcă acasă.“

– Ai mai fost aici, Sasha? întreabă el aparent detașat.

Sasha își duce palmele la urechi.

– *Nu,* șuieră Sasha.

– Deci numai la Viena și Paris?

– Teddy, te rog. Nu e momentul potrivit.

Mundy își amintește un adevăr pe care l-a descoperit în legătură cu persoanele care contestă permanent autoritatea: și lor le place să fie autoritare. O blondă cu un aspect îngrijit, îmbrăcată cu un costum business, apare în cadrul ușii.

– Domnul Mundy?

– În persoană, o aprobă el amuzat, ridicîndu-se în picioare, asta pentru că se află în prezența unei doamne.

– Richard ar dori să discute cu dumneavoastră, vă rog. Vreți să veniți?

– Richard? Cine e Richard?

– Se ocupă de formalități, domnule Mundy.

– Despre ce formalități e vorba?

Mundy vrea să o mai audă vorbind, pentru a o putea cataloga.

– Nimic special, domnule. Sînt convinsă că Richard vă va explica.

„Facultatea Vassar, accent german, decide el. Politețe de stewardesă. Încă o întrebare, domnule, și vă sar la gît.“ Aruncă o privire spre Sasha, gîndind că poate vrea să-l însoțească, însă el stă cu spatele și privește atent o stampă reprezentînd niște țărani purtînd costume tiroleze. Blonda de la Vassar îl conduce de-a lungul unui coridor decorat cu trofee de cerbi, apoi pe o scară îngustă din spatele clădirii. Pe pereți, muschete și farfurii din cositor. În față, o ușă veche din pin stă întredeschisă. Femeia bate, o deschide mai larg și se trage deoparte, lăsîndu-l pe Mundy să treacă pe lîngă ea. „Fac parte dintr-un film, gîndește el, în clipa cînd șoldurile li se ating. James Bond vizitează castelul balaurului. Încă o clipă și femeia o să mă injecteze cu un medicament care să mă facă să spun adevărul.“

– Și *cum* te cheamă, totuși? întreabă el.

– Janet, domnule.

– Ted.

Şi Richard e blond şi la fel de îngrijit. Părul, tuns foarte scurt. Are umerii unuia care face pregătire la sală, poartă un blazer albastru şi o cravată de aceeaşi culoare, aducînd cu un însoţitor de bord. În camera pătrată, lambrisată, ce nu e mai mare decît o saună, stă aşezat la un birou de culoare roşiatică. Strîngerea de mînă trădează exerciţiu şi sinceritate, ba chiar pregătire atletică. Pesemne că şi fata e atletă. Pe birou nu există telefon, nici computer, nici alt aparat care să reprezinte vreo tentaţie. Doar un dosar, şi acela închis. Deocamdată nimeni nu a scris „DOSAR“ pe copertă. Richard îşi aşază vîrful degetelor de o parte şi de alta a dosarului, de parcă ar vrea să-l ridice în aer prin levitaţie.

– Îmi dai voie să mă adresez cu Ted? Unii britanici sînt atît de rigizi...

– Nu-s dintre aceia, Richard, te asigur!

A reuşit să identifice şi accentul lui Richard: ton declamator tipic scandinav, unde orice propoziţie aduce a reclamaţie.

– Ted. Dimitri are obiceiul să plătească un onorariu de prezenţă tuturor angajaţilor săi potenţiali, indiferent dacă interviul este o reuşită sau nu. Onorariul e de o mie de dolari, în numerar, ce se achită prin semnarea unui contract de servicii pentru o zi. Ted, te satisface?

Debusolat ca întotdeauna cînd vine vorba de bani, lui Mundy îi scapă una dintre exclamaţiile lui de jenă şi-şi duce grăbit dosul palmei la gură.

– Cred că pot face efortul, recunoaşte el.

Apoi obiceiul îl trădează din nou.

– Contractul e pe termen scurt. Confidenţialitatea reprezintă elementul-cheie, precizează Richard care, se vede, şi-a învăţat replicile la perfecţie. În baza prevederilor lui, ţi se interzice să divulgi conţinutul discuţiei cu domnul Dimitri şi personalul său. Asta înseamnă că discuţia nici nu s-a purtat. Clar? Poţi respecta condiţiile? Te rog să citeşti atent. Nu semna decît după ce termini. În viaţa de zi cu zi, noi spunem că asta este o axiomă.

Chiar aşa? În fine. *În viaţă,* dar nu altfel. Hîrtie albă, de calitate deosebită, fără antet, doar data. Trei paragrafe imprimate. Ceva ce poartă numele de Fundaţia Noua Planetă e pe cale de a-l lua în posesie pe Ted Mundy vreme de o zi. În schimb, Mundy se obligă să nu discute, scrie, descrie în nici un mod, relateze, transmită, dezvăluie sau divulge – plus orice alt verb nerod prin care avocaţii, care sînt nişte jeguri, cred că pot transforma un sentiment onest într-o porcărie de neînţeles –, indiferent ce se va fi petrecut sau nu între părţi în castelul căpcăunului.

Mundy semnează, apoi cei doi îşi strîng mîinile. Palma lui Richard este uscată şi fermă. După ce i-a ţinut mîna lui Mundy suficient de mult, Richard bagă mîna în buzunarul interior al blazerului şi scoate un plic galben, sigilat. Nu dintr-un sertar, dosar, nu dintr-un seif sau cutie de valori, ci din buzunar, din dreptul inimii. Şi nici măcar nu vrea recipisă pentru el.

Richard deschide uşa, îşi mai strîng mîinile o dată, ca pentru camerele de luat vederi, numai că, din cîte şi-a dat Mundy seama, nu există nici una. Pe coridor îl aşteaptă doi bărbaţi cu hanorace. Feţe alburii, hanorace negre, chipuri impenetrabile. Bucăţele rupte din paznicii credinţei mormone.

– Domnul Dimitri vă aşteaptă, îl anunţă unul din ei.

* * *

Alţi doi paznici cu blazere sînt postaţi în dreptul celor două uşi bogat sculptate, dar aceste blazere, spre deosebire de cel purtat de Richard, sînt verzi. „Cineva s-a ocupat *serios* de garderobă“, gîndeşte Mundy. Unul din paznici îl percheziţionează, iar celălalt umple un coşuleţ plat cu obiectele personale ale prizonierului: un recipient plat din cositor, cu aspect ponosit, un ecuson cu arici reprezentînd drapelul britanic, un telefon mobil aproape mucegăit, un pumn de monede de colecţie, provenind din diferite ţări, pe care le-a primit de la vizitatorii castelului Linderhof, un mănunchi de chei de la apartament, un plic conţinînd o mie de dolari.

Uşile sculptate se deschid larg, Mundy păşeşte înăuntru şi aşteaptă să fie impresionat de imaginea miliardarului filozof, filantrop, sihastru şi genial care şi-a închinat viaţa şi averea lui Sasha şi Cursei Înarmate pentru Adevăr. Nu vede însă decît un bărbat plinuţ, purtînd un trening lăbărţat şi pantofi sport, rostogolindu-se spre el, în vreme ce alţi doi bărbaţi în costume îl privesc de pe margine.

– Domnule Mundy, mi s-a spus că părerile tale despre ultimele evenimente mondiale coincid în mod uimitor cu cele ale lui Sasha şi ale mele.

Chiar dacă s-ar cuveni să răspundă, Mundy nu trebuie să-şi facă griji, fiindcă Dimitri nu-i oferă prilejul. L-a prins de bicepsul braţului stîng şi îl conduce în cerc prin încăpere.

– El este Sven, iar el, Angelo, rosteşte el puternic, mai degrabă ignorîndu-i pe cei doi bărbaţi decît prezentîndu-i. Ei se ocupă de micile detalii supărătoare. Amănuntele au început să mă plictisească, domnule Mundy. La fel ca Sasha, sînt croit simplu. Războiul din Irak nu are legitimitate, domnule Mundy. A fost o conspiraţie criminală şi imorală. Nici o provocare, nici o legătură cu al-Qaida, fără arme capabile să producă sfîrşitul lumii. Istorioarele privind complicitatea dintre Saddam şi Osama au fost prostii convenabile. E vorba doar de vechea luptă colonialistă pentru ţiţei, deghizată drept cruciadă în favoarea vieţii şi libertăţii occidentale şi a fost declanşată de o clică iudeo-creştină de fantezişti dornici de război, care au acaparat mijloacele de informare şi au exploatat psihoza americană de după atacul din 11 septembrie.

Mundy se întreabă din nou dacă s-ar cuveni să adauge ceva celor spuse, însă Dimitri îl scuteşte încă o dată de acest efort. Vocea îi este la fel de violentă precum gesturile: hîrîită, sacadată chiar şi în timpul pauzelor. Potrivit imaginaţiei lui Mundy, acest Dimitri s-a născut undeva în Orient, s-a pregătit în Balcani şi s-a perfecţionat în Bronx – cel puţin aşa îşi spune, şi se străduieşte să se distanţeze mintal de această imagine – ba grec, ba arab, ba evreu american, acum însă un amestec de engleză semieducată, deprinsă pe furate, un cocteil care nu reuşeşte să se omogenizeze. Oare Dimitri are o limbă maternă? Mundy are îndoieli. Regăseşte în Dimitri un orfan asemenea lui, simte asta: un copil învăţat cu limbajul docurilor, cu şişul, un inventator al propriilor sale reguli.

– Pentru declanşarea unui război e suficient ca o mînă de oameni de treabă să nu intervină deloc, aşa spune Sasha. Ei, chiar aşa s-a întîmplat. Rămîne de discutat dacă mai pot fi numiţi oameni de treabă. Opoziţia democrată a încurcat lucrurile şi mai şi. Rămîneţi acasă, cîntaţi imnuri patriotice pînă puteţi ieşi în siguranţă, asta le-a fost politica. Dumnezeule, ce fel de opoziţie mai e şi asta? Ce fel de curaj moral? Domnule Mundy, te-am luat prea repede? Unii spun că nu le las timp să se gîndească. Ai nevoie de timp de gîndire?

– A, mulţumesc, fac faţă.

– Sînt convins. Eşti inteligent, ai ochiul format, îmi placi. Următoarele luate în vizor sînt Iranul, Siria, Coreea, ai de unde alege. Te rog să mă ierţi, nu sînt o gazdă prea bună. Am uitat de rolul vital jucat de prim-ministrul britanic, fără de care nu am fi avut un război.

Dimitri se răsuceşte scurt, apoi amîndoi îşi continuă plimbarea graţioasă ca pe holurile unui palat.

– Domnul Mundy doreşte ceai, Angelo. E căsătorit cu o turcoaică, pesemne bea ceai de mere sau cafea, însă preferă ceai indian tare cu lapte şi un castronel cu zahăr din trestie alături. Turcii au avut un rol onorabil în acest război, domnule Mundy. Ar trebui să fii mîndru de doamna ta, şi am convingerea că eşti.

– Sînt, mulţumesc.

O nouă răsucire.

– Cu plăcere. Guvernul islamist al Turciei a refuzat să-i sprijine pe agresorii americani, iar militarii turci au rezistat de data asta tentaţiei lor obişnuite de a-i tăvăli pe kurzi.

Încă o jumătate de pas şi, slavă Cerului, se mişcă amîndoi către canapea, fiindcă Mundy simte că a ameţit, are senzaţia că participă simultan la trei discuţii şi abia dacă a scos o vorbă.

– Oamenii trebuie să se informeze, domnule Mundy. Iar eu aşa fac, după cum vei băga de seamă. Lumea se scaldă în minciuni. A sosit vremea ca mielul să muşte leul. Stai jos, te rog. Aici, în dreapta mea. Am probleme cu urechea stîngă. Cîndva, un ticălos mi-a vîrît în ea un cîrlig de atîrnat carnea şi nu mai aud decît un vuiet ca de mare. Asta e, nici nu-mi place marea. Am navigat şapte ani, apoi am cumpărat vasul, am rămas pe uscat şi am mai cumpărat şi altele, dar în larg n-am mai ieşit.

Aruncînd ocheade în lateral, Mundy a reuşit să încropească o imagine a gazdei care să i se potrivească glasului. A împlinit cel puţin şaptezeci de ani. Are un trup lat, rotunjor, şi ţeasta cheală îi este presărată cu pete maronii, ficatul pesemne, riduri ce se întretaie şi cute adînci pe obrajii ca nişte pernuţe gemene. Are ochi albaştri de copil cuminte, foarte nestatornici şi, cu cît se precipită mai mult vorbind, cu atît mai iute se rotesc. Mustafa are o jucărie cu cheie care face la fel, şi pesemne că tocmai acesta e motivul pentru care lui Mundy îi vine greu să-l ia în serios pe Dimitri. Are sentimentul că stă prea aproape de scenă şi vede imperfecţiunile machiajului de pe faţa lui Dimitri, plus agrafele cu care îi este

prinsă peruca, precum și sîrmele trase atunci cînd își desface aripile prea larg.

* * *

Angelo a adus ceai pentru Mundy, iar pentru Dimitri, lapte din soia. Mundy și Dimitri stau parcă în șa, răsuciți ușor unul către celălalt pe canapeaua lungă, la fel ca un moderator TV și invitatul său. Sven se plictisește pe un scaun cu spătar înalt, tapițat cu piele, în afara cîmpului lor vizual. Ține în poală un blocnotes pentru a face procesul-verbal de ședință. Carnetul e neînceput. Instrumentul de scris e un obiect zvelt, negru cu auriu – mîndria oricărui director. La fel ca Angelo, care preferă situațiile pe muchie de cuțit, Sven e sever și de-a dreptul fioros. Lui Dimitri îi place să fie înconjurat de bărbați slăbănogi.

– Așadar, cine ești, domnule Mundy? întreabă Dimitri.

Se reazemă de pernele canapelei și își împreunează degetele plinuțe peste burtă. Vîrfurile pantofilor sport sînt răsucite spre interior, pentru a evita să jignească în vreun fel. Probabil că, la fel ca Mundy, a deprins bunele maniere în Orient.

– Ești un domn englez născut în Pakistan, care a făcut pe studentul anarhist la Berlin, spune el pe un ton cîntat. Iubești sufletul german care l-a vîndut pe Shakespeare în favoarea reginei și ești combinat cu o turcoaică musulmană. Prin urmare, cine naiba ești? Bakunin, Gandhi, regele Richard sau Saladin?

– Ted Mundy, ghid turistic, răspunde Mundy și pufnește în rîs.

Dimitri îl imită, apoi îl bate pe umăr și îl masează ușor, lucru de care Mundy s-ar lipsi bucuros, dar asta e, doar au ajuns amici la cataramă.

– Fiecare război e mai rău decît precedentul, domnule Mundy. Însă războiul acesta e cel mai urît pe care l-am avut, dacă ne referim la minciuni, și tocmai la asta fac trimitere. Întîmplător, sînt aproape specialist în minciuni. Mă irită, poate fiindcă am spus prea multe de-a lungul vieții. N-are nici o importanță că războiul rece s-a terminat. N-are nici o importanță că ne globalizăm sau devenim multinaționali sau mai știu eu ce. Imediat ce răsună tobele și politicienii își lansează minciunile, se trece la arcuri și săgeți, la drapele și programe TV nonstop adresate tuturor cetățenilor fideli. Mai trebuie trei urale pentru primele salve și cui îi mai pasă după aceea de victime atîta vreme cît sînt din cealaltă tabără?

Lasă impresia că nici nu respiră între fraze.

– A, să nu-mi servești porcăria aceea cu drăgălașa Europă, îl previne el, deși Mundy a rămas pînă acum cu gura încleștată. Să citim cîteva pagini din istoria Americii. Puritani fanatici care măcelăresc sălbatici în numele Domnului – cît de departe să mai mergi? Genocid atunci, tot genocid astăzi, dar cine stăpînește adevărul face și jocurile.

Mundy se gîndește să laude demonstrațiile fără precedent contra războiului, dar îi este deja limpede că întreruperile nu fac parte din discuția cu Dimitri. Glasul lui, chiar dacă are intenții pașnice, domină prin forță. Tonul nici nu urcă, nici nu coboară. Te-ar putea preveni în legătură cu a doua venire a lui Iisus sau cu dispariția iminentă a rasei umane, iar dacă ai pune afirmația la îndoială, ai face-o pe propriul tău risc.

– Dacă mărșăluiești, te alegi cu picioarele umflate. Dacă protestezi, te alegi cu o răgușeală și cu vreun bocanc de polițist în gură. Cei care denunță minciunile sînt niște radicali nemulțumiți. Sau islamiști antisemiți. Ori și una, și alta. Iar dacă te îngrijorează viitorul, mai bine abține-te, fiindcă următorul război pîndește după colț, iar tu nu trebuie să-ți faci nici o grijă, ci doar să deschizi televizorul ca să te delectezi cu încă un război virtual adus pe ecranul din propria cameră prin grija juntei tale preferate și a paraziților ei multinaționali.

Nu apare nici o pauză, ci doar o palmă groasă care lansează și oferă întrebarea:

– Și pînă la urmă, ce dracu' *facem*, domnule Mundy? Cum să împiedicăm țara ta, sau America, sau oricare alta, să împingă lumea spre război doar pe baza unor minciuni sfruntate și fabricate, care în lumina zilei arată la fel de convingătoare ca piticuții de ghips din grădina casei? Cum procedăm pentru a-i apăra pe copiii tăi și pe nepoții mei, ca să nu mai fie tocați în războaie? Domnule Mundy, eu mă refer la statul corporativ și la monopolul său asupra informațiilor. Vorbesc despre trunchierea adevărului obiectiv. Și mă întreb cum naiba s-ar putea răsturna situația asta. Te-ar interesa acest lucru? Sigur că da – răspunde el, luîndu-i-o înaintea lui Mundy – cum mă interesează și pe mine. Alături de orice persoană cu mintea întreagă din lumea asta. De aceea te întreb încă o dată: ce *dracu'*

facem ca să readucem integritatea şi raţiunea pe scena politică, asta dacă au ocupat vreodată un asemenea loc?

Mundy se trezeşte amintindu-şi în treacăt despre Clubul republican, unde asemenea discuţii se desfăşurau furtunos în fiecare seară, toate folosind aceleaşi epitete. La fel ca atunci, nici de astădată în minte nu-i vine un răspuns instantaneu. Însă acest lucru nu i se întîmplă fiindcă nu găseşte cuvintele potrivite. Explicaţia este că are sentimentul că a nimerit întîmplător în mijlocul unei piese în care toată lumea, în afară de el, cunoaşte desfăşurarea acţiunii.

– Avem nevoie de electorat? Sigur, ce naiba. Nu e vina oamenilor că nu văd lucrurile clar. Nimeni nu le oferă o asemenea şansă. „Priviţi *aici*, nu priviţi *într-acolo*. Uitaţi-vă *în altă parte* şi deveniţi cetăţeni neloiali, antipatrioţi, nelegiuiţi.“ Avem nevoie de alţi politicieni? Sigur că da, dar numai electoratul trebuie să-i descopere. Eu şi tu, împreună, putem face asta. Dar cum Dumnezeu îşi poate face datoria electoratul dacă politicienii refuză să coboare de la tribună pentru a discuta problemele? Alegătorii sînt păcăliţi înainte de a intra în cabinele de votare. Asta dacă se prezintă la vot.

Vreme de o clipă Dimitri lasă impresia că nu are la îndemînă soluţii nici cît Mundy. Numai că se vădeşte imediat că face doar o pauză înainte de a urca la un alt nivel. În teatru, asta se numeşte moment dramatic. Parcă a anunţa acest moment, Dimitri a îndreptat un deget butucănos spre faţa lui Mundy şi priveşte de-a lungul degetului-ţeavă drept în ochii lui.

– Domnule Mundy, eu vorbesc, da’ mă refer la ceva mult mai important pentru dezvoltarea societăţii occidentale decît modul de votare. Mă refer la coruperea deliberată a minţilor fragede încă din perioada de formare a personalităţii. La minciunile ce li se vîră pe gît încă din leagăn prin manipularea de către corporaţii sau stat, dacă mai există vreo diferenţă între ele, lucru despre care am destule îndoieli. Vorbesc despre răspîndirea puterii corporative asupra oricărui campus universitar, atît în ţările dezvoltate, cît şi în lumea a doua şi a treia. Vorbesc despre colonizarea educativă prin intermediul investiţiilor făcute de marile companii la nivel de facultate, punînd condiţia respectării afirmaţiilor mincinoase care îl avantajează pe investitor şi care se dovedesc dăunătoare pentru bietul student.

„Eşti grozav, ar dori Mundy să-i comunice lui Dimitri. Eşti în rol. Iar acum bagă-ţi degetul înapoi la locul lui.“

– Mă refer la încătuşarea deliberată a gîndirii libere în societatea actuală, domnule Mundy, şi la modul în care o putem elibera. Sînt un copil al străzii, domnule Mundy. Aşa m-am născut şi aşa am rămas. Procesele gîndirii mele nu sînt educate. Savanţii îmi pot rîde în nas. Cu toate astea, am citit multe cărţi pe această temă. „Aşa mi-a spus şi Sasha“, gîndeşte Mundy. Am în minte gînditori precum canadianca Naomi Klein[1], indianca Arundhati Roy[2], care pledează pentru o altă modalitate de a vedea lucrurile, conaţionalii tăi, George Monbiot[3] şi Mark Curtis[4], australianul John Pilger[5], americanul Noam Chomsky[6], cîştigătorul Premiului Nobel pentru economie, americanul Joseph Stiglitz[7], şi franco-americanca Susan George[8] de la Forumul Social Mondial din Porto Alegre. I-ai citit pe toţi aceşti scriitori minunaţi, domnule Mundy?

– Aproape pe toţi. „Şi aproape tot ce-au scris Adorno[9], Horkheimer[10] şi chiar Marcuse[11], se gîndeşte Mundy, amintindu-şi un

---

[1] Ziaristă cu vederi antirăzboi şi autoare a unei cărţi de succes, *No Logo*, o critică a corporatismului (n.tr.)

[2] Autoare a cîtorva cărţi, între care *Dumnezeu al lucrurilor mărunte*, care a primit Premiul Booker, şi a unor articole critice la adresa războiului din Irak (n.tr.)

[3] Ziarist la *Guardian* şi autor al cărţii *Secolul consimţămîntului* (2003) ce analizează pericolul corporatismului multinaţional în Marea Britanie (n.tr.)

[4] Ziarist şi autor al unor cărţi: *Reţeaua înşelătoriei – analiză a politicii externe britanice*, *Marea înşelătorie – despre noua ordine mondială şi globalizare.* (n.tr.)

[5] Ziarist şi realizator de filme de origine australiană stabilit în Marea Britanie, critic sever al politicii şi al implicării britanice în războiul din Irak (n.tr.)

[6] Profesor de lingvistică, semantică şi analist al filozofiei limbajului, care a publicat articole cu nuanţe critice la politica externă a SUA şi o serie de cărţi: *Noul umanism militarist*, *Profit în dauna oamenilor* etc. (n.tr.)

[7] Profesor de economie, fost vicepreşedinte la Banca Mondială, erou al protestatarilor împotriva globalizării şi critic al jafului corporat (n.tr.)

[8] Sociolog, autoare a unor cărţi despre globalizare, între care *Conservarea capitalismului în secolul al XXI-lea* (n.tr.)

[9] Important sociolog şi filozof german (1903-1969), critic al societăţii occidentale (n.tr.)

[10] Sociolog şi filozof dialectician (1895-1973), fondator al Şcolii de la Frankfurt. Operă bogată, între care *Eclipsa raţiunii* şi *Statul autoritar* (n.tr.)

[11] Născut în Germania şi emigrat în SUA (1899-1979), filozof care critică atît comunismul, cît şi capitalismul pentru lipsa proceselor democratice. Opere importante: *Eros şi civilizaţie*, *Omul unidimensional*. A fost considerat în unele cercuri părinte al noii stîngi, calificativ pe care filozoful l-a respins. (n.tr.)

interogatoriu similar ce a avut loc acum o viață la Berlin. Îi iubesc pînă la ultimul, dar nu-mi aduc aminte nici o vorbă de-a lor."

– Privind din diverse puncte de vedere, acești scriitori eminenți ne spun același lucru. Caracatița corporatistă sufocă dezvoltarea firească a umanității. Ea răspîndește tirania, sărăcia și sclavia economică. Sfidează orice lege a naturii. Războiul este prelungirea puterii corporative prin alte mijloace. Fiecare prosperă cu ajutorul celeilalte, iar ultimul război este o dovadă elocventă. Acest mesaj urgent îți sună familiar, domnule Mundy, sau port un dialog cu mine însumi?

– Îmi trezește multe gînduri asemănătoare, îl asigură Mundy pe un ton politicos.

Se simte că Dimitri se apropie de punctul culminant al oratoriei, așa cum a făcut-o și cu multe alte ocazii. Chipul i se întunecă, vocea îi crește în intensitate și se înclină încrezător către public.

– Cum reușesc aceste corporații să strîngă atît de bine în gheare societatea noastră? Dacă nu recurg la împușcături, cumpără. Cumpără mințile sănătoase și le înhamă la căruța lor. Cumpără studenți care abia s-au smuls de lîngă mamele lor și le castrează procesele de gîndire. Creează false ortodoxii și impun cenzura sub pretextul corectitudinii politice. Construiesc facilități universitare, dictează conținutul cursurilor, promovează excesiv profesori pupincuriști și-i sperie de moarte pe eretici. *Singurul lor scop este de a perpetua conceptul bolnav de expansiune nelimitată pe o planetă finită, avînd drept rezultat un conflict permanent.* Iar produsul obținut de ele este un robot cu educație zero, cunoscut și sub numele de funcționar al corporației.

A ajuns la apogeu, iar acum începe coborîșul.

– Domnule Mundy, peste douăzeci de ani nu va mai exista nici un locaș de învățămînt în emisfera occidentală care să nu-și fi vîndut sufletul bigotismului corporativ. Va exista doar cîte o părere admisă privind fiecare subiect al cunoașterii, începînd cu grădina raiului și terminînd cu dungile roz ale pastei de dinți. Nu se va mai ridica nici un glas potrivnic care să valoreze măcar cît îmbrățișarea unei tîrfe, decît dacă reușește cineva să răstoarne situația, făcînd fluviile să curgă înapoi spre matca lor. Ei bine, eu sînt unul dintre aceștia, la fel și Sasha, de aceea te invit să ni te alături.

Simpla mențiune a numelui Sasha are darul de a-l trezi pe Mundy din transă. „Unde Dumnezeu o fi Sasha? Încă mai analizează stampa aceea cu țărani tirolezi ori a avansat deja la arhitectura postmodernistă?" Dimitri și-a intrat perfect în rol. Cînd își prezintă planurile de reformare a omenirii, alte persoane aflate în poziții de putere își vîntură brațele ca moriștile, însă Dimitri se dovedește un maestru al gesturilor stăpînite. Pasul îi este măsurat, palmele stau împreunate la spate – un spate lat ca de salahor. Doar întîmplător își desface mîinile pentru a accentua vreo idee cu un gest scurt, demonstrativ.

Miezul mărețului său plan este de a crea *zone universitare fără prezența corporațiilor.*

Acela de a da naștere unor *seminarii de păreri necumpărate,* domnule Mundy, accesibile studenților de orice vîrstă, naționalitate și disciplină, care manifestă interes față de reinventarea stimulentelor umane din secolul al XXI-lea.

Nimic mai puțin decît întemeierea unei *piețe raționale a gîndirii libere,* unde pot fi analizate adevăratele cauze ale războiului și mijloacele de a preveni izbucnirea lui.

Și, în fine, planul lui capătă un nume – nu mai multe ca autorul ideii, ci unul răsunător, menit să aibă ecou de-a lungul secolelor:

– Contrauniversitatea, exact așa, o întreprindere globală, domnule Mundy, la fel de multinațională și penetrantă precum corporațiile pe care se străduiește să le combată, neatinsă de interesul îngust, religios al statului sau al corporațiilor și finanțată din resursele imense și tîlhărești ale lui Dimitri.

– Contrauniversitatea nu va funcționa pe baza dogmelor, susține el, răsucindu-se pe un călcîi pentru a i se adresa lui Mundy, aflat la celălalt capăt al încăperii. Noi nu oferim o fațadă doctrinară pe care adversarii corporativi să o poată ataca și mînji. Asemenea lor, vom opera în afara granițelor și nu vom da socoteală nimănui. Vom apela la șiretlicuri. Vom fi niște gherile spirituale. Ne vom instala oriunde inamicul și-a ridicat tabăra, și-i vom submina pozițiile dinăuntru. Ia gîndește-te la minunata voastră Universitate Oxford. Imaginează-ți un student la științe exacte. Iese din laboratorul de biologie. Face cîteva sute de metri pe drum. A avut o zi grea. Vede sigla noastră, Contrauniversitatea. Toată ziua i s-a făcut capul mare cu un test pentru o corporație. Intră, se așază și ascultă. „Sînt invitat *eu,* ca persoană, să-mi respect îndatoririle ca responsabil cetățean al unei planete periclitate? Ce naiba se petrece cu mine? își spune el nedumerit. Tipii ăștia sînt săriți. Nu pentru asta sînt

sponsorizat de corporaţie. Nu-s plătit pentru a avea conştiinţă, sînt plătit să descopăr noi mijloace pentru a distruge planeta." Apoi mai ascultă puţin şi începe să prindă mişcarea. „Ia te uită. Sînt totuşi cineva. Poate că nu va trebui să dovedesc ce tare sînt aducînd daune Pămîntului. Poate ar trebui să-mi schimb atitudinea faţă de el, ba chiar să-l iubesc." Şi ai idee ce face în asemenea momente? Acceptă cartea noastră de vizită. Apoi se întoarce acasă. Intră pe un anumit site web din cele pe care i le-am recomandat în mod discret. Acest site îi va trezi în continuare sentimentul descoperirii sinelui. Curînd se va vedea drept pionier al gîndirii ireverenţioase. Va avea la dispoziţie o duzină de astfel de site-uri, fiecare dintre ele fiind o piatră de hotar către eliberarea spirituală. Site-uri ale Contrauniversităţii noastre. Pentru Contrabibliotecile noastre. Site-uri pentru dezbateri în cunoştinţă de cauză a armatei mereu crescînde de renegaţi.

Se opreşte brusc, se răsuceşte, îşi înclină corpul, astfel încît Mundy se vede silit să-l privească drept în ochi. *„Am priceput,* gîndeşte Mundy. *Eşti Erich von Stroheim*[1] *din Sunset Bulevard."*

– Cam pute, nu-i aşa, domnule Mundy? Un bătrîn trăsnit plin de bani care îşi închipuie în mintea lui sucită că poate schimba lumea.

– N-am afirmat asta.

– Păi, atunci spune ceva. Îmi dai fiori.

Mundy reuşeşte să îngaime:

– Şi care va fi rolul meu?

* * *

– Ai fost pînă mai ieri coacţionar la o şcoală de limbi străine la Heidelberg, dacă nu mă înşel, domnule Mundy.

Aceste vorbe au fost rostite de Sven. Sven, cel care îl scuteşte pe Dimitri de toate detaliile neplăcute. Stînd cu braţele împreunate, Angelo a rămas în penumbră. Epuizat de efortul cerut de rol, Dimitri s-a prăbuşit pe canapea.

– Recunosc totul, îl aprobă Mundy.

[1] Regizor şi actor american de origine austriacă (1885-1957), care a avut un rol în drama *Sunset Boulevard* (1950). (n.tr.)

– Iar şcoala îşi propusese să le predea o limbă engleză avansată persoanelor din domeniul afacerilor?

– Adevărat, spune Mundy, socotind că Sven vorbeşte exact ca unul dintre cei mai buni elevi ai săi.

– Iar această şcoală este în prezent închisă, domnule? Fiind pusă sub urmărire judiciară?

– Absolut corect. În prezent este o fostă şcoală, explică Mundy pe un ton glumeţ, însă vorbele de duh, dacă pot fi numite astfel, nu stîrnesc nici o reacţie în ochii necruţători ai lui Sven.

– Dar eşti încă coproprietar, împreună cu fostul partener, Egon, nu?

– Din punct de vedere legal, probabil că da. Practic, sînt unic posesor de datorii. Împreună cu banca, şase companii de garanţii ipotecare şi diverşi creditori.

– Domnule, puteţi prezenta situaţia clădirii, în prezent? Sven deschide un dosar care lasă impresia că ştie mai multe despre afacerile lui Mundy decît cunoaşte el însuşi.

„În prezent, parcă poţi fi sigur de prezent", gîndeşte Mundy cel pedant. Ce-ar fi să gîndească altfel: *în acest moment* sau, pur şi simplu, *acum?*

– Încuiată şi cu uşile bătute în cuie, răspunde Mundy. Nu poate fi folosită, închiriată sau vîndută.

– Domnule, aţi revăzut clădirea în ultima vreme?

– Încerc să nu apar în public. Plouă pretutindeni cu citaţii. Am trecut cu maşina prin dreptul ei acum o lună, iar grădina devenise o adevărată junglă.

– Ce capacitate are şcoala, vă rog?

– Ca număr de cursanţi? Sau profesori? La ce te referi?

– Cîte persoane pot fi găzduite în sala mare?

– Probabil că vreo şaizeci. Adică în vechea bibliotecă. Cel mult şaizeci şi cinci. Dar nu funcţionam la o asemenea capacitate. Se mai întîmpla, la cîte-o prelegere. Activitatea se desfăşura în clase mici. Trei profesori – eu, Egon şi încă o persoană –, şase cursanţi în fiecare sală.

– Iar veniturile? Erau în numerar? Cît se cîştiga, dacă îmi permiteţi să vă întreb, domnule?

Mundy face o faţă lungă. Banii nu reprezintă specialitatea lui.

– De partea asta se ocupa Egon. Din cîte îmi amintesc, pe baza orelor predate, douăzeci şi cinci de euro pe oră de fiecare cursant, trei profesori care lucrau la cerere – predarea se adapta la necesităţi,

trebuie să ţii seama de asta, unele ore începeau la ora şase dimineaţa – asta, ca să-i prindem înainte de orele de serviciu...

– Bineînţeles, întăreşte Sven, readucîndu-l cu picioarele pe pămînt.

– Să zicem trei, trei mii cinci sute pe zi, dacă aveam noroc.

Dimitri capătă viaţă pe neaşteptate.

– Iar cursanţii, de unde proveneau, domnule Mundy?

– De unde-i puteam găsi. Ne adresam clasei tinerilor manageri. Unii direct din universităţi, dar majoritatea proveneau de la firmele locale. Heidelberg e capitala tehnologică a Germaniei. Biochimie, informatică, programe de computer, mijloace de informare, tehnologie a imprimării şi cîte altele. Există un oraş-satelit în apropiere care nu face altceva. Plus universitatea, care asigură specialişti.

– Am auzit că sînt oameni de toate naţionalităţile acolo.

– Ai auzit corect. Francezi, nemţi, italieni, chinezi, spanioli, turci, thailandezi, libanezi, saudiţi şi africani de culoare, tot tacîmul, şi bărbaţi, şi femei. Plus o mulţime de greci.

Dar dacă Mundy încearcă să descopere naţionalitatea lui Dimitri, îşi pierde vremea.

– Deci banii provin din întreaga lume, sugerează Sven, fiindcă Dimitri a recăzut în tăcere.

– Însă nu suficient.

– Au dispărut banii, domnule?

– Ba chiar sînt prea mulţi.

– Tot în lume?

– La Egon. Altfel ne achitam notele de plată.

– Şcoala era deschisă şi în week-end?

– Sîmbătă toată ziua, iar duminica numai dimineaţa.

– Deci cursanţii veneau şi plecau zilnic, la orice oră? Străini de toate naţionalităţile? Chiar aşa?

– În vremea noastră de glorie.

– Şi cît a ţinut asta?

– Cîţiva ani. Pînă cînd Egon a început să se lăcomească.

– Ţineaţi luminile aprinse toată noaptea? Nu se arăta nimeni surprins?

– Doar pînă la miezul nopţii.

– Cine cerea asta?

– Poliţia.

– Ce treabă are poliţia cu chestia asta? intervine imediat Dimitri de pe canapea.

– Are sarcina de a asigura liniştea publică. Şcoala e într-o zonă rezidenţială.

– Aveaţi, cum s-ar zice, trimestre? reia Sven interogatoriul. De genul, acum e vacanţă, acum avem cursuri?

„Mulţumiri pentru că-mi explici ce înseamnă trimestru şcolar“, gîndeşte Mundy.

– Teoretic ţineam şcoala deschisă tot anul. În realitate, urmam programul şcolar normal. În toiul verii nu organizam cursuri, fiindcă oamenii voiau să plece în concediu. Tot astfel la Paşti şi de Crăciun.

Brusc, Dimitri se ridică drept, ca un om care nu mai vrea să asculte aşa ceva. Se plesneşte cu palma peste coapsă.

– De ajuns, domnule Mundy. Acum ascultă-mă cu atenţie, fiindcă îţi voi face o propunere.

* * *

Mundy ascultă atent. Aude, urmăreşte cu privirea şi se minunează. Nimeni nu i-ar putea cere să se concentreze mai intens.

– Am nevoie de şcoala ta, domnule Mundy. Vreau să-şi reia activitatea, să funcţioneze, cu scaune, pupitre, bibliotecă, toate dotările corespunzătoare. Dacă mobilierul a fost vîndut, cumperi altul nou. Vreau să arate şi să meargă la fel ca înainte de a se duce la fund, ba chiar mai bine. Ştii ce este acela un *vas fantomă?*

– Nu.

– Am văzut filmul. Un cargou amărît care seamănă cu un tanc petrolier şi ruginit, gata să se scufunde. Stă ca o pradă sigură pentru un submarin german. Pe nepregătite, nevolnicul cargou ridică drapelul britanic, lasă paravanul să cadă şi scoate la iveală un tun de şaizeci de milimetri ascuns în pîntecele lui. Trage o salvă în submarin, iar nemţii se îneacă pînă la unul. Asta trebuie să facă şi mica ta şcoală de limbi străine în ziua în care Contrauniversitatea îşi înalţă drapelul şi dă de ştire corporaţiilor că nu mai conduc lumea după voia lor. Spune-mi o dată, domnule Mundy. Dacă mîine ţi-ar apărea în faţă Moş Nicolae cu sacul plin de aur, cît de curînd ai putea relua activitatea?

– Ar trebui să fie un sac măricel.

– Am auzit că ar fi vorba de trei sute de mii de dolari.

– Depinde ce dobîndă se calculează. Şi pe ce perioadă.

– Doar eşti musulman. N-ar trebui să vorbeşti de dobîndă. E împotriva religiei tale.

– Nu-s musulman. Abia învăţ obiceiurile.

„De ce mă deranjez să spun asta?“

– Trei sute cincizeci?

– N-am reuşit să plătesc personalul timp de trei luni. Dacă-mi arăt mutra în Heidelberg, pe ei trebuie să-i plătesc mai întîi.

– Ştii să te tocmeşti. Deci e vorba de jumătate de milion. Cînd o deschizi?

– Ai spus pentru activitate.

– Aşa am spus.

– Tehnic vorbind, imediat ce facem curăţenie. S-ar putea să avem nenorocul să găsim persoane instalate ilegal, cine ştie?! Pentru a funcţiona într-un mod rezonabil – septembrie. Pe la mijlocul lunii.

– Deci deschidem devreme, la scară mică, de ce nu? Dacă o facem cu fast, o să ne azvîrle afară din campus. Pornim mărunt, cu doar două oraşe şi-şi vor închipui că nu merită să-şi bată capul. Inaugurăm la Heidelberg şi Sorbona şi ne extindem după aceea. Ai firmă la poartă?

– Nişte plăcuţe din alamă. Am avut.

– Dacă mai sînt acolo, curăţă-le. Dacă au dispărut, fă altele. Să pară aceeaşi şcoală, aceeaşi poveste. În septembrie, cînd aducem mari conferenţiari, lăsăm jos masca şi pornim ofensiva. Sven, te îngrijeşti să se dea un anunţ în ziar: „Domnul Edward Mundy îşi va relua postul de director al şcolii cutare începînd cu...“

Ochii albaştri ca de copilaş îl fixează pe Mundy cu o privire îndurerată, aproape miloasă.

– De ce nu mă priveşti direct, domnule Mundy? De ce nu-ţi arunci pălăria în aer? Eşti deprimat cumva că un individ pe care nici măcar nu trebuie să-l înşeli te scoate dintr-o belea de jumătate de milion de dolari?

Niciodată nu e uşor cînd ţi se spune să-ţi schimbi expresia, dar Mundy depune toate eforturile. Senzaţia că nu-şi află locul, pe care a simţit-o cîteva clipe mai devreme, l-a cuprins din nou. Gîndeşte la fel ca Dimitri: „De ce nu mă bucur?“

– Şi ce rol va avea Sasha? face el, fiindcă nu-i vine în minte altă întrebare.

– Contrauniversitatea va organiza serii de conferinţe interesante. Oamenii mei din Paris se ocupă acum să alcătuiască o listă cuprinzătoare de universitari incoruptibili, bărbaţi şi femei, care consideră ortodoxismul drept blestem al gîndirii neîngrădite. Vreau ca Sasha să dea o mînă de ajutor acestui proces, fiind şi unul dintre conferenţiari. Are o minte strălucită, e un om deosebit, l-am ascultat şi cred în el. Va avea funcţia de „director de studii“. La Heidelberg va superviza înfiinţarea bibliotecii, va face recomandări privind programa de studiu şi te va ajuta să recrutezi oameni.

Dimitri se ridică în picioare cu o iuţeală şi o hotărîre care îi fac pe Sven şi pe Angelo să sară în sus. Pînă şi Mundy se dezmeticeşte şi se ridică. „La fel ca prima experienţă în moschee, gîndeşte el. Cînd se ridică toţi, faci la fel. Cînd îngenunchează şi-şi aşază capul pe covoraşul de rugăciuni, fac la fel şi sper că mă ascultă cineva.“

– Domnule Mundy, noi ne-am încheiat treaba. Sven va discuta cu tine personal chestiunile administrative. Angelo se va ocupa de remunerarea ta. Richard o să-ţi prezinte un scurt contract pe care trebuie să-l semnezi. Nu vei primi exemplarul propriu de contract, nici confirmarea în scris a ceea ce am convenit aici astă-seară.

Străduindu-se să facă faţă strînsorii de fier a lui Dimitri, Mundy are impresia că depistează un semnal ascuns în ochii umezi, care nu clipesc. *Tu ai venit aici, tu ţi-ai dorit-o, iar acum ai obţinut ce doreai,* pare să îi comunice privirea lui Dimitri. *Nu poţi arunca răspunderea pe altcineva.* Se deschide o uşă laterală şi Dimitri dispare. Mundy nu aude sunetul paşilor ce se îndepărtează, nici aplauze furtunoase cînd cade cortina de final. Un bărbat cu blazer stă alături de Mundy, aşteptînd să-i restituie jucăriile.

* * *

Blonda în costumul business îl conduce din nou. Din umbră, sînt urmăriţi de aceiaşi bărbaţi cu hanorace. La etaj, Richard stă la birou ca mai devreme. O fi făcut din ceară? Ba nu, surîde. A aşteptat aici toată seara, în blazerul lui cel nou şi dichisit, cu cravata la gît, cu mîinile răsfirate alături de dosarul îmbrăcat în piele, care se deschide de la mijloc precum o fereastră dublă?

Blonda pleacă. Au rămas din nou singuri doi bărbați despărțiți de un birou. Ar putea schimba secrete, numai că Mundy îl păstrează pe al său.

„Nu cred nimic, dar asta nu înseamnă că n-ar putea fi adevărat.

Mă aflu într-un balamuc, dar jumătate din lume e condusă de nebuni și nimeni nu se plînge.

Dacă regi demenți, președinți nebuni și prim-miniștri dezaxați sînt în stare să arboreze masca normalității și sînt încă în funcții, de ce n-ar proceda astfel și un miliardar?

În bătălia dintre speranță și scepticism ce se duce în mine, mi-e din ce în ce mai limpede că am șansa de a cîștiga totul, fără a pierde nimic.

Dacă această Contrauniversitate se dovedește a fi visul bolnav al cuiva, rămîn ce am fost înainte de a trece pragul: sărac, dar fericit.

Dacă, împotriva tuturor aparențelor, visul se adeverește, îmi voi putea privi creditorii în ochi, redeschid școala, ne mutăm cu toții la Heidelberg, o bag pe Zara la școala de asistente medicale și pe Mustafa îl dau la o școală bună, apoi o să cînt *The Mikado* în fiecare dimineață cînd o să intru în baie.

De cîte ori ți se oferă *o* șansă oricît de neînsemnată? ne întrebăm. Apare vreodată? Nu. Va mai apărea? Nu.

Iar dacă mai am nevoie de un motiv pentru a spune da, și n-am, mai există Sasha, teoria haosului produs de un singur om.

De ce mă simt răspunzător pentru el e o întrebare la care o să găsesc răspuns în altă viață. Un Sasha fericit e o bucurie pentru mine, iar un Sasha nenorocit devine un bolovan pe conștiința mea."

* * *

Contractul are șase pagini, iar cînd ajunge cu lectura la sfîrșitul lui, Mundy a și uitat începutul. Cu toate acestea, clauze disparate i-au rămas întipărite în minte, iar în caz că se înșală, Richard se găsește în fața sa și i le poate număra pe degetele lui de atlet:

– Legal, casa îți va aparține, Ted, fără sarcini ipotecare din ziua în care închei primul an de predare. Cheltuielile principale, adică încălzirea, energia electrică, taxele locale, întreținerea casei, vor fi suportate de una dintre numeroasele fundații ale domnului Dimitri. În acest scop se va crea un fond permanent, plătibil în avans, ce se va justifica retroactiv în fiecare trimestru. Aici sînt datele bancare, așa cum le deținem noi în prezent. Te rog să verifici și să ne confirmi dacă sînt corecte. Vacanțele rămîn la discreția ta, însă domnul Dimitri ține cu orice preț ca toți angajații să beneficieze de odihnă deplină. Mai ai întrebări?

„Acum ți-a surîs șansa, Ted. Acum ori niciodată."

Mundy semnează. Stiloul are același model ca acela al lui Sven. Își aplică semnătura în partea de jos, dreapta, a fiecărei pagini. Richard împăturește contractul semnat și-l vîră în buzunarul în care a ținut și plicul cu cei o mie de dolari. Mundy se ridică. La fel procedează și Richard. Își strîng din nou mîinile.

– Ted, va dura cinci zile pînă îți parvin banii, îl previne Richard, ca într-o reclamă.

– Toată suma? întreabă Mundy.

– De ce nu, Ted? spune Richard cu un surîs misterios și atoateștiutor. Sînt doar bani. Ce înseamnă banii în comparație cu un ideal măreț?

CAPITOLUL DOISPREZECE

Ted Mundy a pierdut contactul cu sine, iar asta nu i se întîmplă pentru prima oară în viaţă. Un neghiob credul, prins din nou în mrejele lui Sasha? Ori cel mai norocos om de pe pămînt?

Cînd pregăteşte micul dejun, cînd face dragoste, cînd îl duce pe Mustafa la şcoală sau merge la Linderhof, joacă rolul servitorului credincios al fostului rege Ludwig, cînd se grăbeşte spre casă să se bucure de noaptea liberă a Zarei, cînd o adoră, protejînd-o de propria-i vulnerabilitate nemăsurată, însă uşor de înţeles, cînd îi aduce de la bibliotecă manuale destinate asistentelor medicale sau joacă fotbal cu Mustafa şi cu amicii lui, retrăieşte fără încetare vizita nocturnă pe vîrful muntelui, nu spune o vorbă nimănui şi aşteaptă.

Dacă, ocazional, încearcă să se convingă că întreaga aventură este o născocire a imaginaţiei lui debordante, cum îşi poate atunci explica, mă rog, existenţa celor o mie de dolari pe care i-a ascuns sub covoraşul din maşina sa, la drumul de întoarcere spre München, şi pe care a doua zi i-a transferat în siguranţa uzinei termice unde, lucru aproape firesc, stau în tovărăşia scrisorilor lui Sasha?

Irealitatea nopţii nesfîrşite a debutat cu revenirea fantomatică a lui Sasha şi s-a încheiat cu plecarea acestuia. După încă o reluare cu Sven, Angelo şi Richard a aspectelor tehnice privind renaşterea sa, Mundy îi este înapoiat lui Sasha, care îl felicită cu o bucurie atît de năvalnică încît asta face să pălească orice rezerve ar mai putea nutri. Vestea recrutării lui Mundy în favoarea Cauzei i-a parvenit deja lui Sasha. Cînd îl vede intrînd, Sasha îi prinde mîna între palme şi, spre nedumerirea lui Mundy, i-o duce la fruntea umedă într-un gest de supunere orientală. Într-o muţenie solemnă, urcă amîndoi în Jeep şi, avînd la volan aceeaşi femeie slăbănoagă, coboară drumul forestier într-o atmosferă neaşteptat de maiestuoasă.

După ce ajunge la hambar, femeia parchează şi aşteaptă pînă cînd cei doi urcă în Audi, unde Sasha trece din nou la volan. Însă nu parcurg decît vreo două sute de metri şi automobilul opreşte patinînd, iar Sasha coboară împleticindu-se pînă pe marginea plină de iarbă a drumului, cu palmele apăsate pe tîmple. Sasha varsă convulsiv, cutremurîndu-se ritmic. Mundy îl atinge pe umăr, dar Sasha clatină din cap. Chinurile se domolesc. Apoi revin la maşină.

– Vrei să conduc eu? întreabă Mundy.

Schimbă locurile.

– Ţi-e mai bine?

– Sigur. Probleme de digestie.

– Ce faci în continuare?

– Trebuie să plec imediat la Paris.

– Pentru ce?

– Nu ţi-a spus Dimitri că răspund personal de înfiinţarea bibliotecilor universităţii? Adoptă apoi vocea tipică activistului de partid. La Paris, o comisie de universitari francezi şi germani vor alcătui, sub conducerea mea, o listă de lucrări care vor fi deţinute de toate bibliotecile din proiect. După ce asigurăm cărţile esenţiale, fiecare dintre ele are dreptul de a-şi îmbogăţi colecţia. Bibliotecarii vor ţine seama, bineînţeles, de dorinţele cititorilor.

– Dimitri face parte din această ilustră comisie?

– A exprimat anumite dorinţe, iar acestea ne-au fost prezentate spre analiză. Nu doreşte să i se acorde un tratament preferenţial.

– Şi cine îi alege pe universitari?

– Dimitri a făcut cîteva recomandări. Am fost invitat politicos să adaug şi eu o serie de nume.

– Sînt cu toţii liberali?

– Nu aparţin nici unei categorii. Contrauniversitatea va fi renumită pentru pragmatismul ei. Mi s-a spus că în cercurile neoconservatoare frumosul cuvînt *liberal* a devenit o jignire.

Cînd ajung la drumul lăturalnic unde se află parcată maşinuţa lui Mundy, vocea partinică îi face loc unei noi izbucniri de emoţie. În lumina scăzută dinaintea zorilor, chipul agitat al lui Sasha sclipeşte de broboane de sudoare.

– Teddy. Prietene, sîntem părtaşi la o aventură istorică. Nu vom face nimic pentru a produce rău, nimic pentru a distruge. Tot ce-am visat la Berlin ne-a fost oferit de pronie. Vom pune capăt marşului ignoranţei şi vom aduce iluminare întregii umanităţi. După ce tu ai semnat acceptul, Dimitri m-a invitat pe balcon ca să identific stelele de pe cer. „Acela e Carul Mare, am spus eu. Iar dincolo se poate zări Calea Lactee. Iar acolo, Orion." Dimitri a rîs. „Sasha, în seara asta ai dreptate. Dar de mîine vom trasa noi linii între stele."

Mundy urcă în vechea sa maşină, Sasha trece la volanul Audi-ului. Un timp, menţin o distanţă amicală pe şoseaua pustie, dar cînd Sasha începe să îl lase în urmă, Mundy are, vreme de o clipă, senzaţia că automobilul din faţa sa e gol. Numai că Sasha revine mereu.

* * *

Cotropit iarăşi de problemele banale ale vieţii de zi cu zi, Mundy se zbate să se vadă în situaţia posesorului unui bilet la loterie cu care ar putea cîştiga potul cel mare. „Dacă s-ar întîmpla asta, înseamnă că e adevărat. Dacă nu, voi fi dezamăgit doar eu." În acelaşi timp, evenimentele din noaptea aceea se vîntură prin memoria lui ca un film pe care nu-l poate opri, fie că arată către frumuseţile cascadei italiene ce coboară povîrnişurile muntelui Hennenkopf, fie că-i explică lui Mustafa, urmînd exemplul domnului Mandelbaum, că a cunoaşte o altă limbă înseamnă a avea încă un suflet.

Femeia cu eşarfă pe cap care a condus Jeep-ul – asta îl frămîntă acum. A condus ca un diavol cînd nici nu ştiam încotro ne îndreptam, apoi ca un dricar cînd ştiam unde fusesem. De ce?

„Sau să ne gîndim la mănuşi, îşi spune el. Femeia cu haină de şerpaş care stătea pe scara în spirală şi-şi căuta cheile în poşetă – şi ea purta mănuşi. Rezistente, noi, gălbui, pătate, bine mulate pe degete, făcute din piele de porc şi avînd cusături solide. Şi doamna McKechnie avea o pereche, şi ce le detestam."

Dar femeia care a condus Jeep-ul purta tot o pereche nouă ca ale doamnei McKechnie. Şi se arătase la fel de rezervată în a-l privi în ochi ca şi femeia de pe scări. Cea de pe scări ţinea capul în jos pentru că privea în poşetă. Femeia din Jeep purta eşarfă fiindcă atunci cînd conduci nu poţi ţine capul plecat.

Să fie, deci, aceeaşi femeie? Acelaşi cap, cu sau fără eşarfă? Sau doar aceleaşi mănuşi?

„Ori, de exemplu, covorul din camera lui Richard, gîndeşte el. Tot ce se afla în bîrlogul lui Richard era nou, inclusiv Richard: o nouă tunsoare, blazer albastru nou, cravată nouă, de însoţitor de zbor. Însă cel mai nou obiect dintre toate era covorul pluşat. Era atît de nou că, atunci cînd m-am ridicat să-i strîng mîna lui Richard şi am privit în jos, am văzut ghemotoace de puf în locul în care ne ţinusem picioarele. Şi oricine ştie că nu poţi aspira un covor nou, ci doar îl perii.

Aşadar, covorul a fost cumpărat în onoarea lui Dimitri? Sau a noastră? Şi ce e cu blazerul?"

Dacă se gîndeşte mai bine, prezenţa covorului, nou sau vechi, îl deconcertează. Sau reprezintă o enigmă pentru Ted Mundy, care se pricepe la asamblarea lucrurilor prefabricate. „Covor pluşat gen mochetă într-o cabană veche, care are podele minunate din lemn? Acesta e vandalism pe faţă. Des ar fi de acord cu mine."

În fine, să spunem că e o chestiune de gust. Dar asta nu-i alungă sentimentul că tot ce se găsea în cameră, inclusiv Richard, a ieşit dintr-un magazin de prezentare în aceeaşi zi.

Sau hai să punem problema altfel – senzaţia că aceea a fost prima seară şi că, aşa cum se întîmplă de obicei, obiectele de recuzită şi costumele abia fuseseră scoase spre folosire.

„Iar dacă aceste semne de întrebare par oarecum ridicole în comparaţie cu splendoarea marii viziuni a lui Dimitri, asta e pesemne pentru că încerc să reduc lucrurile la dimensiuni umane. Dacă nu cred chestia cu acel covor – altfel spus –, de ce ar trebui să-i dau crezare lui Dimitri?

Dar *cred* în Dimitri! Cînd nebunul rege Dimitri îşi construieşte castelul în aer, cred orice vorbă poleită. Faptul că am devenit slujitorul lui credincios şi că mi se achită datoriile îmi pare un contract încheiat în Cer. Abia cînd Dimitri tace încep şi îndoielile să mi se strecoare în suflet."

Răsucind toate acestea pe o faţă şi pe alta, zi şi noapte, Ted Mundy aşteaptă să afle dacă a cîştigat lozul cel mare.

* * *

Şi cît aşteaptă, stă de veghe.

De la fuga lipsită de orice demnitate din Heidelberg, a plasat tot soiul de obstacole între corespondenţa ce-i este destinată şi el. Dacă o adresă s-a dovedit vulnerabilă, a schimbat-o. Apartamentul din München rămîne ferm pe lista lui secretă. La Linderhof e mai vulnerabil, dar şi-a luat măsuri de prevedere. Căsuţele poştale ale personalului sînt situate în clădirea administrativă. Litera M, plasată în partea de jos, se află sub nivelul ochiului trecătorului precipitat. Este absolut normal ca un ghid turistic, preocupat de slujbă, să treacă pe lîngă cutie, grăbindu-se să liniştească un grup agitat de vizitatori vorbitori de engleză şi neglijînd astfel să verifice dacă a primit ceva. Trece chiar şi o săptămînă – ba şi mai mult – pînă cînd harnica *Frau* Klamt iese din cabina ei şi-i vîră în palmă un plic cu aspect ameninţător.

Dintr-o dată, procedura s-a schimbat radical. De la defensivă, Mundy a trecut la atac.

Pînă acum a remarcat trecerea furgonetelor poştale prin curtea castelului ca pe nişte manevre ale unor vehicule inamice. S-a terminat cu asta. Nici nu trece furgoneta dincolo de porţile castelului, că Mundy dă tîrcoale pe la uşa doamnei Klamt, întrebînd dacă n-a sosit ceva pentru el.

Aşa se întîmplă că, la opt zile de la coborîrea de pe culmea muntelui, în perioada de respiro ce i se permite între cel de-al treilea şi al patrulea grup de turişti al zilei, Ted Mundy află cu mare emoţie că este *invitat* să-i telefoneze responsabilului său de cont de la banca din Heidelberg şi să-l anunţe *cînd este disponibil* pentru a aranja o întîlnire în cadrul căreia se va discuta modul de utilizare a plăţilor de credit primite prin transfer telegrafic şi care se ridică la 500 000 dolari.

* * *

Banca a delegat nu mai puţin de trei directori, ceea ce i se pare lui Mundy cam extravagant, dacă ţine seama de cîte ori a fost silit să-l asculte pe plicticosul domn Frinck vorbind despre plata oamenilor care îşi fac de lucru supraveghindu-i pe alţii muncind.

Domnul Frinck s-a aşezat la mijloc, încadrat de Brandt şi Eisner. Dr. Eisner este de la departamentul insolvabilităţi. Domnul Brandt, fără nici un titlu de glorie, e director la sediul nostru central.

– Uneori, celor de la sediu le place să se implice, afirmă Frinck – sau, după cum preferă să se exprime el, *să participe din proprie iniţiativă la nivelul clienţilor.* Domnul Mundy se opune prezenţei acestuia?

Mundy nu mai poate de bucurie că domnul Brandt e prezent. Se simte ca băiatul din pictură care aşteaptă să fie întrebat cînd şi-a văzut tatăl ultima oară[1]. Şi-a pus şi costumul pentru această ocazie. Pare cam strîmt şi se miră constatînd că i-a rămas mic: mînecile i se ridică mereu spre coate. Îmbrăcat astfel, se simte ridicol, lipicios şi agitat, ca întotdeauna cînd banii sînt singurul subiect al discuţiei. Domnul Frinck îl întreabă cum se simte – şi, spunînd asta, surîde generos – *Frau Mundy*. În conformitate cu regulamentul băncii, limba vorbită astăzi este engleza. Cînd trei bancheri nemţi stau faţă în faţă cu un client englez sărac, se înţelege de la sine că engleza vorbită de ei este superioară germanei cunoscute de el.

– Nici nu s-ar putea mai bine, mulţumesc de întrebare, răspunde Mundy din inimă. Păi, la *vîrsta ei*, la ce te poţi aştepta? face el de parcă ar lătra.

Aluzia la faptul că acest client al băncii întreţine o soţie tînără nelegitimă şi neîndoielnic extravagantă nu aduce nici o undă de bucurie pe feţele domnilor Frinck şi Eisner. Domnul Brandt, pe de altă parte, pare să considere că e o dovadă de tinereţe a lui Mundy. Domnul Frinck deplînge situaţia creată de război.

– Profund tulburător, spune el, împingînd cu arătătorul grăsuţ în rama ochelarilor. Consecinţele lui, total imprevizibile, vai, of, a fost foarte frumos şi bine din partea Berlinului să adopte o poziţie morală superioară, însă America a declarat că asta va costa, iar acum aşteptăm nota de plată.

Mundy spune că, indiferent cît de piperat, preţul merită plătit. Practic el se oferă să achite. Accesul lui de generozitate este remarcat cu oarecare rezervă.

Domnul Frinck a pregătit o listă a numeroşilor creditori ai lui Mundy. Dr. Eisner a analizat-o. Domnul Frinck doreşte să facă o declaraţie, avînd în vedere prezenţa şiretului domn Brandt de la sediul central. Comportarea domnului Mundy în toată această

[1] Aluzie la un tablou intitulat *Cînd ţi-ai văzut tatăl ultima oară?* (1878), al pictorului englez William F. Yeams, înfăţişînd interogarea de către puritani a unui băiat purtînd uniforma susţinătorilor regelui Charles I (1600-1640), în vremea războiului cu Parlamentul. (n.tr.)

perioadă a fost exemplară. Mundy a avut ocazia, ba chiar a fost încurajat să se declare falit. Spre meritul lui, s-a opus. Acum, toată lumea, inclusiv banca, poate primi integral sumele datorate.

– Asta este extrem de satisfăcător, adaugă domnul Frinck. Admirabil. Dobînda poate fi percepută la rată integrală, o rezolvare extrem de rară în asemenea condiţii.

Dr. Eisner susține că domnul Mundy este un adevărat gentleman. Domnul Frinck îl aprobă necondiţionat. Mundy spune că, în acest caz, ar fi un exemplar singular al speciei. Gluma ori nu e apreciată, ori rămîne neînţeleasă – cu excepţia atrăgătorului domn Brandt, care se simte îndemnat să întrebe, pe tonul cel mai nevinovat cu putinţă, de unde Dumnezeu a primit domnul Mundy toţi acești bani.

– Avem trei transferuri bancare, anunţă domnul Brandt.

Le ţine printre hîrtiile din faţa lui, în trei dosare separate, protejate de folii din plastic transparent, pe care acum le împinge către Mundy pentru a le consulta.

– De la United Chemical din Guernsey, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Crédit Lyonnais din Antigua, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Morgan Guaranty Trust, Isle of Man, o sută de mii, tot la ordinul clientului. Bănci mari, cu sedii în locuri mici. Dar cine sînt clienţii, domnule Mundy?

Recunoscător pentru faptul că Sven, Richard și Angelo l-au pregătit pentru o astfel de situaţie, Mundy abordează un zîmbet plin de regret și, speră el, convingător.

– Nu cred că vă pot lămuri pe deplin, domnule Brandt. Sincer să fiu, negocierile au rămas deocamdată într-un punct delicat.

– A, face domnul Brandt, dezamăgit şi-şi înclină capul într-o parte. Dar măcar cîteva generalităţi, poate? Neoficial, sugerează el. Cu un aer cuceritor.

– Banii reprezintă un fel de avans. Pentru demararea afacerii, explică el, folosind chiar vorbele lui Sven.

– Ce fel de afacere, mai precis? domnule Mundy.

– Redeschiderea școlii pentru a scoate profit. Am purtat discuţii confidenţiale cu o fundaţie internaţională. N-am dorit să anunţ banca decît după ce se ajungea la finalizarea tratativelor.

– Minunat. Bine lucrat. Şi care este obiectul de activitate al acestei fundaţii? Acest aspect este *extrem* de important, trebuie să recunosc, adaugă domnul Brandt în particular către cei doi colegi ai lui, cu entuziasmul corespunzător celui venit de la sediu pentru a-şi inspecta trupa.

– Păi, *unul* dintre lucrurile cu care se ocupă este răspîndirea limbii engleze, răspunde Mundy, folosindu-se de ceea ce i s-a spus. Engleza, pe post de esperanto. Să-i oferim lumii un limbaj comun ca mijloc de înţelegere pe plan internaţional. Fundaţia are mulţi bani primiţi de la diverse instituţii.

– Excelent. Sînt impresionat.

Iar Mundy poate spune, judecînd după surîsul însorit al domnului Brandt, că acesta chiar e impresionat.

– Şi au ales școala dumneavoastră pentru a fi extinsă? Ca element al acestui plan?

– Da, între altele.

– Ce progrese aţi înregistrat în negocieri, dacă nu sînt indiscret?

Mundy își dă seama că instrucţiunile primite nu prevedeau și aceste aspecte. Cu toate astea, n-a îndurat zece ani de interogatorii din partea Profesorului, fără a mai vorbi de lunile cît a transpirat la „Şcoala de bune maniere“ din Edinburgh, fără să fi deprins cîteva aptitudini.

– Păi, începe el cu îndrăzneală, aş spune că, una peste alta – deşi niciodată nu poţi fi sigur de ceva decît după ce semnezi –, am ajuns aproape în faza clarificărilor. Nu vorbim despre ceea ce s-ar putea numi negocieri profesioniste, evident, dar pînă și o fundaţie nonprofit trebuie să respecte anumite criterii.

– Desigur. Şi ce criterii avem în vedere în cazul de faţă, dacă nu sînt prea curios?

„Nu ezita nici o clipă.“

– Păi, pe de o parte, proporţia de cursanţi albi pe care îi acceptăm. E o fundaţie internaţională, deci este firesc să se dorească diversitatea.

– Bineînţeles. Şi ce altceva?

– Criterii, adică?

– Da.

– Programa, evident. Conţinutul cultural. Nivelul de perfecţionare pe care sperăm să-l atingem după o anumită perioadă de instruire. Performanţele, în general.

– Religia?

– Poftim?

– Nu sînteţi o organizaţie creştină?

– Nu mi-a vorbit nimeni despre religie. În cazul multietnicității, probabil că ne referim și la o diversitate de credințe.

Domnul Brandt deschide unul dintre dosare cu un pocnet ușor și privește atent în el cu o expresie de nedumerire amuzată.

– Ascultați-mă. Să vă spun ce am făcut noi, bine?

Îi aruncă lui Mundy un surîs cuceritor.

– Ne-ați destăinuit secretul dumneavoastră, vi-l destăinuim și noi pe al nostru, de acord? Am organizat un mic exercițiu. Uneori așa procedăm. Am urmărit una dintre aceste plăți pînă la sursă – doar una. Nu-i întotdeauna ușor, înțelegeți? Am parcurs tot drumul, de la o bancă la alta. La început, ne-a trebuit multă imaginație, dar am reușit. Din Guernsey, am ajuns la Paris. De la Paris, la Atena. Iar de acolo, la Beirut. Și de la Beirut, am ajuns la Riad. Capătul de drum e Riad. Acum poate înțelegeți de ce întrebam de religie.

Dacă încearcă să te pună în boxa acuzaților, retează-le-o scurt. Adevărul e ceea ce poate fi demonstrat.

– Nici nu am îndoieli că oamenii aceștia își țin banii în toată lumea, răspunde Mundy cu șiretenie. Din cîte știu, au și finanțatori arabi, de ce nu?

– Finanțatori arabi care să susțină răspîndirea limbii *engleze?*

– Dacă-i interesează dezvoltarea dialogului internațional, de ce nu?

– Și folosind trasee bancare atît de complicate?

– Pesemne se feresc. Nici nu-i poți acuza în zilele noastre, cînd orice musulman e prin definiție considerat un terorist.

Domnul Frinck își drege glasul, iar Dr. Eisner își face de lucru ostentativ cu documentele din fața lui, ca nu cumva domnul Brandt de la sediul central să uite că soția domnului Mundy este turcoaică. Dar surîsul atrăgător al domnului Brandt rezolvă totul.

– Dar aveți contract, nu-i așa, domnule Mundy? întreabă el pe un ton liniștitor.

– V-am spus deja. Încă negociem clauzele minore, răspunde Mundy, ajuns deja în pragul indignării.

– Adevărat. Dar, pînă atunci, aveți un contract pe termen scurt, nu mă îndoiesc de asta. Nici măcar cea mai darnică fundație nu pune la dispoziție atîția bani fără un contract.

– Adevărat.

– Atunci, e vorba de un schimb de scrisori de garanție?

– Nimic concret, ca să vă pot arăta acum.

– Fundația vă plătește un salariu?

– Au prevăzut inițial cincizeci de mii de dolari pentru plata personalului. Eu primesc zece. Plata pe două luni înainte. După ce redeschid școala, voi primi cu cincizeci la sută mai mult.

– Iar numirea se face punîndu-vi-se condiția să locuiți în casă?

– Evident. După ce se repară.

– Plus cheltuielile?

– Tot ce se poate.

– Și mașină?

– Vom discuta și asta. Dacă va fi nevoie.

– Deci, nu-i un salariu rău pentru un profesor cu experiența financiară pe care o aveți. Vă felicit. Se vede treaba că sînteți un negociator priceput, domnule Mundy.

Brusc toată lumea se ridică în picioare. Fiecare are treburi de rezolvat: cecuri de semnat, garanții de eliberat și gajuri de răscumpărat. Departamentul lui Dr. Eisner a pregătit totul. Strîngîndu-i mîna lui Mundy și privindu-l în ochi respectuos, domnul Brandt ține să întărească prin cuvinte admirația profundă pentru înțelegere. A fost vorba doar de o testare a posibilităților celor de la sediul central, nimic personal; în prezent orice bancă trăiește mereu în pragul tribunalelor. Domnul Frinck ține să confirme acest aspect. La fel și Dr. Eisner. Vorbind ca avocat, Eisner îi mărturisește lui Mundy, în timp ce îl conduce la etaj, că n-a mai pomenit pînă acum ca industria bancară să fie atît de mult pîndită de amenințarea legii.

* * *

Școala e la locul ei. Spre deosebire de casa de la numărul doi, The Vale, n-a dispărut; nici un constructor nu oferă case familiale cu o ipotecă de nouăzeci la sută. A rămas aceeași mătușică bătrînă și credincioasă, parcă privindu-l încruntată prin ferestrele boltite și îmbrăcate în iederă, turnulețele acoperite cu ardezie și turnul cu clopot care nu are însă nici un clopot. Îl așteaptă aceeași ușă arcuită avînd buloane cu capete pătrate, semănînd cu niște nasturi de pardesiu. Înaintează sfios. Întîi trebuie să deschidă lacătul de la poarta principală, unde tronează o arcadă de bun venit. Așa și face, apoi pășește încet pe poteca acoperită cu cărămidă către cele șase trepte care duc spre pridvor, unde se oprește și se întoarce, confirmînd, ca și cum s-ar fi îndoit de asta, că priveliștea fermecată a rămas și ea

neschimbată – pînă dincolo de fluviu, spre orașul vechi, cu turlele lui, apoi mai sus, tot mai sus, spre ruinele castelului ce se întinde de-a lungul șirului de munți Kaiserstuhl.

Casa a reprezentat o alegere tîmpită din capul locului. Acum își dă seama de asta. O știa într-o oarecare măsură și înainte. O *școală* comercială, lipită de coasta unui deal – parcare doar pentru trei mașini – aflată în partea nepotrivită a orașului, cui să-i convină? Și totuși era atrăgătoare și spațioasă. Și nimica toată ca preț, după cum ar spune Des, impunîndu-se totuși condiția să fii pregătit să-ți sufleci mînecile, lucru cu care Mundy fusese de acord, chiar dacă Egon prefera să stea în seră, frunzărind cărți. Grădina din fața casei avea patru meri pe rod – bun, dar nu cumperi o casă pentru merii ei. Dar mai e o vie în spate și, după ce școala își va începe activitatea, o să-și facă propriul Château Mundy și-i va trimite cîteva sticle bătrînului Jake să le deguste.

Iar dincolo de vie se află „poteca filozofilor“ – o vede și acum printre meri. Iar deasupra acesteia, Heiligenberg și cîteva dintre cele mai frumoase păduri din Germania, prin care să te plimbi – asta dacă-ți plac plimbările, ceea ce nu e cazul tuturor cursanților maturi.

N-ar trebui uitate nici asociațiile literare – *acestea* chiar nu valorează nimic? Carl Zuckmayer și Max Weber au locuit la cîteva sute de metri depărtare. Dar strada care poartă numele poetului Hölderlin? Pentru numele lui Dumnezeu, ce altceva și-ar mai putea dori un tînăr nestatornic și în ascensiune de la o școală de limbi străine în zilele noastre?

Din nefericire, răspunsul presupune prea multe lucruri.

* * *

Butucul yalei se răsucește și, după ce se lasă cu greutatea corpului peste ușă, aceasta cedează. Pășește înăuntru și se trezește în mijlocul unui morman de broșuri de reclamă aduse de poștaș. Închide ușa și rămîne pe trei sferturi în întuneric din cauza iederei ce acoperă ferestrele și, pentru prima oară în ultimele luni, își îngăduie să-și aducă aminte cît de mult a ținut la acest loc și cît de mult din el a investit aici doar pentru a asista cum totul se scurge ca printre degete: bani, prietenul în care a avut încredere, visul de a face ceva cum se cuvine.

Pierdut în contemplarea propriei nesăbuințe, pășește printre resturile trecutului foarte apropiat. În holul central, unde s-a oprit, se adunau cursanții pentru ore și erau împărțiți, potrivit necesităților, în patru săli înalte. Scara splendidă primea lumină de la luminatorul în stil Art Nouveau, iar dacă soarele era la amiază cînd traversai holul, te trezeai scăldat în raze colorate în roșu, verde și auriu. Sala de curs cea mai veche este pustie: pupitrele, scaunele, cuierele, toate au dispărut, vîndute. N-a rămas decît scrisul lui pe tablă; reușește să-și audă propriul glas citind:

În calitate de client prețuit al Căilor Ferate Britanice, am dori să ne cerem scuze pentru prezența unui tip nedorit de zăpadă pe șine.
Întrebare: Cine este clientul?
Întrebare: Care este subiectul frazei?
Întrebare: De ce avem un exemplu nefericit de frază?

S-a cocoțat, parcă atras de un magnet, spre locul lui obișnuit de la pervazul ferestrei boltite. „Are exact înălțimea potrivită pentru un lungan ca mine și, cît aștepți sosirea cursanților, te bucuri puțin și de soarele serii.“

* * *

Dimitri ți-a spus că banii lui put. Așa s-a și întîmplat. Asta îl face să fie un mincinos?

Bine, bine, s-ar putea ca transferul a jumătate de milion de dolari către directorul aproape terminat al unei școli de limbi străine să nu i se pară o practică comercială firească unui funcționar rigid și cu orientări anale de la sediul central al unei bănci. Însă ar putea fi o chestie aproape obișnuită pentru unul care cumpără și vinde nave fără să aibă un ban în buzunar.

Presupunînd că domnul Brandt chiar *este* director la sediul central, bineînțeles. Privirea care se arăta gata de confesiuni și surîsul prefabricat ar putea proveni din cu totul alte preocupări. Pe durata incomodului cadril, am avut de mai multe ori ocazia să mă întreb dacă n-am ajuns să percep din nou acea Prezență.

Timp de mai bine de douăzeci de minute, Mundy își lasă gîndurile să cutreiere neîngrădite prin minte. Multe îl surprind, dar asta i se întîmplă deseori. De exemplu, faptul că, în mod misterios, nu-l

impresionează cum s-ar cuveni recent dobîndita bogăţie. Dacă s-ar putea proiecta, cu ajutorul unei baghete magice, altundeva în lume, chiar acum, ar fi tot în pat cu Zara în apartamentul actual, ori închis în magazie cu Mustafa, ajutîndu-l să isprăvească un ciudat model al Domului, din pietre, pînă la apropiata aniversare a mamei lui.

* * *

Mundy sare în picioare şi se răsuceşte. În spatele urechii drepte a izbucnit un bubuit asurzitor.

Recăpătîndu-şi starea de dinainte, se arată încîntat cînd vede trăsăturile de pitic ale bătrînului Stefan, fostul grădinar şi fochist, care se află la jumătate de metru depărtare, de partea cealaltă a geamului. Fereastra se ridică. Într-o fracţiune de secundă, Mundy trage şi desface încuietoarea, se apleacă, prinde mînerele din alamă şi, luîndu-şi avînt, face ca fereastra să zdrăngănească atunci cînd el se ridică. Întinde braţul, bătrînul Stefan îl apucă de mînă şi, cu agilitatea unui spiriduş de două ori mai tînăr, face un salt pînă în cameră.

Urmează un tumult de informaţii schimbate pe nerăsuflate. Da, sigur, Stefan se simte bine, la fel şi Elli, soţia lui, *Söhnchen* – aşa îi spune fiului său de cincizeci de ani, care e mare cît un munte – o duce *excelent* –, dar *unde a fost* domnul Ted, ce face *Jake*, mai studiază la Bristol? Şi de ce i-a trebuit lui Ted *atîta* vreme, fiindcă tuturor ne-a fost *dor* de el, nimeni din Heidelberg nu-i poartă pică, pentru numele lui Dumnezeu, mica neînţelegere cu domnul Egon *s-a uitat de mult...*

Şi, în vreme ce trec toate acestea în revistă, Mundy îşi dă seama că bătrînul Stefan nu dădea tîrcoale prin grădină din simplă întîmplare.

– Te-am *aşteptat*, domnule Ted. Ştiam de-acum două săptămîni că te vei întoarce curînd.

– Baliverne, Stefan. Eu am aflat abia acum zece zile.

Numai că bătrînul Stefan se bate uşor, cu degetul îndoit, pe o latură a nasului, ca să demonstreze ce pitic şiret este el.

– Ba acum două săptămîni. Exact două săptămîni! I-am spus şi lui Elli: „Elli, am zis eu, domnul Ted se întoarce la Heidelberg. O să-şi plătească datoriile, aşa cum a promis, şi-şi va lua vila înapoi, după care va repune şcoala pe picioare. Iar eu o să lucrez pentru el. Totul e aranjat.“

Mundy reuşeşte să-şi păstreze tonul glumeţ:

– Dar cine ţi-a strecurat vestea asta, Stefan?

– Inspectorii, bineînţeles.

– Care inspectori? Sînt atîţia...

Bătrînul Stefan clatină din cap şi strînge din pleoapele ochilor sclipitori, însoţindu-şi gestul cu o exclamaţie de neîncredere.

– De la compania care se ocupă de ipotecă, domnule Ted. Cei care ţi-au dat împrumutul, cine alţii? În ziua de azi, nimeni nu mai poate păstra vreun secret, se ştie.

– Şi au fost deja aici? se miră Mundy, reuşind să lase impresia că îi aştepta şi e probabil puţin iritat că n-a fost de faţă.

– Ca să vadă ce se mai întîmplă, bineînţeles! Treceam şi am văzut cîteva siluete la fereastră, o lumină care se mişca şi m-am gîndit: „Vai de mine! S-a întors domnul Ted. Ori poate nu a revenit şi sînt spărgători“. Sînt prea bătrîn ca să mor eroic, de aceea am bătut la uşă. Mi-a deschis un tînăr, numai zîmbet, în salopetă. Cu o lanternă în mînă. Şi, în fundal, cîţiva tipi pe care nu i-am putut vedea, pesemne o femeie. În vremea noastră, femeile au pătruns peste tot. „Sîntem inspectori, mi-a spus el. Nu-ţi face griji, sîntem oameni de treabă.“ „Pentru domnul Teddy? am întrebat eu. Faceţi inspecţia pentru domnul Teddy?“ „Nu, nu, pentru compania care a garantat ipoteca. În caz că această companie îi împrumută bani, domnul Ted se va întoarce.“

– Şi la ce oră au venit? întreabă Mundy, dar persoana pe care o ascultă, de fapt, este Kate, în ziua în care a sosit acasă mai devreme de la şcoală şi a văzut umbre prin fereastra casei din Estelle Road: *„Iuţi de picior... se mişcau încoace şi încolo prin dreptul uşii.“*

– Dimineaţa. Pe la opt. Ploua. Eu mergeam pe bicicletă spre grădina doamnei Liebknecht. Iar după-amiază, cînd mă întorceam, la ora cinci, ca acum, erau tot acolo. Iar eu sînt exagerat de băgăcios. Întreab-o şi pe Elli. N-am leac. „De ce v-a trebuit atîta vreme?“ am întrebat eu. „E o casă mare, mi-au răspuns. Va costa o mulţime de bani. Cînd e vorba de atîţia bani, durează mai mult timp.“

* * *

A mai făcut plimbări ca asta prin Edinburgh. Se desfășurau cam așa:

În regulă, Ted, peste un minut ieși pe ușa casei și te îndrepți spre gara mare. Poți folosi orice mijloc de transport dorești, mai puțin taxiul, fiindcă noi nu luăm niciodată taxiul, clar? Nu primul care apare, nici al doilea, nici al treilea sau al treisprezecelea. Mai ales cînd stăm cu urechile ciulite. Şi, pînă ajungem la gară, vreau să știi dacă sînt urmăriți și de către cine și nu vreau să aflu că ei știu că tu ți-ai dat seama de asta. Am fost destul de explicit? Şi aș mai vrea să ajungi la gară în jumătate de oră, fiindcă trebuie să prindem un tren. Așa că te-aș ruga să nu faci turul orașului pe la Grădina Zoologică.

Merge pe jos și se lasă în paza Heidelberg-ului. Revine pe stradelă și aruncă o privire nepăsătoare spre automobilele și ferestrele din jur. „Of, ce mult țin la această piațetă, cu vilele ei pline de vegetație și cu grădini secrete! Peste drum, pînă la malul fluviului, oare îndrăgostiții de acolo sînt aceiași pe care i-am văzut pe bancă, mîngîindu-se, cînd am urcat pînă aici?“ Apoi traversează „podul vechi“, care a fost făcut fărîme în 1945, în zadarnicul efort de a opri înaintarea armatelor americane, dar toată lumea a uitat asta, ba unii nici măcar nu știu, iar cei mai neștiutori sînt școlarii și grupurile de turiști care se plimbă încoace și încolo pe el, admirînd barjele și statuile, la fel ca Mundy, cînd se apleacă peste balustradă așteptînd să vadă cine se oprește în spatele lui ca să-și aprindă țigara, să consulte un pliant turistic sau să facă o poză. Ziua e caniculară, iar Hauptstrasse, care le aparține exclusiv pietonilor, este întesată de lume care se mișcă încet, așa că Mundy zorește pasul ca și cum ar avea de prins un tren, lucru adevărat, deși mai are timp, și stă cu ochii pe vitrine pentru a surprinde pe cineva care s-ar putea să-și fi amintit o obligație uitată și ar începe să se deplaseze la fel de repede. Continuă să pășească grăbit, e depășit de cîțiva bicicliști și probabil că urmăritorii săi au apelat la ei, fiindcă e greu să urmărești pe cineva de peste doi metri care merge cît poate de iute dacă ești cu mult mai scund decît el. Iese din orașul vechi și pătrunde în ghetoul industrial și lipsit de culoare, alcătuit din locuințe tip bloc și cafenele. Cînd ajunge la gară, tot ce poate să le spună absenților instructori de la Edinburgh este că, dacă a fost urmărit, i s-a acordat un tratament special, ceea ce include tot arsenalul, începînd cu măturători și terminînd cu acoliți, ba chiar și o picătură de fixativ pe umăr care, după cum se exprima un instructor convingător, te face să sclipești ca un licurici pe micile ecrane de televiziune.

Ajuns în gară, se îndreaptă spre o cabină telefonică și, cu capul vîrît sub apărătoarea ce seamănă cu o cască de coafor, sună acasă. Zara a plecat la lucru. Va sosi la cafenea peste o oră. Îl găsește pe Mustafa, care începe să strige: „Ce facem cu Domul din piatră, Ted? Ești foarte rău!“

– O să lucrăm de două ori mai mult mîine seară.

Apoi trece la tonul glumeț:

– Da, sînt grămadă pe prietena mea.

La telefon vine apoi Dina, verișoara Zarei.

– Dina, trebuie să rămîn peste noapte la Heidelberg, și mîine am discuții cu banca. Îi explici tu Zarei, te rog? Îl poți convinge pe Mustafa să se culce înainte de miezul nopții? Nu-l lăsa să folosească Domul drept motiv. Dina, ești grozavă.

Telefonează apoi la Linderhof, îi răspunde robotul, se strînge cu degetele de nas și lasă un mesaj cum că nu va putea veni a doua zi: are gripă.

* * *

Trenul spre München pleacă peste patruzeci de minute. Își cumpără un ziar, se așază pe o bancă și urmărește lumea trecînd pe lîngă el, timp în care se întreabă dacă și lumea îl urmărește.

„Ce-au făcut în casă o zi întreagă? Au măsurat-o pentru a instala mochete plușate?“

Simpatici. Tineri. În salopete. Cu o lanternă în mînă. Nu, noi sîntem doar inspectori.

Trenul vine din altă direcție și stă în gară o veșnicie. Asta îi aduce aminte de trenul personal ce venea de la Praga, atunci cînd a stat cu Sasha în vagonul poștal, avînd cu ei bicicletele. Într-o stație micuță din cîmpie, coboară și se mută cu două vagoane mai spre coada trenului. Cînd ajunge la München, mai sînt șase persoane rămase în tren, iar Mundy coboară ultimul, rămînînd cu cincizeci de pași în urma celorlalți.

Parcarea cu etaj are și lift, dar el preferă să urce pe scări, deși acestea miros cumplit a urină. Cîțiva bărbați îmbrăcați cu haine de piele își fac veacul pe paliere. O prostituată de culoare i se oferă

pentru douăzeci de euro. Își amintește de Zara, care i s-a alăturat la micul dejun la cafeneaua aceea, în ziua în care viața lui a reînceput. *Vă rog, domnule, vreți să vă culcați cu mine pe bani?*

Volkswagen-ul broscuță se află la etajul patru, în colțul unde l-a lăsat azi-dimineață. Îi dă roată, căutînd din ochi urme de unsoare, dar și ștersături, în locul în care petele puteau fi șterse, apoi zgîrieturi fine și proaspete pe la încuietorile ușilor. *Bravo, Ted. Am spus mereu că ai un talent înnăscut și n-am greșit.*

Prefăcîndu-se că se uită după scurgeri de ulei, se apleacă în fața și în spatele mașinii, caută casete, detectori și tot ce mai ține minte că era la modă în urmă cu treisprezece ani. *Încearcă întotdeauna să-ți dirijezi teama, Ted. Dacă nu știi de ce ți-e frică, te va speria orice.*

„Am înțeles, mă concentrez. Mi-e teamă de bancherii care nu-s bancheri, de spălători de bani, de miliardari filantropi și ciudați care îmi trimit jumătate de milion de dolari în care nu am încredere, de arabi bogați care plătesc pentru răspîndirea limbii engleze, de inspectori falși și de propria-mi umbră. Mi-e frică pentru Zara, Mustafa și Mo, cîinele. Și de dragostea mea față de umanitate."

Descuie mașina și, după ce constată că n-a explodat, întinde mîna cît poate spre bancheta din spate și dezgroapă o vestă de un kaki bolnăvicios, care este și matlasată și are buzunare ca de popă. Scoțîndu-și haina de la costum, se strecoară în vesta aceea și transferă conținutul buzunarelor. Mașina pornește la prima cheie.

Pentru a coborî pe pămînt, trebuie să intre într-un lift diavolesc pentru mașini, care îi amintește de Sicriul de oțel. Pentru jumătate din prețul oficial al parcării, un angajat în vîrstă îi descuie ușile, folosindu-se de niște chei ca de închisoare și îl închide în lumea cealaltă. După ce se trezește din nou în aer liber, virează la dreapta, apoi tot așa, pentru a evita să treacă prin dreptul cafenelei unde lucrează Zara, fiindcă știe că, dacă ar zări-o, ar lua-o de acolo și ar duce-o acasă, provocînd nedumerire în mintea tuturor, inclusiv în a lui.

Ajunge la un sens giratoriu și se îndreaptă spre sud. Verifică în oglinzile retrovizoare, însă nu percepe nimic asupra căruia să-și concentreze teama. „Păi dacă sînt cît de cît pricepuți, nici nu trebuie să-i văd, nu?" E miezul nopții. Pe cer, o lună rozalie, drumul este pustiu atît înainte, cît și în urma lui și se văd și multe stele îndrăznețe. *Dar de mîine vom trasa noi linii între stele.* Pesemne că Dimitri a jefuit tot globul pentru a avea atîția bani, dar tot și-a găsit vreme să urmeze un curs de kitsch.

Continuă spre sud, pe drumul pe care îl parcurge în fiecare zi, iar după patruzeci de minute va ajunge la prima dintre cele două intersecții și o va lua spre stînga. Așa procedează. Nu zărește nici un Audi albastru cu Sasha ghemuit ca un maimuțoi la volan pentru a-l îndruma, dar nu are nevoie de ghid. Sfidînd nefericitul simț al orientării pe care pare să-l fi moștenit de la Troțki, cunoaște drumul. Cînd a făcut drumul de întoarcere împreună cu Sasha, și-a notat mintal toate curbele, iar acum le parcurge în ordine inversă.

Trece de drumul lăturalnic, unde și-a lăsat mașina pentru a-l urma pe Sasha pe scara în spirală, și continuă să conducă pînă ajunge la poteca abia trasată care mergea pe la poalele muntelui. Rezervorul e plin doar pe sfert, dar asta nu-l va împiedica să ajungă acolo. Curînd merge prin pădure, pe același drumeag plin de gropi, deși gropile par mai adînci, fiindcă luna e mai strălucitoare. Pătrunde în luminișul care semăna cu acela din apropierea Pragăi, însă, în loc să-l traverseze, caută un alt drum printre copaci, descoperă unul dedesubt și, stingînd farurile, iar apoi, oprind motorul, se îndreaptă fără zgomot către el, blestemînd crengile care trosnesc sub roți și păsările care, trezite, stîrnesc un adevărat vacarm.

Lasă mașina să ajungă sub niște brazi, pînă simte greutatea ramurilor acestora pe acoperiș, parchează și pornește apoi pe jos printre bolovani către rampa de beton.

Acum distanțele sînt reale. Pătrunde în Țara Răului, de aceea simte ceva ca un șoarece care îi ronțăie în stomac. Hambarul se înalță amenințător în față. În absența luminii farurilor, acesta pare mai mare decît și-l amintea: cît pentru două zepeline, pe puțin. Ușile îi sînt închise cu lacăte. Se strecoară de-a lungul lui. Spre deosebire de inspectorii cu ziua din Heidelberg, el n-are nici lanternă, nici ajutoare.

Se deplasează de-a lungul hambarului, pipăindu-și drumul cu palmele, folosind marginea fundației din piatră drept potecă, așteptînd să găsească o fereastră sau vreo deschizătură între bîrne. Nu apare nici una. Descoperă o scîndură slăbită și trage de ea. Ar avea nevoie de trusa de scule. Mustafa are așa ceva. Aici ar fi bun Des. „Dar am divorțat."

Scîndura s-a curbat. O mai curbează și el puțin. Se răsucește, se îndoaie în sus și se desprinde. Mundy privește prin spațiul rămas

liber. Razele de lună îi dezvăluie ceea ce vrea să afle. Nici urmă de Jeep-ul sclipitor, nici urmă de automobile scumpe de vînzare. În locul acestora, trei tractoare destul de murdare, un ferăstrău și un morman din baloturi de fîn.

„Am greșit adresa? Nu, n-am greșit, numai că proprietarul s-a schimbat."

Se întoarce către capătul hambarului și pornește de-a lungul drumului ce duce spre zidul morții. După aprecierea lui, Jeep-ului i-au trebuit între zece și douăsprezece minute. Pe jos, îi va trebui o oră. Curînd își dorește ca deplasarea să fie mai lungă. Ar voi să țină o viață, împreună cu Zara și Mustafa, chiar și Jake, dacă nu e prea ocupat, fiindcă, în opinia lui Mundy, nimic pe lume nu egalează mersul agale printr-o pădure de pini în lumina lunii, cînd ceața plutește deasupra văii, prima clipire a zorilor îți vine din față, șopotul pîraielor primăvăratice aproape că te asurzește, la care se adaugă mirosul de rășină, care îți aduce lacrimi în ochi, iar căprioarele se joacă de-a v-ați ascunselea nu departe de tine.

* * *

Ferma nu mai e aceeași.

Casa aceea era enormă și primitoare, cu lumini vesele la geamuri și mușcate în ferestre, iar din horn se înălța fum ca în basmul cu Hansel și Gretel.

Ferma asta însă apare micuță, cenușie, are obloanele trase la ferestre și un aer sumbru. E înconjurată de un gard din sîrmă pe care nu l-a observat la precedenta vizită aici și stă rezemată de un perete stîncos, iar aerul degajat de ea – dar mai ales tăblițele vopsite – te avertizează: „Proprietate privată, dotată cu cîini de pază", îți interzice: „Încă un pas și te trezești în boxa acuzaților, așa că, vezi-ți de drum". Iar dacă doarme cineva în încăperile de la etaj, o face cu ferestrele cu obloanele lăsate și cu perdelele trase, încuiat, ca să împiedice pătrunderea oricărui intrus.

Gardul nu e nici electric, nici nou, ceea ce inițial îl face să se simtă ridicol. Apoi își spune că nici măcar celui mai deștept absolvent de la Edinburgh nu i se poate cere să rețină toate amănuntele de la prima vizită de scurtă durată. Și în nici un caz cînd ajunge acolo cu o viteză nebună, adus de o amazoană înmănușată la miez de noapte și avîndu-l pe Sasha în coastă.

Partea superioară a gardului e din fir tăios ca briciul, în rest, sîrmă ghimpată. Poarta metalică stă încuiată, dar în curte vede două căprioare care tare ar dori să iasă.

„Deci, într-un fel sau altul, au reușit să intre. Poate au sărit gardul. Ba nu, e prea înalt, chiar și pentru ele."

În realitate – constată Mundy cînd merge de-a lungul gardului și caută semne de viață prin alte hambare și anexe ale fermei, fără a descoperi vreunul –, căprioarele au traversat o porțiune bătătorită de vreun metru și jumătate, pe unde vreun tractor sau alt utilaj agricol a trecut în repetate rînduri, ignorînd tăblițele de avertizare și sfărîmînd gardul, iar acum ele nu reușesc să regăsească acest loc.

Dar Mundy e în stare de asta, ba chiar se dovedește mai bun, fiindcă, în starea de agilitate febrilă, observă o cale ușoară de acces, un acoperiș nu prea înalt din ardezie, către o fereastră de la etaj. În plus, înainte de a încerca să urce pe el, are inspirația să se înarmeze cu o piatră. E, de fapt, ardezie, pare să cîntărească o tonă, dar nu are rival cînd vine vorba să fărîme ferestre.

* * *

„De ce am venit aici?

Ca să mă asigur că toate sînt la fel de frumoase și dimineața, nu numai noaptea.

Ca să mai arunc o privire la semnalul secret din ochii albaștri ca de copilaș ai lui Dimitri, acela care mă prevenea: *«Singur ți-ai căutat-o.»*

Pentru a afla, în modul cel mai firesc, ce și-au propus, în acest moment extrem de sensibil din istoria lumii, să realizeze cu banii suspecți care au plecat tocmai de la Riad.

Și ce i-a determinat să desfășoare o inspecție de o zi a școlii mele falite, cu două săptămîni *înainte* de a mă întreba ce suprafață utilă are.

Presupunînd că a fost vorba de o inspecție, lucru de care mă îndoiesc.

Cu alte cuvinte, ne aflăm aici pentru a arunca puțină lumină asupra unei experiențe tot mai tulburătoare, scumpul meu Watson."

Doar pentru a constata că a sosit prea tîrziu la fața locului. Trupa și-a împachetat bagajele, recuzita și costumele și a dispărut.

Următoarea reprezentație, la Viena. Sau Riad.

* * *

Există o vorbă bine cunoscută, nu numai în lumea spionilor, că poţi descoperi multe despre oameni după ceea ce aruncă la gunoi.

Într-un dormitor iluminat de razele lunii, şase paturi simple, folosite şi lăsate nefăcute. Lipsesc pernele, cearşafurile şi păturile. „Aduceţi-vă saci de dormit."

Împrăştiate în jurul paturilor, lucrurile obişnuite pe care cei înstăriţi le lasă pentru menajere – să le foloseşti, dragă, sau să i le dai cuiva apropiat.

Un spray masculin la modă, pe jumătate plin. Să-i fi aparţinut unui mormon? Unuia în hanorac? Ori unuia care purta costum? Sau blazer?

Fixativ unisex. Richard?

O pereche de pantofi de casă italieneşti care nici măcar nu par comozi. Chiloţi, puţin agăţaţi. O bluză de mătase pe gît, lăsată să atîrne într-un dulap. Blonda cea arătoasă? Trusa ei de castitate?

Trei sferturi de litru de scotch de bună calitate. Pentru Dimitri, ca să-l amestece cu laptele din soia?

Un carton de bere Beck's, din care au rămas două nedesfăcute. Un cartuş de Marlboro Light, din care lipsesc cîteva pachete. O scrumieră plină de chiştoace. Angelo? Sven? Richard? Ai fi putut pune pariu că cei trei juraseră pe genunchii mămicii lor că nu se vor atinge de ţigară sau de alcool.

Ori se întîmplă ca Ted Mundy, superspionul, să vîneze himere? „Oare de la plecarea celuilalt grup să se fi instalat altul, iar eu citesc alte semne decît ar trebui?"

* * *

Merge pe pipăite de-a lungul unui coridor, coboară cîteva trepte şi ajunge să calce pe o mochetă moale. Aici nu sînt ferestre. Palpează pereţii din jur şi descoperă un întrerupător electric. Filantropii miliardari nu se deranjează să stingă lumina la plecare. Stă în faţa uşii ce dădea în biroul lui Richard. Păşeşte înăuntru, parcă aşteptîndu-se să-l vadă pe Richard cu tunsoarea lui cea nouă, aşezat la biroul abia adus de la magazin, îmbrăcat cu blazerul nou-nouţ şi purtînd cravata de însoţitor de zbor, însă din tot ce-a fost n-a rămas decît biroul.

Trage sertarele. Goale. Se lasă în genunchi pe mocheta pluşată şi ridică un colţ. Nici cuie de prins în podea, nici strat protector – pur şi simplu mochetă groasă, scumpă, tăiată grosier, pentru a acoperi firele de sub ea.

Ce caută firele acolo? Richard nu avea nici telefon, nici computer. Stătea la un birou gol. Capetele firelor sînt izolate cu bandă. Urmăreşte firele pe sub mochetă şi constată că duc pînă la un dulap cu sertare plasat sub fereastră. Îl trage deoparte. Firele continuă în sus pe perete, traversînd pervazul şi apoi ieşind printr-o gaură proaspăt făcută în rama ferestrei.

Pentru Mundy, meşterul casei, gaura aceea pare făcută de un nepriceput. Rama ferestrei e din lemn vechi şi bine lustruit. „Mai bine trăgeau un glonţ prin ea ca să facă gaura." Deschide fereastra şi se apleacă în afară. Firele coboară peretele cale de aproape doi metri, apoi reintră în casă: *acolo*. Fără să fie fixate cu cleme, desigur, ceea ce i se pare tipic. „Lăsaţi-le să atîrne acolo, iar primul vînt le va duce pînă în pădure."

Revine la casa scărilor, coboară un palier şi se îndreaptă spre camera de zi, unde filantropul şi tovarăşii lui l-au primit pe ultimul lor recrut. Lumina scăzută a zorilor licăreşte la ferestrele dinspre vale. Mundy se opreşte în locul în care l-a privit pe Dimitri, îmbrăcat în trening şi dominîndu-l. Dimitri a intrat pe uşa aceea şi tot pe acolo a ieşit.

Parcurgînd acelaşi drum, Mundy ajunge la uşă, o deschide şi pătrunde, nu în camera verde, ci într-o bucătărie de vară, lipită de partea de nord a casei. Face parte dintr-un balcon acoperit – acelaşi balcon, fără îndoială, unde Dimitri l-a invitat pe Sasha să numească stelele de pe cer.

Firele ce vin de la etaj îşi iţesc mustăţile prin fereastră. De data asta însă, în loc să facă o gaură de glonţ prin rama ferestrei, nepricepuţii au spart geamul. Capetele firelor sînt şi aici izolate.

„Deci aici s-a ascuns Dimitri după ce şi-a rostit măreţul monolog. Aici şi-a ţinut răsuflarea şi a aşteptat pînă am ieşit din încăpere. Ori s-a distrat jucîndu-se cu vreun dispozitiv isteţ, ceva care să-l ţină în legătură cu Richard, aflat la etaj? Pentru ce, Dumnezeule? De ce s-au pretat să folosească nişte biete fire într-un veac al invenţiilor electronice?" *Fiindcă firele simple sînt cu mult mai sigure decît semnalele transmise prin radio, de aceea, Ted*, i-ar răspunde înţelepţii de la Edinburgh.

Simţind că zăboveşte mai mult decît s-ar cuveni, Mundy revine la etaj şi coboară pe acoperişul din plăci de ardezie pînă ajunge pe

sol. Îşi aduce aminte de cîinii cu aspect fioros şi se întreabă de ce nu l-au muşcat încă şi de ce le-au dat pace căprioarelor. Probabil că au plecat o dată cu filantropii. La marginea gardului face o încercare neconvingătoare de a îndemna căprioarele să-l urmeze, însă ele îşi lasă capetele în jos şi-l privesc cu o undă de reproş. „Poate după ce dispar eu de aici“, gîndeşte el.

* * *

Vîntul poartă pe cer zdrenţe de nori de culoare oranj. Mundy coboară în salturi drumul abrupt, sperînd că oboseala fizică va declanşa un soi de iluminare interioară. Cu fiecare pas făcut, vocile pe care le aude în minte devin tot mai apăsate: refuză, trimite banii înapoi, spune nu – dar cui? Trebuie să discute cu Sasha, dar nu are cum să dea de el: *Trebuie să plec imediat la Paris... Răspund personal de înfiinţarea bibliotecilor universităţii...* „Da, lua-te-ar naiba, dar ce număr de telefon ai? N-am întrebat.“

– Punct de trece a frontierei, rosteşte el cu voce tare şi parcă simte în burtă un şoarece flămînd.

Un lanţ de grăniceri sau poliţişti de frontieră – nu-şi dă seama exact – stă înşirat de-a latul potecii, la vreo douăzeci de paşi de el. I-a şi numărat: nouă. Poartă pantaloni cenuşiu cu albastru şi haine cu şnururi roşii; Mundy presupune că sînt austrieci, nu nemţi, căci încă n-a văzut în Germania o asemenea uniformă. Toţi ţin armele îndreptate spre el. Iar în spatele lor se agită cîţiva bărbaţi în civil.

Unele dintre arme sînt îndreptate spre cap, restul spre talie, într-o nemişcare ce trădează ţintaşi de elită. Dintr-o portavoce răsună o voce bubuitoare care îi cere în limba germană să ducă mîinile la cap *imediat*. În timp ce dă curs ordinului, vede şi alţi soldaţi în stînga şi în dreapta lui, probabil cîte doisprezece de fiecare parte. Apoi bagă de seamă că s-au aşezat în aşa fel încît, dacă ar fi să tragă în el, să nu se împuşte unii pe alţii. Portavocea este în posesia grupului din faţă, iar glasul răsună ca un ricoşeu de glonţ ce nu vrea să se stingă. Un accent pronunţat bavarez; ar putea fi austriac.

– Ia-ţi mîinile de pe cap şi întinde braţele în sus!

Face exact ce i se spune.

– Scutură-ţi braţele în lături!

Le flutură.

– Scoate-ţi ceasul! Dă-i drumul pe pămînt! Suflecă-ţi mînecile!! Mai sus! Pînă la umeri!

Îşi trage mînecile cît de sus poate.

– Rămîi cu braţele în aer şi întoarce-te! Continuă! Stai pe loc!! Ce ai în buzunare?

– Paşaportul şi nişte bani.

– Altceva?

– Nu.

– Şi în buzunarele interioare?

– Nimic.

– Armă?

– Nu.

– Bombă?

– Nu.

– Sigur?

– Absolut.

Mundy l-a identificat pe bărbatul care îi porunceşte. E cel care e diferit de ceilalţi în şirul de nouă soldaţi. Chipiu şi ghete de munte. Nu are armă, ci doar un binoclu. De fiecare dată cînd i se adresează, trebuie să lase în jos binoclul şi să apuce portavocea.

– Înainte de a-ţi scoate haina, trebuie să-ţi mai spun ceva. Eşti pregătit?

– Da.

– Dacă atingi buzunarele hainei sau bagi mîna înăuntru, eşti mort. Ai înţeles?

– Înţeles.

– *Folosind doar o mînă,* scoate-ţi haina. Încet, uşurel. Să nu faci mişcări bruşte, altfel tragem. Nici o problemă. Noi omorîm oameni. Nu ne pasă. Poate că şi tu ucizi, nu?

Folosindu-se de mîna stîngă şi împungînd cu dreapta rigid în sus, Mundy găseşte capătul de la gît al fermoarului şi îl trage precaut în jos.

– Bun. *Acum.*

Se strecoară afară din haină şi o lasă indiferent să cadă la pămînt.

– Palmele pe după cap. Bravo. Acum fă cinci paşi mari spre stînga. Stop.

Mundy execută ordinul şi observă pe furiş cum un tînăr şi brav jandarm se apropie de haină, o împunge cu capătul ţevii, apoi o întoarce pe dos.

– N-are nimic, domnule căpitan! raportează el.

Apoi, act de curaj suprem, tînărul își pune arma pe umăr, ridică haina și o duce în josul pantei, către șeful lui, unde îi dă drumul hainei la pămînt, de parcă ar fi vreun trofeu de vînătoare.

– Scoate-ți cămașa!

Mundy execută ordinul. Nu poartă maiou. Zara spune că e prea slab. Mustafa susține că e prea gras.

– Acum pantoful stîng. *Ușurel!*

Își scoate pantoful. Încet.

– Dreptul.

Se apleacă și-și scoate și celălalt pantof. Tot încet.

– Acum șosetele. Bravo. Fă cinci pași la dreapta!

S-a întors de unde a plecat și rămîne cu picioarele printre scaieți.

– Desfă-ți cureaua! *Încet!* Pune-o pe pămînt! Dezbracă-te în pielea goală – da, și chiloții! Mîinile la ceafă. Cum te numești?

– Mundy. Edward Mundy. Cetățean britanic.

– Născut unde?

Căpitanul ține pașaportul într-o mînă, în cealaltă avînd binoclul și confruntă răspunsurile lui Mundy. Pesemne că l-a extras din buzunarul hainei.

– Cincisprezece august 1947.

– Locul?

– Lahore, Pakistan.

– De ce ai pașaport britanic dacă ești din Pakistan?

Întrebarea e prea grosolană pentru un bărbat gol, neînarmat. „Cînd mama a intrat în chinurile facerii, soarele era încă indian. Cînd a murit, devenise pakistanez, dar tu n-ai fi în stare să pricepi asta."

– Tatăl meu a fost cetățean britanic, răspunde el. „Iar mama, irlandeză", ar putea adăuga, însă nu simte nevoia.

Un soldat în vîrstă, cu sprîncene stufoase ca Moș Crăciun, urcă chinuit panta spre el, în timp ce își trage pe mîini o pereche de mănuși din cauciuc. E însoțit de același jandarm tînăr și plin de curaj care de data asta are în mînă o pijama purpurie.

– Apleacă-te, fiule, îi spune individul mai în vîrstă. Dacă faci probleme, ne împușcă pe toți, așa că fii cuminte.

Asta mi s-a întîmplat ultima oară cînd am fost recrutat ca agent secret. Kate a socotit că aveam cancer de prostată, fiindcă mergeam prea des la toaletă, dar era pe bază nervoasă. Individul cel bătrîn își vîră pînă la cot mîna în fundul lui Mundy, dar nu găsește ce caută, fiindcă strigă *„Nix"* către căpitan. Bluza purpurie nu are nasturi, astfel că Mundy trebuie să și-o tragă peste cap. Pantalonii sînt prea largi, chiar după ce strînge toate cataramele la maximum.

Doi bărbați l-au prins de brațe și i le blochează la spate. Aude pocnetul metalic produs de închiderea cătușelor. Un căluș din cauciuc îi este vîrît cu forța în gură. Pe ochi i se pun ochelari negri. Ar vrea să strige, dar nu poate decît să gîngurească. Ar voi să se prăbușească, dar nu poate să facă nici asta, pentru că este luat pe sus și dus cu forța în josul pantei. Simte cum gura i se umple de gaze de eșapament cînd este împins cu fața în jos pe podeaua din oțel, care vibrează, și se trezește înconjurat de călcîie. A revenit în Sicriul din oțel și se îndreaptă spre triaj, dar nu are speranța ca Sasha să apară cu cheia salvatoare. Podeaua face un salt înainte, iar tălpile i se izbesc de ușile din spate. Acest act de nesupunere îl fericește cu ceea ce se dovedește a fi, în ciuda beznei depline ce-l înconjoară, o lovitură peste ochi care îl orbește cu totul. Schimbare a sistemului de referință: acum este Sasha, în furgoneta plină de cuști de cîine, plecat să ia prînzul cu Profesorul. Apoi redevine Mundy, în *grüne Minna*, în drum spre secția de poliție pentru a mai face o declarație, din proprie inițiativă.

O ultimă hurducătură și furgoneta oprește. Urcă chinuit o scară metalică, pe sub paletele rotorului unui elicopter pe care nu-l poate vedea. Este din nou lipit de podea, de data aceasta înlănțuit de punte. Elicopterul se înalță. I se face rău de la stomac. Aparatul zboară, nu-și dă seama cîtă vreme. Aterizează, este coborît din nou pe trepte, pe care nu le mai numără, traversează pista și trece printr-o serie de uși care se închid cu zgomot metalic. Este legat de un scaun, cu fața spre spătar, într-o încăpere din cărămidă cenușie, fără ferestre și cu ușă din oțel, dar îi trebuie ceva timp pînă-și dă seama că poate vedea.

După aceea, își aduce el aminte ulterior, trec doar cîteva ore și cîteva vieți pînă ce redevine un om liber, care poartă hainele proprii și stă pe un fotoliu îmbrăcat într-un material înflorat plasat într-un birou aranjat atrăgător, cu mobilier din lemn de trandafir și cu trofee militare, cu fotografii înfățișînd piloți eroici surprinși făcînd semn cu mîna din carlingile avioanelor și cu un buștean care arde la nesfîrșit, voios, în focul unui șemineu. Cu o mînă ține o compresă

caldă la ochi. În cealaltă are un pahar imens în care i s-a făcut un cocteil cu Martini. Iar de cealaltă parte a camerei stă vechiul său prieten şi confident Orville J. Rourke – poţi să-mi spui Jay – de la Agenţia Centrală de Informaţii din Langley, Virginia – şi, „la naiba, Ted, nu pari să fi îmbătrînit nici cu o zi de cînd făceam plimbările acelea trăsnite prin Londra acum nu ştiu cîţi ani".

* * *

Acum, cînd reuşeşte să pună totul cap la cap, revenirea la viaţă s-a desfăşurat în trei etape.

Întîi a fost Mundy-Teroristul-Prizonier, legat cu lanţuri de un scaun, ascultînd o ploaie de întrebări agresive adresate de doi americani tineri şi de o doamnă respectabilă care bolborosea mereu în arabă către el, probabil cu speranţa că se va da de gol.

Apoi a fost Mundy-Obiect-de-Îngrijorare – la început pentru un tînăr medic, de asemenea american şi, după purtare, militar. Acesta fusese însoţit de o ordonanţă care a adus hainele lui Mundy pe un umeraş. „Doctorul ar trebui *să arunce o privire la ochiul dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi, domnule.*"

Şi ordonanţa i se adresase politicos.

– Domnule, avem o cameră de odihnă alături, găsiţi şi un aparat de ras, dacă aveţi nevoie, a zis el, atîrnînd umeraşul de clanţa uşii deschise.

Medicul i-a comunicat lui Mundy că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa ochiului. Doar să nu-l suprasolicite. Dacă îl deranjează, să pună un plasture peste el. Oricînd dispus să le facă tuturor pe plac, a mulţumit şi curînd şi-a pus plasturele peste ochi.

Iar după aceea a devenit Mundy-cel-Darnic, ţinînd sfat în aceeaşi încăpere în care se află şi acum, fiind îmbiat cu ceşti de cafea fierbinte, cu prăjiturele şi cu ţigări Camel pe care însă nu le dorea, timp în care a primit scuzele celor care nu-l recunoscuseră, însă el i-a asigurat că nu le poartă pică, totul e iertat şi uitat. Iar tinerii şi tinerele care acum se jenează de propria purtare aveau şi nume precum Hank, Jeff, Nan sau Art şi ţineau să-l informeze pe Mundy că şeful operaţiunilor tocmai urma să sosească de la Berlin şi pînă una-alta – în fine, vai, domnule ce putem spune, regretăm, n-am avut habar cine sînteţi şi – acum i se adresează Art – *sînt foarte mîndru să vă cunosc, domnule Mundy, la cursul de pregătire ne-au prezentat acţiunile dumneavoastră* – prin asta voia să spună, a presupus Mundy, că e vorba de activitatea lui de spion pe vremea războiului rece, nu de cea de profesor cu probleme financiare sau de slujitor fidel al regretatului rege Ludwig. Iar modul în care a putut Art să asocieze numele lui Mundy cu un studiu de caz ce se predă la şcoala de instruire a CIA reprezintă încă un mister, singura explicaţie fiind că, în revolta lui, Jay Rourke făcuse uz de asta pentru a le da peste nas în legătură cu felul în care procedaseră. „Fiindcă domnul Rourke este supărat rău pe noi, domnule", şi ţine ca Mundy să ştie asta înainte de sosirea şefului.

– Cred că putem să-i scuzăm pe mucoşii ăştia spunînd că au respectat ordinele primite, rezumă Rourke situaţia o oră mai tîrziu, clătinînd îndurerat din cap.

Mundy spune că ştie, ştie. „Nici Rourke nu s-a schimbat prea mult", socoteşte el. Păcat. Cînd e vorba de oameni, vezi în ei ceea ce crezi că ştii deja despre ei, de aceea Mundy remarcă acelaşi ticălos slăbănog din Boston, cu aspect atrăgător, cu vorba înceată, adică aşa cum a fost mereu Rourke, purtînd costum cumpărat din Dublin şi pantofi de la Harvard, călcînd apăsat şi avînd un farmec tipic irlandez.

– Mare păcat că nu ne-am putut lua rămas-bun civilizat, îşi aminteşte Rourke, ca şi cum ar simţi că ar trebui să mărturisească şi un alt păcat. Nu ştiu ce criză a izbucnit atunci, atît de subit încît n-am avut timp să-mi recuperez nici periuţa de dinţi. Şi, la naiba, să mă pici cu ceară, Ted, şi nu mi-aş putea aduce aminte ce anume a fost, de fapt. Nici măcar în situaţia asta.

Mundy gîndeşte la fel, de aceea soarbe o gură din paharul cu Martini.

– Noi i-am comunicat omului nostru de legătură din Austria că ne interesează o anumită casă – bănuim că ar avea legătură cu diverse activităţi teroriste şi vrem să fim anunţaţi primii dacă apare cineva suspect în acel loc – ei bine, cred că asta am cerut şi de astfel de chestii trebuie să ne ocupăm în prezent. O îngăduinţă exagerată din partea amicilor şi a aliaţilor noştri şi dispreţul faţă de drepturile umane ale oamenilor nevinovaţi.

„Iar voi continuaţi cu aceeaşi prefăcută atitudine revoltătoare", bagă Mundy de seamă.

– Ce părere ai de război? îl întreabă Rourke.

– Îl detest, răspunde Mundy, lovind mingea înapoi cît de puternic îi permite starea de imponderabilitate.

– Şi eu. Agenţia nu i-a încurajat deloc pe evangheliştii ăia nenorociţi de la Washington, pe cuvîntul meu.

Mundy spune că îl crede oricum.

– Ted, ce-ar fi să nu ne mai învîrtim în jurul cozii?

– Dacă asta crezi că facem...

– Atunci fă bine şi explică-mi, Ted, ce căutai acolo la ora patru dimineaţa, pentru Dumnezeu, cotrobăind printr-o casă care prezintă un anume interes pentru noi? Serios, asta rămîne între noi, cînd m-am îmbarcat şi cît am zburat, mi-a fost imposibil să nu mă întreb dacă nu cumva am procedat bine prinzîndu-te.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Mundy s-a gîndit îndelung la modul în care să răspundă la întrebările lui Rourke şi a ajuns la concluzia, nu tocmai plăcută, că trebuie să-i spună adevărul. A văzut chestiunea din punctul de vedere al lui Sasha, dar şi din propria lui poziţie. A analizat atent rugămintea lui Sasha de a păstra confidenţialitatea, dar şi contractul de o mie de dolari încheiat cu Richard, însă a hotărît că în condiţiile de faţă nici unul din ele nu mai trebuie respectat. Doar în privinţa marelui plan al lui Dimitri şi al războiului declarat de el împotriva puterii corupte a Americii corporative simte îndemnul de a mai îndulci puţin lucrurile. În rest, este dispus să adopte din nou vechiul obicei de a dezvălui totul cu sinceritate.

La urma urmelor, ce înseamnă un beţişor parfumat pentru nişte prieteni vechi?

Iar Rourke, exact ca pe vremea cînd se întîlneau în Eaton Place, îl ascultă cu amestecul acela de îngăduinţă magnanimă şi cu o oarecare lipsă de respect faţă de autoritate, lucru ce face ca discuţia cu el să fie o plăcere deosebită. Cînd Mundy îşi termină relatarea, Rourke rămîne multă vreme nemişcat, cu bărbia în palmă, privind în gol şi permiţîndu-şi doar cîte o uşoară clătinare din cap, apoi strînge sumbru din buze, după care se ridică de pe scaun şi, ca un educator, măsoară încăperea cu mîinile vîrîte adînc în buzunarele pantalonilor din gabardină.

– Ted, ai cumva *idee* ce-a făcut Sasha în ultimii zece ani? întreabă el, apăsînd atît de tare pe cuvîntul *idee,* încît Mundy se aşteaptă la ce e mai rău. Oamenii cu care a avut relaţii, locurile nepotrivite în care a călcat?

– Nu prea.

– Nu ți-a spus Sasha pe unde a fost? Cu cine *și-a făcut de lucru?*

– N-am discutat foarte mult. Mi-a scris cîte ceva cît a umblat haihui. Nimic relevant.

– Haihui? A folosit el cuvîntul acesta?

– Nu, e de la mine.

– Iar acolo, în apartamentul păzit de la marginea lacului, ți-a spus că Dimitri e un om deosebit și măreț?

– E destul de atras de el.

– Și tu nu ai constatat nici o *schimbare* la el, după atîția ani de absență – o modificare infinitezimală, vreo senzație că s-a distanțat, că s-a îndepărtat de tine, într-un sens pe care nu-l poți denumi?

– A rămas același tip ciudat cum era și înainte, din cîte mi-am dat seama, spune Mundy stîngaci, simțind că nu-i prea place întorsătura pe care o ia discuția.

– Ți-a dat Sasha de bănuit cît de cît ce părere are despre atentatul din 11 septembrie?

– L-a socotit o acțiune mișelească.

– Nici măcar o chestie de genul „era de așteptat“?

– Nici vorbă de așa ceva, ceea ce mi s-a părut uimitor.

– Uimitor?

– Păi, avînd în vedere vorbele pe care le arunca la adresa Americii și chestiile pe care le-a văzut cît a umblat de colo-colo, nu m-ar fi surprins dacă ar fi spus: „Ticăloșii aceia și-o merită“.

– Și chiar n-a făcut-o?

– Dimpotrivă.

– Iar asta e dintr-o scrisoare?

– Sigur.

– O scrisoare pe un singur subiect – rezervată evenimentului?

– Au fost mai multe. Asta e doar una dintre ele.

– Scrisă cînd?

– La cîteva zile după atentat. Poate a doua zi. Nu cred că am citit-o prea atent.

– De unde venea?

– Pesemne că din Sri Lanka. Ținea acolo niște prelegeri.

– Și ți s-a părut convingătoare? N-ai avut sentimentul că era... cum să spun?

– Cum anume?

Rourke ridică din umeri, gest complicat și înșelător.

– Scrisă pentru a fi citită, poate. În cazul în care amicul lui Ted se gîndea să o predea vreuneia dintre legăturile lui din Serviciul de Informații Britanic?

– Nu, nu mi s-a părut, spune Mundy răspicat către Rourke, rămas cu spatele la el, și așteaptă ca acesta să se întoarcă, însă el n-o face.

– Ted, cînd ai stat la Berlin alături de Sasha, acum mulți ani, avea păreri clare privind *acțiunea directă?*

– Se opunea ferm unor asemenea metode. În totalitate.

– Avea și motive?

– Bineînțeles. Violența face jocul reacționarilor. Prin asta te-ai înfrînt singur. O spunea mereu, mereu. În zeci de feluri.

– Deci era un tip practic. Violența nu dă roade, și atunci să alegem o cale care dă. Dacă ar fi mers, alegea soluția asta.

– Poți s-o numești practică. Poți să-i spui morală. Pentru el era un crez esențial. Dacă ar fi crezut în bombe, atunci ar fi aruncat bombe. Ăsta e el. Nu credea în ele, așa că cei care apelau la bombe au acaparat mișcarea de protest, iar el a comis greșeala vieții lui sărind Zidul Berlinului de partea nepotrivită.

Mundy protestează prea mult și își dă seama de asta. Însă insinuările lui Rourke au declanșat în mintea lui niște semnale de alarmă care trebuie acoperite prin vociferări.

– Așadar, dacă ți-aș spune că el a sărit *alt* zid, ai fi chiar surprins? îl întreabă Rourke pe un ton apatic.

– Depinde de zidul la care faci trimitere.

– Ba nu. Știi prea bine, Ted Mundy – și mai stăpînit. Vorbim despre alegerea drumului crimei. Vorbim despre un infirm obsedat, care vrea să fie supervedetă, altfel e un nimeni.

Rourke își răsfiră degetele mîinilor și pare să invoce focul etern din șemineu. *„Eu sînt Sasha fundamentalistul. Priviți-mă! Fac rîurile să-și iasă din matcă și mut munții din loc. Stau la picioarele marilor filozofi și transform vorbele lor în fapte.“*

– Știi cine e Dimitri cînd nu este Dimitri?

Mundy își frămîntă fața cu degetele, ascunzînd astfel expresia care pesemne s-a întipărit pe ea.

– Nu. Nu știu? Cine?

Rourke s-a apropiat: atît de aproape încît acum poate să-și pună palmele pe brațele scaunului pe care stă Mundy; se apleacă spre el

şi îl priveşte cu teama respectuoasă faţă de secretul pe care este pe cale să-l dezvăluie.

– Ted, asta rămîne între noi. Avionul cu care am venit... A fost gol. Nici n-am plecat vreo clipă din biroul meu de la Berlin şi am şase martori care pot jura că am fost acolo. Dimitri ţi-a spus că e un artist al vieţii ascunse?

– Da.

– Aş prefera să-l urmăresc pe Lucifer decît pe Dimitri. Nu foloseşte telefoane, nici nu se atinge de un mobil. Computere, e-mail, maşini de scris electronice, umila poştă, nici atît.

Mundy îşi aduce aminte de tehnica rudimentară folosită în fermă.

– E în stare să călătorească opt mii de kilometri ca să rostească o şoaptă în urechea cuiva din mijlocul Saharei. Dacă îţi trimite o ilustrată, trebuie să te uiţi la imagine, pentru că acolo se află mesajul. Trăieşte pe picior mare sau în sărăcie, dar nici nu se sinchiseşte. Niciodată nu doarme a doua noapte în acelaşi pat. Închiriază o casă pe numele altcuiva – la Viena, Paris, în Toscana sau în vîrf de munte –, se instalează, dă impresia că va locui acolo tot restul vieţii, iar a doua zi dimineaţa îl găseşti în vreo peşteră nenorocită din Turcia.

– În sprijinul a ce?

– A bombei care explodează în mijlocul vreunei pieţe. A folosit bombe pentru anarhiştii spanioli împotriva lui Franco, pentru basci împotriva spaniolilor şi pentru Brigăzile Roşii împotriva comuniştilor italieni. A luptat cot la cot cu Tupamaros şi cu toate facţiunile palestiniene şi a colaborat cu ambele părţi în conflictul din Irlanda. Îmi dai voie să-ţi spun care este acum mesajul lui către bătrîna Europă? Are să-ţi placă la nebunie.

Aşteptînd deznodămîntul, Mundy se gîndeşte că Rourke simte o plăcere secretă să pună în contrast obscenitatea vieţii cu propria lui eleganţă. Cu cît e mai dezgustătoare propunerea, cu atît mai curtenitoare îi este purtarea. Ca şi cum ar dori să demonstreze asta, Rourke s-a reinstalat pe fotoliu, şi-a întins picioarele în faţă şi s-a recompensat cu încă o înghiţitură de Martini sec.

– „Oameni buni, zice Dimitri, la naiba, a venit vremea ca noi, europenii furioşi, să nu mai fim atît de pretenţioşi. Ce-ar fi să dăm dovadă de puţină solidaritate cu cei care au înfăptuit cea mai senzaţională acţiune anticapitalistă de la inventarea prafului de puşcă? N-ar fi mai bine să le întindem o mînă prietenească fraţilor şi surorilor de arme de pe tot globul, în loc să mîrîim împotriva micilor imperfecţiuni pe care le descoperim în funcţionarea democraţiei? Oare nu ne uneşte ura faţă de duşmanul comun? Băieţii ăştia din al-Qaida au realizat tot ce a visat Mihail Bakunin. Dacă antifasciştii nu-s în stare să accepte diversitatea în rîndurile lor, atunci cine altcineva ar putea-o face?“

Îşi aşază paharul, surprinde privirea lui Mundy şi surîde.

– Ted, aşa e Dimitri. Asta cînd devine el însuşi şi nu mai este Dimitri, bineînţeles. Deci acesta este ultimul manipulator al lui Sasha. Şi atunci putem trece la următoarea întrebare, Ted: „Ce reprezintă Ted Mundy într-o asemenea ecuaţie?“

– Ştii prea bine ce reprezint, izbucneşte Mundy. Luni întregi ai tot adulmecat prin lenjeria mea intimă, ticălos ce eşti!

– Ei, *las-o mai moale,* Ted! Asta a fost *atunci*. Acum trăim vremuri în care oricine poate deveni o bombă. Eşti cu noi sau împotriva noastră?

* * *

De astă dată e rîndul lui Mundy să se plimbe prin cameră pentru a se calma cît de cît.

– Tot nu înţeleg ce vrea Dimitri, recunoaşte el.

– Tu ar trebui să-mi spui asta, Ted. Noi ştim totul şi, de fapt, habar nu avem. E în legătură cu oameni care au relaţii cu grupuri anarhiste din întreaga Europă. Chestii mari. Flirtează cu profesori europeni de renume care au scris studii antiamericane. Vorbeşte foarte înfocat de intenţia de a expune Marea Minciună. Are discipoli. Insistă ca aceştia să poarte aceleaşi haine ca inamicul. Există şi o zicală pe care o foloseşte mereu: fasciştii ezită cînd e vorba să facă o gaură cu pistolul într-un costum scump. Ţi-a povestit întîmplarea?

– Nu.

Aşezîndu-se mai comod pe fotoliu, Rourke îşi îngăduie o diversiune.

– Extrem de amuzantă! Odată, a fost surprins într-un schimb de focuri cu poliţia greacă şi avea pe el un costum de şapte sute de dolari. Rămăsese fără muniţie într-o piaţă din mijlocul Atenei şi stătea cu pistolul gol în mînă uitîndu-se exact spre gaura ţevii unui

ţintaş situat pe un acoperiş care îl avea în vizor. Şi-a pus pălăria cu boruri late pe cap şi a ieşit din piaţă, iar ţintaşul nu a găsit curajul să-i găurească acel costum de şapte sute de dolari. Sigur nu ţi-a spus povestea asta?

– De unde are atîţia bani? vrea Mundy să ştie şi priveşte fix pe fereastra cu geam opac.

– De pretutindeni. Mici pachete, care nu seamănă unul cu altul. Vin din toate părţile. Ne irită la culme: prea mulţi bani. În prezent, din Orientul Mijlociu. Data trecută proveneau din America de Sud. Cine îl alimentează? Pentru ce? Ce dracu' vrea să facă cu ei? Chiar vrea toată lumea, aşa brusc, să rostească *adevărul?* Ca şi cum urşii din pădure s-ar hrăni cu dulciuri. Pe de altă parte, îmbătrîneşte. Îşi cere drepturile ce i se datorează din toate părţile. De ce? Care îi este miza? Noi credem că nu vrea să moară înainte de a da marea lovitură.

– Ce fel de lovitură?

– Păi, ce fel? Heidelberg-ul e oraşul în care interesele Germaniei se confundă cu cele ale Americii. Un oraş frumos pe care noi nu l-am bombardat în 1945 pentru ca America să-şi poată plasa undeva cartierul general după terminarea războiului. Mark Twain era înnebunit după acest oraş; America şi-a început existenţa posthitleristă şi antisovietică la Heidelberg. Acolo găseşti Satul american Mark Twain şi Satul american Patrick Henry, cu o populaţie de nu-ştiu-cîte mii de americani. Acolo sînt găzduite cartierul general al Armatei americane pentru Europa şi o serie de alte comandamente importante. În 1972, banda Baader-Meinhof a ucis cîţiva soldaţi americani şi a folosit bazooka pentru a arunca în aer automobilul unui general american NATO şi era cît pe ce să-l lichideze şi pe general. Dacă vrei să învrăjbeşti America şi Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuşi acest lucru. Îţi place oraşul.

– Îl ador.

– Atunci poate ne ajuţi să-l salvăm.

Mundy a descoperit, în cele din urmă, care îi sînt sentimentele faţă de Rourke. Acesta păstrează ceva fundamental ce nu poate fi schimbat, ceva jignitor de proaspăt. Ridurile pe care pînă acum Mundy le-a confundat cu cele produse de experienţele vieţii sînt, de fapt, cele ale unui copil protejat din cale-afară, care nu a fost bătut de poliţie, n-a trecut ilegal peste graniţe, n-a fost închis în

Hotelul Alb sau legat ca un grăsun şi ţinut în lanţuri pe podeaua unui elicopter. În această privinţă, el întruchipează ceea ce Mundy consideră cea mai puţin atrăgătoare trăsătură atît a liderilor occidentali, cît şi a purtătorilor lor de cuvînt: o încredere în sine semănînd a levitaţie, care transcende realitatea suferinţei umane.

Se trezeşte la realitate şi constată că Rourke îl recrutează. Nu cu disperarea lui Sasha, nici cu aluzii subliminale ca Amory sau fără ocolişuri, ca Profesorul, nici cu flerul mesianic al lui Dimitri. Cu toate astea, în mod convingător.

– Faci acelaşi joc pe care l-ai mai făcut, Ted. Devii omul nostru. Te prefaci a fi omul lor. Rămîi cu ei. Aştepţi. Veghezi şi tragi cu urechea. Te porţi frumos cu Sasha şi Dimitri şi cu oricine îţi mai apare în viaţă. Şi descoperi ce se pune la cale.

– Poate că Sasha nu ştie.

– Ba nu, *ştie,* Ted. Sasha e un trădător, nu uita.

– Faţă de cine?

– Nu şi-a spionat propriul popor? Poate găseşti tu un cuvînt mai blînd pentru asta. Tatăl lui n-a schimbat tabăra de două ori? Pentru noi, Sasha a fost o persoană intens urmărită în ultimii ani. Nu pierdem din ochi asemenea oameni. Nici măcar cînd o pornesc brambura să caute vreun nou zeu care să le redea scînteia vieţii. Face o pauză pentru a-i permite lui Mundy să pună aceste afirmaţii la îndoială, dar Mundy nu-i face jocul. Iar cînd crezi că ai aşteptat destul, mai zăboveşti puţin. Fiindcă aşa se practică acest joc: urmărindu-l pînă la capăt, pînă cînd vine clipa de magie, şi atunci agentul special Ted Mundy sare pe masă, îşi flutură legitimaţia şi spune: „Gata, băieţi, v-aţi distrat cît v-aţi distrat, dar a sosit vremea să tragem cortina. Aşa că, aruncaţi armele şi ridicaţi mîinile fiindcă sînteţi înconjuraţi". Ted, vrei să-mi pui o întrebare.

– Şi ce garanţii mi se oferă?

Rourke afişează zîmbetul ospitalier, potrivit unor asemenea ocazii.

– Dacă treaba se termină aşa cum credem noi, protecţie totală a martorilor pentru tine şi ai tăi, asigurarea unei reşedinţe, o sumă lichidă de ordinul milioanelor şi-ţi păstrezi proprietatea. Te reprofilezi, deşi eşti cam bătrîior pentru asta. Vrei să discutăm şi cifrele?

– Te cred pe cuvînt.

– Vei salva vieţi. Multe, probabil. Vrei să te mai gîndeşti? Număr pînă la zece.

– În caz contrar?

– Nu văd alternativă, Ted. Încerc, îmi zdrobesc creierii, îmi consult sentimentele. Ai putea merge la poliţia germană. Te-ar putea ajuta. Au mai făcut-o. Eşti expatriat britanic şi fost anarhist din Berlin care trăieşte cu o fostă prostituată de origine turcă; sînt convins că ai atrage atenţia lor.

A spus Mundy ceva? Pesemne că nu.

– În esenţă, eu am bănuiala că poliţia germană te va arunca în braţele Serviciilor Secrete, care te vor da pe mîna noastră. Nu cred că-ţi va da cineva pace. Doar nu ne-am ales meseria asta ca să ne aflăm în treabă. Prezinţi prea mult interes, zău.

Îşi apleacă urechea, aşteptînd răspunsul.

– Am auzit da? Am perceput cumva o clătinare afirmativă din cap?

Aşa s-ar părea. Dar o aprobare dată cu gîndurile aiurea, fiindcă mintea lui Mundy, cîtă i-a mai rămas, e departe, tocmai la Paris, alături de Sasha şi de prietenii lui savanţi, care fac parte din comisia de înfiinţare a fondului bibliotecii. *Sîntem de nedespărţit, Teddy. Asta mi-e convingerea. Am îndurat atîtea împreună... Cîndva, m-ai salvat. Oferă-mi măcar ultima şansă de a deveni calea mîntuirii tale.*

* * *

Mundy aşteaptă.

Şi după ce a aşteptat, mai aşteaptă puţin.

Imposibil ca două lucruri să se petreacă simultan. Cît aşteaptă, totul decurge linear. Aşteaptă la Linderhof şi acasă plicul de la Sasha, cu scrisul familiar, avînd linii ascuţite, glasul lui Sasha, estompat de linia telefonică.

Face o călătorie de o zi la Heidelberg, o călătorie cu trenul care durează trei ore dus, trei întors, şi discută cu cei care fac curăţenie, construiesc şi decorează, dar nu-l aşteaptă nici un mesaj de la Sasha, iar cînd revine acasă la miez de noapte constată că Zara, surprinzător, s-a întors mai devreme.

Ea îşi dă seama că el ştie ceva despre care nu vrea să discute. Bănuiala i-a fost stîrnită cînd el a rămas la Heidelberg în acea noapte. Nu crede că Mundy a avut a doua întîlnire cu bancherii în dimineaţa următoare. Şi vînătaia de la ochi nu poate fi ascunsă.

– M-am lovit de o schelă de construcţii, susţine el, şi nu este pentru prima oară. Mergeam pe o străduţă îngustă şi n-am văzut bucata de scîndură, aşa că am luat-o drept în ochi. Acesta-i preţul pe care trebuie să-l plătesc pentru că sînt înalt. Trebuia să mă uit pe unde merg.

– Dar ce vor de la tine bancherii aceia în care nu cred deloc? Fereşte-te de ei! Sînt mai răi decît poliţia.

El încearcă să-i explice cîteva dintre pretenţiile lor.

– Sînt oameni de treabă, o asigură el. Încearcă să mă ajute. Investeşte şi banca nişte bani, iar dacă reuşesc să pun şcoala pe picioare, s-ar putea să mă lase s-o conduc. Cum să spun, merită să fac încercarea.

Cunoştinţele ei de germană sînt acceptabile, cele de turcă ale lui Mundy, inexistente. Pot discuta chestiuni generale, dar pot apela la Mustafa, care se simte mîndru să le servească drept interpret. În ceea ce priveşte sentimentele dintre ei, e suficient să-şi consulte reciproc trăsăturile feţei, ochii şi trupurile. Acum Zara citeşte pe faţa lui dorinţa de evadare. Iar Mundy îi descoperă teama.

În dimineaţa următoare pe care o petrece la Linderhof, face o incursiune pînă în centrala termică şi dezgroapă cei o mie de dolari primiţi de la Richard. În aceeaşi seară, cu un sentiment de disperare pe care abia reuşeşte să şi-l ţină sub control, dă banii la o clinică dentară. Dinţii rupţi ai Zarei trebuie refăcuţi. Însă cînd îi arată chitanţa, la început Zara nu-şi poate stăpîni entuziasmul, apoi recade în starea de amărăciune de dinainte. Prin Mustafa, îl acuză pe Mundy că a furat banii. Face un efort de imaginaţie epuizant ca să o convingă.

– Mi-au dat o primă, Zara. Asta pentru tururile suplimentare pe care le-am făcut cînd alţii erau în concediu, un soi de bacşiş.

Se face de rîs, în ciuda experienţei lui în arta minciunii, iar mai apoi, în pat, cînd încearcă să o atingă, ea se trage deoparte.

– *Nu mă mai iubeşti*, spune ea.

O zi mai tîrziu, Mustafa îl ia peste picior în legătură cu prietena care a existat doar în vorbe şi întinde cam mult coarda. Mundy se răsteşte la el, apoi i se face ruşine. În compensaţie, trudeşte ca un rob la Domul din piatră şi comandă computerul la care Mustafa visează de atîta vreme.

Rourke îl sună pe noul său agent, în fiecare zi, pe jegul lui de mobil exact la ora douăsprezece şi jumătate, în pauza de masă a lui

Mundy. În cursul discuției purtate după recrutare, Rourke a încercat din răsputeri să-l convingă pe Mundy să accepte ultimul model pus la dispoziție de Agenție, care este extrem de sigur și are o mulțime de facilități, dar Mundy nici nu vrea să audă.

– Sînt ultimul luddit din breasla spionilor, Jay. Îmi pare teribil de rău.

A citit el undeva, dar nu spune asta, că telefoanele mobile, dacă ajung pe mîna cui nu trebuie, pot spulbera capetele oamenilor. Ca de obicei, Rourke îl ia direct, fără *Bună, Ted* sau *Sînt Jay*.

– Michael și prietenii lui aproape că și-au făcut treaba, îl anunță el. Michael este Sasha. S-ar putea să te caute peste vreo două zile.

Prin urmare, trebuie să-l aștepte. Pe Michael.

Cele două zile se fac patru. Rourke îl sfătuiește să nu se agite, Michael a dat peste niște prieteni.

În a cincea zi, trecînd prin dreptul birourilor administrației, Mundy observă un plic alb ce-i este adresat, cu numele imprimat și cu ștampila poștei din Viena. Scrisoarea e scrisă pe hîrtie simplă, cu dată, dar nesemnată. Fără adresa expeditorului. Textul este în engleză.

> Stimate domnule Mundy,
>
> Miercuri 11 iunie, între orele 17.00 și 19.00, școlii dumneavoastră îi va fi livrat un transport considerabil de cărți. Vă rog să fiți prezent pentru a le recepționa. Transportul va fi însoțit de reprezentantul nostru.

Nu i se cere să răspundă, nici nu ar putea. Rourke îi spune să stea calm, reprezentantul va fi Michael.

* * *

Stînd sprijinit de fereastra arcuită de la etajul întîi a școlii din Heidelberg și privind către aleea din cărămizi ce se-ntindea pînă la porțile de fier, Mundy simte o adîncă ușurare, pentru că gîndurile și acțiunile au devenit în cele din urmă unul și același lucru.

Se află în locul spre care gîndurile i-au gonit mereu în ultimele două săptămîni. *Michael e pe drum*, i-a confirmat Rourke la telefonul mobil. *Trenul lui Michael a suferit o mică întîrziere, va ajunge la tine peste o jumătate de oră.* Buletinele informative ale lui Rourke sînt contrafăcute și imperioase. Mundy detestă asta. E îmbrăcat cu o haină veche din piele și pantaloni reiați – pe care nu le-a dat jos de cînd se simte captiv. Bănuiește că e supravegheat excesiv, dar n-are chef să devină un microfon ambulant. E aproape 17.20. Ultimul lucrător a plecat în urmă cu zece minute. Tipii de la Contrauniversitate s-au gîndit la toate.

În zilele cît a trebuit să aștepte, Mundy a analizat din toate punctele de vedere încurcătura în care se găsește, dar n-a reușit să ajungă la vreo rezolvare. Așa cum ar spune domnul Mandelbaum, a asamblat informațiile, însă unde a dispărut cunoașterea? Îmboldit de iminența sosirii lui Sasha, trece în revistă toate posibilitățile, începînd cu cea mai atrăgătoare.

Rourke și Agenția lui se amăgesc, procedînd la fel și cu mine. În tradiția meseriei lor, transformă fanteziile în profeții care se adeveresc de la sine. Dimitri are un trecut misterios, după cum singur recunoaște, dar s-a cumințit, iar intențiile lui nobile sînt întocmai cum le descrie el.

În sprijinul acestei argumentații stau următoarele elemente: Rourke a rămas același tîmpit care și-a pierdut patru luni străduindu-se să demonstreze că el și Sasha lucrau pentru Kremlin.

Argumente contra: caracterul iresponsabil al întregului circ organizat de Dimitri, banii de proveniență stranie, improbabilitatea realizării Viziunii Mărețe pe care și-o propune și presupusul sprijin pe care îl acordă unei alianțe dintre anarhiștii europeni și fundamentaliștii islamiști.

Rourke și Agenția au nimerit-o, Dimitri e rău spre foarte rău, iar Sasha e un credul nevinovat.

În sprijinul acestei afirmații: predispoziția lui Sasha spre flecăreală nu mai trebuie dovedită. E inteligent și sensibil, însă de îndată ce vine vorba de idealurile lui, aruncă peste bord capacitatea critică, de altfel foarte dezvoltată, și o ia pe cîmpii.

Împotriva afirmației de mai sus: din păcate, foarte puține elemente.

Dimitri e rău, așa cum susține Rourke și – pentru a-i cita pe înțelepții din Edinburgh – Sasha i-a devenit complice, în mod conștient și deliberat. Împreună, Dimitri și Sasha m-au luat la bord, deoarece, pentru a-și realiza ideile periculoase, au nevoie de școala mea.

Argumente pro: în cei treisprezece ani petrecuţi pe pustii, Sasha a ajuns să vadă cu ochii lui raptul şi distrugerea culturilor indigene de către industrializarea condusă de Occident. A suferit o umilinţă personală de nedescris şi a avut o tovărăşie pe măsură. Teoretic, Sasha ar avea motive întemeiate să aleagă ceea ce Rourke numeşte drumul întunecat.

Împotrivă: Sasha n-a minţit niciodată.

Mundy a purtat în minte aceste gînduri contradictorii, care se încaieră ca nişte copii, timp de două săptămîni, cît a fost treaz, a plimbat cîinele sau l-a ajutat cu dăruire pe Mustafa să-şi termine Domul, sau cît s-a străduit să potolească temerile Zarei, sau cît şi-a plimbat grupurile vorbitoare de engleză prin castelul regelui Ludwig cel Nebun. Aceste gînduri nu-i dau pace nici acum, cînd urmăreşte furgoneta albă, fără inscripţia vreunei firme, oprind în faţa porţilor.

Nu coboară nimeni. Asemenea lui Mundy, cei dinăuntru aşteaptă. Unul s-a cufundat în lectura unei cărţi. Celălalt vorbeşte pe mobil. Cu Dimitri, cu Richard? Sau cu Rourke? Furgoneta are plăcuţă de înmatriculare de Viena. Mundy memorează numărul. *Eşti extraordinar cînd vine vorba să memorezi, Ted,* îi spune un instructor linguşitor de la Edinburgh, *nu ştiu cum de reuşeşti, serios.* „Simplu, bătrîne, n-am altceva în minte.“ Prin dreptul porţilor trece o limuzină elegantă, Mercedes. Condusă de o negresă, cu un pasager alb, pe o aripă flutură un drapel al oraşului, un poliţist pe motocicletă deschide calea. Vreun ştab local, care-şi are probabil locuinţa undeva pe aceeaşi stradă. Limuzina e urmată de un taxi, proprietatea unui anume Werner Knau, căruia îi place să-şi înscrie numele cu litere gotice. Se deschide uşa din spate şi de acolo apare pantoful stîng al lui Sasha, apoi tot piciorul. Degetele de pianist se agaţă de marginea uşii. Acum Sasha a ieşit cu totul, avînd în mînă servieta de activist de partid. A rămas lîngă maşină, dar, spre deosebire de Mundy, nu trebuie să se bată peste buzunare pentru a descoperi unde-i sînt banii. Are portofel şi numără metodic mărunţişul, trecîndu-l dintr-o palmă în cealaltă, aşa cum a făcut-o la Berlin sau Weimar, Praga sau Gdansk şi în alte oraşe în care Estul întîlneşte Vestul în spiritul păcii, al prieteniei şi al cooperării. Plăteşte taximetristului şi schimbă cîteva cuvinte cu bărbaţii din furgonetă, indicînd în acelaşi timp spre aleea din cărămizi.

Părăsindu-şi postul de observaţie de la fereastră, Mundy coboară ca să-l întîmpine. „E din nou prima noastră zi, gîndeşte el. Să-l îmbrăţişez, ca Iuda? Ori să-i strîng mîna, nemţeşte? Sau abordez stilul britanic şi nu fac nici un pas?“

Deschide uşa. Sasha ţopăie fericit pe alee, îndreptîndu-se spre el. Ultimele raze de soare ale zilei îi luminează doar o parte a feţei. Mundy rămîne în capul scărilor. Sasha ajunge la un metru. Îi dă drumul servietei la pămînt şi îşi azvîrle braţele în lături, parcă pentru a îmbrăţişa întreaga lume, nu numai pe Mundy.

– Dumnezeule, Teddy! exclamă el. Casa ta, locul acesta – sîntem fantastici! Acum Heidelberg va deveni renumit pentru trei lucruri: Martin Luther, Max Weber şi Teddy Mundy! Poţi rămîne în Heidelberg peste noapte? Putem discuta, bea, juca? Ai timp?

– Dar tu? face Mundy.

– Mîine plec la Hamburg să discut cu nişte profesori importanţi, separat cu fiecare. În noaptea asta vreau să fiu un student bezmetic din Heidelberg. O să mă îmbăt, te provoc la duel şi-o să cînt *Wer soll das Bezahlen*[1], ca să mă trezesc într-o celulă rezervată studenţilor.

A pus mîna pe umărul lui Mundy şi e cît pe ce să-l folosească drept proptea, cînd se lasă brusc în jos şi scoate ceva din servietă.

– Uite. Pentru tine. Un cadou din Parisul cel decadent. Nu eşti singurul cu salariu bun. Avem frigider? Curent? Avem de toate, sînt convins.

Vîră obiectul cu forţa în mîinile lui Mundy: o sticlă de şampanie veche, cea mai bună care se poate găsi. Dar pe Sasha nu-l interesează mulţumirile lui Mundy. Îl dă la o parte şi intră în hol pentru a verifica noul regat, timp în care Mundy se detestă pentru gîndurile negre pe care Rourke i le-a vîrît în minte.

* * *

Întîi trebuie să rămînă în hol pentru ca Sasha să-şi desfete privirea cu frumuseţea tavanelor cu mulură, a scării impunătoare şi a rotondei lambrisate în mahon, cu uşi boltite ce dau spre fiecare clasă. Iar Mundy trebuie să vadă cum romburile colorate ale

[1] „Cine trebuie să plătească?“ (n.tr.)

luminatorului mare, în stil Art Nouveau îl transformă într-un saltimbanc, însă unul fericit.

Încetul cu încetul, pornesc amîndoi – parcă atraşi de un magnet, fiindcă Mundy nu i-a arătat drumul, dar poate că au făcut-o siniştrii inspectori – către vechea bibliotecă, împărţită iniţial în mai multe încăperi, însă acum restaurată în deplina ei strălucire, avînd plăci noi din lemn fixate de pereţi pentru aranjarea de rafturi reglabile. Cu umerii traşi înapoi, cu capul amintind de cel al lui Schiller, răsucindu-se plin de uimire, Sasha ajunge treptat spre capătul îndepărtat al încăperii şi descuie uşa cu geam ce dă spre curte.

– Dumnezeule mare, Teddy! Ştiam că eşti un maestru la asemenea lucruri! Putem adăuga toată suprafaţa asta la bibliotecă! Facem un acoperiş din sticlă, cîţiva stîlpi din oţel şi mai încap o mie de volume. Fă extinderea acum, că nu-i nici o problemă. Mai tîrziu va deveni un coşmar.

– Motivul numărul unu: cărţilor nu le prieşte geamul. Motivul numărul doi: eşti în noua bucătărie.

Cu fiecare etaj vizitat, satisfacţia lui Sasha creşte. Cel mai mult îl încîntă ultimul etaj.

– Teddy, ţi-ai propus să locuieşti acolo? Cu familia, din cîte-am auzit, nu?

De unde asta?, se miră Mundy.

– Tot ce se poate. E o soluţie. Ne mai gîndim.

– E absolut necesar să locuieşti aici?

– Pesemne că nu. Să vedem cum evoluează proiectul.

Sasha capătă din nou tonul de activist de partid.

– Cred că te-ai arătat prea îngăduitor, Teddy. Dacă desfiinţăm pereţii despărţitori, putem realiza un dormitor numai cu saltele şi cazăm pe puţin douăzeci de studenţi săraci. Am făcut-o la Berlin, de ce n-am face-o şi aici? Important e să creezi impresia că tu eşti proprietarul. Dimitri ţine foarte mult să creăm aparenţa unei structuri autoritare. Trebuie să devenim o antiteză a unei universităţi. Nu s-o imităm.

„Bine, să sperăm că au auzit şi pereţii asta“, se gîndeşte Mundy. E scutit de răspuns de chemările ce se aud dinspre casa scărilor. Oamenii care au adus transportul au cărat deja cărţile cu un motostivuitor pînă la uşă şi vor să ştie unde să le depună.

– Păi unde, în bibliotecă, nu? strigă Sasha înveselit din capul scărilor. În ce alt loc trebuie să stea cărţile, pentru numele lui Dumnezeu? Indivizii ăştia mă irită.

Numai că Mundy şi şeful de şantier au convenit deja că locul cel mai bun pentru cărţi este holul: se face un morman în centru şi se acoperă cu huse contra prafului pînă se finisează biblioteca. Observă că transportatorii sînt în vîrstă şi poartă jachete de culoare albă. Pentru Mundy arată mai curînd a arbitri de crichet decît a cărăuşi de mobilă. De neoprit, Sasha se lansează într-o descriere gălăgioasă a volumelor aduse.

– Teddy, cînd o să le verifici, vei constata că fiecare cutie are lipit cîte un plic pe capac. În plic e lista titlurilor din cutie şi iniţialele ambalatorului. Volumele sînt aşezate în ordine alfabetică, după autor. Vei observa că fiecare cutie e numerotată în ordinea în care trebuie deschisă, evident. Teddy, m-asculţi? Am mereu impresia că ţi-ai pierdut capacitatea de concentrare.

– Am priceput ideea.

– Vorbim *in toto* de o bibliotecă esenţială de patru mii de volume. Cărţile care credem că vor fi solicitate masiv sînt livrate în mai multe exemplare. Evident că nu se deschide nici o cutie decît după ce se încheie definitiv lucrările. Cărţile pe care le vom aşeza mai devreme pe rafturi se vor prăfui, iar asta înseamnă să le scoatem şi să le curăţăm – o nouă pierdere de bani şi timp.

Mundy promite că va acorda o deosebită atenţie acestui aspect. În vreme ce oamenii aduc lăzile în hol, el îl îndrumă pe Sasha către grădină, unde nu poate face nici un rău, şi-l face să se aşeze pe un balansoar vechi.

– Şi ce te-a reţinut la Paris? întreabă el într-o doară, socotind că nu i-a afectat stima de sine ceea ce a făcut acolo.

Întrebarea îl încîntă pe Sasha.

– Am avut o mare şansă, Teddy. S-a întîmplat ca o anumită doamnă, pe care am avut prilejul să o cunosc la Beirut, să treacă prin Paris şi cred că am reuşit să avem un schimb deplin şi deschis de idei, după cum s-ar exprima un diplomat.

– În pat?

– Teddy, consider că eşti lipsit de orice delicateţe, face Sasha cu un rînjet de satisfacţie.

– Cum îşi cîştigă existenţa?

– A lucrat pînă nu de mult la distribuirea de ajutoare, iar acum e ziaristă independentă.

– Din familia radicalilor?

– Din familia celor care rostesc adevărul.

– Libaneză?

– De fapt, franţuzoaică.

– Lucrează şi ea pentru Dimitri?

Sasha strînge din buze, arătîndu-şi astfel dezaprobarea.

„Aşadar, da, lucrează pentru Dimitri", gîndeşte Mundy.

În aceeaşi clipă aud cum porneşte motorul furgonetei. Mundy sare în picioare, dar e prea tîrziu. Arbitrii au plecat, fără a cere nici semnătură, nici bacşiş.

* * *

Pe Sasha îl încîntă ideea lui Mundy. După extenuarea de la Paris, o ieşire este exact ce-i trebuie. Şi Mundy simte nevoia unei evadări, dar din alte motive. Vrea pădurea din apropierea Pragăi din ziua în care Sasha i-a povestit că *Herr* Pastor a fost spion Stasi. Vrea intimitatea idilică a confesiunilor împărtăşite reciproc. A împrumutat bicicletele de la Stefan. Cea mică, a lui Stefan, pentru Sasha, iar cea mare, care îi aparţine masivului fiu al lui Stefan, pentru Mundy. A cumpărat cîrnaţi şi ouă fierte tari, roşii, caşcaval şi friptură rece de pui, dar şi pîine neagră de Westfalia pe care el o urăşte, dar după care Sasha se dă în vînt. A mai cumpărat whisky şi o sticlă de vin roşu, care-l vor ajuta pe Sasha să-şi dezlege limba şi, neîndoielnic, şi pe el. Au convenit deja ca Mundy să păstreze sticla de şampanie adusă de Sasha pentru ziua inaugurării.

– Dar ştii încotro să mergem? întreabă Sasha cînd pleacă la drum, pe un ton de falsă alarmă.

– Sigur că da, caraghiosule. Dar ce credeai c-am făcut toată ziua?

„Să mă cert cu el? Să strig la el?" Pînă acum, Mundy n-a mai interogat pe nimeni şi e sigur că nu se recomandă să începi asta tocmai cu prietenii. „Gîndeşte-te la Edinburgh", se îndeamnă singur. *Cele mai bune interogatorii sînt cele despre care suspectul nu are cunoştinţă.* A ales un locşor izolat situat la cîţiva kilometri de oraş. Spre deosebire de cel de lîngă Praga, nu există hamacuri în care să se relaxeze, dar e un loc liniştit, înfrunzit, aşezat pe malul fluviului şi imposibil să-ţi scape. Are şi o bancă, iar crengile sălciilor atîrnă în apa năvalnică şi limpede a Neckar-ului.

* * *

Mundy se comportă ca o adevărată gazdă, toarnă vinul şi pregăteşte picnicul. Sasha, acaparînd banca, s-a întins pe spate, cu piciorul vătămat peste cel sănătos. S-a descheiat la cămaşă şi şi-a dezgolit pieptul pipernicit, expunîndu-şi-l la soare. Pe rîu, nişte vîslaşi harnici îşi croiesc drum contra curentului.

– Şi ce altceva ai mai făcut la Paris, pe lîngă alegerea cărţilor şi amor cu ziariste? îl întreabă Mundy, încercînd să deschidă discuţia.

– Aş spune că am strîns armata, Teddy, îi răspunde Sasha cu un aer visător. Iar te-a bătut Zara? – asta fiind aluzie la ochi, fiindcă vînătaia nu i-a trecut cu totul.

– Soldaţi tineri sau bătrîni? Oameni pe care-i cunoşti din alte vieţi ale tale? Ce fel de oameni?

– Conferenţiari, desigur. Conferenţiari şi intelectuali care vor veni să ţină prelegeri. Dar tu ce credeai? Cele mai sclipitoare minţi, nepervertite, din domeniile cele mai diverse.

– Şi unde i-ai descoperit?

– În principiu, în toată lumea. Practic, în bătrîna Europă. Aşa preferă Dimitri.

– Rusia?

– Încercăm şi asta. Orice ţară care nu a fost membră a „Coaliţiei voinţei" se bucură de un loc de cinste în alegerea lui Dimitri. Din păcate, e greu să recrutezi pe cineva aparţinînd stîngii necompromise din Rusia.

– Aşadar, Dimitri alege conferenţiarii, nu tu.

– Sînt rezultatul unui consens. Sînt avansate unele nume – multe, de mine, dacă nu par lipsit de modestie –, apoi se convine asupra listei care i se prezintă lui Dimitri.

– Sînt şi arabi pe lista asta?

– Vor apărea şi ei. Nu imediat, ci în a doua sau a treia etapă. Dimitri pare un general înnăscut. Ne declarăm scopul limitat, îl realizăm, ne regrupăm, trecem la următoarea ţintă.

– A fost şi el la Paris cu tine?

– Teddy, cred că ai început să devii indiscret.

– Cum asta?

– Ce vrei să spui?

Mundy ezită. Prin dreptul lor lunecă tăcut un şlep, siajul parcă strălucind în ultimele raze ale soarelui. În partea din faţă a punţii este amarată o maşină sport de culoare verde.

– Păi, nu ai senzaţia că totul devine oarecum caraghios – ce-i cu secretele astea legate de ce face fiecare? tatonează el terenul, destul de stîngaci. Înţeleg că nu punem la cale un puci, nu-i aşa? Doar edificăm un forum, atîta tot.

– Teddy, cred că eşti cam visător, ca de obicei. Instituţiile de învăţămînt occidentale ce refuză să recunoască tabuurile vehiculate în prezent sînt subversive prin definiţie. Spune-le noilor împătimiţi de la Washington că prin crearea Israelului s-a comis o crimă umană monstruoasă şi te vor califica drept antisemit. Spune-le că grădina raiului nu a existat şi te vor considera un cinic primejdios. Mai spune-le că Dumnezeu a fost inventat de om drept scuză pentru ignoranţa lui ştiinţifică şi te vor eticheta drept comunist. Ştii ce-a spus gînditorul american Dresden James?

– N-aş putea spune că ştiu.

– „După ce le serveşti maselor o mulţime de minciuni atrăgător colorate timp de multe generaţii, adevărul va părea de-a dreptul ridicol, iar cel care îl rosteşte trece drept nebun de legat." Dimitri va expune acest citat la intrarea în holul fiecărui colegiu. Îi venise chiar ideea de a-i da proiectului numele de Universitatea Nebunilor de Legat. Doar cumpătarea l-a oprit.

Mundy îi oferă un copan de pui, dar Sasha, întins pe spate, stă cu ochii închişi, de aceea Mundy i-l flutură prin faţă pînă cînd acesta surîde şi deschide ochii. Mundy n-a mai văzut o asemenea expresie de satisfacţie pe faţa prietenului său nici la Berlin, nici la Weimar, şi nici în alte locuri în care s-au întîlnit.

– Şi o s-o revezi? întreabă Mundy, străduindu-se să readucă discuţia pe un teren neutru.

– Îndoielnic, Teddy. A ajuns la o vîrstă periculoasă şi a dovedit semne clare de ataşament.

„Deci, nimic nu s-a schimbat în privinţa asta", observă Mundy destul de amar, amintindu-şi în treacăt de Judith. Mai face o încercare:

– Sasha, în marele tău safari – în anii aceia pierduţi, cînd mi-ai scris...

– Teddy, nu s-au pierdut. Sînt acei *Lehrjahre*[1] ce-mi aparţin, anii mei de educaţie. Pentru asta.

– În toţi acei ani, ţi s-a întîmplat – şi e cît pe ce să continue „să ai *legături*", însă asta a fost exprimarea lui Rourke – să cunoşti oameni cu vederi extreme, dintre cei care propovăduiesc rezistenţa armată, fără discriminare, teroarea, dacă pot să spun aşa?

– Deseori.

– Te-au influenţat – te-ai lăsat convinşi de ei?

– Ce insinuezi?

– Am mai discutat despre asta. Amîndoi. Şi Judith. Karen, la fel. Era la mare modă la Clubul republican. Cît de departe se poate merge? Cu acţiunea, şi aşa mai departe. Ce înseamnă un preţ firesc, în ce condiţii? Cînd devine legitimă folosirea armelor? Obişnuiai să spui că Ulrike şi cei de teapa ei făceau de ruşine anarhismul. Mă întrebam dacă în mintea ta s-a schimbat ceva.

– Vrei să-mi cunoşti părerile pe tema asta, *aici, astăzi,* cînd bem un vin roşu excelent? Am impresia că ai devenit cam teuton, Teddy.

– Nu cred.

– Dacă aş fi palestinian şi aş trăi în Cisiordania sau în Fîşia Gaza, aş împuşca orice soldat ocupant israelian, de cum l-aş vedea. Cu toate astea, eu trag prost şi nici n-am puşcă, aşa că şansele mele de reuşită ar fi mici. Un act deliberat de violenţă împotriva unor civili nu e admisibil sub nici o formă. Faptul că voi şi stăpînii voştri americani aruncaţi lanţuri de bombe şi folosiţi alte arme dezgustătoare împotriva populaţiei irakiene lipsite de protecţie, care e formată din copii în proporţie de şaizeci la sută, nu-mi schimbă vederile. Asta mă întrebi, de fapt?

– Da.

– De ce?

---

[1] „Ani de ucenicie" (n.tr.)

S-ar părea că situaţia s-a răsturnat şi el a devenit cel interogat. Nu Mundy, ci Sasha îşi ţine furia în frîu, pentru că s-a ridicat în capul oaselor pe iarbă şi-l fulgeră cu privirea, cerîndu-i un răspuns.

– Mi s-a părut pentru o clipă că avem planuri diferite, de aceea.

– În ce sens diferite? La ce te referi, Teddy?

– Dacă tu şi Dimitri aveţi în vedere mai mult decît să aruncaţi o *provocare* tendinţelor predominante – sau să le contestaţi prin alte mijloace.

– Ca de pildă?

– Dînd naştere unui anumit fel de furtună. Transmiţînd un semnal adevăratelor forţe antiamericane.

Exprimările lui Rourke îi vin mereu în minte şi de data aceasta e incapabil să folosească altele.

– Întinzînd o mînă prietenească celor care au comis cel mai spectaculos act anticapitalist de la inventarea prafului de puşcă.

O vreme, Sasha pare să nu-şi creadă urechilor. Înclină capul întrebător, apoi abordează expresia încruntată a activistului de partid. Întinzîndu-şi palmele mici în faţă într-un gest care impune tăcere, examinează lucrurile din jurul lui ca pentru a se dumiri: sticla de vin roşu aproape goală, ouăle tari, caşcavalul, pîinea neagră de Westfalia. Abia după aceea îşi ridică ochii căprui închis, iar Mundy, alarmat, vede că ei sînt plini de lacrimi.

– Teddy, cu cine dracu' ai vorbit?

– Am dreptate, Sasha?

– Greşeşti atît de grav că mi se face greaţă. Du-te şi redevino englez! Luptă alături de ai tăi în războaiele alea nenorocite.

Tîrîş, Sasha s-a ridicat în picioare şi se încheie la cămaşă. Respiră sacadat. Probabil că are ulcer sau cine ştie ce. „Iar mîncarea de la Hotelul Dreesen, gîndeşte Mundy, în timp ce Sasha priveşte în jur, căutîndu-şi haina. Rîul continuă să curgă la vale, iar între noi a rămas aceeaşi prăpastie, imposibil de depăşit. Peste o clipă o să dispară pedalînd în amurg şi o să mă lase ca pe un nătîng, aşa cum am fost mereu."

– E vorba de nenorocita aia de bancă, Sasha, explică el. Pentru numele lui Dumnezeu, stai jos, mai ia un pahar de vin şi nu te mai purta ca o regină jignită. Trebuie să discutăm ceva. Am nevoie de ajutorul tău.

De fapt, aşa şi-a propus să trateze problema dacă nu va obţine mărturisirea înlăcrimată pe care o aştepta.

* * *

Sasha s-a aşezat la loc, dar şi-a strîns genunchii la gură şi şi-a împreunat mîinile în jurul lor, iar încheieturile degetelor i s-au albit de forţa strînsorii. Falca i-a îngheţat în poziţia pe care obişnuia să o adopte cînd vorbea despre *Herr* Pastor şi refuză să-şi dezlipească privirea de la faţa lui Mundy, indiferent ce ar face acesta. Mîncarea şi vinul şi-au pierdut orice farmec pentru el. Tot ce contează sînt vorbele lui Mundy şi trăsăturile feţei în timp ce acesta vorbeşte. Iar o asemenea privire pătrunzătoare ar fi greu de suportat pentru Mundy dacă n-ar fi trecut prin şcoala aceea, plus toţii anii în care i-a servit minciuni Profesorului şi acoliţilor lui.

– Cei de la bancă nu se lămuresc de unde au venit atîţia bani, se tînguie Mundy şi, de agitaţie, îşi şterge fruntea cu încheietura mîinii. Au tot soiul de reglementări în privinţa sumelor mari ce apar pe neaşteptate. Tot ce depăşeşte cinci mii de euro îi pune în stare de alarmă.

Aproape că fabulează, dar are faptele de partea lui.

– Au mers înapoi pe urma banilor şi nu le-a plăcut ce au constatat. Se gîndesc să se adreseze autorităţilor.

– Care autorităţi?

– Cele obişnuite. De unde să ştiu?

Mai mutilează puţin adevărul. Încă puţin, şi cusăturile vor plesni.

– A fost de faţă încă un tip. A spus că e de la sediul central. M-a tot întrebat cine a efectuat plăţile. Şi dacă nu cumva sînt bani murdari. Am declarat ce mi-au spus oamenii lui Dimitri, dar asta nu l-a satisfăcut. A tot ţinut-o că nu le-am prezentat nimic – nici contract, nici corespondenţă. Nici măcar nu le-am putut da numele binefăcă-

torului meu. Pur şi simplu, jumătate de milion de dolari transferaţi din nişte locuri ciudate, reciclaţi prin bănci de renume.

– Teddy, asta e o provocare fascistă. Ai stat la cheremul ticăloşilor ăstora atît de mult, că nu te lasă să scapi din ghearele lor. Cred că eşti cam naiv, de fapt.

– După aceea m-a întrebat dacă am avut vreodată de a face cu anarhişti în viaţa mea. Sau cu sprijinitori de-ai lor. Se referea la euroanarhişti. Grupări precum Facţiunea Armatei Roşii şi Brigăzile Roşii.

Face o pauză, pentru ca această dezinformare să-şi facă efectul, însă ea a căzut în gol. Sasha continuă să-l fixeze cu aceeaşi privire uimită, fără să se clintească, pe care a luat-o din clipa în care Mundy a pornit-o la vale pe acest drum.

– Iar tu? îl întreabă Sasha. Tu ce-ai spus?

– Am întrebat ce legătură are asta cu restul.

– Şi el?

– M-a întrebat dacă am fost expulzat din Berlin.

– Şi tu?

Mundy ar dori să-i spună lui Sasha să înceteze cu sugestiile, mulţumindu-se să-l asculte. „Încerc să-ţi provoc teama, lua-te-ar naiba, să te scot din ale tale, smulgîndu-ţi o mărturisire, iar tu nu faci decît să te holbezi la mine de parcă eu aş fi ticălosul în toată afacerea asta, iar tu eşti curat ca un crin.“

– Am spus că în tinereţe am fost un rebel, ca toată lumea, dar nu socoteam că asta are vreo legătură cu credibilitatea mea faţă de bancă sau cu dreptul de a primi bani de la un fond respectabil.

Îşi continuă peroraţia:

– De-atunci nu m-au mai lăsat în pace. Mi-au dat un maldăr de formulare de completat, iar ieri am primit un telefon de la o femeie care s-a prezentat drept funcţionar de la Anchete Speciale, care mi-a cerut numele unor persoane care să garanteze pentru mine pe următorii zece ani. Sasha, ascultă-mă, te rog...

Parcă ar fi Sasha: ochii larg deschişi, palmele desfăcute, rugător, aşa cum procedase şi Sasha cînd îl implorase să-l însoţească pînă pe vîrful muntelui.

– Chiar nu-mi poţi spune nimic despre Dimitri? La o adică, pînă şi numele lui adevărat mi-ar fi de folos, ce Dumnezeu, cîteva lucruri despre trecutul lui, doar aspecte care îl onorează, bineînţeles, o idee, acolo, să ştiu cine e şi de unde are atîţia bani, ce orientări politice are?

Şi, ca să fie mai convingător:

– Sînt la ananghie, Sasha. Şi nu văd ieşire.

Mundy s-a apropiat de Sasha, ghemuit ca un cerşetor, şi îl priveşte drept în ochi. Însă în locul fricii şi al vinovăţiei sau al lacrimilor, descoperă ochii plini de milă ai unui prieten.

– Teddy. Cred că ai dreptate. Ar trebui să te retragi înainte de a fi prea tîrziu.

– De ce?

– Te-am întrebat înainte de a merge la Dimitri. Te mai întreb şi acum. Crezi cu adevărat în propriile afirmaţii? Eşti pregătit să revii pe baricadele intelectuale? Ori eşti ca micii cimpoieri, atunci cînd merg la război? Nici nu aud primele salve, şi deja vor să fugă acasă.

– Atîta vreme cît baricadele sînt intelectuale şi nimic altceva. Ce le spun celor de la bancă?

– Nimic. Rupe formularele în bucăţi, nu le răspunde la telefoane. Lasă-i cu fanteziile lor. Primeşti bani de la o organizaţie de binefacere arabă, şi cînd erai un imberb făceai pe militantul la Berlin. Pentru minţile lor bolnave asta e chiar prea mult. Se vede de la o poştă că eşti un euroterorist cu simpatii proislamiste. Au spus cumva că ai fost camarad cu renumitul scandalagiu Sasha?

– Nu.

– Sînt chiar dezamăgit. Credeam că mă bucur de o distribuţie de vedetă în scenariul lor ridicol. Haide, Teddy.

Îşi face de lucru şi strînge mîncarea, punînd-o înapoi în cutiile din plastic.

– Ne-am săturat de glume proaste.

– Ne întoarcem la frumoasa ta şcoală, bem pe săturate şi dormim în pod, ca pe vremuri. Iar mîine dimineaţă, înainte de a pleca la Hamburg, o să-mi spui dacă vrei să găsesc pe altcineva care să

facă treaba, fără nici o supărare. Sau poate că pînă atunci ne revine curajul, bine?

Şi cu acest *bine,* Sasha îşi trece braţul pe după umerii lui Mundy pentru a-l încuraja.

* * *

Merg pe biciclete alături, aşa cum s-au obişnuit: Mundy pedalînd alene, iar Sasha nesigur cînd prinde viteză. Începe să cadă roua serii. Rîul curge în apropierea lor, castelul roşiatic pare să îi scruteze cu un aer întunecat în lumina care scade.

– Ştii ce e urît la bancherii ăştia – aş zice chiar pervers? întreabă Sasha pe nerăsuflate, cotind brusc spre Mundy şi redresîndu-se în ultima clipă.

– Lăcomia, sugerează Mundy.

– Mai grav. Mult mai grav.

– Puterea.

– Ba mai rău decît puterea. Încearcă să ne vîre pe toţi în aceeaşi oală. Liberali, socialişti, troţkişti, comunişti, anarhişti, adepţi ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – sîntem cu toţi nişte simpatizanţi, toţi nişte activişti politici[1]. Cu toţii îi dispreţuim pe evrei, urîm America şi-l admirăm în secret pe Osama. Ştii ce visează bancherii ăştia ai tăi?

– Sex.

– Că într-o zi, un poliţist va pătrunde în birourile mişcării antiglobalizare din Berlin sau Paris, sau Londra, sau Madrid, sau Milano şi va găsi o ladă mare cu antrax, avînd o etichetă mare pe care să scrie: *De la bunii voştri prieteni din al-Qaida.* Stînga liberală va fi prezentată drept o bandă de fascişti de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă tîrîş pînă la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecţie. Iar bursa de valori din Frankfurt are să crească cu cinci sute de puncte. Mi-e sete.

[1] *Pinkos* (în original), semnifică fie activişti cu vederi radicale, fie fani ai unui grup punk cu acelaşi nume. (n.tr.)

Fac o oprire tehnică, în care termină vinul, iar Sasha aşteaptă să i se potolească bătăile inimii.

* * *

Din podul şcolii, dacă stai în dreptul lucarnei, unde încape şi un om în picioare, poţi vedea lumina zorilor timpurii strecurîndu-se de-a lungul zidurilor cărămizii ale castelului pînă spre rîu şi peste poduri, pînă cînd întregul Heidelberg pare cotropit fără să se tragă nici un foc.

Dar dacă Mundy trebuie, ca de obicei, să se trezească şi să facă ceva, Sasha, care n-a fost niciodată în stare să se scoale devreme, doarme buştean sub mormanul de perne de canapea, şi pleduri, şi huse, pe care Mundy le-a pus de-a valma peste el după ce şi-au înecat diferendele cu cea de-a doua sticlă de vin roşu de Burgundia. Servieta de activist de partid zace la picioarele lui Sasha, alături de blugi şi pantofi, şi el stă cu mîna îndoită pe sub o pernă şi cu capul pe ea, iar dacă Mundy nu l-ar cunoaşte s-ar întreba dacă nu cumva a murit, dată fiind respiraţia aproape inexistentă. Pe podea, alături de el, se află ceasul deşteptător al lui Mundy, pus să sune la ora zece, aşa cum a cerut Sasha, şi, lîngă ceas, biletul lui Mundy, pe care scrie: *La revedere, plec la München, să-i dai un sărut Hamburg-ului din partea mea, ne vedem la biserică.* Şi ca post scriptum: *Iartă-mă că am fost idiot.*

Cu pantofii în mînă, coboară scările lipăind şi traversează holul spre uşa principală, apoi porneşte cu pas iuţit spre oraşul vechi. S-a făcut deja opt şi jumătate. Atracţiile turistice din Hauptstrasse încă dormitează şi vor mai rămîne astfel vreo oră. Însă el nu are treabă în Hauptstrasse. Pe o stradă laterală, într-o clădire din beton şi sticlă, nu departe de gară, se află o agenţie de voiaj turcească pe care a observat-o în cursul plimbărilor lui fără ţintă. I s-a părut a fi deschisă permanent, şi e şi acum la fel. Cu banii pe care i-a scos de la un bancomat, cu ajutorul noii lui cărţi de credit, cumpără două bilete de excursie de la München la Ankara pentru Zara şi Mustafa şi, după o ezitare de o clipă, un al treilea, pentru el.

Cu biletele în buzunar, păşeşte din nou de-a lungul unui drum aglomerat pînă cînd rămîne singurul pieton. Pătrunde în peisajul rural. O alee pavată ce traversează o parcelă de grîu îl duce la un complex comercial unde găseşte ceea ce caută: un şir de telefoane publice în cabine separate. Are în buzunar treizeci de euro doar în monede. Întîi face prefixul de Marea Britanie, apoi de Londra, apoi Dumnezeu ştie de unde, fiindcă, de cînd se ştie, n-a reuşit niciodată să formeze un lanţ de cifre atît de disparate sau atît de multe.

Şi acesta este butonul de panică al lui Edward pentru momente nefericite, îi spune Nick Amory discret, la un prînz de adio, înmînîndu-i o carte de vizită pe care e un număr ce trebuie memorat. *Dai un semnal şi vin eu la tine, dar te-aş ruga să fie vorba de ceva serios.*

Ţinîndu-şi stiloul pregătit, aşteaptă tonul. Este întrerupt de vocea robotizată a unei femei care îi spune: *Transmiteţi mesajul.* Bate cu stiloul pe microfon: asta pentru a comunica cine sînt, asta pentru cel cu care vreau să vorbesc, fiindcă la ce bun să te dai de gol unei jumătăţi din lume, care ascultă, slujindu-te de propria voce?

Femeia îi cere răspunsuri binare.

Problema nu suferă amînare?

Toc.

Mai poate aştepta douăzeci şi patru de ore?

Toc.

Patruzeci şi opt de ore?

Toc.

Şaptezeci şi două de ore?

Toc-toc.

Acum alegeţi una dintre următoarele soluţii. Dacă întîlnirea pe care o solicitaţi poate avea loc la ultima dumneavoastră adresă, apăsaţi tasta cinci.

După ce femeia termină, Mundy e atît de epuizat încît trebuie să se aşeze pe o bancă pentru a aştepta să se zvînte de sudoare. Un preot romano-catolic îl priveşte lung, întrebîndu-se dacă omul nu are cumva nevoie de serviciile lui.

CAPITOLUL PAISPREZECE

În trenul de întoarcere la München, Mundy a înălţat rugi de mulţumire surorii mai mici a Zarei, a cărei căsătorie va avea loc la ea în sat peste exact o săptămînă. A remarcat că mîine Zara are zi liberă şi, fiindcă este joi, Mustafa va sosi acasă la prînz.

Avionul charter pleacă peste două zile, la crăpatul zorilor. După ce ajunge în gara principală din München, Mundy caută un magazin şi cumpără o valiză nouă – verde, culoare preferată a Zarei – şi, de la un magazin universal de alături, o rochie lungă gri şi o eşarfă asortată, după care, aşa cum spune verişoara ei, Dina, mama lui Kamal, Zara oftează de multă vreme. De cînd trăieşte cu Mundy, Zara a început să se acopere din cap pînă în picioare, semn că a revenit la tradiţie; dar asta şi pentru a-şi dovedi mîndria că doar Mundy deţine cheia ei. Pentru Mustafa, de asemenea la sfatul Dinei, cumpără o haină albastră şi elegantă şi pantaloni albi ca ai lui Kamal; băieţii poartă aceeaşi măsură. Dina, a hotărît el deja, se va ocupa de cîinele Mo pe durata plecării lor.

Apoi trece pe la cafeneaua unde lucrează Zara. La ora unsprezece dimineaţa localul este chiar liniştit. Patronul, un bărbat ca un butoi, cu căciuliţă pe cap, se arată la început uimit văzîndu-l pe Mundy apărînd în faţa lui cu o valiză verde.

– E cumva Zara nemulţumită de felul în care este tratată? întreabă el neliniştit, rămînînd totuşi protejat de tejghea.

– Nu, zice Mundy, nu are motive.

„Acum, după ce te-ai obişnuit să nu mai pui mîna pe ea, se simte bine la muncă“, ar putea el să adauge, dar se abţine. Patronul insistă ca Mundy să accepte o cafea din partea casei, dar o felie de

tort de ciocolată n-ar dori? Mundy acceptă cafeaua, refuză tortul şi propune un tîrg: o lună de concediu fără plată pentru Zara, începînd din clipa asta, iar Mundy va da bani pentru înlocuitorul temporar, în jur de cinci sute de euro. Pînă la urmă, se înţeleg la şapte sute.

De la un telefon public, îi telefonează doctorului turc al Zarei.

– Mă îngrijorează puţin Mustafa, zice el. Adolescenţa pare să-l apese cam mult. Se descurcă bine la şcoală, nu chiuleşte, dar s-a însingurat, doarme zece ore pe zi şi, cu toate astea, e cenuşiu la faţă.

– E sfîrşitul pubertăţii, spune doctorul, atoatecunoscător.

Prin urmare, uite ce-l preocupă pe Mundy:

– Dacă reuşesc să fac rost de bani pentru a-i trimite pe Mustafa şi pe mama lui în Turcia, la un mare eveniment în familie, ai reuşi să-i dai o scutire medicală sau ceva care să-i mulţumească pe cei de la şcoală?

Bunul doctor consideră că poate face acest lucru păstrîndu-şi conştiinţa împăcată.

Mundy dă un telefon la Linderhof şi se scuză din nou că nu poate veni, dar vestea nu este primită cu mare satisfacţie. Are un sentiment de jenă, dar nu cunoaşte leacul. Revenit acasă, o lasă pe Zara să doarmă pînă la întoarcerea lui Mustafa de la şcoală, apoi o duce de mînă pînă în camera în care a pregătit decorurile. Moliciunea palmelor ei îl uimeşte mereu. A aşezat fotografia surorii ei mai la vedere pe dulap, iar valiza verde pe podea, dedesubt, cu rochia nouă şi eşarfa pliate peste un colţ. Mustafa e îmbrăcat cu noua lui haină albastră. Zara are dinţii din faţă refăcuţi, dar, de teamă, îşi trece limba peste ei ca să fie sigură că nu visează.

Mundy a aşezat biletele unul lîngă altul pe masă, împreună cu învoirea scrisă de patronul cafenelei în turceşte. Ea se aşază dreaptă ca o şcolăriţă pe scaunul din centrul încăperii, cu braţele lăsate pe lîngă corp. Se uită lung la bilete, apoi la Mundy. Citeşte scrisoarea de la patron şi, fără să reacţioneze în nici un fel, o pune înapoi pe masă. Ridică biletul cel mai apropiat – al ei. Îl analizează cu o privire severă şi se luminează la faţă doar cînd constată că se poate întoarce în termen de trei săptămîni. Îl prinde fără menajamente pe Mundy de talie şi-şi apasă fruntea de coapsa lui.

Mundy mai are o carte de jucat. Biletul de avion pentru el. Acesta îl va duce în Turcia în cursul ultimei săptămîni a vizitei lor şi îl va aduce înapoi cu ei cu acelaşi zbor. Fericirea Zarei este deplină. În aceeaşi după-amiază, fac dragoste ca niciodată, iar Zara plînge de ruşine că i-a pus credinţa la îndoială. Ruşinea lui Mundy e de altă natură, însă mai uşor de suportat la gîndul că ea şi Mustafa vor fi curînd departe din calea răului.

În timp ce îi conduce pe Zara şi pe Mustafa la aeroportul din München la primele ore ale zilei, la început se teme de ceaţa de la sol, dar cînd ajung, aceasta se ridică şi sînt doar cîteva zboruri amînate. Înaintînd cu rîndul format la prezentarea biletelor de călătorie, Zara stă cu privirea plecată şi se ţine atît de strîns de Mundy, încît el are sentimentul că ea îi este fiică şi o trimite la o şcoală cu internat împotriva voinţei ei. Mustafa o ţine de celălalt braţ şi face glume pentru a o înveseli.

La ghişeu au ceva probleme în legătură cu încărcatul căruciorului de cadouri pe care Zara le-a cumpărat din economiile proprii pentru surorile, fraţii şi verii ei. Se găseşte şi un conteiner. Unele dintre pachete trebuie reambalate. Noua ocupaţie se dovedeşte benefică. În ultima imagine cu ea pe care o memorează, Zara stă în uşa sălii de plecări, în timp ce porţile se închid. E ghemuită la fel ca Rani pe marginea drumului, sughiţînd cu capul plecat peste braţele împreunate, iar Mustafa încearcă să o consoleze.

* * *

Rămas singur cu gîndurile lui, îndreptîndu-se pe autostradă către nord şi izolat parcă de restul lumii de perdeaua groasă a ploii torenţiale, Mundy este readus la timpul prezent de trilul telefonului mobil. „Ticălosul acela de Rourke“, gîndeşte el, cînd duce aparatul la ureche şi se pregăteşte să termine scurt cu el cînd, spre uimirea lui, îl aude pe Amory, *en clair*, pe o linie publică, flecărind cu el, dar nici unul dintre ei n-are nici o grijă pe lume.

– Edward, dragul meu. Te-am trezit cumva din somn?

Dar ştie că nu.

– Am primit mesajul tău şi, desigur, aş fi încîntat, spune el blînd, ca un vechi prieten care este în trecere prin oraş. Îţi convine astăzi?

Mundy se gîndeşte dacă ar fi cazul să-l întrebe pe Amory de unde vorbeşte, însă nu vede ce rost ar avea, fiindcă acesta oricum nu i-ar spune. De aceea, continuă:

– Grozav. Pe la ce oră te gîndeai?

– În jur de unu e bine?

– Sigur. Unde?

– La tine se poate?

– În Heidelberg?

– La școală. De ce nu?

„Fiindcă e înțesată de microfoane din subsol pînă în pod, de aceea. Fiindcă e ținută sub supraveghere toată ziua de tineri și tinere, în mod politicos, ce-i drept. Fiindcă Rourke crede că urmează a fi un cuib terorist pentru euroanarhiști care ar dori să izoleze Germania de America.“

– Amicul nostru e în Hamburg, nu? continuă Amory, văzînd că Mundy nu-i răspunde.

– Da. Așa e. Dacă mai e amicul nostru.

– Pînă tîrziu, astăzi, bine?

– Așa a zis.

– Iar azi e sîmbătă, corect?

– Așa mi s-a spus.

– Deci nu-s lucrători care să demoleze casa.

– Nu. (Sau o reîntregesc.)

– Și atunci ce problemă ar fi dacă ne întîlnim la școală?

– Nici una.

– Familia a plecat cu bine?

– Bineînțeles.

– Atunci ne vedem la prînz. Abia aștept. Avem o mulțime de lucruri de discutat. *Tschüss*.

O rafală mai puternică a ploii torențiale zgîlțîie mașina. Dîrele lungi ale fulgerelor de vară brăzdează tot cerul. Broscuța ar trebui să se pensioneze, la fel ca Mundy. Sprijinindu-și capul în palme într-un restaurant de pe marginea șoselei, analizează pe rînd semnalele ascunse din mesajul lui Amory sau – așa cum s-ar exprima Dimitri – alege excrementele de muscă din boabele de piper. În dialogul greoi cu secretara electronică a lui Amory, Mundy a sugerat ca întîlnirea să aibă loc la un service auto la cincisprezece kilometri de Heidelberg. Cu toate astea, iată că aranjează revederea la locul crimei, iar Rourke le va asculta fiecare cuvințel.

„Așadar, ce mi-a spus Amory pînă acum – Amory, care nu rostește niciodată ceva fără un scop?

Că vorbește pentru a fi auzit de toată lumea, pe o linie publică, neavînd nimic de ascuns. Dar de care lume o fi vorba?

Că este ținut la curent în legătură cu orice mișcare a mea, a lui Sasha și a familiei mele. Dar de către cine?

Că are o mulțime de chestii să-mi spună, dar numai sub supravegherea celor de la care le-a aflat. La fel ca Dimitri, Amory e un artist al vieții ascunse. Dar de data asta îmi spune că este urmărit.“

Mundy revine cu gîndul unde rămăsese cînd l-a întrerupt Amory. „Unde o fi ea acum? Survolează România, îndreptîndu-se către Marea Neagră. Slavă Cerului pentru Mustafa.“ Tînjește după Jake, dar nu poate ajunge la el. N-a reușit asta niciodată.

* * *

A revenit la fereastra de la etajul întîi al școlii și privește fix în lungul aleii din cărămidă, la fel cum a făcut-o cînd urmărea sosirea lui Sasha și a transportului de cărți de bază pentru bibliotecă. Și-a parcat Volkswagen-ul în fața porților; ceasul arată ora douăsprezece și jumătate și e sîmbătă și, da, Sasha se află la Hamburg: uimitor din partea lui, chiar a telefonat pentru a-l întreba dacă mai are inima la locul ei sau ar prefera să-i găsească un înlocuitor, fiindcă: „Ascultă, Teddy, aș zice că amîndoi sîntem pe deplin maturizați“. Iar Mundy, la rîndul lui, l-a asigurat pe Sasha că se va dărui complet marelui proiect, că are încredere în el. Și pesemne că, într-un fel, crede cu adevărat, deoarece nu are de ales. Dacă l-ar părăsi pe Sasha, ar însemna să-l lase pe mîna lui Dimitri și a lui Rourke, deși nu-și dă seama ce ar putea însemna asta.

De cînd stă, înfrigurat, Mundy a făcut o serie de lucruri ridicole pe care le observi la unii infractori care așteaptă sosirea ofițerilor care se ocupă de cazul lor: s-a bărbierit și a făcut duș, ascunzîndu-și hainele murdare după o perdea, a pregătit terenul de discuție într-una dintre clase, a pus un prosop curat și un săpun nou la spălător și a pus într-un termos cafea pentru cazul în care Amory nu mai bea scotch, așa cum obișnuia. S-a văzut chiar silit să-și înfrîneze impulsul de a merge în grădină pentru a tăia niște flori sălbatice pe care să le pună într-un borcan de gem.

Încă i se derulează prin minte aceste idei caraghioase de pregătire superzeloasă, imaginîndu-și în același timp sosirea Zarei și a lui Mustafa la aeroportul din Ankara și numerosul comitet de primire alcătuit din rubedenii extaziate, cînd își dă seama că un BMW de culoare maronie, cu numere de Frankfurt, a fost parcat în spatele

broscuței și că Nick Amory, cu mult mai tînăr decît s-ar cuveni după anii care s-au scurs de la ultima lor întîlnire, coboară de pe locul șoferului, încuie portiera, deschide poarta și pornește către ușa de intrare.

Mundy mai aruncă doar o privire fugară spre el, după care coboară scările tropăind, dar asta a fost de ajuns ca să se convingă că Nick, la cei șaizeci și cinci de ani ai lui, arată bine, că părul lung a căpătat un aer inconfundabil de autoritate și că zîmbetul obișnuit, dacă putea fi numit astfel – deși reapărînd ca prin minune cînd Mundy îi deschide ușa –, nu a fost doar de paradă cînd a pornit să calce pe alee.

Un alt lucru pe care l-a remarcat și continuă să-l remarce în clipa cînd se pregătesc să se salute este șapca lui Amory, plată, din tweed verde, cu un aer sportiv și desigur avînd o croială mai bună decît șapca preferată a maiorului cînd răcnea la Mundy de pe tușă, sau decît a lui Des, cînd tăia carnea de vită pentru prînzul de duminică, sau decît a lui Sasha, cînd se fălea cu războinica lui *Tarnkappe*.

Cu toate astea, șapca îl intrigă.

Și cum Mundy nu l-a văzut niciodată pe Amory purtînd șapcă, fără a mai spune că aceasta seamănă atît de respingător cu cea purtată de mica nobilime rurală din Anglia, pe care o detestă în mod declarat – în mare măsură, crede el, pentru că acolo își are și el obîrșia –, e imposibil ca acest lucru să nu-i atragă atenția, chiar dacă este prea politicos sau prea instruit la școala din Edinburgh pentru a face vreo remarcă la adresa ei.

Ceea ce li se pare și mai ciudat persoanelor care au cît de cît cunoștințe despre codul bunelor maniere englezești este faptul că Amory nu-și scoate șapca imediat ce intră în casă. Îl bate amical pe umăr pe Mundy și îi aruncă, bine dispus:

– Cum îți merge, bătrîne, în stil australian, apoi confirmă printr-o scurtă întrebare că în casă nu se mai află nimeni și nici nu e așteptat cineva. Iar dacă ne tulbură careva, sînt primul tău cursant începînd din septembrie, adaugă el, drept scuză. Iar apoi, la fel ca Sasha, trece discret pe lîngă Mundy și ocupă o poziție de comandant exact dedesubtul luminatorului în stil Art Nouveau, la vreun metru de stiva de lăzi acoperite cu huse contra prafului, asemenea unei statui ce așteaptă să fie dezvelită, dominînd holul central.

Cu toate acestea, șapca rămîne pe cap, chiar în timp ce Mundy îi oferă turul solicitat al întregii proprietăți. Iar asta nu pentru că Amory a uitat că nu și-a dat-o jos. Dimpotrivă, și-o așază din cînd în cînd, ca să se asigure că încă o are pe cap, foarte asemănător cu felul în care Sasha trage de propria-i beretă; ori și-o împinge dinspre ceafă, de parcă unghiul în care stă nu-l satisface, după care trage de cozoroc pentru a alunga soarele din ochi, numai că aici razele lui nu răzbat: s-ar putea ca ploaia să se fi oprit, însă cerul e negru tăciune.

Turul de prezentare se desfășoară superficial. Probabil că pe Amory îl neliniștește propria prezență aici la fel de mult ca pe Mundy. Și ca întotdeauna în cazul lui Amory, deși interlocutorului i se mai întîmplă să piardă acest lucru din vedere, el nu afirmă niciodată ceva fără motiv.

– Amicul nostru nu ți-a descris mai limpede ce a făcut prin Orientul Mijlociu? întreabă el, în vreme ce aruncă o privire la mormanul de perne și huse care a alcătuit patul de campanie al lui Sasha.

– Nu tocmai. Prelegeri, ici și colo. Contracte pe termen scurt în locuri unde aveau nevoie de cîte-un profesor suplinitor. Ce-a picat, din cîte mi-am dat seama.

– Nu tocmai ceea ce-am putea numi o viață deplină, așa e?

– Plus ceva în domeniul ajutoarelor umanitare. Asta i-a venit mai greu, din cauza picioarelor. Dar în principal a fost – cum să zic – un soi de vagabond academic, așa am înțeles din puținele lucruri pe care mi le-a povestit.

– Un vagabond academic *radical*, îl corectează Amory. Cu amici *radicali* și nu prea academici, probabil.

Și Mundy, în loc să mai modereze această părere, spune că așa crede și el, deoarece de acum i-a devenit limpede că Amory, indiferent de motive, joacă pentru ascultători, iar sarcina lui este de a-l sprijini și de a nu încerca să-i fure aplauzele. E același rol pe care l-a interpretat pentru Sasha cînd jucau pentru înspăimîntătorul Lothar sau pentru Profesor, consideră el. „Nu toate replicile trebuie să fie capodopere, obișnuia să se liniștească el. Respectă rolul, și publicul te va aprecia." Același lucru își spune și acum.

– Iar aici va fi biblioteca, pesemne, comentează Amory, examinînd încăperea lungă, împînzită de scările și gălețile lucrătorilor.

– Exact.

– Templul adevărului obiectiv.

– Da.

– Chiar iei în serios prostia asta?

Mundy şi-a pus aceeaşi întrebare de cîteva sute de ori pînă acum, dar tot n-a ajuns la un răspuns care să-l mulţumească.

– Cînd l-am auzit pe Dimitri, am crezut în asta. După ce am ieşit din cameră, totul a început să devină înceţoşat, răspunde el.

– Iar cînd îl auzi pe Sasha?

– Încerc.

– Dar cînd te asculţi pe tine însuţi?

– Apar probleme.

– Şi pentru toţi ceilalţi.

Revin în hol şi admiră statuia învelită, alcătuită din cărţi.

– Te-ai uitat în vreo cutie? întreabă Amory, împingîndu-şi din nou şapca.

– Am citit cîteva liste de inventar.

– Ai vreuna la îndemînă?

Mundy trage deoparte o husă, ridică un plic din plastic de pe capacul unei lăzi şi i-l întinde.

– Deci chestii obişnuite, observă Amory, după ce şi-a trecut privirea peste listă. Le găseşti în orice bibliotecă „de stînga".

– Forţa bibliotecii va consta în mesajul ei concentrat, spune Mundy, citîndu-l pe Sasha şi avînd senzaţia că vorbele par să nu aibă conţinut.

Se pregăteşte să mai adauge ceva pe aceeaşi temă, dar Amory îi înapoiază lista, cu aerul că s-a lămurit.

– Pute, rosteşte el tare, mai mult către microfoanele din casă. Tendenţios, ireal şi al naibii de suspect. Chestia pe care n-o pricep este de ce lucrezi pentru pierde-vară acela de Jay Rourke în loc s-o faci pentru un agent de informaţii de treabă ca mine?!

După care îi aruncă lui Mundy o ocheadă complice şi îl mai bate o dată pe umăr, apoi îi propune să plece naibii de acolo şi să meargă la vreun local scump ca să ia prînzul.

– Şi o să mergem cu maşina mea, dacă nu te superi, murmură el, cînd pornesc pe alee spre poartă. E mai curată decît a ta.

Odată aşezaţi în BMW, Amory rămîne cu şapca pe cap, însă frivolitatea pe care a etalat-o în casă a dispărut cu totul, iar prînzul nu mai e principala problemă care să-l frămînte.

– Edward, ştii bine oraşul?

– Am locuit trei ani aici.

– Nu mă satur să văd castele medievale. Locuri cu ziduri foarte groase şi, poate, cu vreo orchestră. Am impresia că am zărit ceva de genul ăsta cînd veneam încoace. O să luăm un cîrnat pe drum.

Parchează în vechea piaţă a universităţii. Misterios ca întotdeauna, Amory a obţinut permis pentru parcare în acel loc.

* * *

Aproape jumătate din viaţă, Mundy a urmărit mereu expresiile tipice de pe faţa lui Amory. L-a văzut impasibil şi neclintit în situaţii încordate, dar şi nepăsător la culme în cazul unor reuşite. A constatat cum coboară obloanele cînd a încercat să pătrundă în viaţa intimă a lui Amory; nici pînă azi nu s-a lămurit dacă Amory e căsătorit sau burlac sau dacă are copii. O dată sau de două ori, într-un aşa-zis moment de confidenţe, Amory a făcut referire la o soţie extrem de îngăduitoare şi la doi copii care au rezultate bune la universitate, dar Mundy nu ştie cu certitudine dacă nu cumva a dedus ideea asta din paginile lui John Buchan[1]. În rest, a rămas la fel cum i-a apărut la căpătîiul patului din spitalul militar din Berlin: un profesionist convins, care nu încalcă niciodată regulile şi se aşteaptă ca nici alţii să nu o facă.

Prin urmare, în timp ce urcă o dată cu mulţimea drumul abrupt şi acoperit cu pietriş către ruinele castelului, Mundy se simte tulburat văzînd semne de nehotărîre date de fostul său educator. Nimic nu l-a pregătit pentru această lipsă de siguranţă la ultimul adult pe care îl cunoaşte. Amory îşi scoate şapca abia cînd ajung la muzeul spiţerilor din cadrul castelului şi calcă pe podeaua din cărămizi ruginii roase de vreme; după ce se apleacă deasupra unei casete din sticlă conţinînd *materia medica*, respiră adînc pe nas, ţinîndu-şi buzele strînse, apoi exprimă doar o primă parte din ceea ce-l frămîntă.

– Instrucţiunile mele sînt fără echivoc. Urmezi ordinele lui Rourke. Rămîi în cadrul operaţiunii pînă la sfîrşit şi chiar după. Lucrezi pentru Rourke exact aşa cum ai face-o pentru noi. Ai înţeles?

[1] John Buchan (1875-1940), înalt funcţionar britanic, guvernator general al Canadei (1935-1940), biograf şi romancier de succes, cea mai cunoscută carte a sa fiind *39 de trepte*. (n.tr.)

Şi-a mutat atenţia asupra unei efigii din lemn a Sfîntului Roch vindecătorul şi a cîinelui care i-a adus zilnic pîine, timp în care un înger l-a lecuit de ciumă.

Mundy se apleacă supus alături de el.

– Ba nu, răspunde el, cu o tărie care îl uimeşte. N-am priceput chiar totul. De fapt, nici măcar parţial.

– Nici eu. Şi, după ce mi s-a spus, am dedus că nimeni din cadrul Serviciului n-a priceput nimic.

Adio *prăvălie*. Adio *firmă, birou, slujbă*. Chiar dacă Amory vorbeşte abia şoptit, mesajul este foarte limpede.

– Păi, cine ţi-a dat ordinele, dacă nu Serviciul? întreabă Mundy prosteşte, cînd revin în curtea aglomerată.

– Stăpînii noştri, păi ce-ţi închipuiai? îl pune Amory la punct, ca şi cum Mundy ar fi cel care vorbeşte fără noimă, nu el. Consilierul consilierului celui mai mare din parcare a dat ordinele. Cel care-şi bea cana cu Ovaltine[1] seara. „Fă ce ţi se spune, ţine-ţi gura, iar discuţia asta nici n-a avut loc." Aşadar, fac ce mi s-a spus.

„Dar nu-ţi ţii gura", gîndeşte Mundy în timp ce merg amîndoi în urma unui grup de franţuzoaice durdulii pe scara care coboară abrupt.

– Ştii cumva numele întreg al marelui Dimitri? murmură Amory, foarte aproape de urechea lui Mundy.

Au ajuns în bezna ca de pivniţă a Marelui Butoi[2] şi sînt înconjuraţi de grupuri de turişti francezi, japonezi şi germani şi, după cîte se pare, de oameni care nu vorbesc engleză. Amory se slujeşte de vacarmul poliglot pentru a-i pune întrebarea.

– Speram că-mi spui tu, îi răspunde Mundy.

– Dacă ar fi să scriu tot ce ştiu despre Dimitri sau despre alţi participanţi la operaţiunea asta, mi-ar ajunge spinarea unui gîndăcel, spune Amory.

– Atunci Rourke sigur trebuie să-l ştie, pentru numele lui Dumnezeu!

– Aşa ţi-ai închipuit, nu? îl aprobă Amory, ridicînd privirea admirativă către pîntecele monstruos al butoiului. În desfăşurarea

[1] Băutură pe bază de malţ şi vitamine, a cărei producţie a început în 1904 şi care a decăzut ca marcă, sugerînd că este folosită de bătrîni înainte de culcare pentru a produce somn, deşi la origini a fost folosită ca tonic şi afrodiziac. (n.tr.)

[2] Marele Butoi, un butoi care avea capacitatea de 221 000 de litri.

normală a lucrurilor, logic ar fi ca omul care îl urmăreşte zi şi noapte pe cel mai mare răufăcător al momentului să-i ştie şi numele.

– Şi nu l-ai întrebat?

– Nu mi s-a permis. N-am mai vorbit cu drăguţul de Jay – asta de la vizita lui de stat în Bedford Square. În prezent a devenit *mult* prea secretos. Toate discuţiile cu simpaticul nostru amic trebuie să se desfăşoare pe linie ierarhică.

– Şi *care* este linia asta? întreabă Mundy, uimit de uşorul dispreţ al lui Amory faţă de vechea atitudine respectuoasă, pe care o împărtăşeşte şi el, de altfel.

– Un „miracol renăscut" de la Ambasada Americană din Londra, care îşi spune Ofiţer Special de Legătură pe linie de Apărare şi e atît de măreţ încît nici nu se oboseşte să stea de vorbă cu ambasadorul propriu, îi răspunde Amory într-o frază lungă, atent formulată pentru a conţine o doză de ironie, în timp ce urcă treptele înapoi spre lumina zilei.

Lui Mundy nu i-a trecut prin minte – şi de ce ar fi aşa, întrucît asta nu s-a mai întîmplat pînă acum – că probabil uimirea lui Amory e mai mare decît a lui. Şi nici că mînia lui Amory ar putea să învingă autocontrolul lui obişnuit.

– Edward, în caz că n-ai băgat de seamă, există un Mare Plan, ceva cu totul nou, anunţă el, destul de tare pentru a putea fi auzit de cineva care ar trage cu urechea. Se numeşte *naivitate preconcepută* şi se bazează pe presupunerea că toată lumea ar dori să trăiască în Dayton, Ohio, sub oblăduirea unui singur zeu, dar nu se acordă premiu celor care ghicesc despre ce zeu e vorba.

– De unde are Dimitri atîţia bani? întreabă Mundy, disperat să se agaţe de ceva solid, cînd păşesc din nou pe aleea ce duce spre oraş.

– Of, scumpul meu prieten, de la toţi arabii aceia răi, de unde? Rezolvă pentru ei toate treburile murdare din Europa, adunînd euroanarhiştii sub acelaşi stindard, aşa că-şi merită banii, pînă la ultimul, îi răspunde Amory, cu un aer detaşat. Ia te uită, veveriţe roşcate, continuă el după ce se opreşte puţin ca să privească în sus, spre ramurile unui stejar. Ce drăguţ. Credeam că le-au mîncat cele cenuşii pe astea roşcate.

– Eu nu cred că Sasha ştie ceva din toate astea, îl presează Mundy, uitînd, în tulburarea lui, să folosească apelativul *amicul*

nostru. Nu cred că el este ceea ce pretinde Rourke. Tot ce pot spune e că s-a mai domolit. S-a maturizat. Rourke vorbeşte prostii.

– A, Jay vorbeşte numai prostii şi a stîrnit o furtună care se propagă pe coridoarele de la Whitehall şi Capitol Hill cu o iuţeală admirabilă. Amory se întrerupe din nou, de astă dată pentru a-i lăsa pe doi băieţi slăbănogi şi lungani, purtînd pantaloni scurţi cu bretele, să-i depăşească. Nu cred că amicul nostru – al tău, adică – are vreo idee despre toată afacerea, sărmanul. N-a fost niciodată genul de om care să vadă pericolele ascunse, aşa e? După toate aparenţele, a căzut orbeşte în plasa lui Dimitri. Pe de altă parte, e prea ocupat cu mobilizarea tuturor intelectualilor cu vederi de stînga şi cu alcătuirea de biblioteci esenţiale de contracultură. Apropo, Edward, acolo sînt o mulţime de cărţi interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.

Recomandarea îi sună lui Mundy într-un contrast izbitor cu dispreţul arătat ceva mai devreme de Amory faţă de acele volume. Tocmai pătrund în Piaţa Porumbului. În centrul ei, o statuie din bronz ce o înfăţişează pe Maria arătîndu-şi pruncul plină de mîndrie, călcînd în acelaşi timp în picioare fiara protestantă.

– Apropo, Rourke nu mai reprezintă Agenţia, spune Amory. Ţi-am spus asta oare? Acum patru ani s-a alăturat unui grup motivat politic, alcătuit din corporaţii ce vor să construiască imperii. Majoritatea din domeniul petrolului. Avînd strînse legături cu industria de armament. Şi toţi intangibili, asemenea lui Dumnezeu. În alte vremuri, aveau o poziţie marginală, dar acum au acces nestingherit oriunde. Oameni buni, bagă de seamă. Aşa cum eram uniţi şi noi, imperialiştii britanici, dar sper că ne-am pierdut calitatea asta.

Au ajuns aproape de centrul oraşului. Amory pare să cunoască drumul.

– Din păcate, pînă în prezent nu m-a prea interesat politica, acum însă e prea tîrziu, remarcă el, arborînd zîmbetul care îl salvează în orice situaţie. Şi totuşi, *te rog* să nu-ţi pierzi curajul din cauza asta. Faptul că mi-au parvenit unele zvonuri puţin credibile nu trebuie să-l împiedice pe nici unul dintre noi să-şi servească patria *exact* cum ni se comandă – iar acum vocea îi devine încărcată de sarcasm –, *tot* ce contează în ceea ce-i priveşte pe stăpînii noştri – de stau la Washington sau în Downing Street – este că această operaţiune *splendidă* va juca un rol vital în cadrul misiunii de a apropia şi mai mult Europa şi Statele Unite în lumea noastră

unipolară. Ei consideră misiunea pur şi simplu... – caută în zadar un superlativ corespunzător.

– Alfa dublu plus? îi sugerează Mundy.

– Bravo. Iar dacă tu îţi joci rolul pînă la capăt, trofeul va fi nelimitat. Premii *uriaşe* în bani care îl aşteaptă pe fericitul cîştigător. Medalii, titluri, funcţii. Doar să ceri. Ca unul care cunoaşte bine caracterul tău puţin mercenar, cred că trebuia să-ţi spun limpede acest aspect.

– De fapt şi Rourke mi-a făcut o ofertă generoasă.

– Sînt convins! Aşa şi trebuia! Ce altceva ţi-ai mai putea dori? Dublă lovitură. Acceptă. Şi, fiindcă tot am amintit de duble lovituri...

Amory coboară glasul. Stau umăr la umăr în faţa Hotelului Ritter, studiindu-i superba faţadă în stil baroc. A început să plouă, iar trecătorii se grăbesc să-şi caute un adăpost.

– Ia în calcul *şi* posibilitatea asta, Edward, dacă tot veni vorba. Să presupunem că Fratele Jay şi Dimitri Care-Nu-Are-Alt-Nume, în loc să fie duşmani de moarte, ceea ce, ideologic vorbind, este evident...

Se întrerupe şi aşteaptă trecerea unui grup de măicuţe.

– Mă asculţi?

– Încerc.

– Să presupunem că Dimitri şi Jay, în loc să fie inamici, ar fi doi cai din acelaşi grajd. Asta ar avea vreun înţeles pentru tine?

– Nu.

– Ei, mai gîndeşte-te, Edward. Pune-ţi la treabă materia cenuşie lenevită. Cred că înţelegi la fel de bine ca mine, poate chiar mai bine. E nobil să minţi pentru propria ţară, atîta vreme cît ştii adevărul, dar, vai, eu am renunţat la asta. Şi atunci, să devenim portavocea stăpînilor noştri şi să convenim că discuţia dintre noi n-a avut loc. Şi să ne slujim orbeşte regina şi patria, chiar dacă ambele sînt filiale deţinute integral de o măreaţă Hiperputere din Cer. De acord?

Mundy nici nu e de acord, nici nu-l dezaprobă. Se apropie de *Universitätsplatz,* unde Amory şi-a parcat BMW-ul.

– Şi totuşi, revine Amory, *în caz că* vrei să pleci de aici în cel mai scurt timp posibil, ţi-am adus două paşapoarte false. Unul pentru tine, celălalt pentru amicul tău, drept recunoaştere a serviciilor aduse nouă de ticălosul acela pitic. Regret că n-am putut face asta şi pentru Zara, dar cel puţin ea e departe. Le găseşti în buzunarul de

pe portiera maşinii, împachetate într-un exemplar din *Süddeutsche*. O să găseşti şi nişte bani, nu mare lucru. A trebuit să-i fur din fondul pentru corupere. Chipul lui Amory devine serios, arătîndu-i vîrsta adevărată. Regret, regret enorm, spune el simplu. Pentru mine, la fel ca pentru tine. Nu mi-a stat niciodată în caracter să fiu loial doar pe jumătate. Să nu-i spui amicului de unde le-ai primit, bine? Nu se ştie în plasa cui va cădea în viitor.

Cînd ajung la BMW, ploaia se opreşte, aşa că Amory îşi pune şapca pe cap.

* * *

S-a plimbat şi a băut ceva, nu mult, ci cît să mai facă uitată starea de agitaţie. A încercat să facă legătura cu propriul sine de altădată, a căutat cîteva dintre cotloanele pe care obişnuia să le frecventeze, dar chipurile s-au schimbat, la fel şi cotloanele respective. Aşezat pe o bancă din parcul oraşului vechi, a încercat să-i telefoneze Zarei la Ankara, dar ea nu i-a răspuns. De altfel, nici nu se aştepta, nu-i aşa? Doar a mers la o petrecere de bun venit la vreo gospodărie de la ţară, bineînţeles. O vor pune să danseze, ca şi cum ea ar avea nevoie de încurajări pentru aşa ceva. Ceea ce-l face să se mire că o fată care dansează atît de frumos s-a îndrăgostit de o girafă ca el.

Cu toate astea, fără să se ridice de pe bancă, a telefonat şi liniei aeriene şi a aflat că avionul lor a aterizat fără probleme la destinaţie în urmă cu trei ore.

Ciudat că mobilul ei nu funcţionează. Dar n-a citit el undeva că americanii au dezactivat sateliţii – asta avînd legătură cu armele lui Saddam, care ameninţau întreaga lume şi care, totuşi, n-au apărut pînă acum?

Se plimbă din nou. Pe oriunde, numai nu dincolo de pod, în susul dealului sau înapoi spre şcoală. Mirîndu-se ca un copil, priveşte cercetător turla eternă a Bisericii Sfîntului Duh care, aşa cum se profilează pe cer, pare sculptată. Cum ar fi să crezi în mod real şi fără să pui la îndoială? Ca Zara. Ca Mustafa. Ca amicii lui Jay Rourke. *Să ştii*, *să ştii* în mod real şi absolut că există o Fiinţă Divină plasată în timp sau spaţiu care-ţi citeşte gîndurile mai bine decît poţi să faci tu însuţi şi, probabil, chiar înainte de a ţi se naşte în minte? Să crezi că *Dumnezeu* te trimite la război, *Dumnezeu* te

fereşte de gloanţe, hotărăşte care dintre copiii săi vor muri, cărora le va spulbera picioarele sau care vor reuşi să cîştige cîteva sute de milioane pe Wall Street, în funcţie de Marele Plan al zilelor noastre?

* * *

Pînă la urmă urcă dealul. Fără scuze: nu are unde să meargă. Dacă ar şti că Sasha se va întoarce de la Hamburg, s-ar duce la aeroport, la gară şi i-ar spune: „Sasha, amice, trebuie să fugim". Dar Sasha n-are nevoie să ştie. El trebuie să facă ceea ce i s-a spus.

Să fugim, Teddy? Cred că eşti caraghios. Avem de îndeplinit o misiune măreaţă. Iar ţi-ai pierdut curajul? Poate ar fi bine să-ţi găsesc un înlocuitor.

Continuă să urce. Poate că Dumnezeu va rezolva situaţia. Sau poate Rourke. Sau Dimitri, dacă tot bănuim că ei doi sînt de aceeaşi teapă. Pînă una-alta, treaba mea e să mă întorc la şcoală şi să aştept să apară Sasha. Apoi stabilim cine cînd fuge, cu cine şi de ce. Ziarul *Süddeutsche* stă împăturit în lung, în buzunarul interior al hainei. Un colţ al lui îl împunge în gît. „Ai avut o zi a naibii de lungă, băiete. La ce oră te-ai trezit? Nici n-a trebuit. Puţin după miezul nopţii i-am condus pe Zara şi Mustafa la aeroportul din München şi de atunci n-am mai pus capul jos. Atunci poate că eşti prea obosit ca să evoluezi în faţa microfoanelor în seara asta, Edward. Ce-ar fi să-ţi oferi o pauză, băiete, şi să lipeşti un bileţel pe uşa şcolii: «Plecat la Bourul Albastru să-mi petrec noaptea. Mă găseşti acolo. *Tschüss*, Teddy.»"

Paşapoartele false din ziarul împăturit îl apasă de-a dreptul. Deci aceia sînt nişte bani furaţi din fondul pentru corupere – numai că Mundy ştie totul despre Amory: i-a furat de la el însuşi, nu din altă parte. Oamenii ca el nu fură. Îşi servesc patria, fie că e bine sau rău. Sau o fac pînă în ziua cînd se trezesc faţă în faţă cu viaţa adevărată, şi atunci corectitudinea lor deformată îi părăseşte, chipurile li se dezgheaţă şi devin reale, debusolate ca ale celorlalţi. Prin urmare, mai există un zeu al cărui termen de valabilitate a expirat: patriotismul inteligent care, pînă în după-amiaza asta, a fost religia lui Nick Amory.

La ferestre nu se văd lumini, dar asta nu-l surprinde, fiindcă n-a lăsat nici una aprinsă. Pe de altă parte, s-ar putea ca acei tineri inspectori să se fi hotărît să treacă pe acolo ca să mai verifice ceva.

Dar ei ar avea lanterne. Poarta scîrţîie. Trebuie unsă. O să-i spună lui Stefan. Pe întuneric, aleea şerpuieşte şi pantofii mari nu nimeresc mereu drept, călcînd prin iarba înaltă. „N-ar fi trebuit să mai beau şi paharul acela. Greşeală. Cam multă tăcere prin jur. Dar aşa a fost mereu, dacă mă gîndesc bine. Dar nu la fel ca acum, cu siguranţă. Nu tocmai sîmbătă seara. Cred că e vreun meci important de fotbal la televizor, numai că nu aud glas de comentator şi nici nu văd licărul ecranelor la ferestrele vecinilor."

Potriveşte cheia în broască din prima şi rămîne în bezna holului, încercînd să-şi amintească unde a plasat electricianul noile comutatoare. „Sînt mai nepriceput decît Troţki la propria geografie, o să-l întreb pe Sasha." Sub zona mai alburie a luminatorului, maldărul de cărţi învelite în cearşafuri se ridică deasupra lui ca un Mare Inchizitor, spectral, aşezat în mijlocul holului. *Apropo, Edward, acolo sînt o mulţime de cărţi interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.* Bună idee, Nick. Dacă mă gîndesc mai bine, ar trebui să recuperez în materie de lectură. Pipăie pereţii, găseşte comutatoarele, dar nu sînt cum le ştie el, ci cu reostat. Nimic nu mai e simplu. Aceste noi lumini îl zăpăcesc. Se aşază pe trepte şi încearcă să o sune din nou pe Zara. Tot nici un răspuns. După ce-şi toarnă un scotch cu apă, se mişcă pînă la canapeaua dintr-un colţ al holului şi caută prin memoria telefonului numărul unchiului ei, dar nu-l găseşte. Pentru nimic în lume nu reuşeşte să-şi amintească numele bătrînului şi nici numele fermei lui. Apar prea multe „c"-uri cu sedilă şi cuvinte cu grafie greu de reţinut.

„Mai ia o gură de scotch. Gîndeşte-te!" Ceasul din metal comun care i-a aparţinut maiorului arată zece treizeci şi cinci. „În Ankara e cu o oră mai mult. Pesemne că Mustafa se simte în culmea fericirii cu modernul sacou albastru. Oare ce-o fi făcînd tînărul Jake la ora asta. Face grinzile de la clubul Universităţii Bristol să se cutremure. Ultima oară cînd a avut veşti despre el, candida pentru funcţia de trezorier. Kate a promis că-mi va transmite numărul lui de mobil. N-a apucat. Probabil s-a rătăcit prin secretariatul Ministerului. Dacă ar fi marcat plicul drept secret, poate că l-ar fi trimis mai curînd. În sănătatea voastră!"

– Şi a tuturor ascultătorilor noştri din această seară, adaugă cu voce tare şi ridică paharul în cinstea pereţilor. Minunaţi tipi, continuă el. Şi tipese, desigur. Să vă dea Dumnezeu sănătate!

„Încăperea ar putea foarte bine deveni o moschee acceptabilă, socoteşte el, amintindu-şi de discuţia avută pe acest subiect cu Mustafa. Intrarea e liberă şi are şi un zid care dă spre răsărit. Prin urmare, se încadrează în reguli. Punem un mic vas acolo, în colţ, pentru curăţarea rituală, acel *mihrab* unde se află şemineul, porticul acolo, amvonul aici, lipim cîteva dale cu desene geometrice şi caligrafie frumoasă, apoi un covor şi covoraşe de rugăciune peste el, nişte rucsacuri de puşti de-a lungul peretelui şi gata, ne simţim ca acasă – mă descurc bine, Mustafa?

Nu l-am dus niciodată la înot. La naiba! Am promis că vom merge înainte de plecare, apoi am uitat amîndoi. De ţinut minte: imediat cum se întoarce, la înot."

Găseşte numărul Dinei din München şi o apelează.

– Ce mai face Mo, Dina?

– Tînjeşte, Ted.

Nu, nici Dina nu ştie nimic de Zara. Dar nici nu-i de mirare, decît dacă s-a întîmplat ceva rău.

– Probabil că sînt la marea petrecere de la fermă, zice ea.

– Tot ce se poate, o aprobă el, şi gîndul îi fuge din nou la Sasha.

„Unde dracu' eşti, pitic otrăvitor? Mai rabdă, Teddy. O să întîrzii. Am mulţi oameni de intervievat.

Bine, dar cît de tîrziu, pentru numele lui Dumnezeu? Pînă la miezul nopţii? Sau trei dimineaţa? Dar ce-i pasă lui Sasha? De unde să ştie el că stau aici ca o mamă îngrijorată care-şi aşteaptă fiica de cincisprezece ani să se întoarcă de la prima întîlnire cu un băiat? *Grăbeşte-te*, ticălos mic. Am paşapoartele. *Mişcă-te!"*

Se ridică şi, cu paharul în mînă, urcă cele două etaje pînă în pod, pentru cazul în care, prin vreo minune, Sasha s-a întors totuşi mai devreme şi s-a trîntit în culcuşul său improvizat, dar nu, Sasha nu e ascuns printre perne.

Coboară scara curbată, acum aproape treaz, cu o mînă ţinînd paharul, cu cealaltă pipăind zidul. Mormanul de cărţi, acoperit cu huse, pare să analizeze coborîrea lui precaută. *Ar trebui să arunci o privire printre ele.* După ce ajunge la parter, îşi continuă drumul pînă în bibliotecă. Printre scări, huse şi găleţi cu vopsea descoperă

o trusă de scule. Nu e încuiată. Un dulgher care are încredere în lume. Bun băiat. Alege un ciocan şi ceea ce, în accepţiunea lui Des, se numeşte un Winston Churchill: o daltă cu două gheare în formă de V. Revine în hol şi-şi aşază paharul de whisky pe podea, lîngă canapeaua îmbrăcată în piele. Îşi scoate haina, dar are grijă să o întindă pe canapea, astfel încît ziarul să nu se desfacă din greşeală în faţa camerelor secrete.

Cu gesturi hotărîte, aproape răzbunătoare, smulge husele de pe piramida de lăzi, le face rulou şi le agaţă într-un colţ al încăperii. „Să luăm ăsta." Cu ciocanul într-o mînă şi dalta în cealaltă alege o ladă şi se apucă să desprindă scîndurile. În timp ce face asta, are impresia că aude un gîfîit de alarmă scos de publicul lui nevăzut. Sau poate-şi imaginează vreun spectacol pentru copii, iar toţi puştii ţipă în cor: „N-o face!" sau „Uită-te în spate!"

Şi chiar se uită peste umăr, dar numai spre fereastră, să vadă de nu cumva a sosit taxiul lui Sasha. N-are noroc.

A smuls deja scîndurile de pe două laturi. Des ar sugera o abordare mai ştiinţifică, dar pe Mundy nu-l interesează ştiinţa. Urmează un strat din hîrtie groasă şi maronie de ambalaj, strînsă laolaltă cu bandă adezivă. În interiorul ei, cele douăsprezece cutii din carton sînt stivuite ca nişte cărămizi. „Fiecare ladă conţine cîte douăsprezece cutii, gîndeşte el amuzat: deci cîte vor merge la groapa cu furnici?"

„Să consulţi inventarul", îl sfătuise Sasha. Cutia unu: *Network Society*, de Manuel Castells. Cutia doi: acelaşi titlu, în germană. Cutia trei, la fel, în franceză. Parcurge fiecare cutie. Apoi le termină. Alege altă ladă, o desface fără menajamente. Apoi a treia. Cartea de frunte în seara asta e *Les Damnés de la terre* de Frantz Fanon, în nouă limbi, aşadar, să-i dăm mîna fratelui Frantz, care a făcut atîta drum tocmai de la Berlin pentru a fi cu noi în această noapte.

Mai aruncă o privire la ceasul maiorului. Miezul nopţii. Probabil că meciul de fotbal a ajuns deja la prelungiri, fiindcă, de cînd locuieşte în această casă, Mundy n-a mai pomenit o tăcere asemănătoare.

Dar poate că-i vorba doar de imaginaţia lui: cînd nervii îţi sînt întinşi la maximum, cînd, pe de altă parte, eşti mort de oboseală, cînd stai într-o casă înţesată de microfoane cu două paşapoarte false şi aştepţi să apară enervantul tău prieten, ca să-l poţi duce cît mai departe în cel mai scurt timp posibil, este absolut normal ca

zgomotele – sau, mai precis, strigătoarea absenţă a lor – să capete un aspect supranatural.

* * *

La început presupune că e vorba doar de greşeala ridicolă a vreunui ambalator.

A descoperit deja cîteva erori: cîteva exemplare din Adam Smith şi-au găsit loc în altă cutie, o ediţie incompletă din Henry David Thoreau stă strivită între cărţi de Thorwald, iar opere de Doris Lessing s-au amestecat cu cele ale lui Gotthold Ephraim Lessing.

Apoi mintea i se înceţoşează puţin şi consideră că are de-a face cu vreo scăpare de-a lui Sasha, poate chiar un soi de glumă, fiindcă acum îşi aduce aminte că demult, cînd Sasha a subtilizat aparatul foto miniatural din depozitul Stasi, s-a servit şi cu un manual de gherilă urbană în care a găsit recomandarea de a pune filmul expus într-un prezervativ şi să-l păstreze în îngheţată.

Însă nu este acelaşi manual.

Şi nici nu e un exemplar rătăcit.

Cărţile despre care credem că vor fi solicitate masiv sînt livrate în mai multe exemplare, îl aude pe Sasha rostind cu glasul lui de activist.

Păi sînt cel puţin şaizeci de exemplare. Şi nici nu vorbesc despre îngheţată – nici măcar despre fotografiere, cu aparate miniaturale sau şi mai şi. Subiectele preferate sînt modul de fabricare a bombelor din erbicide şi cum să-ţi ucizi cel mai bun prieten cu un ac de tricotat, sau cum să-i plasezi o bombă în maşină sau în baie, sau cum să-l sugrumi în pat, sau să-l îneci în baie, sau să-i sfărîmi laringele, sau să incendiezi puţul liftului de la locul lui de muncă.

Alegerea următoarei cutii îi creează mari dificultăţi lui Mundy. Are sentimentul că nu trebuie să greşească în faţa numeroşilor lui susţinători; că trebuie să se poarte ca un concurent la un important concurs de întrebări şi răspunsuri: dacă ratezi asta, nu te mai băgăm în program.

Însă cînd se uită mai atent la el îşi dă seama că deja procedează cu înţelepciune şi desface cutiile una după alta, fără a se mai sinchisi dacă în ele se află cărţi esenţiale de contracultură sau manuale pentru terorişti în devenire, sau şiruri, aşezate atent, de grenade de mărimea unor mingi mai lungi de crichet, cu învelişul

exterior aspru, ca să nu scape din mîna asudată, sau ceea ce presupune a fi ceasuri pentru bombe artizanale, fiindcă asta scrie pe instrucţiunile anexate.

Prin urmare, nu trece multă vreme şi se trezeşte şezînd singur pe podeaua holului, avînd în jur toate lăzile şi cutiile desfăcute, cu ambalaje din hîrtie împrăştiate peste tot, iar Mundy arată neconsolat ca un copil care, de ziua lui, nu mai are de desfăcut nici un pachet cu daruri.

Şi, în liniştea nepămîntească, nu aude decît propria inimă care bate bum, bum, bum, plus vocea absentă a lui Sasha, care îl dăscăleşte printre bubuiturile care îi răsună în urechi. *Încearcă să ne vîre pe toţi în aceeaşi oală. Liberali, socialişti, troţkişti, comunişti, anarhişti, adepţi ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – sîntem cu toţii nişte simpatizanţi, toţi nişte activişti politici. Cu toţii îi dispreţuim pe evrei, urîm America şi-l admirăm în secret pe Osama.*

Iar după ce Sasha termină cu dăscăleala, îl aude pe Rourke preamărind frumuseţile Heidelberg-ului. *Dacă vrei să învrăjbeşti America şi Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuşi acest lucru.*

Dar după aceea vine din nou rîndul lui Sasha să revină cu un argument şi mai consistent:

Stînga liberală va fi prezentată drept o bandă de fascişti de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă tîrîş pînă la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecţie.

Dar argumentul decisiv şi cel mai autoritar trebuie să vină din partea lui Nick Amory, cel din această după-amiază, indignat pînă la ură. Iar cînd toate aceste sibile îşi vor fi rostit profeţiile dispărînd îndărătul decorurilor, soseşte momentul în care Sasha îşi va face una dintre inimitabilele lui apariţii.

* * *

Nu se va şti niciodată cu certitudine ce l-a îndemnat pe Mundy să urce din nou, ca o furtună, scările pînă în pod. La o adică, mai fusese acolo în urmă cu o oră. Să-l fi stîrnit lătratul puştii automate dezlănţuite în stradă? Sau iadul izbucnit în interiorul casei care a urmat clănţănitului puştii: grenadele-surpriză, fumul şi cioburile zburînd în toate părţile cînd cel puţin doisprezece oameni au trecut în forţă prin toate uşile şi ferestrele urlînd la el în engleză americană, germană şi arabă, ordonîndu-i să nu mişte, să stea cu spatele la zid, să-şi ţină la vedere mîinile nenorocite şi tot scenariul obişnuit.

În general, se ştie că oamenii supuşi unui astfel de atac urcă la etaj, nu coboară la parter, aşa că, probabil, Mundy s-a comportat conform modelului prestabilit. Sau instinctul de a-şi căuta rădăcinile a fost cel care l-a îndemnat să se năpustească în acea direcţie? – amintirile lui din clădirea abandonată din Berlin şi impulsul neaşteptat de a se întoarce acolo – pesemne în speranţa neclară că Sasha va ajunge înaintea lui sau cel puţin va afla unde să-l găsească atunci cînd va reveni din vizita la ultimul lui guru din Frankfurt sau de aiurea, numai că de astă dată din Hamburg?

Sau pur şi simplu impulsul de a vedea ce se petrecea afară?

Nici Mundy nu ştia sigur cît stătuse pe podea, înconjurat de jucării, pînă în clipa cînd s-au declanşat împuşcăturile şi atunci şi-a început ascensiunea. Putea fi vorba de momente sau poate chiar de ore. Cînd te apuci să aduni firele plasei care te-a prins, timpul nu mai are valoare. Gîndirea e cea mai importantă. Aşa cum îi plăcea domnului Mandelbaum să spună, neştiinţa comodă nu mai este o soluţie acceptabilă, indiferent cît de greu ţi-ar fi să înfrunţi realitatea.

Aude împuşcăturile, se ridică în capul oaselor cu încetinitorul şi îşi spune, aproape moţăind: „Sasha, tu eşti acolo şi devine primejdios". Dar cînd se gîndeşte mai bine, ajunge la concluzia că maşina a dat să se oprească înainte de a se declanşa focul. A fost ceva de genul: automobilul, împuşcăturile, scrîşnetul roţilor. Pe de altă parte, putea să se fi întîmplat şi altfel: împuşcături, maşina opreşte, scrîşnet de pneuri. Oricum ar fi, evident că trebuie să arunce o privire.

Interiorul casei a devenit deja un infern asurzitor de fum, scînteieri, explozii şi urlete respingătoare. Numele lui Mundy, alături de cel al lui Sasha, este pe buzele fiecărui intrus. Şi, remarcabil pentru urechile lui Mundy, un lucru care merită o analiză mintală de o clipă în afara limitelor convenţionale ale timpului este că a mai auzit unele dintre aceste voci, cînd mîini nu tocmai prietenoase l-au aruncat, legat la ochi, ca pe un sac în furgonetă, apoi l-au transferat într-un elicopter, trîntindu-l cu faţa la podeaua metalică, după care au căpătat formă umană şi au apărut delicat în

fața lui, aducîndu-i cești de cafea fierbinte și țigări Camel, prăjiturele și scuze jenate, aceste făpturi spunîndu-și Hank, Jeff, Art și așa mai departe.

Și oare Mundy a înnebunit *cu totul* sau aude glasul lui Jay Rourke ridicîndu-se deasupra celorlalte? Greu de zis, deoarece Mundy nu l-a mai auzit pe Jay răcnind, dar e gata să parieze pe toți banii că în costumul acela de invadator din spațiu se găsește același Rourke al cărui tată s-a născut aproape de localitatea unde a văzut lumina mama lui Ted, la douăzeci și cinci de kilometri în zbor de cioară, asta dacă în Irlanda mai există ciori care să zboare drept, lucru asupra căruia Jay are îndoieli serioase.

Și avînd în vedere glasurile din furtună, despre care se spune că le ajung la ureche marinarilor în timp ce nava se scufundă, Mundy aude o altă voce familiară din trecutul lui recent, pe care la început, să-l pici cu ceară, nu reușește să o identifice, pînă cînd, după un mare efort mintal, o plasează: *Richard.* Blondul Richard, cu blazerul albastru și cu cravată de însoțitor de zbor. Richard, omul lui Dimitri, care oferă o mie de dolari în numerar drept onorariu de prezență, indiferent dacă întîlnirea se încheie cu succes sau nu. Cel care se întreabă cu voce tare ce înseamnă banii cînd e vorba de un ideal măreț.

„Deci am rezolvat problema“, își zice Mundy, revenind la vorbele apăsătoare din această după-amiază ale lui Amory: doi tipi de aceeași teapă, numai că de data asta ei îi dărîmă ușile. Și totuși n-a stat locului cît i-au trecut prin minte toate aceste gînduri. Într-un fel sau altul, fostul jucător de linia a doua cu picioare lungi își croiește drum în sus pe scara largă din lemn de stejar la care a ținut de cînd a văzut-o prima oară, aruncîndu-se înainte ca Sasha, în salturi inegale, fiindcă unul dintre picioare nu-l mai ascultă și simte că pe umărul stîng îi apasă o greutate de o tonă unde l-a lovit tavanul, dar mai curînd o fi vreun obiect zburător sau unul dintre acele gloanțe despre care i-au povestit la Edinburgh că se recomandă pentru folosire în avioane și în alte situații delicate. Te trîntesc de nu te vezi și par să răspîndească o plăcintă de plumb topit pe tine, dar abia dacă străpung coaja unui bob de strugure.

Reușește să parcurgă primul palier și pătrunde pe ușa dinspre vechea scară a servitorilor, ce duce în pod. Din urmă vine o ploaie de gloanțe, tencuială, fum și înjurături, însă el nu și-a pierdut cumpătul, urcă, iar cînd ajunge în pod și descoperă că stă în genunchi, ca într-o moschee, cu fundul în sus și fața prinsă între palmele pline de sînge, se mai tîrăște pînă la fereastră și se ridică atît cît să se poată uita peste pervaz.

Iar ce vede este de-a dreptul uimitor: un soi de spectacol de *son et lumière* pentru care ai fi în stare să călătorești zeci de kilometri ca să nu-ți scape. Își aduce aminte foarte bine că l-a dus pe Jake la un asemenea spectacol în Caernarvon – sau la Carlisle? Erau acolo sulițași, și halebardieri, și tunuri de asediu, și asediați care chipurile turnau ulei fiert de pe metereze, iar lui Jake i-a plăcut extraordinar de mult: măcar pentru asta și-ar putea aminti din cînd în cînd de fostul lui tată.

Dar, în felul lui, acest spectacol este la fel de impresionant: lumini ce se aprind orbitor și se sting, fascicule de lumină și arcuri de lumină și reflectoare, lumini lipite de vișini, și luminile intermitente ale mașinilor de poliție și ale *grüne Minnas,* și girofarurile ambulanțelor parcate la fiecare capăt al intrărilor în micuța piață gazonată din fața porții principale; lumini pretutindeni, cu excepția ferestrelor cuprinse de beznă ale caselor din jur, fiindcă țintașilor nu le plac spectatorii.

Cît despre costume...? A, pentru cel pe care nu-l deranjează amestecul de vechi și modern, inegalabile: oameni-broască umăr la umăr cu cruciați ai regelui Richard, purtînd căști și căciuli cu găuri pentru ochi, oșteni cu barde de luptă, ghioage și cu stranii cuferașe ca de vrăjitoare legate la brîu, poliție din Berlinul de Vest cu căști în stil prusac, pompieri îmbrăcați ca membri ai trupelor de asalt naziste, paramedici cu căști sclipitoare și jachete albe pe care sînt imprimate cruci roșii, nenumărați alți spiriduși răi și negri și drăcușori săltăreți care se strecoară de la o ușă la alta și căutînd să încingă tărăboiul.

Iar cît privește efectele sonore, în locul muzicii obișnuite, sacadate și a uruitului presărat de explozii de lumină al tunurilor, avem un sergent-major de pe platoul de paradă din Murree, nici mai mult, nici mai puțin, lătrînd ordine neinteligibile în engleză, germană sau, după cum aude Mundy, chiar punjabi. Iar într-o latură a piațetei, pe unde trece strada, un taxi iluminat orbitor, cu toate ușile deschise și cu șoferul îngenuncheat alături de doi indivizi cu măști de gaze pe față și cu armele îndreptate spre el – șoferul fiind același *Herr* Knau care l-a adus pe Sasha la școală în

urmă cu două zile. Mundy şi-l amintea ca fiind slab. Legat fedeleş, arată mult mai gras.

Însă vedeta indiscutabilă a întregului spectacol, bărbatul pentru care toată lumea a bătut atîta cale ca să-l vadă, este Sasha, fără şapca lui tradiţională, dar avînd în mînă servieta de activist de partid, alergînd pe drumul pavat cu piatră de rîu, cu un pantof pierdut şi fluturîndu-şi cealaltă mînă în aer şi strigînd: „Nu, nu“, în stilul în care o stea de film li se adresează paparazzilor: „Vă rog, băieţi, nu azi, nu m-am machiat“.

Paradoxal, pierderea pantofului l-a adus la un soi de normalitate. După felul în care sare dintr-o parte în alta, ca un copil din Kreuzberg cuprins de delirul unui şotron, nici nu ţi-ai putea da seama că omul a şchiopătat vreodată. Să fie pietrele de pavaj fierbinţi ca focul? Pesemne că una dintre regulile jocului este de a te preface că sînt. Apoi, brusc, Sasha se autodepăşeşte ori a alunecat, deoarece campionul a ajuns pe jos şi se rostogoleşte ca o păpuşă din cîrpe, şi Mundy nu se află prin preajmă ca să îl ridice, braţele şi picioarele i se rostogolesc o dată cu trupul, dar probabil că gloanţele îl fac să continue mişcarea, nu propriul efort, întrucît gloanţele lovesc în jurul lui, dar şi în el, zdrobindu-l şi desfigurîndu-l, şi, chiar cînd e cu adevărat mort, luptătorii tot nu vor să creadă şi de aceea îi administrează o ultimă salvă generală, aşa băieţi, ca să fie absolut siguri.

* * *

În acest timp, Mundy stă agăţat de pervazul ferestrei cu ambele mîini însîngerate, dar, din nefericire, podul nu-i mai aparţine în exclusivitate. În spatele lui se găsesc doi oameni-broască, iar ei slobozesc rafale de mitralieră prin fereastra deschisă, către casele întunecate din vecinătate, cu o nepăsare superioară, de parcă s-ar afla pe poligonul de la Edinburgh. Şi, deşi se vede de la o poştă că au mai multe arme decît le-ar trebui, par porniţi să le folosească pînă la ultima, fiindcă nici nu termină bine de tras cu una, că o aruncă la pămînt şi ridică alta, apoi trag şi cu ea.

Şi a mai apărut un al treilea, un tip înalt, care s-a alăturat jocului şi care, în ciuda harnaşamentului pe care-l poartă, nu-şi poate ascunde mersul lenevos de bostonian. Se retrage cu spatele de lîngă Mundy, ca şi cum i-ar fi teamă de el, şi îşi vîră pistolul în toc. Dar să nu ne lăsăm înşelaţi! Acesta nu e gestul cuiva care se pregăteşte să discute dulce şi raţional cu un om rănit care zace la pămînt. Acest antiterorist mascat, netulburat, are nevoie de o armă mai grea cu care să tragă, iar ea se dovedeşte a fi un soi de puşcă foarte sofisticată, cu dispozitivul de ochire atît de mare încît o persoană neinformată şi întinsă la pămînt, la capătul de recepţie – iar aici vorbim de Mundy – s-ar putea să nici nu ştie la ce gaură se uită în clipa în care este împuşcat. Dar pe trăgător nu-l frămîntă asemenea gînduri, se vede limpede, deoarece cînd se îndepărtează de Mundy, atît cît îi îngăduie dimensiunile încăperii – pînă cînd îşi propteşte mîna de perete –, duce arma la umăr şi, cu o mişcare bine gîndită, trage trei gloanţe superrapide în Mundy, unul exact prin centrul frunţii şi altele două, de voie, în partea superioară a corpului, unul în abdomen şi celălalt în inimă, deşi nici unul dintre acestea n-ar mai fi fost necesar.

Dar asta nu se întîmplă decît după ce Mundy reuşeşte să-şi umple plămînii cu aer pentru un ultim *Aşteaptă-mă, sosesc!*, strigat către prietenul care zace în piaţetă.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Asediul din Heidelberg, după cum a devenit cunoscut acest episod pentru mijloacele de informare din întreaga lume, a dat naştere unor unde de şoc pe la curţile vechii Europe şi ale Washington-ului, constituind un semn clar pentru toţi cei care critică politica americană, calificînd-o imperialism conservator democratic.

Vreme de cinci zile încheiate, presa şi televiziunea au fost silite să respecte ceva foarte apropiat de tăcere nedumerită. Au apărut titluri pe primele pagini – senzaţionale –, dar nu au existat ştiri concrete, pentru simplul motiv că forţele de securitate interveniseră într-un mod amintind de filmările fără spectatori.

Un întreg sector al oraşului fusese izolat prin cordoane, iar locuitorii uimiţi se treziseră evacuaţi la nişte cămine, unde au fost asistaţi de personal special şi ţinuţi fără dreptul de a comunica pe durata operaţiunii cu cei din exterior.

Nici fotografii, nici reporterii de presă sau de televiziune n-au avut acces la scena bătăliei decît după ce autorităţile s-au convins că pînă şi ultimele probe de potenţiale informaţii au fost luate spre analiză.

Cînd un elicopter al unei companii de ştiri a încercat să survoleze zona, a fost escortat de avioane de luptă americane, iar pilotul, arestat imediat după aterizare. Cînd ziariştii s-au plîns, li s-a adus aminte că restricţii similare privind ştirile au funcţionat şi în Irak. „Iar ceea ce se aplică în cazul teroriştilor din Irak este valabil şi

pentru teroriştii din Heidelberg“, a afirmat un înalt funcţionar din apărarea SUA, punînd condiţia să nu i se amintească numele.

Implicarea forţelor speciale americane în asediu a fost mai curînd salutată decît negată, deşi acest lucru a provocat furia constituţionaliştilor mai liberali din Germania. Jurnaliştilor li s-a amintit totuşi cu blîndeţe că Statele Unite şi-au rezervat dreptul de a „vîna inamicii săi oricînd şi oriunde, cu sau fără cooperarea prietenilor şi a aliaţilor săi“.

Drept confirmare, oficialii germani au vorbit cu un oarecare sentiment de jenă despre „ignorarea barierelor naţionale artificiale în interesul major al luptei comune“. Prin „lupta comună“ trebuia să se înţeleagă războiul împotriva terorismului.

Un comentator german s-a referit cu un aer sceptic la rolul serviciilor de securitate germane, calificîndu-l drept „o coaliţie la care unii au participat tîrziu şi fără voia lor“.

Cînd, în cele din urmă, şcoala s-a deschis pentru presă, evident că se făcuse deja curăţenie cu rîvnă, însă ceea ce rămăsese de fotografiat a meritat aşteptarea. Din armele teroriştilor aflaţi în ascunzătoare fuseseră slobozite două sute şapte gloanţe care găuriseră clădirile învecinate. Absenţa oricăror pierderi în rîndul forţelor de securitate a fost considerată providenţială. Un comentator de la *Fox News* a vorbit chiar de mîna Domnului.

– De această dată am avut noroc, a declarat acelaşi înalt funcţionar din domeniul apărării de la Washington care dorea să rămînă anonim. Am intrat şi am făcut ceea ce trebuia să facem şi am ieşit fără nici o zgîrietură. Din păcate, există întotdeauna o acţiune viitoare. Nici unul dintre noi nu se laudă în gura mare.

În plus faţă de găurile făcute de gloanţe, reporterii au mai avut prilejul să fotografieze urmele de sînge de pe pietrele de pavaj care, fie că scăpaseră atenţiei celor care făcuseră curăţenie, fie că fuseseră lăsate din respect pentru presă. Urmînd drumul acestor pete a fost uşor să se reconstituie ultimele momente ale teroristului A, acum demascat ca fost simpatizant al grupului Baader-Meinhof, cunoscut şi sub numele de Sasha, fiul unui respectat pastor luteran.

Sasha, s-a dezvăluit de către surse anonime, cu legături în rîndul comunităţii informaţiilor din SUA, lucrase în cursul războiului rece într-unul dintre cele mai întunecate cotloane ale serviciului de informaţii est-german. Activităţile lui de spionaj în favoarea comuniştilor cuprindeau asigurarea pregătirii grupurilor teroriste arabe şi punerea la dispoziţie a altor facilităţi.

Cînd Zidul Berlinului a căzut, Sasha a exploatat vechile sale legături, alăturîndu-se unei facţiuni necunoscute de militanţi arabi, despre care se crede că au legături cu al-Qaida. Aceste informaţii le-au fost servite jurnaliştilor pe tavă în decurs de cîteva zile, oferindu-le timp din belşug pentru a obţine licenţe de exclusivitate.

Au apărut treptat şi amănunte legate de finalul carierei şi de legăturile apropiate ale lui Sasha cu membri ai comunităţii cu vederi radicale din Germania şi Franţa. Documentele descoperite într-o servietă pe care o avea asupra lui în momentul încercării de fugă au fost examinate de experţi criminalişti şi analişti de informaţii.

* * *

Dar, bineînţeles, aşa-numita „Academie de engleză profesională“ a constituit cea mai cutremurătoare imagine a intenţiilor teroriştilor. Vreme de săptămîni, pînă cînd clădirea a fost decretată nesigură şi închisă imediat din ordinul autorităţilor municipale, şcoala devastată a oferit toate atracţiile Muzeului Negru deţinut de Scotland Yard. Echipele de televiziune s-au îndestulat, apoi au revenit să mai filmeze. Nici o grupare informativă nu se considera completă dacă nu se prezentau din nou imaginile preferate ale publicului. Iar unde apăreau camerele de filmat, jurnaliştii din presa scrisă se înfiinţau neîntîrziat şi cu obedienţă.

Unele săli de curs erau atît de perforate de gloanţe încît, dacă e să citām un ziarist, „semănau cu răzătoarele pentru caşcaval“. Scara principală arăta de parcă fusese torpilată într-o apă puţin adîncă. Biblioteca şcolii, care în momentul bătăliei se afla în plin proces de renovare, fusese sfîrtecată, şemineul din marmură se pulverizase, tavanul cu muluri stătea acum căscat şi înnegrit de explozii.

– Cînd infractorii trag primii, e adevărat că şi noi ne arătăm mai precauţi, a recunoscut acelaşi oficial anonim de la Washington.

Precauţia lăsase urme neîndoielnice. Uşile şi ferestrele deveniseră nişte goluri oarbe. Luminatorul în stil Art Nouveau, punctul de pătrundere pentru una dintre echipele de asalt, se transformase într-o movilă de cioburi colorate.

De la aceste scene de coşmar, camerele video se îndreptau iubitoare către exponatele cele mai ademenitoare: fabrica de bombe artizanale, arsenalul de arme uşoare, puşti-mitralieră şi grenade de mînă, cutii cu produse chimice din comerţ, manuale de gherilă urbană, lăzi cu literatură contestatară, paşapoarte false şi un fişic de bani pentru teroriştii care nu mai aveau să plece nicăieri. Şi, piesa de rezistenţă, harta detaliată a instalaţiilor americane, civile şi militare, din Germania şi Franţa, unele încercuite ameninţător cu roşu, exponatul cel mai de preţ fiind un plan desfăşurat al cartierului militar general al SUA din Heidelberg, împreună cu fotografii făcute pe ascuns şi înfăţişînd intrarea şi perimetrul.

* * *

Estimările privind numărul de terorişti aflaţi în interiorul şcolii în momentul atacului au oscilat între şase şi opt. Experţii în balistică au găsit probe legate de şase arme de foc separate care au tras în piaţă. Şi totuşi, rămăseseră doar doi oameni, dintre care unul nici nu apucase să intre în clădire. Aşadar, unde dispăruseră restul?

Cei care locuiau aproape de zona evacuată au declarat că văzuseră *grüne Minnas* trecînd în mare viteză prin dreptul ferestrelor lor cu girofarurile aprinse şi cu sirenele urlînd. Alţii au relatat despre ambulanţele escortate de maşini de poliţie şi transportoare uşoare blindate. Cu toate acestea, nici un spital n-a recunoscut că primise răniţi foarte importanţi şi nici morga locală sau închisoarea nu se puteau lăuda cu noi clienţi. Pe de altă parte, concentrarea de facilităţi militare şi personal american staţionat în zonă – care, după 11 septembrie, era sub protecţia sîrmei electrice şi a dispozitivelor

electronice – a lăsat deschisă posibilitatea că victimele și prizonierii ajunseseră acolo.

Dezastrul dinăuntrul clădirii școlii făcea aproape imposibilă reconstituirea scenei. Constructorii, interogați de jurnaliști și de poliție, nu-și aminteau de vizitatori, cu excepția unor furnizori și a englezului înalt, identificat ca fiind Mundy. Fragmentele de veselă și alimente împrăștiate printre moloz nu ofereau nici o probă concludentă. Şi constructorii trebuie să mănînce. Teroriștii, se știe prea bine, sînt capabili să folosească o singură cană.

Răspunsul oficial n-a adus decît o slabă consolare: „Divulgarea altor amănunte la această dată ar putea periclita desfășurarea altor operațiuni în curs. Celelalte persoane găsite în incintă sînt arestate."

Ce fel de persoane? Ce vîrstă au? Ce naționalitate, sex, rasă? Ce arest? Au ajuns deja la Guantanamo?

Nu mai avem nimic de adăugat în această etapă.

O figură misterioasă care a creat iluzia unei piste a fost șoferul unui BMW închiriat, de culoare maronie, care l-a luat pe Mundy de la școală în ziua raidului și, conform declarațiilor unor martori, fusese văzut vizitînd o serie de atracții turistice ale orașului în tovărășia acestuia. Necunoscutul era descris drept *fesch* – bine îmbrăcat, în bună formă fizică, în vîrstă de cincizeci și cinci spre șaizeci de ani.

BMW-ul a fost depistat imediat. Cel care îl închiriase era un anume Hans Leppink, locuitor din Delft, Olanda. Cartea de credit, pașaportul și permisul de conducere stăteau ca dovadă, dar autoritățile olandeze au negat existența unei asemenea persoane și nu au putut furniza explicații privind modul în care aceasta ar fi putut obține documente de identitate olandeze atît de plauzibile. Nu se mai putea face altceva decît să se revină la cei doi luptători sinucigași, ambii trecuți de cincizeci de ani.

* * *

Dintre ei, Sasha era cel mai ușor de categorisit. O turmă de psihologi în terorism, proveniți de la universități fără nume, au descins din înălțimea catedrelor deținute ca să facă lumină.

El era un arhetip german, copil al nazismului, căutător de absolut, filozof din popor, cînd anarhist, cînd comunist, cînd vizionar radical fără rădăcini, pornit în căutarea căilor extreme pentru a supune societatea dorințelor sale.

Defectul lui fizic, plus sentimentul de inferioritate pe care îl aducea cu sine, permitea comparația cu ministrul propagandei lui Hitler, doctor Joseph Goebbels. Se înțelegea de la sine, pe baza unor probe pe care mai apoi nimeni n-a mai reușit să și le aducă aminte, că ura evreii.

Înstrăinării față de piosul său tată, demenței mamei și decesului, după o lungă suferință, acum ridicînd suspiciuni, al unui frate mai mare, în timp ce Sasha privise nepăsător de la căpătîiul muribundului, li s-a acordat semnificația cuvenită. Așadar, a existat un anumit moment în viața lui Sasha – au speculat acești înțelepți –, un fel de epifanie, cînd el a descoperit calea violenței, *drumul întunecat* ce i s-a deschis în față, și a apucat-o pe el?

O ziaristă de la *New York Times* știa mai bine decît toți că într-adevăr a existat. În baza unui jurămînt de a păstra secretul, a afirmat ea, primise informațiile direct de la sursă: un ofițer de informații american, pe cît de modest, pe atît de secretos, geniul care, de unul singur, îi adusese pe Sasha și pe complicele lui britanic în fața justiției. De un sentimentalism exagerat, jurnalista nu dezvăluia nici o descriere fizică sau de altă natură a acestui om, decît că era înalt, foarte politicos și „tipul de bărbat care îmi doresc să mă invite la o cină în oraș, dar care niciodată nu o face".

„Sasha numea de obicei deșertul *sălbăticie,* i se confesase acest supererou. Poate crezi că am înnebunit, Sally, dar eu unul sînt convins că în timp ce Sasha era în locul pe care-l numea *sălbăticie* a suferit un fel de convertire religioasă ciudată, autoindusă. De acord, era ateu. Dar era fiul unui reverend și suferea de halucinații.

Poate consuma droguri, deşi nu am probe directe în privinţa asta“, a adăugat el, vorbind ca un bărbat care ia în serios adevărul.

* * *

Însă Ted Mundy le-a pus tuturor la mare încercare inteligenţa. Jucătorul de crichet de la şcoala publică, născut în Pakistan, fiul unui militar, fost student la Oxford, anarhistul din Berlin, nepromovatul din cadrul Consiliului Britanic, profesorul ratat şi simpatizant al credinţei musulmane s-a bucurat de bisturiurile celor dornici să-l disece. Un ziar de scandal a mers pînă acolo încît a pornit în căutarea cîinelui numit Mo. „MO? Sau MAO?“ a urlat ziarul şi, vreme de cîteva numere, Mo a devenit echivalentul canin al lui Rosebud din filmul *Cetăţeanul Kane*.

Multă compasiune discretă s-a revărsat asupra fostei soţii a lui Mundy, Kate, noua şi ambiţioasa membră a laburiştilor pentru comitatul Doncaster Trent, în prezent căsătorită şi fericită alături de unul dintre principalii oameni de culise în stabilirea politicii partidului, dar al cărei viitor a devenit brusc incert.

„Deşi căsătoria noastră a durat şapte ani, în realitate n-a avut viaţă lungă“, a declarat Kate, privind cu rezervă la camera de filmat şi fiind la braţ cu cel de-al doilea soţ, gata să citească o declaraţie pregătită dinainte. „N-au existat niciodată conflicte ascunse. Ted era iubitor în felul lui, dar foarte secretos. În majoritatea timpului cît am stat împreună, gîndurile lui mi-au rămas un mister desăvîrşit, aşa cum cred că vor rămîne şi pentru mulţi oameni din întreaga lume. Nu l-am auzit niciodată vorbind despre Sasha. Nu am avut cunoştinţă în nici un fel de activităţile lui politice cît a studiat la Berlin.“

Stînd alături de ea, Jake s-a dovedit şi mai laconic. „Eu şi mama mea sîntem extrem de afectaţi şi derutaţi, a declarat el printre lacrimi. Vă rugăm să ne respectaţi suferinţa prin care trecem pentru a depăşi această tragedie.“ Iar într-un solecism care sigur l-a făcut pe Mundy să se răsucească în mormînt, a adăugat: „Ca tată natural al meu, voi simţi mereu că în viaţa mea există un gol pe care nu-l voi putea umple niciodată.“

Cu toate acestea, treptat, ca urmare a analizelor intense ale comentatorilor, Mundy, teroristul de doi bani, a fost scos din cochilia în care stătuse ascuns.

Obsesia din tinereţe legată de Islam a fost confirmată de foştii colegi de şcoală: „Mundy numea insistent capela şcolii moschee“, a afirmat unul dintre ei.

Au existat dezvăluiri şi despre caracterul lui violent. Un fost coleg a vorbit despre ferocitatea aproape maniacă în care juca popice: *Era al dracu' de agresiv (Daily Mail).*

Un altul a aruncat lumină asupra preocupării nesănătoase faţă de tot ce era german: „Era un bătrînel care preda violoncelul şi germana. Îşi spunea Mallory. Unii băieţi bănuiau că era vreun nazist care se ascundea. Ted a fost atras de el fără echivoc. Obişnuia să ne asalteze cu poezie germană şi trebuia să-i spunem să-şi ţină gura.“

A ieşit la iveală şi un raport al serviciilor americane de informaţii potrivit căruia, în cursul unei perioade de şedere inexplicabilă în Taos, New Mexico, Mundy stabilise relaţii cu doi agenţi sovietici care execută în prezent sentinţe în închisoare: faimosul Bernie Luger, care a folosit ca acoperire pictura pentru a obţine fotografii ale unor instalaţii militare din deşertul Nevada, şi complicea sa de origine cubaneză, Nita.

Speculaţiile despre modul în care ajunsese Consiliul Britanic să angajeze pe cineva cu un dosar întocmit de poliţia din Berlinul de Vest pentru violenţă în grup şi care nu avea studii superioare i-a determinat pe unii să solicite o anchetă publică.

Zvonurile în sensul că Mundy întreţinuse relaţii secrete cu „ataşaţii culturali“ ai ambasadelor unor ţări comuniste din Londra nu au fost respinse direct de către purtătorul de cuvînt al Consiliului. DE CE DUMNEZEU NU L-AU CONCEDIAT? a întrebat un ziar de scandal, după publicarea unei declaraţii făcute de un fost coleg al lui Mundy:

„Ted era un trîntor cum rar se întîlneşte. Nici unul dintre noi nu înţelegea cum de a fost menţinut în funcţie. Nu lucra decît pentru turneele artistice în ţări comuniste şi stătea să bea cafea la bufet."

Bodyguardul de la un club de strip-tease din Soho a susţinut că-l recunoaşte după fotografie. „Nu l-aş putea confunda. Un tip masiv, deşirat, din cale afară de prietenos. L-aş fi dat pe mîna poliţiei în orice clipă."

* * *

Dar pentru indiciul definitoriu privind acest individ complex, lumea va trebui să aştepte, a fost părerea generală, pînă cînd femeia pe nume Zara, o prostituată care s-a lăsat de meserie şi concubina lui Mundy din München, va putea fi determinată să-şi dezvăluie propria versiune. Jurnaliştii britanici pe fază asaltau deja închisoarea din apropierea Ankarei.

Zara, care fugise în Turcia cu fiul ei de unsprezece ani, deloc întîmplător, chiar în ziua asediului, a fost arestată la sosire şi în prezent este interogată. Au existat speculaţii potrivit cărora americanii i-au permis să se întoarcă în patrie doar pentru că metodele de interogare folosite de autorităţile turce sînt recunoscute drept ferme. Ea sosise în Germania ca soţie a unui lucrător turc, în prezent executînd o pedeapsă de şapte ani într-o închisoare berlineză pentru jaf cu violenţă. Zara a fost descrisă drept credincioasă, inteligentă, foarte tăcută şi cu o voinţă puternică. Imamul moscheii din München, care este reţinut în baza unui mandat de durată pentru investigaţii, a susţinut insistent că Zara „nu este fanatică deloc", însă părerea lui a fost contestată de una dintre membrele comunităţii religioase, care a refuzat să i se publice numele: „E tipul de femeie de care trebuie să scăpăm comunitatea noastră dacă vrem să progresăm către secolul al XXI-lea". Ulterior, s-a descoperit că Zara împrumutase o haină de la ea şi nu i-o înapoiase înainte de plecarea în Turcia.

Rapoarte recente ale poliţiei turce au indicat că Zara, deşi foarte îndărătnică, a început să priceapă că era înţelept să coopereze cu forţele de justiţie.

* * *

Însă, după ce principalele mijloace de informare de pe ambele maluri ale Atlanticului şi-au stors creierii pentru a găsi un răspuns la întrebarea cum fusese posibil ca Marea Britanie şi Germania să zămislească două personalităţi atît de respingătoare, era imposibil să nu apară şi voci alternative care să se bucure de o audienţă iritant de mare.

Cea mai importantă se putea găsi pe un site web nonprofit dedicat transparenţei în politică. Supărătorul articol purta titlul A DOUA INCENDIERE A REICHSTAG-ULUI – CONSPIRAŢIA DREPTEI AMERICANE ÎMPOTRIVA DEMOCRAŢIEI, iar autorul său era prezentat drept ofiţer operativ cu o activitate îndelungată în cadrul Serviciilor de Informaţii Britanice, care demisionase recent şi scria „cu riscul de a-şi pierde pensia şi de a înfrunta justiţia". Pilonul principal al articolului era că întregul asediu, la fel ca bine cunoscuta incendiere a Reichstag-ului de către Hitler, fusese o provocare, pusă la cale de ceea ce el califica drept „agenţi ai unei junte care acţiona după bunul plac, alcătuită din teologi neoconservatori de la Washington, apropiaţi ai tronului prezidenţial". Cei doi oameni ucişi erau tot la fel de nevinovaţi de crimele ce li se puneau în spinare ca sărmanul Van der Lubbe, presupusul incendiator al Reichstag-ului.

Semnînd „ARNOLD" – nu s-a stabilit dacă era numele mic, de familie sau de agent, deşi folosirea majusculelor sugera ultima variantă –, autorul a identificat „un fost agent secret al CIA" drept creator al întregii mascarade, iar pe Sasha şi Mundy drept victime sacrificate în mod ritual. Bărbatul acuzat, menţionat de ARNOLD doar prin litera J şi descris drept „creştin renăscut de origine irlandezo-americană", era considerat de comunitatea ortodoxă a spionajului drept un aventurier primejdios.

Complicele abject al lui J în „a doua incendiere“ era un individ respingător de origine georgiano-rusă, cunoscut doar sub numele de DIMITRI, de profesie *agent provocateur* şi samsar de informaţii, cu pretenţii de poet, şi totodată actor ratat. După ce a lucrat – uneori în acelaşi timp – pentru KGB, CIA şi Deuxième Bureau, acesta locuia în prezent în Montana în baza Legii protecţiei martorilor, drept recompensă pentru furnizarea de numeroase detalii despre un atac cu bombă împotriva unei baze aeriene americane pe care tot el l-a pus la cale.

Acelaşi ARNOLD mai susţinea că, deşi refuzaseră să furnizeze detalii despre „cea de-a doua incendiere“, în cadrul unor discuţii neoficiale cu partenerii lor de la Washington, înalţi demnitari din Downing Street dăduseră clar de înţeles că văd cu ochi buni orice iniţiativă care să reducă la tăcere o dată pentru totdeauna mîrîielile franco-germane privind modul în care America desfăşoară războiul împotriva terorismului, fără a mai vorbi de atitudinea acestora faţă de Marea Britanie.

Drept dovadă a acestei afirmaţii, el a evidenţiat aşa-zisa „Axă a răului Heidelberg-Sorbona“, atît de iubită de presa de extremă dreapta din Marea Britanie, precum şi vînătoarea de vrăjitoare pornită de cei care doreau să arate cu degetul şi să facă de ruşine intelectualii „liber-cugetători“ din Franţa şi Germania, care apăreau în listele deja notorii de „otrăvitori ai minţilor“, întocmite de Sasha *(Daily Telegraph)* care se alăturaseră de bunăvoie, potrivit aceluiaşi ziar, pentru „a îndoctrina minţile impresionabile în ceea ce priveşte cele trei R-uri ale pseudoliberalismului: Radicalismul, Revoluţia şi Răzbunarea“.

Izbucnirile fulminante ale lui ARNOLD deveneau tot mai dezlănţuite pe măsură ce articolul avansa. „Se putea ca Mundy să lase impresia unui fost funcţionar ratat al Consiliului Britanic, scria el, dar el a fost unul dintre eroii necunoscuţi ai războiului rece, iar Sasha, prietenul lui, altul. Împreună, cei doi au furnizat vreme de mulţi ani informaţii nepreţuite privind ameninţarea comunistă.“ ARNOLD susţinea, de asemenea, că Mundy deţinea o medalie britanică decernată în secret pentru bravură, o afirmaţie respinsă imediat de surse din interiorul palatului.

Şi, drept *bonne bouche*[1], ARNOLD susţinea că J, prin intermediul unei sofisticate perdele de fum create de intermediari, era singurul acţionar al unei companii de securitate specializate în vehicule blindate, protecţie personală şi consiliere de supravieţuire pentru americani extrem de bogaţi din domeniul corporativ şi de divertisment care doreau să facă vizite în Europa bîntuită de terorism. Aceeaşi companie deţinea drepturile de autor ale singurei filmări pe viu a asediului care va fi difuzată vreodată. Acest film înfăţişează un grup de hăitaşi alcătuit din eroi neidentificabili, îmbrăcaţi în echipament antiterorist, fugind printre nori de fum hollywoodian pe acoperişul şcolii. În fundal, abia vizibil printre hornuri, se vede zăcînd cadavrul euro-teroristului Sasha, împuşcat în timpul încercării de a scăpa; alături de el se află o servietă uzată. Filmuleţul, rulat şi răsrulat de orice post de televiziune din lume, i-a adus milioane de dolari proprietarului drepturilor de autor.

* * *

Reacţia celor din Downing Stree faţă de articolul scris de ARNOLD a fost dispreţuitoare, şi asta pe bune. Dacă ARNOLD există, să iasă în faţă, iar acuzaţiile lui vor fi analizate. Probabil că dezgustătorul articol a fost opera unor elemente nemulţumite şi indisciplinate din cadrul Serviciilor Britanice de Informaţii, cu scopul vădit de a discredita noul Partid Laburist şi de a submina relaţia specială a Marii Britanii cu Statele Unite. Purtătorul de cuvînt al primului-ministru şi-a îndemnat auditoriul să se ocupe de chestiuni mai arzătoare, precum consecinţele reale pe plan mondial, modificările de etapă şi indicatorii de eficienţă. *Daily Mail* a declanşat un atac devastator la adresa „ultimului alarmist care a apărut din tenebrele lumii secrete“ şi a analizat sumbru agenda secretă

[1] Ultima şi cea mai gustoasă îmbucătură (n.tr.)

a „sabotorilor de doi bani ai bunului renume al națiunii noastre, care se erijează în batjocură drept protectorii acesteia“.

Rezumînd întreaga afacere încîlcită, s-a auzit că un funcționar serios și bine situat, cu acces la cele mai înalte cercuri guvernamentale, ar fi afirmat că în zilele noastre există unii oameni care capătă o personalitate prea apropiată de cea a lui George Orwell, iar acest lucru nu este prielnic sănătății. Domnia sa făcea referire la spioni, desigur, nu la oamenii din Washington sau Downing Street.

* * *

Consecințele politice ale asediului nu au întîrziat să se manifeste. Predicția lui Sasha că un scandal euro-anarhist inspirat de Islam pe pămînt german îi va face pe cetățenii țării să dea fuga în adăpostul Fratelui cel Mare american nu a fost chiar o exagerare. La început, cancelarul social-democrat al Germaniei a evidențiat o rezervă îndărătnică, evitînd să abordeze subiectul. O declarație anterioară contesta, de fapt, *concluziile premature și tendențioase* ale dreptei germane care, după noaptea asediului, căpătase un avans substanțial în sondajele de opinie. Dîndu-și seama că acționa contra opiniei publice, cancelarul s-a văzut totuși silit să schimbe tonul, întîi prin a anunța inițierea unei anchete independente de către instituții germane, apoi prin a se lamenta că țara sa, după ce servise drept gazdă generoasă pentru cîțiva dintre făptașii atentatului din 11 septembrie, *fusese evident aleasă drept scenă a altor acte iraționale de violență împotriva prietenilor noștri americani*.

Pentru criticii conservatori ai cancelarului, această declarație nu s-a dovedit suficient de autoacuzatoare. „De ce a trecut o săptămînă pînă să se dea un răspuns? au ținut să știe aceștia. De ce să te mai deranjezi să efectuezi o anchetă independentă, cînd dovezile pot fi văzute cu ochiul liber de către orice dobitoc? Și cum de s-au strecurat în text acele cuvinte ambigue? În genunchi, domnule cancelar! Umilește-te! Ai citit declarațiile făcute recent de băncile germane? Nu știi că America face afaceri *numai cu prietenii?* Nu-ți dai seama că încă ne urăsc pentru că le-am luat partea francezilor și rușilor în privința Irakului? Iar acum ne faci *așa ceva*, pentru numele lui Dumnezeu!“

Însă, în cele din urmă, totul s-a sfîrșit cu bine. Cancelarul a făcut totul, mai puțin să-și prezinte la Washington capul pe tavă. Partidele de opoziție din Bundestag s-au alăturat corului. Cumplitele pedepse fiscale anunțate amenințător de administrația SUA au fost prescrise, condiția fiind ca guvernul federal să adopte o atitudine mai plină de solicitudine în „etapa următoare a războiului împotriva terorii“, prin care se făcea o aluzie nevoalată la Iran. O altă sugestie – implicită, dacă nu declarată fățiș – era că guvernul federal, dacă ne ajută Dumnezeu, va fi la acea dată unul conservator.

Sasha avusese dreptate în privința bursei de valori de la Frankfurt care, după o perioadă tulbure, a revenit la viață. Un editorialist german cu simțul umorului, care semnează pentru puternica presă de extremă dreapta din Germania, s-a lăudat că *Günther Grass* s-a dovedit mai intuitiv decît și-ar fi închipuit cînd a declarat că acum sîntem cu toții americani.

* * *

Numai Franța, agresivă și needucată ca întotdeauna, a refuzat să se lase impresionată de spectacolul autoflagelării oferit de vecina sa. Un purtător de cuvînt anonim al Serviciilor Franceze de Informații a declarat că lista de filozofi francezi de extremă stîngă despre care se presupune că ar fi avut legături cu „Școala din Heidelberg a Euroterorii“ este o „fantasmagorie anglo-saxonă“. Integritatea renumiților gînditori și academicieni francezi va rămîne nepătată. O declarație a purtătoarei de cuvînt a președinției franceze în sensul că „întregul episod miroase de departe a manipulare mediatică de un cras amatorism“ a fost respinsă drept excesiv de arogantă. Alte și alte sticle de vin franțuzesc au fost vărsate în canalele americane, cartofii franțuzești au devenit „cartofi ai libertății“, iar tricolorul a fost ars cu fast pe străzile din Washington.

Ingenioasa Rusie, deși doborîtă de probleme economice, a scos un profit îndoit: reducerea la tăcere a ultimelor voci ale opoziției

„antisociale“ față de guvern, atît în mijloacele de informare, cît și în Parlament, pe motiv că protestul iresponsabil reprezintă baza oricărei terori; iar, pe de altă parte, încurajarea generoasă a Washington-ului de a continua, cu și mai mare vigoare decît pînă atunci, războiul său sîngeros purtat împotriva poporului cecen.

* * *

Un post-scriptum definitoriu a fost asigurat chiar de către cei doi teroriști morți. S-a zvonit că ambii își făcuseră testamentul. Pesemne că toți teroriștii procedează astfel. Ambii își exprimaseră dorința de a fi înhumați alături de mamele lor: germanul Sasha, în Neubrandenburg, iar englezul Mundy, pe un deal pîrjolit de soare din Pakistan. O jurnalistă întreprinzătoare a descoperit locul de odihnă a lui Mundy. „Ceața, a scris ea, nu se ridică niciodată cu totul, însă ruinele unui monument creștin face acea vecinătate să fie un loc agreat de copiii care se joacă de-a războiul.“

Cornwall, 9 iunie 2003

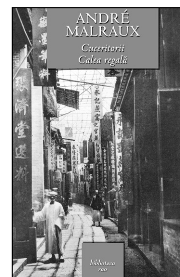
MULŢUMIRI

Adresez sincere mulțumiri lui Sandy Lean, Ann Martin, Tony McClenaghan și Raleigh Trevelyan pentru consultanță în aspecte legate de India și Pakistan din vremea dominației britanice, doamnei Imama Halima Krausen pentru generoasele ei sfaturi privind practicile islamice, lui Anthony Barnett de la openDemocracy.net și lui Judith Herrin pentru poziția radicală adoptată în anii 1960 și 1970 și domnilor Timothy Garton Ash, Gunnar Schweer și Stephan Strobel pentru clarificări istorice și editoriale care merg dincolo de granițele prieteniei, lui Konrad Paul pentru cunoștințele despre Weimar și lui Lothar Menne pentru informațiile despre Berlin și nu numai atît, lui Michael Buselmeier pentru informațiile despre Heidelberg și lui John Pilger pentru cuvintele înțelepte rostite la o cină. De asemenea, datorez recunoștință superbelor *Povestiri simple din Raj*, de Charles Allen.

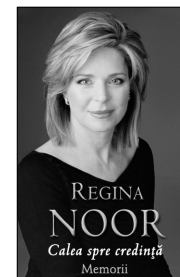
Le cer scuze neprețuiților administratori ai castelului Linderhof al regelui Ludwig care, în realitate, nu angajează decît ghizi foarte bine informați, nu au o uzină termică în subsol și ai căror vizitatori dovedesc un discernămînt și o sobrietate fără egal.

Franz Kafka	JURNAL ◆ CASTELUL
Dean Koontz	UNICUL SUPRAVIEŢUITOR
Mario Vargas Llosa	RĂZBOIUL SFÎRŞITULUI LUMII ◆ CONVERSAŢIE LA CATEDRALA
André Malraux	CONDIŢIA UMANĂ
Thomas Mann	DOCTOR FAUSTUS ◆ MUNTELE VRĂJIT ◆ POVESTIRI ◆ MĂRTURISIRILE ESCROCULUI FELIX KRULL
G. García Márquez	UN VEAC DE SINGURĂTATE ◆ TOAMNA PATRIARHULUI ◆ DOUĂSPREZECE POVESTIRI CĂLĂTOARE ◆ DESPRE DRAGOSTE ŞI ALŢI DEMONI ◆ INCREDIBILA ŞI TRISTA POVESTE A CANDIDEI ERÉNDIRA ŞI A BUNICII SALE FĂRĂ SUFLET ◆ DRAGOSTEA ÎN VREMEA HOLEREI ◆ AVENTURA LUI MIGUEL LITTÍN, CLANDESTIN ÎN CHILE ◆ A TRĂI PENTRU A-ŢI POVESTI VIAŢA ◆ ŞTIRI DESPRE O RĂPIRE ◆ GENERALUL ÎN LABIRINTUL SĂU
Virgil Măgureanu	DECLINUL SAU APOTEOZA PUTERII?
Ilie Năstase	MR NĂSTASE
Farah Pahlavi	MEMORII
L. Picknett & C. Prince	MISTERUL TEMPLIERILOR
Mario Puzo	OMERTA
Ernesto Sábato	ÎNAINTE DE TĂCERE ◆ ESEURI (vol. 1)
Antoine de Saint-Exupéry	CITADELA
Jean-Paul Sartre	TEATRU ◆ GREAŢA/CUVINTELE
John Saul	PREZENŢA ◆ MÎNA DREAPTĂ A DIAVOLULUI
Dinu Săraru	TRILOGIA ŢĂRĂNEASCĂ ◆ CIOCOII NOI CU BODYGUARD
Dinu Săraru & V. Stănculescu	GENERALUL REVOLUŢIEI CU PICIORUL ÎN GHIPS
Henryk Sienkiewicz	QUO VADIS?
Stendhal	ROŞU ŞI NEGRU ◆ MĂNĂSTIREA DIN PARMA
Alex Mihai Stoenescu	ISTORIA LOVITURILOR DE STAT ÎN ROMÂNIA (vol. I, II, III și IV[1]) ◆ PATIMILE SFÎNTULUI TOMMASO D'AQUINO ◆ INTERVIURI DESPRE REVOLUŢIE
J.R.R. Tolkien	STĂPÎNUL INELELOR: Frăția Inelului; Cele două turnuri; Întoarcerea regelui ◆ HOBBITUL ◆ SILMARILLION ◆ ROVERANDOM
L.N. Tolstoi	CAZACII ŞI ALTE POVESTIRI ◆ SONATA KREUTZER ŞI ALTE POVESTIRI
I.S. Turgheniev	UN CUIB DE NOBILI
Moony Witcher	FETIŢA CELEI DE A ŞASEA LUNI ◆ NINA ŞI MISTERUL NOTEI A OPTA

Noutăţi

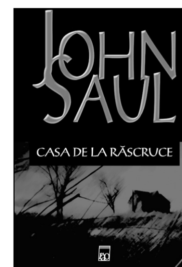
André Malraux
CUCERITORII ◆ CALEA REGALĂ

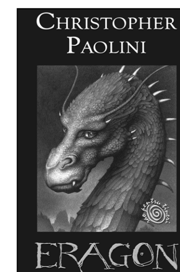
Regina Noor
CALEA SPRE CREDINŢĂ

Gabriel García Márquez
POVESTEA TÎRFELOR MELE TRISTE

John Saul
CASA DE LA RĂSCRUCE

Christopher Paolini
ERAGON

clubul cărţii rao

Şi dumneavoastră puteţi deveni membru al CLUBULUI CĂRŢII RAO, beneficiind de următoarele avantaje:

Veţi primi cu maximum de rapiditate cărţile comandate şi veţi fi informat cu regularitate despre ultimele apariţii, planuri editoriale, oferte speciale. Pentru cărţile comandate, *editura suportă costurile de transport prin poştă*. În plus:

- pentru *două* cărţi se acordă o reducere de 10%;
- de la *trei* cărţi în sus se acordă o reducere de 15% şi titlul de membru al CLUBULUI CĂRŢII RAO.

Pentru detalii suplimentare ne puteţi contacta la

tel/fax: (021) 224.12.31; 224.14.72; 224.18.47; 224.21.36

E-mail:

club@raobooks.com

office@raobooks.com

Aşteptăm scrisorile dumneavoastră pe adresa:

Editura RAO

C.P. 2-124 Bucureşti

Acum ne puteţi găsi şi pe Internet:

www.raobooks.com